

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

SCHOOL OF EDUCATION LIBRARY

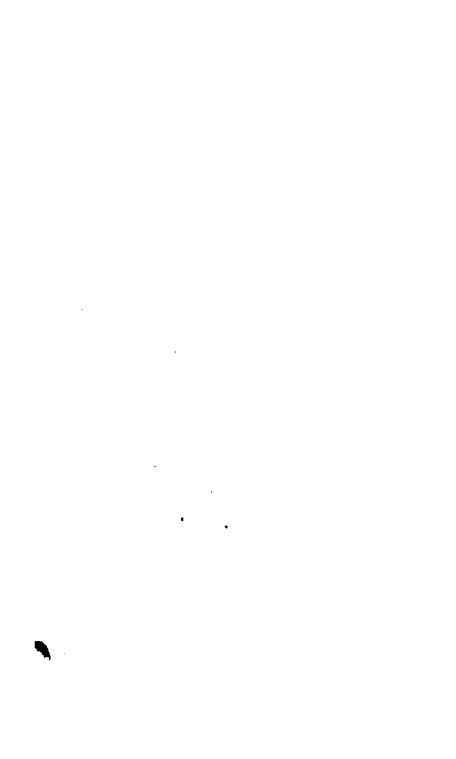
TEXTBOOK COLLECTION
GIFT OF
THE PUBLISHERS

STANFORD UNIVERSITY

The retail price of this book is \$ .....

1. S. Austin Jama Cit

J.C.Sanders.

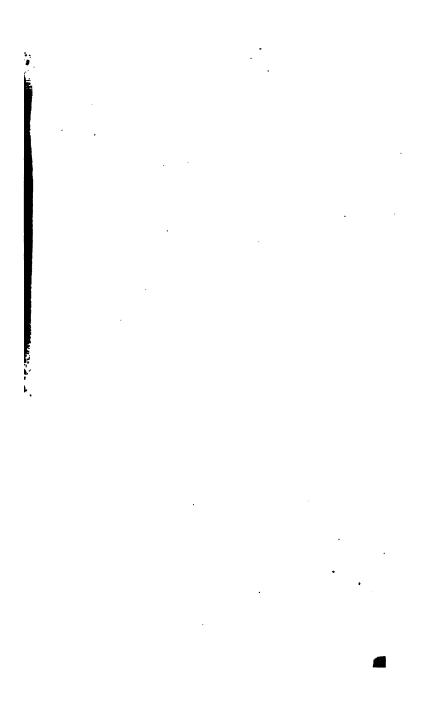
21/1027

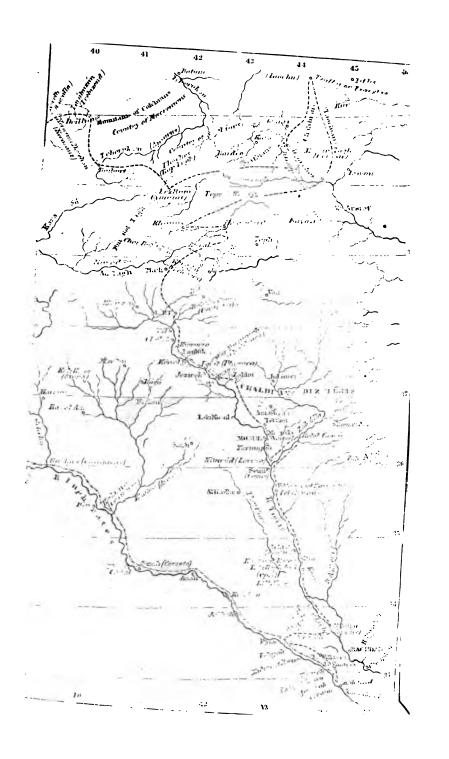
J.C.Sanders.

•

ş∛.

ANABASIS

۵F

X E N O P H O N:

CHIEFLY ACCORDING TO THE TEXT OF L DINDORF.

e i T ff

NOTES.

FOR THE USE OF SCHOOLS AND COLLEGES.

BY

JOHN J. OWEN, D. D.,

Formerly Principal of the Coraclus Institute, and now Professor of the Latin and G:esta Languages and Literature in the Free Academy in New-York City

TWELFTH EDITION.

NEW YORK:

LEAVITT & ALLEN No. 379 BROADWAY.

351

DEPARTMENT OF EDUCATION
LELAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY

ENTEREE according to Accol Congress in the year 1843, by John J Owen, in the Clerk a Using on the Dutrier Scurt of the Southern Dismits of New Vork

C

Chis Work

19

RESPECTFULLY INSCRIBED

TO THE

REV THEODORE D. WOOLSEY, D.D., LL D.,

PRESIDENT OF YALE COLLEGE

AS A TRIBUTE

TO

SINCERE PIETY, PROFOUND ERUDITION,

AND

AN ENTHUSIASTIC DEVOTEDNESS TO THE INTERESTS

OF

GREEK LITERATURE.

87014

THE Map which accompanies this edition of the Anabasis, is copied substantially from that prefixed to "Travels in the Track of the Ten Thousand Greeks," by William F. Ainsworth, Surgeon to the late Euphrates Expedition, London, 1844. How well grounded are his claims for accuracy and fidelity, will appear from the following quotation from his preface to the above-mentioned work: "The present illustrator of the Anabasis has by accident enjoyed advantages possessed by no other person, of following at intervals the whole line of this celebrated Expedition, from the plain of Caystrus, and the Cilician Gates, through Syris own the Euphrates, to the field of Cunaxa, and of again travelling in the line of the still more memorable retreat across the plains of Babylonia and Media by Larissa and Mes-Pylæ, and thence through the well-defended passes of the Tigris and Kurdistan, to the cold elevated uplands of Armenia, which were the scene of so many disasters and so much suffering to the Greeks Then again from Trebizond westward he has visited on various parts of the coast of Asia Minor, localities to which an interest is given by the notices of the Athenian historian, independent of their own importance as ancient sites and colonies; and where he has not been personally on that part of the route, as well as in the localities of the first assembling of the troops under Cyrus, the researches of W. J. Hamilton, Pococke, Arundel, and others, fully fill up the slight deficiencies which might otherwise occur. Indeed, out of a journey evalued by the algorian at three thousand four hundred and sixty-five miles altogether, there is not above six hundred miles that the illustrator has not personally explored."

The Editor regrets that this valuable work of Ainsworth did not mass its appearance until after the Notes of this edition of the Anabasis were stereotyped, and thus placed, for a time at least, beyond the reach of many interesting remarks and explanations respecting the route of the Greeks, with which it might otherwise have been enriched. It is to be hoped. however, that the map will furnish all the information essential to a correct understanding of this remarkable military expedition. The only point which seems to require a passing remark, is the deviation of the Greeks from their direct course to the sea, at Khanus. Mr Ainsworth supposes that they were put upon this course by the treacherous bailiff (IV. 6, § 1), in order to distress or destroy them, since otherwise it is unlikely that he would have run away and left his son behind him. Tzalka, which is supposed to be the strong place of ptured by the Greeks, (IV. 7. § 1-14), they changed their course backward, being probably again misled by false information in regard to the direct road to the sea. At Gymnias (IV. 7. § 19) they were extricated from their perplexed and strange wanderings by the hostility of the native chieftains to the neigh ► ring tribes

PREFACE.

This edition of Xenophon's Anabasis, is chiefly based upon the text of L. Dindorf's larger edition, 1825. Whenever it differs from that, the variation is usually found in the notes at the latter end of the volume. The following are the editions, to which the editor has had access in the correction of the text and in the preparation of the notes. 1. Hutchinson's, Glasgow, 1825, a work so well known to students as to need no passing remark. 3. Bornemann's, Leipzig, 1825, an excel-2. Schneider's. lent edition, especially, as throwing light upon obscure and doubtful readings. 4. Dindorf's, Leipzig, 1825, in which the text has been made perhaps as perfect as in any edition extant. 5. Poppo's, Leipzig, valuable among other things for the Index of Greek words based on Zeune's, but enlarged and improved. 6. Krüger's, Halle, containing brief but very valu-7. Belfour's, London, 1830. 8. Long's, London. able notes. 1837, a beautiful edition, following the text of Dindorf, with the more important variations noted at the foot of the page.

References to the Grammar of E. A. Sophocles will be found at the bottom of each page of the text, as far as the end of the first book. To have continued them through the whole work, would have swelled the volume to an expensive size, and besides, they were principally designed to assist the student in acquiring habits of accuracy and research, by frequently introducing him to his grammar in the opening pages 6. his author, and not falsely to impress him with the idea, that he is to make no references, solve no grammatical or lexical difficulties, save such as are presented to his notice by the editor.

The Notes have been prepared with special reference to students in the earlier stages of their education, who cannot be expected to have at their command, rare and expensive helps to elucidate the meaning of the author they are study Hence will be found explanations of idioms, unusual constructions, the use of moods, &c., which to a ripe scholar might seem superfluous, or which apparently might have been dismissed by a simple reference to some grammar or commen tary, where the point is fully discussed and explained. it may be asserted that, even when they have the means :: their command, students seldom turn aside from the immed. ate duty of preparing themselves for recitation, to search out references and investigate idiomatic constructions. It will be seen, however, that after a given explanation has once been made, a similar word or construction, usually, is either passed by without comment, or simply referred to the note where the explanation has been previously given. In the preparation of the notes, much help has been derived from the labors of others, which I have aimed to acknowledge, although in some instances, through inadvertence or a desire of brevity, may have omitted to do this

The references to Buttmann's and Matthiæ's Grammars are quite copious, inasmuch as the editor believes that these works have now quite an extensive circulation, and are in the hands of almost every teacher of the language. Equally copious references were originally made to Thiersch's and Rost's Grammars, but were mostly suppressed from the belief, that very few copies of those excellent works are in the private libraries of teachers and students.

The punctuation is essentially that of Dindorf, carefully revised, however, by a comparison of the punctuation of Bornemann, Krüger, and Poppo It may appear to some, that

too many of the usual points have been omitted. If the editor has erred in this, it has been done with the approbation of some of the best classical scholars in this country, whom he consulted in reference to the principles of punctuation, and with the example of eminent scholars abroad, whose recently published works have fewer points of punctuation than appeared in older editions.

As it regards the geography of the places spoken of in the Anabasis, the editor has taken pains to avail himself of the best helps within his reach, yet he is far from claiming to have done more than partial justice to this most important task of the commentator. The geography of Western Asia. especially of those countries through which the Retreat was in part conducted, is so imperfect, that there is great difficulty in locating many places with accuracy. The facilities of access to those regions however are now so great, that they will doubtless soon be explored and their geographical statistics more accurately defined, when, if it shall please the public to receive this my first offering to the cause of classical literature with kindness and favor, so as to call for a second edition, I shall endeavor to prefix a map, to assist the student n tracing both the ἀνάβασις and κατάβασις of the Greeks. and in locating the places referred to by the historian.

I should do injustice to my feelings, were I to forbear acknowledging my obligations to Professors Felton of Harvard University, Woolsey of Yale College, and Lewis and Johnson of the New-York University, for many valuable suggestions in he plan of the work. Especially to Prof. Woolsey and Dr. Robinson am I indebted, for the freely proffered use of their choice and extensive libraries, which placed within my reach many books, that were of great use in preparing this edition.

Cornelius Institute, May 2, 1843.

•				•	
		•			
	,				
	•		`		

SUMMARY.

BOOK I.

- EMAP. Cyrus the Younger is accused to his brother Artaxerxes of plutting against him, upon which he is apprehended, and obtains his liberty only at his mother's intercession. He returns to his satrapy, and secretly raises an army, part of which are Greeks, in order to make war against his brother.
  - II. He sets out from Sardis, and marches through Lydia, Phrygia, and Lydaonia into Cappadocia, whence he enters Cilicia and finds it deserted by Syennesis, who is however at last induced by his wife to have an interview with Cyrus.
  - III. The Greeks suspecting the real object of the enterprise, refuse to go any further; but by the prudence of Clearchus they consent to follow Cyrus, who says that the expedition is intended against Abrocomas.
  - IV. The army passes the Pylæ Syriæ. Two of the Greek generals, Xenias and Pasion, having taken offence at Cyrus, desert the expedition. The magnanimity of Cyrus in not pursuing them, causes the army to follow him with great enthusiasm. They reach Thapsacus on the Euphrates, where Cyrus discloses the real design of the expedition; but the army, by fresh promises and the craft of Menon, are induced to cross the river.
  - They pass through a desert country, having the Euphrats: on their right. Many of the beasts of burden perish for want of fedder While provisions are brought over from Carmande, a town on the opposite bank of the Euphrates, a quarrel arises between Clearchus and Menon, which is settled by a serious appeal from Cyrus
  - VI Orontes, a relative of Cyrus, is apprehended when on the point of deserting to the king. He is tried and condemned to death.
  - VII. Cyrus, supposing that the king would join battle the next day, reviews his army at midnight, and makes an encouraging speech to the Greeks. The next day, with his army in order of battle, he passes a trench dug by the king, after which, thinking that his

brother bad given up all intention of fighting, he proceeds less can trously.

VIII. Suddenly and unexpectedly it is announced, that the king's army is approaching in fine order, whereupon Cyrus and the Greek commanders hastily marshal their forces and prepare for battle. The Greeks, whose position is on the right wing, charge the ene my, and easily rout that part of the royal forces oppposed to them. Cyrus, seeing the king in the centre, rashly attacks him and is slain

IX. The eulogy of Cyrus.

X. The king takes and plunders the camp of Cyrus, but is repulsed from the Greeian camp. Joined by Tissaphernes he proceeds against the main body of the Greeks, who again put his army to flight The Greeks return to their camp.

BOOK IL

- I. The Greeks hear with surprise and grief of the death of Cy
  I. rus. They offer the throne of Persia to Arizeus, who declines it,
  and expresses his intention of returning forthwith to Ionia. The
  king summons the Greeks to deliver up their arms. Finding them
  resolute and undismayed, the envoy in the name of the king, offers
  them peace if they remain where they are, but threatens them
  with war, in case they advance or retreat. They dismiss the messenger with a bold answer.
  - II. The Greeks join Ariæus, with whom they form a treaty, and take counsel in reference to their return. During the night following the first day's march, the army is seized with a panic, which Clearchus pleasantly allays.
  - III. The next morning the king proposes a truce, and sends guides to conduct the Greeks, where they can obtain provisions. A treaty is here concluded between the two parties, the terms of which are, that the Persians shall faithfully conduct the Greeks to their own country, furnishing them with provisions, which the Greeks are to buy, or procure from the country through which they pass, without doing injury to it.
  - IV. Mutual suspicion which ripens into enmity, arises between the Greeks and Persians. The armies pass the Median wall and cross the Tigris.
  - Having halted at the river Zabatus, Clearchus, in order to put an end to the suspicions, seeks an interview with Tissaphernes, at whose invitation he repairs the next day to the Persian camp, with four other generals and twenty captains. At a given signal, the generals are made prisoners, and the captains put to death. Ariseus then comes to the Greek camp, and in the king's name de mands the surrender of their arms. The Greeks return a reproach ful answer.

VI The character of the five generals.

BOOK III

- EMAP. The Greeks are in great dejection. Xenophon, awakened from

  I. his slumbers by a remarkable dream, arouses first the captains of
  Proxenus, and then the generals and captains of the other divisions.

  At his suggestion, they elect new commanders, in place of those,
  who had been seized by Tissaphernes.
  - II. A new council is held, at which, after speeches made by Chiri sophus, Cleanor, and Xenophon, the order of march is resolved up on, and his post assigned to each commander.
  - III. As the Greeks are about to commence their march, Mithridates, under the guise of friendship, comes to them, but soon shows that he is an enemy, and they resolve for the future, to enter into no negotiations with the Persian king. After the passage of the Zabatus, they are harassed by Mithridates, and suffer for the want of slingers and horsemen. By Xenophon's advice, men are enrolled for these services.
  - IV. Mithridates again pursues the Greeks, but is easily repulsed. They reach the Tigris, after which they are attacked by Tissaphernes with a large army. The Greeks repulse him and then change their order of march. Passing over a mountainous country, they are harassed by the enemy, but getting possession of an eminence, commanding the one occupied by the Persians, they descend into the plain.
  - V. Having arrived at a point, where the Carduchian mountains press close upon the river, and being still harassed by the enemy, the generals hold a consultation, and resolve to march over the mountains.

BOOK IV.

- They enter the Carduchian territory, but suffer much from the I. wind and cold, and also from the assaults of the barbarians, by whom they are shut up in a valley.
  - II. A prisoner is compelled to serve as a guide, who conducts a part of the army to an eminence, whence they disperse the barbarians, and thus enable the Greeks to leave the valley.
  - III. They arrive at the river Centrites, which, by a series of skilful manœuvres, they cross in safety, and disperse the Persians, who are drawn up on the opposite bank to oppose their passage.
  - IV. The Greeks enter Armenia, pass the sources of the Tigris, and reach the Teleboas. Here they make a treaty with Teribazus, the satrap of the province, whom they scon find to be insincere.
  - In their march through the country, they suffer intensely from the cold, and deep snow, as well as from the want of food. At

length they reach some villages well-stored with provisions, where they remain seven days.

- VI. They set out from these villages with a guide, who being struck by Chirisophus, deserts them. After wandering about for several days, they reach the river Phasis. Thence having marched two days, they arrive at a mountain occupied by the Phasiani, whom with much address and gallantry the Greeks dislodge.
- VII. Entering the country of the Taochi, the Greeks storm a fort, in which they find a great number of cattle, upon which they subsist, while passing through the country of the Chalybes. They cross the Harpasus, and march through the country of the Scythini, to Gynnias, from which town a guide conducts them to Mount Teches, where they obtain a view of the sea.
- VIII. The Greeks having descended the mountain, and made a treaty with the Macrones, ascend the Colchian mountains, and rout the enemy who are drawn up to oppose them. Thence they descend into well-furnished villages in the plain, and in two day reach Trapezus, a Grecian city on the Euxine Sea.

BOOK V.

- I. Chirisophus is sent to obtain ships from Anaxibius, the Spartan

  I. admiral. Xenophon, in the mean while, takes other measures to
  procure ships, in case the mission of Chirisophus should prove unsuccessful, and sees that the roads are well prepared for the army,
  should it be obliged to proceed by land. Dexippus betrays the
  trust reposed in him and deserts the army.
  - 11. The Greeks being in want of provisions, Xenophon leads a foraging expedition against the Drilæ. Destroying all their property in the fields, these people shut themselves up in their principal fort, which the Greeks, after meeting with a fierce resistance, take and burn. The next day they return to Trapezus.
  - Embarking the camp-followers, invalids and baggage, in the ships, the army commences its march towards Greece by land. At Ce rasus, they divide the money raised from the sale of captives. The tenth part is given to the generals to be kept for Apollo and Arte mis of Ephesus. A short description of Scillus, the residence of Xenophon.
  - The Mossynœcians prohibit the Greeks from passing through their territory. An alliance is formed with a part of the Mossynœcians hostile to those opposing the Greeks. With these allies the Greeks force their way into the chief city, which is destroyed The barbarous manners of the Mossynœcians described.
  - V. The army passes through the country of the Chalybes, and ar are at Cotyors. Not being hospitably received, the Greeks sub

sist by plundering the Paphlagonians and the territory of Cotyora. Of this the people of Sinope, through their ambassadors, complain, but are satisfied by the reply of Xenophon.

- VI. The Greeks are advised by these ambassadors to proceed by sea. The design of Xenophon to build a city in Pontus, is frustrated by the treachery of Silanus, to whom he had communicated it.
- VII. Xenophon defends himself from the charge of intending to sail to the Phasis, and accuses certain of the soldiers, who some time previous had insulted the ambassadors from Cerasus.
- VIII The conduct and accounts of the generals being investigated, some are fined for delinquencies. Xenophon being accused of using severity towards the soldiers, admits the fact, but shows in an eloquent speech, that he was justified in the circumstances

BOOK VI.

- The ambassadors of the Paphlagonians, coming to negotiate a peace, are treated with a sumptuous banquet. Peace is concluded with them, after which the Greeks sail to Sinope. Here the army determines to choose a commander-in-chief, and elect Xenophon, but he declines the appointment, the omens he offered being un propitious. Chirisophus is then chosen.
  - II. The Greeks sail to Heraclea. At this place, a dissension arises, which results in the division of the army into three parts, one composed of the Arcadians under their own leaders, the other two respectively under Chirisophus and Xenophon.
  - III. At the port of Calpe, the Arcadians disembark, and making a predatory incursion against the Bithynians, are in imminent dan ger of destruction, but are rescued by the timely arrival of Xeno phon. They all return to Calpe and join Chirisophus.
  - VI The army pass a decree, that it shall be a capital offence to propose another separation. Neon, contrary to the auguries, leads out two thousand men to forage, but is attacked by Pharnabazus, and retreats with the loss of five hundred men. He is brought back to the camp by Xenophon.
  - V. The next day, Xenophon under favorable auspices leads out the troops, buries those who had been slain the day before, and puts to flight the enemy, who suddenly had shown themselves on a hill.
  - The army now finds plenty of booty, which they take in perfect security. Cleander, the Spartan harmostes of Byzantium, arrives, and by the intrigues of Dexippus is at first prejudiced against the Greeks, but is reconciled through the wise endeavors of Xenopaon. The command of the army is offered to him, which he declines, the omean being unfavorable The army reach Chrysopolis.

BOOK VII.

- At the instance of Pharnabazus, who wishes to get the Greeks

  out of his territories, Anaxibius, the Spartan admiral, invites the
  army by a false promise of pay, to cross over to Byzantium. Having
  been treacherously excluded from the city by Anaxibius, the Greeks
  force their way in, but are appeased by Xenophon. Corratades, a
  Theban, proposes himself to the army as their general, promising to
  conduct them into the Delta of Thrace, but soons resigns the office
  conferred upon him.
- II Many of the soldiers now leave the army, while those who re main in Byzantium are sold as slaves by Aristarchus, the successor of Cleander. The Greeks wish to cross back into Asia, but are hindered by Aristarchus. Xenophon repairs to Seuthes a Thracian chief, who had invited the army to enter his service, to learn upon what terms he wishes to engage their services.
- III. The Greeks accept the offers of Seuthes, and proceed to his quarters, where they are hospitably entertained.
- IV. They march against his enemies, whose villages they burn, but are attacked in their quarters by some fugitives, who had pretended submission, and thus spied out the situation of the camp The barbarians are repulsed, and submit to Seuthes.
- V. Seuthes neglects to pay the army as he had promised, where upon the Greeks cast the blame of the affair upon Xenophon.
- VI. Xenophon defends himself from certain charges and suspicions in respect to the pay withheld by Seuthes. He refuses to remain with Seuthes, preferring to accompany the army into Asia, whither it is about to proceed to engage in the war with Tissaphernes
- VII The absurdity of the charge of Medosades, a Thracian, against Xenophon is shown by him, upon which the Lacedæmonian deputies refuse to conduct the Greeks into Asia, until Seuthes has paid them. Xenophon at last prevails on Seuthes to pay the wages due to the army.
- VIII. Xenophon himself receives no pay, and is so straitened as to be obliged to sell his horse to raise funds. He proceeds with the army to Pergamus, where he is hospitably received by Hellas the wife of Gongylus. By her advice he attacks the castle of Asidates. At first he is unsuccessful, but on the following day, he takes Asidates prisoner, with his wife, children, and all his riches. He receives a large share of the booty and delivers the army to Thimbron, to be incorporated with the forces levied against Tissaphernes.

ABBREVIATIONS AND EXPLANATIONS

```
S.
     stands for Sophocles' Greek Grammar.
Mt.
             " Matthiæ's
                             66
                                     "
       "
Butt.
             " Buttmann's
        "
             " Viger's Greek Idioms (Seager's ed.).
Vig.
        "
N.
             " note.
cſ.
       "
             " compare, consult.
       66
             " connecting vowel.
c. v.
χ. τ. λ.
       66
             " καὶ τὰ λοιπά = &c.
       "
             " theme.
th.
             " literally.
lit.
        "
        "
             " penult.
pen.
sc.
       "
             " scilicet.
       "
             " syntax.
synt.
```

The references to Buttmann, are made to his larger grammar renslated by Dr. Robinson.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

$KYPOY ANABASE\Omega S A.$

CAP. I.

1. ΔΑΡΕΙΟΥ καὶ Παρυσάτιδος γιγνονται παΐδες δύο, πρεσβύτερης μὲν 'Αρταξέρξης, νεώτερος ³ δὲ Κῦρος. 'Επ μὶ δε ἠσθένει Διιρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο ⁴ τὼ παίδε ἀμφοτέρω παρεῖναι. 2. 'Ο μὲν οὖν πρεσβύτερος ὅ παρὼν ἐτύγχανε. Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δ ἡς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε ο πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. 'Αναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν

Τισσαφέρνην ώς φίλον καὶ τῶν Ελλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη¹⁰ τριακοσίους, ἄρχοντα ¹¹ δὲ αὐτων Ξενίαν Παρράσιον.

3. 'Επεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Αρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύοι ¹⁸ αὐτῷ. 'Ο δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν ¹³ ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτηδαμένη ¹⁴ αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. 4. 'Ο δ΄ ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμα σθείς, βουλεύεται ὅπως ¹⁵ μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ' ἢν δύνηται βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρ με τῷ Κύρῳ, ¹⁶ φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα ᾿Αρταξέρξην. 5. "Οςτις δ' ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αἰτὸν πάν

^{· § 175.} N. 2. — 2 § 137. N. 8. — 3 § 57. 1. — 4 Root? — 5 § 57. 2. — 4 1 135. 3. — 7 § 222. 4; Butt. § 144. — 8 account for the circumflex acc. (2 31. N. 2.) — 5 § 96. 9. — 10 § § 118. B: 117. 12. — 11 § 184. 1. — 12 § 216. 1. — 13 § 222. 1. — 14 What is this mid. voice → (§ 207. 2.)? — 6 § 228 2: 213. N. 1. — 16 Why in the Dat.?

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

$KYPOY ANABA\Sigma E\Omega \Sigma A.$

CAP. I.

164-1

1. ΔΑΡΕΙΟΥ καὶ Παρυσάτιδος γιγνονται παίδες δύο, πρεσβύτερης μὲν 'Αρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. 'Επ ιὶ δε ήσθένει Διρείος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο τοὸ παίδε ἀμφοτέρω παρείναι. 2. 'Ο μὲν οὐν πρεσβύτερος παρῶν ἐτύγχανε.' Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δ ἡς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. 'Αναβαίνει οὐν ὁ Κῦρος λαβῶν Τισσαφέρνην ὡς φίλον καὶ τῶν Ελλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη το τριακοσίους, ἄρχυντα δὲ αὐτών Ξενίαν Παξράσιον.

3. Έπει δε ετελεύτησε Δαρείος και κατέστη εις την βισιλείαν Αρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τον Κύρον προς τον άδελφον ώς επιβουλεύοι ε αὐτῷ. Ο δε πείθεται τε και συλλαμβάνει Κύρον ώς ἀποκτενῶν 13 ή δε μήτηρ εξαιτηδαμένη 14 αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. 4. Ο δ ώς ἀπῆλθε κινδυνεύσας και ἀτιμα σθείς, βουλεύεται ὅπως 15 μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ ἢν δύνηται βασιλεύσει ἀντ ἐκείνου. Παρύσατις μεν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρ με τῷ Κύρῳ, 16 φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα ᾿Αρταξέρξην. 5. Οςτις δ' ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αἰτὸν πάν

^{· § 175.} N. 2. — 2 § 137. N. 8. — 3 § 57. 1. — 4 Root? — 5 § 57. 2. — 6 § 175. 3. — 7 § 222. 4; Butt. § 144. — 8 account for the circumflex acc. (a) 31. N. 2.) — 9 § 96. 9. — 10 § § 118. B: 117. 12. — 11 § 184. 1. — 12 § 216. 1. — 13 § 222. 1. — 14 What is this mid. voice (§ 207. 2.)? — 6 § 228 2: 213. N. 1. — 16 Why in the Dat.?

τας ούτω διατιθείς άπεπέμπετο ως θ' ' έαυτω 2 μαλλον φίλους είνα η βασιλεί. Καὶ τῶν παρ ἐαυτῷ δὲ βαρβάρων επεμελείτο ως πολεμείν τε ίκανοι είησαν και εὐνοϊκώς έγοιεν αὐτώ. 6. Την δέ Ελλητικήν δύναμιν ήθροιζεν ώς τα μάλιστα εδύνατο επικρυπτόμενος. όπως ότι απαρασκευότατον λάβοι βασιλέα. ' Ωδε ουν έποιείτο την συλλογήν. ' Οπόσας είχε φυλακάς εν ταϊς πόλεσι παρήγγειλε τοῖς φρουεάρχοις εκάστοις λαμβάνειν « άνδυας Πελοπονησίους ότι πλείστους και βελτίστους, ώς έπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους 1 ταῖς πόλεσι. Καὶ γὰς ἦσαν αὶ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους 10 τὸ άργαῖον ἐκ βασιλέως δεδομέναι, τότε δ' ἀφεστήκεσαν πρὸς Κῦρον 7. Έν Μιλήτω δὲ Τισσαφέρνης προαιπᾶσαι πλην Μιλήτου. σθόμενος τὰ αὐτὰ 11 ταῦτα βουλευομένους, ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον, τους μεν αυτων απέκτεινε 12 τους δ' έξέβαλεν. 'Ο δε Κύρος υπολαβών τους φεύγοντας συλλέξας 13 στράτευμα έπολιόρκει Μίλητος καί κατά γην τι καὶ κατά θάλατταν καὶ έπειρατο κατάγειν τοὸς έκπεπτωκότας. Καὶ αυτη αὐ ἄλλη πρόφασις ἢν αὐτῷ τοῦ ἀθροίζειν 15 στράτευμα. 8. Προς δε βασιλέα πέμπων ήξίου άδελφος ών αύτοῦ δοθηναί 16 οι ταύτας τας πόλεις μαλλον η Τισσαφέρνην άργειν αντών, και ή μήτης συνέπραττεν αυτώ τωυτα · ώςτε βαπιλεύς τῆς μέν προς έαυτον επιβουλής 17 ουα ήσθάνετο, 18 Τισσαφέρνει δε ενόμιζε πολεμούντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δαπανᾶν . ώςτε οὐδέν ηγθετο " αὐτῶν πολεμούντων καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμούς βασιλεί έκ των πολεων ών ό Τισσαφέρνης έτύγγανεν είνων. 9. Αλλο δε στράτευμα αυτώ συνελέγετο εν Χερρονήσφ τη 22 καταντιπέρας 'Αβύδου τόνδε τον τρόπον. Κλέαργος Λακεδαιμόνιος φυγάς ην τούτω συγγενόμενος ὁ Κυρος ηγά. σθη τε αύτον καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς.28 Ο δὲ λαβὸν το γρυσίον στράτευμα συνέλεξεν από τούτων των γρημάτων καί

^{1 §§ 25: 14.} 2-2 § 196. 1. — 3 § 182. — 4 § 216. 1. — 5 § 228. 2. ω_5 . — 6 § 151. 2, 3. — 7 Component parts? — 3 §§ 96. 6: 12. 1. — 9 What does this gen. abs. denote (§ 192.)? — 10 Synt? — 11 § 144. 3. — 12 §§ 118. K: 104. 2. — 13 §§ 104. 1: 9. 2: 12. 3. — 14 Account for the circumflex. — 15 § 221. — 16 Why does the ult. here take the acute accent (22. 2.)? — 17 § 179. 1. — 18 Account for the 4 subs. — 19 Th.? Used here in a lit. or trop. sense? — 20 § 43. 3 — 21 § 96. 7: 12. 2: 222. 4. — 28 § 140. 2. — 28 Val. of the darie? Eac. N

επολεμει έχ Χερρονήσου όρμωμενος τοῖς Θραξὶ τοῖς υπέρ Ελλής. ποντον οίκουσι και ώφελει τους Ελληνας. ώςτε και γρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τρος γν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ελληςποντιακαὶ πόλεις έκουσαι. Τουτο δ' αὐ ούτω τρεφόμενος ελάνθανει αὐτῷ τὸ στράτευμα. 10. 'Αρίστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς ξένος ὢν ἐτύγγανεν αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι3 ἀντιστασιωτῶν ἔργεται προς τον Κύρον και αίτει αυτον είς διεχιλίους ξένους και τριών μηνων ' μισθον, ώς ούτω περιγενόμενος ' αν των αντιστασιωτων.' Ο δε Κυρος δίδωσιν αυτώ είς τετρακιςχιλίους και εξ μηνών μισθον, καὶ δεῖται αὐτοῦ κίἢ προσθεν καταλῦσαι προς τους άντιστασιώτας πρίν αν αὐτῷ συμβουλεύσηται. Οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλία ελάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. 11. Πρόζενον δε τον Βοιώτιον ξένον οντα αυτώ εκελευσε λαβόντα άνδρας ότι πλείστους παραγενέσθαι,10 ώς είς Πεισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι,11 ώς πράγματα παρεγόντων των Πεισιδών τη έαυτου γώρα. Σοφαίνετον δε τον Στυμφάλιον και Σωκράτην τον Αγαιον, ξένους όντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας 2 ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὡς πολεμήσων 13 Τισσαφέρνει σύν τοῖς φυγάσι 11 τῶν Μιλησίων. Αποίουν 15 ουτως ούτοι.

CAP. II.

1. Έπεὶ δ' ἐδόκει ἥδη πορεύεσθαι αὐτῷ ἄνω, την μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πεισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν τὸ ἐνταῦθα στράτευμα, καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχω λα βόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα, καὶ τῷ ᾿Αριστίππω συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι 10 πρὸς ἐαυτὸν ὁ εἰχε στράτευμα καὶ Ξενία τῷ ᾿Αρκάδι, ὁς αὐτῷ 16 προεστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι 11

^{\$\}sqrt{5} \quad \text{140. 2.} \quad \cdot \quad \quad \text{222. 4.} \quad \quad \text{Why not properise m. (\quad \quad 20. N. 1.) ?} \quad \quad \text{Accus. of thing following this verb ?} \quad \quad \text{What does this gendenote (\quad \quad 173. N. 1) ?} \quad \quad \quad \quad \quad \quad 222. 1.} \quad \qu

ξενικοῦ, ηκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας πλὴν ὁπόσοι ι ίκα νοὶ ήσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. 2. Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορχούντας, καὶ τοὺς φυγάδας 3 ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι, ύποσχόμενος ' αὐτοῖς, εί καλῶς καταπράξειεν 5 ἐφ' 6 α̈ εστρατεύετο, μη πρόσθεν παύσασθαι πριν αύτους κατάγοι οίκαδε. Οἱ δὲ ἡδέως ἐπείθοντο · ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ · καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρήσαν είς Σάρδεις. 3. Ξενίας μεν δη τους έκ των πόλεων λαβών παρεγένετο είς Σάρδεις όπλίτας είς τετρακιςγιλίους. Πρόξετος δε παρην έγων δπλίτας , μέν είς πεντακοσίους καὶ γιλίους, γυμνήτας δε πενταχοσίους · Σοφαίνετος δε ό Στυμφάλιος όπλίτας έχων χιλίους · Σωκράτης δε ό Αγαιος οπλίτας έγων ώς πεντακοσίους · Πασίων δε ό Μεγαρεύς είς τριακοσίους μεν όπλίτας, τριακοσίους δε πελταστάς έχων παρεγένετο · ην δε και ούτος και ό Σωκράτης των άμφι Μίλητον στρατευομένων. 4. Ούτοι μεν είς Σάρδεις αυτῷ ἀφίκοντο Τισσαφέρνης δε κατανοήσας ταῦτα καὶ μείζονα ἡγησάμενος " είναι η ως έπὶ Πεισίδας την παρασκευην πορεύεται ως βασιλέα ή εδύνατο τάγιστα ίππέας έγων ώς πεντακοσίους. 5. Καὶ βασιλεύς μέν δη έπεὶ ήκουσε παρά Τισσαφέρνους τον Κύρου στόλον, άντιπαρεσκευάζετο.¹²

Κῦρος δὲ ἔχων οὖς ¹³ εἴρηκα ὡρμᾶτο ¹¹ ἀπὸ Σάρδεων · καὶ ἐξελαύνει ¹⁵ διὰ τῆς Αυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαίανδρον ποταμόν. Τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα γέρυρα δὲ ἐπῆν ἐζευγμένη ¹٥ πλοίοις ἐπτά. ΄ 6. Τοῦτον διαβὰς ¹¹ ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ὀκτὰ εἰς Κολοσσὰς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. 'Ενταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἐπτά · καὶ ἡκε Μένων ὁ Θετταλὸς ὁπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας ¹² καὶ Αἰνιᾶνας καὶ 'Ολυνθίους. 7. 'Εντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Κε-

Pron. adj. of what kind? — ^{2} $\S$ 95. N. 1. — ^{3} Nom. how formed? — ^{4} $\S$ 118. Y. — ^{5} $\S$ 87. N. 3. — ^{6} How does $\ell\pi$ become $\ell\sigma$ ($\S$ 25: 14. 2.)? — ^{7} $\S$ 121. N. 3. — ^{3} Tense – root? c. v.? Term.? — ^{3} $\S$ 127. 5; Butt. $\S$ 119. N. 11. 1). — ^{10} Synt.? — ^{11} $\S$ 208. Root? — ^{12} $\S$ $\S$ 135. 3: 226. 1. — ^{18} $\S$ 151. R. 1. — ^{14} In what tenses are pure verbs contracted? — ^{15} $\S$ 15. 3; Butt. $\S$. 26. 6. — ^{16} $\S$ 76. 2. — ^{17} Part. how primed? — ^{18} $\S$ § 36. 2.

λαινάς της Φουγίας πόλι οίκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ενταΐ θα Κύρφ βασίλεια ήν καὶ παράδεισος μέγας άγρίων θηρίων πλήρης, α έκεινος έθήρευεν από ιππου, όπότε γυμνάσαι βούλοιτο έαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους. Διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσοι ρεϊ ' ὁ Μαίανδρος ποταμός · αί δὲ πηγαὶ αὐτοῦ είσιν 6 ἐκ τῶν βασιλείων : ρει δε και δια της Κελαινών πόλεως. \ 8. "Εστι δε και μεγάλου βασιλέως βασίλεια έν Κελαιναϊς έρυμνα έπι ταις πηγαις" του Μαρσύου ποταμού ⁸ ύπὸ τη ἀχροπόλει · ρεί δὲ καὶ ούτος διὰ της πόλεως καὶ έμβάλλει είς τον Μαίανδρον τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εὖρός ἐστιν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. Ενταῦθα λέγεται Απόλλων έκδειραι 10 Μαρσύαν, νικήσας έρίζοντά 11 οι περί σοσίας και το δέρμα κρεμάσαι τεί εν τῷ ἄντρο οθεν 13 αι πηγαί δια δε τοῦτο ο ποταμός καλείται Μαρσύας. 9. Ένταῦθα Ξέρξης, ότε έκ τῆς Ελλάδος ήττηθείς " τη μάχη ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομήσαι 15 ταῦτά τε τὰ βασίλεια καὶ την Κελαινών ἀκρόπολιν. 16. Ένταῦ θα έμεινε Κύρος ήμέρας τριάκοντα καὶ ήκε Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος φυγάς έχων δπλίτας χιλίους καὶ πελταστάς Θράκας δκτακοσίους καὶ τοξότας Κρητας διακοσίους. "Αμα δε καὶ Σωσίας παρην δ Συρακούσιος έγων δπλίτας τριακοσίους, καὶ Σοφαίνετος δ'Αρκάς έγων οπλίτας γιλίους. Καὶ ένταῦθα Κῦρος έξέτασιν καὶ ἀριθμὸν των Ελλήνων εποίησεν εν τω παραδείσω, και εγένοντο οι σύμπαντες επλίται μεν μύριοι καὶ γίλιοι, πελτασταὶ δε άμφὶ τοὺς διςγιλίους.

10. Ἐντεῦθεν έξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς ' ἐν αἶς Ξενίας ὁ ᾿Αρκὰς τὰ Αύκαια ἔθυσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκὲ ' ἱ ' τὰ δὲ ἄθλα ἤσαν στλεγγίδες χρυσαῖ ' ἱ ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα εἰς Κεραμῶν ἀγορὰν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τῆ Μυσία χώρα. γ 11. Ἐν-

τεῦθεν έξελαυνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας τριάκοντα εἰς Καῦ.
στρου πεδίον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας πέντε καὶ τοῖς στρατιώταις ἀφείλετο μιοθὸς πλέον ἢ τριῶν μηνῶν, καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς, θύρας ἀπήτουν. ΘΟ δὲ ἐλπίδας λέγων δίῆγε καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι.

12. Ένταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα ἡ Συεννέσιος γυνή 6 τοῦ Κιλίκων βασιλέως παρά Κύρον καὶ ελέγετο Κύρφ δουναι γρήματα πολλά. Τη δ' οὖν στρατιά τότε ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάφων μηνών. Είχε⁷ δε ή Κίλισσα καὶ φύλακας περὶ αύτην Κίλικας καὶ 'Ασπενδίους: ελέγετο δε καὶ συγγενέσθαι ε Κύρον τη Κιλίσση. 13. Έντεῦθεν δ' έξελαύνει σταθμούς δύο παρασάγγας δέκα είς Θύμβοιον, πόλιν οἰκουμένην. Ένταῦθα την παρά την όδον κρήνη ή Μίδου καλουμένη του Φρυγών βασιλέως, έφ' ή λέγεται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεύσαι οίνο κεράσας " αυτήν. 14. Έντευθεν έξελαύνει σταθμούς δύο παρασάγγας δέκα είς Τυριαΐον, πόλιν οίκουμένην ένταυθα έμεινεν 10 ήμερας τρείς. Και λέγεται δεηθήναι 11 ή Κίλισσα Κύρου 12 επιδείξαι 13 το στράτευμα αὐτῆ. Βουλόμενος οὖν ἐπιδείξαι έξετασιν ποιείται έν τῷ πεδίφ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. 15. Ἐκέλευσε δε τους Ελληνας ώς νόμος αυτοῖς 15 είς μάγην ουτω ταγθηναι 16 καὶ στηναι, συντάξαι δὲ έκαστον τοὺς έαυτοῦ 17 Ἐτάνθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων 18 είχε δὲ τὸ μεν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέμργος καὶ οἱ ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ άλλοι στρατηγοί. 16. Έθεωρει οὐν ὁ Κῦρος πρώτον μὲν τοὺς βαρβάρους · οί δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατ ίλας καὶ κατὰ τάξεις · είτα δὲ τοὺς Ελληνας, παρελαύνων ἐφ' ἄρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' άρμαμάξης. Είγοτ δε πάττες κράνη γαλκά 19 και γιτώνας 20 φοινε-

^{1 § 35.} N. 2. (2.) Synt.?—2 Account for the ι subs.—8 Nom. how formed?—4 § 222. 4.—5 § 117. 1, N. 18. (3.)—6 § 46. 1.—7 § 30. N. 1.—8 § 12. 2.—9 § 118. K.—10 Account for ι in the pen.?—11 § 96. 10.—12 § 181. 1.—13 §§ 96. 9: 117. 2.—14 § 157. N. 10.—15 § 196. 3.—10 § 96. 3: Why is not the subject of the infinhere expressed (§ 158. 3.)?—7 What does this gen. depote?—18 Dia.ect(§ 6. N. (2.)?—19 § 34. N. 2. (3.)—90 Nom. how formed (% 3.)?

κοῦς καὶ κημίδας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαθαρμένας. 17. Ἐπειδη δὲ πάντας παρήλωσε, στήσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος, πέμψας Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσε προβαλέσθαι ² τὰ ὅπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι ³ ὅλην τὴν φάλαγγα. Οἱ δε ταῦτα προεῖπον ⁴ τοῖς στρατιώταις • ⁵ καὶ ἐπει ἐσάλπιγξε, ⁶ προβαλλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπίρεσαν. ΄ Ἐκ δὲ τούτου θᾶττον προϊόντων σὺν ν κραυγῆ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνάς. † 18. Τῶν δὲ βαρβάρων ⁶ φόβος πολὺς καὶ ἄλλοις καὶ ἤ τε Κίλισσα ἔφυγεν ⁶ ἐκ τῆς άρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ¹ ο καταλιπόντες τὰ ὧνια ἔφευγον οἱ δὲ Ελληνες σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἤλθον. ΄ Η δὲ Κίλισσα ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα ¹ καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐθαύμασε. Κῦρος δὲ ῆσθη ἱ ² τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών.

19. Έντεῦθεν έξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φουγίας πόλιν ἐσχάτην. Ἐνταῦθα ἕμεινε τρεῖς ἡμέρας. Ἐντεῦθεν ἔξελαύνει διὰ τῆς Αυκαστίας σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα. Ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς Ελλησιν ὡς πολεμίαν οὐσαν. 20. Ἐντεῦθεν Κῦρος τὴν Κιλισσαν εἰς τὴν Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ¹³ ὁδόν ¹¹ καὶ συνέπεμψεν αὐτῆ στρατιώτας οῦς Μένων εἶχε καὶ αὐτὸν Μένωνα. Κῦρος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξελαύνει διὰ Καππαδοκιας σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι καὶ πέντε πρὸς Δάναν, πόλιν οἰκουμενην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς ἐν ὡς Κῦρος ἀπέκτεινεν ¹⁵ ἄνδρα Πέρσην Μεγαφέρνην, φοινικιστὴν βασίλειον, καὶ ἔτερόν ¹δ τινα ¹² τῶν ὑπάρχων δυνάστην, αἰτιασάμενος ¹δ ἐκιβουλεύειν ¹¹ αὐτῷ. ½ 21. Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰςβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν ἡ δὲ εἰςβολὴ ἦν ὁδὸς ἀμαξιτὸς ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰςληνῖν ¹β στρατεύματι, εἴ τις ἐκώλυεν. Ἐλέγετο ²ο δὲ καὶ

^{\$ 107. (1.) — \$} Why has this verb one \$\lambda\$ here and two in the pres.? — \$ Why proper spom.? — \$ \&\ 118. E. — \$ \&\ 196. 4. — \$ Account for \$\ell\$. — \$ Account for \$\ell\$. Subs. — \$ Is this gen. subjective or objective (\$ 173. N. 2.)? — \$ \&\ 6. 18. — \$ \\ 10 \&\ 31. N. 2. (2). — \$ \\ 128. N. 2. — \$ Account for \$\sigma\$. — \$ \\ 359. 3. — \$ \\ 4 \\ Synt. ? — \$ \\ 6. 118. K. — \$ \\ 18 \\ 183. 1. — \$ \\ 5. 158. 3. — \$ \\ Subj. ? — \$ \\ 5. 158. 3. — \$ \\ Subj. ?

Σι έννεσις είναι ἐπὶ τῶν ἄκρων φυλάττων τὴν εἰςβολήν δὶ δ' ἔμεινεν ἡμέραν ἐι τῷ πεδίφ. Τἢ δ' ὑστεραία ἦκεν ἄγγελος λέγων ὅτι λελουπὸς εἴη² Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ἤσθετο³ τό τε Μένωνος στράτευμα ὅτι ἤδη ἐν Κιλικία ἢν εἴσω τῶν ὀρέων, καὶ ὅτι τριήρεις ἤκουε περιπλεούσας ἀπ Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν Ταμών ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κύρου. 22. Κῦρος δ οὐν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὅρη οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ είδε τὰς σκητὰς οῦ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον. Έντεῦθεν δὲ κατέβαινεν εἰς πεδίον μέγα καὶ καλὸν, ἐπίξυτον, καὶ δένδρων παντοδαπῶν ἐμπλεων καὶ ἀμπέλων πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς φέρει. "Ορος δ αὐτὸ περιέχει ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν πάντη ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

23. Καταβάς δὲ διὰ τούτου τοῦ πεδίου ήλασε σταθμούς τέτταρας παρασάγγας πέντε καὶ είκοσιν είς Ταρπούς, τῆς Κιλικίας κ πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ένταῦθα ήσαν τὰ Συεννέσιος βασίλεια του Κιλίκων βασιλέως δια μέσης δε της πόλεως όει ποταμὸς Κύδνος ὅτομα, εὐρος 11 δύο πλέθρων. 24. Ταύτην την πόλιν έξελιπον οι ένοικουντες μετά Συεννέσιος είς γωρίον όγυρον έπὶ τά όρη πλην οί τὰ καπηλεῖα έχοντες: έμειναν δὲ καὶ οί παρά την θάλατταν οἰκοῦντες εν Σόλοις καὶ εν Ίσσοῖς. 25. Ἐπύαξα δε ή Συκντέσιος γυνή προτέρα Κύρου πέντε ήμέρας είς Ταρσούς άφικετο. 'Εν δε τη υπερβολη των ορών των'2 είς το πεδίον δύο λόγοι τοῦ13 Μένωνος στρατεύματος ἀπώλοντο.14 οί15 μεν εφασαν16 άρπάζοντάς τι κατακοπηθαίτ ύπο των Κιλίκων, οι δε υπολεία θέττας και οὐ δυταμένους εύρεῖν τὸ άλλο στράτευμα οὐδε τὰς όδους είτα πλανωμένους απολέσθαι ήσαν δ οδν ούτοι έκατον οπλίται. 26. Οι δ' άλλοι έπειδη ήκον, την τε πόλιν τους Ταρσούς διήρηα. σαν, διά τὸν ὅλεθρον τῶν συστρατιωτῶν ὀργιζόμενοι, καὶ τὰ βικκίλεια τὰ ἐν αὐτῆ. Κῦρος δὲ ἐπεὶ εἰςήλασεν εἰς τὴν πόλιν, μετε-

What would this be unaccented? — ^{9} §§ 216. 3: 87. N. 1. — ^{8} What kind of dep. verb (§ 208)? — ^{4} § 179. N. 1. — ^{5} Synt.? — ^{8} § 222. 2. — ^{7} What does this gen. abs. denote? — ^{8} Why the imperf.? — ^{9} §§ 13: 132. 1. — ^{10} If the ult. is to be accented, why perispon.? — ^{11} § 167; Mt. § 425. 1. b. — ^{12} § 140. 2. — ^{13} § 140. 1. — ^{4} § 115. 2. — ^{15} § 142. 1. — ^{16} Root? — ^{17} Why properispon:?

πόμπετο¹ τὸν Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν ὁ δὲ οὖτε πρότι ρον οὐδενί² πω κρείττονι³ ἑαιτοῦ⁴ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφη, οὕτε τότε Κύρφ ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὶ αὐτὸν ἔπεισε καὶ πίστεις ἔλαβε. > 27. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεὶ συνεγένοντο ἀλλήλοις,⁵ Συέννεσις μὲν ἔδωκε⁴ Κύρφ χρήματα πολλὰ εἰς τὴν στρατιὰν, Κῦρος δ' ἐκείνφ δῶρα ᾶ νομίζεται¹ παρα βασιλεῖ τίμια, ἵππον χρυσοχάλιτον καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν³ καὶ ψέλλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στολὴν Περσικὴν, καὶ τὴν χώραν μηκέν ἀφαρπάζεσθαι³ τὰ δὲ ἡρπασμένα¹ο ἀνδράποδα, ἦν που ἐντυγχά νωσιν, ἀπολαμβάνειν.

CAP. III.

- 1. 'Ενταῦθα ἔμεινε Κῦρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας 1 εἴκοσιν ογὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω ὑπώπτενον γὰρ ἤδη ἐπὶ βασιλέα ἰέναι : μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτφ ἔφασαν. Πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἐβιάζετο 12 ἰέναι · οἱ δὲ αὐτόν τε ἔβαλλον 3 καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκείνου, ἐπεὶ ἤρξατο προϊέναι.
  2. Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἐξέφυγε 4 τοῦ μὴ καταπετρωθῆναι, υστερον δ' ἐπεὶ ἔγνω ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκκλησίαν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν · καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἐστως · 16 οἱ δὲ ὁρῶττες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων · εἶτα δὲ ἔλεξε τοιάδε . 17
- 3. Ανδρες στιατιώται, μη θαυμάζετε στι χαλεπώς φέρω τοῖς παρούσι πράγμασιν. Ἐμοὶς γὰρ Κύρος ξένος ἐγένετο καί με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς οῦς ἐγὼ λαβὸν οἰκ εἰς τὸ όδιον κατεθέμην ἐμοὶ ἀλλ οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. 4. Καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θρᾶκας ἐπολέμησα, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ'

What does this imperf. denote? — ^{2} $\S$ 195. 1. — ^{8} $\S$ 58. 2. N. 2. — ^{4} $\S$ 186. 1. — ^{5} Synt? — ^{6} $\S$ 104. N. 2. — ^{7} $\S$ 157. 2. — ^{8} Why perispose. contrary to gen. rule $\S$ 23. N. 3. (2)?— ^{9} $\S$ 162. 3.— ^{10} Account for σ in the antepen. — ^{11} $\S$ 168. 1. — ^{12} $\S$ 210. N. 1. — ^{13} Why the imperf.? — ^{14} $\S$ 225. 3. — ^{15} $\S$ $\S$ 81. 1. : 96. N. 1. — ^{16} $\S$ 91. N. 7. — ^{17} $\S$ 73 1. — ^{18} $\S$ 136. N. 3. R. — ^{9} Ellip. of what word with ther?

ύμων, έκ της Χεοδονήσου αυτούς έξελαύνων βουλομένους ασαισεί σθια τους ένοικουντας Ελληνας την γην. Επειδή δε Κύρος εκάλει. λαβών ύμας έπορευόμην, ίνα εί τι δέοιτο ώφελοίην αὐτὸν ἀνθ' δο εὐ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου. 5. Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ανάγκη δή μοι η ύμας προδόντα τη Κύρου φιλία γρησθαι η προς έχειτον ψευσάμετον μεθ' ύμων ιέναι. [Εί μεν δη δίκαια ποιήσω ούκ οίδα, κίρήσομαι δ' ούν ύμᾶς καὶ σύν ύμῖν ο τι αν δέη πείσομαι. 6 Καὶ ουποτε έρει οὐδεὶς ώς έγω Ελληνας άγαγων είς τους βαρβάρους, προδούς τους Ελληνας την των βαρβάρων σιλίαν είλόμην. 6. 'Αλλά έπεὶ ύμεῖς έμοὶ οὐκ έθέλετε πείθεσθαι οὐδε έπεσθαι, έγω συν υμίν εψομαι και ο τι αν δέη πείσομαι 🗙 Νομίζου γαρ ύμας έμοι είναι και πατρίδα και φίλους και συμμάγους, και σύν ύμιν μεν αν οίμαι είναι τίμιος οπου αν ω, ύμων δ' έρημος ων ούκ αν ίκανος είναι οίμαι ούτ αν φίλον ώφελησαι⁸ ούτ αν έχθοον άλέ. ξασθαι. 'Ως έμοῦ οὖν ἰόντος ὅπη ἂν καὶ ὑμεῖς ζοὕτω τὴν γνώμην έγετε. / 7. Ταυτα είπεν οι δε στρατιώται οί τε αυτου έκείνου καί οι άλλοι ταυτα ακούσαντες ότι ου φαίη παρά βασιλέα πορεύεσθαι έτηνεσαν το παρά δε Ξενίου και Πασίωνος πλείους η διεγίλιοι Ιαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρά Κλεπργο. 78. Κύρος δε τούτοις ι άπορων τε και λυπούμενος μετεπέμπετο 12 τον Κλέαργον ο δε ιέναι μεν ουκ ήθελε, λάθρα δε των στρατιωτών¹³ πέμπων αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαζόεῖν ώς καταστησο. μένων τούτων 14 είς τὸ δέον μεταπέμπεσθαι δ' έκέλευεν αὐτόν . αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι. 9. Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγών τούς θ' ἐαυτοῦ στρατιώτας καὶ τοὺς τροςελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων!! τὸν βουλόμενον, έλεξε τοιάδε.

"Ανδρες στρατιώται, τὰ μέν δη Κύρ ν δηλον ότι ούτως έχει πρός ήμας ώς περ τὰ ἡμέτερα πρός έκεινον ούτε για ήμεῖς έκεινον

^{1 § 165. 1. — 2} Moods which follow $i\pi\iota\iota\partial_{\hat{I}}$ (§§ 213. 3: 216. 1: 214 N. 5)? — 3 Does $\partial_{i}\tau_{\hat{I}}$ have here its prim. or sec. signif.? — 4 Anteodery of $\partial_{i}\tau_{\hat{I}}$? Why the gen. (See N.)? — 5 § 198. N. 1. — 6 Root (118 II.)?—7 § 191. 1. — 8 § 219. 1. — 9 § 216. 4. — 10 Account for ι subsection. Synt.? — 14 Why the mperf.? — 18 § 188. 2. — 14 § 193 N. 2

έτι στρατιώται, έπεί γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ, οὖτε ἐκεῖνος ἔτι άμων μισθοδότης. 10. "Οτι μέντοι άδικεῖσθαι νομίζει ὑαθ ήμων οίδα· ωςτε και μεταπεμπομένου αυτού ουκ έθελω έλθεϊν, το μέν μέγιστον αισχυνόμενος ότι σύνοιδα έμαυτφ πάντα έψευσμένος αὐτόν επειτα δε καὶ δεδιώς μη λαβών με δίκην επιθη ών νομίζει υπ' εμου ήδικησθαι. 11. 'Εμοὶ οὖν δοκεῖ οὐν ώρα εἶναι ἡμῖν καθεύδειν οὐδ' ἀμελεῖτ ήμῶτ⁵ αὐτών, άλλι βουλεύεσθαι ο τι χρη ποιεῖν έκ τούτων. Καὶ τως τε μένομεν αὐτοῦ σκεπτέον μοι δοκεῖε είναι ὅπως ἀσφαλέστατα μενούμεν είτε ήδι, δοχεί απιέναι, όπως ώς άσφαλέστατα απιμεν, καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια έξομεν ανευ γὰο τούτων οὕτε8 στρατηγού ούτε ίδιώτου δφελος οὐδέν. 12. 'Ο δε άνηρ πόλλου μεν αξιος φίλος διαν φίλος ή, χαλεπώτατος 10 δ έχθρος δίαν πολέμιος η. Έτι δε δύναμιν έγει και πεζήν παι ίππικην! και ναυτικήν ην πάντες όμοίως όρωμέν τε καὶ έπιστάμε θα καὶ γαρ οὐδε πόρρω δοκουμέν μοι αυτού καθισθαι . ώςτε ώρα λέγειν12 ο τι18 τις γιγνώσκει αριστον 14 είναι. Ταῦτα είπων έπαύσατο.

13. Έχ δὲ τούτου ἀνίσταντο οἱ μὲν ἐχ τοῦ αὐτομάτου, λέξοντες ἃ ἐγίγνωσκον, οἱ δὲ καὶ ὑτὶ ἐκείνου ἐγκέλευστοι, ἐπιδεικνύντες ιδοια εἶη ἡ ἀπορία ἄτεν τῆς Κύρου γτώμης ιδ καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι. 14. Είς δὲ δὴ εἶπε, προςποιούμενος σπείδειν ής τάχιστα πορεύεσθαι εἰς τὴν Ελλάδα, στρατηγοὺς μὲν ἐλέσθαι τὰ ἄλλους ὡς τάχιστα, ει μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπωγειν τὰ δ ἐπιτήδεια ἀγοράζεσθαι ιδ ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι) καὶ συσκευάζεσθαι ιδ ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι) καὶ συσκευάζεσθαι ιδ ἐλθόντας ἐλ Κύρον αἰτεῖν πλοῖα, ο ὡς ἀποπλέοιεν ει ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κῦρον ὅςτις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει. ἐΕὰν δὲ μηδὲ ἡγεμόνα διδῷ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι δὲ κνὶ προκαταληψομένους ετὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσωσι κὰ μήτε Κῦρος μήτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ει ὧν πολλοὺς καὶ

i Does this gen. abs. denote time or cause? — i § 76. 2. — i § 118. A. — i Synt.? — i § 182. — i § 159. N. 1. — i Compare (§ 57 4). — i § 224. N. 1. — i § 190. 2. — ii Why wrave and not wrave ? — ii § 131. 1. — ii § 221. N. 4. — ii § 71. 2. — ii Compare — ii § 117. 10. — ii 226. 2. — ii Root? — ii § 134. 1. — ii Th.? — ii 216. 1. 3. — ii Compare — ii § 117. 10. — ii 226. 2. — ii Root? — ii § 134. 1. — ii Th.? — ii Why subjunct. (214. 3).? — ii 222. 4.

πολλά γρήματα έγομεν άνηρπακότες. Οθτος μεν δή τοιαθτα είπε έμε ταύτην την στρατηγίαν μηδείς ύμων λεγέτω πολλά γαρ ένορω δί α έμοι τούτο ου ποιητεον · 2 ως δε τω ανδοί 3 ον αν ελησθε πείσομαι ή δυνατόν μάλιστα, ιια είδητε ότι και άργεσθαι έπίσταμαι ως τις καὶ άλλος μάλιστα ἀνθρώπων. Α. Μετά το τον άλλος άνεστη, επιδεικνύς μεν την εψήθειαν του τα πλοΐα κίτεῖν κελεύοντος, ωςπερ6 πάλιν τον στόλον Κύρου μη ποιουμένου, έπιδεικνύς δε ώς εύηθες είη ήγεμόνα αιτείν παρά τούτου δ λυμαινόμεθα την πράξιν. Εί δέ τι και τῷ ἡγεμόνι⁸ πιστεύσομεν ῷ⁹ αν Κῦρος διδῷ. τί ο κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ήμιν κελεύειν Κίψον προκαταλαμβάνειν; 17. Έγω γαο οκνοίην μεν αν είς τα πλοία εμβαίνειν α ήμιτ δοίη, μη ήμας αυταίς ταις τριήρεσι καταδύση. 12 φοβοίμην 13 δ αν το ήγεμόνι . δ δοίη επεσθαι, μη ήμας αγάγη δθεν ούχ οίόν τε έσται έξελθεῖν βουλοίμην δ' αν ακοντος απιων Κύρου λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθών · ο οὐ δυνατόν ἐστιν. 18. 'Αλλ' ἔγωγεισ φημί ταύτα μεν φλυαρίας είναι δοκεί δέ μοι ανδρας ελθόντας πρός Κύρον οιτινες16 επιτήδειοι συν Κλεάργω έρωταν17 έκεινον, τί18 βούλεται ήμιν χρησθαι· και είλν μεν ή πράξις ή παραπλησία οιαπερι. και πρόσθεν έχρητο τοις ξένοις, 20 επεσθαι και ήμῶς και μη κακίους 16 είναι των πρόσθεν τούτφ σιναναβάντων 19. έαν δε μείζων²¹ ή πράξις της πρόσθεν φαίνηται καὶ έπιπονωτέρα κοὶ έπικινδενοτέρα, άξιοῦν η πείσαντα²² ημᾶς άγειν η πεισθέντα πρός φιλίαν ἀφιέναι · ουτω γάρ καὶ έπόμετοι23 αν φίλοι αὐτῷ καὶ προθυμοι έποίμεθα καὶ ἀπιόντες ἀσφαλῶς ἂν ἀπίοιμεν. ὅ τι δ ἂν πρὸς ταῦτα λέγη²⁴ ἀπαγγεῖλαι²⁵ δεῦρο ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταυτα βουλεύεσθαι. 20. Εδοξε ταυτα, καὶ ἄνδρας έλόμενοι σύν

 $^{^1}$ § 149. 1. — ^{2} §§ 162. N. 1: 200. 2. — ^{3} § 40. 2. Synt. ? — ^{4} § 118. II. — ^{5} § 158. 3. — ^{6} § 192. N. 2. — ^{7} Subj. ?— ^{8} Synt. ?— ^{9} Why the dat. ? — ^{10} What does the accent show this to be ? — ^{11} §§ 87. N. 2: 217. 2. — ^{12} Why subjunct. ?— ^{13} Why optat. ?— ^{14} § 160, N. 1. — ^{16} § 64 N. 1. — ^{16} Decline. — ^{17} Accus. of thing ? — ^{18} § 167. R. — ^{19} § 151 1. — ^{20} § 198. N. 1. — ^{21} How formed (§ 58. N. 3.) ?— ^{22} Root? Tense how formed? — ^{23} § 209. 1. — ^{24} Upcn what verb does this subjunct. depend? — ^{25} § 104. 2.

Κλεάρχο πέμπουσιν, οι ἡρώτων Κύρον τὰ δόξωντα τῆ στιατά () δ ἀπεκρίνατο ὅτι ἀκούοι ᾿Αβροκόμαν ἐχθρον ἄνδοι ἐπὶ τῷ Εὐφράτη ποταμῷ είναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς πρὸς τοῦτεν οὐν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν κὰν² μὲν ἢ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρήζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἢν δὲ φεύγη, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσύμεθα 21. Ἦκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἰρετοὶ³ ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιωταις κοῖς δὲ ὑποψία¹ μὲν ἢν ὅτι ἄγει πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει⁵ ἔπεσθαι. Προςαιτοῦσι δὲ μισθόν ὁ Κῦρος ὑπισχνείται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οῦ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαφεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτη ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἄγοι οὐδὶ ἐνταῦθ ἤκουσεν οὐδεὶς ἔν γε τῷ φανερῷ.

CAP. IV.

1. Έντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα ἐπι τὸν Σάρον ποταμὸν, οὖ ἢν τὸ εὐρος τρία πλέθρα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἔνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμὸν, οὖ τὸ εὐρος στάδιον. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας πεντεκαίδεκα εἰς Ἰσσοὺς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῆ θαλάττη οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. 2. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ Κύρω παρῆσαν αὶ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπὰ αὐταὶς γαύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος Ηγείτο δ' αὐτῶν Ταμῶς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἐπὲρας Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν, αἰς ἐπολιόρκει Μίλητον, ὅτε Τισσαφέρνη φίλη ¾ ἢν, καὶ συνεπολέμει Κύρω πρὸς αὐτόν. 3. Παρῆγια δὲ καὶ Χειρίσορος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν, μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἐπτακοσίους ἔχων ὁπλίτας, ὧν ἐστρατήγει, παρὰ Κύρω. Αἱ δὲ νῆες ιξ ῶρμουν παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ενταῦθα καὶ οἱ παρ ᾿Αβροκόμα μισθοφόροι Ἑλληνες ἀποστάντες

^{1 § 139. 3.—2 § 24. — 3 § 132. 1. — 4 § 129. 3.} Th. ?—5 Subj (§ 159. N. 1.)?—6 Synt.?—7 Th.?—8 § 56. —9 Significations of rapa when followed by the gen. dat. and accus.?—10 § 135. N. 1.—11 § 184. 1.—12 Decline.—18 Why fem. gend.?—14 Followed by what case?—15 Dialect?

ήλθον παρά Κύρον τετρακόσιοι όπλιται καὶ συνεστρατεύοντο επὶ Βασιλέα. .:

- 4. Έντεῦθεν έξελαύτει σταθμόν ένα παρασάγγας πέντε έπὶ πύλας της Κιλικίας καὶ της Συρίας. Πσαν δε ταυτα δύο τείχη, καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις είγε καὶ Κιλίκων qulanh, το δ' έξω τὸ" πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως έλέγετο qulanh συλάττειν. Διὰ μέσου δὲ ἡεῖ τούτων ποταμὸς Κέρσος ὅτομα,3 είνος πλέθρου. Απαν δε το μέσον των τειγων ήσαν στάδιοι τρείς: καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν⁴ βία ἢν γὰρ ἡ πάροδος στετὴ καὶ τὰ τείγη είς την θάλατταν καθίκοντα, υπερθεν δ' ήσαν πέτραι ηλίβατοι. έπὶ δὲ τοῖς τείγεσιν άμφοτέροις ἐφειστήκεσαν πύλαι. 5. Ταύτης ένεκα της παρόδου Κύρος τας ναύς μετεπέμψατο, δπως δπλίτας αποβιβάσειεν⁸ είσω καὶ έξω των πυλων, καὶ βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εί φυλάττοιεν έπὶ ταῖς Συρίαις πύλαις, όπερ ώ**ετο** ποιήσειν ὁ Κύρος τὸν 'Αβροκόμαν, έγοντα πολύ στράτευμα. 'Αβροκόμας δε οὐ τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ηκουσε Κῦρον ἐν Κιλικία οντα, αναστρέψας έκ Φοινίκης παρά βασιλέα απήλαυτεν, έγων, ώς έλέγετο, τριάκοντα μυριάδας 10 στρατιάς.
- 6. Έντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἔνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυρίανδρον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῷ θπλάττη ἐμπόριον δ ἤν τὸ χωρίον καὶ ὥρμουν αὐτόθι¹¹ ὁλκάδες πολλαί. ※7. Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας ἐπτά καὶ Ξενίας ὁ ᾿Αρκὰς στρατηγὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς ἐμβάντες¹² εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθέμενοι ἀπέπλευσαν¹³ ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν φιλοτιμηθέντες ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντις ὡς ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα εἴα¹⁴ Κῦρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ οὖν ἤσαν ἀφανεῖς,¹² διῆλθε λόγος ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι¹¹6 καὶ οὶ μὲν

When are nouns of the third declen. contracted? — ² § 140. 2. — ³ § 167. — ⁴ Subj.?—⁵ § 121. 2. — ⁶ § 77. N. 2. — ⁷ Why mid. voice? — ⁸ Why optat.? — ⁸ § 222. 2. — ¹⁶ § 62. 1. — ¹¹ § 121. 1 — ¹² Root? — ¹³ Why πλευ here and πλε in the pres.? — ¹⁴ Aug.? — ⁵ Why rerispon.? — ¹⁶ Synt.?

εύχοντο ως δολίους όντας αὐτοὺς ληφθηναι οἱ δ' ψετειρον εἰ αλώσουντο.

8. Κύρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν ᾿Απολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων ἀλλ εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν
ὅτι οὐτε ἀποδεδράκασν ὁ οἰδα γὰρ ὅπη οἴγονται οὐτε ἀποπεφεύγασιν ἔχω γὰρ τριήρεις ὡςτε ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον ᾿Αλλὰ
μα τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω οὐδὲ ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς
ἐγὼ ἔως μὲν ἂν παρῆ τις χρῶμα, ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βούληται,
συλλαβών καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ.
Αλλὰ ἰόντων, ὁ εἰδότες ὅτι κακίους εἰσὶ ἡ περὶ ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς περὶ
ἔκείνους. Καίτοι ἐχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναϊκας ὑ ἐν Τράλλεσι φρουρθύμενα ἀλλ οὐδὲ τούτων ὅ στερήσονται, ἀλλ ἀπολήψονται τῆς πρόσθεν ὑ ἔνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς. 9. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα
εἶπεν οἱ δὲ Ελληνες, εἶ τις καὶ ἀθυμότερος ἤν πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ὑ
ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἢδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.

Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμὸν, ὅντα τὸ εὐρος πλέθρον, πλήρη δ ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, ¹6 οῦς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν¹ τοὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. Αἱ δὲ κῶμαι ἐν αἰς ἐσκήνουν¹ Παρυσάτιδος¹ ἦσαν εἰς ζώνην δεδομέναι. Χ 10. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ Δαράδακος ποταμοῦ,² οὐ τὸ εὐρος πλέθρου. Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσνος βασίλεια τοῦ Συρίας² ἄρξαντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγρος καὶ καλὸς, ἔχων πάντα ὅσα² ὡραι φύουσι. Κῦρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν.

11. 'Εντεύθεν έξελαύνει σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, ὅντα τὸ εἶρος τεττάρων σταδίων •

^{\$ 118.} A — 2 Account for s subs. — 3 Root? — 4 Account for — 5 § 99. — 6 § 118. A. How does δράω become διδράσκω? — 7 § 220. 1 Root? — 8 § 171. N. 1. — 9 § 214. 4. — 10 § 88. 1. — 11 Diff. between stot and stot? — 12 § 46. 1. — 13 § § 181. 2: 206. 3. — 14 § 141. 1. — 5 § 129. 3. — 16 § 56. Decline. — 17 § 158.3. — 18 Th.? — 19 § 175.— 20 Why perispom.? — 21 Synč.? — 22 A pronom. adj. of what kind?

καὶ πόλις αὐτόθι ῷκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων Θαψακος ὀνόματι. Ενταυθα έμειναν ήμέρας πέντε και Κύρος μεταπεμψάμενος τους στρατηγούς τῶν Ελλήνων έλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν είς Βαβυλώνα · καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώτωις καὶ ἀναπείθειν ἔπεσθαι. 1 12. Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίας απήγγελλον ταῦτα · οἱ δὲ στρατιῶται ἐγαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς. καὶ ἔφασαν αὐτοὺς² πάλαι ταῦτα εἰδότας² κρύπτειν,4 καὶ οὺκ $ilde{\mathfrak{e}}$ φασαν ἰέναι, ^{5} ἐὰν μή τις αὐτοῖς χρήματα διδῷ, ^{6} ὧςπερ καὶ τοῖς προτέροις μετά Κύρου άναβᾶσι παρά τὸν πατέρα τοῦ Κύρου, καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάγην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κῦρον. 13. Ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρφ ἀπήγγελλον ὁ δ' ὑπέσγετο⁸ ἀνδρὶ έκαστω⁹ δώσειν πέντε αργυρίου μνᾶς, 10 έπαν 11 είς Βαβυλώνα ήκωσι, καὶ τ'ν αισθον έντελη μέχρις αν καταστήση τους Ελληνας είς 'Ιωνίαν π κ.... Τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ελληνικοῦ οὖτως ἐπείσθη. Μένων δε πρίν δηλον είναι τι ποιήσουσιν οι άλλοι στρατιώται, πότερον εψονται Κύρω η ου, συνέλεξε το αυτού στράτευμα γωρίς τῶν ἄλλων12 καὶ ἔλεξε τάδε.13

14. "Ανδρες, ἐὰν ἐμοὶ πεισθητε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες τῶι ἄλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου.
Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; Νῦν δεῖται Κῦρος ἔπεσθαι τοὺς Ἑλληνας
ἐπὶ βασιλέα ἐγὼ οὐν φημὶ ὑμᾶς χρῆται διαβῆναι τὸν Εὐφράτην
ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶται¹⁴ ὅ τι οἱ ἄλλοι Ελληνες ἀποκρινοῦνται
Κύρω, 治15. "Ην μὲν γὰρ ψηφίσωνται ὅ ἔλπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν
γάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει (ἐπίσταται ὅ εἴτις καὶ ἄλλος)
ἢν ὅ ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἄπαντες εἰς τοῦμπαλιν
ὑμῖν ὅ ὡς μόνοις πειθομέγοις πιοτοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια
καὶ εἰς λοχαγίας καὶ ἄλλου οὐτινος ἄν δέρτι οἰδα ὅτι ὡς φίλοι
τεύξεσθε Κύρου. 17 16. 'Ακούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν

 $^{^{1}}$ § 197. 2. — ^{2} § 144. 1. — ^{3} § 118. E. — ^{4} §§ 96. 2. Accus, of pers. following this verb ? — ^{5} § 158. 2. — ^{6} Why subjunct. ? — ^{7} What does this gen. abs. denote? — ^{8} § 118. Y. — ^{9} § 140. N. 7. — ^{10} Why circumflexed (§ 32)? — ^{11} Composition? — ^{12} Synt.? — ^{18} § 76 — ^{14} § 220. 2. — ^{15} § 134. Th. ? — ^{16} § 221. — ^{17} § 178. 2.

πρίν τους άλλους ἀποκρίνας θαι. Κύρης δ' έπεὶ ήσθετοι διαβεβηκότας, ησθη τε και τῷ στρατεύματι πεμψας Γλουν είπεν ' Έγω μέν, οδ ανδρες, ήδη ύμας έπαινω. όπως δε και ύμεις έμε επαινέσετε έμοι μελήσει. ή μηχέτι με Κυρον νομίζετε. 17. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται ἐν έλπίσι μεγάλαις όντες εύγοντο αύτον εύτυγίσαι. Μένωνι δε καί δώρα ελέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπώς. Ταῦτα δε ποιήσας διέβαινε: συνείπετο δε και το άλλο στράτευμα αυτῷ ἄπαν και τῶν διαβαινόντων τον πυταμον οὐδεὶς έβρεχθη ἀνωτέρω τῶν μασθῶν ὑπὸ τοῦ ποταμού... 18. Οἱ δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐ πώποθ' ο οῦτος 10 ὁ ποταμός διαβατός 11 γένδιτο πεζη εί μη τότε, αλλά πλοίοις α τότε 'Αβροκόμας προϊών 2 κατέκαυσεν, ίνα μη Κύρος διαβή. Έδόκει δη θείον είναι καὶ σαφῶς ὑπογωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρφ ὡς βασιλεύσοντι. + 19. Έντεῦθεν έξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμούς έννέα πα-

ρασάγγας πεντήκοντα, καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν Αράξην ποταμόν. Ενταῦθα ήσαν κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οίνου. Ἐνταῦθα ξμειναν ημέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.13

CAP. V.

1. Έντεῦθεν έξελαύτει διὰ τῆς Αραβίας τὸν Εὐφράτην ποταμον έν δεξιά έγων σταθμούς έρήμους πέντε παρασάγγας τριάκοντα καί πέντε. Έν τούτφ δὲ τῷ τόπφ ἢν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἄπαν ὁμαλὸν ώςπεο θάλαττα, άψινθίου δε πληρες ·14 εί δε τι καὶ άλλο ένην ύλης η, καλάμου, απαντα ήσαν εὐώδη ως περ ἀρωματα ' δένδρον δ' οὐδεν ἐνῆν. ... 2. Θηρία δε παντοῖα, 13 πλεῖστοι μεν ὅνοι ἄγριοι, οὐκ όλίγαι 16 δε στρουθοί αί μεγάλαι . ένησαν δέ και ωτίδες κα δορκάδες . ταυτα δε τὰ θηρία οἱ ἱππεῖς ἐνίοτε ἐδίωκον. 17 Καὶ οἱ μεν ὅνοι, ἐπεί τις διώχοι, προδραμόντες 18 αν εστασαν 19 πολύ γαρ των ιππων θάττον έτρεγον· καὶ πάλιν έπεὶ πλησιάζοι²⁰ ὁ ἵππος ταὐτὸν ἐποίουν.²¹ και ούκ ην λαβείν, εί μη διαστάντες οἱ ίππεις θηρφεν²² διαδεγόμενος

¹ Account for 4 subs. — 2 § 222. 2. — 3 Root? — 4 Subj.? — 5 How formed? — 6 §§ 140. 3: 177. 1. — 7 § 125. N. 2.— 8 § 186. 1. — 6 §§ 25: 14. 2. Composition? — 10 § 140. 5. — 11 § 132. 1. — 12 § 82. — 13 Th.? — 14 Decline. — 15 Why properispom. (§§ 130. 21)? — 16 § 58. N. 3. — 17 What does this imperf. denote? — 18 § 118 7. — 19 §§ 209. N. 4: 213. N. 3. — 20 Th.? — 21 § 210. N. 2. — 18 § 37. N. 2.

τοις ιπποις. Τὰ δὲ κρέα τῶν άλισκομένων ἢν παραπλήσια τοις ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ) 3. Στρουθόν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν οἱ δὶ διώξαντες τῶν ἰππέων τάχδ ἐπαύοντο πολὸ γὰρ ἀπεσπᾶτο φεύ γουσα, τοις μὲν ποοὶ δρόμο, ταις δὲ πτέρυξιν ἄρασα, ὡςπερ ἰστίφ τρωμένη. Τὰς δὲ ἀτίδας ἄν τις ταχὸ ἀνιστῆ, ἔστι λαμβάνειν πέτονται γὰρ βραχὸ, ὥςπερ πέρδικες, καὶ ταχὸ ἀπαγορεύουσι. Τὰ δὲ κρέα κὐτῶν ἤδιστα ἢν.

4. Πορευόμενοι δε διά ταύτης της γώρας άφικτούνται έπὶ τον Μασκάν ποταμόν, τὸ εὐρος πλεθριαῖον. Ένταῦθα ην πόλις έρήμη, μεγάλη, ὅνομα⁸ δὲ αὐτῆ Κορσωτή · περιερόειτο ο δὲ αὕτη ὑπὸ τοῦ Μασκα κύκλω. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.10 5. Έντεῦθεν έξελαύνει σταθμούς έρήμους τρεῖς καὶ δέκα παρασάγγας ένενήκοντα τον Ευφράτην ποταμον έν δεξιά έγων, καὶ άφικνεῖται ἐπὶ Πύλας. 'Εν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίως απώλετο11 ύπὸ λιμοῦ οὐ γὰρ ζη χόρτος οὐδε άλλο οὐδεν δένδρον, άλλα ψιλη ην απασα12 η γώρα οί δε ενοικουντες όνους άλετας παρά τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες εἰς Βαβυλῶνα ίποι καὶ ἐπώλουν καὶ ἀνταγοράζοντες σίτον έζων. > 6. Τὸ δὲ στράτευμα ό στιος έπέλιπε, και πρίωσθαι ούκ ην εί μη έν τη Αυδία άγορα 13 έν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, τὴν καπίθην άλεύρων ἢ άλφίτων τεττάρων σίγλων 14 ό δε σίγλος δύναται 15 επτα όβολους και ήμιοβόλιον 'Αττικούς ή δε καπίθη δύο χοίνικας Αττικάς εχώρει. 16 έσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. 7. Ην δε τούτων τῶν σταθμῶν ι οῦς πάνυ μακροὺς ζλαυτεν, ὁπότε ἢ πρὸς νόωρι βούλοιτο διατελέσαι η προς χιλόν. Καὶ δή ποτε στενοχωρίας 18 καὶ πηλοῦ φανέντος ταις άμάξαις δυςπορεύτου επέστη ο Κύρος συν τοις περί αύτον αρίστοις και είδαιμονεστάτοις και έταξε20 Γλούν και Πί

[•] Synt. ? — ² Signif. of perf. act. (§ 205. N. 2.) ? — ⁸ § 177. N. 1. — ⁴ Nom. how formed ?— ⁶ § 104. N. 5. — ⁶ Dep. pass. or dep. mid.? — ⁷ § 131. 1. — ⁸ §§ 157. N. 10: 160. 2. — ⁹ §§ 82. R: 13. — ¹⁰ Why Mid. voice? — ¹¹ Root? Log. Subj.? — ¹² §§ 53. N. 2: 10. 2: 12. 5.— ¹⁸ Why perispom.? — ¹⁴ 190. 1.— ¹⁵ § 208. N. 1. — ¹⁶ Th.? — ¹⁷ § 46. 1. — ¹⁸ Composition? — ¹⁹ § 132. 1.— ⁹⁰ Tenseroot?

τρητα λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ: συνεκβιβάζειν² τὰς ἀμάξας 8. Επεί δε εδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποιείν ως περ δρηή εκέλευσε τους περί αύτον Πέρσας τους κρατίστους συνεπισπεύσαι τας άμάξας.: ["Ενθα δή μέρος τι³ της ενταξίας η θεάσασθαι. ' Ρίψαντες γάρ τους πορφυρούς κάνδυς δπου έτυχεν έκαστος έστηκώς, ιεττο ώς περ αν δράμοι τις περί τίκης, και μάλα κατά πρανούς γ ιλόσου, έγοντες τούτους τε τους πολυτελείς χιτώνας και τας ποικίλας αναξυρίδας, ένιοι δε και στρεπτούς περί τοῖς τραγήλοις καὶ ψέλλια περί ταῖς χερσίν εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις εἰςπηδήσαντες είς τὸν πηλὸν θᾶττον η ως τις αν φετο μετεώρους έξεκόμισαν τας αμάξας 79. Το δε σύμπαν δηλος ην Κυρος σπεύδων πασαν την όδον8 καὶ οὐ διατρίβων ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἔνεκα ἢ τινὸς ἄλλου ἀναγκαίου έκαθέζετο, νομίζων, δσω μέν αν θαττον έλθοι, τοσούτω απαρασκευαστοτέρω βασιλεί μάχεσθαι, δσω δε σγολαιότερον, τοσούτφ πλέον συναγείρεσθαι βασιλεί στράτευμα. μ Καὶ συνιδείν δ' ήν τῷ προς έγοντι10 τὸν νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει 11 μεν χώρας καὶ ανθρώπων ἰσγυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν όδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι¹² τας δυνάμεις ἀσθενής, εί τις διὰ ταγέων τον πόλεμον ποιοίτο

- 10. Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ¹³ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὅνομα δὲ Χαρμάνδη. Ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἢγόραζον¹⁴ τὰ ἐπιτήδεια, σχεδίαις διαβαίνοντες ώδε. Διφθέρας ἃς εἶχον σκεπάσματα¹⁵ ἐπίμπλασαν¹⁶ χόρτου¹² κούφου, εἶτα συνἢγον καὶ συνέσπων, ώς μἢ ἄπτεσθαι τῆς κάρφης¹³ τὸ ὕδωρ.¹⁰ Ἐπὶ τούτων διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεω, οἶνόν τε ἐκ τῆς βαλάνου πεποιημένον²⁰ τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος²¹ καὶ σῖτον μελίνης '²² τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῆ χώρα πλεῖστον.
- 11. 'Αμφιλεξάντων δέ τι ένταῦθα τῶν τε τοῦ Μένωνος στρα τιωτῶν καὶ τῶν τοῦ Κλεάρχου, ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν ^{23} τοῦ

Μένωνος πληγας ένέβαλεν όι δ΄ έλθων προς το έαυτοῦ στράτευμα Ελεγεν ἀχούσαντες δ΄ οι στρατιώται έχαλέπαινον καὶ ἀργίζοντο ισχυρώς τῷ Κλεάρχω. 12. Τῷ δ' αὐτῆ ἡμέρα Κλέαρχος ἐλθων ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποναμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκεψάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν αὐτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν (Κῦρος δ΄ οὕπω ἡκεν, ἀλλ' ἔτι προς-ήλκυνε) τῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν ξύλα σχίζων τις ὡς είδε τὸν Κλέαρχον διελαύνοντα, ἵησι τῷ ἀξίνῃ. Καὶ οῦτος μὲν αὐτοῦς ἡμαρτεν, ἄλλος δὲ λίθω καὶ ἄλλος, εῖτα πολλοὶ, κραυγῆς γενομένης.

13. 'Ο δε καταφεύγει είς το έαυτου στράτευμα, καὶ εὐθὺς παραγγέλλει είς τὰ ὅπλα : καὶ τοὺς μὲν ὁπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μείναι⁸ τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα⁹ θέντας αὐτὸς δὲ λαβών τους Θράκας και τους ιππέας οι ήσαν αυτώ έν τώ στρατεύματι πλείους 10 η τετταράκοντα, τούτων δ' οἱ πλεῖοτοι Θρᾶκες, ήλαυνεν έπὶ τοὺς Μένωνος, 11 ώςτε εκείνους έκπεπληγθαι12 καὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ τρέγειν ἐπὶ τὰ ὅπλα. Οἱ δὲ καὶ ἔστασαν13 ἀποροῦντες τῷ πράγματι. 14. 'Ο δὲ Πρόξενος, έτυγε γὰρ νστερος προςιών 14 καὶ τάξις αὐτῷ έπομένη τῶν ὁπλιτῶν, εὐθὺς οὖν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων άγων έθετο τὰ ὅπλα, καὶ έδεῖτο τοῦ Κλεάργου μὴ ποιεῖν ταύτα. Ο δε εγαλέπαιτεν ότι αύτου όλίγου δεήσαντος καταλευσθηναι15 πράως λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος: ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου έξίστασθαι. 11 15. Εν τούτω ε έπήει και Κύρος και έπήθετο 16 τὸ πρᾶγμα, εὐθὺς δ' έλαβε τὰ παλτὰ εἰς τὰς γεῖρας καὶ σὺτ τοῖς παροῦσι¹⁷ τῶν πιστῶν 18 ἡκεν έλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει τάδε. 16. Κλέαργε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ άλλοι οἱ παρόντες Ελληνες, ούκ ιστε19 ο τι ποιείτε. Εί γάρ τινα20 άλλήλοις μάχην συνάψετε νομίζετε εν τηδε τη ημέρα έμε τε κατακεκόψεσθαι²¹ και ύμας ου

^{1 § 142. 1. — 2} Th.? — 3 What do verbal nouns ending in $\sigma \iota \varsigma$ denote? — 4 § 209. N.1. — 5 § 180. 1. — 6 Root? — 7 What does this gen. abs. denote? — 8 Why properispom.? — 9 § 46. 1. — 10 Compare and decline. — 11 Relation denoted? — 12 How is $\pi \lambda \eta \sigma \sigma$ formed from $\pi \lambda \sigma \gamma$ (§ 118. Π)? Account for χ in the penult. — 18 Why the imperf.? — 14 § 222. 4. — 15 Synt.? — 16 Root? — 17 What is this part. = to? — 18 § 177. N. 1. — 19 § 118. E. N. 1. — 10 Why not accented? — 21 § 211. N. 3.

πολὸ ἐμοῦ ὕστερον κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων πάντες οὖτοι οὖς ὁρᾶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βοσιλεῖ ὄντων. 17. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἐαυτῷ ἐγένετο καὶ παυσάμενοι² ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.

CAP. VI.

- 1. Έντεῦθεν προϊόντων εφαίνετο τηνια ιππων καὶ κόπρος εἰκάζετο δὲ εἰναι ὁ στίβος ὡς διςχιλίων ιππων. Οὐτοι προϊοντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εῖ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν. 'Ορόντης δὲ Πέρσης ἀνηρ, γένει τε προςήκων βασιλεῖ καὶ τὰ πολεμικὰ λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσων ἐπιβουλεύει Κύρω κιιὶ πρόσθεν πολεμήσας.
  2. Καταλλαγεὶς δὲ οὖτος Κύρω εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας ἰππέας ἢ κατακαίνοι ὰν ἐνεδρεύσας ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ελοι καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν επιόντας, καὶ ποιήσειεν ῶςτε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στράτευμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρω ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ἀφελιμα εἶναι καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ ἑκύστου τῶν ἡγεμόνων.
- 3. 'Ο δὲ 'Ορόντης νομίσας ἐτοίμους αὐτῷ εἶναι τοὺς ἰππέας γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα ὅτι ῆξοι ἔχων ἱππέας ὡς ᾶν δύνηται πλείστους · ἀλλὰ φράσαι¹⁴ τοῖς ἐαυτοῦ ἰππεῦσιν¹⁵ ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δ' ἐν τῷ ἐπιστολῷ καὶ τῆς πρόσθεν¹⁶ φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρὶ ὡς ῷετο · ὁ δὲ λαβὼν Κύρῳ δείκνυσιν. 4. 'Αναγνοὺς¹⁷ δε αὐτὴν ὁ Κῦρος συλλαμβάτει¹⁸ 'Ορόντην, καὶ συγκαλεῖ¹⁹ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Περσᾶν τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἐπτά · καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὺς ἐκέλευεν ὁπλίτας ἀγαγεῖν, 2ούτους δὲ θέσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν αὐτοῦ σκηνήν. Οἱ δὲ ταῦτα

Synt.? — * Why mid. voice? — * § 27. N. 1. — * Why rng.? — * § 60. N. 4. — * § 197. 2. — * Deriv.? Synt.? — * § 177. 1. — * § 216. 3. — 10 § 87. N. 3. — 11 § § 221: 180. 2. — 12 § 118 **E.** — 18 § 131. 4. — 14 Root? — 15 Why proper spom.? — 16 § 141 1. — 17 § 118. F. 36. 2 13. 5. — 10 § 12. 3. — 10 § 12. 2.—

ξποίησαν, ἀγαγόντες ως τριςχιλίους ὁπλίτας. 5. Κλέωρχον δε καὶ είσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλίνων. Ἐπεὶ δ΄ ἐξῆλθεν, ἐξήγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ 'Ορόντου, ὡς ἐγένετο ' οὐ γὰρ ἀπόρὸητον' ἢν. "Εφη δὲ Κῦρον ἄρχειν τοῦ λόγου' ώδε '

- 6. Παρεκάλεσα ύμᾶς, ἄνδρες φίλοι, ὅπως σὺν ὑμῖτ βοιλενόμενος, ο τι δίκαιον έστι καὶ προς θεών καὶ προς άνθρώπων, τοῦτο πράξω περί 'Ορόντου τουτουί. Τοῦτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατηρ έδωκεν υπήμοον έμοι είναι. Επει δε ταγθείς, ως έση αυτός, ύπο τοῦ έμοῦ ἀδελφοῦ οψτος ἐπολέμησεν έμοὶ έχων την έν Σάρδεσιν ακρόπολιν, και έγω αυτον προςπολεμών εποίησα ώςτε δόξαι τοίτω τοῦ πρὸς έμε πολέμου παύσασθαι, καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ εδωκα. 7. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὧ 'Ορόντα, ἔστιν ὅ τι⁸ σε ἠδίκησα :9 'Ο δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι ^{10} οὖ. Πάλιν δὲ ὁ Κῦρος ἤρώτα · Οὐκο $\tilde{\mathbf{v}}$ ν ^{11} υστερον, ώς αυτός συ όμολογείς, ουδεν υπ' έμου άδικούμενος άποστάς είς Μυσούς κακῶς ἐποίεις12 τὴν ἐμὴν γώραν ὅ τι ἐδύνω;13 "Εφη ὁ 'Ορόντης. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὁπότ αὐ ἔγτως¹⁴ τὴν σεαυτου... δύταμιν, ἐλθών ἐπὶ τὸν τῆς 'Αρτέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι έφησθα¹⁵ καὶ πείσας έμε, πιστα πάλιν έδωκάς μοι καὶ έλαβες παο έμοῦ ; Καὶ ταῦθ' 18 ώμολόγει ὁ 'Ορόντης. 8. Τί οὖν, ἔαη ὁ Κῦρος. άδικηθείς ὑπ' έμοῦ νῦν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύων17 μοι φανερὸς γέγονας: Εἰπόντος δὲ τοῦ 'Ορόντου ὅτι οὐδὲν ἀδικηθεὶς, 18 ἡρώτησεν10 : ο Κυρος αὐτόν ' Ομολογείς οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος20 γεγενησθαι; "Η γὰρ ανάγκη, έφη ὁ 'Ορόντης. 'Εκ τούτου πάλιν ηρώτησεν ὁ Κύρος ' Ετι οὖν αν γένοιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοί δὲ καὶ φίλος καὶ πιστός; 'Ο δε άπεκρίνατο ὅτι οὐδ' εί γενοίμην, ώ Κῦρε, σοί γ ακ έτι ποτε δόξαιμι. /
- 9. Πρός ταθτα ὁ Κύρος είπε τοῖς παρούσιν ' Ο μέν ἀνὴρ τοἰαῦτα μέν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει ὑμῶν δὲ σὸ πρῶτος. δο

^{\$ 132. 1. — \$ \\$ 184. 1. — \$ \\$ 214. 1. — \$ \\$ 70.} N. 2. — \$ 219. 2. — \$ \\$ Synt. ? — \$ \\$ 31. (4.) — \$ Why \$ \tau\$ and not \$ \text{676} ? \$ Synt. (\\$ 167) ? — \$ Th. ? — \$ \\$ 228. 2. — \$ \\$ 15. 4. — \$ \\$ 165. \$ \\$ 2. — \$ \\$ \$ 117. N. 3. — \$ \\$ 117. 1. What c. v. is dropped (\\$ 85 \\$ 2. — \$ \\$ \$ 84. N. 6. — \$ \\$ Account for \$\theta\$. — \$ \$ \$ 222. 1 — \$ \\$ Accus. of thing following this verb ? — \$ \\$ 161. 1.

Κλέαρχε, ἀπόφητας γνώμην ὅ τί σοι δοκεῖ. Κλέαρχος δὲ εἰπε ττὰε Συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον¹ ἐποδὼν² ποιεῖοθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέη τοῦτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ἢ ἡμῶν τὸ κατὰ τοῦτον εἰναιι τοῦς ἐθελοντὰς φίλους τούτους εἰν ποιεῖν. 10. Ταύτη δὲ τῆ γνώμη ἔφη καὶ τοὺς ἄλλι.ες προςθέσθαι. Μετὰ ταῦτα κελεύοντος Κύρου ἐλάβοντὸ τῆ, ζώνης⁴ τὸν ᾿Ορόντην ἐπὶ θανάτῳ, ἄπαττες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς τὰ εἶτα δὲ ἐξῆγον αὐτὸν οἶς προςετάχθη. Ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οῖπερ πρόσθεν προςεκύνουν, καὶ τότε προςεκύνησαν, καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θανάτῷ ἄγοιτο. 11. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ᾿Αρταπάτου σκηνὴν εἰσηνέχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὕτε ζῶντα ᾿Ορόντην οῦτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πούποτε, οὐδ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεὶς εἰδως ἔλεγεν εἴκαζον δ ἄλλοι ἄλλως τάφος δ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

CAP. VII.

1. Έντεῦθεν ἔξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς επρασάγγας δύδεκα. Έν δὲ τῷ τρίτῷ σταθμῷ Κῦρος ἔξέτασιν τουεῖται τῶν Ελλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῷ περὶ μέσας κατας 10 ἔδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἔω ῆξειν βασιλέα σὺν τῷ τρατεύματι μαχούμενον 11 καὶ ἐκίλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ τρωτεύματι μαχούμενον 22 και ἐκίλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ τρως ἐαυτοῦ διέταξε. 2. Μετὰ δὲ τὴν ἔξέτασιν ἄμα τῆ ἐπιούση ἡμέρα 3 ἢκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρις περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας 14 τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ελλήνων συνεβουλεύετο 15 τε πῶς ἀν τὴν μάχην ποιοῖτο, καὶ αὐτὸς παρήνει 16 Φαρρύνων τοιάδε. 3. 3. 3 ἐνδρες Ελληνες, οὐκ ἀνθρώπων 3 ἀπορῶν βαρβάρων συμμάχους

^{\$ 140. 5.} $-2 \le 124$. N. $-3 \le 221$. N. 3. $-4 \le 179$. 2. -5 Account for γ in the antepen. -6 Th. ? $-7 \le 216$. 3. -8 Why pararytone? \$ 118. Θ . -16 Nom. how formed ? $-11 \le 222$. 5. $-12 \le 42$. N. 3. -16 Synt. ? -14 Why ϵ in the pen contrary to gen. rule (§ 95., 1 -16 Why two accents? -16 Account for the ϵ subs.

'μᾶς ἄγω, ἀλλὰ τομίζων ἀμείνοτας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶται, διὰ τοῦτο προς έλαβον. - "Οπως οἶν ἔσεσθε' ἄτδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας² ἦς ³ κέκτησθε καὶ ὑπὲρ ἡς ὑμᾶς ἐγὸ εὐδαιμονίζω. Εὐ γὰρ ἴστε ὅτι τὴν ἐλευθερίαν⁵ ἐλοίμην ἀν ἀντὶ ὡν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων. 4. "Οπως δὲ καὶ εἰδῆτε εἰς οἰονδ ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὸ ὑμᾶς εἰδὼς διδάξω. Τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγῆδ πολλῆ ἐπίασιν ἀν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τὰ ἄλλα καὶ αἰσχύνεσθαί μοι δοκῶ οἴους ἡμῖν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῆ χώρα ὅντας ἀνθρώπους. 'Υμῶν δὲ ἀνδρῶνδ ὅντων καὶ εὐτόλμων γενομένων, ἐγὸ ὑμῶνδ τὸν μὲν οἴκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἴκοι ο ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν πολλοὺς δ' οἶμαι ποιήσειν τὰ ¹ ι παρ' ἐμοὶ ἐλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι.

5. Ένταῦθα Γαυλίτης παρών φυγάς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρω. είπε Καὶ μὴν, ὧ Κῦρε, λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ ὑπισχνή νῦν διὰ τὸ έν τοιούτω είναι τοῦ κινδύνου προςιόντος αν δ' εὐ γένηταί τι, οὐ μεμνῆσθαί ^{12} σε ^{13} σασιν· ένιοι δὲ οὐδ΄ εἰ μεμνῷο ^{14} τε καὶ βούλοιο δύνασθαι αν αποδούναι οσα15 ύπισχνη. 6. Ακούσας ταύτα έλε ξεν ό Κύρος ' Αλλ' έστι μεν ήμιν, ω ανδρες, ή αρχή ή πατρούς προς μεν μεσημβρίαν μέχρις οδιά δια καθμα οδ δύνανται οίκειν άνθρωποι πρός δε άρχτον μέχρις οδ διά χειμώνα τά δ 🔧 **μέσφ τούτων απαντα σατραπεύουσιν οί τοῦ έμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι.** 7. "Ην δ' ήμεῖς νικήσωμεν, ήμᾶς δεῖ τοὺς ήμετέρους φίλους τούτων έγκρατείς ποιησαι. "Ωςτε οὐ τοῦτο δέδοικα17 μη 13 οὐκ έχω ο τι δῶ ἐκάστω τῶν φίλων, ἀν εὖ γένηται, ιο ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἰκανοὺς οίς δω. Ύμων δε των Έλλήνων και στέφανον έκάστω γρυσούν δώσω. 8. Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐτοί τε ἦσαν πολὺ προθυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον. Εἰςήεσαν δὲ παρ' αὐτὸν οί τε στρατηγοί και των άλλων Ελλήνων τινές,20 άξιουντες είδεναι τι

 $^{^1}$ § 213. N. 5. — ^{2} § 190. 2. — ^{3} Synt.? — ^{4} Th.? — ^{5} § 128. — Pronom. adj. of what kind? — ^{7} § 167. — ^{8} § 40. N. 3. (2). — ^{9} § 177. N. 1. — ^{10} § 121. N. 1. — ^{11} 140. N. 5. — ^{12} Would this word have received two accents had it been paraxytome? — ^{13} § 22. N. 2. — ^{14} Account for the ι subs. — ^{15} § 150. 5. — ^{16} § 194. — ^{17} § 98. N. 3. — ^{18} § 224. 5. — ^{19} § 157. N. 8. (1). — ^{29} Why does this enclitic retain its accent ?

σφιπιν έσται, εὰν κριετήσωσιν. 'Ο δε εμπιπλὰς ἀπάντών την γνώμην ἀπέπεμπε. 9. Παρεκελεύοντο δ' αὐτῷ πάντες ὅσοιπερ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὅπισθεν ἐαντῶν¹ τάττεσθαι. 'Εν δε τῷ καιρῷ τούτῷ Κλέαιχος ὧδέ πως ἤρετο Κῦρον · Οἴει γάρ σοι μαχεῖσθαι, ἀ Κῦρε, τὸν ἀδελφόν; Νη² Δι', ἔφη ὁ Κῦρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, ἐμὸς δε ἀδελφὸς, οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτιι ἐγὼ λήψομαι. ''

10. Ένταυθα δή έν τη έξοπλισία άριθμός εγένετο των μέν Ελλήτων ασπίς μυρία καὶ τετρακοσία πελτασταί δὲ διεχίλιοι καὶ πενταχόσιοι τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες καὶ άρματα δρεπανηφόρα άμφὶ τὰ είκοσι. 11. Τῶν δὸ πολεμίων ελέγοντο είναι έχατον χαὶ είχοσι μυριάδες καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα διακόσια. "Αλλοι δε ήσαν εξακιγγίλιοι ίππεῖς, ών Αρταγέρσης ζργεν · ούτοι δὲ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ήσαν. 12. Τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ζσαν άργοντες καὶ στρατηγοί καὶ ήγεμόνες τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων έκαστος, Αβροκόμας. Τισσαφέρνης, Γωβρύας, Αρβάκης. Τούτων δε παρεγένοντο έν τη μάχη έννενίχοντα μυριάδες καὶ άρματα δρεπατηφόρα έκατον καὶ πεντίκοντα 'Αβροκόμας γαρ ύστέρησε της μάχης' ήμέρας πέντε, έκ Φοιτίκης έλαύνων. 13. Ταῦτα δὲ ήγγελλον πρὸς Κῦρον οί αύτομολήσαντες έκ τῶν πολεμίων παρὰ μεγάλου βασιλέως πρὸ τῆς μάγης καὶ μετὰ την μάγην, οὶ υστερον έλήφθησαν των πολεμίων, ταυτά ήγγελλον. 14. Έντεῦθεν δε Κῦρος εξελαύνει σταθμόν ενα παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένο τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ Ελληνικώ και τω βαρβασικώ. ώετο γαρ ταύτη τη ημέρα μαγείσθαι βασιλέα: κατά γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὁρυκτὴδ βαθεία, τὸ μὲν είνος ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ τρεῖς. 15. Παρετετατο δε ή τάφρος άνω διὰ τοῦ πεδίου έπι δώδεκα παρασαγγας μέγρι του Μιδίας τείγους. "Ενθα δη είσην αι διώρυγες, άπο του Τίγρητος ποταμού ρέουσαι 8 είσι δε τέτταρες, το μεν εύ-

[&]quot;Synt.? — " § 171. N. 1. — "Subj. or pred.? — " § 199. — "Why the imperf.? — " § 132. 2. "h.?—"Root?—" When does a take the rough breathing? — "V nat does the accent show this to be?

ρος πλεθριαΐαι, βαθείαι δε ίσχυρως, και πλοία κλεί έν αψταίι σιταγωγά ·2 εἰςβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι³ δὲ ἐκάστη παρασάγγην, γέφυραι δὲ ἔπεισιν. 16. Ἡν δὲ παρ' αὐτὸν τὸν Εὐσράτην πάροδος στενή μεταξύ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου ώς είκοσι ποδών το εύρος. Ταύτην δη την τάφρον βασιλεύς μέγας ποιει αντί ερύματος, επειδή πυνθάνεται Κύρον προςελαύνοντα.5 17. Ταύτην δη την πάροδον Κυρός τε καὶ ή στρατιά παρηλθε καὶ έγέτοντο είσω της τάφρου. Ταύτη μέν ουν τη ημέρα ούκ έμαγέσατο βασιλεύς, αλλ' ύπογωρούντων φανερά ήσαν καὶ ίππων καὶ άνθρώπων ίγνη πολλά. 18. Ένταῦθα Κῦρος Σιλανὸν καλέσας τὸν Αμβρακιώτην μάντιν έδωκεν αὐτῷ δαρεικοὺς τριςχιλίους, ὅτι τη ένδεκάτη απ' έκείνης της ήμέρας πρότερον θυόμενος είπεν αὐτῷ ότι βασιλεύς οὐ μαγεῖται δέκα ήμερῶν · Κῦρος δ' εἶπεν, Οὐκ ἄρα έτι μαγείται, εί έν ταύταις οὐ μαγείται ταῖς ἡμέραις έαν δ άληθεύσης, ε υπισγνουμαί σοι δέκα τάλαντα. Τουτο το γρυσίον τότε απέδωκεν, έπει παρηλθον αι δέκα ήμεραι. 19. Έπει δ' έπι τη τάφρω οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου στράτευμα διαβαίνει», ἔδοξε καὶ Κυρφ και τοῖς άλλοις ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι ωςτε τῆ ύστεφαία Κύρος επορεύετο ημελημένος μαλλον. 20. Τη δε τρίτη επι τε του ἄρματος καθήμενος 10 την πορείαν έποιείτο καὶ όλίγους έν τάξει έγων προ αύτου το δε πολύ αύτω άνατεταραγμένον έπορεύετο καὶ τῶν ὅπλων τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐπὶ άμαξῶν ἤγοντο και ύποζυγίων.

CAP VIII.

 Καὶ ἤοη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησιον¹¹ ἦν σταθμὸς ἔνθα ἔμελλε¹² κατὰλύσειν, ἡνίκα Παταγύας ἀνὴρ Πέρσης¹² τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν προφαινεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἱδροῦντι τῷ ἵππῷ καὶ εὐθὺς πασιν οἰς ἐνετύγχανεν ἐβόα καὶ βαρβαρι-

¹ What kind of adj.? -- ² Composition? -- ³ § 157. 4. -- ⁴ Synt.? -- ⁵ § 222. 2. -- ⁶ § 201. -- ⁷ § 191. 3. -- ⁸ Th.? How formed? (134.1.)? -- ⁹ § § 221: 180. 2. -- ¹⁰ How is κάθημοι formed from κα and ξμαι? -- ¹¹ 121. (3)? -- ¹² § 219. N. 1. -- ¹³ § 136. R.

κῶς καὶ Ελληνικῶς, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύμετι πολλῷ προςέρ- / 6 γεται ώς είς μάχην παρεσκευασμένος.2 2. Ενθα δη πολύς τάψαχος εγένετο αυτίκα γαρ εδόκουν οι Ελληνες και πάντες δε ατάκτοις τφίσιν έπιπεσεῖσθαι. 3. Καὶ Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν θώρακα ἐνέδυ, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας εξίτη έλαβε, τοῖς τε ἄλχοις πῶσι παρήγγελλεν3 ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστασθαι είς την έαυτοῦ τάξιν εκαστον. 4. Ενθα δη σύν πολλη σπουδη καθίσταντο, Κλέαργος μεν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος έγων πρὸς τῷ Εὐφράτη ποταμώ, Πρόξενος δε εγόμενος οι δ άλλοι μετά τουτον. Μένων δὲ καὶ τὸ στράτευμα τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσγε τοῦ Ἑλληνικοῦ 🖔 5. Τοῦ δε βαρβαρικοῦ ίππεῖς μεν Παφλαγόνες εἰς γιλίους παρὰ Κλέαργον έστησαν έν τῷ δεξιῷ, καὶ τὸ Ελληνικὸν πελταστικόν έν δὲ τῷ εὐωνύμω 'Αριαῖός τε ὁ Κύρου ὕπάρχος καὶ τὸ άλλο βαρβαρικόν. 6. Κύρος δὲ καὶ ἱππεῖς μετ αὐτοῦ ὅσον ἐξακόσιοι ώπλισμένοι θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηρίδίοις καὶ πράνες πλην Κύξου. Κύρος δε ψιλην έχων την κεφαλην είς την μάχην καθίστα-[Λέγεται δὲ καὶ τοὺς άλλους Πέρσας ψιλαῖς ταῖς κεφαλαῖς* έν τῷ πολέμο, διακινδυτεύειν.] 7. Οἱ δ' ἵπποι ἄπαντες οἱ μετά Κύρου είχον και προμετωπίδια το και προστέρνίδια είχον δε και μαχαίρας οἱ ἱππεῖς Έλληνικάς.

8. Καὶ ἦδη τε ἦν μέσον ἡμέρας 11 καὶ οὖπω καταφανεῖς 12 ἦσαν οἱ πολέμιοι ' ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς 4 ὡς περ νεφέλη λευκὴ, χρόνω βὲ [οὐ] συχνῷ ὕστερον ὡς περ μελανία τις ἐν τῷ πεδίφ ἐπὶ πολύ. "Οτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἦστραπτε, 13 καὶ αὶ λόγχαι καὶ αὶ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. [6] 9. Καὶ ἦσαν ἱππεῖς 14 μὲν λευκοθώρακες 15 ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίως Τισσαφέρνης ἐλέγετο τυύτων ἄρχειν ἐχόμενοι δὲ τούτων γεξοροφοροί 'ἔχόμενοι δὲ ὁπλῖται σῦν ποδήρεσι ξυλίναις' ἐκπίσιν 17 Αἰγύπτιοι δὲ οὐτοι ἐλέγοντο εἰναι άλλοι δὶ ἱππεῖς ἄλλοι

^{1 § 119. 1.—2} Account for σ in the antepen. (§ 10. 1.)—3 Why the imperf.?—4 Th.?—5 §§ 42. N. 3: 177. 2.—6 § 131. 1. —7 Nom. how formed?—8 § 39. 1.—9 Synt.?—10 § 127. N. 3.—11 § 177. 2.—12 Root?—13 What does this imperf. denc: ≥?—14 § 44.—15 Composition?——16 § 131. 2.—17 How formed?

τοξόται Πάντες δε ούτοι κατά έθτη έν πλαισίω πλήρει άνθρωπω» έχιιστος τὸ έθτος έπορείετο. 10. Πρὸ δ' αἰτών ἄρματα διαλείποττα συγεύν ἀπ' ἀλλήλων τὰ δοεπατηφόρα καλούμενα 2 είχοι δε τὰ δρέπανα έκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ίπὸ τοις δίαροις είς γην βλέποντα, ως διακόπτειν ότο εντυγγάνοιεν. Ή δε γνώμη ην ώς είς τὰς τάξεις τῶν Ελλήνων ελώντων καὶ διακο ψόντων. 11. Ο μέντοι Κύρος είπεν, ότε καλέσας παρεκελεύετο τοις Ελλησι την πραυγήν των βαρβάρων ανέγεσθαι, εψεύσθη τουτο 6 οὐ γὰρ κραυγή άλλὰ σιγή ώς ἀνυστὸν καὶ ἡσυγή ἐν ἴσφ καὶ βραδέως προςήεσαν. 112. Καὶ έν τούτφ Κύρος παρελαίνων αὐτὸς σύν Πίγρητι τῷ έρμητεῖ καὶ ἄλλοις τρισίν ἢ τέτταρσι τῷ Κλεάργς έβοα άγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεἰ βασιλεύς είη 10 Καν11 τοῦτο, έφη, νικομέν, πάν θ'12 ημίν πεποίηται. 🖤 13. 'Ορων δε δ Κλέαργος το μέσον στίφος και ακούων Κύρου" έξω οντα15 του Ελληνικού εὐωνύμου βασιλέα · τοσούτον γάρ πλήθει περιην βασιλεύς ώςτε μέσον τὸ έαυτοῦ έγων16 τοῦ Κύρου εὐωνύμου έξω ήν : άλλ' όμως ὁ Κλέαργος οὐκ ήθελεν αποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος μὴ 17 κυκλωθείἡ έκατέρωθεν 18 τῷ δὲ Κύρο ἀπεκρίνατο ὅτι αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔγοι. 19

14. Καὶ ἐν τούτφ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὁμαλῶς προζει 20 τὸ δ Ἑλληνικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προςιόντων. Καὶ ὁ Κῦρος παρελαίνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθεᾶτο ἐκατέρωσε ἀποβλέπων είς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους // 15. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ελληνικοῦ Ξενοφῶν Αθηναῖος, ὑπελάσας ὡς συναντίσαι ἤρετο εί τι παραγγέλλοι ὁ δ ἐπιστήσας είπε καὶ λέγειν ἐκέλευε πῶσιν, ἔτι καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ. 21/1 16. Ταῦτα δὲ λίγων, θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος, καὶ ἤρετο τίς 22 ὁ θόρυβος

¹ Th.? — 2 What is the gram, and log, subj. of this proposition? — 3 $\S$ 220. 1. — 4 $\S$ 222. 1. Why paraxytone and not proper is point. — 5 Subj.? — 6 $\S$ 167. — 7 $\S$ 124. 1.—8 $\S$ 139. 3.—9 Synt.?—10 Upon what verb does this optat, depend ($\S$ 216. 3.)? — 11 What is this kind of contraction called? — 12 Account for ϑ . — 12 $\S$ 200. N. 6. — 14 $\S$ 179. 1 — 16 $\S$ 222. 2.—16 $\S$ 222. 1.—17 $\S$ 224. 5.—18 $\S$ 121. 2.—9 $\S$ 157. N. 8.(1).—20 $\S$ 118. 224. N. U(end).—31 $\S$ 157. N. 10.—22 $\S$ 147.

είη. 'Ο δε Ξενοφων είπεν ότι το σύνθημα παρέρχεται δευτερος ήδη. Καὶ δς¹ έθαύμασε τίς παραγγέλλει καὶ ήρετο ὅ τι είη τὸ σύνθημα. 'Ο δε άπεκρίνατο ὅτι ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ ΚΑΙ ΝΙΚΗ. 17. 4 Ο δε Κτρος ακούσας, 'Αλλα δεχομαί τε, έφη, και τοῦτο έστω. Ταύτα δε είπων είς την έαυτου γώραν απήλαυνε και ούκ έτι τρία η τέτταρα στάδια² διειγέτην τω φάλαγγε ἀπ' άλλήλων, ήνίκα έπαιάνιζόν τε οἱ "Ελλητες καὶ ήργοντο άντίοι ἰέναι3 τοῖς πολεμίοις. 18.: Ως δε πορευομένων έξεκύμαινε τι της σάλαγγος, το επιλειπόμενον ηρξατο δρόμφ⁵ θείν καὶ αμα έσθέγξαντο πάντες οἰόν περ το Ένναλίω έλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ έθεον. Λέγουσι δέ τινες ώς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν φόβον ποιουντες τοῖς ίπποις.// 19. Πριν δε τόξευμα έξικνεῖσθαι έκκλίνουσιν οι βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δη ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οί Ελληνες, έβόων δε άλλήλοις μη θεῖν δρόμω, άλλ' έν τάξει έπεσθαι. // 20. Τὰ δὲ ἄρματα ἐφέρετο τὰ μὲν8 δὶ αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων, κετὰ ἡνιόχων. Θὶ δὲ, έπει προίδοιεν, διίσταντο ' έστι δ' όςτις ' και κατελήφθη ώς περ έν ίπποδρόμω έκπλαγείς. Ι και οὐδεν μέντοι οὐδε τοῦτον παθεῖν ἔαασαν, 12 οὐδὲ ἄλλος δὲ τῶν Ελλήνων ἐν ταύτη τῆ μάγη ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδὲν¹³, πλην έπὶ τῷ εὐωνύμω τοξευθηναί τις έλέγετο.

21. Κύρος δε όρων τους Ελληνας νικώντας ¹⁴ το καθ' αυτους καὶ διώκοντας, ήδομενος καὶ προςκυνούμενος ήδη ώς βασιλευς υπο των άμφ' αὐτον, οὐδ' ὡς εξήχθη διώκειν ἀλλὰ συνεσπειράμενην εχων τὴν τῶν σὺν ἐαυτῷ ἐξακοσίων ἰππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο, ὅ τι ποιήσει βασιλεύς. Καὶ γὰρ ἤδει αὐτον ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. 22. Καὶ πάντες δε οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγοῦντο, νομίζοντες οῦτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτω, εἰναι, ἢν ἢ ἡ ἰσχὸ ἐντον ἐκατέρωθεν, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρήζοιὲν, ἡμίσει ¹⁶ ἄν χρόνο ἀισθάνεσθαι τὸ στράτευμα. 23. Καὶ

¹ § 152. (Form. καὶ ^{0} ς). — ² Synt. ? — ³ § 219. 1. — ⁴ What does this gen. abs. denote ? — ⁵ § 198. — ⁶ Root ? Tense how formed ? ⁷ § 220. 2. — ⁸ § 142. (Att. Dial.)— ⁹ § 181. 1.— ¹⁰ § 150. 5.— ¹¹ Why πλαγ in this tense, and πλησσ in the pres. ?— ¹² Why subj. not expressed ? — ¹⁸ § 225. 1. — ¹² What is this part. = 0?— ¹⁵ § 57. 4— ¹⁶ Decline.

βασιλεύς δη τότε, μέσον έχων τις έαυτοῦ στρατιᾶς ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δὲ οἰδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἐναντίου οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ώς εἰς κύκλωσιν 24. Ενθα δὶ, Κῦρος δείσας μη ὅπισθεν γενόμενος κατακόψη τὸ Ἑλληνικὸν ἐλαύνει ἀντίος καὶ ἐμβαλών σὺν τοῖς έξακοσίοις νικῷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγην ἔτρεψε τοὺς έξακιςχιλίους καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῆ ἑαυτοῦ χειρὶ Αρταγέρτην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν.

25. 'Ως δὲ ή τροπη έγένετο διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου έξακόσιοι είς τὸ διώκειν όρμήσαντες πλην πάνυ όλίγοι άμφ αὐτον κατελείφθησας, 2 σγεδον οί ομοτράπεζοι καλούμενοι. 4/ 26. Συν τούτοις δε ων καθορά βασιλέα και το άμφ' έκεινον στίφος και εύθυς ούκ ηνέσχετο, άλλ είπων, Τον ανδρα όρω, ιετο έπ αυτον καὶ παίει⁶ κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ώς φησίι Κτησίας ὁ ἰατρὸς καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι. 27. Παίοντα δ' αὐτὸν ἀχοντίζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως · καὶ ἐνταῦθα μαγόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος καὶ οἰ άμφ αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκατέρου, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον Κτησίας λέγει παρ έκείνω γαρ ήν Κύρος δε αυτός τε απέθανε καὶ όκτω οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπὰ αὐτῷ. 28. 'Αρταπάτης δὲ ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηπτούγων θεράπων λέγεται, έπειδη πεπτωκότα⁸ είδε Κύρον, καταπηδήσας από του **ίππου πε**ριπεσεῖν⁹ αὐτῷ. 29. Καὶ οἱ μέν φασι βασιλέα κελεῦσαί τινα¹⁰ έπισφάξαι αὐ ον Κύρω οἱ δὲ, ἐαυτον ἐπισφάξαι, σπασάμενον τὸν άχινάχην είγε γάρ γρυσούν, καὶ στρεπτόν δὲ ἐφόρει καὶ ψέλλια καὶ τὰ άλλα ως περ οἱ άριστοι των Περσων ετετίμητο γαρ ύπὸ Κύρου δι εύνοιάν τε και πιστότητα.11

¹ Tense how formed?—2 Root? Account for φ in the antepen.—3 § 140. 3.—4 § 82. N. 3.—5 Why mid. voice?—6 § 209. N. 1.—7 Why is φησί here accented?—8 Account for πτω in the root of the perf. and πιπ in that of the present.—9 § 96. 15.—10 § 148. 2.——11 §§ 128. N. 2: 35. N. \$. (1)

CAP. IX.

7 - 46 - 15- 1

- 3. Κύρος μεν ούν ούτως έτελεύτησεν, άνηρ ων Περσών των μετω Κύρον τον βργαίον γενομένων βασιλικώτατός τε καὶ άργειν άξιών αιτος, ώς παρά πάντων όμολογείται των Κύρου δοκούντων έν πείρα γενέσθαι. 2. Πρώτον μέν γάρ έτι παῖς ων ότε έπαιδεύετο' και ουν τῶ ἀδελφῷ και σύν τοῖς ἄλλοις παισί,² πάντων πάντα κράτιστος ενομίζετο. 3. Πάντες γαρ οι των αρίστων Περσών παίδες έπὶ ταίς βασιλέως θύραις παιδεύονται ένθα πολλην μέν σωσροσύνην καταμάθοι αν τις, αίσγρον δ' οὐδεν ούτε ἀκουσαι ούτ ίδεῖν έστι. 4. Θεῶνται δ' οἱ παῖδες καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως και ακούουσι, και άλλους ατιμαζομένους .5 ώςτε εὐθύς παίδες όντες μανθάνουσιν άρχειν τε καὶ άρχεσθαι. 5. Ενθα Κύρος αίδημοτέστατος μεν πρώτον των ήλικιωτών έδόκει είναι, τοίς τε πρεσβυτέροις και των έαυτου υποδεεστέρων μαλλον πείθεσθαι. έπειτα δὲ φιλιππότατος καὶ τοῖς ίπποις άριστα γρησθαι. Εκρινον δ αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, 10 σιλομαθέστατον είναι καὶ μελετηρότατον. 1 6. Έπεὶ δὲ τῆ ήλικία⁸ ἔπρέπε, καί φιλοθηρότατος 12 ην καί πρός τὰ θη ία μέντοι φιλοκινθυνότατος. Καὶ άρκτον ποτε έπιφερομένην ούκ ειρεσεν, άλλα συμπεσών κατεσπάσθη από τοῦ ιππου και τὰ μεν επαθεν.18 ών καὶ τὰς ώτειλὰς φανερίς είγε, τέλος 14 δε κατέκατε 15 καὶ τὸν πρώτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοίς μάχαριστον έποίησεν.
- 7. Ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Αυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς 16 δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη οἶς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειζεν αὐτὸν, ὅτι περὶ πλείστον ποιοῖτο, εἴ τῷ σπείσαιτο 13 καὶ εἴ τῷ συνθοῖτο καὶ εἰ τῷ ὑπόσγοντό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. 8. Καὶ γὰρ οδν ἐπίστευον μὲν

¹ T'n. ? How formed ?— ³ Compare. — ⁴ § 179. N. 1. — ⁴ § 135. 4. — ⁵ § 132. 5 — ² § 57. 2. — ⁵ Synt. ? — ⁵ Composition ? ¹ ⁴ § 129. 3. — ¹ ∮ 131. 3. — ¹ ² Composition. — ¹ ³ Root ? — ¹ ⁴ § 124. ∴ — ¹ ⁵ § 105. — ¹ ⁵ § 166. N. 1.

αὐτῷ¹ αἱ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι, ἐπίστευον δ΄ οἱ ἄνδιες · καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγέτετο, σπεισαμένου Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς παθεῖν. 9. Τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἑκοῦσαι² Κῦρον εἴλοντο³ ἀντὶ Τισσαφέρνους πλὴν Μιλησίων · οὐτοι δὲ ὅτι οὐκ ἤθελε τοὺς φεύγοντας προέσθαι, ἐφοβοῦντο⁴ αὐτόν. 10. Καὶ γὰρ ἔργφ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἄν ποτε προοῖτο, ἐπεὶ ἄπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ εἰ ἔτι μὲν μείους⁵ γένοιντο, ἔτι δὲ καὶ κάκιον πράξειαν. 11. Φανερὸς δ΄ ἢν καὶ εἰ τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτὸν νικᾶν πειρώμενος · καὶ εὐχὴν δὲ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον ὡς εὕχοιτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν ἔςτε νικφη καὶ τοὺς εὐ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἀλεξόμενος. 12. Καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἑνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ΄ ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα προέσθαι.

13. Οὐ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ ἄν τις εἴποι ὡς τοὺς κακούργους¹ο καὶ ἀδίκους εἴα καταγελᾶν, ἀλλ' ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο. Πολλάκις¹¹ ὅ ἢν ἰδεῖν παρὰ τὰς στιβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν¹ καὶ ρειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερουμένους ἀνθρώπους · ὥστε ἐν τῆ Κύρου ἀρχῆ ἐγένετο¹² καὶ Ἑλληνι¹³ καὶ βαρβάρω μηδὲν ἀδικοῦντι, ἀδεῶς πορεύεσθαι ὅποι τις ἤθελεν, ἔχοντι ὅ τι προχωροιη· 14. Τούς γε μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον¹⁴ ὡμολόγητο διαφερόντως τιμᾶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἢν αὐτῷ πόλεμος πρὸς Πεισίδας καὶ Μυσούς. Στρατευόμενος οὖν καὶ αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας οῦς ἑώρα¹δ ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τούτους καὶ ἄρχοντας ἐποίει ῆς κατεστρέφετο χώρας,¹⁶ ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλοις δώροις ἐτίμα· 15. ῶςτε φαίνε σθαι τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εὐδαιμονεστάτους, τοὺς δὲ κακοὺς δούλους τούτων ἀξιοῦν εἶναι. Τοιγαροῦν πολλὴ ἢν ἀφθοῦία ἀὐτῷ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις οἴοιτο Κῦρον αἰσθήσεσθαι.

16. Είς γε μὴν δικαιοσύνην εί τις αὐτῷ φανερὸς γένοιτο ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο τούτους πλουσιωτέρους

Synt.?— ² § 53. N.2.— ⁸ Root?— ⁴ What does this imperf. denote?— ⁵ Compare and decline (§§ 59: 58. 2).— ⁶ § 87. N. 3— ⁷ Dialect?— ⁸ § 165. 1.— ⁹ § 87. N. 2.— ¹⁰ Composition?— ¹¹ § 126.— ¹⁵ Subj.?— ¹⁶ § 196. 3.— ¹ § 167. N. 3.— ¹⁵ § 80. N. 3— ¹⁶ § 151. 1. 3.

ποιείν των έκ του άδίκου φιλοκερδούντων.2 17. Καὶ γάρ οὐν άλλα τε πολλά δικαίως αὐτῷ διεγειρίζετο καὶ στρατεύματι³ άληθινῷ έγρήσατο. Καὶ γὰρ στρατηγοί καὶ λογωγοί οὐ γρημάτων ένεκα πρός έκείνον έπλευσαν, άλλ' έπεὶ έγνωσαν κερδαλεώτερον είναι Κύρφ καλώς πειθαρχείν ή τὸ κατὰ μητα κέρδος. 5 18. 'Αλλά μην εί τίς γε τι αυτφ προςτάξαντι καλώς υπηρετήσειεν,6 ουδενί7 πώποτε ἀχάριστον εἴασε ^{s} τὴν πρ $\dot{b}\dot{b}\dot{v}$ ρίαν. Τοιγαροῦν κράτιστος δη ύπηρεται πανχός, έργου Κύρω ελέγθησαν γενέσθαι. 19. Εί δέ τινα ορώη δείνον όντα οικονομον έκ του δικαίου και κατασκευάζον τά τε ης ἄργοι γωρας 10 και προςδόδους ποιούντα, οὐδένα αν πώποτε ἀφείλετο, άλλὰ ἀεὶ πλείω" προςεδίδου ωςτε καὶ ήδέως ἐπόνουν καὶ θαρραλέως έκτωντο, καὶ αι επέπατο 13 αν τις, ηκιστα Κυρον έκουπτεν ου γάρ φθονών τοις φανερώς πλουτουσιν ι έφαίνετο. άλλα πειρώμενος γρησθαι τοις των αποχρυπτομένων γρήμασι. 20. / Φίλους γε μην οσους ποιήσαιτο και εύνους γνοίη οντας 15 και ίκανους χρίνειε συνεργούς είναι ο τι ε τυγγάνοι βουλόμενος κατεργάζεσθαι, όμολογείται πρός πάντων κράτιστος δή γενέσθαι θεραπεύειν.11 21. Καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο οὖπερ αὐτὸς ἔνεκα φίλων¹ ῷετο δεῖοθαι, ώς συνεργούς έγοι, καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο συνεργὸς τοῖς φίλοις κράτιστος είναι τούτου ότου εκαστον αίσθάνοιτο έπιθυμούντα.

22. Δῶρα δὲ πλεῖστα μὲν, οἰμαι, εἶς γε ἀνὴρ ῶν ἐλάμβανε διὰ κολλά ταῦτα δὲ πάντων δὴ μάλιστα τοῖς φίλοις διεδίδου, πρὸς τοὺς τρόπους ἐκάστων σκοπῶν καὶ ὅτου μάλιστα ὁρῷη ἔκαστον δεόμενον. 23. Καὶ ὅσα τῷ σώματι αὐτοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς καλλωπισμὸν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἐφασαν οῦτ τὸ μὲν ἐαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο τούτοις πᾶσι²⁰ κοσμηθῆναι, φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον

Synt. ? — 2 Th. ? — 3 § 198. N. 1. — 4 With what does this adj. agree? Th. ? — 5 § 186. N. 5. — 6 Dialect? — 7 § 197. N. 4. — What verbs form their augment by lengthening ϵ into $\epsilon \epsilon$? — 9 § 124. N.—19 Why the gen. (§ 151. 3. 2.)?—11 Compare and decline. — 12 §§ 165. 1: 150. 5. — 18 § 118. H. — 14 §§ 140. 3: 196. 2. — 15 § 222. 2. — 6 Antecedent? — 17 Ob ect of this verb?—18 § 182. — 19 Why is the subj. not expressed? — 20 Dat. plur. how formed (§ 39. 1.)?

άνδρὶ νομίζοι. 24. Καὶ τὸ μέν τὰ μεγάλα νικᾶν τοὺς φιλους εξ κοιούντα οὐδεν θαυμαστόν, έπειδή γε καὶ δυνατώτερος ήν το δε τη επιμέλεια περιείναι των φίλων και τῷ προθυμεῖοθαι² γαρίζεσθαι. ταυτα εμοιγε μαλλον³ δοκει άγαστα είναι. 25. Κύρος γαρ επε**ιπε** βίκους οίνου ήμιδεεῖς πολλάκις, ὁπότε πάνυ ήδὺν λάβοι, λέγων ὅτι ούπω δη πολλού γρόνου τούτου ήδίονι οίνω επιτίγοι τούτον ούν σοὶ ἔπεμψε καὶ δεῖταί σου τήμερον τοῦτον ἐκπιεῖν σὺν οἶς μάλιστα 26. Πολλάκις δε γηνας ημιβρώτους έπεμπε και άρτων ήμίσεα καὶ άλλα τοιαῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέροντα · Τούτοις ησθη Κύρος βούλεται οὖν καὶ σὲ τούτων γεύσασθαι. "Οπου δὲ χιλὸς σπάνιος πάνυ είη, αὐτὸς δ' ἐδύνατο παρασκευάσα σθαι διὰ τὸ πολλούς έγειν ύπηρέτας καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, διαπέμπων εκέλευε τούς φίλους τοῖς τὰ εαυτοῦν σώματα ἄγουσιίπποις εμβάλλειν τοῦτον τὸν χιλὸν, ώς μὴ πεινῶντες τοὺς έαυτοῦ ¥ φίλους ἄγωσιν. 28. Εί δὲ δή ποτε πορεύοιτο καὶ πλεῖστοι μέλλοιεν* ουεσθαι, προςκαλών τους φίλους έσπουδαιολογείτο, ούς δηλοίη! ους τιμά · ώςτε έγωγε, έξ ών άκούω, οὐδένα κρίνω ύπο πλειόνων / | πεφιλησθαι ούτε Ελλήνων ούτε βαρβάρων. 29. Τεκμήριον δε τούτου καὶ τόδε * παρὰ μὲν Κύρου δούλου ὅντος οὐδεὶς ἀπήει πρὸς βασιλέα πλην 'Ορόντας έπεχείρησε 111 καὶ ούτος δη ον φετο πιστόν οί είναι, ταγύ αὐτὸν12 εύρε Κύρφ φιλαίτερον η έαυτῷ παρὰ δὲ βασιλέως πολλοί πρὸς Κυρον ἀπηλθον, ἐπειδη πολέμιοι ἀλλήλοις . έγενοντο, καὶ οὖτο, μέντοι οἱ μάλιστα ὑπ ἀντοῦ ἀγαπώμενοι, νομίζοντες παρά Κύρω όντες άγαθοι άξιωτέρας αν τιμης 18 τυγγάνειν η παρὰ βασιλεῖ. 30. Μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῆ τελευτῆ τοῦ βίου αὐτῷ γενόμενον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἀγαθὸς, καὶ κρίνειν ὀρθῶς έδύνατο τοὺς πιστοὺς καὶ εύνους καὶ βεβαίους. 31. Αποθνήσκοντος γὰρ, αὐτοῦ 14 πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι ἀπέθανον μαχόμενιι ύπὸς Κύρου πλην Αριαίου ούτος δὲ τετα-

^{1 § 160,} N. 1. — 4 § 221: 198. — 3 § 125. N. 3. — 4 § 216. 1

- 5 § 191. 2. — 6 § 179. 1. — 7 Synt. ? — 8 § 219. N. 1. —

Th. ?—16 Subj. ?—11 Account for η in the pen. — 18 § 144. N. 1. —

18 § 178. 2. — 16 What does this ger abs. denote?

γμένος ετύγχανεν' έπὶ τῷ εὐωνύμφ τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων ' ὡς δ' ἦο θετο Κῦρον πεπτωκότα,² ἔφυγεν, ἔχων καὶ τὸ στράτευμα πᾶν οῦ ἡγεῖτο

CAP. X.

- 1. Ένταῦθα δη Κύρου ἀποτέμνεται ή κεφαλή καὶ γείρ ή δεξιά Βασιλεύς δε και οι σύν αυτώ διώκων είςπίπτει είς το Κυρείοι στρατύπεδον καὶ οἱ μεν μετά Αριαίου οὐκέτι Ιστανται, άλλά φεύγουσι διά τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου είς τὸν σταθμὸν ένθεν ὧρ μηντο · τέτταρες δε ελέγοντο παρασάγγαι είναι της όδου. 2. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά τε ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι, καὶ τὴν Φωκαίδα³ την Κύρου παλλακίδα την σοφην και καλήν λεγομένην είναι λαμβάνει. 3. Η δε Μιλησία ή νεωτέρα ληφθείσα ύπο των άμαλ βασιλέα, έχωεύγει γυμνή προς των Ελλήνων οι έτυγον έν τοις σχευο φόροις οπλα έγοντες, καὶ άντιταγθέντες πολλούς μεν τῶν άρπαζόντων απέκτειναν, οί δε και αὐτῶν άπέθανον οὐ μὴν ἔφυγόν γε, αλλά και ταύτην έσωσαν και άλλα όπόσα έντος αὐτῶν και γρήματα καὶ ἄνθρωποι εγένοντο πάντα εσωσαν. 4. Ενταῦθα διέσγον ἀλλήλων βασιλεύς τε καὶ οἱ Ελληνες ώς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τους καθ' αύτους, ώς πάντας νικώντες οι δε άρπάζοντες ώς ήδη \ πάντες νικώντες. 5. Έπεὶ δὲ ήσθοντο οἱ μὲν Ελληνες ὅτι βασιλεὺς σύν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις είη, βασιλεύς δ' αὖ ήκουσε Τισσαφέρνους ότι οἱ Ελληνες νικῶεν τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ εἰς το πρόσθεν οίγονται διώκοντες, ενταῦθα δη βασιλεύς μεν άθροίζει τε τοὺς έαυτοῦ, καὶ συντάττεται · ό δὲ Κλέαργος ἐβουλεύετο Πρόξενον · καλέσας, πλησιαίτατος γαρ ην, εί πέμποιέν τινας η πάντες ιοιεν έπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήξοντες.
- 6. Ἐν τούτφ καὶ βασιλεὺς δῆλος ἢν προςιὧν πάλιν ὡς ἐδικει ὅπισθεν. Καὶ οἱ μὲν Ελληνες συστραφέντες παρεσκουάζοντο ὡς ταύτη προςιόντος καὶ δεξόμενοι ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτη μὲν οὐκ ἢγεν, ἡ δὲ

¹ How is τυγχάνω used with the part.?— \$ § 222. 2.— \$ § 127. 3.— 4 § 118. Δ.— 5 Synt ?— 6 § 180. 1.— 7 § 222. N. 2.— 8 § 121. 1 (3.)— 9 § 222. 5.

σαρηλθεν έξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτη καὶ ἀπήγας εν, ἀναλαβών καὶ τοὺς ἐν τῆ μάχη κατὰ τοὺς Ελληνας αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέρνην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. 7. 'Ο γὰρ Τισσαφέρνης ἐν τῆ πρώτη συνόδω ούκ έφυγεν, άλλα διήλασε παρά τον ποταμον κατά τους Ελληνας πελταστάς · διελαύνων δε κατέκανε μεν ουδένα, διαστάντες δε οι Ελληνες επαιον και ηκόντιζον αυτούς Επισθένης δε 'Αμφιπολίτης' ήργε των πελταστών καὶ έλέγετο φρόνιμος γενέσθαι. 8. 'Ο δ οὖν Τισσαφέρνης ώς μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλίν μὲν ούκ άναστρέφει, είς δε το στρατόπεδον άφικόμενος το των Ελλήνων έκει συντυγχάνει βασιλεί, καὶ όμοῦ δη πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύον-9. Έπει δ ήσαν κατά το εὐώνυμον τῶν Ελλήνων κέρας, ἔδεισαν οί Ελληνες μη προςάγοιεν πρός το κέρας και περιπτίξαντες άμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν καὶ εδόκει αὐτοῖς ἀναπτύσσεις τὸ κερας, καὶ ποιήσασθαι ὅπισθεν τὸν ποταμόν. 10. Ἐν ὧ δὲ ταῦτα έβουλεύοντο καὶ δη βασιλεύς παραμειψάμενος εἰς τὸ αὐτὸ στημα κατέστησεν έναντίαν την φάλαγγα ώς περ το πρώτον μαγούμενος συνήει. 'Ως δε είδον οί Ελληνες έγγίς τε οντας καὶ παρατεταγμένους, αὐθις παιανίσαντες ἐπήεσαν πολύ ἔτι προθυμότερον η τὸ πρόσθεν. 5 11. Οἱ δ' αν βάμβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλέονος η το πρόσθεν έφευγον οί δ' έπεδίωκον μέχρι κώμης τινός. Ενταύθα δε έστησαν οι Ελληνες · ύπερ γαρ της κώμης γήλοφος ήν έφ' οῦ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ μὲν οὐκ ἔτι, τῶν δὲ ίππέων ο λόφος ένεπλήσθη, ώςτε το ποιούμενον μη γιγνώσκειν Καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρᾶν ἔφασαν, ἀετόν τινα γρυσοῦν ἐπὶ / κ «πέλτης ανατεταμένο».

13. Έπεὶ δὲ και ἐνταῦθα ἐχωίρουν¹ οἱ Ελληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς · οὐ μέντοι ἔτι ἀθρόοι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν · ἐψιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἱππέων · τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπεχωίρησαν. 14. 'Ο οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπὸ αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Αύκιον τὸν Συρακούσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον, καὶ κελεύει κατιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου τί ἐστι»

¹ Th. ? — ² § 127. 3. — ³ Tense how formed ? — ⁴ § 159. N. 1. — • § 141. N. 1. — • § 226. 2.

ἀπαγγείλαι + 15. Καὶ ὁ Λύκιος ήλασέ τε καὶ ἰδών ἀπαγγέλλει ὅει φεύγουσιν άνα κράτος. Σγεδον δ' ότε ταθτα ήν καὶ ήλιος εδύετο. 16. Ένταῦθα δ' ἔστησαν οί Ελληνες καὶ θέμετοι τὰ ὅπλα ἀτεπαύ. οντο : καὶ ἄμι μεν εθαύμαζον ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο, οἰδ αλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρείη οὐ γὰρ ζόεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, αλλ' είκαζον η διώκοντα οίγεσθαι η καταληψόμενον² τι προεληλακέναι 17. καὶ αὐτοὶ έβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευοφόρα ένταυθα άγοιντο η απίσιεν επί το στρατόπεδον. Εδοξεν οθν αυτοις απιέναι και αφικνούνται αμφί δόρπηστον έπι τας σκηνάς. 18. Ταύτης μεν ουν της ημέρας τουτο το τέλος έγένετο. Καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων γρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα3 καὶ εί τι σιτίον ή ποτον ήν · καὶ τὰς άμάξας μεστὰς άλεύρων * καὶ οίνου, ας παρεσκευάσατο Κύρος, ίνα εί ποτε σφοδρά λάβοι ένδεια τὸ στράτευμα, διαδιδοίη τοῖς Ελλησιν ήσαν δ' αύται, ώς έλέγοντο, τετρακόσιαι ἄμαξαι, καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. 19. "Ωςτε άδειπνοι ήσαν οι πλείστοι των Ελλήνων. ησαν δε και αναριστοι πρίν γαρ δη καταλύσαι το στράτευμα προς αριστον, βασιλεύς έφανη. Ταύτην μέν οθν την νύκτα οθτω διεγένοντο.

What is this part. = to? - 2 What does this part. express (§ 222. 5)? - 3 What has become of ζ in the root? - 4 Synt.? - 4 220. 2.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΤΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Β.

CAP. I.

ΕΣ μεν οὖν ιβθροίσθη Κύρφ τὸ Ελληνικόν, ὁπότε ἐπὶ τὸν ἀδελ τον Αρταξέρξην έστρατεύετο, καὶ όσα έν τῆ ανοδφ έπράγθη καὶ ώς ή μάγη έγένετο καὶ ώς Κύρος έτελεύτησε καὶ ώς έπὶ τὸ στρατόπεδος έλθόντες οἱ Ελληνες έχοιμήθησαν, οἰόμενοι τὰ πάντα νιχᾶν καὶ Κῦρον ζην, έν τῷ ἔμπροσθεν λόγο δεδήλωται. 2. Αμα δὲ τῆ ἡμέρα σεν-; η ελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον ὅτι Κῦρος οὖτε ἄλλον πέμποι σημανούντα ο τι χρη ποιείν, ούτ αύτος φαίνοιτο. Έδοξεν ούν αὐτοῖς συσκευασαμένοις α είχον καὶ έξοπλισαμένοις προϊέναι είς το πρόσθεν, έως Κύρο συμμίζειαν. 3. "Ηδη δε εν ορμή όντων, αμ ήλίω ανίσγοντι ήλθε Προκλής, ὁ Τευθρανίας άργων, γεγονώς από Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Ταμώ. Οδτοι έλεγον ότι Κύρος μεν τέθνηκεν, Αριαίος δε πεφευγώς εν τῷ σταθμῷ είη μετὰ των άλλων βαρβάρων όθεν τη προτεραία ώρμωντο καὶ λέγοι ότι ταύτην μεν την ημέραν περιμείνειεν αν αυτούς, εί μέλλοιεν ηχειν. τη δε άλλη απιέναι φαίη έπὶ Ίωνίας, όθενπερ ηλθε. 4. Ταῦτα άκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ελληνες βαρέως έφερον. Κλέαργος δε τάδε είπεν 'Αλλ' ώφελε μεν Κύρος ζην έπει δε το τελεύτηκεν, απαγγέλλετε Αριαίφ ότι ήμεις γε νικώμεν βασιλέα και. ώς όρατε, ούδεις έτι ημίν μάχεται και εί μη ύμεις ήλθετε, έποοενόμεθα αν έπὶ βασιλέα. Ἐπαγγελλόμεθα δὲ Αριαίφ, ἐὰν ἐνθάδε έλθη, είς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον καθιεῖν αὐτόν τῶν γὰρ τὴν μάγην νικώντων και τὸ ἄρχειν ἐστί. 5. Ταῦτ' εἰπών ἀποστέλλει τούς άγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν Δάκωνα Μένωνα τὸν Θετταλόν καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Μένων εβούλετο ην γαρ φιλος καὶ ξένος 'Αρισίου 6 Οἱ μεν φίχοντο, Κλέαργος

δὲ περιεμενε. Τὸ δὲ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον ὅπως ἐδύνατο ἐκ τῶν ὑποζυγίων, κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὅνους Ἐὐλοις δ' ἐχρῶντο, μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος οῦ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε ὀϊστοῖς πολλοῖς οὖσιν, (οῦς ἠνάγκαζον οἱ Ἑλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλέως,) καὶ τοῖς γέρὸοις καὶ ταῖς ξυλίναις ἀσπίσι ταῖς Αἰγυπτίαις πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ἄμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι · οἶς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἔψοντες ἦσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

7. Καὶ ήδη τε ήν περὶ πλήθουσαν άγορὰν καὶ έρχονται παρά βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι την δὲ αὐτῶν Φαλίτος εἶς Ελλην, ος ἐτύγγανε παρὰ Τισσαφέρνει ὢν καὶ έντίμως έχων καὶ γὰς προςεποιείτο έπιστήμων είναι των άμφὶ τάξεις τε καὶ ὁπλομαχίαν. 8. Ούτοι δὲ προςελθόντες καὶ καλέσαν- 🕹 🕻 τες τούς των Ελλήνων άρχοντας λέγουσιν ότι βασιλεύς κελεύει τους Ελληνας, έπει νικών τυγχάνει και Κύρον απέκτονε, παραδόντας τὸ ὅπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας ευρίσκεσθαι αν τι δύνωνται άγαθόν. 9. Ταθτα μεν είπον οι βασιλέως κήρυκες οί δὲ Ελληνες βαρέως μὲν ήχουσαν, ὅμως δὲ Κλέαργος τοσοῦτον εἶπεν ότι οὐ τῶν νικώντων είη τὰ ὅπλα παραδιδόναι 'Αλλ', έφη, ὑμεῖς μέν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀποκρίνασθε ὅ τι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον έχετε ενώ δε αὐτίκα ήξω. Ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα ἔτυχε γὰρ θυόμενος. 10. Ένθα δη απεκρίτατο Κλεάνωρ μεν ό Αρκας, πρεςβύτατος ών, ότι πρόσθεν αν αποθάνοιεν η τα όπλα παραδοίεν Πρόξενος δε ό Θηβαΐος, 'Αλλ' έγω, έφη, ω Φαλίνε, θαυμάζω πότερα ώς πρατών βασιλεύς αίτει τὰ ὅπλα ἢ ώς διὰ φιλίαν δώρα. Εἰ μέν γαρ. ώς κρατών, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν, καὶ οὐ λαβεῖν έλθόντα; εί δε πείσας βούλεται λαβείν, λεγέτω τί έσται τοῖς στρατιώταις, έὰν αὐτῷ ταῦτα γαρίσωνταί. 11. Πρὸς ταῦτα Φαλίνος είπε · Βασιλευς γικάν ήγετται, έπεὶ Κύρον απέκτονε. Τίς γάρ αὐτῷ έστιν όςτις της ἀργης άντιποιείται; Νομίζει δε καὶ ύμας έαυτοῦ είναι, έγων έν μέση τη έαυτου χώρα και ποταμών έντος αδιαβάτων, και πλήθος ανθρώπων έφ' ύμας δυνάμενος αγαγείν όσον οὐδ' εί παρέγοι υμίν δύναισθ' αν αποκτείναι

12 Μετά τοντον Θεόπομπος Αθηναΐος είπε: ' Ω Φαλίνα.

νῦν ώς σὸ όρᾶς ήμῖν οὐδὲν ἐστὶν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετη. Οπλα μεν οὖν έχοντες οἰόμεθα ἀγ καὶ τῆ ἀφετῆ χρῆσθαι παραδόντες δ' αν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθηναι. Μη οὖν οίος τὰ μότα ἀγαθὰ ἡμῖν ὅντα ὑμῖν παραδώσειν : ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περί τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα. 13, 'Ακούσας δὲ ταῦτα ο Φαλίνος έγέλασε καὶ είπεν 'Αλλὰ φιλοσόφο μεν έοικας, ο νεανίσκε, και λέγεις οὐκ ἀγάριστα ' ἴσθι μέντοι ἀνόητος ῶν, εἰ οἵει αν την υμετέραν άρετην περιγενέσθαι της βασιλέως δυνάμεως. - 14. "Αλλους δέ τινας έφασαν λέγειν υπομαλακιζομένους ώς και Κύρφ πιστοί εγένοντο καί βασιλεῖ γ' αν πολλοῦ άξιοι γένοιντο, εί βούλοιτο σίλος γενέσθαι καὶ είτε άλλο τι θέλοι γρησθαι, είτ ἐπ' Αίγυπτον ΄ / στρατεύειν, συγκαταστρέψαιντ αν αυτώ. 15. Έν τούτω Κλέαργος ήκε και ήρωτησεν εί ήδη αποκεκριμένοι είεν. Φαλίνος δ ύπολαβών είπεν · Ούτοι μέν, ὧ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει · σὺ δ' ἡμῖν είπε τί λέγεις. 16. 'Ο δ' είπεν Έγω σε, ω Φαλίνε, ἄσμενος έωρακα, οίμαι δε καὶ οἱ ἄλλοι πάντες [οὖτοι] · σύ τε γὰο Ελλην εἰ καὶ ήμεῖς, τοσούτοι όντες όσους σὸ όρᾶς εν τοιούτοις δε όντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι τί χρη ποιεῖν περί ων λέγεις. 17. Σὺ οὖν, πρὸς θεῶν, συμβούλευσον ἡμῖν ος τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ άριστον είναι, καὶ ο σοι τιμην οίσει εἰς τὸν ἔπειτα γρόνον ἀναλεγόμενον, ότι Φαλινός ποτε πεμφθείς παρά βασιλέως κελεύσων τοις Ελληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἶσθα δὲ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῆ Ἑλλάδι ἃ αν συμβουλεύσης. 18. 'Ο δὲ Κλέαργος ταῦτα ὑπήγετο, βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεςβεύοντα συμβουλεῦσαι μὴ παραδουναι τὰ ὅπλα, ὅπως ἐὐέλπιδες μᾶλλον είεν οἱ Ελληνες. Φαλίνος δ΄ ύποστρέψας παρά την δόξαν αὐτοῦ είπεν ώδε.

19. Έγω, εὶ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἐστι σωθῆναι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλείω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα εἰ δὲ τοι μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπὶς ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σώζεσθαι ὑμῖν ὅπη δυνατόν. 20. Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν ᾿Αλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις παρ ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ὑμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέσι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶνω φίλοι ἔχοντες τα ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλω τα δὲ δὲοι πολεμεῖν, ἄμεινοι ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ ἄλλω παραδόντες. 21. ΄ Ο δὲ Φαλίνοι

είπε · Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν · ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσεν βασιλεὺς, ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί εἰσιν ἢ ὡς πολέμου ὅντος παρ᾽ ὑμῶν ἀπαγγελῶ. 22. Κλέαρχος δ' ἔλεξεν · ᾿Απάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου ὅτι καὶ ἡμῖν ταὐτὰ δοκεῖ ἄπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτ᾽ ἐστίν ; ἔφη ὁ Ψαλῖνος. ᾿Απεκρίνατο Κλέαρχος · ¨Ην μὲν μένωμεν, σπονδαί · ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος. 23. ΄Ο δὲ πάλιν ἡρώτησε · Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ ; Κλέαρχος δὲ ταὐτὰ πάλιν ἀπεκρίνατο · Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ ἢ προϊοῦσι πόλεμος. *Ο τι δὲ ποιήσοι οὖ διεσήμανε.

CAP. II.

1. Φαλίνος μέν δη φίχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Οι δε παρά Αριαίου ήπον, Προπλης και Χειρίσοφος Μένων δε αυτου έμενε παρά Αριαίω ούτοι δ έλεγον ότι πολλούς φαιή Αριαίος είναι Πέρσας έαυτοῦ βελτίους, ους ουκ αν άνασγέσθαι αυτοῦ βασιλεύοντος · άλλ εί βούλεσθε συναπιέναι, ηκειν ήδη κελεύει της νυκτός · εί δε μη, αυτός ποωί απιέναι φησίν, 2. Ο δε Κλέαρχος είπεν 'Αλλ' ούτω χρη ποιείτ, έαν μεν ηκώμεν, ώς περ λέγετε εί δε μη, πράττετε όποιον αν τι υμίν οίησθε μάλιστα συμφέρειν. 3. "Ο τι δε ποιήσοι ούδε τούτοις είπε. Μετά δε ταῦτα, ήδη ήλίου δύνοντος, συγκαλέσας τους στρατηγούς καὶ λογαγούς έλεξε τοιάδε ' Εμοί, ω άνδρες, θυομένω ιέναι έπι βασιλέα ουκ έγίγνετο τὰ ιερά. Και είκότως άρα οὐκ ἐγίγνετο. ΄ Ως γὸρ εγώ νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσφ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὅν οὐκ ἂν δυναιμεθα άνευ πλοίων διαβηναι πλοΐα δ' ημείς ουκ έγομεν. Ού μεν δη αύτοῦ γε μένειν οίόν τε · τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν · ἰέναι δε παρά τους Κύρου φίλους πάνυ καλά ήμιν τὰ ίπος ήν. 4. 'Ωδι ούν γρη ποιείν · άπιόντας δειπνείν ο τί τις έχει · έπειδαν δε σημήνε τῷ κέρατι ώς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε επειδάν δε τὸ δεύτερον, ανατίθεσθε έπὶ τὰ ὑποζύγια έπὶ δὲ τῷ τρίτφ ἔπεσθε το έγουμένο, τὰ μὲν ὑποζύγια ἔγοντες πρὸς του ποταμού, τὰ δὲ ὅπλα έξω. 5 Ταυτα ακούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ λογαγοὶ ἀπῆλ

θον καὶ ἐποίουν οὖτω· καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἦρχεν, οἱ δ' ἐπείθοντο οὐχ ἐλόμενοι, ἀλλ' ὁρῶντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἰα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν. 6. 'Αριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ ἢν ἦλθον ἐξ 'Εφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐννενήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἐξακιςχίλιοι καὶ μύριοι ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἔλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἑξήκοντα καὶ τοιακόσιω

7. Έντεῦθεν δη, έπεὶ σκότος έγένετο, Μιλτοκύθης μεν ὁ Θράξ, έγων τούς τε ίππέας τοὺς μεθ' έαυτοῦ είς τετιαράχοντα, καὶ τῶν πεζων Θρακων ώς τριακοσίους, ηθτομόλησε πρός βασιλέα. 8. Κλέαρχος δε τοῖς άλλοις ήγεῖτο κατά τὰ παξήγγελμένα, οἱ δ' είποντο: καὶ ἀφικνούνται είς τὸν πρώτον σταθμὸν παρὰ 'Αριαίον καὶ τὴν έκείνου στρατιάν άμφὶ μέσας νύκτας καὶ έν τάξει θέμενοι τὰ δπλα συνηλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ελλήνων παρὰ 'Αριαΐον καὶ ωμοσαν οι τε Ελληνες καὶ ὁ 'Αριαΐος καὶ των σύν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαγοί τε ἔσεσθαι. οί δε βάρβαροι προςώμοσαν καὶ ἡγήσεσθαι ἀδόλως. 9. Ταῦτα δ ώμοσαν, σφάξαντες ταύρον καὶ λύκον καὶ κάπρον καὶ κριὸν εἰς άσπίδα, βάπτοντες οἱ μὲν Ελληνες ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγηην. 10. Έπει δε τὰ πιστὰ εγένετο, είπεν ὁ Κλέαργος Αγε δη, δ Αριαίε, επείπερ ο αυτός ήμιν στόλος έστι και ύμιν, είπε τίνα γνώμην έχεις περί της πορείας πότερον απιμεν ήνπερ ήλθομεν η άλλην τινά έννενοηκέναι δοκεῖς όδὸν κρείττω; 11. 'Ο δ' είπεν' Ήν μεν ήλθομεν απιόντες πάντες αν ύπο λιμοῦ απολοίμεθα · ὑπάργει γάρ νῦν ήμιν οὐδεν τῶν ἐπιτηδείων. Επτακαίδεκα γάρ σταθμῶν τῶν έγγυτάτω οιδε δεύρο ιόντες έκ της γώρας οιδεν είγομεν λαμβάνειν. ένθαδ είτι ήν, ήμεις διαπορευόμενοι κατεδαπανήσαμεν. Νυν δ έπινοουμεν πορεύεσθαι μακροτέραν μέν, των δ' έπιτηδείων ούκ άπορήσομεν. 12. Πορευτέον δ' ήμιν τους πρώτους σταθμους ώς αν δυνώμεθα μακροτάτους, ίνα ώς πλείστον αποσπασθώμεν του βασιλικου στρατεύματος ην γάρ απαξ δύο η τριών ημερών όδον απόσγωμεν. ούκ έτι μη δίνηται βασιλεύς ήμας καταλαβείν. 'Ολίγο μεν γας · στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔγων στόλου οἰ δυνήσεται ταγέως πορεύεσθαι. ίσως δε και των έπιτηδείων σπακά Ταύτην. έφη, την γνώμην έγοι έγοιγε. A. 16. 19. 19.

`, ₹.

13. Ήν δ' αυτη ή στρατηγία ουδεν άλλο δυναμένη η άποδραναι η αποφυγείν ή δε τύγη έστρατίγησε κάλλιον. Έπει γαρ ημέρα έγενετο, επορεύοντο εν δεξιά έγοντες τον ηλιον, λογιζόμενοι ήξειν. αμα ήλίω δύνοντι είς κώμας της Βαβυλωνίας γώρας. Και τοῦτο μεν ουκ εψεύσθησαν. 14. "Ετι δε άμφι δείλην εδοξαν πολεμί- 3 🗸 ους δρᾶν ἱππέας · καὶ τῶν τε Έλλήτων οἱ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν 🚣 όντες είς τὰς τάξεις έθεον, καὶ Αριαῖος, (ἐτύγγανε γὰρ ἐφ' άμάξης πορευόμετος διότι ετέτρωτο,) καταβάς εθωρακίζετο και οι σύν αὐτώ. 15. Έν ὧ δὲ ώπλίζοντο ήκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σχοποί ότι οὐγ ίππεῖς είσιν, άλλα ύποζύγια νέμοιτο. Καὶ εὐθὶς έγνωσαν πάντες ότι έγγύς που έστρατοπεδεύετο βασιλεύς καὶ γὰρ καὶ καπνός έφαίνετο έν κώμαις οὐ πρόσω. 16. Κλέμρχος δὲ ἐπι μεν τους πολεμίους ουκ ήγεν (ήδει γάρ και άπειρηκότας τους στρατιώτας και ασίτους οντας ήδη δε και όψε ήν) ου μέντοι οὐδ' ἀπέχλινε, φυλαττόμενος μη δοχοίη φεύγειν άλλ' εὐθύωρον άγων αμα τῷ ἡλίφ δυομένω εἰς τὰς ἐγγυτάτω κώμας τοὺς πρώτους έχων κατεσκήνωσεν, έξ ών διήρπαστο ύπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα. 17. Οἱ μὲν οὖν πρῶτοι ομως τβόπω τινὶ έστρατοπεδεύσαντο, οί δ' υστεροι σκοταΐοι προςιόντες ως ετύγγανον εκαστοι ηθλίζοντο, καὶ κραυγήν πολλήν εποίουν καλούντες άλλήλους, ώςτε και τους πολεμίους ακούειν ωςτε οι μέν έγγύτατα των πολεμίων και έσυγον έκ των σκηνωμάτων. 18. Δηλον δε τουτο τη ύστεραία εγένετο ούτε γαρ υποζύγιον έτι ούδεν έφανη ούτε στρατάπεδον ούτε καπνός οὐδαμοῦ πλησίον. Έξε- 🗘 . 🔞 πλάγη δε, ως εοικε, και βασιλεύς τη εσόδω του στρατεύματος · εδήλωσε δε τούτο οίς τη ύστεραία επραττε. 19. Προϊούσης μέντοι της τυχιός ταύτης καὶ τοῖς Ελλησι φόβος έμπίπτει, καὶ θόρυβος καὶ δοῦπος ητ οίον είκος σόβου έμπεσόντος γίγνεσθαι. 20. Κλέαογος δε Τολμίδην 'Ηλειον, ον ετύγγανεν έγων παρ' έαυτω κήρυκα άριστον των τότε, τουτον άνειπειν έκέλευσε σιγήν κατακηρύξαντα δει προαγορεύουσιν δί ἄρχοντες, δς αν τον αφέντα τον διον είς τὸ οπλα μηνόδη, δει λήψεται μισθον τάλαντον άργυρίου. 21. Έπει δε ταύτα έκηρύχθη, έγνωσαν οί στρατιώται ότι κενός ό φόβος είη καλ Εφγοντες σώοι. "Αμα δε όρθρο παρήγγειλεν ο Κλέαργος είς το και διαλα τίθεσθαι τους Ελληνας ήπερ είγον έτε ην ή μάγη.

CAP. III.

1. Ο δε δη έγραψα δτι βασιλεύς έξεπλάγη τη εφόδο, τώδε δηλο. ήν τη μεν γαρ πρόσθεν ήμερα πέμπων τα οπλα παρασιδόναι έκέλευε, τότε δλάμα ήλίω άνατέλλοντι κήρυκας έπεμψε περί σπον-2. Οἱ δ' ἐπεὶ ἢλθον πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τοὺς άργοντας. Έπεὶ δ' ἀπήγγειλαν οἱ προφύλακες, Κλέαργος τυγών τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς κήρυκας περιμένειν άγρις αν σχολάση. 3. Έπει δε κατέστησε το στράτευμα ώςτε καλώς έχειν όρᾶσθαι πάντη φάλαγγα πυκνήν, τῶν δε κόπλων μηδένα καταφανή είναι, εκάλεσε τους άγγελους και αὐτός τε προηλθε τούς τε εὐοπλοτάτους έγων καὶ εὐειδεστάτους τῶν φύτοῦ στρατιωτών, καὶ τοῖς άλλοις στρατηγοῖς ταὐτὰ Κωρασεν. 4. Έπεὶ δὲ τη ποὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα τί βούλοιντο. Οὶ δ έλεγον ότι περί σπονδών ηχοιεν αγδρες οίτινες ίκανοι έσονται τά τε παρά βασιλέως τοῖς Ελλησιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρά τῶν Ελλήνων βασιλεί. 5. 'Ο δε απεκρίνατο 'Απαγγέλλετε τοίνυν αυτο ότι μάχης δεῖ πρῶτον . ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδὲ ὁ τολμήσων περί σπονδων λέγειν τοῖς Ελλησι μη πορίσας άριστον. 6. Ταῦτα άκούσαντες οἱ άγγελοι ἀπήλαυνον, καὶ ἡκον ταχύ · οὧ καὶ δῆλον ἡν ότι έγγύς που βασιλεύς ήν η άλλος τις ο έπετέτακτο ταύτα πράττειν έκεγον δε ότι είκότα δοκοίεν λέγειν βασιλεί, και ήκοιεν ήγεμόνας έγοντες οδ αύτρυς, εαν αι σπονδαί γένωνται, άξουσιν ένθεν έξουσι τὰ ἐπιτήδεια. 7. Ὁ δ' ἡρώτα εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσοιντο σπονδαί. Οί δὲ, Πᾶσιν, ἔφασαν, μέχρις ἃν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθή. 8. Επεί δε ταυτα είπον, μεταστησάμενος αυτούς δ Κλέαργος ερουλεύετο καὶ έδόκει τὰς σπονδὰς ποιείσθαι ταγύ καὶ καθ ήσυγίαν έλθεῖν τε έπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. 9. Ο δὲ Κλέαστος είπε. Δοκεί μέν και έμοι ταύτα ου μέντοι ταχύ γε απαγγελώ, άλλα διατρίψω έςτ' αν οκνήσωσιν οί άγγελοι μη αποδόξη ήμαν τας σπονδάς ποιήσαοθαι οίμαί γε μέντοι, έση, και τοις ήμετέρους σερατιώταις τον αυτον φόβον παρέσεσθαι. Έπει δε έδοπει καιρος είναι, απήγγελλεν ότι σπένδοιτο, καλ εύθυς ήγεισθαι έκελευς προ τα έπιτήδεια.

- 10. Καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέαργος μέντοι ἐπορεύετο τὰς μὲν σπονδάς ποιησόμετος, τὸ δὲ στράτευμα έχων έν τάξε καὶ αὐτὸς δε ωπισθοφυλάκει. Καὶ ένετύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσιν ύδατος πλήρεσιν ώς μη δύνασθαι διαβαίνειν άνευ γεστρών άλλ έποιούντο διαβάσεις έκ των φοινίκων, οδ ήσαν έκπεκοωκότες, τους δε καὶ ἐξέκοπτον. 11. Καὶ ἐνταῦθα ην Κλέαργον καταμαθεῖν ώς επεστάτει, εν μεν τη αριστερά χειρί το δίου έχων, εν δε τη δεξιά βακτηρίαν καὶ εί τις αὐτῷ δοκοίη τῶς πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, εκλεγόμενος τον επιτήδειον επάισεν αν, καὶ αμα αὐτος προςελάμβανεν είς τον πηλον έμβαίνων ωςτε πασιν αισχύνην είναι μη ού συσπουδάζειν. 12. Καὶ ἐτάγθησαν μὲν πρὸς αὐτοῦ οἰ τριάκοντα έτη γεγονότες · έπεὶ δὲ καὶ Κλέαργον εώρων σπουδάζοντα, προςελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. 13. Πολὸ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαο. γος έσπευδεν, ύποπτεύων μη άεὶ ουτω πλήρεις είναι τὰς τάφρους ύδατος (οὐ γὰρ ἦν ὧρα οἵα τὸ πεδίον ἄρδειν) ἀλλ' ἴνα ἦδη πολλὰ τὰ ἄπορα προφαίνοιτο τοῖς Ελλησιν είναι είς την πορείαν, τούτου ένεκα βασιλέα υπώπτευεν έπὶ τὸ πεδίον τὸ ύδωρ ἀφεικέναι.
- 14. Πορενόμενοι δὲ ἀφίχοντο εἰς κώμας, ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίκων καὶ ὅξος ἐψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. 15. Αὐταὶ δὲ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων, οἵας μὲν ἐν τοῖς Ελλησίν ἐστιν ἰδεῖν, τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο αὶ δὲ τοῖς δεσπόταις ἀποκείμεναι ἦσαν ἀπό λεκτοι, θαυμάσιαι τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος ἡ δὲ ὅψις ἡλέκτρου οὐδὲν διέφερε τὰς δέ τινας ξηραίνοντες τραγήματα ἀπετίθεσαν. Καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μὲν, κεφαλαλγὲς δέ. 16. Ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμασαν τό τε εἰδος καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς ἡδονῆς. Ἡν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαλγές. ΄Ο δὲ φοίνιξ ὅθεν ἔξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος ὅλος αὐαίνετο.
- 17. 'Ενταύθα έμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ παρὰ μεγά βασιλέως ἡκε Τισκαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδέλφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς ὁοῦλοι δὲ πολλοὶ είστος. 'Επεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ελλήνων στρατημένος γε πρῶτος Τισσαφέρνης δὶ ἐρμηνέως τοιάδε
- 18. 'Εγώ, οδ ἄνδρες Ελληνες, γείτων οἰκῶ τῆ Ελλάδι καὶ ἐκεὶ ὑμᾶς εἰδον εἰς πολλὰ κακὰ καὶ ἀμήχανα ἐμπεπτωκότης, εὐρημα

ἐποιησάμην εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτησασθαι δοῦναι μοι ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἰμαι γὰρ ἃν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔξειν οὕτε πρὸς ὑμῶν οὕτε πρὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης. 19. Ταῦτα δὲ γχοὺς ἤτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ ὅτι δικαίως ἄν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπισ: ρατεύοντα πρῶτος ἤγγειλα καὶ βοήθειαν ἔχων ἄμα τῷ ἀγγελία ἀφικόμην καὶ μόνος τῶν κατα τοὺς Ἑλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδω, ἔνθα βασιλεὺς ἀφίκετο ἐπὰ Κῦρον ἀπέκτεινε. Καὶ τοὺς ξὸν Κύρῳ βαρβάρους ἐδίωξα σὺν τοῖς δε τοῖς παροῦσι νῦν μετ ἐμοῦ, οἴπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. 20. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλεύσασθαι ἔρεσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευσεν ἐλθόντα τίνος ἔνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἴνα μοι εὐπρακτότερον ἢ ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ αὐτοῦ διαπράξασθαι.

21. Ποὸς ταῦτα μεταστάντες οὶ Ελληνες ἐβουλεύοντο καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν ' Πμεῖς οὕτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὕτ ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος εῦρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὐ οἴσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευάστους λάβοι καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀναγάγοι. 22. Ἐπεὶ μέντοι ἥδη αὐτὸν ἑωρῶμεν ἐν δεινῷ ὅντα, ἠσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτὸν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνο παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. 23. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὕτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς οὕτ ἔστιν ὅτου ἔνεκα βουλοίμεθ ἄν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἀν οἵκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη ' ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι ' ἐὰν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὐ ποιῶν ὑπάρχη, καὶ τούτου εῖς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. ' Ο μὲν οὕτως εἶπεν.

24. 'Ακούσας δε ό Τισσαφέρνης έφη Ταῦτα έγω ἀπαγγελῶ βρισιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παι ἐκείτου μέχρι δ' αν έγω ηκω αὶ σπονδαὶ μενόντων ἀγορὰν δε ήμεῖς παρέξομεν. 25. Καὶ εἰς μὰν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἡκες ως δ' οἱ Ελληνες ἐφρόντιζον τῆ δε τρίτη ἡκων ἔλεγεν ὅτι ὑαγμένος ἡκοι παρὰ βασιλέως δοθηκω αὐτῷ σώζειν τοὺς ὑαγμένος ἡκοι παρὰ βασιλέως δοθηκω αὐτῷ σώζειν τοὺς ὑαγμένος τὰνυ πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οὐκ ἄξιὸν εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ ἐαυτὸν στριτευσαμένους 26. Τέλος δ' εἰπε Καὶ τῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρὸ ἡμῶν ἐ

αην φιλίαν παρέξειν ύμιν την χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ελλάδα, ἀγορὰν παρέχοντας δπου δ ὰν μη ἢ πρίασθαι, λαμθάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. 27. Ἡᾶς δ αὖ ἡμὶν δεήσει ὀμόσαι ἢ μην πορεύσεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς, σῖτιι καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὁπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν ἢν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ἀνουμένους ἔξειν τὰ ἐπιτήδεια. 28. Ταῦτα ἔδοξε καὶ ὅμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τιοο κφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ελλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαθον παρὰ τῶν Ελλήνων. 29. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα ἐπειδὰν δὲ διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἤξω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιών ἔπὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἀρχήν.

CAP. IV.

- 1. Μετά ταυτα περιέμενον Τισσαφέρνην οι τε Ελληνες και 'Αριαίος, έγγυς άλλήλων έστρατοπεδευμένοι, ήμέρας πλείους ή είκοσιν. 'Εν δε ταύταις άφικνοῦνται προς Αριαΐον και οι άδελφοί καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι, καὶ πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνφ Περσῶν τινες, παραθαζόνοντές τε και δεξιάξ ένιοι παρά βασιλέως φέροντες μή μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρφ ἐπιστρατείας, μηδὲ άλλου μηδενός των παροιχομένων. 2. Τούτων δε γιγνομένων ενδηλοι ήσαν οι περί τον Αριαΐον ήττον προςέγοντες τοις Ελλησι τὸν νοῦν : ωςτε καὶ τοῦτο τοὶς μέν πολλοῖς τῶν Ελλήνων οὐκ ηρεσκεν, άλλα προςιόντες τῷ Κλεάρχω έλεγον καὶ τοῖς άλλοις στρατηγοῖς: 3. Τί μένομεν; η οὐκ ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς απολέσαι αν περί παντός ποιήσαιτο, ίνα καί τοῖς άλλοις Ελλησι φόβος η έπι βασιλέα μέγαν στρατεύειν; Και νῦν μεν ήμᾶς ὑπάγεται μένειν διά το διεσπάρθαι αὐτῷ το στράτευμα ἐπειδὰν δὲ πάλιν χ., άλισθη, αὐτῷ ή στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν. "Ισως δέ που η άποσκάπτει τι η άποτειχίζει, ως άπορος η ή όδος. Ού γάο ποτε έχων γε βουλήσεται ήμᾶς έλθόντας εἰς την Ελλάδα άπαγγείλαι ως ήμεις, τοσοίδε όντες, ένικωμεν την βασιλέως δύναμιν έτι ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες ἀπήλθομεν.
- 5. Κλέαρχος δε άπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν Ἐγκὸ ενθυ μοθμαι κέν καὶ ταῦτα πάντα : εννοῶ δε ὅτι εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξημεν

επὶ πολέμος απιέναι καὶ παρὰ τὰς σποτδὰς ποιεῖν. Επειτα προστον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει ἡμῖν, οὐδ' ὁπόθεν ἐπισιτιούμεθα τον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει ἡμῖν, οὐδ' ὁπόθεν ἐπισιτιούμεθα τον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς καται καὶ ἄμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐθὺς 'Αριαῖος ἀφεστήξει ' ὅςτε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὅντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. 6. Ποτακός δὲ εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέυς, οὐκ οἰδα ' τὸν δ' οὐν Εὐφράτην "σμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλυόντων πολεμών. Οὐ μὲν δὴ, ὰν μάχεσθαί γε δέῃ, ἱππεῖς εἰσὶν ἡμῖν σύμμαχοι τῶν δὲ πολεμίων ἱππεῖς εἰσιν οἱ πλεῖστοι καὶ πλείστου ἄξιοι ' ὡςτε νικῶντες μὲν τίνα ὰν ἀποκτείταιμεν; ἡττωμένων δὲ μὴν οὐδένα οἰον τε σωθῆναι. Τ. Έγὰ μὲν οὐν βασιλέα, ὁ πολλὰ οῦτως ἐστὶ τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅ τι δεὶ αὐτὸν ὀμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαντοῦν ὁμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαντοῦν ὁμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαντοῦν ομόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαντοῦν ἀπιστα ποιῆσαι Ελλησί τε καὶ βαρβάροις. Τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.

8. Έν δὲ τούτος ίχε Τισσαφέρτης έχων την έαυτοῦ δύναμιν, ώς εἰς οἰχον ἀπιών, καὶ 'Ορόντας τὴν έαυτοῦ δύναμιν' ἢγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ γάμφ. 9. Ἐντεῦθεν δὲ ἤδη Τισσαφέρνους ἡγουμέτου καὶ ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο ἐπορεύετο δὲ καὶ 'Αριαῖος, τὸ Κύρου βαρβαρικὸν ἔχων στράτευμα, ἄμα Τισσαφέρνει καὶ 'Ορόντα καὶ ξυνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις. 10. Οἱ δὲ Ελληνες ὑφορῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἐαυτῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες. Ἐστρατοπεδεύοντο δὲ ἐκάστοτε ἀπέγοντες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ μεῖον ἐφυλάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὡςπερ πολεμίους ἀλλήλους, καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν. 11. Ἐνίστε δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα συλλέγοντες πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις ὡςτε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε.

4.53.50

μέν πρώται μεγάλαι, έπειτα δ' έλάττους τέλος δε καὶ μικροί όχετοὶ, ώς περ ἐν τῆ Ελλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας) καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τον Γίγρητα ποταμόν προς φ πόλις ήν μεγάλη και πολυάνθρωπος ή όνουα Σιτάκη, ἀπέγουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίους πεντεκαίδεκα. 14. Οι μεν οιν Ελληνες παρ' αυτήν έσκηνωσαν έγγυς παραδείσου μεγάλου καὶ καλού καὶ δασέος παντοίων δένδρων οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβηχότες τον Τίγρητα οὐ μέντοι καταφανεῖς ήσαν. 15. Μετά δε το δείπνον έτυγον εν περιπάτω όντες πρό των οπλων 4 Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν · καὶ προςελθών ἄνθρωπός τις ήρώτησε τοὺς προφύλακας που αν ίδοι Πρόξενον η Κλέαρχον. Μένωνα δε ούκ έζήτει, καὶ ταῦτα παρὰ Αριαίου ών τοῦ Μένωνος ξένου. Έπεὶ δὲ Πρόξενος είπεν ὅτι Αὐτός είμι ὃν ζητεῖς, είπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε . "Επεμψέ με 'Αριαΐος καὶ 'Αρτάοζος, πιστοὶ όντες Κύρφ, καὶ ύμιν είνοι, καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι μὴ ύμιν έπιθωνται της νυκτὸς οἱ βάρβαροι Εστι δὲ στράτευμα πολύ ἐν τῷ πλησίον παραδείσφ. 17. Καὶ παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι συλακήν, ώς διανοείται αὐτήν λύσαι Τισσαφέρνης τῆς νυκτός, ήνπεο δύνηται, ώς μη διαβητε, άλλ' έν μέσφ αποληφθητε του ποταμου καὶ τῆς διώρυγος. 18. 'Ακούσαντες ταῦτα άγουσιν αὐτὸν παρά /τὸν Κλέαρχον καὶ φράζουσιν α λέγει. 'Ο δὲ Κλέαρχος ἀκούσας έταράγθη σφόδρα καὶ έφοβεῖτο. 19. Νεανίσκος δέ τις τῶν παοόντων έννοήσας είπεν ώς οὐκ άκολουθα είη το έπιθήσεσθαι καὶ λύσειν την γέφυραν. Δηλον γαρ ότι έπιτιθεμένους η νικαν δεήσει η ήττασθαι. Έαν μεν ούκ νικωσί, τί δει αύτους λύειν την γέφυραν; οὐδε γαιρ αν πολλαί γέφυραι ὦσίν έγοιμεν αν ὅποι φυγόντες ήμεις σωθώμεν. 20. Έαν δ' αν ήμεις νικώμεν, λελυμένης της γεφύρας ούχ έξουσιν έχεῖνοι όποι φύγωσιν ούδε μην βοηθησαι πολλών όντων πέραν ούδεις αύτοις δυνήσεται λελυμένης της γεφύρας.

21. 'Ακούσας δε ὁ Κλέαρχος ταῦτα ήρετο τὸν ἄγγελον πόση της εῖη χώρα ἡ ἐν μέσφ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος. 'Ο δε εἰπεν ὅτι πολλὴ καὶ κῶμαι ἔνεισι καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι.
22. Τότε δὴ καὶ ἐγνώσθη ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμφαιεν, ὀκνοῦντες μὴ οἱ Ελληνες διελόντες τὴν γέφυραν μένοιεν ἐν τῷ τἡσφ, ἐρύματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν ἐν τὴν διέδρυχα τὰ δ' ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσφ γώρας

πολλης καὶ ἀγαθης ούσης καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων ἐΙτα δε καὶ ἀποστροφη γένοιτο, εἴ τις βούλοιτο βασιλέα κακῶς ποιεῖν. 23. Μετὰ ταῦτα ἀνεπαύοντο ἐπὶ μέντοι την γέφυραν ὅμως φυλακην ἔπεμψαν. Καὶ οῦτε ἐπέθετο οὐδεὶς οὐδαμόθεν οῦτε πρὸς την γέφυραν οὐδεὶς ἡλθε τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. 24. Ἐπειδη δὲ ἔως ἐγένετο, διέβαινον την γέφυραν, ἐζευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ ἐπτὰ, ὡς οἱόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι. ᾿Αλλὰ ταῦτα μὲν ψευδη ἤν · διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν · ἐπεὶ δὲ είδεν, ῷχετο ἀπελαύνον.

25. Από δε του Τίγρητος επορεύθησαν σταθμούς τέτταρας παρασάγγας είκοσιν έπὶ τὸν Φύσκον ποταμὸν, τὸ εἶρος πλέθρου έπην δε γέφυρα. Καὶ ένταῦθα φκεῖτο πόλις μεγάλη, ή όνομα Ωπις προς ην απήντησε τοῖς Ελλησιν ο Κύρου καὶ Αρταξέρξου νόθος άδελφὸς, άπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων στρατιάν πολλην άγων ώς βοηθήσων βασιλεί καὶ ἐπιστήσας τὸ ἐαυτοῦ στράτευμα παρεργομένους τοὺς Ελληνας έθεωρει. 26. 'Ο δὲ Κλέαργος ήγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος. Οσον δ [αν] γρότον το ήγουμενον του στρατεύματος επιστήσει, τοσούτον ην ανάγκη γρόνον δί όλου του στρατεύματος γίγνεσθαι την έπίση κοιν : ώςτε τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ελλησι δόξαι πάμπολυ είναι καὶ τὸν Πέρσην έκπεπληγθαι θεωρούντα. τεύθεν δε επορεύθησαν διά της Μηδίας σταθμούς ερήμους ε παρασάγγας τριάκοντα είς τὰς Παρυσάτιδος κώμας τῆς Κύρον καὶ βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισσαφέρνης Κύρφ ἐπεγγελῶν διαρπάσαι τοῖς Ελλησιν ἐπέτρεψε πλην ἀνδραπόδων. Ένην δὲ σῖτος πολύς καὶ πρόβατα καὶ άλλα γρήματα. 28. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς έρήμους τετταρας παρασάγγας είκοσι τον Τίγρητα ποταμον εν αριστερά έγοντες. 'Εν δε τῷ πρώτφ σταθμῷ πέραν το ποταμού πόλις ώχεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων όνομα Καιναὶ, έξ ής of baobape dinyor ent oyediais dimberleats aprovs, rupovs. Mes

CAP. V.

Μετά ταυτα άφικρουνται έπι τον Ζάβατον ποταμός, το εύρος τειτάρων πλέθρων. Καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς. ταύταις ύποψίαι μεν ήσαν, φανερά δ' οὐδεμία εφαίνετο επιβουλή. 2. "Εδοξεν οὖν τῷ Κλεάργω συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει καὶ, εἶ πως δύναιτο, παυσαι τας υποψίας, πριν έξ αυτών πόλεμον γενέσθαι. και έπεμψέ τινα έρουντα ότι συγγενέσθαι αύχω χρήζοι. 'Ο δε έτοίμως εκέλευσεν ήκειν. 3. Επειδή δε συνήλθον, λέγει ὁ Κλέαργος τάδε . Έγω, ω Τισσαφέρνη, οίδα μεν ήμιν δοχους γεγενημένους καί δεξιας δεδομένας μη άδικήσειν άλλήλους τουλαττόμενον δε σέ τε όρω ώς πολεμίους ήμας καὶ ήμεῖς όρωντες ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα. 4. Έπει δε σχοπών ουδεν δύναμαι ούτε σε αισθέσθαι πειρώμενον ήμας κακώς ποιείν, έγω τε σαφώς οίδα ὅτι ἡμεῖς γε οὐδ' ἐπινοοῦμεν τοιούτον ούδεν, έδοξε μοι είς λόγους σοι έλθεϊν, οπως εί δυναίμεθα έξελοιμεν άλλ: ίλων την άπιστίαν. 5. Καὶ γὰρ οίδα ήδη ἀνθρώπους, τους μεν έχ διεβολής, τους δε και έξ υποψίας, οι φοβηθέντες άλλήλους, φθάσαι βουλόμετοι πριν παθείν, εποίησαν ανήκεστα κακά τους ούτε μέλλοντας ούτ αὐ βουλομένους τοιούτον οὐδέν. 6. Τὰς οὖν τοιαύτας άγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα αν παύεσθαι, ήχω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι ώς σὰ ήμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς. 7. Πρώτον μεν γάρ και μέγιστον, οι θεών δρκοι ήμας κωλύουσι. πολεμίους είναι άλλήλοις. όςτις δε τούτων σύνοιδεν αύτω παρημε. ληκώς, τούτον έγω ούπος αν εὐδαιμονίσαιμι. Τον γαρ θεών πόλε. μον ούχ οίδα ούτ άπο ποίου αν τάγους φεύγων τις άποφύγοι, ούτ είς ποιον αν σκότος αποδραίη, ούθ οπως αν είς έγυρον γωρίος λάθοταίη. Πάντη γαο πάντα τοῖς θεοῖς υπογα καὶ πανταγῆ πάν· των ίσον οἱ θεοὶ κρατούσι. 8. Περὶ μεν δη τῶν θεῶν τε καὶ τῶν δρχων ούτω γιγνώσχω, παρ' οίς ήμεῖς την φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα: των δε ανθρωπίνων σε έγωνε εν τω παρόντι νομίζα μένιστον είναι ήμιν άγαθόν. 9. Σύν μεν γάρ σοί πασα μεν ήμιν όδος είπορος, πας δε ποταμός διαβατός, των δ' επιτηδείων ούκ απορία άνευ δε σου πασα μεν διά σκότους ή όδός οὐδεν γάρ κότης έπιστάμεθα πας δε ποταμός δύςπορος, πας δ' όγλος φοβερός. φοβερώτατον δ' έρημία · μεστή γαρ πολλής απορίας έστίν. 10. Ε

δε δή και μανεντες σε κατακτείναιμεν, άλλο τι αν ή τον είεργετην κατακτείναντες πρός βασιλέα τον μέγιστον έφεδρον άγων.ζοίμεθα; "Οσων δε δη και οιων αν ελπίδων εμαυτον στερήσαιμι, εί σε τι κακον έπιγειρήσαιμι ποιείν, ταύτα λέξω. 11. Έγω γὰρ Κῦρον ἐπεθύμησιά μοι φίλον γενέσθια, νομίζων τών τότε ίκανώτατον είναι εθ ποιείν ον βούλοιτο. Σε δε νύν όρω τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ γώραν έγοντα καὶ την σεαυτοῦ ἀρχην σώζοντα, την δὲ βασιλέως δύναμιν, ή Κυρος πολεμία έχρητο, σοὶ ταύτην σύμμαχον οὖσαν. Τούτων δε τοιούτων όντων, τίς ούτω μαίνεται όςτις ού βούλεται σοὶ φίλος είναι; 'Αλλά μὴν, (ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ών έχω έλπίδας και σε βουλήσεσθαι φίλον ήμιν είναι.) 13. οίδα μέν γιορ υμίν Μυσούς λυπηρούς δντας, ούς νομίζω αν σύν τη παρούση δυνάμει ταπεινούς ύμιν παρασγείν οίδα δε και Πεισίδως άκούο δε και άλλα έθνη πολλά τοιαύτα είναι, α οίμαι αν παύσαι ένογλούντα άεὶ τη ύμετέρα εὐδαιμονία. Αἰγυπτίους δὲ, οἰς μάλιστα « ύμᾶς νῦν γιγνώσκω τεθυμωμένους, οὐγ ὁρῶ, ποία δυνάμει συμμάγο γρησίμενοι μαλλον αν κολάσεσθε της νύν συν έμοι ούσης. Αλλά μην έν γε τοῖς πέριξ οίχοῦσι σὸ, εί μεν βούλοιό τῷ φίλος είναι, ώς μέγιστος αν είης, εί δε τίς σε λυποίη, ώς δεσπότης αναστρέφοίο είχων ήμας ύπηρετας, οί σοι ούκ αν του μισθού ένεκα μόνον ύπηρετοιμέν, άλλα και της γάριτος ην σωθέντες ύπο σου σοι αν έγοιμεν 15. Έμοι μεν δη ταυτα πάντα ένθυμουμένο ούτοι δοκεί θαυμαστον είναι το σε ήμιν απιστείν ώςτε και ήδιστ αν ακούσαιμι τουνομα τίς έστιν ουτω δεινός λέγειν ώςτε σε πείσαι λέγων ώς ίμεις Κλέαργος μεν οθν τοσαθτα είπε Τισσαφέρτης σοι έπιβουλεύομεν. δε ώδε απημεία θη:

16. 'Αλλ' ήδομαι μέτ, & Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους ταῦτα γὰρ γιγνώσκων εί τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἄμα ἐν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. 'Ως δ ἂν μάθης ὅτι οἰδ ᾶν ὑμεῖς δικαίως οὖτε βασιλεῖ οὖτ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. 17. Εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ὑππέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὁπλίσεως, ἐν ἡ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἴημεν ᾶν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; 18. 'Αλλὰ γωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ᾶν σοι δοκοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία ἡμῖν φίλια ὅντα σὺν πολλῷ πόνφ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα λὲ δρη ὑμῖν ὁρᾶτε ὅντα πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλεβείσε

43

επορα γμίν παρέχειν; τοσούτοι δέ είσι ποταμοί, έφ' ων έξεστιν ήμίν ταμίνεσθαι όπόσοις αν ύμων βουλώμεθα μάγεσθαι; Είσι δ' αντων ους ουδ αν πανταπασι διαβαίητε, εί μη ήμεις ύμας διαπορεύοιμεν. 19. Εἰ δὲ ἐν πᾶσι τούτοις ἡττώμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ τοῦ καρποῦ κρεῖττόν έστιν . Ον ήμεῖς δυναίμεθ αν κατακαύσαντες λιμον ύμιν αντιτάξαι, δ ύμεις ούδ εί πάνυ άγαθοί είητε μάγεσθαι αν δύναισθε. 20. Πως αν ούν έγοντες τοσούτους πόρους πρός τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ τούτων μηθένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων τουτον αν τον τρόπον έξελοίμεθα δς μόνος μέν προς θεων άσεβης, μόνος δε προς άνθρωπων αίσγρός; 21. Παντάπασι δε απόρων έστι και αμηγάνων και ανάγκη εγομένων, και τούτων πονηρών, οίτινες έθελουσι δί επιορχίας τε πρός θεούς χαί απίστιας πρός ανθρώπους πράττειν τι. Ούχ ούτως ήμεῖς, δ Κλέαογε, ούτε ηλίθιοι ούτε αλόγιστοι έσμέν. 22. 'Αλλα τί δη ύμας έξον απολέσαι ουκ έπι τουτο ήλθομεν; Ευ ισθι ότι ο έμος. έρως τούτου αίτιος τοῦ τοῖς Έλλησιν έμὲ πιστὸν γενέσθαι καὶ δ Κύρος ανέβη ξενικώ δια μισθοδοσίας πιστεύων, τούτω έμε καταβήναι δί εὐεργεσίας ἰσγυρόν. 23. Όσα δέ μοι ὑμεῖς γρήσιμοι ἔσεσθε, τὰ μέν καὶ σὺ είπες, τὸ δὲ μέγιστον έγω είδα την μέν γὰρ ἐπὶ τῆ κεφαλή τιάραν βασιλεί μόνο έξεστιν όρθην έχειν, την δ' έπὶ τη καρδία ισως αν ύμων παρόντων και έτερος εύπετως έχοι.

24. Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῷ ἀληθῆ λέγειν, καὶ εἰπεν Οὐκοῦν, ἔφη, οἴτινες τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους ἡμᾶς, ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν; 25. Καὶ ἐγὼ μέν γε ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἱ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ, λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας ὡς σὰ ἔπιβουλεύεις ἐμοί τε καὶ τῆ σὰν ἐμοὶ στρατιᾶ. 26. Ἐγὼ δ', ἔφη ὁ Κλέαρχος, ἄξω πάντας καὶ σοὶ αὐ δηλώσω ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκαύω. 27. Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονομένος ἔστε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύνδειπνον ἔποιήσατο τῆ δ' ὑστεραία Κλέαρχος, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δῆλός τε ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει, καὶ ἃ ἔλεγεν ἐκεῖνος ἀπήγγελλεν ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνην οῦς ἐκέλευσε, καὶ οἱ ὰν ἐξελεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἑλλησιν ἔντας τμωρηθῆναι. 28. Ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα

Μένωτα, είδως αὐτὸν καὶ συγγενενημένον Τισσαφέψει μετὰ Αρι αίου καὶ στασιάζοντα άὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἄπαν πρὸς ἐαυτὸν λαβῶν φίλος ἢ Τισσαφέψει. 29. Ἐβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἄπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυπόῦντας ἐκποδῶν είναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέν νι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς, μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέψει. 30. Ο δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔςτε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, είκοσι δὲ λοχαγούς συνηκολοῦθ ησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

31. Έπεὶ δ ήσαν έπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ μὲς στρατηγοί παρεκλήθησαν είσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλὸς, 'Αγίας 'Αρκάς, Κλέαργος Λάκων, Σωκράτης 'Αγαιός · οί δε λογαγοί επί ταῖς θύραις εμενον. 32. Οὐ πολλῷ δ υστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οι τε ἔνδυν συνελαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. Μετά δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἱππέων, διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, φτινι έντυγγάνοιεν Ελληνι η δούλω, η έλευθέρω, πάντας έκτεινον. 33. Οἱ δὲ Ελληνες τήν τε ἱππασίαν αὐτῶν ἐθαύμαζον, έκ τοῦ στρατοπέδου όρωντες, καὶ ο τι ἐποίουν ημφιγνόουν, πρίν Νίκαργος Αρκάς ήκε φεύγων, τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα έν ταῖς γεροίν έγων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. 34. Έκ τούτου δη οί Ελληνες έθεον επί τα οπλα πάντες έκπεπληγμένοι καί νομί-11- Τοντες αυτίκα ήξειν αυτούς έπι το στρατόπεδον. 35. Οι δε πάντες μεν οὐκ ηλθον, Αριαΐος δὲ καὶ Αρτάοζος καὶ Μιθριδάτης, οἱ ήσαν Κύρφ πιστότατοι όδε των Ελλήνων έρμηνεύς έφη και τον Τισσαφέρνους άδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γιγνώσκειν · συνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσών τεθωρακισμένοι είς τριακοσίους. 36. Ούτοι έπεὶ έγγυς ήσαν, προςελθεῖν έκέλευον εί τις είη τῶν Ελλήνων ἢ στρατηγὸς ἢ λογαγὸς, ίνα άπαγγείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. 37. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαιτόμενοι των Έλλήνων στρατηγοί μέν Κλεάνως 'Οργομένιος καί Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σύν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν 'Αθηναῖος, υπως μάθοι τὰ περί Προξένου . Χειρίσοφος δ' ετύγγανεν ἀπών εν κώμη τινί συν άλλοις επισιτιζόμενος. 38. Έπει δ' έστησαν είς επήκου, είπεν Αριαΐος τάδε · Κλέαργος μεν, δ ανδρες Ελληνες, έπει έπιοριών τε έφανη καὶ τὰς σπονζὰς λύων, έχει την δίκην καὶ τέθνηκε. Πρόξενος 3 και Mercor, ότι κατήγγειλαν αύτου την επιβουλήν, in papell

τιμη είσιν · ύμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ · ἐκυτοῦ γὰρ είναι φησὶν, ἐπείπερ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου.

39. Πρός ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ελληνες, (ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ό 'Ορχομένιος) · ' Ω κάκιστε ἀνθρώπων, 'Αριαῖε, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι ήτε Κύρου φίλοι, ούκ αἰσγύνεσθε ούτε θεούς ούτε άνθρώπους, οίτινες ομόσαντες ήμιν τούς αύτους φίλους και έγθρους νομιείν, προδόντες ήμας συν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτω τε καὶ πανουργοτάτω τούς τε ανδρας αὐτοὺς οἶς ωμνυτε ως ἀπολωλέκατε καὶ τοὺς αλλους ήμας προδεδωκότες συν τοις πολεμίοις έφ' ήμας έρχεσθε; 40. 'Ο δε 'Αριαίος είπε Κλέαρχος γαρ πρόσθεν επιβουλεύων σανερός έγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ 'Ορόντα καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σύν τούτοις. 41. Έπὶ τούτοις δὲ Ξενοφῶν τάδε είπε Κλέαργος μεν τοίνυν, εί παρά τοὺς όρχους έλυε τὰς σπονδάς, τὴν δίκην έχει. δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορκοῦντας. Πρόξενος δὲ καὶ Μένων επείπερ είσιν υμέτεροι μεν ευεργέται, ημέτεροι δε στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο · δηλον γὰρ ὅτι φίλοι γε ὅντες ἀμφοτέροις πειρασονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν γρόνον διαλεγθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον ούδεν αποχρινάμενοι.

CAP. VI.

1. Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ὡς βασι λέα, καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς έτελεύτησαν εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως.

2. Καὶ γὰρ δὴ ἔως μὲν πόλεμος ἢν τοῖς Αακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς ᾿Αθηναίους παρέμεινεν ἐπεὶ δ΄ εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν αὐτοῦ πόλιν ὡς οἱ Θρᾶκες ἀδικοῦσι τοὺς Ελληνας καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν Ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χερρονήσου καὶ Πειρίνθου Θραξίν. 3. Ἐπεὶ δὲ μεταγνόντες πως οὶ Εφοροι ἤδη ἔξω ὅντος αὐτοῦ ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρωντο ἔξ Ἱσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ' ῷχετο πλέων εἰς Ἑλλής-ποττον, ἐκταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ' ῷχετο πλέων εἰς Ἑλλης-ποττον, ἐκταῦθα οὐκέτι πείθεται ἀλλη γέγραπται δίδωσι ἔκταῦθα καὶ λόγο ς ἔπεισε Κῦρον ἄλλη γέγραπται δίδωσι ἔκταῦθα καὶ λόγο ς ἔπεισε Κῦρον ἄλλη γέγραπται δίδωσι ἔκταῦθα καὶ λογο ς ἔπεισε Κῦρον ἄλλη γέγραπται δίδωσι ἔκτοῦθα καὶ καὶ ἐκλης-ποτείνου καὶ ἐκλης καὶ ἀκλης καὶ ἐκλης καὶ ἀκλης καὶ ἐκλης καὶ ἐκλη

αὐτῷ Κῦρος μι κους δαρεικούς. 5. ὁ δὲ λαβῶν, οὐκ ἐπὶ ὑαθυμίαν ἐτράπετο, ἀλλὶ ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπολέμει τοῖς Θραξί καὶ μάχη τε ἐνίκησε καὶ ἀπὰ τούτου δὴ ἔφερε καὶ ἦγεν αὐτούς καὶ πολεμῶν διεγένετο, μέχρι Κῦρος ἐδεἡθη τοῦ στρατεύματος τότε δ ἀπῆλθεν ὡς σὺν ἐκείνῷ αὖ πολεμήσων.

6. Ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅςτις, ἐξὸ• μεν ειρήνην άγειν άνευ αίσγύνης και βλάβής, αίρειται πολεμείν έξον δε ραθυμείν, βούλεται πονείν ωςτε πολεμείν : έξον δε γρήματα έγειν άκινδύνως, αίρεζται πολεμών μείονα ταύτα ποιείν. Έκεζνος δὲ ως περ εἰς παιδικά η εἰς άλλην τινα ήδονην ήθελε δαπανάν εἰς πόλεμον. Ούτω μεν φιλοπόλεμος ην. 7. Πολεμικός δε αν ταύτη έδόκει είναι ότι φιλοκίνδυνός τε ήν, και ήμέρας και νυκτός άγων έπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ έν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ώς οἱ παφόντες πανταχοῦ πάντες ώμολόγουν, 8, Καὶ ἀρχικὸς δὲ ἐλέγετο είναι ώς δυνατόν έκ τοῦ τοιούτου τροπού οίον καὶ έκεῖνος είγεν. Ίκανὸς μεν γάρ ως τις καὶ άλλος φροντίζειν ην όπως έξει ή στρατιὰ αὐτοῦ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα ' ίκανὸς δὲ καὶ έμποιησαι τοῖς παρούσιν ώς πειστέον είη Κλεάρχφ. 9. Τούτο δ έποίει έκ τοῦ γαλεπός είναι. Καὶ γὰρ ὁρᾶν στογνός ἦν καὶ τῆ φωνή τραγύς · έκόλαζε τε άεὶ ἰσγυρῶς, καὶ ὀργή ἐνίστε, ῶςτε καὶ αύτῷ μεταμέλειν έσθ' ότε. Καὶ γνώμη δὲ ἐκόλαζεν ἀκολάστου γάο στρατεύματος οὐδεν ἡγεῖτο ὅφελος είναι. 10. 'Αλλά καὶ λέγειν 🖟 αὐτὸν ἔφασαν ώς δέοι τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα η τους πολεμίους, εί μέλλοι η φυλακάς φυλάξειν η φίλων άφεξεσθαι η απροφασίστως ιέναι πρός τους πολεμίους. 11. Έν μεν ουν τοῖς δεινοῖς ήθελον αὐτοῦ ἀκούειν σφόδρα καὶ οὐκ, ἄλλον ἡροῦντο οί στρατιώται. Και γάρ το στυγνόν τότε φαιδρόν αύτου έν τοις προςώποις έφασαν φαίνεσθαι και το χαλεπον έρδωμένον προξί τους πολεμίους έδόκει είναι · ώστε σωτήριον καὶ οὐκέτι χαλεπὸν έφαίνετο 12. Ότε δ' έξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ έξείη πρὸς, ἄλλους άργομένους απιεναι, πολλοί αὐτὸν απέλειπον το γαρ επίχαρι οὐκ είγεν, άλλα άει γαλεπός ην και ώμός ωςτε διέκειντο πρός αθτόν οί στρατιώται ώς περ παίδες πρός διδάσκαλον. 13. Καὶ γὰρ οὐν σιλία μεν καὶ εὐνοία επομενους οὐδέπος είχεν· οίτινες δε η ύπο τόλεως τεταγμένοι η ύπο του δείσθαι η άλλη τινὶ ανάγκη κατεγόμενοι πορείησαν αὐτῷ, σφόδρα π 31θομένοις έχρῆτο. 14. Exade &

καὶ ἦρξαντο νικᾶν σὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἦδη μεγάλα ἦν τὰ χρησίμους ποιοῦντα είναι τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας τό τε γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους θαὸξαλέως ἔχειν παρῆν καὶ τὸ τὴν παρ ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι αὐτοὺς εὐτάκτους ἐποίει. 15. Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν ἄρχεσθαι δ΄ ὑπὸ ἄλλων οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. Ἡν δὲ, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

16. Πρόξενος δε ο Βοιώτιος εὐθὺς μεν μειράκιον ῶν ἐπεθύμει γενέσθαι ανήρ τα μεγάλα πράττειν ίκιινός και δια ταύτην την έπιθυμίαν έδωκε Γοργία άργύριον τῷ Λεοντίνω. 17. Έπεὶ δὲ συνεγένετο έκείνω, ίκανδο νομίσας ήδη είναι καὶ άργειν καὶ φίλος ών τοῖς πρώτοις μη ήττᾶσθαι εὐεργετῶν, ηλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρφ πράξεις καὶ φετο κτήσεσθαι έκ τούτων όνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην και γρήματα πολλά. 18. Τοσούτων δ έπιθυμών σφόδρα ένδηλον αθ καὶ τοῦτο είγεν ὅτι τούτων οὐδεν ἂν θέλοι κτασθαι μετα άδικίας, άλλα σύν τῷ δικαίφ καὶ καλῷ ὧετο δεῖν τούτων τυγγάνειν, άνευ δε τούτων μή. 19. "Αρχειν δε καλών μεν καὶ άγαθων δυνατός ήν · οὐ μέντοι οὖτ' αἰδω τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὖτε φόβον ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἡσγύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ή οί-άρχόμενοι έκείνον καὶ φοβούμενος μάλλον ήν Φανερός τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις ἡ οἱ στρατιῶται τὸ 🛂 άπισπεῖν έχείνου. 20. "Ωιετο δὲ ἄρχεῖν πρὸς τὸ ἀργικὸν είναι καὶ Εύκείν τον μεν καλώς ποιούντα έπαινείν, τον δε άδικούντα μη έπαινείν. Τοιγαρούν αὐτῷ οἱ μέν καλοί τε κάγαθοὶ τῶν συνόντων εύνοι ήσαν, οί δ' άδικοι έπεβούλευον ώς εύμεταγειρίστο όντι. "Οτε δε απέθνησκεν, ην έτων ως τριακοντα.

21. Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι · ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἴνα πλείω κερδαίνοι · φίλος τ' ἐβούλετο εἶναι τοῖς μὲνιστα δυναμένοις, ἵν τ ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην. 22. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεοθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ῷετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῖ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἔξαπατἄν · τὸ δὲ ἀπλοῦν καὶ τὸ ἀληθες ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἡλίθω εἶναι. 23. Στέργων δἔ φανερὸς μὲν ἢν οὐδένα, ὅτῷ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. Καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόν των πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. 24. Καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων ντήμασιν οὐκ ἐπεβούλενε · χαλεπὸν γὰρ φετο εἴσαι τὰ

των φυλαττομένων λαμβάνειν τὰ δὲ των φίλων μόνος φετο είδεναι ράστον ον αφύλακτα λαμβάνειν. 25. Καὶ οσους μέν αίσθάνοιτο επιόρχους καὶ άδίκους, ώς εὐ ώπλισμένους έφο βείτο τοῖς δ' όσίοις καὶ άλήθειαν ἀσκουσιν ώς ἀνάνδροις έπειρατο χρησθαι. 26. Ώς περ δέ τις αγάλλεται έπὶ θεοσεβεία καὶ άληθεία καὶ δικαιότητι, ούτω Μένων γγάλλετο τῷ έξαπαταν δύνασθαι, τα πλάσασθαί ψευδη, τω φίλους διαγελαν τον δε μη πανούργον των απαιδεύτων αεί ενόμιζεν είναι. Καί παρ οίς μεν επεγείρει πρωτεύειν φιλία, διαβάλλων τους πρώτους, τούτους ώετο δείν κτήσασθαι. 27. Τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας παρέγεσθαι έκ του συναδικείν αυτοίς έμηγανατο. δε και θεραπεύεσθαι ήξίου επιδεικνύμενος ότι πλείστα δύναιτο και έθελοι αν άδικείν. Ευεργεσίαν δε κατέλεγεν, όπότε τις αίτου άφίσταιτο, ότι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν. 28. Καὶ τὰ μεν δη άφανη έξεστι περί αύτου ψεύδεσθαι α δε πάντες ίσασι. τάδ έστί. Παρά 'Αριστίππω μέν έτι ώραιος ων στρατηγείν διεπράξατο των ξένων . Αριαίφ δε βαρβάρφ όντι, ότι μειρακίοις καλοῖς ήδετο, οἰκειστατος ἐτὶ ὧραΐος ὧν ἐγένετο αὐτὸς δὲ παιδικά είγε Θαρύπαν, αγένειος ων γενειωντά: 29. Αποθνησκόντων δε των συστρατηγων, ότι έστράτευσαν έπὶ βασιλέα σὺν Κύρω, ταὐτὰ πεποιηχώς ούχ ἀπέθανε· μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρατηγών, τιμωρηθείς ύπο βασιλέως απέθανεν, ούγ ώςπερ Κλέαργος καὶ οἱ άλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες κὰς κεφαλάς, ὅςπερ τάγιστος θάνατος δοκεῖ είναι, άλλα ζων αικίσθείς ένιαυτον ώς πονηρός λέγεται της τελευτης τυχείν.

30. Αγίας δε ό Αρκας και Σωκράτης ό Αχαιός και τούτω ἀπεθανέτην. Τούτων δε οὐδεις οῦθ ὡς ἐν πολέμω κακῶν κατεγελα οῦτ ἐς φιλιαν αὐτοὺς ἐπέμφετο ἡστην τε ἄμαω ἀμφὶ τετταράκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Κ ΤΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Γ.

CAP. I.

- 1. ΟΣΑμεν δη έν τη αναβάσει τη μετα Κύρου οι Ελληνες επραξων μέγρι της μάγης, καὶ όσα έπεὶ Κύρος έτελεύτησεν έγένετο, απιόντων των Ελλήνων συν Τισσαφέρνει, έν ταις σπονδαις, έν τω πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. 2. Έπει δε οί τε στρατηγοί συνειλημμένοι ήσαν καὶ τῶν λογαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συκεπόμενοι απολώλεσαν, έν πολλη δη απορία ήσαν οί Ελληνες, ένθυμούμενοι μέν ότι έπὶ ταῖς βαπιλέως θύραις ήσαν, κύκλω δ' αὐτοῖς πάντη πολλά καὶ έθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ήσαν, άγοραν δε οὐδείς έτι παρέξειν ξιιελλεν, ἀπείγον δε της Ελλάδος πλέον η μύρια στάδια, ήγεμων δ ούδεὶς τῆς όδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσφ τῆς οίκαδε όδου, προύδεδώκεσαν δε αύτους και οι συν Κύρω άναβάντες Βάρβαροι, μόνοι δε καταλελειμμένοι ήσαν οὐδε ίππέα οὐδένα σύμμαγον έγοντες . ως τ' εύδηλον ην ότι νικώντες μέν οὐδ' αν ένα κατακαίνοιες, ήττηθέντων δε αυτών ουδείς αν λειφθείη. 3. Ταύτα έννοούμενοι καὶ άθύμως έγοντες όλίγοι μεν αὐτῶν είς την έσπέραν σίτου έγεύσαντο, όλίγοι δε πύρ ανέκαυσαν, έπὶ δε τα οπλα πολλοί οὐκ ήλθον ταύτην την νύκτα, άνεπαύοντο δὲ οπου ετύγγανεν έκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικών, παίδων, οθς οθποτε ενόμιζον έτι όψεσθαι. Ούτω μεν δή διακείμενοι πάντες άνεπαύοντο.
- 4. Ήν δέ τις έν τη στρατιά Ξενοφων Αθηναίος, δς ούτε στρατηγός, ούτε λοχαγός ούτε στρατιώτης ων συνηκολούθει, άλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οίκοθεν, ξένος ων ἀρχαίος ὑπισχιεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον Κύρω ποιήσειν ὑν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἐαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. 5. Ὁ μέντοι Ξενοφων, ἀναγν νὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Αθηναίω

περί της πορείας Καὶ ὁ Σωκράτης, ὑποπτεύσας μή τι προς της πόλεως οι υπαίτιον είη Κύρφ φίλον γενέσθαι, (οτ. έδόκει ο Κίρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Αθήνας συμπολεμήσαι,) συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντα εἰς Δελφούς ἀνακοινῶσαι τῶ θεῶ περὶ τῆς πορείας. 6. Ἐλθών δὲ ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν 'Απόλλω τίνι αν θεων θύων και εθγόμενος κάλλιστα και άριστα έλθοι την όδον ητ έπινοεί και καλώς πράξας σωθείη. Και άνειλεν αὐτῷ ὁ ᾿Απόλλων θεοῖς οἰς ἔδει θύειν. 7. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ήλθε, λέγει την μαντείαν τῷ Σωκράτει. 'Ο δ' ἀκούσας ήτιᾶτο αὐτὸν ὅτι ού τούτο πρώτον ήρωτα, πότερον λώον είη αύτώ πορεύεσθαι η μένειν, άλλ' αὐτὸς κρίτας ἰτέον είναι τοῦτο ἐπυνθάνετο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη. 'Επεὶ μέντοι ούτως ήρου, ταῦτ', ἔφη, χρέ ποιείν όσα ο θεος έκέλευσεν. 8. Ο μεν δη Εενοφών ούτω θυσά. μενος οίς ανείλεν ο θεός έξέπλει, και καταλαμβάνει έν Σάρδεσι Πρόξενον καὶ Κύρον μελλοντας ήδη όρμαν την άνω όδόν καὶ συνεστάθη Κύρφ. 9. Προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κῦρος συμπρούθυμεῖτο μεῖναι αὐτόν εἰπε δὲ ὅτι ἐπειδὰν τάγιστα ἡ στρατεία λήξη, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος. είναι είς Πεισίδας.

- 10. Ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὖτως ἔξαπατηθεὶς οὐχ ὑπὸ τοῦ Προξένου · οὐ γὰρ ἥδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὁρμὴν, οὐδ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν Κλεάρχου · ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἤλθον, σαφὲς πᾶσιν ἤδη ἔδόκει εἶναι ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δὶ αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν · ὧν εἶς καὶ Ξενοφῶν ἢν. 11. Ἐπεὶ δ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἔδυνατο καθεύδειν μικρὸν δὲ ὕπνου λαχών εἰδεν ὅναρ. ἔΕδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρώαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσαν. 12. Περίφοβος δ εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὅναρ πῆμὲν ἔκρινεν ἀγαθὸν, ὅτι ἐν πόνοις ῶν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε · πῆ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὅναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κίκλφ δ' ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἔξελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ' εἵργοιτο πάντοθεν ὑπό τινων ἰποριῶν.
- 13. Όποῖον τι μέντοι έστὶ τὸ τοιοῦτον ὅναρ ίδεῖν ἔξονα σκοπεῖν έκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὅναρ. Γίγνεται γὰν

Εύθυς επειδή ανηγέρθη, πρώτον μεν έννοια αυτώ έμπίπτει Τι κατάκειμαι; ή δε νύξ προβαίνει . άμα δε τη ήμερα είκος τους πολεμίους ήξειν. Εί δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδών μὴ οὐχὶ πάντα μεν τὰ γαλεπώτατα επιδόντας, πάντα δε τὰ δεινότατα παθόντας ύβριζομένους αποθανείν: 14. Όπως δὲ αμυνούμεθα οίδεις παρασκευάζεται ούδ' έπιμελεῖται, άλλὰ κατακείμεθα ώς περ έξον ήσυχίαν άγειν 'Εγώ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προςδοχῶ ταῦτα πράξειν ; ποίαν δ' ήλιχίαν έμαυτῷ έλθεῖν ἀναμένω ; ου γαρ έγωγ έτι πρεσβύτερος έσομαι, έαν τήμερον προδώ έμαυτον τοῖς πολεμίοις. 15. Έχ τούτου Ενίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρώτον λοχαγούς. 'Επεὶ δὲ συνηλθον, ἔλεξεν' Έγω, α ανδρες λογαγοί, ούτε καθεύδειν δύναμαι, ώς περ οίμαι ούδ ύμεῖς. ούτε κατακεῖσθαι έτι, όρων έν οίοις έσμέν. 16. Οἱ μέν γάρ δή πολέμιοι δήλον ότι οὐ πρότερον προς ήμας τον πόλεμον έξέσηναν πρίν ενόμισαν καλώς τὰ έαυτών παρεσκευάσθαι ήμων δ' οὐδείς ούδεν αντεπιμελείται όπως ώς χάλλιστα άγωνιούμεθα μην εί ύφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πείσεσθαι; ος και τοῦ ομομητρίου και ομοπατρίου άδελφοῦ και τεθνηκότος ήδη αποτεμών την κεφαλήν και την γείρα ανεσταύρωσεν ήμας δε. οίς κηδεμών μεν ούδεις πάρεστιν, έστρατεύσαμεν δ' έπ' αύτον ώς δούλον αντί βασιλέως ποιήσοντες και αποκτενούντες, εί δυναίμεθα, τί αν ολόμεθα παθείν; 18. Αρ ούκ αν έπλ παν έλθοι, ώς ήμας τὰ ἔσγατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσγοι τοῦ στράτευσαί ποτε έπ' αὐτόν: 'Αλλ' όπως τοι μη έπ' έκείνω γενησόμεθα, πάντα ποιητέον. 19. 'Εγώ μεν οίν, έςτε μεν αί σπονδαί ήσαν, ουποτε έπαυόμην ήμας μεν οικτείρων, βασιλέα δε και τους συν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν όσην μεν γώραν καὶ οίαν έγοιεν, ώς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτίνη, γρυσόν δε, έσθητα δέ: 20. τὰ δ' αὐ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε ενθυμοίμην, ότι των μεν άγαθων πάντων ούδενος ήμιν μετείη, εί μή πριαίμεθα, ότου δε ώνησόμεθα ήδειν έτι όλίγους έγοντας, άλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ώνουμενους ὅρκους ἤδη κατέχοντας ήμας ταῦτ' οὐν λογιζόμενος, ένίστε τὰς σπονδάς μαλλον έφο-Βούμην η τον πόλεμον. 21. Έπεὶ μέντοι έκεῖνοι έλυσαν τὰς σπονδάς, λελόσθαι μοι δοχεῖ χαὶ ἡ ἐχείνων υβρις χαὶ ἡ ἡμετέρα ὑπουία. Το

μέσφ γὰρ ήδι; κείται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἀθλα, ὁπότερ » αν ημον ανδίες αμείνοτες ώσιν αγωνοθέται δ' οί θεοί είσιν, οι συν ήμιν, ως το είκος, έσονται. 22. Ούτοι μεν γάρ αύτους έπιωρκήκασιν. ήμεῖς δὲ, πολλὰ ὁρῶντες ἀγαθὰ, στεδόῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τους των θεων δρχους. ωςτε έξειναι μοι δοχει ιέναι έπι τον αγώνα πολύ σύν φρονήματι μείζονι ή τούτοις. 23. Έτι δε έγομεν σώματα ίκανώτερα τούτων καὶ ψύγη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν . έγομεν δε και ψυγάς σύν τοις θεοίς άμείνονας οι δε άνδρες και τρωτοί καὶ θνητοὶ μᾶλλον ήμῶν, ἢν οἱ θεοὶ ώςπερ τὸ πρόσθεν νίκην ἡμῖν διδωσιν. 24. 'Αλλ' ίσως γασκαί άλλοι ταύτα ένθυμούνται, ποὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας έπλ τὰ κάλλιστα ἔργα, άλλ' ήμεῖς ἄρξωμεν τοῦ έξορμῆσαι καὶ τοὺς άλλους έπὶ τὴν ἀρετήν. Φάνητε τῶν λογαγῶν ἄριστοι καὶ τῶν στρατηγών άξιοστρατηγότεροι. 25. Κάγω δέ, εί μεν ύμεῖς έθέλετε έξορμαν έπὶ ταυτα, επεσθαι ύμιν βούλομαι εί δε ύμεις τάττετέ με ήγεισθαι, οὐδὲν προφασίζομαι την ήλικίαν, άλλη καὶ άκμάζων ηγουμαι έρύκειν απ' έμαυτου τα κακά.

26. Ο μέν ταυτα έλεξεν, οἱ δὲ λογαγοὶ, ἀκούσαντες ταυτα ήγεῖσθαι ἐκέλευον ἄπαντες. Πλην 'Απολλωνίδης τις ήν βοιωτιάζων τη φωνη ούτος δ είπεν ότι φλυαροίη δετις λέγοι άλλως πως σωτηρίας αν τυγεῖν η βασιλέα πείσας, εἰ δύναιτο καὶ αμα ήργετο λέγειν τας απορίας. 27. Ο μέντοι Ξενοφων μεταξύ ύπολαβών έλεξεν δόδε · ΤΩ θαυμασιώτατε άνθρωπε, σύ γε οὐδ' όρων γιγνώσκεις οὐδ' άκούων μέμνησαι. Έν ταὐτῷ γε μέντοι ἦσθα τούτοις ὅτε βασιλεὺς, έπεὶ Κύρος ἀπέθανε, μέγα φρονήσας ἐπὶ τούτφ πέμπων ἐκέλευι παραδιδόναι τὰ ὅπλα. 28. Ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' έξωπλισμένοι έλθόντι, ταρεσκηνήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις πέμπων καὶ οπονδάς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔςτε σπονδών έτυγεν; 29. Έπεὶ δ΄ αὖ στρατηγοί καὶ λογαγοί, ώς περ δή σύ κελεύεις, είς λόγους αὐτοῖς ανευ οπλων ήλθον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαίς, ου νυν έχεινοι παιόμενοι, κεντούμενοι, ύβριζόμενοι, ουδ άποθανείν οἱ τλήμονες δύνανται : καὶ μάλ' οἰμαι ἐρῶντες τούτου. α σύ πάντα είδως τούς μεν αμύνεσθαι κελευοντας φλυαρείν φές, πείθειν δε πάλιν κελεύεις ίόντας. 30. Έμοι δε, ο δορες, δοκεί τον α θρωπον τουτον μήτε προςίεσθαι είς ταυτό ήμε κάνοις έφ

loμένους τε την λοχαγίαν σκεύη άναθέντας ώς τοιούτφ χρησθαι Ούτος γὰρ καὶ την πατρίδα καταισχύνει καὶ πάσαν την Έλλάδα. δτι Έλλην ών τοιούτή: έστιν.

- 31. Έντεῦθεν ὑπολαβὼν 'Αγασίας Στυμφάλιος εἶπεν 'Αλλα τούτφ γε οὕτε τῆς Βοιωτίας προςήκει οὐδὲν οὕτε τῆς Έλλάδος παντάπασιν ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν είδον ὥςπερ Ανδὸν ἀμφότερα τὰ ἀτα τετρυπημένον. 32. Καὶ εἰχεν οὕτως. Τοῦτον μὲν οὖν ἀπήλασαν οἱ δ' ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες ὅπου μὲν στρατηγὸς σῶος εἶη τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν ὁ ὁπόθεν δὲ οἴχοιτο τὸν ὑποστρατηγόν ὅπου δ' αὐ λοχαγὸς σῶος εἶη τὸν λοχαγόν. 33. Ἐπεὶ δὲ πάντες συν ῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐκαθέζοντο καὶ ἐγένοντο οι συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἐκατόν. "Οτε δὲ ταῦτα ἢν σχεδὸν μέσαν ἤσαν νύκτες. 34. Ἐνταῦθα Ἱερώνυμος Ηλεῖος πρεσβύτατος ὢν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε Ημῖν, ὡ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε κα. αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἶ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Λέξον δ', ἔφη, καὶ σὺ, ὡ Ξενοφῶν, ἄπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.
- 35. Έχ τούτου λέγει τάδε Ξεγοφών ' Άλλα ταῦτα μεν δη πάντες έπιστάμεθα ότι βασιλεύς καὶ Τισσαφέρνης οθς μεν έδυνήθησαν συνειλήφασιν ήμων · τοις δ' άλλοις δηλον ότι έπιβουλεύουσιν, ώς ην δύνωνται απολέσωσιν. 'Ημιν δέ γ' οίμαι πάντα ποιητέα ώς μήπος έπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, άλλὰ μᾶλλον ἢν δυνώμεθα ἐκεῖνοι. 36. Εν τοίνυν επίστασθε ότι ύμεῖς τοσούτοι όντες όσοι νῦν συνεληλύθατε μέγιστον έγετε καιρόν. Οι γάρ στρατιώται οδτοι πάντες πρός ύμας αποβλέπουσι καν μεν ύμας όρωσιν αθυμούντας, πάντες κακοί έσονται ην δε ύμεζς αυτοί τε παρασκευαζόμενοι φανεροί ήτε έπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλήτε, εὖ ίστε ὅτι ἔψονται ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι. τοι και δίκαιον έστιν ύμας διαφέρειν τι τούτων. Υμείς γάρ έστε οτρατηγοί, ύμεις ταξίαργοι και λογαγοί και ότε είρηνη ην ύμεις καὶ γρήμασι καὶ τιμαῖς τρύτων ἐπλεονεκτεῖτε καὶ νῦν τρίνυν, ἐπεὶ πόλεμός έστιν, άξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους είναι και προβουλεύειν τούτων και προπονείν, ήν που δέη. 38 Καὶ τῦν πρώτον μεν οιομαι αν ύμας μέγα ονήσαι το στράτευμα, εί ίπιμεληθείητε όπως άντὶ τῶν ἀπολωλότων ώς τάχιστα στρατηγολ

καὶ λογαγοὶ ἀντικατασταθῶς ν. "Ανευ γὰρ ἀρχόντων οὐδεν αν ούτι καλὸν οὖτε ἀγαθὸν γένοιτο, ώς μεν συνελόντι είπεῖν, οὐδαμοῦ : ἐι δὲ δη τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. Ἡ μὲν γαρ εὐταξία σώζει δοκεῖ, ή δὲ ἀταξία πολλοὺς ήδη ἀπολώλεκεν. 39. Ἐπειδὰν δι καταστήσησθε τους άργοντας όσους δεί, ην καὶ τους άλλους στρατιώτας συλλέγητε και παραθαβρύνητε, οίμαι αν υμάς πάνυ έν καιοῶ ποιῆσαι 40. Νῦν μέν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε ώς άθύμως μεν ήλθον έπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δε πρὸς τὰς φυλακάς. ώςτε ούτω γε έγόντων ούκ οίδα ο τι αν τις γρήσαιτο αύτοις είτε νυ κτὸς δέοι τι είτε καὶ ἡμέρας. 41. "Ην δέ τις αὐτῶν τρέψη τὰς γνώμας, ώς μη τούτο μόνον έννοῶνται τί πείσονται άλλα και τι ποιήσουσι, πολύ εὐθυμότεροι ἔσονται. 42. Ἐπίστασθε γὰρ δήποι οτι ούτε πληθός έστιν ούτε ίσγυς ή έν τῷ πολέμφ τὰς νίκας ποι οῦσα · άλλ' ὁπότεροι ἃν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυγαῖς ἐξὸωμενέστερο ίωσιν έπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ώς έπὶ τὸ πολύ οἱ έναντίοι οι δέχονται. 43. Έντεθύμημαι δ' έγωγε, ω άνδρες, καὶ τοῦτο οι. όπόσοι μεν μαστεύουσι ζην έκ παντός τρόπου έν τοῖς πολεμικοῖς, οὖτο μεν κακῶς τε καὶ αἰσγρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν · ὁπόσοιδί τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κομνὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περί δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλίτ πως Νες το γηρας άφικνουμένους, καὶ, έως αν ζωσιν, εὐδαιμονέστι ρον διάγοντας. 44. Α καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας, ἐν τω ούτω γὰρ καιρῷ ἐσμὲν, αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοἰκ άλλους παρακαλείν. 'Ο μέν ταῦτ' εἰπών ἐπαύσατο.

45. Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος 'Αλλὰ πρόσθεν μὲν, ὅ Ξενοφῶν, τοσοῦτον μότον σε ἐγίγνωσκον ὅσον ἤκουον 'Αθηναῖον εἶναι 'νῖν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε, ἐφ' οἶς λέγεις τε καὶ πράττεις καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους εἶναι τοιούτους 'κοινὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. 46. Καὶ νῦν, ἔφη, μή μέλλωμεν, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἰρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρχοντας, καὶ ἐλόμενοι ῆκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἰρεθέντας ἄγετε 'ἔπειτα ἐκὶ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας 'παρέστω δ' ἡμῖν, ἔφη, καὶ Τολμίδης ὁ κήρυξ. 47. Καὶ ἄμα ταῦτα εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέστια. 'Εκ τούτου ἡρέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεὺς, ἀντὶ δὲ Σαπράτους Ξανθικλῆς 'Αχαιὸς, ἀντὶ δὲ 'Αγίου Κλεάνωρ 'Αρκὶν

άντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος 'Αχαιός, άντὶ δὲ Προξένου Ξενοφών 'Αθηναΐος.

CAP. II.

- 1. Έπεὶ δὲ ἤρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε καὶ εἰς τὸ μέσον ἡκον οἱ ἄρχοντες, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφύλακας καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὅδε· 2. Ὁ ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπάτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν· πρὸς δ΄ ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ ᾿Αριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὅντες τροδεδώκασιν ἡμᾶς. 3. Ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἐγαθούς τε ἐλθεῖν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ὅπως ἢν μὲν ἔννώμεθα καλῶς τικῶντες σωζώμεθα· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ καλῶς γε ἐποθνήσκωμεν, ὑποχείριοι δὲ μήποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. Οἴομαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν οἱα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν.
- 4. Έπὶ τούτφ Κλεάνως 'Ορχομένιος ἀνέστη καὶ έλεξεν ώδε 'Αλλ' όρᾶτε μέν, ὧ ἄνδρες, την βασιλέως έπιορκίαν καὶ ἀσέβειαν • δράτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστέαν, όςτις λέγων ώς γείτων τε είη της Έλλάδος και περί πλείστον αν ποιήσαιτο σώσαι ήμας, καί έπὶ τούτοις αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δοὺς, αὐτὸς έξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγοὺς, καὶ οὐδὲ Δία Ξένιον ἠδέσθη, άλλὰ, Κλεάρχο καὶ όμοτράπεζος γενόμενος αὐτοῖς τούτοις έξαπατήσαι τους ανδρας απολώλεκεν. 5. Αριαίος δέ, ον ήμεις ήθέλομεν βασι λέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσει. άλλήλους, καὶ ούτος ούτε τοὺς θεοὺς δείσας ούτε Κῦρον τὸν τεθνη κότα αίδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ύπο Κύρου ζώντος νῦν προς τους έκείνου έγθίστους άποστας ήμας τους Κύρου φίλους κακώς ποιείν πειράται. 6. 'Αλλά τούτους μέν οί θεοί άποτίσαιντο ήμας δε δεί ταῦτα δρώντας μήποτε έξαπατηθήναι έτι ύπο τούτων. άλλα μαγομένους ώς αν δυνώμεθα χράτιστα τουτο ο τι αν δοκή τοῖς θεοῖς πάσγειν.
  - 7. Έκ τούτου Ξενοφών ανίσταται έσταλμένος έπι πόλεμον ώς

έδυνατο κάλλιστα τομίζων, είτε νίκην διδοίεν οἱ θεοι, τον κάλλι στον κόσμον τῷ νικᾶν πρέπειν : είτε τελευτᾶν δέοι, ὀρθῶς ἔγειν τῶν καλλίστων έαυτον άξιώσαντα έν τούτοις της τελευτης τυγγάνειν. του λόγου δε ήρχετο ώδε. 8. Την μεν των βαρβάρων επιορχίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς οίμαι. Ει μεν οὖν βουλευόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πηλλην άθυμίαν έγειν, όρωντας και τους στρατηγούς, οι δια πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεγείρισαν, οἶα πεπόνθασιν : εἰ μέντοι διανοούμεθα σύν τοῖς ὅπλοις ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπον διά παντός πολέμου αύτοῖς λέναι, σύν τοῖς θεοῖς πολλά ήμιν καὶ καλαὶ έλπίδες είσὶ σωτηρίας. 9. Τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ πτάρνυταί τις : ἀκούσαντες δὲ οί ττρατιώται πάντες μιξ όρμη προςεκύνησαν τον θεόν. Και Ξενοφων είπε : Δοκεί μοι, ο ανδρες, έπεὶ περὶ σωτηρίας ήμων λεγόττων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ Σωτήρος εφάνη, είξασθαι τῷ θεῷ τούτῷ θύσειν σωτήρια ὅπου ακ πρώτον είς φιλίαν γώραν άφικώμεθα συνεπεύξασθαι δε καί τοῖς άλλοις θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. Καὶ ὅτο δοκεῖ ταῦτ, ἔφη, άνατεινάτω την γείρα. Καὶ άνέτειναν απαντες. Έκ τούτον εύξαντο καὶ ἐπαιώνισαν. Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς είγεν, ήργετο πάλιν ώδε:

10. 'Ετύγγανον λέγων, ότι πολλαί καὶ καλαί έλπίδες ἡμῖν είεν σωτηρίας. Πρώτον μεν γάρ ήμεῖς μεν έμπεδούμεν τους τών θεών δρχους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρχήκασί τε καὶ τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς ορχους λελύχασιν. Ούτω δ' έγόντων είχος τοῖς μέν πολεμίοις έναντίους είναι τους θεους, ημίν δε συμμάγους, οίπερ ίκανοί είσι καὶ τοὺς μεγάλους ταγὺ μιχροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μιχροὺς κἂν ἐν δεινοῖς ώσι, σώζειν εύπετως, όταν βούλωνται. 11. "Επειτα δε, (αταμνήσω γάρ ύμας καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ίνα είδητε ώς άγαθοῖς τε ύμιν προςήκει είναι σώζονταί τε σύν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί •) ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ των σύν αύτοις παμπληθεί στόλω ως άφανιούντων αύθις τὰς 'Αθήνας, ύποστηναι αὐτοῖς Αθηναῖοι τολμήσαντες, ἐνίκησαν αὐτούς. 12. Καὶ εὐξάμενοι τῆ 'Αρτέμιδι ὁπόσους ᾶν κατακάνοιεν τῶν πολεμίων τοσαύτας γιμαίρας καταθύσειν τη θεώ, έπει ούκ είγο ακανάς εύρειν, έδοξεν αύτοις κατ ένιαυτον πεντακοσίας θύειν καί έτι καὶ νῦν ἀποθύουσιν. 13 Επιιτα ότε Ξέρξης υστερον άγείρες

εήν άναρίθμητον στρατιάν ήλθεν έπὶ τὴν Ελλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οί ημέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατά γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ΤΩν έστι μέν τεχμήρια όραν τὰ τρόπαια, μέγιστον δε μαρτύριον ή έλευθερία των πόλεων έν αίς ύμεις έγένεσθε καί ετράφητε · οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην άλλὰ τοὺς θεοὺς προςκυνείτε. Τοιούτων μέν έστε προγόνων. 14. Οὐ μεν δη τουτό γε έρω ως ύμεις καταισγύνετε αὐτούς αλλ' οὖπω πολλαὶ ἡμέραι ἀφ οδ άντιταξάμενοι τούτοις τοῖς έχείνων έχγόνοις πολλαπλασίους ύμων αὐτων ένικατε σύν τοῖς θεοῖς. 15. Καὶ τότε μέν δη περί της Κύρου βασιλείας ανδρες ήτε αγαθοί νου δ' οπότε περί της ύμετέρας σωτηρίας ο άγων έστι πολύ δύπου ύμας προςήκει καὶ αμείνονας καὶ προθυμοτέρους είναι. 16. 'Αλλά μην καὶ θαρβαλεωτέρους νύν πρέπει είναι πρός τους πολεμίους. Τότε μεν γάρ απειροι όντες αυτών τό τε πληθος αμετρον όρωντες, όμως έτολμήσατε σύν τῷ πατρίφ φρονήματι ἰέναι εἰς αὐτούς · νῦν δ', ὁπότε καὶ πείραν ήδη έγετε αὐτῶν ὅτι θέλουσι καὶ πολλαπλάσιοι ὅντες μὴ δέγεσθαι ύμᾶς, τί έτι ύμιν προςήκει τούτους φοβεισθαι: 17. Μηδέ μέντοι τουτο μεῖον δόξητε έχειν εί οἱ Κυρεῖοι πρόσθεν σὺν ἡμῖν ταττόμενοι νῦν ἀφεστήκασιν έτι γὰρ οῦτοι κακίονές εἰσι τῶν ὑφ ημών ήττημέτων έφευγον γουν προς έκείνους καταλιπόντες ήμας. Τοὺς δὲ ἐθέλοντας φυγης ἄργειν πολύ κρεῖττον σὺν τοῖς πολεμίοις ταττομένους η έν τη ημετέρα τάξει όραν. 18. Εί δέ τις αδ ύμων άθυμει ότι ημίν μεν ούκ είσιν ίππεις, τοις δε πολεμίοις πολλοί πάρεισιν, ένθυμήθητε ότι οἱ μύριοι ἱππεῖς ουδεν άλλο ἡ μύριοι είσιν ανθρωποι ύπο μέν γαρ ιππου έν μάχη ούδεις πώποτε ούτε δηγθείς ούιε λακτισθείς απέθανεν οί δ' ανδρες είσιν οί ποιούντες ο τι αν έν ταῖς μάγαις γίγνηται. 19. Οἶχοῦν τῶν γε ἱππέων πολὺ ἡμεῖς έπ' ἀπφαλεστέρου ογήματος έσμέν · οἱ μέν γὰρ ἐφ' ἵππων κρέμαντα. φοβούμενοι οὐχ ήμᾶς μόνον άλλὰ καὶ τὸ καταπεσεῖν, ἡμεῖς δ ἐπὶ της γης βεβηκότες πολύ μεν ισχυρότερον παίσομεν ήν τις προςίη. πολύ 8 έτι μάλλον ότου αν βουλώμεθα τευξόμεθα. Επί μόνω προέγουσιν οἱ ἱππεῖς ἡμᾶς · φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἢ ίμιτ. 20. Εί δε δη τας μεν μάχας θαβρείτε, ότι δ' ούκετι ήμιτ Τισσαφέρνης ήγήσεται οὐδὲ βασιλεὺς άγορὰν παρέξει, τοῦτο άγθεσθε, σκέψασ ε πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνην ήγεμόνα έχειν, δς έπιβουλεύων ήμεν φανερός έστιν, η ους αν ήμεις ανδρας λαβόντες

ήγεῖσθαι κελεύωμεν· οἳ εἴσονται ὅτι ἥν τι πεοὶ ἡμᾶς άμαρ**τάνωσι**, σερὶ τὰς ἐαυτῶν ψυγὰς καὶ τὰ σώματα άμαρτάνουσι. 21. Τὰ δ έπιτήδεια πότερον ώνεισθαι κρείττον έκ της άγορας ης οδτοι παρείγον μικρά μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου, μηδε τοῦτο έτι έχοντας, η αὐτοὺς λαμβάνειν, ηνπερ κρατωμεν, μέτρο χρωμένους ὁπόσο αν έκαστος βούληται; 22. Εί δε ταυτα μεν γιγνώσκετε ότι κρείττονα, τούς δε ποταμούς απορον νομίζετε είναι και μεγάλως ήγεισθε έξαπατηθήναι διαβάντες, σκέψασθε εί άρα τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι. Πάντες μὲν γὰρ οἱ ποταμοὶ, ἢν καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὧσι, προϊοῦσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοί γίγνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέγοντες. 23. Εί δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διοίσουσιν ήγεμών τε μηδεὶς ήμῖν φανεῖται, οὐδ΄ ὧς ήμῖν γε ἀθυμητέον. 'Επιστάμεθα γὰρ Μυσούς, ους οὐκ ᾶν ήμῶν φαίημεν βελτίους είναι, οδ βασιλέως ἄκοντος εν τη βασιλέως χώρα πολλάς τε καὶ μεγάλας καὶ εὐδαίμονας πόλεις οἰκοῦσιν : ἐπιστάμεθα δὲ Πεισίδας ὡς αὐτως : Αυχάονας δε και αύτοι είδομεν ότι, έν τοις πεδίοις τα έρυμνα κα ταλαβόντες την τούτου χώραν καρπουνται. 24. Καὶ ήμᾶς δ αν φαίην έγωγε χρηναι μήπω φανερούς είναι οίκαδε ώρμημένους, άλλα κατασκευάζεσθαι ως αυτού που οικήσοντας. Οίδα γαρ ότι καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς μεν ήγεμόνας αν δοίη, πολλοὺς δ αν διιήρους του άδόλως έκπεμψειν, και δδοποιήσειε γ' αν αξτοῖς καὶ εἰ σὺν τεθρίπποις βούλοιντο ἀπιέναι. Καὶ ἡμῖν γ' ἂν οίδ ὅτι τριςάσμενος ταυτα έποίει, εί έωρα ήμας μένειν παρασχευαζομένους 25. 'Αλλά γάρ δέδοικα μη αν απαξ μάθωμεν άργοι ζην και έν άφθόνοις βιοτεύειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσών καλαῖς καὶ μεγάλακ γυναιξί και παρθένοις ομιλείν, μη ώςπερ οι λωτοφάγοι έπιλαθώμεθα της οίκαδε όδου. 26. Δυκεί ούν μοι είκος και δίκαιον είναι πρώτον είς την Ελλάδα και πρός τους οικείους πειράσθαι άφικνείσθαι καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ελλησιν ὅτι ἐκόντες πένονται, ἔξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν οίκοι ακλήρους πολιτεύοντας ένθάδε κομισαμένους πλουσίους όραν. 'Αλλά γάρ, ω ανδρες, πάντα ταντα τάγαθα δηλον ότι των πρατούντων έστί. 27. Τοῦτο δη δεῖ λέγειν πῶς αν πορευοίμεθά τε ώς άσφαλέστατα καὶ, εἰ μάχεσθαι δέοι, ώς κράτιστα μαχοίμεθα. Πρώτον μεν τοίνυν, έφη, δοκεί μοι κατακαύσαι τὰς άμάξας, ας έγομεν ίνα μη τὰ ζεύγη ήμῶν στρατηγή, ἀλλὰ πορευώμεθα ὅπη αν τή στρατιά συμφέρη · έπειτα καὶ τὰς σκηνάς συγκατακαύσαι. Αύται

γαρ αὐ όχλον μὲν παρέχουσιν άγειν, συνωφελοῦσι δὲ οὐδὲν οὖτε εἰς τὸ μάγεσθαι οὖτ' εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔγειν. 28. Ετι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευών τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν πλην όσα πολέμου ένεκεν η σίτων η ποτών έγομεν. ΐνα ώς πλεῖστοι μεν ήμων εν τοῖς οπλοις ώσιν, ως ελάγιστοι δε σκευοφορώσι. Κρατουμένων μεν γαρ επίστασθε ότι πάντα άλλότρια. ην δε κρατώμεν, και τους πολεμίους δεί σχευοφόρους ήμετέρους νομίζειν. 29. Λοιπόν μοι είπειν όπερ καὶ μέγιστον νομίζω είναι. 'Οράτε γάρ καὶ τοὺς πολεμίους ὅτι οὐ πρόσθεν έξενεγκείν ετόλμησαν πρός ήμας πόλεμον πρίν τούς στρατηγούς ήμων συνέλαβον, νομίζοντες όντων μεν των άργόντων καί ήμων πειθομένων ίκανούς είναι ήμας περιγενέσθαι τῷ πολέμφ. λαβόντες δε τους άργοντας άναργία αν και άταξία ενόμιζον ήμας απολέσθαι. 30. Δεῖ οὖν πολύ μὲν τοὺς ἄργοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀργομένους εὐτακτοτέρους και πειθομένους μαλλον τοις άρχουσι νυν η πρόσθεν. 31. "Ην δέ τις ἀπειθη, ην ψηφίσησθε τον ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγγάνοντα σύν τῷ ἄργοντι κολάζειν, σύτως οἱ πολέμιοι πλεῖστον εψευσμένοι έσονται τηδε γαρ τη ημέρα μυρίους όψονται ανθ' ένος Κλεάργους τους ούδ ένὶ έπιτρέψοντας κακῷ είναι. 32. 'Αλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν ήδη ώρα : ίσως γὰρ οἱ πολέμιοι αὐτίκα παρέσονται. "Ότφ οὖν ταῦτα δοκεῖ καλῶς ἔγειν, ἐπικυρωσάτο ὡς τάγιστα, ἵνα ἔργφ περαίνηται. Εί δέ τι άλλο βέλτιον η ταύτη, τολμάτω καὶ ὁ ίδιώτης διδάσκει ταντες γαρ κοινης σωτηρίας δεόμεθα.

33. Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν 'Αλλ' εἰ μέν τινος ἄλλου δεῖ πρὸς τούτοις οἶς εἶπε Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἔξέσται ποιεῖν ' ἄ δὲ νῦν εἴρηκε δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα ψηφίσασθαι ἄριστον εἶναι ' καὶ ὅτφ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. 'Ανέτειναν ἄπαντες. 34. 'Αναστὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν ' Ω ἄνδρες ἀκούσατε ὧν προςδεῖν δοκεῖ μοι. Αῆλον ὅτι πορεύεσθαι ἡμᾶς δεῖ ὅπου ἔξομεν τὰ ἐπιτήθεια. 'Ακούω δὲ, κώμας εἶναι καλὰς οὐ πλεῖον εἴκοσι σταδίων ἀπεχούσας. 35. Οὐκ ᾶν οὖν θαυμάζοιμι εἰ οἱ πολέμιοι, ὡςπερ οἱ δείλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας διώκουσί τε καὶ δάκνουσιν ῆν δύνωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ οῦτοι ἡμῖν ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῖεν. 36. "Ισως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῖν πορεύποθαι πλαίσιον ποιησαμένους τῶν ὅπλων, ἴνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς δχλος ἐν ἀσφαλεστέρφ ἢ. Εἰ οὖν νῦν ἀποδειχθείη τίνα

χρη ήγεισθαι του πλαισίου και τα πρόσθεν κοσμείν και τίνας έπι τῶν πλευρῶν έκατέρων είναι τίνας δ' ὀπισθοφυλακείν, οὐκ αν οπότε οι πολέμιοι έλθοιεν βουλεύεσθαι ήμας δέοι, άλλα γρώμεθ αν εὐθὺς τοῖς τεταγμένοις. 37. Εἰ μὲν οὖν ἄλλος τις βέλτιον ὁρᾶ, αλλως έγέτω εί δε μη, Χειρίσοφος μεν ήγοιτο έπειδη και Λακεδαιμόνιος έστι των δε πλευρών έκατέρων δύο των πρεσβυτάτων στρατηγώ επιμελοίσθην · όπισθοφυλακώμεν δε ήμεῖς οί νεώτατοι έγω τε καὶ Τιμασίων τὸ νῦν είναι. 38. Τὸ δὲ λοιπὸν πειρώμενοι ταύτης της τάξεως, βουλευσόμεθα ο τι αν αεί κράτιστον δοκοίη είναι. Εί δέ τις άλλο όρα βέλτιον, λεξάτω. 'Επεί δε οὐδείς άντέλεγεν, είπεν "Ότω δοκεί ταῦτα, άνατειτάτω την χεῖρα. 39. "Εδοξε ταῦτα. Νῦν τοίνυν, ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα · καὶ δςτις τε ύμων τούς οίχείους έπιθυμεῖ ίδεῖν, μεμνήσθω άνηρ άγαθὸς είναι ου γάρ έστιν άλλως τούτου τυχείν δστις το ζην έπιθυμεί, πειράσθω νικάν των μέν γάρ νικώντων τὸ κατακαίνειν, των δέ ήττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστί. Καὶ εί τις δὲ γρημάτων ἐπιθυμεί, κρατείν πειράσθω των γάρ νικώντων έστι και τα έαυτών σώζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

CAP. III.

1. Τούτων λεχθέντων ἀνέστησαν καὶ ἀπελθόντες κατέκαιον τὰς ἀμάξας και τὰς σκηνάς ' τῶν δὲ περιττῶν ὅτον μὲν δέοιτό τις μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸ πῖρ ἐξιρίπτουν. Ταῦτα ποιήσαντες ἡριστοποιοῦντο. 'Αριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθριδατης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα, καὶ καλεσάμενος τοὺς στρατηγοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει ὡδε ' 2. 'Εγὼ, ὡ ἄνδρες Ελληνες, καὶ Κύρφ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ νῦν ὑμῖν εῦνους καὶ ἐνθάδε εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβφ διάγων. Εἰ οὖν ὁρφην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, ἔλθοιμι ὰν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων. Λέξατε οὖν πρός με τί ἐν νῷ ἔχετε ὡς πρὸς φίλον τε καὶ εὖνουν καὶ βουλόμενον κοινῆ σὺν ὑμῖν τὸν στόλον ποιεῖσθαι. 3. Βουλευομένοις τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρίνα σθαι τάδε ' (καὶ ἕλεγε Χειρίσοφος ') Ἡμῖν δοκεῖ, εἰ μέν τις ἐᾳ ἡμᾶς ἀπιέναι οἴκαδε, διαπορεύεσθαι τὴν χώραν ὡς ᾶν δινώμεθα ἀσικέστατα ' ἢν δέ τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύη, διαπολεμεῖν τνύτφ ὡς

- αν δυνώμεθα κράτιστα. 4. 'Εκ τούτου ἐπειρᾶτο Μιθριδάτης διδάσκειν ώς ἄπορον είη βασιλέως ἄκοντος σωθήναι. Ενθα δη ἐγιγνώσκετο ὅτι ὑπόπεμπτος είη καὶ γὰρ τῶν Τισσαφέρνους τις οἰκείων παρηκολούθει πίστεως ἔνεκα. 5. Καὶ ἐκ τούτου ἐδόκει τῶς στρατηγοῖς βέλτιον είναι δόγμα ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον είναι ἔςτε ἐν τῆ πολεμία είεν · διέφθειρον γὰρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας, καὶ ἕνα γε λοχαγὸν διέφθειραν Νίκαρχον 'Αρκάδα · καὶ ῷχετο ἀπιών νυκτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς είκοσι.
- 6. Μετά ταυτα άριστήσαντες και διαβάντες τον Ζάβατον ποταμον έπορεύοντο τεταγμένοι τὰ ὑποζύγια καὶ τὸι ἤγλον ἐν μέσφ έγοντες. Οὐ πολύ δὲ προεληλυθότων αὐτῶν ἐπιφαίνεται πάλιν ὁ Μιθριδάτης, ίππέας έγων ώς διακοσίους και τοξότας και σφενδονήτας ώς τετρακοσίους μάλα έλαφρούς καὶ εὐζώνους. προςήει μεν ώς φίλος ων προς τους Ελληνας επεί δε έγγυς έγένετο, έξαπίνης οι μεν αυτών ετόξευον και ίππεῖς και πεζοι, οι δ' έσφενδόνων καὶ ἐτίτρωσκον. Οἱ δ' ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασγον μεν κακώς, άντεποίουν δε οὐδέν οί τε γὰρ Κρητες βραχύτερα τών Περσων ετόξευον καὶ αμα ψιλοὶ όντες είσω των όπλων κατεκέκλειντο οί τε ακοντισταί βραγύτερα ηκόντιζον, η ώς έξικνείσθαι των σφενδονητών. 8. Έκ τούτου Ξενοφώντι έδόκει διωκτέον είναι καί έδίωκον των τε όπλιτων καὶ των πελταστών οι έτυχον σύν αὐτῷ όπισθοφυλαχούντες · διώχοντες δε οὐδένα κατελάμβανον των πολεμίων. 9. Οὔτε γὰρ ἱππεῖς ἦσαν τοῖς Ελλησιν οὔτε οἱ πεζοὶ τοὺς πεζούς έχ πολλού φεύγοντας έδύναντο καταλαμβάνειν έν όλίγο γωρίω: πολύ γὰρ οὐγ οἶόν τε ἦν ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος διώχειν. 10. Οἱ δὲ βάρβαροι ἱππεῖς χαὶ αείγοντες ἄμα ἐτίτρωσχον είς τουπισθεν τοξεύοντες από των ίππων : όπόσον δε προδιώξειαν οί Ελληνες, τοσούτον πάλιν ἐπαναγωρείν μαγομένους έδει. Ωςτε της ημέρας όλης διηλθον ου πλέον πέντε και είκοσι σταδίων. άλλα δείλης αφίχοντο είς τας χώμας. "Ενθα δη πάλιν αθυμία ην. Καὶ Χειρίσυφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν Ξενοφῶντα ήτιώντο ότι εδίωκεν από της φαλαγγος και αυτός τε έκινδύνευε και τούς πολεμίους ούδεν μαλλον εδύνατο βλάπτειν.
- 12. 'Ακούσας δε ό Ξενοφων έλεγεν ὅτι ὀρθως ἡτιωντο καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. 'Αλλ' ἐγὸ, ἔφη, ἡναγκάσθην λιώκειν, ἐπειδὴ ἐωρων ἡμῶς ἐν τῷ μένειν κακῶς μεν πάσχοντας, ἀντι

ποιείν δ' οὐδεν δυναμένους. 13. Ἐπειδή δε εδιώκομεν, άληθή, έφη, ύμεις λέγετε · κακῶς μὲν γὰρ ποιεῖν οὐδὲν μᾶλλον έδυνάμεθα τούς πολεμίους, ανεγωρούμεν δε πάνυ γαλεπώς. 14. Τοῖς οὖν θεοῖς χάρις ὅτι οὐ σὺν πολλῆ ὁώμη ἀλλὰ σὺν ὀλίγοις ἦλθον : ὡςτε βλάψαι μέν μη μεγάλα, δηλώσαι δέ, ών δεόμεθα. 15. Νύν γαρ οί μέν πολέμιοι τοξεύουσι καὶ σφενδονῶσιν ὅσον οὖτε οἱ Κρῆτες ἀντιτοξεύειν δύνανται ούτε οἱ ἐχ χειρὸς βάλλοντες ἐξιχνεῖσθαι · ὅταν δὲ αὐτοὺς διώκωμεν, πολύ μεν οὐχ οἰόν τε χωρίον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος διώχειν, εν όλίγω δε ούδ εί ταγύς είη πεζός πεζόν α διώχων καταλάβοι έκ τόξου ρύματος. 16. Ήμεῖς οὖν εἰ μέλλομεν τούτους είργειν ώςτε μη δύνασθαι βλάπτειν ήμας πορευομένους, σφενδονητών τε την ταγίστην δεί και ιππέων. 'Ακούω δ είναι έν τῷ στρατεύματι ἡμῶν 'Ροδίους, ὧν τοὺς πολλούς φασιν έπίστασθαι σφενδονάν, καὶ τὸ βέλος αὐτῶν καὶ διπλάσιον πέρεσθαι τῶν Πεοσικῶν σφενδονῶν. 17. Ἐκεῖναι γὰρ, διὰ τὸ χειροπληθέσι τοῖς λίθοις σφενδονᾶν ἐπὶ βραγὸ ἐξικνοῦνται οἱ δέ γε 'Ρόδιοι καὶ ταῖς μολυβδίσιν ἐπίστανται γρησθαι. 18. "Ην οὖν αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, καὶ τούτων τῷ μεν δωμεν αὐτῶν ἀργύριον, τῷ δὲ ἄλλας πλέχειν ἐθέλοντι ἄλλο ἀργύριον τελώμεν, καὶ τῷ σφενδονᾶν έντεταγμένο ἐθέλοντι άλλην τικά ατέλειαν ευρίσκωμεν, ίσως τινές φανούνται ίκανοι ήμας ώφελειν. 19. 'Ορῶ δὲ καὶ ἵππους ὅντας ἐν τῷ στρατεύματι, τοὺς μέν τινας παρ' έμοι, τους δε τῷ Κλεάργω καταλελειμμένους πολλούς δε και άλλους αίγμαλώτους σκευοφορούντας. "Αν ούν τούτους πάντας έκλέξαντες σκευοφόρα μεν αντιδώμεν, τους δε ιππους είς ίππέας κατασκευάσωμεν, ίσως καὶ οὐτοί τι τοὺς φεύγοντας άνιάσουσι». 20. Εδοξε ταύτα καὶ ταύτης τῆς νυκτὸς σφενδονῆται μεν είς διακοσίους εγένοντο, ιπποι δε καὶ ίππεις εδοκιμάσθησαν τῆ ύστεραία είς πεντήχοντα, καὶ στολάδες καὶ θώρακες αὐτοῖς ἐπορίσθησαν καὶ ἵππαργος δὲ ἐπεστάθη Λύκιος ὁ Πολυστράτου Αθηναίος.

CAP. IV.

1. Μείναντες δε ταύτην την ημέραν τη άλλη επορεύοντο προ εαίτερον άναστάντες χαράδραν γαρ αὐτοὺς έδει διαβήναι ἐφ δεροβοῦντο μὴ ἐπιθοῦντο αὐτοῦς διαβαίνουσιν οἱ πολέμιοι. 2. Διο-

εβηχόσι δε αὐτοῖς πάλιν φαίνεται ὁ Μιθριδάτης, ἔχων ἱππέας ιλίους, τοξότας δε καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακιςχιλίους. οσούτους γαρ ήτησε Τισσαφέρνην καὶ έλαβεν, υποσγόμενος αν ούτους λάβη παραδώσειν αὐτῷ τοὺς Ελληνας, καταφρονήσας, τι έν τῆ πρόσθεν προςβολή όλίγους έγων έπαθε μέν οὐδέν, πολλά ε κακὰ ενόμιζε ποιῆσαι. 3. Έπεὶ δε οί Ελληνες διαβεβηκότες ιπείγον της γαράδρας όσον όκτω σταδίους, διέβαινε και ό Μιθοιάτης έχων την δύναμιν. Παρήγγελτο δε των τε πελταστών ους δει διώχειν καὶ τῶν ὑπλιτῶν, καὶ τοῖς ἱππεῦσιν εἴρητο θαβροῦσι ιώκειν, ώς έφεψομένης ίκανης δυνάμεως. 4. Έπει δε ό Μιθοιάτης κατειλήφει, και ήδη σφενδόναι και τοξεύματα έξικνούντο, σήμηνε τοῖς Ελλησι τῆ σάλπιγγι, καὶ εὐθὺς ἔθεων ὁμόσε οἷς ίρητο καὶ οἱ ἱππεῖς ήλαυνον οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἔφευγον πὶ τὴν γαράδραν. 5. Εν ταύτη τῆ διώξει τοῖς βαρβάροις τῶν ε πεζων απέθανον πολλοί και των ίππέων έν τη γαράδρα ζωοί λήφθησαν είς όκτωκαίδεκα τους δ' αποθανόντας αυτοκέλευστοι εί Ελληνες ημίσαντο, ώς ότι φοβερώτατον τοῖς πολεμίοις είη ὁρᾶν.

- 6. Καὶ οἱ μὲν πολέμιοι οὖτω πράξαντες ἀπῆλθον · οἱ δ Ελληνες ἀσφαλῶς πορευόμενοι τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν
  Γίγρητα ποταμόν. 7. Ἐνταῦθα πόλις ἦν ἐρήμη, μεγάλη, ὅνομα
  δ αὐτῆ, ἦν Λάρισσα · ϣκουν δ αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι · τοῦ δὲ
  νείχους ἦν αὐτῆς τὸ εὐρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες, ὕψος δ ἐκατόν ·
  νοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι · ϣκοδόμητο δὲ πλίνθοις
  ιεραμίαις · κρηπὶς δὲ ὑπῆν λιθίνη, τὸ ὕψος εἴκοσι ποδῶν. 8. Ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε παρὰ Μήδων τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον
  Πέρσαι, πολιορκῶν οὐδενὶ τρόπω ἐδύνατο ἐλεῖν · ἤλιον δὲ νεφέλη
  προκαλύψασα ἡφάνισε, μέχρις ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὖτως
  ἰάλω. 9. Παρὰ ταύτην τὴν πόλιν ἤν πυραμὶς λιθίνη, τὸ μὲν εὐρος
  ἰός πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. Ἐπὶ ταύτης πολλοὶ τῶν
  λαρβάρων ἦσαν, ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν ἀποπεφευγότες.
- 10. Έντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ἔξ τρὸς τεῖχος ἔρημον, μέγα, πρὸς τῆ πόλει κείμενον ὅνομα δ΄ ἦν τῷ τόλει Μέσπιλα Μήδοι δ΄ αὐτήν ποτε ῷκουν. Ἡν δὲ ἡ μὲν κρητὸς λίθου ξεστοῦ κογχυλιάτου, τὸ εὐρος πεντήκοντα ποδῶν καὶ δ ὑτος πεντήκοντα. 11. Ἐπὶ δὲ ταύτη ἐπφκοδόμητο πλίνθισος

τείχος, τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος ἐκατόν τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος εξ παρασάγγαι. Ἐνταῦθα ἐλέγετο Μηδία γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν, ὅτε ἀπώλεσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. 12. Ταύτην δὲ τὴν πόλιν πολιορκῶν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐκ ἐδύνατο οὖτε χρόνω ἐλεῖν οὖτε βία Ζεὺς δ ἐμβροντήτους ποιῶ τοὺς ἐνο κοῦντας, καὶ οὖτως ἑάλω.

13. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τέττα-Είς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισσαφέρνης ἐπεφάνη, οῦς τε αὐτὸς ἱππέας ἦλθεν ἔχων καὶ τὴν 'Ορόντου δύναμιν τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα έχοντος καί οθς Κύρος έχων ανέβη βαρβάρους, καί ους ὁ βασιλέως ἀδελφὸς έχων βασιλεῖ έβοήθει, καὶ πρὸς τούτοις όσους βασιλεύς έδωκεν αύτῷ · ωςτε τὸ στράτευμα πάμπολυ ἐφάτη. 14. Έπει δε έγγυς εγένετο, τας μεν των τάξεων είγεν όπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια παραγαγών ἐμβάλλειν μὲν οὐκ έτόλμησεν οὐδ' έβούλετο διακινδυνεύειν σφενδονάν δὲ παρήγγειλε καὶ τοξεύειν. 15. Έπεὶ δὲ διαταγθέντες οἱ 'Ρόδιοι έσφενδόνησαν καὶ οἱ Σκύθαι τοξόται ἐτόξευσαν καὶ οὐδεὶς ἡμάρτανεν ἀνδρὸς, οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ προθυμοῖτο ῥάδιον ἢν, καὶ ὁ Τισσαφέρνης μάλα ταγέως έξω βελών ἀπεγώρει καὶ αἱ ἄλλαι τάξεις ἀπεγώρησα». 16. Καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἐπορεύοντο, οἱ δ' εἴποντο' καὶ οὐκέτι ἐσίνοντο οἱ βάρβαροι τῆ τότε ἀκροβολίσει μακρότεροι γάρ οι τε 'Ρόδιοι των Περσων έσφενδόνων και των πλείστων τοξο 17. Μεγάλα δε καὶ τὰ τόξα τὰ Περσικά ἐστιν : ωςτε γρή σιμα ζν όπόσα άλίσκοιτο των τοξευμάτων τοῖς Κρησί καὶ διετέ λουν γρώμενοι τοῖς τῶν πολεμίων τοξεύμασι, καὶ ἐμελέτων τοξεύει άνω ίέντες μακράν. Εύρίσκετο δε καὶ νευρα πολλά εν ταῖς κώμαις καὶ μόλυβδος, ώςτε γρησθαι είς τὰς σφενδόνας.

18. Καὶ ταύτη μὲν τῆ ἡρος, ἐπεὶ κατεστρατοπεδεύοντο οι Ελλητες κώμαις ἐπιτυχόντες, ἀπηλθον οι βάρβαροι, κεῖον ἔγοντε, ἐν τῆ τότε ἀκροβολίζει την δὲ ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμεινων οι Ελλητε, καὶ ἐπεσιτιδαντο ἡρος την γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμαις. Τη δεί ὑπτεραία ἐπορεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τισσαφέρνης είπετο ἀκροβολιζόμενος. 19. "Ενθα δη οι Ελλητες ἔγνωσάν οτι πλαίσιο ἀκορκοκινον πονηρὰ τάξις είη πολεμίων ἐπομένων. Ανάγκη γία ἐστιν, ἢν μὲν συγκύπτη τὰ κέρατα τοῦ πλαισίου ἡ ὁδοῦ στενωτίρας

ούσης, η δρέων άναγκαζόντων η γεφύρας, έκθλίβεσθαι τους όπλίτας και πορένεσθαι πονήρως, αμά μεν πιεζαμένους, αμά δε και ταραττομένους, αμά δε και ταραττομένους, αμά δε και ταραττομένους δυτας. 6.20. Όταν δ΄ αμ βιασχη τὰ κέρατα, ἀνάγκη διασπασθαί τους τότε έχθλιβομένους και κενόν γίγνεσθαι το μέσον των κεράτων καί αθυμείν τους ταυτα πάσχοντας των πολεμίων επομένων. δικότε δεδί γέφυραν διαβαίνειν, η αλλην τινά διάβασιν, εσπευδεν χ. τ. 6 έκαστος βουλόμενος φθάσαι πρώτος · και ενεπίθετον ην εντάνθα τοῖς πολεμίοις. 21. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα έγνωσαν οἱ στρατηγοὶ, ἐποιήσαντο εξ λόχους ανα έκατον ανδρας και λογαγούς έπεστησαν και άλλους πεντηχοντήρας καὶ άλλους ένωμοτάρχας. Ούτοι δὲ πορευόuevol οί λοχαγοί, όπότε μέν συγχύπτοι τὰ χέρατα, ὑπέμενον ῧστεφοι, ώςτε μη ενοχλείν τοις κέρασι τότε δε παρήγον έξωθεν των 22. Όπότε δε διάσγοιεν αι πλευραί του πλαισίου, τὸ μέσον ανεξεπίμπλασαν, εί μεν στενώτερον είη το διέχον, κατά 🗥 λόχους : εί δὲ πλατύτερον, κατὰ πεντηκοστῦς : εί δὲ πάνυ πλατὺ, κατ ένωμοτίας · ωςτε αξὶ ἔκπλεων είναι τὸ μέσον. 23. Εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινα δέοι διάβασιν η γέφυραν, ούκ έταράττοντο, άλλ' έν τῷ μέρει οί λογαγοί διέβαινον καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος, ἐπιπαρησαν ούτοι. Τούτφι τῷ τρόπφι ἐπορεύθησαν σταθμούς τέτταρας.

Ηνίκα δε τον πέμπτον επορεύοντο είδον βασίλειον τι καὶ περὶ αὐτὸ κώμας πολλάς τήν τε όδὸν πρὸς τὸ χωρίον τουτο διά γηλόφων ύψηλων γιγνομένην, οι καθήκον άπο του όρους, ύο δ ην κώμη. Καὶ είδον μέν τοὺς γηλόφους ἄσμενοι οί Ελληνες, ώς είκος, των πολεμίων όντων ίππέων. 25. Έπεὶ δὲ πορευόμενοι έκ του πεδίου ανέβησαν έπι τον πρώτον γήλοφον και κατέβαινον, ώς επί τον έτερον αναβαΐεν, ένταῦθα επιγίγνονται οἱ βάρβαροι καὶ από τοῦ ύψηλοῦ είς τὸ πρανές έβαλλον, έσφενδόνων, έτόξευον ύπὸ η μαστίγων 26. και πολλούς κατετίτρωσκον και εκράτησαν των Ελλήνων γυμνήτων και κατέκλεισαν αύτους είσω των οπλων . ωςτε παντάπασι ταύτην την ημέραν άγρηστοι ήσαν έν τῷ ὅγλῷ ὅντες καὶ οί σφενδονηται και οι τοξόται. 27. Έπει δε πιεζόμενοι οι Ελληνες ἐπεχείρησαν διώκειν, σχολή μεν έπὶ τὸ ἄκρον ἀφικνοῦνται ὁπλῖται ὅντες · οί δε πολέμιοι ταχύ άνεπήδων. 28. Πάλιν δε όπότε άπίσιεν πρός. τὸ άλλο στράτευμα, ταὐτὰ έπασγον · καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου γηλόφοι ταυτά έγίγνετο ώςτε άπο του τρίτου γηλόφου έδοξεν αύτοις μλ κίνει τοὶ; στρατιώτας πλήν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ πλως του ἀνήγαγον πελταστὰς πρὸς τὸ ὅρος. 29. Ἐπεὶ δ' οὐτοι ἐγένον το ὑπὲρ τῶν ἐπομένων πολεμίων, οὐκέτι ἐπετίθεντο οἱ πολέμιοι τοῦς καταβαίνουσι, δεδοικότες μὴ ἀποτμήθείησαν καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γένοιντο οἱ πολέμιοι. 30. Οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευόμενοι, οἱ μὲν τῆ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ τοῦς ἐπιπαριόντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας, καὶ ἰατροὺς κατέστη σαν ὀκτώ πολλοὶ γὰρ ἤσαν οἱ τετρωμένοι. Τίτι και τοῦς τολλοὶ γὰρ ἤσαν οἱ τετρωμένοι. Τίτι και τοῦς τὸς κῶν εξτι

31. Ένταν θα έμειναν ήμέρας τρείς καὶ τών τετρωμένων ένεκα καὶ ἄμα ἐπιτήδεια πολλὰ είχον, ἄλευρὰ, οίνον, κρίθὰς ἴπποις συμβεβλημένας πολλάς. Ταῦτα δὲ συνηγμένα ην τῷ σατραπεύοντι τῆς Τετάρτη δ' ἡμέρα καταβαίνουσιν είς το πεδίον. 32. Έπει δε κατελάβεν αυτούς Τισσαφέρνης σύν τη δυνάμει, εδίδαξεν αυτούς ή ἀνάγκη κατασκηνήσαι οδ πρώτον είδον κώμην καὶ μὴ πορεύεσθαι ετι μαγομένους · πολλοί γαρ ήσαν απόμαγοι οί τετρωμένοι, καί οι έκείνους φέροντες καὶ οἱ τῶν φερόντων τὰ ὅπλα δεξάμενοι. 33. Επεί δε κατεσκήνησαν και επεχείρησαν αυτοις ακροβολίζεσθαι οι βάρβαροι πρός την κώμην προςιόντες, πολύ περιησαν οί Ελληνες. πολύ γαρ διέφερον έκ χώρας όρμωντες αλέξασθαί η πορενόμενοι έπιουσι τοις πολεμίοις μάχεσθαι. 34. Ήνίκα δ' ήν ήδη δείλη, ώρα ήν απιέναι τοῖς πολεμίοις · ούποτε γαρ μεῖον απεστρατοπεδεύοντο οἱ βάρβαροι τοῦ Ελληνικοῦ έξήκοντα σταδίων, φοβού μενοι μη της νυκτός οι Ελληνες επιθωνται αυτοίς. 35. Πονηδον γάρ γυκτός έστι στράτευμα Περσικόν. Οι τε νάρ ιπποι αυτοίς δέδενται και ώς έπι το πολύ πεποδισμένοι είσι του μη φεύγειν έιεκα εί λυθείησαν εάν τε τις θόρυβος γίγνηται, δει έπισάξαι τον ίππον Πέρση ανδρί, και χαλινώσαι δεί και θωρακισθέντα αναβίναι έπι τὸν ἵππον. Ταῦτα δὲ πάντα χαλεπὰ ποιεῖν νύκτως καὶ βορύβου Τούτου ένεκα πόδοω απεσκήνουν των Ελλήνων.

36. Έπει δὲ ἐγίγνωσκον αὐτοὺς οἱ Ελληνες βουλομένους ἀπείναι καὶ διαγγελλομένους, ἐκήρυξε τοῖς Ελλησι συσκευάζεσ θαι ἀκουόντων τῶν πολεμίων. Καὶ χρόνον μέν τινα ἐπέσχον τῆς πορεία; οἱ βάρβαροι, ἐπειδὴ δὲ ὀψὲ ἐγίγνετο, ἀπήεσαν οὐ γὰρ ἐδόκι λύειν ἀῦτοῖς νυκτὸς πορεύεσ θαι καὶ κατάγεσθαι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 37. Ἐπειδὴ δὲ δαφῶς ἀπιόντας ἤδη ἐωρων οἱ Ελληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀνὰζευξαντές, καὶ διῆλθον ὅσον ἐξήκοντε

σταδιους καὶ γιγνεται τοσούτον μεταξύ τῶν στρατευμάτων ώςτε τη ύστεραία ούκ εφάνησαν οί πολέμιοι ούδε τη τρίτη τη δε τετάρτη νυκτός προελθόντες καταλαμβάνουσι γωρίον ύπερδέξιον οι Βάρβαροι, ή έμελλον οι Ελληνες παριέναι, ακρωνυγίαν όρους, υφ ην ή κατάβασις ην είς το πεδίον. 38. Έπειδη δε έωρα Χειρίσο. + φος προκάτειλημμένην την άκρωνυχίαν, καλεί Ξενοφωντα άπο της ουρας και κελεύει λαβόντα τους πελταστάς παραγενέσθαι είς τὸ πρόσθεν. 39. 'Ο δέ Ξενοφών τους μέν πελταστάς ουκ ήγεν έπιψαίνδμενον γαρ δώρα Τισσαφέρνην και το στράτευμα παν αυτος δε προςελάσας πρώτα Τί καλείς: Ο δε λέγει αυτώ "Εξεστιν όραν προκατείληπται γαρ ήμιν ό ύπερ της καταβάσεως λόφος, καὶ ούκ έστι παρελθείν, εί μη τούτους άποκόψομεν. 'Αλλά τί ούκ ήγες τους πελταστάς; 40. 'Ο δε λέγει ὅτι οὐκ ἐδόκει αὐτῷ ἔρημα καταλιπείν τὰ όπισθεν πολεμίων ἐπιφαινομένων. ώρα γ', έφη, βουλεύεσθαι πώς τις τοὺς ἄνδρας ἀπελᾶ ἀπὸ τοῦ λόφου. 41. Ένταῦθα Ξενοφῶν όρᾶ τοῦ ὄρους την κόβυφην ύπερ αύτοῦ τοῦ έμυτῶν στρατεύματος οὖσαν, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔφοδον ἐπὶ τον λόφον ενθά ήσαν οι πολέμιοι, και λέγει Κράτιστον, ώ Χειρίσοφε. ήμιν ιεσθαι ώς τάχωτα έπὶ τὸ ἄκρον : ἢν γὰρ τοῦτο λάβωμεν, οὐ δυνήσονται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. 'Αλλ', εἰ βούλει, μένε ἐπὶ τφ στρατεύματι έγω δε έθελω πορεύεσθαι εί δε χρήζεις, πορεύου έπὶ τὸ όρος, έγω δὲ μενῶ αὐτοῦ. 42. Αλλά δίδωμί σοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, οπότερον βούλει, έλέσθαι. Είπων ο Ξενοφων ύτι νεώ τερός έστιν, αίρετται πορεύεσθαι κελεύει δέ οι συμπέμψαι άπὸ τοῦ στόματος ἄνδρας : μακράν γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς λαβεῖν. 43. Κ Και ο Χειρίσοφος συμπέμπει τούς από τοῦ στόματος πελταστάς. έλαβε δε τους κατά μέσον του πλαισίου. Συνέπεσθαι δ' έκέλευσεν αὐτῷ καὶ τοὺς τριακοσίους οῦς αὐτος είγε τῶν επιλέκτων ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ πλαισίου.

44. Έντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἐδύναντο τάχιστα. Οἱ δ ἐπὶ τοῦ λόφου πολέμιοι, ὡς ἐνόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοῦ δύθὺς καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν αμιλλάσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον. 45. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν κραυγὴ ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος διακελευομένων τοῦς ἑαυτῶν πολλὴ δὲ κραυγὴ τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρνην τοῦς ἑαυτῶν διακελευομένων. 46. Ξενοφῶν δὲ παρελαύνων ἐπὶ τοῦ ἵτπου παρεκελεύετο "Ανδρες, νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε

άμιλλασθαι, τῦν πρὸς τοὺς παίδας καὶ τὰς γυναϊκας, τῦν ὀλίγον πονήσαντες ἀμαχεὶ τὴν λοιπὴν πορευσόμεθα. Σωτηρίδας δὲ ὁ Σικυώνιος εἶπεν 47. Οἰκ εξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμεν σὸ μὲν γὰρ ἐφ ἵππου ὀχῆ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν ἀσπίδα φέρων. 48. Καὶ ὃς ἀκούσας ταῦτα καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἀθεξταί αὐτὸν ἐκ τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀσπίδα ἀφελομενος ὡς ἐδύνατο τὰν χιστα, ἐπορεύετο. Ἐτύγχανε δὲ καὶ θώρακα ἔχων τὸν ἱππικόν ωςτε ἐπιέζετο. Καὶ τοῖς μὲν ἐμπροσθεν ὑπάγειν παρεκελεύετο, τοῖς δὲ ὅπισθεν, παριέναι, μιδλίς ἐπομένοις, 49. Οἱ δ ᾶλλοι στρατιῶται παίουσι καὶ βάλλουσι καὶ λοίδοροῦς τὸν Σωτηρίδαν, ἔςτε ἤνάγκαζῶν λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι. Ὁ δὲ ἀπαβὰς, ἔως μὲν βάσμα ἦν, ἐπὶ τοῦ ἴππου ἡγεν ἐπεὶ δὲ ἄβατα ἦν, καταλιπών τὸν ἵππον ἔσπευδε πεζῆ. Καὶ φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρφ γενόμενοι τοὺς πολεμίους.

CAP. V.

1. Ένθα δη οί μεν βάρβαροι στραφέντες έφευγον ή έκαστος έδύνατο · οἱ δ Ελληνες είγον τὸ ἄκρον. Οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσαφέρνην καὶ 'Αριαΐον ἀποτραπόμενοι άλλην όδὸν ῷγοντο οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον, καταβάντες είς τὸ πεδίον, έστρατοπεδεύσαντο εν κώμη μεστη πολλών άγαθών. Ήσαν δέ καὶ άλλαι κώμαι πολλαὶ πλήρεις πολλών άγαθών έν τούτω τω πεδίω παρά τον Τίγρητα ποταμόν. 2. 'Ηνίκα δ' η δείλη, έξαπίνης οι πολέμιοι έπιφαίνονται έν το πεδίω, καὶ τῶν Ελλήνων κατέκοψάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίφ, καθ' άρπαγήν : καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι είς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατελήφθησαν. 3. Ένταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καίειν ἐπεγείρησαν τὰς κώμας. των Έλλήνων μάλα ήθύμησάν τινες, έννοούμενοι μὴ τὰ ἐπιτήδεια, 🗶 εί καίοιεν, οὐκ έγοιεν ὁπόθεν λαμβάνοιεν. 4. Καὶ οἱ μεν ἀμοί Χειρίσοφον απήεσαν έκ της βοηθείας · ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐπεὶ κατέβη, παρελαύνων τὰς τάξεις ἡνίκα ἀπὸ τῆς βοηθείας ἀπήντησας οἰ Ελληνες έλεγεν : 5. 'Ορατε, ο ανδρες Ελληνες, υφιέντας τη γώραν ήδη ήμετέραν είναι; α γαρ ότε έσπένδοντο διεπράττονιο. uη καίειν την βασιλέως γώραν, τυν αύτοι καίουσιν ώς άλλοτρίαν

Αλλά εάν που καταλίπωσί γε αύτοῖς τὰ επιτήδεια, δψονται καὶ ήμᾶς ένταῦθα πορευομένους. 6. 'Αλλ', & Χειρίσοφε, έφη, δοκεί μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς καίοντας ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. 'Ο δὲ Χειρίσοφος είπεν · Ούκουν έμοιγε δοκεῖ · άλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη, καίωμεν, καὶ ούτω θᾶττον παύσονται.

7. Έπεὶ δ' έπὶ τὰς σχηνὰς ἀπῆλθον, οἱ μὲν ᾶλλοι περὶ τὰ έπιτήδεια ήσαν, στρατηγοί δε καί λογαγοί συνηλθον. Καί ενταύθα πολλη ἀπορία ήν. "Ενθεν μεν γαρ όρη ην υπερύψηλα, ένθεν δε ό ποταμός τοσούτος τὸ βάθος ώς μηδέ τὰ δόρατα ύπερέχειν πειρωμένοις τοῦ βάθους. 8. Απορουμένοις δὲ αὐτοῖς προςελθών τις άνης 'Ρόδιος είπεν ' Έγω θέλω, ω άνδρες, διαβιβάσαι ύμας κατά τετρακιςχιλίους όπλίτας, αν έμοι ων δέομαι υπηρετήσητε και τάλαντον μίσθον πορίσητε. 9. Έρωτώμενος δὲ ότου δέοιτο, 'Ασκών, Χησ έφη, διεχιλίων δεησομαι· πολλά δὲ ὀρῶ ταῦτα πρόβατα καὶ αίγας καὶ βοῦς καὶ ὅνους, ἃ ἀποδάβεντα καὶ φυσηθεντα ὁαδίως αν πα-ρέχοι την διάβασιν. 10. Δεήσομαι δὲ καὶ τῶν δεσμῶν οἶς χοήσθε περί τὰ ὑποζύγιὰ τούτοις ζεύξας τοὺς ἀσχοὺς πρὸς ἀλλήλους, όρμίσας εκαστον άσκον λίθους άρτήσας και άφεις ώς περ άγκύρας, εἰς τὸ ὕδωρ δὲ ἀγαγών καὶ ἀμφοτέρωθεν δίησας, ἐπιβαλ**ῶ** ύλην και γην έπιφορήσω. 11. Οτι μέν ούν ου καταδύσεσθε αὐτίχα μάλα εἴσεσψε πας γαρ ἀσκὸς δύο ἄνδρας έξει τοῦ μὴ καταδυναι · ωςτε δε μη όλισθάνειν η ύλη και η ηη σχήσει.

12. 'Ακούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐνθυμημα χαρίει' έδόκει είναι, τὸ δὲ ἔργον ἀδύνατον ἡσαν γὰρ οἱ κωλύροντες πέραν πολλοί ίππεῖς, οἱ εὐθὺς τοῖς πρώτοις οὐδὲν ἂν ἐπέτρεπον τούτων 13. Ένταῦθα την μεν ύστεραίαν έπανεχώρουν είς τούμπαλιν [η] πρὸς Βαβυλώνα εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας, κατακαύσαντες ένθεν έξήκσαν . ώςτε οί πολέμιοι οὐ προςήλαυνον, άλλὰ έθεῶντο 🧘 🔌 καὶ δμοιοι ήσαν θαυμάζειν δποι ποτε τρέψδυται οι Ελληνες καὶ τί έν νῷ ἔγοιεν. 14. Ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι στρατιῶται ἀμφὶ τὰ έπιτήδεια ήσαν : ο δε στρατηγοί και οι λογαγοί πάλιν συνηλθον, ε [εγχ καὶ συναγαγόντες τους αίγμαλώτους ήλεγγον την κύκλω πασακ γωραν τίς έχάστη είη. 15. Οἱ δ΄ έλεγον ὅτι τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν της έπὶ Βαβυλώνα είη καὶ Μηδίαν, δί ήςπερ ήκοιεν ή δὲ τικω • πρὸς τω ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκβάτανα φέροι, ἔνθα θερίζειν καὶ Υκονί επρίζεις λέγεται βασιλεύς · ή δε διαβάντι τον ποταμόν προς έσπε

ραν έπὶ Λυδιαν καὶ Ἰωνίαν φέροι ἡ δὲ διὰ τῶν ὀρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχους ἄγοι. 16. Τούτους δ΄ ἔφω σαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὅρη καὶ πολεμικοὺς εἶναι καὶ βασιλέως οὐκ ἀκούειν ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιὰν, δώδεκα μυριάδας τούτων δὲ οὐδένα ἀπονοστῆδαὶ διὰ τὴν δυςχωρίαν ὅπότε μεντοί πρὸς τὸν σατράπην τὸν ἐν τῷ πεδίῳ σπείσαιντο, καὶ ἐπιμιγνύναι σφῶν τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκείνον πρὸς ἑαυτούς.

17. 'Ακούσαντες δὲ ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς εκασταχόσε φάσκοντας εἰδέναι, οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες ὅποῖ πορεύεσθαι ἔμελλον. 'Εδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τῶν ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβάλλειν τούτους γὰρ διελθόντας ἔφασαν εἰς 'Αρμενίαν ῆξειν, ῆς 'Ορόντας ῆρχε πολλῆς καὶ εὐδαίμονος. 'Εντεῦθεν δὲ εὕπορον ἔφασαν εἰναι ὅποῖ τις ἐθέλεῖ πορεῦεσους. 'Εντεῦθεν δὲ εὕπορον ἔφασαν εἰναι ὅποῖ τις ἐθέλεῖ πορεῦεσους. 18. 'Επὶ τούτοις ἐθύκαντο, ὅπως, ὁπηνικά καὶ δοκοίη χῆς ωρας, τὴν πορεῖαν ποιοῖντο τὴν γὰρ ὑπερβόλην αῶν ὀρέων ἐδεδοίνεσαν μὴ προκαταληφθείη καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπήγειαν, συνεσκευασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἔπεβθαι ἡνίκ ῶν τις παραγγείλη.

ΣΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Δ

CAP. I

. "ΟΣΑ μεν δη εν τη αναβάσει εγένετο μέχοι τη. μάχης, και όσα μετά την μάχην έν ταῖς σπονδάῖς ας βασιλεύς καὶ .. συν Κύρο άναβάντες Ελληνες έσπείσαντο, καὶ όσα παραβάντος κάς σπονδάς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ελληνας έπακολουθούντος του Περσικού στρατεύματος, έν τῷ πρόσθεν 2. Έπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἔνθα ὁ λόγω δεδήλωται. ποταμός παντάπασιν ἄπορος ἢν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δ' οὐκ - ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχια ὅρη ἀπόθομα ὑπὲρ αὐτοῦ ατου ποταμού εκρέματο, εδόκει δη τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὁρέων πορευτέον είναι. 3. "Ηκουον γάρ των άλισκομένων ότι εί διέλθοιεν τὰ Καρδούγια όρη, ἐν τῆ ᾿Αρμενία τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἢν μὲν βούλδονται, διαβήσονται ἡν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασι. Εξίτ Καὶ τοῦ Εὐφράτου τε τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος είναι και έστιν ούτω στενόν. 4. Την δ' είς τους Καρδούχους έμβολην ώδε ποιουνται, αμα μεν λαθείν πειρώμενοι, αμα δε φθά-Υω σαι πρίν τούς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα. 5. Ἐπειδή ἦν άμωὶ την τελευταίαν φυλακήν καὶ έλείπετο τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταίους διελθετ το πεδίον, τηνικατίτα άναστάντες άπο παραγγέλσεως πορευόμενοι άφικνουνται αμα τη ήμερα πρός το όρος. 6. Ενθα δη Χειρίσοφος μεν ήγειτο του στρατεύματος λαβών το άμφ αύτον και τους γυμνητας πάντας. Ξενοφων δε σύν τοις οπισθοφύλαξιν οπλίταις είπετο οὐδένα έχων γυμνητα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει είναι μή τις άνω πορευομένων έκ του όπισθεν επίσποιτο. 7. Καὶ έπι μεν το άκρον άναβαίνει Χειρίσοφος ποίν τινα αισθέσθαι των πολεμίων · έπειτα δε ύφηγείτο · έφείπετο δε άεὶ τὸ ύπερβάλλον τοῦ στρατεύματος είς τος κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκὲσί τε καὶ μύχοῖς τῶν ågåær. bent a zone

ayxyor

- 8. Ενθα δή οἱ μεν Καρδούγοι εκλιπόντες τὰς οἰκίας έγοντες καὶ γυταϊκας καὶ παίδας έφευγον έπὶ τὰ όρη τὰ δ' ἐπιτήδεια πολλά ζν λαμβάνειν, ζσαν δε και χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι, ών οὐδὲν ἐφερον οἱ Ελληνες · οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους έδίωκον, υποφείδομενοι, εί πως έθελήσειαν οι Καρδούχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ σιλίας τῆς γώρας, ἐπείπερ βάσιλει πολέμιοι ἦσαν. 9. Τὰ μέντοι ἐπιτήδεια δίτο τις ἐπιτυγχάνοι ἐλάμβανον · ἀνάγκη γὰο ἦν Οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὖτε καλούντων ὑπήκουον οὖτε ἄλλο τι οιλικόν οὐδεν εποίουν. 10. Έπει δε οἱ τελευταῖοι τῶν Ελλήνων κατέβαιτον είς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ήδη σκοταῖοι, (διὰ γὰρ τὸ στενήν είναι την όδὸν όλην την ημέραν η ανάβασις αὐτοῖς έγένετο καὶ κατάβασις εἰς τὰς κώμας,) τότε δὴ συλλεγέντες τινές τῶν Καρδούχων τοῖς τελευταίοις ἐπέθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις και τοξεύμασι κατέτρωσαν, ολίγοι τινές όντες έξ άπροςο δοκήτου γάρ αυτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ελληνικόν. 11. Εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, εκινδύνευσεν αν διαφθαρήναι πολύ τοῦ στρατεύματος. Καὶ ταύτην μεν την νύκτα ούτως εν ταξς κώμαις ηνλίσθησαν οί δε Καρδούγοι πυρά πολλά έκαιον κύκλο επὶ τῶ όρεων καὶ συνεώρων άλλήλους.
  - 12. "Αμα δὲ τῆ ἡμέρα συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ελλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίῶν τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα πορεύεσθαι ἔχοντας, καταλιπόντας τὰ ἄλλα, καὶ ὁπόσα ἢν νεωστὶ αἰχιιάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῆ στρατιᾳ πάντα ἀφεῖ ναι. 13. Σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὅντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχιιάλωτα καὶ πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὅντες ἀπόμαχοι ἢσαν ὁιπλάσιά τε τὰ ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὅντων. Δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οῦτω τοιεῖν.
  - † 14. Έπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστάντες ἐν στενῷ οἱ στρατηγοὶ εἴ τι εὐρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφιέμενον ἀφηροῦντο οἱ δ ἐπείθοντο, πλὴν εἴ τίς τι ἔκλεψεν, οἱον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐπρεπῶν. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οῦτως ἐπορεύθησαν, τὰ μέν τι μαχόμενοι τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι. 15. Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμών πολὺς, ἀναγκαῖον δ ἢν πορεύσθαι οὐ γὰρ ἢν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ ἡγεινο μεν Χειρίσοφος ἐπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. 16. Κα κὶ πολέμωι ἰσχυρῶς ἐπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν.

θεντο, καὶ στενών όντων των χωρίων έγγυς προςιόντες έτόξευον καὶ έσφετδόνων: ,ωςτε ήναγκάζοντο οι Ελληνες επιδιώκοντες και πάλιν αναχάζοντες σχολή πορεύεσθαι καὶ θάμινα παρήγγελλεν ὁ Ξενοφων υπομένειν, ότε οἱ πολέμιοι ἰσγυρως ἐπικέριντο. 17. Ενθα ὁ Χειρίσοφος άλλοτε μεν ότε παρεγήθωτο ύπεμενε, τότε δε ούν ύπεuever, αλλ' ήγε ταχέως καὶ παρηγγύα επεσθαι· ωςτε δηλον ήν ότι πράγμα τι είη σγολή δε ούκ ήν ίδειν παρελθόντι το αίτιον της σπουδής · ωςτε ή πορεία όμοία φυγής εγίγνετο τοῖς οπισθοφύλαξι. 18. Καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνηρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος τοξευθείς διά της άσπίδος και της στολάδος είς τάς πλευράς, και Βασίας Αρχάς διαμπερές είς την κεφαλήν. 19. Έπει δε άφίκοντο έπὶ στάθμον, εύθυς ως περ είγεν ὁ Ξενοφων έλθων πρὸς τας τον Γειρίσοφον ήτιατο αυτον ότι ουχ υπέμεινεν, άλλ' ήταγκάζοντο φεύγοντες αμα μάχεσθαί. Καὶ νῦν δύο καλώ τε κάγαθὸ ἄνδρε Ακτέθνατον καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι αὐτὰ ἐδυνάμεθα. Αποκρίνεται πρός ταῦτα ὁ Χειρίσοφος Βλέψον, ἔφη, πρός τὰ ὅρη καὶ ίδε ώς άβατα πάντα ἐστί. Μία δὲ αὖτη όδὸς ἣν ὁρᾶς ὀρθία. και έπι ταύτη ανθρώπων δράν έξεστί σοι δίλον τοσούτον, οι κατειληφότες φυλάττουσι την έκβάσιν. 21. Ταῦτα έγω έσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι πρὶν κατειληφθαι την υπερβολήν οι δε ηγεμόνες ους έχομεν ου φασιν είναι αλλην όδόν. 22. Ο δε Ξενοφων λέγει 'Αλλ' έγω έχω δύο ανδρας. Έπει γαρ ήμιν πράγματα παρείγον, ένηδρεύσαμεν, όπερ ήμας και

23. Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον διαλαβόντες εἴ τινα εἰδεῖεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. Ὁ μὲν οὖν ἔτερος οὐν ἔφη καὶ μάλα πολλῶν φόβων προςαγομένων ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ως ἐλιμον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἐτέρου κατεδῷἀγὴ. 24. Ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν ὅτι οὖτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτὰ εἰδέναι ὅτι αὐτῷ τυγχάνει θυγάτης ἐκεῖ παρ ἀνδρὶ ἐκδεδομένη αὐτὸς δ' ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. 25. Ἐρωτώμενος δ' εἰ εἰη τι ἐν αὐτῷ δυξπάριτον χωρίον ἔφη εἶναι ἄκρον δ εἰ μή τις προκαταλήψοιτο ἀδύνατον ἔσξεθαι, παρελθεῖν. 26. Ἐνταῦθα ἰδόκει ευγναλέσαντας λοχαγοῦς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὁπλιτῶν

ἀναπνεμθαί, εποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτῶν, καὶ ζῷντας προὐθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ένεκεν ὅπως ἡγεμόσιν εἰδόσι

την χώραν χρησαίμεθα.

λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν εἴ τις αὐτῶν ἔστιν ὅςτις ἀκὴρ ἀγα

τος ἐθέλοι ἄν γενέσθαι ἄν καὶ ὑποστὰς ἐθελοντης πορεύεσθαι. 27.

γιι Τφίστανται τῶν μὲν ὁπλιτῶν ᾿Αριστώνυμος Μεθυδριεὺς ᾿Αρκὰς
καὶ ᾿Αγασίας Στυμφάλιος ᾿Αρκάς, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παὐράσιος ᾿Αρκὰς καὶ οὐτος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι
προςλαβών ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος. Ἐγὰ γὰρ, ἔφη,
οἰδα ὅτι ἔψονται πολλοὶ τῶν νέρν ἔμοῦ ἡγουμένου. 28. Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξιαρχῶν ἐθελοι συμπορεύεσθαι. ἡτρίσταται ᾿Αριστέας Χῖος, ὅς πολλάχοῦ πολλόῦ ἄξιος
τῆ στρατιᾶ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

CAP. II.

1. Καὶ ἢν μὲν δείλη ἢδη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς, ἐμφαγόντας ποδερεο ραι . και 1 ο ν μλεπολά ομοαντες παδαφιρο αφικ αρτοις . και αρμικ θενται την μεν νύκτα, η λάβωσι το άκρον, το χωρίον φυλάττειν · άμα δε τη ημέρα τη σάλπιγγι σημαίνειν καὶ τοὺς μεν ἄνω όντας ἰέναι ἐπὶ τους κατέχοντας την φανεράν έκβασιν · αυτοί δε συμβοηθήβειν έκβαίνοντες ως αν δύνωνται τάχιστα. 2. Ταῦτα συνθεμένοι οἱ μεν έπορεύ 🗗 οντο πληθος ώς διςγίλιοι καὶ ὕδωρ πολύ ήν έξ οὐρανοῦ Εενομῶν δὲ έγων τοὺς οπισθοφύλακας ήγεῖτο πρὸς τὴν φανερὰν έκβασιν, ὅπως ταύτη τη όδο οί πολέμιοι προςέγοιεν τον νουν και ώς μάλιστα λάθοιεν περιιόντες. 3. Έπεὶ δὲ ήσαν ἐπὶ γάράδρά οἱ ὀπισθοφύλακες ἡν 🕇 έδει διαβάντας πρός τὸ ὄρθιον έκβαίνειν, τηνικαῦτα έκυλίνδουν οί βάρβαροι όλοιτρόγους άμαξιαίους καὶ μείζους καὶ ἐλάττους [λίθους]. οι φερόμενοι πρός τας πέτρας πταίοντες διέσφενδονώντο . και παντάπασιν οὐδὲ πελάραι οἶον τ ην τη εἰσοδφ. 4. Ενιοί δὲ τῶν λογαγῶν, εἰ μὴ ταύτη δύναιντο, ἄλλη ἐπειρώντο καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος έγένετο. Έπεὶ δὲ ῷοῦτο ἀφανεῖς είναι ἀπιόντες, τότι απηλθον έπὶ τὸ δείπνον Ετύγχανον δε καὶ ανάριστοι όντες αὐτών οί οπισθοφυλακήσαντες. Οί μέντοι πολέμιοι, φοβούμενοι δηλον ότι οὐδ ἐπμύσαντο δὶ ὅλης τῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς λίθους: τεκμαιρεσθαι δ' ήν τῷ ψόσφ. 5. Οι δε έχοντες τον ήγεμόνα, κύκλο περιιόντες καταλαμβάνουσι τους σύλακας άμφι πυρ καθημένους και τους μεν κατακανόντες τους δε καταδιώξαντες αυτοί έντανθα έμενον ως το άκρον κατέχοντες. 6. Οί δ ού κατείχον.

άλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲς αὐτῶν πας ον ἦν ἡ στενὴ αὖτη όδὸς ἔς ἡ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. Εφοδος μέντοι ἀὖτζθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν οι ἐπὶ τῆ φανερῷ ὁδῷ ἐκάθηντο.

7. Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ύπεφαινεν επορεύοντο σίξη συντεταγμένοι έπὶ τοὺς πολεμίους · καὶ γαρ ομίγλη εγένετο, ωςτε έλαθον έγγυς προςελθόντες. Έπει δε είδον αλλήλους, η τε σαλπιγξ έπεφθέγξατο καὶ αλαλάξαντες οί Ελληνες ίεντο έπὶ τοὺς ἀνθρώπους οί δ΄ οὐκ έδέξαντο, ἀλλά λιπέντες την όδον φεύγοντες όλίγοι απέθνησκον ευζώνδι γαρ ήσαν. 8. Οἱ δ' ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀχούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθὺς ↓ ίεντο άνω κατά την φανεράν όδόν . άλλοι δε των στρατηγών κατά ατριβεῖς όδοὺς ἐπορεύοντο ἡ ἔτυγον ἔκαστοι ὅντες, καὶ ἀναβάντες ώς έδύναντο ανίμων αλλήλους τοῖς δόρασι. 9. Καὶ ούτοι πρώτοι συνέμιξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον. Ξενοφῶν δὲ, ἔγων τῶν οπισθοφυλάκων τους ημίσεις, έπορεύετο ήπερ οι τον ηγεμόνα έχοντες : εὐοδωτάτη γάρ ήν τοῖς ὑποζυγίοις : τοὺς δ' ἡμίσεις ὅπισθεν των υποζυγίων έταξε. 10. Πορευύμενοι δ' έντυγγάνουσι λόφφ ύπλο της όδου κατειλημμένω ύπο των πολεμίων, ους η άποκόψαι ην ανάγκη ή διεζεύγθαι από των άλλων Ελλήνων. Καὶ αίτοί μεν αν επορεύθησαν ήπερ οι άλλοι τα δ' ύποζύγια ούκ ην άλλη η ταύτη έκβηται. 11. Ένθα δη παρακελευσάμενοι άλλήλοις προςβάλλουσι πρός τον λόφον όρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλω άλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. τέως μεν αυτούς αναβαίνοντας οπη έδύναντο εκαστος οι βάρβαροι έτόξευον καὶ έβαλλον, έγγυς δ' οὐ προςίεντο, άλλὰ φυγή λείπουσε τὸ γωρίον. Καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οί Ελληνες καὶ έτερον ορώσιν έμπροσθεν λόφον κατεχόμενον, επί τουτον αθθίς εδόκει πορεύεσθαι. 13. Έννοήσας δ' ὁ Ξενοφων μη εί έρημον καταλείποι τὸν ήλωκότα λόφον, καὶ πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθοΐντὸ τοῖς ὑποζυγίοις παριούσιν, (ἐπὶ πολὺ δὲ ἢν τὰ ὑποζύγια ατε διὰ στενής της όδου πορευόμενα,) καταλείπει έπὶ του λόφου λοχαγούς Κηφισόδωρον Κηφισοφώντος 'Αθηναίον καὶ 'Αμφικράτην 'Αμφιδήμου Αθηναίον καὶ Αργαγόραν Αργείον φυγάδα αύτος δε σύν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τροπώ και τούτον αίρουσιν. 14. Ετι δ' αύτοις τρίτος μαστός λοιπός δη πολύ δρθιώτατος ό ύπερ της έπι τῷ πυρί καταληφθείσης συλακής της νυκτός ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. 15. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ελληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν · ὧςτε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον δείσαι τας αὐτοὺς μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο ἀπολιπεῖν. Οἱ δὲ ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὅπισθεν γιγνόμενα πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν.

16. Καὶ Ξενοσῶν μεν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ άχρον, τοὺς δ' άλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόγοι προςμίζειαν καὶ προελθόντας κατά την όδον έν τῷ όμαλῷ θέσθα τὰ ὅπλα είπεν. 17. Καὶ ἐν τούτφ τῷ χρότφ ἢλθεν ᾿Αρχαγόρας ο Αργείος πεφευγώς και λέγει ώς άπεκοπήδαν από του πρώτου λόφου καὶ ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Αμφικράτης καὶ ἄλλοι οιοι μη άλλομενοι κατά τις πέτρας πρός τους όπισθοφύλακας 18. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἡκον ἐπὶ άντίπορον λόφον τῷ μαστῷ : καὶ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δί έρμηνέως περί σπονδών καί τους νεκρούς απήτει. 19. Οί δ' έφασαν αποδώσειν έφ' φ μη καίειν τας κώμας. Συνωμολόγει ταῦτα ό Ξενοφῶν. 'Εν ῷ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρήει, οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο, πάντες οδ έκ τούτου τοῦ τόπου συνεβούησαν ένταῦθα Τοτάντο οἱ πολέμιοι. 20. Καὶ ἐπεὶ ἦοξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειντο, ἵεντο δη οἱ πολέαιοι πολλώ πλήθει καὶ θορύβω καὶ έπεὶ έγενοντο έπὶ τῆς κορυφῆς του μαστου αφ'ού Εεροφων κατέβαινεν, έχυλίνδουν πέτρας καὶ ένδις μεν κατεάξαν το σκελος, Ξενοφώντα δε ο ύπασπιστης έγων την ασπίδα απέλιπεν 21. Εὐούλοχος δὲ Λουσιεύς Αρκας προςέδραμεν αὐτῷ ὁπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεγώρει, καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπῆλθον.

22. Έκ δὲ τούτου πᾶν ὅμου ἔγένετο τὸ Ἑλληνικὸν, καὶ ἐσκήτησαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδείοις δαψιλέσι καὶ γὰς οἶνος πολὸς ἢν, ὃν ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. 23. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο ῶςτε λαβόντες τοὺς νεκροὺς ἀπέδοσαν τὸν ἡγεμόνα: καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθάνουδει ἐκ τῶν δυνατῶν ῶςπερ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγάθοῖς. 24. Τῆ δ ὑστεραία ἄνευ ἡγεμόνος ἐπορεύοντο: μαχόμενοι δ' οἱ πολέμιο καὶ ὅπη εἴη στενὸν χωρίον προκαταλαμβάνοντες ἐκώλυον τὰς παρόδους. 25. 'Οπότε μὲν οὖν τοὺς πρώτους κωλύου, Ξενοφῶν ὅπιοθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὅρη ἔλυε τὴν ἀπόφραξῖν τῆς παρόδους.

3.

τοῖς πρώτοις ἀνωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων · 26.
όπότε δὲ τοῖς ὅπισθεν ἐπιθοῖντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλυόντῶν ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς ὅπισθεν. Καὶ ἀεὶ οὕτως ἐβοήθουν ἀλλήλοῖς καὶ ἰσχυρῶς ἀλλήλων ἔπεμέλοντο. 27. Ἡν δὲ καὶ ὁπότε αὐτοῖς τοῖς ἀναβᾶσι πολλὰ πράτματὰ παρεῖχον οἱ βάρβαροι πάλιν καταβαίνουσιν · ἐλαφροὶ γὰρ ἤσαν ὡςτε καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν · οὐδὲν γὰρ εἰχον ἄλλο ἢ τόξα καὶ σφενδόνας. 28. "Αριστοι δὲ τοξόται ἤσαν εῖχον δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχη · (Δ΄ εἰλκον δὲ τὰς νευρὰς ὁπότε τοξεύοιεν πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προςβαίνοντες. Τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀποῖδων καὶ διὰ τῶν θωράκων εἰχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ελληνες ἐκρῶντο ἀλροιεν ἀκοντίοις ἐναγκυλῶντες. 'Εν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρῆτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο · ἦυχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.

CAP. III.

- 1. Ταύτην δ' αὐ τὴν ἡμέραν ἡὐλισθησαν ἐν ταῖς κώμαις ταῖς ὑπέρ τοῦ πεδίου τοῦ παρὰ τὸν Κεντρίχην ποταμὸν, εὐρος ὡς δίπλεθρον, ἣς ὁρίζει τὴν Αρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν καὶ οἱ Ελληνες ἐνταῦθα ἀνεπαύσαντο ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς ὡς ἔξ ἢ ἐπτὰ στάδια τῶν Καρδούχων. 2. Τότε μὲν οὖν ηὐλίσθησαν μάλα ἡδέως καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχοντες καὶ πιλιὰ τῶν παμεληλυθό ων πόνων μιημονεύβντες. Επτὰ γὰρ ἡμέρας ὅσᾶςμερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν, καὶ ἔπαθον κακὰ ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως κὰ Τισσαφέρνους. Ώς οὖν ἀπηλλαγμένοι τούτων ἡδέως ἐκοιμήθησαν.
- 3. Αμα δε τη ήμερα όρωσιν ιππέας που πέραν τοῦ ποταμοῦ εξωπλιδημένους ώς κωλύσοντας διαβαίνειν πεζούς δ' έπι ταῖς δχθαις παρατεταγμένους άνω τῶν ιππέων ώς κωλύσοντας εἰς τὴν Αρμενίαν ἐκβαίνειν. 4. Ἡσαν δε οὐτοι Ορόντου καὶ Αρτούχου Αρμένιοι καὶ Μαρδόνιοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. Ἐλέγοντο δε οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ ἀλκιμοι είναι ὅπλα δ' είχον γερόα μακρὰ καὶ λόγχας. 5. Αἱ δε ὅχθαι αὐται ἐφ' ῶν παρατεταγμένοι κὸτοι ἡσαν τρία ἡ τέτταρο κλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον

όδος δε μία ή δρωμένη ήν άγουσα άνω ως περ χειροποίητος ταύτη εξειρώντο διαβαίνειν οι Ελληνες. 6. Επει δε πειρωμένοις το τε υδωρ υπέρ των μαστων εφαίνετο, και τραχύς ήν ο ποταμός μεγάλοις λίθοις και όλισθηροῖς, και ουτε έν τῷ υδατι τὰ ὅπλα ἤν ἔχειν εἰ δε μὴ, ἥρπαζεν ο ποταμός επί τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις φέροι, γυμνοι εἰγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα και τὰ ἄλλα βελη ἀνεχώρησαν οὐν και αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν

7. Ένθα δε αυτοί την πρόσθεν νύκτα ήσαν έπι του όρους έωρων τους Καρδούχους πολλούς συνειλεγμένους συν τοῖς οπλοις Ένταῦθα δη πολλη άθυμία ην τοῖς Ελλησιν, όρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυςπορίαν, ὁρῶσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὁρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὅπισθεν. 8. Ταύτην μεν ούν την ημέραν και την νύκτα έμειναν έν πολλή άπορία όντες. Ξενοφων δε όναρ είδεν έδοξεν εν πέδατς δεδέσθαι, αθται δε αυτφ αυτόματοι περιορυγίναι, ώςτε λυθηναι και διαβαίνειν οπόσον έβούλετο. Έπεὶ δὲ ὅρθρος ἢν ἔργεται πρὸς τὸν Χειρίσοφοι καὶ λέγει ὅτι ἐλπίδας ἔγει καλῶς ἔσεσθαι καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὸ οναρ. 9. 'Ο δε ήδετό τε και ώς τάγιστα ξως ύπεφαινεν εθύοντο πάντες παρόντες οι στρατηγοί και τὰ ίερὰ καλὰ ην εὐθὺς ἐπὶ τοῦ πρώτου. Καὶ ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ λογαγοὶ παρήγγελλον τη στρατιά άριστοποιείσθαι. 10. Αριστώντι δέ τφ Σενοηώντι προςέτρεχον δύο νεανίσκω · ήδεσαν γάρ πάντες ότι έξείη αὐτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι προςελθεῖν καὶ εἰ καθεύδοι έπεγείράντα είπειν εί τίς τι έγοι των πρός τον πόλεμον. τότε έλεγον ότι τυγγάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες ώς έπὶ πύρ, κάπειτα κατίδοιεν έν τῷ πέραν έν πέτραις καθηκούσαις αύτον τον ποιαμον γέροντά τε καὶ γυναϊκα καὶ παιδίσκας ώςπες μαδοίπους ίματίων κατατιθεμένους έν πέτρα αντρώδει. 12. 'Ιδούσι δέ σφισι δόξαι άσφαλές είναι διαβήναι οὐδε γάρ τοῖς πολεμίος ίππευσι πρόςβατον είναι κατά τουτο. 'Εκδύντες δε έφασαν έγοντες τὰ έγχειρίδια γυμνοί ώς νεύσούμενοι διαβαίνειν πορευόμενοι δί πρόσθεν διαβαίτειν πρίν βρέξαι τὰ αίδοῖα καὶ διαβάντες καὶ λε βόντες τὰ ἱμάτια πάλιν ήχειν.

13. Εὐθὺςς οὖν ὁ Ξενοφῶν αὐτός τε ἔςπενδε καὶ τοῖς νεανσκοις ἐγχεῖν ἐκέλευσε καὶ εὕχεσθαι τοῖς φήτασι θεοῖς τά τε ὀνείρατα καὶ τὸν πόρον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. Σπείσας δὶ ἐὐθὸς

έγε τους νεανίσκους παρά τὸν Χειρίσυφον καὶ διηγούνται ταὐτά. 14. 'Ακούσας δε καὶ ὁ Χειρίσοφος σπονδάς εποίει. Σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τους στρατηγούς έβουλεύοντο όπως αν κάλλιστα διαβαίε καὶ τούς τε ἔμπροσθεν νικῷεν καὶ ὑπὸ τῶν ὅπισθεν μηδὲν πάσχοιε» « ¿Š ε i 15. Καὶ έδοξεν αὐτοῖς Χειρίσοφον μεν ἡγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν έχοντα τὸ ημισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ημισυ ὑπομέγειν σύν Ξενοφωντι · τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν ὅγλον ἐν μέσφ τούτων διαβαίνειν. 16. Έπει δε καλώς ταῦτα είγεν επορεύοντο ήγοῦντο δε οί νεανίσκοι εν άριστερά έχοντες τον ποταμόν · όδος δε ήν επί την διάβασιν ώς τέτταρες στάδιοι.

17. Πορευομένων δ' αὐτῶν ἀντιπαρήεσαν αὶ τάξεις τῶν ἱππέων. Ἐπειδη δὲ ήσαν κάτα την διάβασιν καὶ τὰς όγθας τοῦ ποταμοῦ, έθεντο τὰ ὅπλα, καὶ αὐτὸς πυῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος καὶ ἀποδύς ελάμβανε τὰ ὅπλα καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε καὶ τοὺς λογαγοὺς ἐκέλευεν ἄγειν τοὺς λόγους ὀρθίους, τοὺς μὲν ἐν αριστεμά τους δε εν δεξιά έαυτου. 18. Και οι μεν μαντίεις έσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευόν τε και ἐσφεν-δόνων ἀλλ οὖπω ἐξικνοῦντο. 19. Ἐπεὶ δὲ καλὰ ἢν τὰ σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον συνωλόλυζον δε καὶ αί γυναϊκες ἄπασαι. Πολλαὶ γὰρ ἢσαν έταῖραι έν τῷ στρατεύματι.

20. Καὶ Χειρίσοφος μεν ενέβαινε καὶ οἱ σὺν ἐκείνο ὁ δὲ Ξενοφων των οπισθοφυλάκων λαβών τούς εύζωνοτάτους έθει άνα κράτος πάλιν έπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ἔκβασιν τὴν εἰς τὰ τῶν Αρμενίων ὅρη προςποιούμενος ταύτη διαβὰς ἀποκλείζειν τοὺς παρά τὸν ποταμὸν ἱππεῖς. 21. Οἱ δὲς πολέμιοι ὁρῶντες μὲν τοὺς άμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ περῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς άμφὶ 🛶 🕽 Σενοφώντα θέοντας είς τουμπαλιν, δείσαντες μη αποκλεισθείησαν φεύγουσιν ανά κράτος ώς πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν ἄνω Επεί δε κατά την όδον εγενοντο, ετεινον άνω πρός το όρος. Αύκιος δε ό την τάξιν έγων των ίππέων και Αισχίνης ό την τάξιν έγων των πελταστών των άμφὶ Χειρίσοφον έπεὶ έωρων άνὰ κράτος φεύγοντας, είποντο · οἱ δὲ στρατιώται ἐβύων μὴ ἀπολείπεσθαι άλλα συνεκβαίνειν έπὶ τὸ όρος. 23. Χειρίσοφος δ' αὖ έπεὶ διέβη, τους μεν ίππεας ούκ εδίωκεν, εύθυς δε κατά τάς προςηκούσας

δχθας επὶ τὸν ποταμὸν εξέβαινεν επὶ τοὺς ᾶνω πολεμίους. Οἱ δἰ ἄνω, ὁρῶντες μὲν τοὺς ε΄αυτῶν ἱππέας φεύγοντας, ὁρῶντες δἰ ὁπλίτας σφίσιν ἐπιόντας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲυ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα.

24. Ξενοφῶν δὲ ἐπεὶ τὰ πέραν ἐώρα καλῶς γιγνόμενα, ἀπεχώρει τὴν ταχίστην πρὸς τὸ διαβαϊνον στράτευμα καὶ γὰρ ci Καρδοῦχοι φανεροὶ ἤδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντες ὡς ἐπιθησό
μενοι τοῖς τελευταίοις. 25. Καὶ Χειρίσοφος μὲν τὰ ἄνω κατεῖχε,
Λύκιος δὲ σὺν ὀλίγοις ἐπιχειρήσας ἐπιδιῶξαι ἔλαβε τῶν σκευοφόρων
τὰ ὑπολειπόμενα καὶ μετὰ τούτων ἐσθῆτά τε καλὴν καὶ ἐκπώματα.
26. Καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ὅχλος ἀπμῆν διέβαινε Ξενοφῶν δὲ στρέψας πρὸς τοὺς Καρδούχους ἀντία τὰ ὅπλα
ἔθετο καὶ παρήγγειλε τοῖς λοχαγοῖς κατ ἐνωμοτίας ποιήπασθαι
ἔκαστον τὸν ἑαυτοῦ λόχον, πὰὰ ἀσπίδας παραγαγόντας τὴν ἐνωμοτίαν ἐπὶ φάλαγγος καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς ἐνωμοτάρχας
πρὸς τῶν Καρδούχων ἰέναι, οὐραγοὺς δὲ καταστήδάσθαι πρὸς τοῦ
ποταμοῦ.

27. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὡς ἑώρων τοὺς ὀπισθοφύλακας τοῦ ὅγλου ψιλουμένους χαὶ όλίγους ήδη φαινομένους, θάττον δη επήεσαν οὐδάς τινας άδοντες. Ο δε Χειρίσοφος, έπεὶ τὰ παὸ αὐτῷ ἀσφαλώς είχε, πέμπει παρά Ξενοφώντα τούς πελταστάς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας καὶ κελεύει ποιεῖν ο τι αν παραγγέλλη. 28. 'Ιδών δὶ αὐτοὺς διαβαίνοντας ὁ Ξενοφών πέμψας ἄγγελον κελεύει αὐτοῦ μείναι έπὶ τοῦ ποταμοῦ μὴ διαβάντας. ὅταν δ΄ ἄρξωνται αὐτοὶ διαβαίνειν, ενανχίους ενθεν καὶ ένθεν σφων εμβαίνειν ώς διαβησομένους, διηγκυλισμένους τους ακοντιστας και επιβεβλημένους τους βιθ τοξότας μη πρόσω δε του ποταμού προβαίνειν. 29. Τοῖς δε παδι έμετος παρήγγειλεν, επειδάν σφενδόνη έξικνηται καὶ άσπίς ψοφή, παιανίσαντας θεῖν ἀεὶ εἰς τοὺς πολεμίους · ἐπειδὰν δὲ ἀνα στρέψωσιν οί πολέμιοι καὶ έκ τοῦ ποταμοῦ ὁ σαλπιγκτής σημήνη τὸ πολεμικόν, αναστρέψαντας έπι δόρυ ήγεισθαι μεν τους οὐραγούς, θείν δε πάντας καὶ διαβαίνειν ὅτι τάγιστα ή έκαστος την τάξη είγεν, ώς μη έμποδίζειν άλλήλους. ὅτι ούτος ἄριστος ἔσοιτο ος αν πρώτος έν τῷ πέραν γένηται.

30. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὁρῶντες ὀλίγους ἤδη τοὺς λοιποὺς, πολ·
λοὶ γὰρ καὶ τῶν μένειν τεταγμένων ἄχοντο ἐπιμελησόμενοι οἱ μὲν
ἐποζυγίων, οἱ δὲ σκευῶν, οἱ δὲ ἐταιρῶν, ἐνταῦθα δὴ ἐπέκειντο

Φρασέως καὶ ήρχοντο σφενδονᾶν καὶ τοξεύειν. 31. Οἱ δὲ Ελληνες παιανίσαντες ῶρμησαν δυόμφ ἐπ αὐτούς · οἱ δ' οὐκ ἐδίξαντο · καὶ γὰρ ήσαν ώπλισμένοι, ὡς μὲν ἐν τοῖς ὅρεσιν, ἰκανῶς πρὸς τὸ ἐπι δραμεῖν καὶ σεύγειν, πρὸς δὲ τὸ εἰς χεῖρας δέχεσθαι οὐχ ἰκανῶς. 32. Ἐν τούτφ σημαίνει ὁ σαλπιγκτής · καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττον · οἱ δ' Ελληνες τὰ ἐναντία στρέψαντες ἔφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ ὅτι τάχιστα. 33. Τῶν δὲ πολεμίων οἱ μέν τινες αἰσθόμενοι πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ τοξεύοντες ὀλίγους ἔτρωσαν · οἱ δὲ πολλοὶ καὶ πέραν ὅνεων τῶν Ελλήνων ἔτι φανερο. ἡσαν φεύγοντες. 34. Οἱ δὲ ὑπαντήσεντες ἀνδριζόμενοι καὶ προςωτέρω τοῦ καιροῦ προϊόντες ὕστερον τῶν μετὰ Ξενοφῶντος διέβησαν πάλιν · καὶ ἔτρώθησάν τινες καὶ τούτων.

CAP. IV.

Έπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι άμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορευθη σαν διὰ τῆς Αρμενίας πεδίον ἄπαν καὶ λείους γηλόφους οὐ μεῖον η πέντε παρασάγγας ου γαρ ήσαν έγγυς του ποταμού κωμαι δια τους πολέμους τους πρός τους Καρδούγινς. 2. Είς δὲ ην ἀφίκοντο κώμην μεγάλη τε ην και βασίλειον είγε τῷ σατράπη, και ἐπὶ ταις πλείσταις οικίαις τύρσεις έπησαν, έπιτήδεια δ ην δαψιλη. 3. Εντεύθεν δ' επορεύθησαν σταθμούς δύο παρασάγγας δέκα μέχρις υπερηλθον τὰς πηγάς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. Ἐντεῦθεν δ' έπορεύθησαν σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα έπι τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. Ούτος δ' ήν μέγας μεν οῦ, καλὸς δέ κομαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν. 4. 'Ο δὲ τόπος οὖτος 'Αρμενία έκαλειτο ή προς έσπέραν. Υπαρχος δ' ήν αυτής Τηρίβαζος, ό και βασιλεί φίλος γενόμενος και όπότε παρείη, οὐδείς άλλος βασιλέα έπὶ τὸν ιππον ἀνέβαλλες. 5. Οὖτος προςήλασεν ἱππέας έγων, και προπέμψας έρμηνέα είπεν ότι βούλοιτο διαλεγθήναι τοῖς άργουσι. Τοῖς δὲ στρατηγοῖς έδοξεν ἀκοῦσαι καὶ προςελθόντες είς επήμοον ήρωτων τι θέλοι. 6. Ο δε είπεν ότι σπείσασθαι Βούλοιτο ἐφο ο μήτε αὐτὸς τοὺς Ελληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίμη τίζε οικίας, λαμβάνειν τε τὰ έπιτήδεια οσων δέοιντο. "Εδοξε ταύτα τοις στρατηγοίς και έσπείσαντο έπι τούτοις.

7. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς τρεῖς διὰ πελίου παρα-

σάγγας πεντεκαίδεκα καὶ Τηρίβαζος παρηκολούθει έχον της ευν τοῦ δύναμιν ἀπέχων ώς δέκα σταδίους καὶ ἀφίκοντο εἰς βασίλεια και κώμας πέριξ πολλάς πολλών των έπιτηδείων μεστάς. 8. Στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς γιών πολλή: καὶ ξωθεν έδοξε διασκηνήσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας του γαρ εωρων πολέμιον ουδένα και ασφαλές εδόκει είνα διὰ τὸ πληθος τῆς χιόχος.
 9. Ἐνταῦθα εἶχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια με οσα έστιν ἀγαθὰ, ιξρεία, σίτον, οίνους παλαιούς εὐώδεις, ἀστάφις δας, ὄσπρια παντοδαπά. Τον δε ἀποσκεδαννυμένον τινές ἀπό τοῦ στρατοπέδου έλεγον ότι κατίδοιεν στράτευμα καὶ νύκτωρ πολλά πυρά φαίνοιτο. 10. 'Εδόκει δη τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλες είναι διασκηνοῦν, άλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Έντεῦθεν συνκαὶ γὰρ ἐδόκει διαιθριάζεις. 11. Νυκτερευόντων δ αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιὼν απλετος, ώςτε ἀπέκρυψε καὶ τὰ δπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους · καὶ τὰ ὑποζύγια συνε-πόδισεν ἡ χιών · καὶ πολὺς ὄκῦςς ἦν ἀνίστασθαι · κατακειμένων γαρ άλεεινον ην η χιών έπιπεπτωκυΐα ότω μη παραρουείη. Επεί δε Ξενοφῶν ετόλμησε γύμνος ων άναστας σχίζειν ξύλα, τάς α άναστάς τις καὶ ἄλλος ἐκείνου ἀφελόμενος ἔσχισεν. τούτου καὶ οἱ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο πολὶ γὰρ ἐνταῦθα εὑρίσκετο χρίσμα, οἱ ἐχρῶντο ἀντὰ ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ άμυγδάλινον έκ τῶν πικρῶν καὶ τερεβίν θινον. Έκ δὲ τῶν αὐτον τούτων καὶ μύρον εύρίσκετο.

ων αυτων τούτων και μυρον ευρισκετο. 14. Μετὰ ταυτα έδόκει πάλιν διασκηνήτεον είναι εἰς τὰς κώμας είς στέγας. "Ενθα δη οί στρατιώται συν πολλη κραυγη καί ήδονη ήεσαν έπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια; όσοι δὲ ὅτε τὸ πρότερον απήεσαν χας οίκίας ενέπρησαν υπό της αίθρίας δίκην εδίδο σαν κακώς σκηνούντες. 15. Έντεῦθεν έπεμψαν της νυκιός Δημοκράτην Τεμενίτην ανδρας δόντες έπὶ τὰ όρη, ένθα έφασαν οί αποσκεδαννύμενοι καθοράν τὰ πυρά ούτος γὰρ έδόκει και πρότερον πολλά ήδη άληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὅντα τε τός ὅντα καὶ τὰ μὴ ὅντα ὡς οὐκ ὅντα. 16. Πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οἰτ έση ίδειν, ανδρα δε συλλαβών ήκεν αγων έγοντα τόξον Πεοσικόν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν οιανπερ καὶ αὶ Αμαζόνες έγουσιν. Ερωτώμενος δε ποδαπός είη, Πέρσης μεν έφη είναι, πορεύεσθαι δ άπο του Τηριβάζου στρατεύματος, όπος επιτήδεια λάβοι. ΟΙ

2YUS

ήρωτων αὐτὸν τὸ στράτευμα ὅπόσον τε είη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. 18. Ὁ δὲ είπεν ὅτι Τηρίβαζος είη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ
δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους παρεσκευασθαι
δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῆ ὑπερβολῆ τοῦ ὅρους ἐν τοῖς στενοῖς ἡπερ
τίδναχή ἐἰη πορεία, ἔνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ελλησιν.

19. 'Ακούσασι τοῖς στράτηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στρατευμα συναγαγεῖν καὶ εὐθὺς, φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον, ἐπορεύοντο, ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἀλόντα ἄνθρωπον. 20. Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὅρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες, τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγοντές ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 21. Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐκ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον ὅμος δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων καὶ ἵπποι ἤλωσαν εἰς εἴκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τηριβάζου ἐάλω καὶ ἐν αὐτῷ κλίναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. 22. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθόντο ταῦτα οἱ τῶν ὁπλιτῶν στρατηγοὶ, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις γένδιτο τοῖς καταλελειμμένοις. Καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῷ σάλπιγγι ἀπήεσαν καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

CAP. V.

1. Τη δ΄ ύστεραία ἐδόκει ποξεδτέον εἶναι ὅπη δύναιντο τάχιστα, πρὶν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. Συσκευασάμενοι δ΄ εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἐχοντες πολλούς καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον ἐφ΄ φ΄ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τηρίβαζος κατεστρατοπεδεύσαντο. 2. Έντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν. Ἐλέγοντο δὲ αὐτοῦ αὶ πηγαὶ οὐ πρόσω εἶναι. 3. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα. Ο δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπὸς καὶ ἄνεμος βορόᾶς ἐναντίος ἔπνει, παντάπασιν ἀποκαίων πάντα καὶ πηγεὰς τοῦς ἀνθρώπους. 4. Ένθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε εκρημάζεσθαι τῷ ἀνέμφ καὶ σφαγιάζεται καὶ πᾶσι δὴ περιφα

· Commbing

λλιγ΄ το χαλεπόν τοῦ πνεύματος. Ήν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὁργοιά · ὅςτε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο, καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. 5. Διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες · ξύλα δ ἢν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά · οἱ δὲ ὀψὲ προςιόντες ξύλα οὐκ είχον. Οἱ οὐν πάλαι ἤκοντες καὶ πῦρ καίοντες οὐ προςίεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο τι ὧν ἔχοιεν βρωτόν. 6. Ενθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις ὧν είχον ἕκαστοι. Ένθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο, διατηκομένης τῆς χιόνος βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἔςτε ἐπὶ τὸ δάπεδον · οὖ δὴ παρῆν μετρεξῦν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

7. Έντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ γιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων έβουλιμίασαν. Ξενοφῶν δὲ ὁπισθοφυλακών καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπως ηγνόει ο τι το πάθος είη. 8. Έπειδη δε είπε τις αυτῷ τῶν ἔμπείρων ότι σαφώς βουλιμιώσι καὶ ἐάν τι φάγωσιν άναστήσονται, περιιών περί τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὁροίη βρωτον, διεδίδου καὶ διέπεμτούς δυναμένους παρατρέγειν τοῖς βουλιμιώσι. . Έπειδη δέ τι έμφαγοιεν, ανίσταντο και έπορεύοντο. 9. Πορευομένων δε Χειρίσοφος μεν άμφι τηνέφας πρός κώμην άφικνείται, και ύδροφορούσας έκ της κώμης πρός τη κρήνη γυναϊκάς καὶ κόρας καταλάμβάνει έμπροσθεν τοῦ έρύματος. 10. Αδται ήρώτων αὐτους τίνες είεν. 'Ο δε έρμηνευς είπε Περσιστί ότι παρά βασιλέως πορεύοιντο πρός τον σατράπην. Αί δε άπεκρίναντο ότι ούκ ένταῦθα είη, άλλ' ἀπέγοι ὅσον παρασάγγην. Οί δ', έπεὶ όψὲ ή, πρός τον κωμάργην συνεις έργονται είς το έρυμα συν ταῖς ύδροφόροις. 11. Χειρίσοφος μεν οθν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος ένταῦθα έστρατοπεδεύσαντο των δ' άλλων στρατιωτών οί μη δυνάμενοι διατελέσαι την όδον ένυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός. καὶ ἐνταῦθά τιγες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν. δε των πολεμίων δυνείλεγμενοι τινές και τα μη δυνάμενα των ύπο ζυγίων ηρπαζον καὶ άλλήλοις έμάγοντο περὶ αὐτῶν. Ἐλείποντο δὶ καὶ τῶν στρατιωτῶν οί τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλ. μούς οι τε ύπο του ψύγους τούς δακτύλους των ποδών άποσεδή 13. Ήν δε τοῖς μεν οφθαλμοῖς επικούρημα τῆς γιότος τις μέλαν τι έγων πρό των όφθαλμων πορεύσιτο των δε ποδών, σις χισοίτο καὶ μηδέποτε ήσυγίαν έγοι καὶ εἰ τὴν σύκτα ὑπολύμο

٤

14. Οσοι δε υποδεδεμένοι εκοιμώντο, είζεδύοντο είς τους πόδας οί ιμάντες και τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο και γάρ ήσαν, έπειδή έπελιπε τὰ ἀργαῖα ὑποδήματα, καρβατίναι αὐτοῖς πεποιημέναι ἐκ των νεοδάρτων βοων. 15. Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες των στρατιωτών · καὶ ἰδύντες μέλαν τι γωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθι την χιόνα, εἴκαζον τετηκέναι καὶ τετήκει διὰ κρήνην τινα η πλησίον ην ατμίζουσα έν νάπη. Ένταυθα έκτραπόμενοι έκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. 16. 'Ο δὲ Ξενοφῶν, ἔγων όπισθοφύλακας ώς ήσθετο, έδειτο αὐτῶν πάση τέχνη καὶ μηχανή μη ἀπολείπεσθαι, λέγων ὅτι ἔπονται πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι. καὶ τελευτών έγαλέπαινεν. Οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον : οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθήναι. † 17. Ένταῦθα έδοξε κράτιστον είναι τοὺς επομένους πολεμίους φοβησαι, εί τις δύναιτο, μη επίσιεν τοῖς κάμνουσι. Καὶ ἢν μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ προςήεσαν πολλῷ θορύβω, άμφὶ ών είχον διαφερόμενοι. 18. "Ενθα δη οί μεν οπισθοφύλακες άτε υγιαίτοττες έξαναστάντες ίδραμον είς τους πολεμίους οί δε κάμνοντες, ανακραγόντες όσον ήδύναντο μέγιστον, τας ασπίδας προς τὰ δόρατα ξαρουβαν. Οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες ἡααν έαυτοὺς κατά της γιόνος είς την νάπην και οὐδείς έτι οὐδαμοῦ ἐφθέγξατο.

19. Καὶ Σενοφῶν μεν καὶ οἱ σὺν αὐτῶ, εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν ότι τη ύστεραία ηξουσί τινες έπ' αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, εντυγγάνουσιν εν τῆ όδῷ άναπαυομένοις έπὶ τῆς γιόνος τοῖς στρατιώταις έγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακή οὐδεμία καθειστήκει καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. 20. Οἱ δ ἔλεγο» ότι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑπογωροῖεν. ΄Ο δὲ παριών καὶ παραπέμπων των πελταστών τους ισγυροτάτους έκέλευε σκέψασθαι τί είη τὸ κωλύον. Οἱ δὲ ἀπήγγελλον ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. 21. Ένταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφώντα ηὐλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρός καὶ ἄδειπνοι, φυλακάς οἵας ἐδύναντο καταστησάαετοι. Έπει δε προς ήμεραν ήν, ο μεν Ξενοφών, πέμψας προς τους ασθενούντας τους νεωτάτους, άναστήσαντας εκέλευσεν άναγκάζειν ποοϊέναι. 22. Έν δε τούτω Χειρίσοφος πέμπει των έκ της κώμης σκεψομένους πῶς έχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τούς μεν ασθενούντας τούτοις παρέδοσαν κομίζειν έπὶ τὸ στρατό πεδον, αυτοί δε επορεύοντο καί πρίν είκοσι στάδια διεληλυθέναι έσαν πρός τη κώμη, ένθα Χειρίσοφος ηὐλίζετο. 23. Έπελ &

συνεγένοντο άλλήλοις, έδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. Καὶ Χείρισοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι, διαλαχόντες ᾶς ἐώρων κώμας ἐπορεύοντο, ἔκαστοι τοὺς ἐαυτῶν ἔχοντες.

24. "Ενθα δη Πολυκράτης 'Αθηναΐος λογαγός εκέλευσεν άφιέ ναι αυτόν καὶ λαβών τοὺς εὐζώνους, θέων ἐπὶ τὴν κώμην ἣι είλήχει Ξενοφων καταλαμβάνει πάντας ένδον τους κωμήτας καὶ τον κωμάρχην και πώλους είς δασμού βασιλεί τρεφομένους έπτακαίδεκα καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάργου, ἐννατήν ἡμέραν γεγαunμένην· ό δὲ ἀνὶρ αὐτῆς λαγώς ῷχετο θηράσων, καὶ οὐχ ηλω ἐν ταῖς κώμαις. 25. Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ωςπερ αρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι · αί δ' εἴςοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις όρυκταὶ, οἱ δὲ ἄτθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. Ἐν δὲ ταῖς οικίαις ήσαν αίγες, οίες, βόες, ὄφνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων τὰ γ γ δε κτήνη πάντα χιλο ένδον ετρέφοντο. 26. Ήσαν δε και πυροί καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οίνος κρίθινος ἐν κρατηρσίν · ἐνῆσαν δὶ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους οι δε ελάττους, γόνατα ουκ έγοντες. 27. Τούτους δ' έδες όπότε τις διψώη, λαβόντα είς τὸ στόμα μύζειν καὶ πάνυ άκρατος ΜΗ ην, εί μή τις ύδωρ επιγέοι και πανυ ήδυ συμμαθόντι το πόμα ήν.

28. 'Ο δε Ξενοφων τον μεν άργοντα της κώμης ταύτης σύν δειπνον έποιήσατο καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε, λέγων ὅτι οὖτε τῶν τέχνων στερήσοιτο τήν τε οίκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῷν ἐπιτη δείων απίσοιν, ην αγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνητα 📜 έςτ αν εν άλλω έθνει γενωνται. 29. Ο δε ταυτα μπισχνείτο, και φιλοφρονούμενος οίτον έφρασεν ένθα ην κατορωρυγμένος. μέν οὖν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσυ άφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῆ ἔχοντες τὸν κωμάρηψ καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. 30. Τη δ' ἐπιούση ἡμέρα Ξενοφων λαβών τον κωμάργην προς Χειρίσοφον επορεύετο. οπου δε παρίοι κώμην, ετρέπετυ προς τους έν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβατε παιταχοῦ εὐωχουμένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμόθεν αφίεσαν πρίν παραθείναι αύτοις άριστον 31. ούκ τη δ οπου ού παρετίθεσαν έπὶ την αύτην τράπεζαν κρέα άρνεια, έρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, όρνίθεια, συν πολλοίς άρτοις, τοίς μεν πυρίνος τοῖς δὲ κριθίτοις. 32. 'Οπότε δέ ως φιλοφρονούμενός το βούλοιτο

τροπιεῖν, είλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα ενθεν ἐπικύψαντα ἔδει ροφοῦντα τίνειν ικαι τῷ κωμάρχη ἐδίδοσαν λαμβάνειν ο τι δούλοιτο. Ο δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο ικαι δέ τινα τῶν συγνενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

33. Έπεὶ δὲ ἢλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κάκεί ους σκητούττας, έστεφανωμένους του ξηρού γιλού στεφάνοις, και λακοτούντας 'Αρμετίους παίδας σύν ταις βαρβαρικαίς στολαίς · τοίς ι παισίν έδείκνυσαν ώς περ ένεοις ο τι δέοι ποιείν. 34. Έπει δο λλήλους έφιλοφονησαντο Χειρίσοφος και Ξενοφών, κοινή δη άνηώτων τὸν κωμάργην διὰ τοῦ περσίζοντος έρμηνέως τίς είη ή γώρα.) δ' έλεγεν ὅτι ᾿Αρμενία. Καὶ πάλιν ἢρώτων τίνι οἱ ῗπποι τρέοιντο. 'Ο δ' έλεγεν ότι βασιλεί δασμός την δε πλησίον χώραν nn είναι Χάλυβας, καὶ τὴν όδὸν ἔφραζεν ἡ είη. 35. Καὶ αὐτὸν × ότε μεν φίχετο άγων ο Ξενοφών πρός τους έαυτου οίκετας, καί ίπ-:07 ον είλήφει παλαίτερον δίδωσι τῷ κωμάρχη ἀναθρέψαντι κατατυσαι, ότι ήλουσεν, αὐτὸν ἱερὸν είναι τοῦ Ηλίου, δεδιώς μη ἀποθάνη. κεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει, αὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν καὶ λογαγῶν ἔδωκεν έκάστω πῶλον 6. Ήσαν δ' οἱ ταινή ιπποι μείονες μεν των Περσικών, θυμοειδέτεροι δὲ πολύ. Ἐνταῦθα δη καὶ διδάσκει ό κωμάρχης περὶ ρης πόδας των ιππων και των υποζυγίων σακία περιειλείν, όταν α της γιόνος άγωσιν άνευ γαρ των σακίων κατεδύοντο μέγρι ις γαστρός.

CAP. VI.

1. Έπεὶ δὲ ἡμέρα ἦν ὀγδόη, τὸν μὲν ἡγεμόνα παραδίδωσι Χεισόφω, τοὺς δ' οἰκέτας καταλείπει τῷ κωμάρχη, πλὴν τοῦ υἱοῦ ρτι ἡβάσκοντος. Τοῦτον δ' Ἐπισθένει 'Αμφιπολίτη παραδίδωσι υλάττειν, ὅπως εἰ καλῶς ἡγήσοιτο ἔχων καὶ τοῦτον ἀπίοι. Καὶ ς τὴν οἰκίων αὐτοῦ εἰςεφόρησαν ὡς ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ ἀναζεύτντες ἐπορεύοντο. 2. Ἡγεῖτο δ' αὐτοῖς ὁ κωμάρχης λελυμένος ὰ χιόνος. Καὶ ἤδη τ' ἡν ἐν τῷ τρίτω σταθμῷ καὶ Χειρίσοφος ὑτῷ ἐχαλεπάνθη ὅτι οὐκ εἰς κώμας ἦγεν. 'Ο δ' ἔλεγεν ὅτι οὐκ εν τῷ τόπφ τούτω. 'Ο δὲ Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισε μὲν, ἔδησε 3. Ἐκ δὲ τούτου ἐκεῖνος τῆς νυκτὸς ἀποδοὰς ῷγετο κατω-

λιπών τον υίον. Γουτό γε δη Χειρισόφο και Ξενοφώντι μόνον διάφορον έν τη πορεία έγένετο, ή του ήγεμόνος κάκωσις και άμελεια. Έπισθένης δε ήράσθη τε του παιδός και οικαδε κομίσας πιστοτάτο έχρητο.

4. Μετὰ τοῦτο ἐπορεύθησαν ἐπτὰ σταθμοὺς ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν, εὖρος πλεθριαῖον. 5. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα · ἐπι δὲ τῆ εἰς τὸ πεδίον ὑπερβολῆ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοί. 6. Χειρίσοφος δὲ ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῆ ὑπερβολῆ, ἐπαύσατο πορευόμενος, ἀπέχων ὡς τριάκοντα σταδίους, ἵνα μὴ κατὰ κέρας ἄγων πλησιάση τοῖς πολεμίοις · παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις παράγειν τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ στράτευμα. .7. Ἐπεὶ δὲ ἤλθον οἱ ὀπισθοφύλακες, συνεκάλεσε τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς, καὶ ἔλεξεν ὧδε

Οι μεν πολέμιοι, ώς όρᾶτε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὅρους. ὅρα δὲ βουλεύεσθαι ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. 8. Ἐμοὶ μεν οὖν δοκεῖ παραγγεῖλαι μεν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλεύεσθαι είτε τήμερον είτε αὕριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. 9. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὰν τάχιστὰ ἄριστήσωμεν, ἔξοπλισαμένους ὡς τάχιστα ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Εἰ γὰρ διατρίψομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἵ τε νῦν ὁρῶντες ἡμᾶς πολέμιοι θαφἡαλεώτεροι ἔσονται καὶ ἄλλους εἰκὸς τούτων θαρδούντων πλείους προςγενέσθαι.

10. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν εἶπεν ' Ἐγὼ δ' οῦτω γιγνώσκω ε μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι ὅπως ὡς κρά τιστα μαχούμεθα ' εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ὑᾶστα ὑπερβάλλειν, τοῦτο μοι δοκεὶ σκεπτεον εἶναι ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμες ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλαμεν. 11. Τὸ μὲν οὐν ὅρος ἐστὶ τὸ ὁρωμενον πλέον ἢ ἐφὶ ἐξήκοντα στάδια, ἄνδρες δ' οὐδαμοῦ φυλάττοντες ἡμᾶς φανεροί εἰσιν ἀλλ. ἢ κατὰ ταύτην τὴν ὁδόν · πολὸ οὐν κρεῖττον τοῦ ἐρήμου ὅρους καὶ κλέψαι τι πειρῶσθαι λαθόντας καὶ ἀρπάσαι φθάσαντας ἢν δυνώμεθα μᾶλλον ἡ πρὸς ἰσχυρὰ χωρία καὶ ἄνδρας παρεσκευασμένους μάχεσθαι. 12. Πολὸ γὰρ ῥᾶον ὅρθιον ἀμαχεὶ ἰέναι ἢ ὁμαλὲς ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολειωον ὅντων · καὶ νύκτωρ ἀμαχεὶ μᾶλλον ὰν τὰ πρὸ ποδῶν ὁρφί τες ἢ μεθ ἡμέραν μαχόμενος · καὶ ἡ τραχεῖα τοῦς ποσὸν ἀμαχεὶ

τούσιν εὐμενεστέρα ἢ ὁμαλὴ τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις 13. Καὶ κλέψαι οὐκ ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι, έξὸν μὲν νυκτὸς ἰέναι, ώς μὴ ὁρᾶσθαι ' έξὸν δὲ ἀπελθεῖν τοσοῦτον ώς μὴ αἴσθησιν παρέχειν. Δοκοῦμεν δ' ἄν μοι ταύτη προςποιούμενοι προςβάλλειν ἐρημοτέρφ ὰν τῷ ἄλλφ ὅρει χρῆσθαι · μένοιεν γὰρ αὐτοῦ μᾶλλον ἀθρόοι οἱ πολέμιοι. 14. 'Λτὰρ τί ἐγὰ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι; 'Τμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὡ Χειρίσοφε, ἀκούω τοὺς Λακεδαιμονίους ὅσοι ἐστὲ τῶν ὁμοίων εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελετᾶν · καὶ οὐκ αἰσχρὸν εἶναι ἀλλὰ καλὸν κλέπτειν ὅσα μὴ κωλύει νόμος. 15. "Όπως δὲ ώς κράτιστα κλέπτητε καὶ πειρᾶσθε λανθάνειν, νόμιμον ἄρα ὑμῖν ἐστιν ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντες μαστιγοῦσθαι. Νῦν οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδείξασθαι τὴν παιδείαν, καὶ φυλάξασθαι μέντοι μὴ ληφθῶμεν κλέπτοντες τοῦ ὅρους, ὡς μὴ πολλὰς πληγὰς λάβωμεν.

16. 'Αλλά μέντοι, έφη ὁ Χειρίσοφος, κάγω ύμᾶς τοὺς 'Αθη ναίους ακούω δεινούς είναι κλέπτειν τα δημόσια, και μάλα όντος δεινοῦ τοῦ κινδύνου τῷ κλέπτοντι, καὶ τοὺς κρατίστους μέντοι μάλιστα, είπες ύμιν οἱ κράτιστοι άζχειν άξιοῦνται . ώςτε ώρα καὶ σο. έπιδείκηνοθαι την παιδείαν. 17. Έγω μεν τοίνον, έση ὁ Ξενοφων, ετοιμός είμι τους οπισθοφύλακας έγων έπειδαν δειπνήσωμεν ιέναι καταληψόμενος τὸ όρος. Έχω δὲ καὶ ἡγεμόνας · οἱ γὰρ γυμνῆτες των εσεπομένων ήμιν κλωπών ελαβόν τινας ένεδρεύσαντες καί τούτων πυνθάνομαι ότι οὖκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὅρος, ἀλλὰ νέμετα. αἰξὶ καὶ βουσίν τως τε ἐάνπερ ἄπαξ λάβωμέν τι τοῦ ὅρους, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται. 18. Ἐλπίζω δὲ οὐδὲ τοὺς πολεμίους με νεῖν ἔτι ἐπειδὰν ἴδωδιν ἡμᾶς ἐν τῷ ὁμοίφ ἐπὶ τῶν ἄκρων Οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέλουσι καταβαίνειν ἡμῖν εἰς τὸ ἴσον. 19. 'Ο δὲ Χειρίσοφος είπε : Καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι καὶ λείπειν τὴν ὀπισθοφυλακίαν; ἀλλ αλλους πέμψον, αν μή τινες έθελούσιοι φαίνωνται. του 'Αριστώνυμος Μεθυδριεύς έρχεται όπλίτας έχων καὶ 'Αριστέας Χίος γυμνήτας καὶ Νικόμαχος Οίταιος γυμνήτας καὶ σύνθημα Οείπ ἐποιήσαντο ὁπότε ἔχοιεν τὰ ἄχοα πυρὰ καίειν πολλά. Ταῦτα συνθέμενοι ήρίστων. 21. Έκ δε τοῦ ἀρίστου προήγαγεν ὁ Χειρίσοφος τὸ στράτευμα πᾶν ώς δέκα σταδίους πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως ώς **μάλιστα δοχοίη ταύτη προς**άξειν.

22. Έπειδη δε έδείπνησαν και νύξ έγένετο, οι μεν ταχθέντις

ώχοντο, καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὅρος · οἱ δ ἄλλοι αὐτοῦ ἀνεπαυον το. Οἱ δὲ πολέμιοι ὡς ϥσθοντο ἐχόμενον τὸ ὅρος, ἐγρηγόρεσαν καὶ ἔκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ τυκτός. 23. Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο Χειρίσος ος μὲν θυσάμενος ἦγε κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὅρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἐπμεσαν.

24. Τωτ δ αὐ πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενεν ἐπὶ τῆ ὑπερβολὶ τοῦ ὅρους, μέρος δ' αὐτῶν ἀπίντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα. Πρὶν δὲ ὁμοῦ ἐἰναι τοὺς πολλοὺς ἀλλί/λοις συμμηνύουσιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ Ἑλληνες καὶ διώκουσιν. 25. Ἐν τούτφ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλίνων δρόμφ ἔθεον πρὸς τοις παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοὺς ὁπλίταις. 26. Οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῆ ὁδῷ ἐπειδη τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι καὶ ἀπέθανον μὲν οὐ πολλοὶ αὐτῶν, γέρρος δὲ πάμπολλα ἐλήφθη ἃ οἱ Ἑλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα ἐποίουν. 27. Ώς δ ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τρόπαιον στησάμενοι κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ εἰς κώμας πολλῶν καὶ ἀγαθῶν γεμούσας ἡλθον.

1_

CAP. VII.

1. Έχ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπε χωρία γὰρ ἄκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐν οἶς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἰχον ἀνακεκομισμένοι. 2. Ἐπει δὲ ἀφίκοντο εἰς χωρίον ὁ πόλιν μὲν οἰκ εἰχεν οὐδ οἰκίας, συνεληλυθότες δ ήσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες κιὰ γυναϊκες καὶ κτήνη πολλὰ, Χειρίσοφος μὲν πρὸς τοῦτο προς ἐρικλεν εὐθὺς ῆκων ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προς ἡ καὶ αὐθις ἄλλη οὐ γὰρ ἢν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἡ κύκλφ. 3. Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἡλθε σὺν τοῖς ὁπισθοφύλαξι κιὰ πελτασταῖς καὶ ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος Εἰς καλὸς ῆκετε τὸ γὰρ χωρίον αἰρετέον τῆ γὰρ στρατιῷ οὐκ ἔιτι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον.

4. Ἐνταῦθα δη κοινη έβουλεύοντο καὶ τοῦ Ξενοφωντος έρωτωντος τί το κωλῦον είη εἰςελθεῖν, είπεν ὁ Χειρίσοφος Αλλα μία αὐτη πάροδός έστιν ην ὁρᾶς δταν δέ τις ταυτη πειρατα

παριέναι, κυλινδούς ι λίθους ύπερ χαύτης της ύπερεχούσης πέτρας. ος δ αν καταληφθη, ούτω διατήθεται. Αμα δ έδειξε συντετριμμένους ληθοώπους καὶ σκέλη καὶ πλευράς. 5. "Ην δὲ τοὺς λίθους αναλώσιος, έφη ὁ Ξενοφων, άλλο τι η οὐδεν κωλύει παριέναι : οί γὰρ δή έχ τοῦ ἐναντίου ὁρῶμεν εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους. καὶ τούτων δύο η τρεῖς ώπλισμένους. 6. Τὸ δὲ γωρίον, ώς καὶ σὶ όρᾶς, σχεδον τρία ημίπλεθρά έστιν ο δεί βαλλομένους διελθείν. Τούτου δὲ όσον πλέθρον δασύ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ανθ ών έστηκότες άνδρες τί αν πάσγοιεν η ύπο των φερομένων λίθων η σμο των κυλινδουμένων: τὸ λοιπον οὖν ήδη γίγνεται ώς ἡμίπλεθρον, ο δεί όταν λωφήσωσιν δί λίθοι παραδραμείν. 7. 'Αλλ' εὐθὺς, έφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα είς τὸ δασὺ προςιέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ αν, ἔφη, τὸ δέον εἴη θᾶττον γὰρ άναλώσουσι τους λίθους. 'Αλλά πορευώμεθα ένθεν ήμιν μικρόν τι παραδραμεῖν ἔσται ἢν δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ῥάδιον ἢν βουλώuεθα.

8. Έντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλλίμαγος Παζδάσιος λοχαγός · (τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λογαγών έκείνη τη ήμέρα:) οί δὲ άλλοι λογαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ άσφαλει. Μετά τουτο οὐτ ἀπηλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ώς έβδομήχοντα, οὐκ ἀθρόοι ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλαττόμενος ώς έδύνατο. 9. 'Αγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ 'Αριστώνυμος Μεθυδριεύς καὶ οὖτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λογαγοὶ ὅντες, καὶ ἄλλοι δὲ, έφεστασαν έξω των δενδρων ου γαρ ήν ασφαλές έν τοῖς δενδροις έστάναι πλεῖον η τὸν ενα λόγον. 10. "Ενθα δη καὶ Καλλίμαγος μηχανάταί τι προέτρεχεν από του δένδρου υφ' ώ ήν αυτός δύο ή τρία βήματα : έπει δε οι λίθοι φέροιντο, άνεχάζετο εύπετως : έφ εκάστης δε προδρομής πλέον η δέκα αμαξαι πετρών ανηλίσκοντο. 11. 'Ο δὲ 'Αγασίας ώς ὁρᾶ τὸν Καλλίμαγον ἃ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα πα θεώμενον, δείσας μη ου πρώτος παραδράμοι είς το γωρίον, ούτε τὸν 'Αριστώνυμον πλησίον όντα παρακαλέσας ούτε Ευρύλογον τον Λουσιέα έταίρους όντας ουτ άλλον ουδένα γωρεί αυτός, και παρέργεται πάντας. 12. Ο δε Καλλίμαγος ώς εώρα αύτον παριόντα, επιλαμβάνεται αύτοῦ τῆς ἴτυος εν δε τουτα παρέθει αὐτοὺς Αριστώνυμος Μεθυδριεὺς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς πάντες γαρ οίτοι αντεποιούντο άρετης καί διη γωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἰροῦσι τὸ χωρίον ΄Ως γὰρ ἄπαξ εἰς έδραμον, οὐδεὶς πέτρος ἄνωθεν ἰ, νέχθη. 13 Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἢν θέαμα αι γὰρ γυναῖκες ρίπτουσαι τὰ παιδία εἰτὰ καὶ ἑαυτὰς ἐπικατερρίπτουν καὶ οἱ ἄνδρες ὡς αὐτως. Ενθα δὴ καὶ Αἰνέας Στυμφάλιος λοχαγὸς ἰδών τιτα θέοντα ὡς ρίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπιλαμβάνεται ὡς κωλύσων. 14. ΄Ο δ΄ αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι ῷχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. Ἐντεῦθεν ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλίφθησαν, βόες δὲ καὶ ὅνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα.

15. Έντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἐπτὰ παρασάγγας πεντήχοντα. Ούτοι ήσαν ών διζλθον άλχιμώτατοι, καί είς γείρας ήεσαν. είχον δε θώρακας λιγούς μέχρι του ήτρου, αντί δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστράμμένα. 16. Είχον δὲ καὶ κνηι δας καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώνην μαχαίριον δσον ξυήλην, A Ααχωνικήν, ω έσφαττον ων κρατείν δύναιντο καὶ ἀποχέμνοντες αν τας κεφαλάς έγοντες επορεύοντο και ήδον και έγόρευον δπότε οί πολέμιοι αὐτοὺς ὄψεσθαι ἔμελλον· είχον δὲ καὶ δόρυ ώς πεντεκαίδεκα πηχων μίαν λόγγην έχον. Ούτοι ενέμενον έν τοῖς πολίσμασιν 17. έπει δε παρέλθοιεν οι Ελληνες, είποντο αει μαγόμενοι. φχουν δε εν τοῖς όχυροῖς καὶ τὰ, ἐπιτήδεια εν τούτοις ἀνακεκομισμένοι ήσαν ωςτε μηδέν λαμβάνειν αυτόθεν τους Ελληνας, άλλα διετράφησαν τοῖς κτήτεσιν α έκ των Ταόχων έλαβον. 18. Έκ τούτου οἱ Ελληνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Αρπασον ποταμὸν, εἶρος τεττά ρων πλέθρων. Εντεύθεν έπορεύθησαν διά Σκυθινών σταθμούς τέτταρας παρασάγγας είκοσι διὰ πεδίου είς κώμας εν αίς έμειναν ήμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

19. Έντεῦ θεν δὲ ἢλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας είκοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην ἢ ἐκαλεῖτο Γυμνίας. Ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ελλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἐαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. 20. Ἐλθῶν δ ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον ὅθει ὅψονται θάλατταν εἰ δὲ μὴ, τεθνάν κι ἐπηγγέλλετο. Καὶ ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἑαυτοῖς πολεμίαν, παρεκελεύετο αίθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν ῷ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτον κεκα ἐλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας. 21. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὅρος τῆ πέμπτη ἡμέρα ὅνομα δὲ τῷ ὅρει ἦν Θήγης.

Επειδή δε οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὅρους καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. 22. ᾿Ακούσας δε ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ
οπισθοφύλακες, οἱήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους εἶποντο γὰρ καὶ ὅπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας καὶ
αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγρησαν ἐνέδραν
ποιησάμενοι καὶ γέρὸα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὼμοβόεια ἀμφὶ τὰ
εἴκοσιν.

23. Ἐπειδη δε βοη πλείων τε έγίγνετο καὶ έγγύτερον καὶ οἱ ἀεὶ έπιόντες έθεον δυόμο έπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας καὶ πολλῷ μείζων εγίγνετο ή βοὴ ὄσφ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι είναι τῷ Ξενοφωντι. 24. Καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκον καὶ τοὺς ίππέας ἀναλαβών παρεβοήθει · καὶ τάγα δη ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτών Θάλαττα θάλαττα καὶ παρεγγνώντων. "Ενθα δή έθεον απαντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἡλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. 25. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δη περιέβαλλον άλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λογαγούς δακρύοντες. Καὶ έξαπίνης ότου δη παρεγγυήσαντος οἱ στρατιώται σέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. 26. Ένταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πληθος ωμοβοείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αίγμάλωτα γέρδα, καὶ ὁ ἡγεμών αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέρδα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. 27. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ελληνες αποπέμπουσι, δώρα δόντες από κοινοῦ ιππον καὶ φιάλην άργυραν καὶ σκευήν Περσικήν καὶ δαρεικούς δέκα ήτει δὲ μάλιστα τούς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλούς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς οῦ σκηνήσουσι καὶ την όδον ην πορεύσονται εἰς Μάμρωνας, έπεὶ έσπέρα έγένετο, ώγετο της νυκτός απιών,

CAP. VIII.

1. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ελληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. Τῆ πρώτη δὲ ἡμέρα ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὃς ωρίζε τὴν τῶν Μακρώνων χώραν καὶ τὴν τῶν Σκυθινῶν. 2. Εἶχον δ' ὑπερδέξιον χωρίον οἶον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμὸν εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων δὶ οἱ ἔδει διαβήναι. Ἡν δὲ οὐτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν οῦ, κνοῖς δέ. Ταῦτα ἐπεὶ προςῆλθον οἱ ελληνες ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου οἱς εάχιστα ἐξελθεῖν. 3. Οἱ δὲ Μάκρωνες ἔχοντες γέρξο καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτώνας καταντιπέρας τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἢσαν καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐξρίπτουν : ἔξικνοῦντο δὲ οῦ οὐδ ἔβλαπτον οὐδέν.

4. "Ενθα δη προςέρχεται τῷ Ξενος ῶντι τῶν πελταστῶν τις ἀνηο 'Αθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γιγνώσκοι την φωνην τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οἰμαι. ἔφη, ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι καὶ, εἰ μή τι κωλύει ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι. 5. 'Αλλ οὐδὲν κωλύει, ἔφη ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον αὐτῶν τίνες εἰσίν. Οἱ δ εἶπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάκρωνες. 'Ερώτα τοίνυν ἔφη, αὐτοὺς τί ἀντιτετάχαται, καὶ χρήζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι 6. Οἱ δ ἀπεκρίναντο ' Ότι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. Λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ ὅτι οὐ κακῶς γε ετοιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. Τ. 'Ηρώτων ἐκεῖνοι εἰ δοῖεν ἀν τούτων τὰ πιστά. Οἱ δ ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. 'Εντεῦθεν διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ελλησικ, οἱ δὲ Ελληνες ἐκείνοις Ἑλληνικήν ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

8. Μετά δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συτεξέκοπτον τήν τε όδον ώδοποίουν ώς διαβιβάσοντες έν μέσοις άναμεμιγμένοι τοῖς Ελλησιν : καὶ ἀγορὰν οἵαν ἐδύναντο παρεῖγον : καὶ διήγαγον έν τρισίν ήμέραις έως έπὶ τὰ Κόλγων δρια κατέστησαν τους Ελληνας. 9. Ένταῦθα ην όρος μέγα, Βατόν δέ καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλγοι παρατεταγμένοι Καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ελληνες ἀντιπαρετάξαντο κατὰ φάλαγγα ώς ούτως άξοντες πρός τὸ όρος έπειτα δὲ έδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλλεγεῖσιν ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. 10. Ελεξεν οὖν Ξενοφῶν ὅτι δοκεῖ παύσαντας την φάλαγγα λόχους όρθίους ποιήσαι ή μεν γαρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς τη μεν γαρ ανοδον τη δε εύοδον ευρήσομεν το όρος και ευθυς τουτο άθυμίαν ποιήσει όταν τεταγμένοι είς φάλαγγα ταύτην διε σπασμένην δρώσιν. 11. "Επειτα ην μέν έπι πολλούς τεταγμένοι τος περιττεύσουσιν ήμων οι πολεμιοι και τοις περιττοις χρήσονται ο τι αν βούλωντα, έαν ο έπι ολίγων τεταγμένοι ιωμεν

ουδεν αν είη θαυμαστον εί διακοπείη ήμων ή σάλαγξ υπο άθρόων καὶ βελών καὶ άνθρώπων συμπεσόντων εί δέ πη τοῦτο έσται, τη όλη σάλαθή κακον έσται. 12. 'Αλλά μοι δοκει ορθίους τους λόχους ποιησαμένους το ούτον χωρίον κατασχείν διαλιπόντας τοίς λόχοις όσον έξω τοὺς έσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν πολεμίων κεράτων καὶ ούτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φάλαγγος έξω οί έσχατοι λόγοι, καὶ δρθίους άγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προςίασιν, ή τε αν εύοδον ή ταύτη έκαστος άξει ό λόγος. είς τε τὸ διαλείπον οὐ ἡάδιον έσται τοῖς πολεμίοις εἰςελθεῖν ένθεν καὶ ένθεν λόγων όντων, διακόψαι τε οὐ ράδιον έσται λόγον δρθιον προςιόντα. 'Εάν τέ τις πιέζηται τῶν λόγων, ὁ πλησίον βοηθήσει ην τε είς πη δυνηθη των λόγων έπὶ τὸ ἄκρον ἀναβηναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνη των πολεμίων. 14. Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίουν ὀρθίους τους λόγους. Ξενοφων δε άπιων έπι το εύωνυμον άπο του δεξιου έλεγε τοῖς στρατιώταις "Ανδρες, ούτοί είσιν ους όρᾶτε μόνοι έτι ημίν έμποδών το μη ήδη είναι ένθα πάλαι έσπεύδομεν τούτους ήν πως δυνώμεθα καὶ ώμοὺς δεῖ καταφαγεῖν.

15. Έπεὶ δ' ἐν ταῖς γώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λόγους όρθίους εποιήσαντο, εγένοντο μεν λόγοι των όπλιτων άμφι τους όγδοήκοντα, ό δε λόγος εκαστος σγεδών είς τους έκατόν τους δε πελταστάς και τους τοξότας τριγή εποιήσαντο, τους μεν του εύωνύμου έξω, τους δε τοῦ δεξιοῦ, τους δε κατά μέσον, σγεδον έξακοσίους έκάστους. 16. Έκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὖχεσθαι. εύξαμενοι δε και παιανίσαντες επορεύοντο. Και Χειρίσοφος μεν και Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταὶ τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος Εξω γενόμενοι επορεύοντο : 17. οί δε πολέμιοι ώς είδον αὐτούς, άντιπαραθέοντες οι μέν έπι τὸ δεξιον οι δε έπι το εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς ἐαυτῶν φάλαγγος ἐν τῷ μέσω κενὸν ἐποί-18. 'Ιδόντες δε αυτούς διαγάζοντας οι κατά το 'Αρχαδικών πελτασταί, ων ήργεν Αίσγίνης ο Ακαρνάν, νομίσαντες φεύγειν ανά πρώτος έθεον καὶ ούτοι πρώτοι έπὶ τὸ όρος αναβαίνουσι συνεφείπετο δε αὐτοῖς καὶ τὸ ᾿Αρκαδικὸν ὁπλιτικὸν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ ὁ 'Πογομένιος. 19. Οἱ δὲ πολέμιοι ώς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, τλλά συγη άλλος άλλη έτράπετο. Οἱ δὲ Ελληνες άναβάντες έστρα τοπεδεύοντο έν πολλαϊς κώμαις καὶ τάπιτήδεια πολλά έγούσαις

20. Καὶ τὰ μὲι ἄλλα οὐδὲν ϳν ὅ τι καὶ ἐθαύμασαν τὰ δὲ σμήτη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἄφρονές τε ἐγίγνοντο καὶ ἤμουν καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἠδύνατο ἵστασθαι ἀλλ οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐφκεσαν οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις οἱ δὲ καὶ ἀποθνησκουσιν. 21. Εκειντο δὲ οῦτω πολλοὶ ῶςπερ τροπῆς γεγετημένης, καὶ πολλὴ ἦν ἀθυμία. Τῷ δ ὑστεραία ἀπέθανε μὲν οὐδεὶς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν που ῶραν ἀνεφρόνουν τρίτη δὲ καὶ τετάρτη ἀνίσταντο ῶςπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

22. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμούς παρασάγγας ἐπτὰ, καὶ ήλθον ἐπὶ θάλατταν είς Τραπεζοῦντα πόλιν Έλληνίδα οίκου μένην, εν τῷ Εὐξείνο Πόντο Σινωπέων ἀποικίαν εν τῆ Κύλγων γώρα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλγων κώμαις. 23. Κάντεῦθεν ὁρμώμενοι εληίζοντο την Κολ. γίδα. 'Αγοράν δε παρείγον τῷ στρατοπέδω Τραπεζούντιοι, καὶ έδέξαντό τε τοὺς Ελληνας καὶ ξένια έδοσαν βοῦς καὶ ἄλωιτα καὶ οίνον. 24. Συνδιεπράττοντο δε και ύπερ των πλησίον Κόλγων των έν το πεδίω μάλιστα οικούντων και ξένια και παρ' έκείνων ηλθον βόες. 25. Μετά δὲ τοῦτο την θυσίαν ην εύξαντο παρεσκευάζοντο. ΤΗλθον δε αὐτοῖς ίκαιοι βόες ἀποθυσαι τῷ Διὶ τῷ Σωτῆρι καὶ τῶ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ θεοῖς ἃ εὕξαντο. Εποίησαν δε και άγωνα γυμνικον έν τῷ ὄρει ενθαπερ έσκήνουν. είλοντο δε Δρακόντιον Σπαρτιάτην, (δς έφυγε παῖς έτι ων οίκοθεν, παίδα άκων κατακτανών ξυήλη πατάξας,) δρόμου τε έπιμεληθηναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι.

26. 'Επειδή δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Αρακοντίφ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκῶς εἶη. Ο δὲ δείξας οὖπερ ἐστηκότες ἐτύγχανον, Οὖτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν ὅπου ἄν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὖτος; 'Ο δὲ εἶπε · Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. 27. 'Ηγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἡ ἔξήκοντα ἔθεον · πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἔτεροι. Καὶ καλη θέα ἐγένετο · πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἄτε θεωμένων τῶν ἐταίφων πολλή φιλονεικία ἐγένετο. 28. "Εθεον δὲ καὶ ἵπποι · καὶ ἔδιι

σύτους κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῷ θαλάττη ἀναστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο · ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὅρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι. Ενθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο αὐτῶν

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

KTPCT ANABASEQS E.

CAP. I.

 ${}^ullet O \Sigma A$ μὲν δη ἐν τῆ ἀναβάσει τῆ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ ${}^ullet K \lambda \lambda \eta$ νες και όσα έν τη πορεία τη μέγρις έπι θάλατταν την έν τω Εύξείνφ Πόντφ, καὶ ώς εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Έλληνίδα ἀφίκοντο, καὶ ώς ἐπέθυσαν α εύξαντο σωτήρια θύσειν ένθα πρώτον είς φιλίαν γην ἀφίχοιντο, ἐν τῷ πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. 2. Ἐκ δὲ τούτου συνελθόντες έβουλεύοντο περί της λοιπης πορείας. 'Ανέστη δέ πρώτος Αντιλέων Θούριος, καὶ έλεξεν ώδε 'Εγώ μέν τοίνυν, έφη, ω ανδρες, απείρηκα ήδη συσκευαζόμενος και βαδίζων και τρέγων καὶ τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν τάξει ἰών καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαγό. μενος : ἐπιθυμῶ δὲ ήδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν έγομεν, πλεῖν τὸ λοιπὸν καὶ ἐκταθεὶς ώςπες 'Οδυσσεὺς καθεύδων άφικέσθαι είς την Έλλάδα. 3. Ταντα άκούσαντες οἱ στρατιώται άνεθορύβησαν ώς εὖ λέγοι καὶ ἄλλος ταὐτὰ ἔλεγε, καὶ πάντες οἰ παρόντες. Έπειτα δε Χειρίσοφος ανέστη και είπεν ώδε. 4. Φίλος μοί έσειν, οδ άνδρες, 'Αναξίβιος, νωναρχών δε και τυγγάνει. "Ην οδν πέμψητέ με, οιομαι αν έλθειν και τριήρεις έγων και πλοία τὰ ἡμᾶς ἄξοντα. Ύμεῖς δ' εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε έςτ' αν έγω έλθω ήξω δε ταγέως. 'Ακούσαντες ταυτα οι στρατιώται ησθησάν τε μαὶ έψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ώς τάγιστα.

5. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ώδε · Χειρίσοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. Θσα μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἰναι ποιεῖν ἐν τῆ μονῆ, ταῦτα ἐρῶ. 6. Πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας · οὖτε γὰρ ἀγορά ἐστιν ἱκανὴ οὖτε ὅτου ἀνησόμεθα εὐπορία εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν · ἡ δὲ γώρα πολεμία · κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἡν ἀμελῶς τε

καὶ ἀφυλάκτως πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. 7. 'Αλλά μοι δοκεῖ σύν προνομαίς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ώς σώζησθε ήμας δε τούτων επιμελείσθαι. 8. Εδοξε ταύτα. Ετι τοίνυν ακούσατε καὶ τάδε. Επὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύσονταί τινες Οιομαι οδν βέλτιον είναι ήμιν είπειν τον μέλλοντα έξιέναι, σράζειν δε και όποι, ίνα και το πλήθος είδωμεν των έξιόντων και των μενόντων καὶ συμπαρασκευάζωμεν ἐάν τι δέη καν βοηθήσαι τισι καιρός ή, είδωμεν οποι δεήσει βοηθείν και έάν τις των άπειροτέρων έγγειρη τι ποιείν, συμβουλεύωμεν πειρώμενοι είδεναι την δύναμιν έφ' ους αν ίωσιν. "Εδοξε καὶ ταῦτα. 9. Εννοεῖτε δὲ καὶ τόδε, έφη. Σγολή τοῖς πολεμίοις ληίζεσθαι καὶ δικαίως ήμιν έπιβουλεύουσιν έγομεν γάρ τὰ έκείνων ύπερκάθηνται δ ήμών. Φύλακας δή μοι δοκεί δείν περί το στρατόπεδον είναι. 'Εάν οὖν κατὰ μέρος μερισθέντες συλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ήττον αν δύναιντο ήμας θηραν οἱ πολέμιοι. "Ετι τοίνυν τάδε ὁρατε. Εί μεν ηπιστάμεθα σαφώς ότι ήξει πλοΐα Χειρίσοφος άγων ίκανα. οὐδεν αν έδει ων μέλλω λέγειν · νῦν δ' ἐπεὶ τοῦτ' ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρασθαι πλοΐα συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν. "Ην μέν γὰρ έλθη, υπαρχόντων ενθάδε εν άφθονωτεροις πλευσούμεθα ε εανδε μη άγη, τοῖς ἐνθάδε γρησόμεθα. 11 'Ορῶ δ' ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα εί ουν αίτησάμενοι παρά Τραπεζουντίων μακρά πλοία κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτὰ τὰ πηδάλια παραλυόμενοι ξως αν ίκανα τα άξοντα γένηται, ίσως αν ούκ απορήσαιμεν κομιδης οΐας δεόμεθα. "Εδοξε καὶ ταῦτα. 12. Εννοήσατε δ', έφη, εί είκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ ους αν καταγάγωμεν όσον αν γρόνον ημών ένεκεν μένωσι, και ναύλον συνθέσθαι, όπως ώφελούντες και ώφελωνται. "Εδοξε καὶ ταῦτα. 13. Δοκεῖ τοίνυν μοι, έση, ήν άρα καὶ ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται ώςτε ἀρκεῖν πλοῖα, τὰς ὁδοὺς ας δυςπόρους ακούομεν είναι ταις παρά θάλατταν οίκουμέναις πόλεσιν εντείλασθαι όδοποιείν πείσονται γάρ καὶ διὰ τὸ φοβείσθαι καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.

14. Ένταῦθα δη ἀνέκραγον ὡς οὐ δέοι όδοιπορεῖν. 'Ο δὲ ὡς ἔγνω την ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδὲν, τὰς δὲ πόλεις ἐκούσας ἔπεισεν όδοποιεῖν λέγων ὅτι θᾶττον ἀπαλλάξονται ῆν εὔποροι γένωνται αὶ ὁδοί. 15. Έλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ἡ ἐπέστησαν Δέξιππον Δάκωνα περίοικον

ώχοντο, καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὅρος ὁ οἱ ὅ ἄλλοι αὐτοῦ ἀνεπαυον το. Οἱ δὲ πολέμιοι ὡς ϥϭθοντο ἐχόμενον τὸ ὅρος, ἐγρηγόρεσαν καὶ ἔκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός. 23. Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος ϥγε κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὅρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἐπίρεσαν.

24. Τῶτ ở αὖ πολεμίων τὸ μὲν πολὸ ἔμενεν ἐπὶ τῷ ὑπερβολὸ τοῦ ὅψους, μέψος δ' αὐτῶν ἀπίντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα. Πρὶν δὲ ὁμοῦ ἐἰναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις συμμιγνύουσιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ Ἑλληνες καὶ διώκουσιν. 25. Ἐν τούτφ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμφ ἔθεον πρὸς τοις παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὸ ἐφείπετο σὺν τοὺς ὁπλίταις. 26. Οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῷ ὁδῷ ἐπειδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι καὶ ἀπέθανον μὲν οὐ πολλοὶ αὐτῶν, γέρροξ δὲ πάμπολλα ἐλήφθη ἃ οἱ Ἑλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα ἐποίουν. 27. 'Ως δ' ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τρόπαιον στησάμενοι κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ εἰς κώμας πολλῶν καὶ ἀγαθῶν γεμούσας ἡλθον.

L

CAP. VII.

1. Έχ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπε χωρία γὰρ ἄκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐν οἶς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἰχον ἀνακεκομισμένοι. 2. Ἐπει δὲ ἀφίκοντο εἰς χωρίον ὁ πόλιν μὲν οἰκ εἰχεν οὐδ οἰκίας, συνεληλυθότες δ ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναϊκες καὶ κτήνη πολλὰ, Χειρίσοφος μὲν πρὸς τοῦνο προς ἐραλλεν εὐθὺς ἥκων ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προς ἐκαὶ αὐθις ἄλλη οὐ γὰρ ἤν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἰκκόλφ. 3. Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἤλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελτασταῖς καὶ ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος Εἰς καλὸν ἤκετε τὸ γὰρ χωρίον αἰρετέον τῆ γὰρ στρατιῷ οὐκ ἔιτι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον.

4. Ἐνταῦθα δὴ κοινῆ ἐβουλεύοντο καὶ τοῦ Ξενοφώντος ἐρωτῶντος τί τὸ κωλῦον είη εἰςελθεῖν, είπεν ὁ Χειρίσοφος · 'Αλλὰ μία αὖτη πάροδός ἐστιν ῆν ὁρᾶς · ὅταν δέ τις ταυτη πειρᾶτα:

παριέναι, κυλινδούς ι λίθους ύπερ ταύτης της ύπερεχούσης πέτρας ος δ αν καταληφθη, ούτω διατίθεται. "Αμα δ έδειξε συντετριμμένους ληθρώπους καὶ σκέλη καὶ πλευράς. 5. "Ην δὲ τοὺς λίθους αναλωρωσίν, έφη ὁ Ξενοφων, άλλο τι η οὐδεν κωλύει παριέναι; οἰ γαρ δη έκ τοῦ έναντίου δρωμεν εί μη όλίγους τούτους ανθρώπους. καὶ τούτων δύο ή τρεῖς ώπλισμένους. 6. Τὸ δὲ γωρίον, ώς καὶ σὶ όρας, σγεδόν τρία ημίπλεθρά έστιν δ δει βαλλομένους διελθείν. Τούτου δε όσον πλέθρον δασύ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ανθ ών έστηκότες άνδρες τί αν πάσγοιεν η ύπο των φερομένων λίθων η σι των κυλινδουμένων; το λοιπον ουν ήδη γίγνεται ώς ημίπλεθρον, δ δει δταν λωφήσωσιν δι λίθοι παραδραμείν. 7. 'Αλλ' εὐθὸς, έφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὰ προςιέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ αν, ἔφη, τὸ δέον είη θαττον γὰρ άναλώσουσι τοὺς λίθους. 'Αλλά πορευώμεθα ένθεν ήμιν μικρόν τι παραδραμεῖν ἔσται ην δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ράδιον ην βουλώueIa.

8. Έντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλλίμαγος Παζόάσιος λοχαγός · (τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάχων λογαγών έχείνη τη ήμέρα) οί δὲ άλλοι λογαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ άσφαλεί. Μετά τούτο οὐν ἀπηλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ώς έβδομήκοντα, οὐκ ἀθρόοι ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλαττόμενος ώς έδύνατο. 9. Αγασίας δε ό Στυμφάλιος καὶ Αριστώνυμος Μεθυδριεύς καὶ ούτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὅντες, καὶ ἄλλοι δὲ, έφεστασαν έξω των δενδρων ου γαρ ην ασφαλές εν τοῖς δενδροις έστάναι πλείον η τον ένα λόγον. 10. "Ενθα δη καὶ Καλλίμαγος μηγαναταί τι προέτρεγεν από του δένδρου ύσο φ ήν αυτός δύο ή τρία βήματα έπει δε οι λίθοι φέροιντο, ανεγάζετο ευπετώς έφ εκάστης δε προδρομής πλέον η δέκα αμαξαι πετρών άνηλίσκοντο. 11. 'Ο δὲ 'Αγασίας ώς ὁρᾶ τὸν Καλλίμαγον ἃ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα πα θεώμενον, δείσας μη ου πρώτος παραδράμοι είς το γωρίον, ούτε τὸν 'Αριστώνυμον πληπίον όντα παρακαλέσας ούτε Ευρύλοχον τον Λουσιέα έταίρους όντας ουτ' άλλον ουδένα χωρεί αυτός, και παρέργεται πάντας. 12. 'Ο δε Καλλίμαγος ώς εώρα αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτυὸς : ἐν δὲ τουτα παρέθει αὐτοὺς Αριστώνυμος Μεθυδριεὺς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλογος Λουσιεύς πάντες γαρ ούτοι αντεποιούντο αρετής και διη γωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἰροῦσι τὸ χωρίον Ώς γὰρ ἄπαξ εἰς έδραμον, οὐδεὶς πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη. 13 Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἢν θέαμα αί γὰρ γυναῖκες ρίπτουσαι τὰ παιδία εἰτά καὶ ἐαυτὰς ἐπικατερρίπτουν καὶ οἱ ἄνδρες ὡς αὐτως. Ενθα δὴ καὶ Αἰνέας Στυμφάλιος λοχαγὸς ἰδών τινα θέοντα ὡς ρίψοντα ἐαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπιλαμβάνεται ὡς κωλύσων. 14. 'Ο δ' αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι ῷχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. Έντεῦθεν ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὅνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα.

15. 'Εντεύθεν έπορεύθησαν διά Χαλύβων σταθμούς έπτα παρασάγγας πεντήχοντα. Ούτοι ήσαν ών διήλθον άλκιμώτατοι, καὶ είς χείρας ήεσαν. είχον δε θώρακας λιγούς μέχρι του ήτρου, αντί δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστραμμένα. 16. Είχον δὲ καὶ κνημοδας καὶ κράνη καὶ παρὰ την ζώνην μαχαίριον δσον ξυήλην A® Δακωνικήν, ο έσφαττον ων κρατείν δύναιντο καὶ άποτεμέρντες αν τας κεφαλάς έγοντες έπορεύοντο καὶ ήδον καὶ έγόρευον δπότε οί πολέμιοι αὐτοὺς ὄψεσθαι ἔμελλον είγον δὲ καὶ δόρυ ώς πεντεκαίδεκα πηχων μίαν λόγχην έχον. Οδτοι ενέμενον έν τοῖς πολίσμασιν 17. έπεὶ δὲ παρέλθοιεν οἱ Ελληνες, εἶποντο ἀεὶ μαγόμενοι. φκουν δε εν τοῖς όχυροῖς καὶ τὰ, ἐπιτήδεια εν τούτοις ἀνακεκομισμένοι ήσαν : ώςτε μηδέν λαμβάνειν αυτόθεν τους Ελληνας, άλλά διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν α έκ των Ταόχων έλαβον. 18. Έκ τούτου οἱ Ελληνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Αρπασοι ποταμὸν, εἶρος τεττά ρων πλέθοων. 5 Εντεύθεν επορεύθησαν δια Σκυθινών σταθμούς τέτταρας παρασάγγας είκοσι διά πεδίου είς κώμας εν αίς έμειναν ήμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

19. Έντεῦθεν δὲ ἢλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην ἢ ἐκαλεῖτο Γυμνίας. Ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ελλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἐαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. 20. Ἐλθων δ ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον ὅθεν ὅψονται θάλατταν εἰ δὲ μὴ, τεθνάν χι ἐπηγγέλλετο. Καὶ ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἑαυτοῖς πολεμίαν, παρεκελεύετο αίθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν ῷ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτον καὶ ἐλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας. 21. Καὶ ἀφικνοῦνται ἀπὶ τὸ ὅρος τῆ πέμπτη ἡμέρα ὅνομα δὲ τῷ ὅρει ἢν Θήγης.

Επειδή δε οί πρώτοι έγένοντο έπὶ τοῦ ὅρους καὶ κατείδον τὴν Οάλατταν, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. 22. Ακούσας δε ὁ Ξενοφών καὶ οἱ
ὀπισθοφύλακες, ἡήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους: εἴποντο γὰς καὶ ὅπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας: καὶ
αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἔζώγρησαν ἐνέδραν
ποιησάμενοι: καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὼμοβόεια ἀμφὶ τὰ
εἴκοσιν.

23. Έπειδη δε βοη πλείων τε έγίγνετο και έγγύτερον και οι άει έπιόντες έθεον δυόμο έπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας καὶ πολλῶ μείζων ἐγίγνετο ή βοη όσφ δη πλείους έγίγνοντο, έδόκει δη μετζόν τι είναι τῷ Ξενοφωντι. 24. Καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκον καὶ τοὺς ίππέας άναλαβών παρεβοήθει καὶ τάγα δη άκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτών Θάλαττα θάλαττα καὶ παρεγγνώντων. "Ενθα δή έθεον απαντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἡλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. 25. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δη περιέβαλλον άλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λογαγούς δακρύοντες. Καὶ έξαπίνης ότου δη παρεγγυήσαντος οἱ στρατιώται σέρουσι λίθους καὶ ποιούσι κολωνὸν μέγαν. 26. Ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πληθος ώμοβοείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αίγμάλωτα γέρδα, καὶ ὁ ἡγεμών αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέρδα καὶ τοῖς ἄλλοις διεχελεύετο. 27. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ελληνες αποπέμπουσι, δώρα δόντες από κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην αργυράν καὶ σκευήν Περσικήν καὶ δαρεικούς δέκα ήτει δὲ μάλιστα τούς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλούς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς οδ σκηνήσουσι καὶ τὴν όδὸν ἣν πορεύσονται εἰς Μάπρωνας, έπεὶ έσπέρα έγένετο, ώγετο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

CAP. VIII.

1. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ελληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. Τῆ πρώτη δὲ ἡμέρα ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὃς ὥριζε τὴν τῶν Μακρώνων χώραν καὶ τὴν τῶν Σκυθινῶν. 2. Είχον δ' ὑπερδέξιον χωρίον οἶον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμὸν εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων δὶ οῦ ἔδει διαβήναι. Ἡν δὲ οὖτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν οῦ, πυκνοῖς δέ. Ταῦτα ἐπεὶ προςῆλθον οἱ Ελληνες ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ώς τάχιστα ἔξελθεῖν. 3. Οἱ δὲ Μάκρωνες ἔχοντες γέρξο καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτώνας καταντιπέρας τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἤσαν καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἐξρίπτουν : ἔξικνοῦντο δὲ οῦ οὐδ ἔβλαπτον οὐδέν.

4. "Ενθα δη προςέρχεται τῷ Ξενοςῶντι τῶν πελταστῶν τις ἀνηρ 'Αθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γιγνώσκοι την φωνην τῶν ἀνθρώπων. Καὶ οἶμαι. ἔφη, ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἰναι καὶ, εἰ μή τι κωλύει ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι. 5. 'Αλλ οὐδὲν κωλύει, ἔφη ' ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον αὐτῶν τίνες εἰσίν. Οἱ δ' εἰπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάκρωνες. 'Ερώτα τοίνυν ἔφη, αὐτοὺς τί ἀντιτετάχαται, καὶ χρήζουσίν ἡμῖν πολέμιοι εἰναι 6. Οἱ δ' ἀπεκρίναντο ' Ότι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. Λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν 'Ελλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. 7. 'Ηρώτων ἐκεῖνοι εἰ δοῖεν ἀν τούτων τὰ πιστά. Οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. 'Εντεῦθεν διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Έλλησικ, οἱ δὲ Έλληνες ἐκείνοις 'Ελληνικήν' ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

8. Μετά δε τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάχρωνες τὰ δένδρα συτεξέκοπτον τήν τε όδον ώδοποίουν ώς διαβιβάσοντες έν μέσοις άναμεμιγμένοι τοῖς Ελλησιν καὶ ἀγορὰν οἵαν ἐδύναντο παρεῖχον καὶ διήγαγον εν τρισίν ήμεραις εως επί τὰ Κόλγων ορια κατέστησαν τοὺς Ελληνας. 9. Ένταῦθα ην όρος μέγα, προς-Βατὸν δέ καὶ ἐπὶ τούτου οι Κόλγοι παρατεταγμένοι Καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ελληνες ἀντιπαρετάξαντο κατὰ φάλαγγα ώς ούτως άξοντες πρός τὸ όρος έπειτα δὲ έδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλλεγεῖσιν ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. 10. Ελεξεν ουν Ξενοφων ότι δοκει παύσαντας την φάλαγγα λόγους όρθίους ποιήσαι ή μεν γαρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς τη μεν γαρ ανοδον τη δε εύοδον εύρησομεν το όρος και εύθυς τουτο άθυμίαν ποιήσει όταν τεταγμένοι είς φάλαγγα ταύτην διε σπασμένην δρώσιν. 11. Επειτα ην μεν έπι πολλούς τεταγμένοι 🕇 🗷 🕊 ος άγωμεν, περιττεύσουσιν ήμων οἱ πολεμιοι καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται ο τι αν βούλωντα. Εαν δ' έπὶ όλίγων τεταγμένοι ίωμεν

οὐδεν αν είη θαυμαστον εί διακοπείη ήμων ή φάλαγξ ὑπὸ ἀθρόων καὶ βελών καὶ ἀνθρώπων συμπεσόντων εἰ δέ πη τοῦτο ἔσται, τη όλη φάλαθή κακον έσται. 12. 'Αλλά μοι δοκει ορθίους τους λόγους ποιησαμένους το ούτον γωρίον ματασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόγοις όσον έξω τοὺς έσγάτους λόγους γενέσθαι τῶν πολεμίων κεράτων καὶ ούτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω οί έσγατοι λόγοι, καὶ δρθίους άγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προςίασιν, ή τε αν εύοδον ή ταύτη έκαστος άξει ο λόγος. είς τε τὸ διαλείπον οὐ ῥάδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰςελθεῖν ἔνθεν καὶ ένθεν λόχων όντων, διακόψαι τε οὐ ράδιον έσται λόχον όρθιον προςιόντα. 'Εάν τέ τις πιέζηται τῶν λόγων, ὁ πλησίον βοηθήσει ην τε είς πη δυνηθη των λόγων έπὶ τὸ ἄκρον ἀναβηναι, οὐδείς μηκέτι μείνη των πολεμίων. 14. Ταντα έδοξε, και εποίουν δοθίους τους λόγους. Ξενοφων δε άπιων έπι το ευώνυμον άπο του δεξιου έλεγε τοῖς στρατιώναις . "Ανδρες, οὐτοί εἰσιν οῦς ὁρᾶτε μόνοι ἔτι ημίν έμποδων το μη ήδη είναι ένθα πάλαι έσπεύδομεν τούτους ήν πως δυνώμεθα καὶ ώμοὺς δεῖ καταφαγεῖν.

15. Έπεὶ δ' εν ταῖς γώραις εκαστοι εγένοντο καὶ τοὺς λόγους όρθίους εποιήσαντο, εγένοντο μεν λόγοι των όπλιτων άμφι τους όγδο ήκοντα, ό δε λόγος εκαστος σγεδών είς τους έκατόν τους δε πελταστάς καὶ τοὺς τοξότας τριγή ἐποιήσαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου έξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σγεδὸν έξακοσίους έκάστους. 16. Έκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὖγεσθαι. εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. Καὶ Χειρίσοφος μὲν καὶ Σενοφων καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταὶ τῆς των πολεμίων φάλαγγος Εξω γενόμενοι επορεύοντο : 17. οἱ δὲ πολέμιοι ώς είδον αὐτοὺς. άντιπαραθέοντες οι μεν έπι το δεξιον οι δε έπι το εύωνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς ἑαυτῶν φάλαγγος ἐν τῷ μέσῳ κενὸν ἐποί-18. 'Ιδόντες δε αυτούς διαγάζοντας οι κατά το 'Αρκαδικίν πελτασταί, ών ήργεν Αισγίνης ο Ακαρνάν, νομίσαντες φεύγειν αιά πυίτος έθεον καὶ οδτοι πρώτοι έπὶ τὸ όρος αναβαίνουσι συνεφείπετο δε αυτοῖς και το Αρκαδικον οπλιτικον, ων ήργε Κλεάνωρ ο ' Ο ανομένιος. 19. Οι δε πολέμιοι ώς ήρξαντο θείν, οὐκέτι έστησαν, άλλα συγή άλλος άλλη έτράπετο. Οἱ δὲ Ελληνες ἀναβάντες έστρα τοπεδεύοτο εν πολλαίς κώμαις καὶ τάπιτήδεια πολλά έγούσαις

20. Καὶ τὰ μὲι ἄλλα οὐδὲν ϳν ὅ τι καὶ ἐθαύμασαν τὰ δὲ σμήτη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἄφρονές τε ἐγίγνοντο καὶ ἤμουν καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἢδύνατο ἵστασθαι ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐφκεσαν οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις οἱ δὲ καὶ ἀποθνησκουσιν. 21. Εκειντο δὲ οῦτω πολλοὶ ὡςπερ τροπῆς γεγετημένης, καὶ πολλὴ ἦν ἀθυμία. Τῷ δ ὑστεραία ἀπέθανε μὲν οὐδεὶς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν που ὧραν ἀνεφρόνουν τρίτη δὲ καὶ τετάρτη ἀνίσταντο ὧςπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

22. Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἐπτὰ, καὶ ήλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ελληνίδα οἰκου μένην, εν τῷ Εὐξείνο Πόντο Σινωπέων ἀποικίαν εν τῆ Κύλγων γώρα. Ένταθθα έμειναν ήμερας άμφὶ τὰς τριάκοντα έν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις. 23. Κάντεῦθεν όρμώμενοι εληίζοντο την Κολγίδα. 'Αγοράν δὲ παρείγον τῷ στρατοπέδω Τραπεζούντιοι, καὶ έδέξαντό τε τους Ελληνας και ξένια έδοσαν βούς και άλφιτα και οίνον. 24. Δυνδιεπράττοντο δε και ύπερ των πλησίον Κόλγων των έν το πεδίω μάλιστα οικούντων καὶ ξένια καὶ παρ έκείνων ηλθον βόες. 25. Μετὰ δὲ τοῦτο την θυσίαν ην εύξαντο παρεσκευάζοντο. Ηλθον δε αὐτόῖς ίκαιοι βόες ἀποθυσαι τῷ Διὶ τῷ Σωτῆρι καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ θεοῖς ἃ εἴξαντο. Εποίησαν δε και άγωνα γυμνικον εν το ορει ένθαπερ έσκήνουν. είλοντο δε Δρακόντιον Σπαρτιάτην, (δς έφυγε παῖς έτι ων οίκοθεν, παίδα άχων κατακτανών ξυήλη πατάξας,) δρόμου τε έπιμεληθηναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι.

26. 'Επειδή δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Αρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκῶς είη. Ο δὲ δείξας οῦπερ ἐστηκότες ἐτύγχανον, Οῦτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν ὅπου ἄν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτω; 'Ο δὲ εἶπε ' Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. 27. 'Ηγωνίζοντο δὲ παίδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἡ ἐξήκοντα ἔθεον πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἔτεροι. Καὶ καλη θέα ἐγένετο · πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἄτε θεωμένων τῶν ἐταίφων πολλή φιλονεικία ἐγένετο. 28. Έθεον δὲ καὶ ἵπποι · καὶ ἔδιι

σύτους κατά τοῦ πρανοῦς ελάσαντας εν τῷ θαλάττη ἀναστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο · ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὅρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι. "Ενθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο αὐτῶν

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

KTPCT ANABASEQS E.

CAP. I.

 ${}^{m{v}}Ooldsymbol{\Sigma}A$ μὲν δὴ ἐν τῆ ἀναβάσει τῆ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ ${}^{m{v}}E\lambda\lambda\eta$ να, καὶ οσα εν τη πορεία τη μέγρις επὶ θάλατταν την εν το Εύξείνω Πόντω, καὶ ώς εἰς Τραπεζούντα πόλιν Ελληνίδα ἀφίκοντο, καὶ ώς λπέθυσαν α εύξαντο σωτήρια θύσειν ένθα πρώτον είς σιλίαν γην αφίχοιντο, εν τῷ πρόσθεν λόγω δεδήλωται. 2. Έχ δὲ τούτου συνελθόντες έβουλεύοντο περί της λοιπης πορείας. 'Ανέστη δέ πρώτος Αντιλέων Θούριος, καὶ έλεξεν ώδε 'Εγώ μέν τοίνυν, έφη, ο άνδρες, απείρηκα ήδη συσκευαζόμενος και βαδίζον και τρέγον καὶ τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν τάξει ἰών καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαγό. μενος · έπιθυμῶ δὲ ήδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν έγομεν, πλεῖν τὸ λοιπὸν καὶ ἐκταθεὶς ώςπερ 'Οδυσσεὺς καθεύδων άφικέσθαι είς την Ελλάδα. 3. Ταύτα ακούσαντες οι στρατιώται άνεθορύβησαν ώς εὖ λέγοι καὶ ἄλλος ταὐτὰ ἔλεγε, καὶ πάντες οἰ παρόντες. "Επειτα δε Χειρίσοφος ανέστη και είπεν ώδε. 4. Φίλος μοί έστιν, οδ ανδρες, 'Αναξίβιος, νωυαρχών δε και τυγγάνει. "Ην οὖν πέμψητέ με, οἴομαι αν έλθεῖν καὶ τριήρεις ἔγων καὶ πλοῖα τὰ ἡμᾶς ἄξοντα. 'Υμεῖς δ' εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε έςτ' αν έγω έλθω ήξω δε ταγέως. Ακούσαντες ταῦτα οί στρατιώται ησθησάν τε ακὶ έψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ώς τάγιστα.

5. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε · Χειρίσοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. Θσα μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῆ μονῆ, ταῦτα ἐρῶ. 6. Πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας · οὖτε γὰρ ἀγορά ἐστιν ἰκανὴ οὖτε ὅτου ἀνησόμεθα εὐπορία εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν · ἡ δὲ γώρα πολεμία · κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἦν ἀμελῶς τε

καὶ ἀφυλάκτως πορεύησθε έπὶ τὰ ἐπιτήδεια. 7. 'Αλλά μοι δοκεί σύν προνομαϊς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ώς σώζησθε ήμας δε τούτων επιμελείσθαι. 8. Τόδε ταύτα. Ετι τοίνυν ακούσατε καὶ τάδε. Επὶ λείαν γαρ ύμων έκπορεύσονταί τινες Οίομαι οδν βέλτιον είναι ήμεν είπειν τον μέλλοντα έξιέναι, σοάζειν δε και οποι, ίνα και το πληθος είδωμεν των έξιόντων και των μενόντων καὶ συμπαρασκευάζωμεν έάν τι δέη καν βοηθήσαι τισι καιρός ή, είδωμεν όποι δεήσει βοηθείν και έάν τις των άπειροτέρων έγγειρη τι ποιείν, συμβουλεύωμεν πειρώμενοι είδεναι την δύναμιν έφ' ους αν ίωσιν. "Εδοξε καὶ ταῦτα. 9. Εννοείτε δὲ καὶ τόδε, έφη. Σγολή τοῖς πολεμίοις ληίζεσθαι καὶ δικαίως ήμιν έπιβουλεύουσιν έχομεν γαρ τα έκείνων ύπερκάθηνται δ ήμών. Φύλακας δή μοι δοκεί δείν περί το στρατόπεδον είναι. 'Εαν οὖν κατὰ μέρος μερισθέντες συλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἡττον ἂν δύναιντο ήμας θηραν οι πολέμιοι. "Ετι τοίνυν τάδε ὁρατε. Εί μεν ηπιστάμεθα σαφώς ότι ήξει πλοΐα Χειρίσοφος άγων ίκανα, οὐδεν αν έδει ων μέλλω λέγειν · νῦν δ' ἐπεὶ τοῦτ' ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρασθαι πλοία συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν. "Ην μέν γὰρ ἔλθη, υπαρχόντων ένθάδε έν άφθονωτέροις πλευσούμεθα · έαν δε μή άγη, τοῖς ἐνθάδε χρησόμεθα. 11 'Ορῶ δ' ἐγώ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα εί οὖν αίτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μακρά πλοξικ κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτὰ τὰ πηδάλια παραλυόμενοι έως αν ίκανα τα άξοντα γένηται, ίσως αν ούκ απορήσαιμεν κομιδής οΐας δεόμεθα. "Εδοξε καὶ ταῦτα. 12. Εννοήσατε δ', έφη, εί είκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ οῦς ἂν καταγάγωμεν ὅσον ἂν γρόνον ήμων ένεκεν μένωσι, και ναύλον συνθέσθαι, όπως ώφελούντες καί ώσελωνται. "Εδοξε καὶ ταῦτα. 13. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, ἢν άρα καὶ ταῦτα ημίν μη έκπεραίνηται ώςτε άρκεῖν πλοῖα, τὰς όδοὺς ας δυςπόρους ακούομεν είναι ταῖς παρά θάλατταν οἰκουμέναις πόλεσιν έντείλασθαι όδοποιείν · πείσονται γάρ καὶ διὰ τὸ φοβείσθαι καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.

14. 'Ενταῦθα δη ἀνέκραγον ώς οὐ δέοι όδοιπορεῖν. 'Ο δὲ ώς ἔγνω την ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδὲν, τὰς δὲ πόλεις ἐκούσας ἔπεισεν όδοποιεῖν λέγων ὅτι θᾶττον ἀπαλλάξονται ῆν εὖποροι γένωνται αὶ όδοί. 15. Έλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ἡ ἐπέστησαν Δέξιππον Δάκωνα περίοικο» Ούτος ἀμελήσας τοῦ ξυλλέγειν πλοῖα ἀποδρὰς ἔχετο ἔξω τοἱ Πόντου, ἔχων τὴν ναῦν. Οἶτος μὲν οἰν δίκαια ἔπαθεν ὕστερον ἐν Θράκη γὰρ παρὰ Σεύθη πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος. 16. "Ελαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ἡ ἐπεστάθη Πολυκράτης 'Αθηναῖος · δς ὁπόσα λαμβάνοι πλοῖα κατῆγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα εἶ τι ἡγον ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν ὅπως σῶο εἴη · τοῖς δὲ πλοίοις ἐχρήσαντο εἰς παραγωγίν. 17. 'Εν ῷ δὲ ταῦτα ἦν ἐπ. λείαν ἔξήεσαν οἱ Ελληνες · καὶ οἱ μὲν ἐνετύγχανον οὶ δὲ καὶ οῦ. Κλεαίνετος δ' ἔξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῶ

CAP. II.

Έπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἢν λαμβάνειν ὥςτε ἀπαυθημερί ζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐκ τούτου λαβὼν Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων ἐξάγει εἰς Δρίλας τὸ ἤμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἤμισυ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον · οἱ γὰρ Κόλχοι, ἄτε ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἢσαν ἀθρόοι καὶ ὑπερεκάθηντο ἑπὶ τῶν ἄκρων. 2. Οἱ δὲ Τραπεζούντιοι ὁπόθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια ῥάδιον ἢν λαβεῖν οὐκ ἢγον · φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἢσαν · εἰς τοὺς Δρίλας δὲ προθύμως ἢγον, ὑφὶ ὧν κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὁρεινὰ καὶ δύςβατα καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντφ.

3. Έπεὶ δὲ ἡσαν ἐν τῷ ἄνω χώρα οἱ Ελληνες, ὁποῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἀλώσιμα εἰναι ἐδόκει ἐμπιπράντες ἀπήεσαν καὶ οὐδὲν ἢν λαμβάνειν εἰ μὴ νς ἢ βοῦς ἢ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. "Εν δ' ἢν χωρίον μητρόπολις αὐτῶν. Εἰς τοῦνο πάντες συνερὸνήκεσαν περὶ δὲ τοῦνο ἢν χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα, καὶ πρόςοδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ χωρίον. 4. Οἱ δὲ πελτασταὶ προδραμόντες σιάδια πέντε ἢ ἔξ τῶν ὁπλιτῶν διαβάντες τὴν χαράδραν ὁρῶντες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα προςέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον. Συνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξωρμημένοι ¨ῶςτε ἐγένοντο οἱ διαβάντες πλείυως ἢ εἰς διςχιλίους ἀνθρώπους. 5. Ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὸ χωρίον, (καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ αὐτὸ εὐρεῖα ἀναβεβλημένη καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς καὶ τύρσεις πυκναὶ ξύλιναι πεποιημέναι.) ἀπίστα

δή ἐπεχείρουν οἱ δὲ ἐπέχειντο αὐτοῖς. 6. 'Ως δ' οὐκ έδυιαντο ἀποτρέχειν, (ἦν γὰρ ἐφ ἐνὸς ἡ κατάβασις ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χα ράδραν,) πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα, δς ἡγεῖτο τοῖς ὁπλίταις. 7 'Ο δ' ἐλθὼν λέγει ὅτι ἔστι χωρίον χρημάτων πολλῶν μεστόν τοῦ το οὕτε λαβεῖν δυνάμεθα ιἰσχυρὸν γάρ ἐστιν οῦτε ἀπελθεῖν ἡάσιον ιμάχονται γὰρ ἐπεξεληλυθότες καὶ ἡ ἄφοδος χαλεπή.

8. Ακούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν προσαγαγών πρὸς την γαρά δραν τους μεν οπλίτας θέσθαι έκέλευσε τὰ οπλα αὐτος δε διαβάς σύν τοῖς λογαγοῖς ἐσχοπεῖτο πότερον εἶη χρεῖττον ἀπάγειν καὶ τους διαβεβηχότας η και τους οπλίτας διαβιβάζειν ώς άλόντος αν τοῦ γωρίου. 9. Εδόκει γὰρ τὸ μὲν ἀπάγειν οὐκ είναι ἄνευ πολλών νεκρών, έλειν δ αν φοντο και οι λογαγοί το γωρίον και ο Ξενυφων συνεγώρησε τοις ίεροις πιστεύσας οι γαρ μάντεις αποδεδειγμένοι ήσαν ότι μάγη μεν έσται το δε τέλος καλον της έξόδου. Καὶ τοὺς μὲν λογαγοὺς ἔπεμπε διαβιβάσοντας τοὺς ὁπλίτας, αὐτὸς δ έμενεν άναγωρίσας απαντας τούς πελταστάς, καὶ οὐδένα εία άκροβολίζεσθαι. 11. Έπεὶ δ' ήκον οἱ ὁπλῖται, ἐκέλευσε τὸν λόγον έκαστον ποιήσαι των λογαγών ώς αν κράτιστα οίηται άγωνιείσθαι. ήσαν γὰρ οἱ λογαγοὶ πλησίον ἀλλήλων οἱ πάντα τὸν γρόνον ἀλλήλεις περί ανδραγαθίας αντεποιούντο. 12. Καί οί μέν ταύτα έποίουν · ό δέ τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγελλε διηγκυλωμένους ἰέναι, ώς ὁπόταν σημήνη ακοντίζειν δεήσον · καὶ τούς τοξότας επιβεβλήσθαι επί ταῖς νευραίς, ώς οπόταν σημήνη τοξεύειν δεήσον καὶ τοὺς γυμνήτας λίθων έγειν μεστάς τὰς διφθέρας · καὶ τοὺς ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων έπιμεληθηναι. 13. Έπει δε πάντα παρεσκεύαστο και οι λογαγοί και οι υπολογαγοί και οι άξιουντες τούτων μη χείρους είναι πάντες παρατεταγμένοι ήσαν, και άλλήλους μεν δη συνεώρων μηνοειδής γαρ διά το γωρίον ή τάξις ήν 14. έπει δ' έπαιάνισαν καὶ ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο, ἄμα τε τῷ Ἐνναλίφ ἡλάλαξαν καὶ ἔθεον δρόμο οἱ ὁπλῖται, καὶ τὰ βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, ση ενδόναι και πλείστοι δ' έκ των γειρών λίθοι ήσαν δε οί και πυρ προςέφερον. 15. Υπό δε του πλήθους των βελών έλιπον οί πολέμιοι τά τε σταυρώματα καὶ τὰς τύρσεις δετε Αγασίας Στυμφάλιος καὶ Φιλόξενος Πελληνεύς καταθέμενοι τὰ ὅπλα ἐν γιτωνι μονον ανέβησαν, καὶ άλλος άλλον είλκε, καὶ άλλος αναβεβήκει, και ήλώκει το γωρίον, ώς εδόκει. 16. Και οι μεν πελτασταί και οἱ ψιλοὶ εἰσδραμόντες ἤρπαζον ὅ τ ἔκαστος ἐδύνατο · ὁ δὲ Ξενο φῶν στὰς κατὰ τὰς πύλας ὁπόσους ἐδύνατο κατεκώλυε τῶν ὁπλιτῶν ἔξω · πολέμιοι γὰρ ἄλλοι ἐφαίνοντο ἐπ ἄκροις τισὶν ἰσχυροῖς.

17. Οἰ πολλοῦ δὲ χρόνου μεταξὺ γενομένου κραυγή τ ἐγίγνετο ἔνδον καὶ ἔφευγον οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ὰ ἔλαβον, τάχα δέ τις καὶ τετρωμένος · καὶ πολὺς ἤν ωθισμὸς ἀμφὶ τὰ θύρετρα. Καὶ ἐρωτώμενο οἱ ἐκπίπτοντες ἔλεγον ὅτι ἄκρα τέ ἐστιν ἔνδον καὶ οἱ πολέμιοι πολλοὶ, οἱ παίουσιν ἐκδεδραμηκότες τοὺς ἔνδον ἀνθρώπους.

18. Ένταῦ θα ἀνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμίδην τὸν κήρυκα ἰέναι εἴσω τὸν βουλόμενόν τι λαμβάνειν. Καὶ ἵεντο πολλοὶ εἴσω, καὶ νικῶσι τοὺς ἐκπίπτοντας οἱ εἴσω ἀθούμενοι καὶ κατακλείουσι τοὺς πολεμίους πάλιν εἰς τὴν ἄκραν. 19. Καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς ἄκρας πάντα διηρπάσθη καὶ ἐξεκομίσαντο οἱ ἕλληνες · οἱ δ' ὁπλῖται ἔθεντο τὰ ὅπλα, οἱ μὲν περὶ τὰ σταυρώματα, οἱ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν. 20. Ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν εἰ οἰόν τ' εἴη τὴν ἄκραν λαβεῖν ' ἤν γὰρ οῦτω σωτηρία ἀσφαλής · ἄλλως δὲ πάνυ χαλεπὸν ἐδόκει εἶνα. ἀπελθεῖν · σκοπουμένοις δ' αὐτοῖς ἔδοξε παντάπασιν ἀνάλωτον εἶναι τὸ χωρίον 21. 'Ενταῦθα παρεσκευάζοντο τὴν ἄφοδον, καὶ τοὺς μὲν σταυροὺς ἕκαστοι τοὺς καθ' αὐτοὺς διήρουν, καὶ τοὺς ἀχρείους καὶ φορτία ἔχοντας ἔξεπέμποντο καὶ τῶν ὁπλιτῶν τὸ πλῆθος · κατέλιπον δὲ οἱ λοχαγοὶ οἷς ἕκαστος ἐπίστευεν.

22. Έπεὶ δὲ ἦοξαντο ἀποχωρεῖν, ἐπεξέθεον ἔνδοθεν πολλοὶ γέρρα καὶ λόγχας ἔχοντες καὶ κνημίδας καὶ κράνη Παφλαγονικά καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας ἀνέβαινον τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης ὁδοῦ 23. ὡςτ' οὐδὲ διώκειν ἀσφαλὲς ἦν κατὰ τὰς πύλας τὰς εἰς τὴν ἄκραν φερούσας καὶ γὰρ ξύλα μεγάλα ἐπερρίπτουν ἄνωθεν, ὡςτε χαλεπὸν ἦν καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι καὶ ἡ νὺξ φοβερὰ ἢν ἐπιοῦσα. 24. Μαχομένων δ΄ αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν. Ἐξαπίνης γὰρ ἀνέλαμψεν οἰ κία τῶν ἐν δεξιᾳ ὅτου δὴ ἐνάψαντος. ΄Ως δ΄ αὕτη συνέπιπτεν ἔφευγον οὶ ἀπὸ τῶν ἐν δεξιᾳ οἰκιῶν. 25. ΄Ως δ΄ ἔμαθεν ὁ Ξενοφῶν τοῦτο παρὰ τῆς τύχης, ἐνάπτειν ἐκέλευε καὶ τὰς ἐν ἀριστερῷ οἰκίας αἱ δὲ ξύλιναι ἤσαν . ὡςτε καὶ ταχὺ ἐκαίοντο. Έρευγον καὶ οἱ ἀπὸ τούτων τῶν οἰκιῶν. 26. Οἱ δὲ κατὰ τὸ στόμα δὲ

δτι μότοι ελύπουν καὶ δῆλοι ἡσαν ὅτι ἐπικείσονται ἐν τῷ ἐξόδφ το καὶ καταβάσει. Ἐνταῦθα παραγγέλλει φορεῖν ξύλα ὅσοι ἐτύγχανον ἔξω ὅντες τῶν βελῶν εἰς τὸ μέσον ἐαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων. Ἐπεὶ δὲ ἱκανὰ ἡδη ἦν, ἐτῆψαν ἐτῆπτον δὲ καὶ τὰς παρ αὐτὸ τὸ χαράκωμα οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιοι ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν. 27. Οὕτω μόλις ἀπῆλθον ἀπὸ τοῦ χωρίου, πῦρ ἐν μέσφ ἐαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων ποιησάμενοι. Καὶ κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις καὶ μὶ οἰκίαι καὶ αἱ τύρσεις καὶ τὰ σταυρώματα καὶ τᾶλλα πάντα πλὴν τῆς ἄκρας.

28. Τη δ' ύστεραία ἀπήεσαν οί Ελληνες έγοντες τὰ ἐπιτήδεια. Έπεὶ δὲ τὴν κατάβασιν ἐφοβοῦντο τὴν εἰς Τραπεζοῦντα, πρανὴς γαο την και στενή, ψευδενέδραν εποιήσαντο. 29. Καϊ άνηρ Μυσός τὸ γένος καὶ τοῦνομα τοῦτο ἔχων τῶν Κρητῶν λαβων δέκα ἔμενεν ἐν λασίφ γωρίφ και προςεποιείτο τους πολεμίους πειράσθαι λανθάνειν: αί δὲ πέλται αὐτῶν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε διεφαίνοντο γαλκαῖ οὖσαι. 30. Οἱ μὲν οὖν πολέμιοι ταῦτα διορῶντες ἐποβοῦντο ὡς ἐνέδραν ούσαν ή δε στρατιά έν τούτω κατέβαινεν. Έπει δε έδόκει ήδη ίκανον υπεληλυθέναι τῷ Μυσῷ ἐσίμηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος : καὶ ος έξαναστάς φεύγει καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. 31. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κρητες, άλίσκεσθαι γαρ έφασαν τῷ δρόμω, ἐκπεσόντες ἐκ τῆς όδου είς ύλην κατά τὰς τάπας κυλινδούμενοι έσώθησαν 32. ό Μυσός δε κατά την όδον φεύγων έβόα βοηθείν και έβοήθησαν αὐτῷ, καὶ ανέλαβον τετρωμένον. Καὶ αὐτοὶ έπὶ πόδα ἀνεχώρουν βαλλόμενοι οἱ βοηθήσαντες καὶ ἀντιτοξεύοντές τινες τῶν Κρητῶν. Ουτως άπίκοντο έπὶ τὸ στρατόπεδον πάντες σῶοι ὅντες.

CAP. III.

1. Έπεὶ δὲ οὕτε Χειρίσοφος ἡκεν οὕτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὕτε τα ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. Καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν · καὶ Φιλήσιον καὶ Σοη αίτετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰςβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι · οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο · ἡ δὲ όδὸς ώδοποιουμένη ἦν. 2. Καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κεραποῦντα τριταῖοι πόλιν Ελληνίδα ἐπὶ θα-

λάττη Σινωπέων ἄποικον ἐν τῆ Κολχίδι χώρα. 3. Ἐνταῦθα ἔμειταν ἡμέρας δέκα καὶ ἔξέτασις ἐν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμὸς, καὶ ἐγένοντο ὀκτακιςχίλιοι καὶ ἔξακόσιοι. Οὖτοι ἐσώθησαν ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίους οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ τῆς χιόνος καὶ εἴ τις νόσφ.

4. 'Ενταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰγμαλώτων άργύριον γενόμενον καὶ την δεκάτην ην τῷ Απόλλωνι έξεῖλον καὶ τη Έφεσία 'Αρτέμιδι διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος έκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς : ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ ᾿Ασιναῖος ἔλαβε 5. Σενοφων οθν το μέν του Απόλλωνος, ανάθημα ποιησάμενος άνατίθησιν είς τὸν έν Δελφοῖς τῶν 'Αθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε αύτοῦ ὅνομα καὶ τὸ Προξένου ος σὺν Κλεάργω ἀπέθανε ' ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. 6. Τὸ δὲ τῆς 'Αρτέμιδος τῆς 'Εφεσίας ότε ἀπήει συν 'Αγησιλάφ έκ τῆς 'Ασίας την εἰς Βοιωτούς όδὸν, καταλείπει παρά Μεγαβύζω τῶ τῆς 'Αρτέμιδος νεωκόρω, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων έδόκει ίέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἢν μεν αὐτὸς σωθῆ, ἐαυτῷ ἀποδοῦναι εί δέ τι πάθοι, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῆ Αρτέμιδι ο τι οιοιτο γαριείσθαι τη θεώ. 7. Έπει δ' έφυγεν ο Ξενοφών. κατοικούντος ήδη αὐτού ἐν Σκιλλούντι ὑπὸ τῶν Δακεδαιμονίων οίκισθέντι παρά την 'Ολυμπίαν άφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς 'Ολυμ πίαν θεωρήσων καὶ ἀποδίδωσι την παρακαταθήκην αὐτῶ. Ξενοσῶν δὲ λαβών γωρίον ἀνεῖται τῆ θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ Θεός. Έτυγε δε δια μέσου ρέων του γωρίου ποταμός Σελινούς. Καὶ έν Εφέσω δε παρά τον της Αρτέμιδος νεών Σελινούς ποταμός παραδρεί, και ίγθύες δε εν αμφοτέροις ένεισι και κόγγαι · εν δε τω εν Σκιλλούντι γωρίω καὶ θῆραι πάντων ὁπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. 9. Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ταὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου : καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ δεκατεύων τὰ έκ τοῦ ἀγροῦ ώραῖα θυσίαν ἐποίει τῆ θεω · και πάντες οι πολίται και οι πρόςγωροι άνδρες και γυναϊκές μετείγον της έορτης. Παρείγε δε ή θεός τοίς σκηνούσιν άλφιτα, άρτους, οίνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάγος, καὶ τῶν θηρενομένων δέ. 10. Καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο είς την έρρτην οί τε Ξενοφώντος παίδες και οι των άλλων πολιτών οί δε βουλόμενοι καὶ άνδρες συνεθήρων καὶ ήλίσκετο τὰ μετ έξ αύτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σύες καὶ δυρκάδες καὶ έλαφοι. 11. Εστι δὲ ἡ γώρα ἡ ἐκ Λακεδαίμονος εἰς 'Ολυμπία

πορεύονται ώς είκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν 'Ολυμπία Διὸς ἱεροῦ Ένι δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῃ καὶ ἄλση καὶ ὅρη δένδρων μεστὰ, ἱκανὰ καὶ τῦς καὶ αἰγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥςτε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. 12. Περὶ δ' αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ώραῖα. 'Ο δὲ ναὸς ώς μικρὸς μεγάλῳ τῷ ἐν Ἐφέσᾳ είκασται καὶ τὸ ξόανον ἔσικεν ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὅντι τῷ ἐν 'Εφέσᾳ. 13. Καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα · ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΔΕ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥ-ΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ, ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

CAP. IV.

- 1. Έχ Κερασούντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο οἴπερ και πρόσθεν, οἱ δ ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο. 2. Ἐπεὶ δ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσουνοίκων ὁρίοις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον πρόξενον ὄντα τῶν Μοσουνοίκων, ἐρωτῶντες πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ ὡς διὰ πολεμίας πορεύσονται τῆς χώρας. Οἱ δ εἶπον ὅτι οὐ διήσοιεν · ἐπίστευον γὰρ τοῖς χωρίοις. 3. Ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμιοί εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα · καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ βούλοιντα συμμαχίαν ποιήσασθαι · καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος ῆκεν ἄγων τοὺς ἄρχον. τας. 4. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οῖ τε τῶν Μοσουνοίκων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων · καὶ ἔλεξε μὲν Ξενοφῶν, ἡριιήνευε δὲ Τιμησίθεος.
- 5. ΤΩ ἄνδρες Μοσσύνοιχοι, ήμεῖς βουλόμεθα διασωθήναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεξῷ πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν κωλύουσι δὲ οὖτοι ἡμᾶς οῦς ἀχούομεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. 6. Εὶ οὖτ βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν συμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι εἴ τι πώποθ ὑμᾶς οὖτοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους 7. Εὶ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὐθις ᾶν τοσαύτην δύναμιν ὑιβοιτε σύμμαχον. 8. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν

Μοσουνοίκων ὅ.ι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοιντο τὴν συμμαχία τ΄ Ανετε δὴ, ἔς ἡ ὁ Ξενοφῶν, τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂ νσίμμι χοι ἡμῶν γενώμεθα; καὶ ὑμεῖς τί οἰοί τε ἔσεσθε ἡμῖν συμπρᾶξαι περὶ τῆς διόδου; 10. Οἱ δ΄ εἶπον ὅτι ἱκανοὶ ἐσμὲν εἰς τὴν χώραν εἰςβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδρας οἶτινες ὑμῖν συμμαχοῦνται

τε καὶ την όδον ηγήσονται.

11. Επὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες οίχοντο καὶ ί, κον τῆ ύστεραία ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ ἐν ἑκάστφ τρεῖς ἄνδρας · τον οἱ μεν δύο ἐκβάντες εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὅπλα. ό δὲ είς έμετε. 12. Καὶ οἱ μὲν λαβόντες τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν οί δε μένοντες έξετάξαντο ώδε. Εστησαν άνα έκατον μάλιστα ωςπερ οί γοροί άντιστοιγούντες άλλήλοις, έχοντες γέβρα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, εἰκασμένα κιττοῦ πετάλο εν δὲ τῆ δεξια παλτον ως έξαπηγυ, έμπροσθεν μεν λόγγην έγον, οπισθεν δε αύτοι τοῦ ξύλου σφαιροειδές. 13. Χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάγος ώς λινοῦ στρωματοδέσμου επὶ τῆ κεφαλῆ δὲ κράτη σκύτινα, οίαπες τὰ Παφλαγονικά, κρώβυλον έγοντα κατὰ μέσος, έγγυτάτα τιαροειδή · είγον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηράς. θεν έξηργε μεν αυτών είς, οι δ' άλλοι πάντες επορεύοντο άδοντες έν ρυθμώ, και διελθόντες δια των τάξεων και δια των δπλων των Ελλήνων επορεύοντο εύθυς πρός τους πολεμίους επί γωρίον δ εδόκει έπιμαγώτατον είναι. 15. 'Ωικείτο δε τούτο προ της πόλεως της μητροπόλεως καλουμένης αυτοίς καὶ έγούσης τὸ ἀκρότατον των Μοσσυνοίκων και περί τούτου ο πόλεμος ην οι γαρ αεί τουτ' έγοντες έδόκουν έγκρατείς είναι και πάντων Μοσσυνοίκων. Καὶ έφασαν τούτους οὐ δικαίως έγειν τοῦτο, άλλὰ κοινὸν ον καταλαβόντας πλεονεκτείν.

16. Είποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινὲς, οὐ ταχθένες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἀλλ ἀρπαγῆς ἔνεκεν. Οἱ δὲ πολέμιοι προςιόντων τέως μὲν ἡσύχαζον · ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς · καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν συνακβάντων Ἑλλήνων τινὰς, καὶ ἐδίωκον μέχρις οὐ εἰδον τοὺς Ελληνας βοηθοῦντας, εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ῷχοντο · 17. καὶ ἀποτεμόντες, τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς τε Ελλησι καὶ τοῖς ἐκντῶν πολεμίοι · καὶ ἄμα ἐχόρευον νόμφ τινὶ ἄδοντες. 18. Οἱ δ΄

Ελληνες μάλα ήχθοντο ὅτι τούς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους καὶ ὅτι οἱ ἐξελθόντες Ελληνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν μάλ ὅντες συχνοί · ὁ οὔπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῆ στρατεία.

19. Ξενοφῶν δὲ συγκαλέσας τοὺς Ελληνας εἶπεν ΄ Ανδρες στρατεια, μηδὲν ἀθυμήσητε ἔνεκα τῶν γεγενημένων · ἵστε γὰρ ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ γεγένηται.

20. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἡγεῖθαι τῷ ὅντι πολέμιοί εἰσιν οἶςπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη · ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀφροντιστήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως καὶ ἰκανοὶ ἡγησάμενοι εἶναι σὺν τοῖς βαρβάροις ταὐτὰ πράττειν ἄπερ σὺν ἡμῖν δίκην δεδώκασιν · ῶςτε αὐθις παρασκευάζεσθαι ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν εἶναι καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο.

22. Ταύτην μέν οὖν τὴν ἡμέραν οὖτως ἔμειναν τῆ δ ὑστεραία θύσαντες έπεὶ έκαλλιερήσαντο άριστήσαντες, όρθίους τοὺς λόγους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι έπορεύοντο τους τοξότας μεταξύ τῶν λόχων ὀρθίων ὅντων έγοντες, υπολειπομένους δε μικρον του στόματος των οπλιτών. 23. ΤΗσαν γὰο τῶν πολεμίων οἱ εὖζωνοι κατατρέχοντες τοῖς λίθοις έβαλλον. Τούτους οὖν ἀνέστελλον οἱ τοξόται καὶ οἱ πελτασταί οι δ' άλλοι βάδην έπορεύοντο πρώτον μεν έπι το γωρίον άφ' οὖ τῆ προτεραία οἱ βάρβαροι ἐτράπησαν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς. Ενταύθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἢσαν ἀντιτεταγμένοι. 24. Τοὺς μὲν οὖν πελταστάς εδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάγοντο · ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν οί όπλιται, ετράποντο. Καὶ οί μεν πελτασταὶ εὐθύς είποντο διώκοντες άνω πρός την μητρόπολιν οί δε όπλιται έν τάξει είποντο. 25. Έπεὶ δ' ανω ήσαν πρὸς ταῖς τῆς μητροπόλεως οἰκίαις, ἐνταῦθα δη οι πολέμιοι όμου δη πάντες γενόμενοι έμάγοντο και έξηκόντιζον τοῖς παλτοῖς · καὶ ἄλλα δόρατα ἔγοντες παγέα μακρὰ, ὅσα ἀνὴρ αν φέροι μήλις, τούτοις έπειρώντο αμύνεσθαι έκ χειρός.

26. 'Επεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ Ελληνες, ἀλλ' ὁμόσε ἐχώρουν, ἔφυγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν ἄπαντες λιπόντες τὸ χωρίον. 'Ο δὲ βισιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσσυνι τῷ ἐπ' ἄκρου ικοδομημένο δν τρέφουσι πάντες κοινῆ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττουσιν οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ οἱ ἐν τῷ πρότερον αἰρεθέντι χωρίφ, ἀλλ' αὐτοῦ σὺν

τος μοσσύνοις κατεκαύθησαν. 27. Οι δ Ελληνες διαρπάζοντες τὰ χωρία εὕριπκον θησαυρούς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενημένων πατρίους, ὡς ἔφασαν οἱ Μοσσύνοικοι · τὸν δὲ νέον σῖτον σὺν τῆ καλάμη ἀποκείμενον · ἢσαν δὲ ζειαὶ αὶ πλεῖσται. 28. Καὶ δελφίνων τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν εὐρίσκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, ῷ ἐχρῶντο οἱ Μοσσύνοικοι καθάπερ οἱ Ελληνες τῶ ἐλαίφ. 29. Κάρυα δ' ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων ἢν πολλὰ τὰ πλατέα οὐκ ἔχοντα διαφυὴν οὐδεμίαν. Τούτφ καὶ πλείστφ σίτφ ἐχρῶντο ἔψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. Οἰνος δ' εὐρίσκετο δς ἄκρατος μὲν ὀξὺς ἐφαίνετο εἰναι ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος · κερασθεὶς δὲ εὐοόδης τε καὶ ἡδύς.

30. Οἱ μὲν δὴ Ελληνες ἀριστήσαντες ἐνταῦθα ἐπορεύοντο εἰς ο πρόσω, παραδόντες το γωρίον τοῖς συμμαγήσασι τῶν Μοσσυνοίκων. 'Οπόσα δὲ καὶ άλλα παρήεσαν γωρία τῶν σὺν τοῖς πολε**μίοις όντων, τὰ εὐπροςοδώτατα οἱ μὲν ἔλειπον, οἱ δὲ έχόντες** προςεγώρουν 31. Τὰ δὲ πλεῖστα τοιάδ' ἢν τῶν γωρίων : ἀπεῖγον αι πόλεις απ' αλλήλων στάδια δηδοήκοντα, αι δε πλείον αι δε μείον αναβοώντων δε αλλήλων συνήχουον είς την ετέραν έχ της έτέρας πόλεως. Ούτως ύψηλή τε καὶ κοίλη ή γώρα ήν. 32 'Επεί δέ πορευόμενοι έν τοῖς φίλοις ήσαν, έπεδείκνυσαν αὐτοῖς παῖδας τῶν εὐδαιμόνων σιτευτούς, τεθραμμένους καρύοις έφθοῖς, άπαλούς και λευχούς σφόδοα καὶ οὐ πολλοῦ δέοντας ἴσους τὸ πλάτος καὶ τὸ μήχος είναι ποικίλους δε τα νωτα και τα έμπροσθεν πάντα έστι γμένους ανθέμιον. 33. Έζητουν δε και ταις εταίραις αίς ήγον οί Ελληνες έμφανως συγγίνεσθαι νόμος γάρ ην ούτος σφίσι. Λευκοί δε πάντες οι άνδρες και αι γυναϊκες. 34. Τούτους έλεγον οί στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελθεῖν καὶ πλεῖστον τῶν Ελληνικών νόμων κεγωρισμένους. "Εν τε γαρ σγλφ όντες έποίουν απερ αν ανθρωποι εν ερημία ποιήσειαν, αλλως δε ούκ αν τολμώεν · μόνοιτε όντες όμοια έπραττον απερ αν μετ' άλλων όντες : διελέγοντό 😘 έαυτοῖς καὶ ἐγέλων ἐφ' έαυτοῖς καὶ ώρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅπο τύγοιεν ώς περ άλλοις ἐπιδεικνύμενοι.

CAP. V.

- 1. Διὰ ταύτης τῆς χώρας οὶ Ελληνες, διά τε τῆς πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὰ σταθμούς, καὶ ἀφικιοῦνται εἰς Χάλυβας. Οὐτοι ὀλίγοι ἢσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσυνοίκων καὶ ὁ βίος ἢν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. Ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνούς. 2. Ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἢν πεδινωτέρα καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττη ἦττον ἐριμνά. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρηζον πρὸς τὰ χωρία προςβάλλειν καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι καὶ τὰ ξένια ἃ ἦκε παρὰ Τιβαρηνῶν οὐκ ἐδέχοντο, ἀλὶ ἐπιμεῖναι κελεύσαντες ἔςτε βουλεύσαιντο ἐθύοντο. 3. Καὶ πολλὰ καταθυσάντων τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην ὅτι οὐδαμῆ προςίοιντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. Ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ελληνίδα, Σινωπέων ἀποίκους, ὅντας δ ἐν τῆ Τιβαρηνῶν χώρα.
- 4. Μέχρις ἐνταῦθα ἐπέζευσεν ἡ στρατιά. !/λῆθος τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἐκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακιςχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι · χρόνου πλῆθος ὀκτὰ μῆνες. 5. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τετταράκοντα πέντε. Ἐν δὲ ταίταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν, καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀγῶνας γυμνικούς. 6. Τὰ δ ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν · οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγορὰν, οὐδ εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέχοντο.
- 7. Έν τούτφ έρχονται έκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περε εῶν Κοτνωριτῶν τῆς τε πόλεως, (ἦν γὰρ ἐκείνων, καὶ φόρους ἐκεινοι ἔφερον,) καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δηουμένην καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον προηγόρει δὲ Ἑκατώνυμος δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν. 8. Επεμψεν ἡμᾶς, ὡ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς ὅτι ἐνικᾶτε Ελληνες ὅντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ συνησθησομένους ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἀκούομεν, πραγμάτων σεσωσμένοι πάρεστε.

9. 'Αξιούμεν δε, 'Ελληνες όντες καὶ αὐτοὶ, ὑφ' ὑμῶν ὅντων 'Ελλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δε μηδέν οἰδε γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδεν πώποθ' ὑπήρξαμεν κακῶς ποιοῦντες. 10. Κοτυωρῖται δε οὐτοί εἰσι μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι ' καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους ἀφελόμενοι ' διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὖτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι ώς αύτως ' ὥςθ' ὅ τι ὰν τούτους κακὸν ποιήσητε ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. 11. Νῦν δε ἀκούομεν ὑμᾶς εἴς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας ἐνίους σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων λαμβάνειν ὧν ὰν δέησθε οὐ πείθοντας. 12. Ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν ' εἰ δε ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον ὅντινα ὰν δυνώμεθα φίλον ποιεῖσθαι.

13. Πρός ταύτα άναστας Ξενοφών ύπερ τών στρατιωτών είπεν 'Ημείς δε, ω ανδρες Σινωπείς, ηχομεν αγαπώντες ότι τά σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ δπλα: οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἄμα τε χρήματα άγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάγεσθαι. 14. Καὶ νῦν ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ήλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μεν, παρείχον γαρ ήμιν άγοραν, ωνούμενοι είγομεν τα επιτήδεια, και άνθ' ών ετίμησαν ημάς και ξένια έδωκαν τη στρατιά, άντετιμώμεν αὐτούς · καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειγόμεθα τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν ἐφ' οῦς αὐτοὶ ἡγοῖντο κακῶς ἐποιοῦμεν δσον έδυνάμεθα. 15. Έρωτατε δε αυτους όποίων τινών ήμων ετυγον πάρεισι γὰρ ενθάδε ους ήμιν ήγεμόνας διὰ φιλίαν ή πόλις συνέπεμψεν. 16. Οποι δ αν έλθόντες αγοραν μη έχωμεν, αν τε είς βάρβαρον γην αν τε είς Ελληνίδα, οὐν υβρει άλλ' ἀνάγκη λαμβάτομεν τὰ ἐπιτήδεια 17. Καὶ Καρδούγους καὶ Ταόγους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὅντας, ὅμως, καὶ μάλα φοβερούς όντας, πολεμίους έκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην είναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγορὰν οὐ παρείγον. 18. Μάκρωνας δὲ καίπερ βαρβάρους όντας, έπεὶ ἀγορὰν οίαν έδύναντο παρείγον. σίλους τε ένομίζομεν είναι καὶ βία οὐδεν έλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. 19. Κοτυωρίτας δε, ους ύμετερους φατε είναι, εί τι αυτών είλήφαμεν, αύτοι αίτιοι είσιν ου γαρ ώς φίλοι προςεφέροντο ήμιν, άλλά κλείσαντες τὰς πύλας οὖτ' εἴσω ἐδέχοντο οὖτ' ἔξω ἀγορὰν ἔπεμπον· ήτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἀρμοστὴν τούτων αίτιον είναι 20. 0 δὶ λέγεις βία παρελθόντας σκηνούν, ήμεῖς ήξιούμεν τοὺς κάμνοντας είς τας στέγας δέξασθαι · έπεὶ δὲ οὐκ ἀνέφγον τὰς πύλας, ἡ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον ταύτη εἰςελθόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν · σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς στέγαις οἱ κάμνυντες τὰ ἐαυτῶν δαπανῶντες · καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρφ άρμοστῆ ὧσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλὶ ἐφ' ἡμῖν ἢ κομίσασθαι ὅταν βουλώμεθα. 21. Οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῆ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἀν μέν τις εὐ ποιῆ, ἀντευποιεῖν · ἀν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι. 22. ᾿Α δὲ ἡπείλησας ὡς ἢν ὑμῖν δοκῆ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δὲ ἢν μὲν ἀνάγκη ἢ πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις · ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν · ἀν δὲ δοκῆ ἡμῖν, καὶ φίλον ποιήσομεν τὸν Παφλαγόνα. 23. ᾿Ακούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων. Πειρασόμεθα οὐν συμπράττοντες αὐτῷ ὧν ἐπιθαλαττίων.

24. Έκ τούτου μάλα μεν δηλοι ήσαν οι συμπρές βεις τῷ Εκατωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις. Παρελθών δ΄ αὐτῶν ἄλλος εἰπεν ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ηκοιεν, ἀλλ' ἐπιδείξοντες ὅτι φίλοι εἰσί. Καὶ ξενίοις, ην μεν ἔλθητε πρὸς την Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα · νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι ἃ δύνανται · ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθη ὅντα ἃ λέγετε. 25. Ἐκ τούτου ξένιά τε ἔπεμπον οι Κοτυωρῖται καὶ οι στρατηγοι τῶν Ελλήνων ἔξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις · καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ ἐπιτήδεια διελέγοντο τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἐπυνθάνοντο καὶ ὧν ἐκάτεροι ἐδέοντο.

CAP. VI.

1. Ταύτη μεν τῆ ἡμέρα τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Τῆ δ' ύστεραία συνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας, καὶ ἐδόκει
αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πορείας παρακαλέσαντας τοὺς Σινωπέας βουλεύεσθαι. Εἶτε γὰρ πεζῆ δέοι πορεύεσθαι, χρήσιμοι ἂν
ἐδόκουν εἶναι οἱ Σινωπεῖς ἡγούμενοι · ἕμπειροι γὰρ ἦσαν τῆς Παφλαγονίας · εἶτε κατὰ θάλατταν, προςδεῖν ἐδόκει Σινωπέων · μόνοι
γὰρ ᾶν ἐδόκουν ἱκανοὶ εἶναι πλοῖα παρασχεῖν ἀρκοῦντα τῆ στρατιᾳ.
2. Καλέσαντες οὖν τοὺς πρέσβεις συνεβουλεύοντο, καὶ ἡξίουν Ελλη-

τας όντας Ελλησι τούτφ πρώτον καλώς δέχεσθαι τῷ εὖνους s εἶναι καὶ τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν.

3. Αναστάς δε Έκατώνυμος πρώτον μεν απελογήσατο πεώ ού είπεν ώς τον Παφλαγόνα φίλον ποιήσοιντο, ότι ούν ώς τοῖς Ελλησι πολεμησόντων σφών είποι, άλλ' ότι έξον τοῖς βαρβάροις φίλους είναι τοὺς Ελληνας αἰρήσονται. Επεὶ δὲ συμβουλεύει» έκλλευον, έπευξάμενος ώδε είπεν 4. Εί μεν συμβουλεύοιμι & βέλτιστά μοι δοκεῖ είναι, πολλά μοι κάγαθὰ γένοιτο εί δὲ μὴ, τάναν. τία αύτη γάο ή ίερα συμβουλή λεγουένη είναι δοκεί μοι παρείναι. νῦν γὰρ δη αν μεν εὖ συμβουλεύσας φανῶ, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ ἐπαι νοῦντές με ' αν δε κακώς, πολλοί ἔσεσθε οί καταρώμενοι. 5. Πρά γματα μέν οὖν οἶδ ὅτι πολὺ πλείω έξομεν, ἐὰν κατὰ θάλατταν κομίζησθε ήμας γαρ δεήσει τὰ πλοῖα πορίζειν ην δε κατά γης στέλλησθε, ύμᾶς δεήσει τοὺς μαγομένους είναι. "Ομως δὲ λεκτέα ά γιγνώσκω 6. Εμπειρος γάρ είμι καὶ τῆς χώρας τῶν Παφλαγόνων καὶ τῆς δυνάμεως · ἔχει γὰρ [ἡ χώρα] ἀμφότερα, καὶ πεδία κάλλιστα καὶ όρη ύψηλότατα. 7 Καὶ πρώτον μέν οίδα εὐθὺς ή την είςβολην ανάγκη ποιείσθαι ου γαρ έστιν άλλη η ή τα κέρατα του ορους της όδου καθ' έκατερά έστιν ύψηλά · α κρατείν κατέγοντες καὶ πάνυ ολίγοι δύναιντ άν τούτων δε κατεγομένων οὐδ αν οί πάντες άνθρωποι δύναιντ αν διελθείι. Ταίτα δε και δείξαιμι αν, εί μοί τινα βούλοισθε συμπέμψαι. 8. Επειτα δε οίδα και πεδίν όντα καὶ ἱππείαν ἢν αὐτοὶ οἱ βάρβαροι νομίζουσι κρείττω είναι άπάσης της βασίλέως ίππείας. Καὶ νῦν ούτοι οὐ παρεγένοντο βασιλεί καλούντι . άλλα μείζον φρονεί ὁ ἄρχων αὐτών. 9. Εί δέ καὶ δυνηθεῖτε τά τε ὄρη κλέψαι ἢ φθάσαι λαβόντες καὶ ἐν τῷ πεδίω κρατήσαι μαγόμενοι τούς τε ίππεῖς τούτων καὶ πεζών μυριάδας πλεῖον ἢ δώδεκα, ἦξετε ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς, πρῶτον μὲν τὸν Θερμώδοντα, εθρος τριών πλέθρων, δυ γαλεπόν οίμαι διαβαίνειν άλλως τε καὶ πολεμίων πολλών μεν έμπροσθεν όντων πολλών δε όπισθεν έπομένων · δεύτευον δ 1/ριν, τρίπλεθρον ώς αύτως · τρίτον δ 'Alva οὐ μεῖον δυοῖν σταδίοιν, ον οὐκ αν δύναισθε ανευ πλοιων διαβηναι. πλοία δε τίς εσται ο παρέγων; ώς δ΄ αύτως και ο Παρθένιος άβατος : ἐφ' ον έλθοιτε αν, εί τον Αλυν διαβαίητε. 10. Έγω μεν ούν οὐ γαλεπην ύμιν είναι νομίζω την πορείαν άλλα παντάπασι άδύνατον. "Αν δε πλέητε, έστιν ενθένδε μεν είς Σινώπην παραπλεύ

ται, έκ Σινώπης δε εἰς Ἡράκλειαν · ἐξ Ἡρακλείας δὲ οὖτε πεζη οὖτε κατὰ θάλατταν ἀπορία πολλὰ · γὰρ καὶ πλοῖά ἐστιν ἐν Ἡρακλεία.

11. Έπει δε ταυτα έλεξεν, οι μεν υπώρτευον σιλίας ένεκα της Κορύλα λέγειν · καὶ γὰρ ἦν πρόξενος αὐτῷ · οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα ληψόμετον διὰ τὴν συμβουλὴν ταύτην : οἱ δ' ὑπώπτευον καὶ τούτου ένεκα λέγειν ώς μη πεζη ιόντες την Σινωπέων τι γώραν κακόν έργάζοιντο. Οἱ δ' οὖν Ελληνες ἐψηφίσαντο κατὰ θάλατταν τὴν πορείαν ποιείσθαι. 12. Μετά ταύτα Ξενοφών είπεν 3 Σινωπείς, οί μεν ανδρες ηρηνται πορείαν ην ύμεις συμβουλεύετε · ουτω δ' έγει · εί μεν πλοῖα έσεσθαι μέλλει ίχατα άριθμῷ ώς ένα μὴ καταλείπεσθαι ενθάδε, ήμεῖς ὢν πλέοιμεν εί δε μέλλοιμεν οἱ μεν καταλείψεσθαι οἱ δὲ πλεύσεσθαι, οὐκ ἂν ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα. Γιγνώσκομεν γάρ ότι όπου μέν αν κρατώμεν, δυναίμεθ' αν καί σώζεσθαι καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν· εἰ δέ που ἥττους τῶν πολεμίων ληφθησόμεθα, εύδηλον δη ότι έν ανδραπόδων χώρα έσόμεθα. 14. Ακούσαντες ταυτα οι πρέσβεις εκέλευον πέμπειν πρέσβεις. Καὶ πέμπουσι Καλλίμαγον 'Αρχάδα καὶ 'Αρίστωνα 'Αθηναῖον καὶ Σαμόλαν 'Αγαιόν. Καὶ οἱ μὲν ῷγοντο.

15. Έν δε τούτω τῷ γρόνω Ξενοφώντι, δρώντι μεν όπλίτας πολλούς τῶν Ελλήνων, ὁρῶντι δὲ καὶ πελταστὰς πολλούς καὶ τοξότας καὶ σφεδονήτας καὶ ἱππέας δὲ καὶ μάλα ήδη διὰ τὴν τριβὴν ἱκανοὺς, όντας δ' έν τῷ Πόντω, (ἔνθα οὐκ ἂν ἀπ' ολίγων γρημάτων τοσαύτη δύναμις παρεσκευάσθη,) καλόν αὐτῷ ἐδόκει είναι καὶ γώραν καὶ δύγαμιν τη Ελλάδι προςκτήσασθαι πόλιν κατοικίσαντας. 16 Καί γενέσθαι αν αυτώ εδόκει μεγάλη, καταλογίζομένω τό τε αυτών πλήθος καὶ τοὺς περιοικοῦντας τὸν Πόντον. Καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο πρίν τινι είπεῖν τῶν στρατιωτῶν Σιλανὸν παρακαλέσας τὸν Κύρου μάντις γενόμενον τὸν 'Αμβρακιώτην. 17. 'Ο δὲ Σιλανὸς δεδιώς μὴ γένηται ταῦτα καὶ καταμείνη που ή στρατια, έκφέρει είς το στράτευμα λόγον ότι Ξενοφών βούλεται καταμείναι την στρατιάν και πόλιν οικίσαι καί έαυτῷ ὅνομα καὶ δύναμιν περιποιήσασθαι. 18. Αὐτὸς δ ὁ Σι λακὸς ἐβούλετο ὅτι τάγιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφικέσθαι · οῦς γὰρ παρὰ Κύρου έλαβε τριςχιλίους δαρεικούς, ότε τὰς δέκα ἡμέρας ἡλήθευσε θυόμενος Κύρφ, διεσεσώκει. 19. Των δε στρατιωτών, έπει ήκουσαν, τοῖς μεν εδόκει βελτιστον είναι καταμείναι, τοῖς δε πολλοῖς ου. Τιμασίων δε ό Δαρδανεύς καὶ Θώραξ ὁ Βοιώτιος πρὸς ἐμπόρους τινὰς παρόντας των 'Ηρακλεωτών καὶ Σινωπέων λέγουσιν ὅτι εἰ μὴ ἐκποριούσι τῆ στρατιὰ μισθὸν ὡςτε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέοντας, ὅτι κινδυνεύσει μεῖται τοσαύτη δίναμις ἐν τῷ Πόντῳ βουλεύεται γὰρ Ξενοφῶν καὶ ἡμῶς παρακαλεῖ, ἐπειδὰν ἔλθη τὰ πλοῖα, τότε εἰπεῖν ἐξαίφνης τῷ στρατιὰ 20. "Ανδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ἡμῶς ἀπόρους ὅντας καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῃ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὡς οἵκαδε ἀπελθόντας ὀνῆσιί τι τοὺς οἵκοι. Εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης ἐκλεξάμενοι ὅπη ὰν βούλησθε κατασχεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐθέλοντα ἀπιέναι οῖκαδε, τὸν δὲ ἐθέλοντα μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δὲ ὑμῖν πάρεστιν, ὥςτε ὅπη ὰν βούλησθε ἔξαίφνης ὰν ἐπιπέσοιτε.

21. 'Ακούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον ταῖς πόλεσι: συτέπεμψε δ' αὐτοῖς Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς Ἐρύμαγόν τε τὸν Δαρδανέα καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐροῦντας Σινωπείς δε και Ήρακλεωται ταυτα ακούσαντες πεμπουσι προς τών Τιμασίωνα καὶ κελεύουσι προστατεύσαι λαβόντα γρήματα όπως έκπλεύση ή στρατιά. 22. 'Ο δε άσμενος άκούσας έν συλλόγω των στιμιτιωτών όντων λέγει τάδε. Οὐ δεῖ προςέχει μονη, ω άνδιες, οὐδὲ τῆς Ελλάδος οὐδὲν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι. 'Ακούω δέ τινας θύεσθαι έπὶ τούτφ οὐδ ὑμῖν λέγοντας. 23. Υπισχνοῦμαι δὲ ὑμῖν αν έκπλέητε, από νουμηνίας μισθοφοράν παρέξειν Κυζικηνόν έκαστω του μηνός · καὶ άξω ύμας εἰς την Τρωάδα, ἔνθεν καί εἰμι συγάς καὶ ὑπάρξει ὑμῖν ἡ ἐμὴ πόλις : ἐκόντες γάρ με δέξονται. 24. Ήγήσομαι δε αὐτὸς έγω ένθεν πολλά χρήματα λήψεσθε. "Εμπειρος δέ είμι της Αιολίδος και της Φρυγίας και της Τρωάδος και της Φαρναβάζου άργης πάσης τὰ μεν διὰ τὸ έκειθεν είναι, τὰ δέ διὰ τὸ συνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῆ σὺν Κλεάρχο τε καὶ Δερκυλλίδα.

25. 'Αναστὰς δ' αὐθις Θώραξ ὁ Βοιώτιος ος ἀεὶ περὶ στιμιτη γίας Ξενοφῶντι ἐμάχετο, ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς Χερβόνησον χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα, ὥςτε τῷ βοιλομένφ ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένο ἀπιέναι οἴκαδε γελοῖον δ' εἰιαι,
ἐν τῷ Ἑλλάδι οὕσης χώρας πολλῆς καὶ ἀφθόνου, ἐν τῷ βαρβάρων
μαστεύειν. 26. Έςτε δ' ἀν, ἔφη, ἐκεῖ γένησθε, κάγὼ καθάπερ
Τιμασίων ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν τὴν μισθοφοράν. Ταῦτα δ' ἔλεγεν
εἰδὼς ὰ Τιμασίωνι οἱ 'Ηρακλεῶται καὶ οἱ Σινωπεῖς ἐπαγγέλοιντο
ῶςτε ἐκπλεῖν. 27. 'Ο δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτφ ἐσίγα. 'Αναστὰς δὶ
Φιλήσιος καὶ Αίκων οἱ 'Αγαιοὶ ἕλεγον ὡς δεινὸν εἴη ἰδία μεν

Ευτοφώντα πείθειν τε καταμένειν καὶ θύεσθαι ύπερ τῆς μονῆς μή κοινούμενον τῆ στρατιᾶ· εἰς δε τὸ κοινὸν μηδεν ἀγορεύειν περί τούτων · ωςτε ήναγκάσθη ὁ Ξενοφών ἀναστῆναι καὶ εἰπεῖν τάδε·

28. Έγω, ω ανδρες, θύομαι μεν ως όρατε όπόσα δύναμαι και ύπερ ύμων καὶ ύπερ εμαυτού, όπως ταυτα τυγγάνω καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ πράττων ὁποῖα μέλλει ὑμῖν τε κάλλιστα καὶ ἄριστα έσεσθαι καὶ ἐμοί. Καὶ νῦν ἐθνόμην περὶ αὐτοῦ τούτου εἰ ἄμεινον είη άρχεσθαι λέγειν είς ύμας και πράττειν περί τούτων ή παντάπασι μηδε απτεσθαι του πράγματος. 29. Σιλανός δέ μοι ό μάντις άπεκρίνατο τὸ μεν μέγιστος, τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι ήδει γὰρ καὶ ἐμε ούκ απειρον όντα διὰ τὸ ἀεὶ παρείναι τοῖς ίεροῖς. ἔλεξε δὲ ὅτι ἐν τοῖς ἱεροῖς φαίνοιτό τις δόλος καὶ ἐπιβουλὴ ἐμοὶ, ὡς ἄρα γιγνώσκων ότι αὐτὸς ἐπεβούλευε διαβάλλειν με πρὸς ὑμᾶς. Ἐξήνεγκε γὰρ τὸν λόγον ώς έγω πράττειν ταῦτα διανοοίμην ήδη οὐ πείσας ὑμᾶς. 30. Έγω δε εί μεν εωρων απορούντας ύμας, τοῦς αν εσκόπουν ασ ού αν γένοιτο ωςτε λαβόντας ύμας πόλιν τον μεν βουλόμενον αποπλεῖν ήδη, τὸν δὲ μὴ βουλόμενον, ἐπεὶ κτήσαιτο ἱκανὰ ὥςτε καὶ τους έαυτοῦ οἰκείους ώφελῆσαί τι. 31. Ἐπεὶ δ' ὁρῶ ὑμῖν καὶ τὰ πλοΐα πέμποντας Ήρακλεώτας καὶ Σινωπεῖς ώςτε έκπλεῖν, καὶ μισθον υπισγνουμένους υμίν ανδρας από νουμηνίας, καλόν μοι δοκεῖ είναι σωζομένους ένθα βουλόμεθα μισθὸν τῆς σωτηρίας λαμβά-«ει». καὶ αὐτός τε ἀναπαύομαι ἐκείνης τῆς διανοίας, καὶ ὁπόσοι τρος έμε προς ήεσαν, λέγοντες ώς γρη ταῦτα πράττειν, ἀναπαύσασθαί φημι χρηναι. 32. Ούτω γὰρ χιγνώσκω : ὁμοῦ μὲν ὅντες πολλοὶ ώς περ νυνί δοκείτε αν μοι καί έντιμοι είναι καί έγειν τα έπιτήδεια: έν γάρ τῷ κρατεῖν έστι καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ἡττόνων διασπασθέντες δ αν και κατά μικρά γενομένης της δυνάμεως ουτ αν τροφήν δύναισθε λαμβάνειν ούτε γαίροντες αν απαλλάξαιτε. Δοκει οὖν μοι ἄπερ ὑμῖν, ἐκπορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐάν τις μείνη η απολιπών τινα ληφθή πριν έν ασφαλεί είναι παν τὸ στράτευμα, κρίνεσθαι αύτον ώς άδικούντα. Καὶ ότω δοκεί, έφη, ταύτα, άράτω την γείρα. 'Ανέτειναν απαντες.

34. 'Ο δὲ Σιλανὸς ἐβόα, καὶ ἐπεχείρει λέγειν ὡς δίκαιον εἴη ἀπιέναι τὸν βουλόμενον. Οἱ δὲ στρατιῶται οὐκ ἡνείχοντο, ἀλλ ἡπείλουν αὐτῷ ὅτι εἰ λήψονται ἀποδιδράσκοντα, τὴν δίκην ἐπιθήσειεν. 35. Ἐντεῦθεν ἐπεὶ ἔγνωσαν οἱ Ἡρακλεῶται ὅτι ἐκπιῶς

δεδογμένον είη καὶ Ξενοφῶν αὐτὸς ἐπεψηφικὼς είη, τὰ μὲν πλοῖα πέμπουσι, τὰ δὲ χρήματα, ἃ ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι ἐψευσμένοι ἤσαν τῆς μισθοφορᾶς. 36. Ἐνταῦθα δὲ ἐκπεπληγμένοι ἤσαν καὶ ἐδεδοίκεσαν τὴν στρατιὰν οἱ τὴν μισθοφορὰν ὑπεσχημένοι. Παραλαβόντες οὐν οἱτοι καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς οἱς ἀνεκεκοίνωντο ἃ πρόσθεν ἔπραττον, (πάντες δ΄ ἤσαν πλὴν Νέωνος τοῦ ᾿Ασιναίου, ὸς Χειρισόφο ὑπεστρατήγει, Χειρίσοφος δὲ οὖπω παρῆν,) ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ λέγουσιν ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς, καὶ δοκοίη κράτιστον είναι πλεῖν εἰς Φᾶσιν, ἐπεὶ πλοῖα ἔστι, καὶ κατασχεῖν τὴν Φασὶανῶν χώραν. 37. Αἰήτου δ΄ υἰιδοῦς ἐτύγχανε βασιλεύων αὐτῶν. Ξενοφῶν δ΄ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν ὰν τούτων είποι εἰς τὴν στρατιάν ὑμεῖς δὲ συλλέξαντες, ἔφη, εἰ βούλεσθε, λέγετε. Ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς γνώμην οὐν ἐκκλησιάζειν, ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ ἕκαστον λοχαγοὺς πρῶτον πειρᾶσθαι πείθειν. Καὶ ἀπελθόντες ταῦτα ἐποίουν.

CAP. VII.

1. Ταῦτα οἶτ οἱ στρατιῶται ἀνεπύθοντο πραττόμενα. Καὶ ὁ Νέων λέγει ὡς Ξενοφῶν ἀναπεπεικὼς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς, διανοεῖται ἄγειν τοὺς στρατιῶτας ἐξαπατήσας πάλιν εἰς Φᾶσιν. 2. 'Ακούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται χαλεπῶς ἔφερον καὶ σύλλογοι ἐγίγνοντο καὶ κύκλοι συνίσταντο καὶ μάλα φοβεροὶ ἤσαν μὴ ποι. ήσειαν οἶα καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας ἐποίησαν καὶ τοὺς ἀγορανόμους δοι νὰρ μὴ εἰς τὴν θάλατταν κατέφυγον κατελεύσθησαν. 3. 'Επεὶ δὲ ἢσθανετο Ξενοφῶν ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα συναγαγεῖν αὐτῶν ἀγορὰν, καὶ μὴ ἐᾶσαι συλλεγῆναι αὐτομάτους καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα συλλέγειν ἀγοράν. 4. Οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ κήρυκος ἤκουσαν συνέδραμον καὶ μάλα ἐτοίμως. 'Ενταῦθα Ξενοφῶν τῶν μὲν στρατηγῶν οὐ κατηγόρει, ὅτι ἦλθον πρὸς αὐτὸν, λέγει δὲ ὧδε:

5. Ακούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ ἄνδρες, ἐμὲ ὡς ἐγὼ ἄρα ἐξαπα τήπας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν. Ακούσατε οἶν μου πρὸς θεῶν καὶ ἐὰν μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικῶν, οἰ χρή με ἐνθένδε ἀπελθεῖν πρὶν ἂν δῶ δίκην αν δ΄ ὑμῖν φαίνωνται ἀδικοῦντες οἱ ἐμὶ διαβάλλοντες, οὖτως αὐτοῖς χρῆσθε ὥςπερ ἄξιον. 6. Τμεῖς δ΄ ἔφη, ἴστε δήπου ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται καὶ ὅτι ἐἰκο

αέν τις είς την Ελλάδα μέλλη ιέναι, προς έσπέραν δει πορεύεσθαι: ην δέ τις βούληται είς τοὺς βαρβάρους, τουμπαλιν προς έω. "Εστιν ούν όςτις τούσο αν δύναιτο ύμας έξαπατήσαι ως ήλιος ένθεν μλη ανίσγει, δύεται δε ένταῦθα, ένθεν δε δύεται, ανίσγει δ' έντεῦθεν: 7. 'Αλλά μην και τοῦτό γε ἐπίστασθε ὅτι βορέας μὲν ἔξω τοῦ Πόντου είς την Ελλάδα φέρει, νότος δε είσω είς Φασιν και λέγετε. όταν βοδόας πνέη ώς καλοί πλοί είσιν είς την Ελλάδα. ουν έστιν όπως τις αν ύμας έξαπατήσαι ωςτ' έμβαίνειν όπόταν νότος πνέη; 8. 'Αλλά γὰρ ὁπόταν γαλήνη ή ἐμβιβῶ. Οὐκοῦν ἐγὸ μεν έν ένὶ πλοίω πλεύσομαι, ύμεῖς δὲ τοὐλάγιστον ἐν έκατόν. Πῶς αν ουν έρω ή βιασαίμην ύμας συν έμοι πλείν μη βουλομένους ή έξαπατήσας άγοιμι; 9. Ποιώ δ' ύμας έξαπατηθέντας καὶ καταγοητευθέντας ὑπ' έμου ηκειν είς Φασιν · καὶ δη καὶ ἀποβαίνομεν είς την γώραν γνώσεσθε δήπου ότι οὐκ έν τῆ Ελλάδι έστέ καὶ έγω μεν έσομαι ο έξηπατηκώς είς, ύμεῖς δε οι έξηπατημένοι έγγυς μυρίων έχοντες ὅπλα. Πῶς ἂν οὖν εἶς ἀν ρο μᾶλλον δοίη δίκην ἢ οῧτω περί αύτου τε καὶ ύμῶν βουλευόμενος; 10. 'Αλ' οὐτοί είσι» οί λόγοι ανδρών καὶ ηλιθίων καὶ έμοὶ φθονούντων, ὅτι έγω ὑφ' ὑμῶν τιμωμαι. Καίτοι οὐ δικαίως γ' αν μοι φθονοῖεν. Τίνα γὰρ αὐ των έγω κωλύω η λέγειν εί τίς τι άγαθον δύναται έν ύμιν, η μάγεσθαι εί τις εθέλει ύπερ ύμῶν τε καὶ έαυτοῦ, ἢ έγρηγορέναι περὶ τῆς ύμετέρας άσφαλείας επιμελόμενον; Τί γάρ; άρχοντας αίρουμένων ύμων έγω τινι έμποδων είμι; Παρίημι, άργετω μόνον άγαθόν τι τοιῶν ὑμᾶς φαινέσθω. 11. 'Αλλά γὰρ έμοὶ μὲν ἀρκεῖ περὶ τούτων τὰ είρημένα εί δέ τις ύμων η αύτος έξαπατηθηναι αν οίεται ταύτα. η άλλον έξαπατήσαι ταύτα, λέγων διδασκέτω. 12. "Όταν δε τούτων αλις έχητε, μη απέλθητε πρίν αν ακούσητε οίον όρω έν τη στρατιά άργόμενον πράγμα. δ εί έπεισι και έσται οίον ύποδείκουσιν, ώρα ήμιν βουλεύεσθαι ύπερ ήμων αύτων μη κάκιστοί τε καί αισγιστοι ανδρες αποφαινώμεθα και πρός θεων και πρός ανθρώπων καὶ φίλων καὶ πολεμίων καὶ καταφρονηθώμεν. 13. 'Ακούσαντες δε ταύτα οί στρατιώται έθαύμασάν τε ο τι είη καὶ λέγει» έκελευος. 'Εκ τούτου ἄργεται πάλιν 'Επίστασθέ που ότι γωρία ην έν τοῖς δρεσι βαρβαρικά, φίλια τοῖς Κερασουντίοις, όθεν κατιόνσες τινές και ίερετα έτωλουν ημίν και άλλα ών είγον. Αρκούσι δέ μω καὶ εμών τινες είς τὸ έγγυτάτω γωρίον τουτων έλι όντες άγο

ράσαντές τι πάλιν ἀπελθεῖν. 14. Τοῦτο καταμαθών Κλεάρετος ε λογαγός ότι και μικρόν είη και άφύλακτον δια το φίλιον νομίζειν είναι, έρχεται επ' αὐτοὺς τῆς νυκτὸς ώς πορθήσων, οὐδενὶ ἡμῶν είπων. 15. Διενενόητο δε, εί λάβοι τόδε το γωρίον, είς μεν το στράτευμα μηκέτι έλθεῖν, έμβὰς δ' εἰς πλοῖον έν ῷ ἐτύγγανον οἱ σύσκηνοι αὐτοῦ παραπλέοντες, καὶ ἐνθέμενος εἴ τι λάβοι, ἀποπλέων οίγεσθαι έξω τοῦ Πόντου. Καὶ ταῦτα συνωμολόγησαν αὐτῷ οἱ ἐκ του πλοίου σύσκηνοι, ώς έγω τυν αίσθάνομαι. 16. Παρακαλέσας ουν οπόσους έπειθεν ήγεν έπι το γωρίον. Πορευόμενον δε αυτόν φθάνει ήμερα γενομένη, καὶ συστάντες οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἰσγυρῶν τόπων βάλλοντες καὶ παίοντες τόν τε Κλεάρετον ἀποκτείνουσι καὶ των άλλων συγνούς οι δέ τινες και είς Κερασούντα αὐτων άποχωρούσι. 17. Ταύτα δ' ην έν τη ημέρα ή ήμεις δεύρο έξωρμώμεν πεζη. Των δε πλεόντων έτι τινές ήσαν έν Κερασούντι, ούπω άνηγμένοι. Μετὰ τοῦτο, ώς οἱ Κερασούντιοι λέγουσιν, άφικροῦνται τῶν ἐχ τοῦ γωρίου τρεῖς ἄνδρες τῶν γεραιτέρων πρὸς τὸ κοινον το ημέτερον γρήζοντες έλθεῖν. 18. Έπει δε ημάς οὐ κατέλαβον, πρός τους Κερασουντίους έλεγον ότι θαυμάζοιεν τί ήμιν δόξειεν έλθεῖν έπὶ αὐτούς. Ἐπεὶ μέντοι σφεῖς λέγειν, ἔφασαν, ὅτι οὐκ ἀπὸ κοινοῦ γένοιτο τὸ πρᾶγμα, ηδεσθαί τε αὐτοὺς καὶ μέλλειν ένθάδε πλείν, ώς ήμιν λέξαι τὰ γενόμενα καὶ τοὶς νεκρούς κελεύειν αὐτούς θάπτειν λαβόντας τους τούτου δεομένους. 19. Των δ άποφυγόντων τινές Ελλήνων έτυγον έτι όντες έν Κερασούντι : αίσθόμενοι δέ τούε βαοβάρους όποι ίσιεν αὐτοί τε ετόλμησαν βάλλειν τοῖς λίθοις. καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. Καὶ οἱ ἄνδρες ἀποθνήσκουσι τρεῖς ὄντες οἱ πρέσβεις καταλευσθέντες. 20. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, έργονται προς ήμας οι Κερασούντιοι και λέγουσι το πράγμα και ήμεῖς οἱ στρατηγοὶ ἀκούσαντες ἡγθόμεθά τε τοῖς γεγενημένοις καὶ έβουλευόμεθα συν τοῖς Κερασουντίοις όπως αν ταφείησαν οἱ τῶν Ελλήνων νεκροί. 21. Συγκαθήμετοι δ έξωθεν των οπλων έξαίσνης ακούομεν θορύβου πολλού Παίε παίε, ράλλε. βάλλε. Καὶ τάχα δη όρωμεν πολλούς προςθέοντας λίθους έχοντας έν ταῖς χεροί, τοὺς δὲ καὶ αναιρουμένους. 22. Καὶ οἱ μὲν Κερασούντιοι ὡς αν καὶ ἐωρακότες τὸ παρ' έαυτοῖς πρᾶγμα, δείσαντες ἀποχωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα. ΤΗσαν δε νη Δία και ημών οι έδεισαν. 23. Έγωγε μην ηλθον πρός αύτους καὶ ήρωτων ο τι έσει το πράγμα. Των δ' ήσαν μέν οι ούδεν ήδεσαν.

όμως δε λίθους είγον εν ταϊς χερσίν. Έπει δε είδότι τινί ενέτυχον, λέγει μοι ότι οἱ ἀγορανόμοι δεινότατα ποιοῦσι τὸ στράτευμα. 24. Έν τούτω τις όρα τον άγορανόμον Ζήλαργον προς την θάλατταν αποχωρούντα, καὶ ανέκραγεν οί δ ως ήκουσαν, ως περ ή συὸς άγρίου η έλάφου φανέντος ίενται έπ αὐτόν. 25. Οἱ δ αὖ Κερασούντιοι ώς είδον όρμωντας καθ' αύτους, σαφώς νομίζοντες έπὶ σφας ίεσθαι, φεύγουσι δρόμω καὶ έμπίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν. Συνεις έπεσον δε και ήμων αυτών τινες, και επνίγετο όςτις νείν μη έτύγγανεν επιστάμενος. 26. Καὶ τούτους τί δοκείτε; ήδίκουν μέν οὐδεν, έδεισαν δε μη λύττα τις ώςπερ κυσιν ήμιν έμπεπτώκοι. Εί ουν ταυτα τοιαυτα έσται, θεάσασθε οία ή κατάστασις ήμιν έσται της στρατιάς. 27. Υμείς μεν οι πάντες ουκ έσεσθε κύριοι ουτ ανελέσθαι πόλεμον οδ αν βούλησθε ούτε καταλύσαι ιδία δε δ βουλόμενος άξει στράτευμα έφ' ο τι αν θέλη. Κάν τινες προς ύμας ΐωσι πρέσβεις η είρηνης δεόμενοι η άλλου τινός, κατακανόντες τούτους οἱ βουλόμενοι ποιήσουσιν ύμας των λόγων μη ακούσαι των προς ύμας ιόντων. 28. Επειτα δε ους μεν ων ύμεις απαντες έλησθε άργοντας, εν ουδεμια γώρα εσονται. όςτις δ αν εαυτόν εληται στρατηγον καὶ ἐθέλη λέγειν Βάλλε βάλλε, οῦτος ἔσται ἱκανὸς και άργοντα κατακανείν και ιδιώτην ον αν ύμων έθέλη άκριτον, ην ώσιν οι πεισόμενοι αὐτῷ, ώς περ καὶ νῦν ἐγένετο. 29. Οία δ' ὑμῖν καὶ διαπεπράγασιν οἱ αὐθαίρετοι οἱτοι στρατηγοὶ σκέψασθε. Ζήλαργος μεν γάρ ο άγορανόμος εί μεν άδικει ύμας, οίγεται άποπλέων οὐ δούς ύμῶν δίκην εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος δείσας μη άδίχως άχριτος άποθάνη. 30. Οἱ δὲ καταλεύσαντες τοὺς πρέσβεις διεπράξαντο ύμιν μόνοις μέν των Ελλήνων είς Κερασούντα μη άσφαλες είναι αν μη συν ίσχυϊ άφικνεῖσθαι τους δε νεκρούς ους πρόσθεν αὐτοὶ οἱ κατακανόντες ἐκέλευον θάπτειν, τούτους διεπράξαντο μηδέ συν κηρυκίω έτι άσφαλές είναι ανελέσθαι. γαρ έθελησει κήρυξ ιέναι κήρυκας απεκτονώς; 31. 'Αλλ' ημείς Κερισουντίων θάψαι αὐτοὺς ἐδεήθημεν. Εἰ μεν οὖν ταῦνα καλῶς έγει, δοξάτω ύμιν τνα ώς τοιούτων έσομένων και φυλακήν ίδία ποιήση τις καὶ τὰ έρυμνὰ ὑπερδέξια πειραται έγων σκηνούν. 32. Εὶ μέντοι ύμιν δοκεῖ θηρίων άλλὰ μὴ ἀνθρώπων είναι τὰ τοιαύτα έργα, σκοπείτε παυλάν τινα αύτων : εί δε μέ, προς Διὸς πώς η θεοίς θύσομεν ήδέως ποιούντες έργα άσεβη, η πολειώσις τως μαχούμεθα, η ν άλλήλους κατακαίνωμεν; 33. Πόλις δε φιλια τίς ήμας δεξεται, ητις αν όρα τοσαύτην άνομίαν εν ήμιν; 'Αγοράν δε τίς άξει θαρόων, η ν περί τὰ μέγιστα τοιαύτα εξαμαρτάνοντες φαινώμεθα; Οδ δε δη πάντων οιόμεθα τεύξεσθαι επαίνου, τίς αν ήμας τοιούτους όντας επαινέσειεν; ήμεις μεν γάρ οιδ' ότι πονηρούς αν φαίημεν είναι τους τὰ τοιαύτα ποιούντας.

34. Έκ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἔλεγον τοὺς μὲν τούτων ἄρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δε λοιποῦ μηκέτι ἐξεῖναι ἀνομίας ἄρξαι ἐὰν δέ τις ἄρξη, ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ θανάτφ· τοὺς δὲ στρατηγοὺς εἰς δίκας πάντας καταστῆσαι· εἰναι δὲ δίκας καὶ εἶ τι ἄλλο τις ἡδίκητο ἐξ οῦ Κῦρος ἀπέθανε· δικαστὰς δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐποιήσαντο. 35. Παραινοῦντος δὲ Ξενοφῶντος καὶ τῶν μάντεων συμβουλευόντων ἔδοξε καὶ καθῆραι τὸ στράτευμα. Καὶ ἐγένετο καθαρμός.

CAP. VIII.

1. "Εδοξε δε και τους στρατηγούς δίκην υποσγείν του παρεληλυθότος γρόνου. Καὶ διδόντων Φιλήσιος μεν ώφλε καὶ Ξανθικλῆς της φυλακής των γαυλικών γρημάτων τὸ μείωμα είκοσι μνάς. Σο σαίνετος δε, ότι άργων αίρεθείς κατημέλει, δέκα μνάς. Ξενοσώντος δε κατηγόρησαν τινες φασκοντες παίεσθαι ύπ αὐτοῦ καὶ ώς ύβρίζοντος την κατηγορίαν έποιούντο. 2. Καὶ ὁ Ξενοφών ἀναστὰς έκέλευσεν είπεῖν του πρώτον λέξαντα που καὶ ἐπλήγη. δὲ ἀποκρίνεται . "Οπου και τῷ ρίγει ἀπωλλύμεθα καὶ γιών πλείστη ην. 3. 'Ο δ' είπεν ' 'Αλλά μην και γειμωνός γε όντος οίου λέγεις, σίτου δε επιλελοιπότος, οίνου δε μηδ οσφραίνεσθαι παρόν. ύπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγορευόντων, πολεμίων δὲ ἐπομένων, εί ἐν τοιούτω καιρώ υβριζον, όμολογω καὶ των όνων ύβριστότερος είναι: οίς φασιν ύπο της ύβρεως κόπον ούκ έγγίγνεσθαι. 4. Όμως δέ καὶ λέξον, έωπ, έχ τίνος επλήγης. Πότερον ήτουν σε τι καὶ έπεί μοι ούκ έδίδως έπαιον; άλλ' άπήτουν; άλλά περί παιδικών μαγόμενος. άλλα μεθύων επαρώνησα; 5. Έπει δε τούτων οὐδεν έφησεν επή ρετο αυτον εί οπλιτεύοι. Ουκ έφη. Πάλιν εί πελτάζοι, Ουδί τοῦτ' ἔφη ' άλλ' ἡμίονον ἐλαύνειν, ταχθεὶς ὑπὸ τῶν συσκήνων ἐλεύθερες ών. 6. Ένταῦθα δη άναγιγνώσκε αὐτὸν καὶ ήρετο . Ή τὸ εἰ ὁ τὸν κάμνοντα ἀπάγων; Ναὶ μὰ Δι', ἔφη · σὸ γὰρ ἡνάγκαζες · τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων σκεύη διέξιριψας. 7. ἀλλὶ ἡ μὲν διάξιψις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο. Διέδωκα ἄλλοις ἄνειν καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν · καὶ ἀπολαβῶν ἄπαντα σῶα ἀπέδωκά σοι, ἐπεὶ καὶ σὸ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν ἄνδρα. Οἰον δὲ τὸ πρῶγμα ἐγένετο ἀκούσατε, ἔφη · καὶ γὰρ ἄξιον.

- 8. 'Ανήρ, κατελείπετο διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι πορεύεσθαι. Καὶ έγω τον μεν ανδρα τοσούτον έγίγνωσκον ότι είς ήμων είη: ηνάγκασα δε σε τουτον άγειν, ώς μη απόλοιτο και γαρ, ώς έγω οίμαι, πολέμιοι ήμιν έφείποντο. 9. Συνέφη τούτο ὁ ἄνθρωπος. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ προὔπεμψά σε, καταλαμβάνω αὖθις σύν τοῖς ὀπισθοφύλαξι προςιών βόθρον ὀρύττοντα ώς κατορύξοντα τον άνθοωπον και έπιστας έπήνουν σε. 10. Έπει δε παρεστηκότων ήμων συνέκαμψε τὸ σκέλος ὁ ἀνὴρ, ἀνέκραγον οἱ παρόντες ὅτι ζη ὁ ἀνήο · οὺ δ΄ εἶπες · Οπόσα γε βούλεται ὡς ἔγωγε αὐτὸν οὐκ άξω. Ἐνταῦθα ἔπαισά σε · άληθη λέγεις · ἔδοξας γάρ μοι εἰδότι έοικέναι ὅτι ἔζη. 11. Τί οὖν; ἔφη, ἦττόν τι ἀπέθανεν, ἐπεὶ ἐγώ σοι ἀπέδειξα αὐτόν ; Καὶ γὰρ ἡμεῖς, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάντες ἀποθανούμεθα τούτου οὖν ένεκα ζῶντας ἡμᾶς δεῖ κατορυγθῆναι; 12. Τοῦτον μὲν ἀνέχραγον πάντες ὡς ὀλίγας παίσειεν · ἄλλους δὲ έκέλευε λέγειν δια τί έκαστος έπλήγη. Έπει δ' ούκ ανίσταντο, αύτὸς ἔλεγεν.
- 13. Έγω, ω ἄνδρες, ομολογω παϊσαι δη ἄνδρας ἔνεκεν ἀταξίας ὅσοις σωζεσθαι μὲν ῆρκει δι ἡμας, ἐν τάξει τε ἰόντων καὶ μαχομένων ὅπου δέοι, αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξεις προθέοντες ἀρπάζειν ῆθελον καὶ ἡμων πλεονεκτεῖν. Εἰ δὲ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἄπαντες ἀν ἀπωλόμεθα. 14. Ήδη δὲ καὶ μαλακιζόμενόν τινα καὶ οὐν ἐθέλοντα ἀνίστασθαι ἀλλὰ προϊέμενον αὐτὸν τοῖς πολεμίοις καὶ ἔπαισα καὶ ἐβιασάμην πορεύεσθαι. Ἐν γὰρ τῷ ἰσχυρῷ χειμῶνι καὶ αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς συσκευαζομένους καθεζόμενος συχνὸν χρόνοι κατέμαθον ἀναστὰς μόλις καὶ τὰ σκέλη ἐκτείνας. 15. Ἐν ἐμαυτῷ οὐν πεῖραν λαβοὸν ἐκ τούτου καὶ ἄλλοι ὁπότε ἴδοιμι καθήμενον καὶ βλακεύοντα, ῆλαυνον τὸ γὰρ κιτεῖσθαι καὶ ἀνδρίζεσθαι παρεῖχε θερμασίαν τινὰ καὶ ὑγρότητα τὸ δὲ καθῆσθαι καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἐωρων ὑπουργὸν ον τῷ τε ἀποπήγνυσθαι τὸ αἰμα καὶ τῷ ἀποσήπεσθαι τοὺς τῶν ποδῶν δακτύλους τῶνες πολλοὺς καὶ ὑμεῖς ἴστε παθόντας. 16. "Αλλον λὶ νε ἴπως

ύπολειπόμενόν που διὰ ράστώνην καὶ κωλύοντα καὶ ὑμᾶς τους πρόσθεν και ήμας τους όπισθεν πορεύεσθαι έπαισα πύξ, όπως μή λόγγη ὑπὸ τῶν πολεμίων παίοιτο. 17. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ἔξεστιν αὐτοῖς σωθείσιν εί τι ὑπ' ἐμοῦ ἔπαθον παρὰ τὸ δίκαιον δίκην λαβείν. δ έπὶ τοῖς πολεμίοις εγένοντο, τί μέγα αν ούτως επαθον ότου δίκην αν ηξιουν λαμβάνειν; Απλούς μοι, έφη, ὁ λόγος. 18. 'Εγώ γὰφ εί μεν έπ' άγαθω έκόλασά τινα, άξιω υπέγειν δίκην οίαν και γονείς υίοῖς καὶ διδάσκαλοι παισί. Καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ καίουσι καὶ τέμνουσιν έπ' άγαθω. 19. Εί δὲ ύβρει νομίζετε με ταῦτα πράττειν, ένθυμήθητε ότι νῦν έγω θαρόω σύν τοῖς θεοῖς μαλλον ἢ τότε, καὶ θρασύτερος είμι τῦν ἢ τότε, καὶ οίνον πλείω πίνω αλλ ομως οὐδένα παίω έν εὐδία γαρ όρῶ ὑμᾶς. 20. "Οταν δὲ γειμών ή καὶ θάλαττα μεγάλη έπιφέρηται, οὐγ όρᾶτε ὅτι καὶ νεύματος μόνου ένεκα γαλεπαίνει μέν πρωρεύς τοῖς έν πρώρα, γαλεπαίνει δε κυβερνήτης τοῖς ἐν πρύμνη ; Ίκανὰ γὰρ ἐν τῷ τοιούτο καὶ μικρὰ άμαρτηθέντα πάντα συνεπιτρίψαι. 21. "Οτι δε δικαίως επιιον αὐτοὺς καὶ ὑμεῖς κατεδικάσατε τότε: ἔγοντες ξίωη οὐ ψήφους παρέστητε, καὶ ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε. 'Αλλὰ μὰ Δία οὖτε τούτοις έπεχουρείτε ούτε σύν έμοι τον άτακτούντα έπαίετε. Τοιγαρούν έξουσίαν έποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν ὑβρίζειν ἐῶντες αὐτούς. Οἶμαι γὰρ, εἰ ἐθέλετε σκοπεῖν, τοὺς αὐτοὺς εὑρήσετε καὶ τότε κακίστους καὶ νῦν ὑβριστοτάτους. 23. Βοΐσκος γοῦν ὁ πύκτης ὁ Θετταλὸς τότε μὲν διεμάγετο, ὡς κάμνων, ἀσπίδα μὴ φέρειν · νῦν δ' ὡς άκούω Κοτυωριτών πολλούς άποδέδυκεν. 24. "Ην οὖν σωφρονητε, τούτον τάναντία ποιήσετε ή τούς κύνας ποιούσι τούς μέν γαρ κύνας τους γαλεπους τας μεν ήμερας διδέασι, τας δε νύκτας άφιασι τούτον δε, ην σωφρονητε, την νύκτα μεν δήσετε, την δε ήμεραν αφήσετε. 25. Αλλά γάρ, έφη, θαυμάζω ότι εί μέν τινι ύμῶν ἀπηχθόμην μέμνησθε καὶ οὐ σιωπᾶτε εἰ δέ τφ ή γειμῶνα επακούρησα η πολέμιον ἀπήρυξα η ἀσθενοῦντι η ἀποροῦντι συνεξεπορισά τι, τούτων οὐδεὶς μέμνηται οὐδ΄ εἴ τινα καλῶς τι ποιοῦντα έπηνεσα οὐδ' εί τιν ἄνδρα ὅντα ἀγαθὸν ἐτίμησα ώς ἐδυνάμην, οὐδε τούτων μέμνησθε. 26. Άλλα μην καλόν γε και δίκαιον και σιον καὶ ήδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἡ τῶν κακῶν μεμνήσθαι.

' Εκ τούτου μεν δη ανίσταντο και ανεμίμνησκον · και περιεγ*ν*νετο

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΤΡΟΤ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ς.

CAP. I.

1. Έκ τούτου δε έν τῆ διατριβῆ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, οἱ δὲ ληϊζομενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. Ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους, καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἰχον ἐκ τούτων. 2. Ὁ δὲ Κορύλας, δς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἑλληνας πρέσβεις ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλὰς, λέγοντας ὅτι Κορύλας ἔτοιμος εἴη τοὺς Ἑλληνας μήτ ἀδικεῖν μήτ ἀδικεῖσθαι. 3. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῆ στρατιᾶ βουλεύσοιντο, ἐπὶ ξενία δὲ ἐδέχοντο αὐτούς παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν οῦς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἰναι. 4. Θύσαντες δὲ βοῦς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα εὐωχίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν στιβάσιν ἐδείπτουν, καὶ ἕπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγχανον ἐν τῆ χώρα.

5. Έπει δε σπονδαι τ' έγενοντο και επαιώνισαν, ανέστησαν πρώτον μεν Θράκες και προς αυλον ώργήσαντο συν τοῖς ὅπλοις καὶ ηλλοντο ύψηλά τε καὶ κούφως καὶ ταῖς μαγαίραις έγρῶντο · τέλος δὲ ό έτερος τὸν έτερον παίει, ώς πᾶσιν έδόκει πεπληγέναι τὸν ἄνδρα ὁ δ έπεσε τεγνικώς πως. 6. Καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. Καὶ ὁ μὲν σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἐτέρου ἐξίει ἄδων Σιτάλκαν . ἄλλοι δὲ τῶν Θριακών τὸν ἔτερον ἐξέφερον ώς τεθνηκότα · ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς. 7. Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἱ ώργοῦντο την καρπαίαν καλουμένην έν τοις δπλοις. 8. 'Ο δε τρόπος της οργήσεως ην . ό μεν παραθέμενος τὰ ὅπλα σπείρει καὶ ζευγηλατεί πυχνά μεταστρεφόμενος ώς φοβούμενας. ληστής δε προςέργεται ό δ έπειδαν προίδηται, άπαντα άρπασας τὰ ὅπλα καὶ μάγεται πρὸ τοῦ ζεύγους καὶ οὐτοι ταῦτ' ἐποίουν ἐν ἡυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν καὶ τέλος ὁ ληστής δήσας τον ανδρα καὶ τὸ ζεύγος ἀπάγει · ένίστε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν ληστήν είτε παρά τοὺς βοῦς ζεύξας ὀπίσω τὸ γεῖοι ชื่อชื่อแล้งวง สีผิดบังน.

9 Μετά τουτο Μυσός είς ηλθεν έν έκατερα τη γειρι έγων πέλτην καὶ τοτὸ μὲν ώς δίε άντιταττομένων μιμούμενος ώργεῖτο, τοτὸ δὲ ώς προς ενα έγρητο ταϊς πέλταις, τοτε δε έδινεϊτο και έξεκυβίστα έγων τας πέλτις · ώςτε όψιν καλὶν φαίνεσθαι. 10. Τέλος δὲ τὸ Περσικόν ώργεῖτο προύων τὰς πέλτας, καὶ ὧκλαζε καὶ έξανίστατο καὶ ταῦτα πάντα έν φυθμῷ ἐπρίει πρὸς τὸν αὐλόν. 11. Επὶ δὲ τούτο ἐπιόντες οἱ Μαν τινε: καὶ άλλοι τινές των Αρκάδων αναστάντες έξοπλισάμενοι ώς έδύταντο κάλλιστα ήεσάν τε έν ρυθμώ προς τον ένόπλιον ρυθμόν αύλούμενοι καὶ έπαιώνισαν καὶ ώργήσαντο ώς περ έν ταῖς πρὸς τοὺς θεούς προςόδοις. 'Ορώντες δε οί Παφλαγόνες δεινά εποιούντο πάσας τας δργήσεις εν οπλοις είναι. 12. Έπὶ τούτοις όρων ὁ Μυσός έκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν 'Αρκάδων τινὰ πεπαμένον δργηστρίδα εἰςάγει σκευάσας ως ἐδύνατο κάλλιστα καὶ ἀσπίδα δοὺς κούφην αὐτῆ. Ἡ δὲ ωρχήσατο Πυβρίχην έλαφρως. 13. Ένταῦθα κρότος ην πολύς καὶ οἱ Πασλαγόνες ήροντο εἰ καὶ γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς. Οἱ δ' ἔλεγον ὅτι αὖται καὶ αἱ τρεψάμεναι είεν βασιλέα έχ τοῦ στρατοπέδου. Τη μέν οὖν νυκτὶ ταύτη τοῦτο τὸ τέλος έγένετο.

14 Τη δ΄ ίστεραία προςηγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα καὶ εδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδικεῖσθαι. Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ῷχοντο οἱ δ΄ Ελληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβάντες ἔπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀριστερῷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. 15. Τῆ δ΄ ἄλλη ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὡρμίσαντο εἰς Αρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῆ Παφλαγονικῆ, Μιλησίων δ΄ ἄποικοι εἰσίν. Οὐτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ελλησιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρισχιλίους, οἵνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. 16. Καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἡλθε τριήρεις ἔχων. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προςεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἤκειν ὁ δὲ ἤγε μὲν οὐδὲν, ὰπήγρελλε δὲ ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο ἀναξίβιος, εἰ ἀφικνοῖντο ἔξω τοῦ Πόντον μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσεσθαι.

17. Καὶ ἐν ταύτη τῆ 'Αρμήνη ἔμειναν οὶ στρατιῶται ἡμέρας πέντε. ' Ως δὲ τῆς 'Ελλάδος ἐδόκουν ἐγγὺς γίγνεσθαι, ήδη μᾶλλοι ἢ πρόσθεν εἰςήει αὐτοὺς ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι οἵκαδε ἀφίκωνται 18. 'Ηγήσαντο οἰν, εὶ ἔνα ἕλοιντο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν ἢ πολυαρ

χίας ούσης δύνασθαι τὸν ἔνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ εί τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ὰν κρύπτεσθαι καὶ εί τι δέοι φθάνειν, ἡττον ὰν ύστερίζειν οὐ γὰρ ὰν λόγων δεϊν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαίνεσθαι ἄν τὸν δὲ ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί. 19. 'Σζ δὲ ταῦτα διενοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προςιόντες αὐτῷ ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει καὶ εὕνοιαν ἐνδεικνύμενος ἔκαστος ἔπειθεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. 20. 'Ο δὲ Ξενοφῶν πῆ μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ γίγνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοὕνομα μείζον ἀφίξεσθαι αὐτοῦ τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ὰν αἴτιος τῆ στρατιῷ γενέσθαι.

21. Τὰ μεν δη τοιαυτα ενθυμήματα επηρεν αυτον επιθυμείν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄργοντα. 'Οπότε δ' αὖ ένθυμοῖτο ὅτι ἄδηλον μεν παντί ανθρώπο όπη το μέλλον έξει, δια τουτο δε καί κίνδυνος είη και την προειργασμένην δόξαι αποβαλείν, ηπορείτο. 22. Διαπορουμένφ δε αυτφ διακρίναι έδοξε κράτιστον είναι τοίς θεοῖς ἀνακοινῶσαι καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο τῷ Διτ τῷ Βασιλεῖ, ὅςπες αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν καὶ τὸ ὅνας δη από τούτου του θεου ένόμιζεν έωρακέναι ο είδεν ότε ήρχετο έπί τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. 23, Καὶ ὅτε ἐξ Εωέσου δε ώρματο Κύρφ συσταθησόμενος αετον ανεμιμνήσκετο έαυτω δεξιον φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ωσπερ ο μάντις προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἴη καὶ οὐκ ίδιωτικὸς καὶ ἔνδοξος, ἐπίπονος μέντοι τὰ γιὰρ ὅρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαιτώ άετώ καθημένω. ου μέντοι γρηματιστικόν είναι τός οιωνόν · τὸν γὰο ἀετὸν πετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. 24. Ούτω δη θυομένω αὐτῷ διαφανώς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προςδείσθαι της άρχης μήτ εί αίροῖντο άποδέγεσθαι. Τοῦτο μέν δη ουτως έγένετο. 25. ή δε στρατιά συνηλθε, και πάντες έλεγον ένα αίρεισθαι καὶ έπεὶ τοῦτο έδοξε, προεβάλλοντο αὐτόν. Επεὶ δὲ έδόκει δηλον είναι δτι αίρήσονται αὐτὸν εί τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ έλεξε τάδε.

26. 'Εγώ, ω ανδρες, ήδομαι μεν ύπο ύμων τιμωμενος, είπερ ἐνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν έχω καὶ εὐχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἴτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέαθαι τὸ μίντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑκὸ ύμων ἄρχοντα Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος οὖθ ὑμῖν μοι δοκει συμφέρον εἶναι, ἀλλ. ἦττον ὰν διὰ τοῦτο τυγχάνειν εἴ τι δέοισθι παρ αὐτῶν ἐριοὶ τ αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο 27. Ὁρῷ γὰρ ὅτι καὶ τῷ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολε μοῦντες πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡῃεμόνας εἶναι. 28. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὡμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν. Εἰ οὐν ταῦτα ὁρῶν ἐγῶ δοκοίην ὅπου δυναίμην ἐνταῦθ ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκεῖνο ἐννοῶ μὴ λίαν ἄν ταχὺ σωφρονισιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκεῖνο ἐννοῶ μὴ λίαν ἄν ταχὺ σωφρονισιεῖν. 29. Ὁ δ ὑμεῖς ἐννοεῖτε ὅτι ἦττον ὰν στάσις εἴη ἐνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε ὅτι ἄλλον μὲν ἐλόμενοι οὐχ εὐρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα νομίζω γὰρ ὅςτις ἐν πολέμφ ῶν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν · ἐὰν δ ἐμὶ ἕλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι εἴ τινα εὕροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθό μενον.

- 30. Έπεὶ ταῦτ είπε, πολὺ πλείονες έξανίσταντο λέγοντες ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. ᾿Αγασίας δὲ Στυμφάλιος είπεν ὅτι γελοῖον είη εἰ οὕτως ἔχοι, εἰ ὀργιοῦνται Αακεδαιμόνιοι καὶ ἐἀν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαυχον αἰρῶνται ἐπεὶ εἰ οὕτω γε τοῦτ ἔχει, ἔφη, οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι ᾿Αρκάδες ἐσμέν. Ἐνταῦθα δὴ ὡς εὐ εἰπόντος τοῦ ᾿Αγασίου ἀνεθορύ βησαν.
- 31. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἰπεν ᾿Αλλ, ὡ ἄνδρες, ἔφη, ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας ἢ μὴν ἐγὼ ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἤσθανόμην ἐθνόμην εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταὐτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆται * καί μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν ὥστε καὶ ἰδιώτην ὰν γνῶναι ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί μι δεῖ. 32. Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἰροῦνται. Χειρίσοφος δ ἐπει ἡρέθη, παρελθών εἰπεν ᾿Αλλ, ὡ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἵστε ὅτι οὐδ ὰν ἔγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε. Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη, ἀνήσατε οὐχ ἐλόμενοι * ὡς καὶ τῦν Δεξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς ᾿Αναξίβιον ὅ τι ἐδύνατο καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ΄Ο δὲ ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίωνι μαλλον συνάρ χειν ἐθελῆς αι Δαρδανεῖ ὅντι τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος ἢ ἑαυτῷ Δύκωνι ὅντι. 33. Ἐπεὶ μέντοι εμ. εἴλεσθε, ἔφη, καὶ ἐγὼ πειράσε.

και ὅ τι ἂν δύνωμαι ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. Καὶ ὑμεῖς οὖτω παρασκευάζεσθε ὡς αὖριον ἐἀν πλοῦς ἢ ἀναξόμενοι · ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ηράκλειαν · ἄπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατασχεῖν · τὰ δὲ ἄλλα ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἔλθωμεν βουλευσόμεθα.

CAP. II.

- 1. Έντεῦθεν τη ὑστεραία ἀναγόμενοι πνεψαατι ἔπλεον καλῷ ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. Καὶ παραπλέοντες ἐθεώρουν τήν τ' Ἰασονίαν ἀκτὴν, ἔνθα ἡ ᾿Αργὰ λέγεται ὁρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα πρῶτον μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἰριος, ἔπειτα δὲ τοῦ ἄλνος, μετὰ δὲ τοῦτον τοῦ Παρθενίου τοῦτον δὲ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν πόλιν Ελληνίδα Μεγαρέων ἄποικον, οὐσαν δ' ἐν τῆ Μαριανδυνῶν χώρα. 2. Καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῆ ᾿Αχερουσιάδι Χερρονήσω ἔνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβήναι ἡ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύουσι τῆς καταβάσεως τὸ βάθος πλέον ἡ ἐπὶ δύο στάδιω. 3. Ἐνταῦθα τοῖς Ελλησιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τριςχιλίους καὶ οἶνου κεράμια διςχίλια καὶ βοῦς εἴκοσι καὶ δῖς ἐκατόν. Ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ἡεῖ ποταμὸς Λίκος ὅνομα, εὐρος ὡς δύο πλέθρων.
- 4. Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορευθῆναι ἐκ τοῦ Πόντου. ᾿Αναστὰς δὲ Λύκων ᾿Αχαιὸς εἶπε · Θαυμάζω μὲν, ὧ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον · τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῆ στρατιᾳ τριῶν ἡμερῶν σῖτα. ὁπόθεν δ ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα οὐκ ἔστιν, ἔφη. ᾿Εμοὶ οὐν δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τριςχιλίους Κυζικηνούς. 5. Ἦλλος δ εἶπε, μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους · καὶ ἐλομένους πρέσβεις αὐτίκα μάλα ἡμῶν καθημένων πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι ὅ τι ὰν ἀπαγγέλλωσι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. 6. Ἐντεῦθεν προὐβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, ὅτι ἄρχων ἤρητο ἔστι δ οἱ καὶ Ξενοφῶντα. Οἱ δὶ ἰσχυρῶς ἀπεμάχον. το ἀμφοῖν γαρ ταὐτὰ ἐδόκει μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα καὶ τὶλὶαν ὅ τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. 7. Ἐπεὶ δ οὖν οὖτοὶ ἐδόκον ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα ᾿Αχαιὸν καὶ Καλλίμαχον

Παδράσιον καὶ 'Αγασίαν Στυμφάλιον. Ούτοι έλθόντες έλεγον τὰ δεδογμένα · τὸν δὲ Αύκωνα ἔφασαν καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσοιεν ταῦτα. 8. 'Ακούσαντες δ' οἱ 'Ηρακλεῶται βουλεύσεσθαι ἔφασαν καὶ εὐθὺς τά τε χρήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον καὶ τὴν ἀγορὰν είσω ἀνεσκεύασαν καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνετο.

- 9. Έχ τούτου οἱ ταράξαντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς ἡτιῶντο διαφθείρειν την πράξιν : καὶ συνίσταντο οἱ Αρκάδες καὶ οἱ Αγαιοί : προειστήκει δε μάλιστα αυτών Καλλίμανός τε ο Παδράσιος και Αύκων ὁ 'Αγαιός. 10. Οἱ δὲ λόγοι ήσαν αὐτοῖς ὡς αἰσγρὸν είη άργειν ένα Αθηναΐον Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμονίων, μηδεμίαν δύναμιν παρεγόμενον είς την στρατιάν καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς έγειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα την σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων είναι γὰρ τοὺς κατειργασμένους 'Αρκάδας καὶ 'Αγαιούς τὸ δ άλλο στράτευμα οὐδεν είναι καὶ ην δε τη άληθεία ύπερ ημισυ τοῦ όλου στρατεύματος 'Αρχάδες καὶ 'Αγαιοί: 11. εἰ οὖν σωσρονοΐεν ούτοι, συστάντες καὶ στρατηγούς ελόμενοι εαυτών καθ' έαυτους αν την πορείαν ποιοίντο και πειρώντο άγαθόν τι λαμβάνειν. 12. Ταῦτα ἔδοξε καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον εἴ τινες ἦσαν παρ αὐτῷ Αρκάδες ἡ 'Αγαιοί καὶ Ξενοςῶντα συνέπτησαν καὶ στρατηγούς αίρουνται έαυτων δέκα τούτους δ' έψηφίσαντο έκ της νικώσης δοι δεκοίη, τουτο ποιείν. 'Η μεν ούν του παντός άργη Χειρισόφο ενταύθα κατελύθη ήμερα έκτη η εβδόμη ἀφ' ής ήρεθη.
- 13. Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῆ μετ' αὐτῶν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν εἶναι ἢ ἰδία ἔκαστον στέλλεσθαι · ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν καθ αὐτὸν πορεύεσθαι, ἀκουσας τοῦ Χειρισόφου ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίφ άρμοστὴς φαίη τριήρεις ἔχων ῆξειν εἰς Κάλπης λιμένα · 14. ὅπως οἰν μηδεὶς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε. Καὶ Χειρίσοφος, ἄμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἄμα δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτωμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι βούλεται · 15. Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἔπεχείρησεν ἀπαλλαγείς τῆς στρατιᾶς ἐκπλεῦσαι · θυομένφ δὲ αὐτῷ τῷ Ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένφ πότερα λῷον καὶ ἄμεινον εῖη στρατεύεσθαι, ἔχοντι τοὺς παραμείναντας τῶν στρατιωτῶν, ἡ ἐκπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι.

- 16. Οὖτω γίγνεται τὸ στράτευμα τριχῆ· 'Αρκάδες μὲν καὶ 'Αχαιοὶ πλείους ἢ τετρακιςχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὁπλῖται πάντες · Χειρι σόφω δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἐπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρᾶκες · Ξενοφῶντι δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς ἐπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσιους · ἰππικὸν δὲ μόνος οὖτος εἰχεν, ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα ιππέας
- 17. Καὶ οἱ μὲν ᾿Αρκάδες διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅτι πλεῖστα καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπης λιμένα κατὰ μέσον πως τῆς Θράκης. 18. Χειρίσοφος ὁ εὐθυς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος πεζῆ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας ἐπεὶ ὁ εἰς τὴν Θράκην ἐνέβαλε, παρὰ τὴν θάλατταν ῆει καὶ γὰρ ῆδη ἡσθένει. 19. Ξενοφῶν δὲ πλοῖα λαβών ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ διὰ μεσογαίας ἐπορεύετο.

CAP. III.

["Ον μεν οὐν τρόπον η τε Χειρισόφου ἀρχη τοῦ παντὸς κατελύθη καὶ τῶν Ελλήνων τὸ στράτευμα ἐσχίσθη ἐν τοῖς ἐπάνω εἴρηται.] 2. "Επραξαν δ' αὐτῶν ἔκαστοι τάδε. Οἱ μεν Αρκάδες ώς ἀπέβησαν νυκτὸς εἰς Κάλπης λιμένα, πορεύονται εἰς τὰς πρώτας κώμας, στάδια ἀπὸ θαλάττης ώς τριάκοντα. Ἐπεὶ δὲ φῶς ἐγένετο ῆγεν ἔκαστος στρατηγὸς τὸ αὐτοῦ λάχος ἐπὶ κώμην ὁποία δὲ μείζων ἐδόκει εἰναι σύνδυο λόχους ἦγον οἱ στρατηγοί. 3. Συνεβάλοντο δὲ καὶ λόφον εἰς δν δέοι πάντας ἀλίζεσθαι. Καὶ ἄτε ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες ἀνδράποδά τε πολλὰ ἔλαβον καὶ πρόβατα πολλὰ περιεβάλοντο.

4. Οἱ δὲ Θράκες ἡθροίζοντο οἱ διαφυγόντες · πολλοὶ δὲ διέφυγον πελτασταὶ ὅντες ὁπλίτας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν. ᾿Επεὶ δὲ
συνελέγησαν, πρῶτον μὲν τῷ Σμίκρητος λόχφ ἐνὸς τῶν ᾿Αρκάδων
στρατηγῶν ἀπιόντι ἦδη εἰς τὸ συγκείμενον και πολλὰ χρήματα
ἄγοντι ἐπιτίθενται. 5. Καὶ τέως μὲν ἐμάχοντο ἄμα πορευόμενοι
οἱ Ἦλληνες · ἐπὶ δὲ διαβάσει χαράδρας τρέπονται αὐτούς · καὶ αὐτον τε τὸν Σμίκρητα ἀποκτιννύασι καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ·
ἄλλου δὲ λόχου τῶν δέκα στρατηγῶν τοῦ Ἡγησάνδρου ὀκτὰ μόνους
απτέλιποι · καὶ αὐτὸς Ἡγήσανδρος ἐσώθη. 6. Καὶ οἱ ἄλλοι κὰν

λοχαγοὶ συνήλθον οἱ μὲν σὺν πράγμασιν οἱ δ ἄνευ πραγμάτων οἱ δὲ Θρᾶκες ἐπεὶ εὐτύχησαν τοῦτο τὸ εὐτύχημα, συνεβόων τε ἀλλή λους καὶ συνελέγοντο ἔρφωμένως τῆς νυκτός. Καὶ ἄμα τῆ ἡμέρα κύκλφ περὶ τὸν λόφον ἔνθα οἱ Ἑλληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἐτάττοντο καὶ ἱππεῖς πολλοὶ καὶ πελτασταὶ, καὶ ἀεὶ πλείονες συνέβφεον. 7. Καὶ προς βαλλον πρὸς τοὺς ὁπλίτας ἀσφαλῶς · οἱ μὲν γὰρ Ἑλληνες οὕτε τοξότην εἰχον οὕτε ἀκοντιστὴν οὕτε ἱππέα · οἱ δὲ προς θέοντες καὶ προς ελαύνοντες ἡκόντιζον · ὁπότι δ' αὐτοῖς ἐπίοιεν, ἡαδίως ἀπέφευγον · ἄλλοι δὲ ἄλλη ἐπετίθεντο. 8. Καὶ τῶν μὲν πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο, τῶν δὲ οὐδείς · ῶςτε κινηθῆναι οὐκ ἐδύναντο ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶντες καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἰργον αὐτοὺς οἱ Θρᾶκες. 9. Ἐπεὶ δ' ἀπορία πολλὴ ἦν, διελέγοντο περὶ σπονδῶν · καὶ τὰ μὲν ἄλλα ώμολόγητο αὐτοῖς, ἡμήρους δ' οὐκ ἐδίδοσαν οἱ Θρᾶκες αἰτούντων τῶν Ἑλλήτων · ἀλλ' ἐν τούτφ ἴσχετο. Τὰ μὲν δὴ τῶν ᾿Αρκάδων οῦτως εἰγε

- 10. Χειρίσοφος δὲ ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ θάλατταν ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι δὲ διὰ τῆς μεσογαίας πορευομένο οἱ ἱππεῖς προκαταθέοντες ἐντυγχάνουσι πρεσβύταις πορευομένοις ποι. Καὶ ἐπεὶ ῆχθησαν παρὰ Ξενοφῶντα, ἐρωτᾳ αὐτοὺς εἴ που ἦσθηνται ἄλλου στρατεύματος ὅντος Ἑλληνικοῦ. 11. Οἱ δ ἔλεγον πάντα τὰ γεγενημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦνται ἐπὶ λόφου, οἱ δὲ Θρῷκες πάντες περικεκυκλωμένοι εἰεν αὐτούς. Ένταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώπους τούτους ἐφύλαττεν ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἰεν ὅπου δέοι σκοποὺς δὲ καταστήσας συνέλεξε τοὺς στρατιώτας καὶ ἔλεξεν

άκρα, δπως εί πού τι ποθεν καθορώεν, σημαίνοιεν · έκέλευε δε καίειν απαντα ότω έντυγγάνοιεν καυσίμω. 16. Ήμεῖς γὰρ ἀπο. δραιημεν αν ούδαμου ένθένδε πολλή μεν γαρ, έφη, είς Ηράκλειας πάλιν άπιέναι, πολλή δὲ είς Χρυσόπολιν διελθεῖν οί δὲ πολέμιοι πλησίον : είς Κάλπης δε λιμένα, ένθα Χειρίσοφον είκάζομεν είναι εί σέσωσται, έλαχίστη όδός. 'Αλλά δη έκει μέν ούτε πλοιά έστιν οίς αποπλευσούμεθα · μένουσι δε αύτοῦ οὐδε μιᾶς ἡμέρας ἔστι τὰ επιτήδεια 17. Των δε πολιορχουμένων απολομένων σύν τοῖς Χειμεσόπου μονοις κάκιον έστι διακινδυνεύειν η τωνδε σωθέντων πάντας είς ταθτον έλθόντας κοινή της σωτηρίας έγεσθαι. 'Αλλά γρη παρασκευασαμένους την γνώμην πορεύεσθαι, ώς νύν η εύκλεως τελευτησαι έστιν η κάλλιστον έργον έργασασθαι Ελληνας τοσούτους σώσαντας. 18. Καὶ ὁ θεὸς ίσως ἄγει οὕτως, δς τοὺς μεγαληγορήσαντας ώς πλέον φρονούντας ταπεινώσαι βούλεται ήμας δε τούς άπὸ θεων άργομένους έντιμοτέρους έκείνων καταστήσαι. 'Αλλ' έπεσθαι γρη καὶ προςέγειν τὸν νοῦν, ώς αν τὸ παραγγελλόμενον δύνησθε ποιείν.

19. Ταῦτ' εἰπών ἡγεῖτο. Οἱ δ' ἱππεῖς διασπειρόμενοι ἐφ' ὅσον καλώς είγεν έκαιον ή έβάδιζον. Καὶ οι πελτασται έπιπαριόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἔκαιον πάντα ὅσα καύσιμα ἐώρων καὶ ἡ στρατιὰ δὲ, εί τινι παραλειπομένω έντυγγάνοιεν : ώςτε πᾶσα ή γώρα αίθεσθαι έδόκει καὶ τὸ στράτευμα πολύ είναι. 20. Έπεὶ δ' ώρα ην κατεστρατοπεδεύσαντο έπὶ λόφον έκβάντες, καὶ τά τε τῶν πολεμίων πυρά έωρων, άπείγον δε ώς τετταράκοντα σταδίους, καὶ αὐτοὶ ώς εδύναντο πλείστα πυρά έχαιον. 21. Έπεὶ δ' εδείπνησαν τάγιστα, παρηγγέλθη τὰ πυρὰ κατασβεννύναι πάντα. Καὶ τὴν μέν νύκτα φυλακάς ποιησάμενοι εκάθευδον . άμα δε τη ήμερα προςευξάμενοι τοῖς θεοῖς καὶ συνταξάμενοι ώς εἰς μάγην ἐπορεύοντο ἡ ἐδύναντο τάγιστα. 22. Τιμασίων δε καὶ οἱ ἱππεῖς ἔγοντες τοὺς ήγεμόνας και προελαύνοντες ελάνθανον αύτους επί τῷ λόφω γενόμενοι ένθα επολιορχούντο οί Ελληνες. Καὶ οὐγ ὑρῶσιν ούτε φίλιον στράτευμα ούτε πολέμιον καὶ ταῦτα ἀπηγέλλουσι πρὸς τὸν Εενοφωντα καὶ τὸ στράτευμα · γραϊδια δὲ καὶ γερόντια καὶ πρόβατα ολίγα καὶ βοῦς καταλελειμμένους. 23. Καὶ τὸ μὲν πρώτον θαῦμα ην τί είη τὸ γεγενημένον : ἔπειτα δε καὶ τῶν καταλελειμμένω» έπυνθάνοντο ότι οί μεν Θράκες εύθυς από έσπέρας σύγοντο απιόν

τες · εωθεν δε και τους Ελληνας εφασαν οίχεσθαι · 5που δε ουκ είδεναι.

24 Ταῦτα ἀχούσαντες οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ ἡρίστησαν, συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς τάχιστα συμμίξαι τοῖς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. Καὶ πορευόμενοι ἐώρων τὸν στίβον τῶν Αρκάδων καὶ Αχαιῶν κατὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. Ἐπεὶ δ ἀφίκοντο εἰς τὸ αὐτὸ, ἄσμενοί τε εἶδον ἀλλήλους καὶ ἡππάζοντο ιος περε ἀδελφούς. 25. Καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ Αρκάδες τῶν περὶ Ξενοφῶντα τί τὰ πυρὰ κατασβέσειαν Ἡμεῖς μὲν γὰρ, ἔφασαν, ψόμεθα ὑμᾶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ οὐχ ἑωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ῆξειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ οἱ πολέμιοι δὲ, ῶς γ ἡμῖν ἐδόκουν, τοῦτο δείσαντες ἀπῆλθον σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀπήτσαν. 26. Ἐπεὶ δ οὐκ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἔξῆκεν, φόμεθ ὑμᾶς πυθομένους τὰ παρ ἡμῖν φοβηθέντας οἴχεσθει ἀποδράντας ἐπὶ θάλατταν καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολιπέσθαι ὑμῶν. Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

CAP. IV.

1. Ταύτην μεν οδν την ημέραν αθτοῦ ηθλίζοντο έπὶ τοῦ αίγισλου πρός τῷ λιμένι. Τὸ δὲ γωρίον τουτο ο καλείται Κάλπης λιμής έστι μεν έν τη Θράκη τη έν τη Ασία : άρξαμένη δε ή Θράκη αθτη έστιν από του στόματος του Πόντου μέγρις Ήρακλείας έπι δεξιά είς τον Πόντον είςπλέοντι. 2. Καὶ τριήρει μέν έστιν είς 'Ηράκλειαν έκ Βυζαντίου κώπαις ήμέρας μάλα μακράς πλούς · έν δὲ τῷ μέσω αλλη μεν πόλις οὐδεμία οὖτε φιλία οὖτε Ελληνίς άλλὰ Θρακες Βιθυνοί · καὶ ους αν λάβωσι των Ελλήνων η ἐκπίπτοντας η άλλως πως δεινα ύβρίζειν λέγονται [τους Ελληνας]. 3 'Ο δε Κάλπης λιμην έ μέσω μεν κείται έκατέρωθεν πλεόντων έξ 'Ηρακλείας και Βυζαντίου έστι δ' έν τη θαλάττη προκείμενον χωρίον, τὸ μέν είς την θάλατταν καθήκον αὐτοῦ πέτρα ἀποδρώξ, ύψος ὅπη ἐλάγιστον ου μεῖον είκοσιν ὀργυιών · ὁ δὲ αύχὴν ὁ εἰς τὴν γῆν ἀνήκων τοῦ νωρίου μάλιστα τεττάρων πλέθρων τὸ εὖρος τὸ δ' ἐντὸς τοῦ αθγένος γωρίον ίκανον μυρίοις άνθρώποις οἰκησαι. 4. Λιμήν 8 ύπ αυτή τη πέτρα το προς έσπέραν αίγιαλον έχων. Κρήνη δε ήδέος υδατος και αφθονος ρέουσα επ' αυτή τη θαλάττη υπό τη ἐπικρατεία τοῦ χωρίου. Ξύλα δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, πάνυ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ναυπηγήσιμα ἐπ αὐτῆ τῆ θαλάττη. 5. Τὸ δὲ δρος τὸ ἐν τῷ λιμένι εἰς μεσόγαιαν μὲν ἀνήκει ὅσον ἐκὶ εἴκοσι σταδίους, καὶ τοῦτο γεῶδες καὶ ἄλιθον τὸ δὲ παρὰ θάλατταν πλέον ἢ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους δασὺ πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς καὶ μεγάλοις ξύλοις. 6. Ἡ δ' ἄλλη χώρα καλὴ καὶ πολλή καὶ κοῦθὰς καὶ πυροὺς καὶ ὅσπρια πάντα καὶ μελίνας καὶ σήσαμα καὶ σῦκα ἀρκοῦντα καὶ ἀμπέλους πολλὰς καὶ ἡδυοίνους καὶ τἄλλα πάντα πλὴν ἐλαιῶν. Ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαύτη.

- 7. Ἐσκήνουν δὲ ἐν τῷ αἰγιαλῷ πρὸς τῆ θαλάττη εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἀν γενόμενον οὐκ ἐβούλοντο στρατοπεδεύεσθαι ἀλλὰ ἐδόκει καὶ τὸ ἐλθεῖν ἐνταῦθα ἐξ ἐπιβουλῆς εἶναι, βουλομένων τινῶν κατοικίσαι πόλιν. 8. Τῶν γὰρ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι ἦσαν οὐ στάνει βίου ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην τὴν μισθοφορὰν, ἀλλὰ τὴν Κύρου ἀρετὴν ἀκούοντες, οἱ μὲν καὶ ἄνδρας ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ προςανηλωκότες χρήματα, καὶ τούτων ἔτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας οἱ δὲ καὶ τέκνι καταλιπόντες ὡς χρήματα αὐτοῖς κτησάμενοι ἥξοντες πάλιν, ἀκούοντες καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ Κύρφ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν. Τοιοῦτοι οὐν ὅντες ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σώζεσθαι.
- 9. Ἐπειδη δὲ ὑστέρα ημέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου, ἐπ ἐξόδω ἐθύετο Ξενοφῶν ἀπάγκη γὰρ ἢν ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξάγειν ἐπενόει δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ ἐγένετο εἴποντο καὶ οἱ ᾿Αρκάδες, καὶ τοὺς μὲν νεκροὺς τοὺς πλείστους ἔνθαπερ ἔπεσον ἐκάστους ἔθαψαν ἢδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι καὶ οὐχ οἰόν τε ἀναιρεῖν ἔτι ἢν ἐνίους δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν συνενεγκόντες ἐθαψαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐδύναντο κάλλιστα οῦς δὲ μὴ ενρισκ. ν κενοτάφιον αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα καὶ πυρὰν μεγάλην, καὶ στεφάννυς ἐπέθεσαν. 10. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐκοιμήθησαν τῆ δ ὑστεριιία συνῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες, συνῆγε δὲ μάλιστα ᾿Αγασίας τε Στυμφάλιος λοχαγὸς καὶ ἄλλοι οἱ πρεσβύτατοι τῶν ᾿Αρκάδων 11. καὶ δόγμα ἐποιήσαντο, ἐάν τις τοῦ λοιποῦ μνησθῆ δίχα τὸ στράτευμα ποιεῖν, θανατφ αὐτὸν ζημιοῦσθαι καὶ κατὰ χώραν ἀπέναι ἡπερ πρόσθει

είχε τὸ στράτευμα, καὶ ἄρχειν τοὺς πρόσθεν στρατηγούς. Και Χειρίσυφος μὲν ἥδη τετελευτήκει φάρμακον πιῶν πυρέττων τὰ δ ἐκείνου Ν'έων 'Ασιναῖος παρέλαβε.

12. Μετά δὲ ταῦτα ἐξαναστάς είπε Ξενοφών · Ω ἄνδρες στρατιώται, την μέν πορείαν, ώς έοικε, δήλον ότι πεζή ποιητέον: ού γὰρ ἔστι πλοῖα: ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι ήδη: οὐ γὰρ ἔστι μέτουσι τα έπιτήδεια. Ήμεῖς μεν οὖν, ἔφη, θυσόμεθα ὑμᾶς δὲ δεί παρασκευάζεσθαι ώς μαγουμένους εί ποτε καὶ άλλοτε · οἱ γὰρ πολέμιοι ανατεθαρρήκασιν. 13. Έκ τούτου έθύοντο οί στρατηγοί, μάντις δὲ παρῆν Αρηξίων Αρχάς · ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Αμβρακιώτης ίδη αποδεδράκει πλοίον μισθωσάμενος έξ 'Ηρακλείας. Θυομένου δὲ ἐπὶ τῆ ἀφόδω οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. 14. Ταύτην μὸν οὖν τὴν ἡμέ. ραν έπαμσαντο. Καί τινες έτόλμων λέγειν ώς ὁ Ξενοφών βουλόμενος τὸ γωρίον οἰκίσαι πέπεικε τὸν μάντιν λέγειν ώς τὰ ἱερὰ οὐ γίγνεται ἐπὶ άφόδφ. 15. Έντεῦθεν κηρύξας τη αύριον παρείναι έπὶ την θυσίαν τον βουλόμενον και μάντις εί τις είη, παραγγείλας παρείναι ώς συνθεασόμενον τὰ ίερα, έθνε καὶ ένταῦθα παρήσαν πολλοί. 16. Θυομένων δε πάλιν είς τρίς επί τη αφόδω ούκ εγίγνετο τὰ ίερά. Εκ τούτου χαλεπώς είχον οι στρατιώται και γάρ τα έπιτήδεια έπέλιπεν α έγοντες ήλθον, καὶ άγορα οὐδεμία παρῆν.

17. Έκ τούτου συνελθόντων είπε πάλιν Ξενοφῶν, Ω ἄνδρες, ἐπὶ μὲν τῆ πορεία, ὡς ὁρᾶτε, τὰ ἱερὰ οὕπω γίγνεται τῶν δ' ἐπιτηδείων ὁρῶ ὑμᾶς δεομένους ἀνάγκη οὖν μοι δοκεῖ είναι θύεσθαι περὶ αὐτοῦ τούτου. 18. ᾿Αναστὰς δέ τις είπε καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν οὐ γίγνεται τὰ ἱερά ὡς γὰρ ἐγὰ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γθὲς ἥκοντος πλοίου ἤκουσά τινος ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐκ Βυζαντίου ἀρμοστὴς μέλλει ἤξειν πλοῖα καὶ τριήρεις ἔχων. 19. Ἐκ τούτου δὲ ἀνα μένειν μὲν πᾶσιν ἐδόκει ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἀνάγκη ἦν ἐξιέναι καὶ ἐπὶ τούτῳ πάλιν ἐθύετο εἰς τρὶς, καὶ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ ἤδη καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες τὴν Ξενοφῶντος ἔλεγον ὅτι οὐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια ὑ δ' οὐκ ἂν ἔφη ἐξαγαγεῖν μὴ γιγνομένων τῶν ἱερῶν.

20. Καὶ πάλιν τῆ ὑστεραία ἐθύετο, καὶ σχεδόν τι πᾶσα ἡ ττρατιὰ διὰ τὸ μέλειν ἄπασιν ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ ἱερά τὰ δὲ θύματα ἐπιλελοίπει. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἔξῆγον μὲν οῦ, συνεκάλεσαν δέ. 21. Είπεν οὖν Ξενοςιῶν "Ισως οἱ πολέμιοι συνειλεγμένοι ἐιὰὶ και ἀνάγκη λάχεσθαι εἰ οὖν καταλιπόντες τὰ σκεύη ἐν τῷ

δυνμνώ χωρίω ώς εἰς μάχην παρεσκευασμένοι ἴοιμεν, ἴσως αν τὰ ἰερὰ προχωροίη ἡμῖν. 22. 'Ακούσαντες δὲ οὶ στρατιῶται ἀνέκρα-γον ώς οὐδὲν δέον εἰς τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ θύεσθαι ώς τάχιστα. Καὶ πρόβατα μὲν οὐκέτι ἦν, βοῦν δὲ ὑφ' ἀμάξης πριάμενοι ἐθύοντο καὶ Ξενοφῶν Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ 'Αρκάδος προθυμεῖσθαι εἴ τι ἐν τούτω εἴη. 'Αλλ' οὐδ' ώς ἐγένετο.

23. Νέων δὲ ἦν μὲν στρατηγὸς κατὰ τὸ Χειρισόφου μέρος ἐπεὶ δὲ ἑώρα τοὺς ἀνθρώπους ὡς εἰχον δεινῶς τῆ ἐνδεία, βουλόμενος αὐτοῖς χαρίζεσθαι, εὐρών τινα ἄνθρωπον Ἡρακλεώτην ὡς ἔφη κώμας ἐγγὺς εἰδέναι ὅθεν εἴη λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια, ἐκήρυξε τὸν βουλόμενον ἰέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ὡς ἡγεμόνος ἐσομένου. Ἐξέρχονται δὴ σὺν δορατίοις καὶ ἀσκοῖς καὶ θυλάκοις καὶ ἄλλοις ἀγγείοις εἰς διςχιλίους ἀνθρώπους. 24. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις καὶ διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ Φαρναβάζου ἱππεῖς πρώτοι, βεβοηθηκότες γὰρ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς βουλόμενοι σὺν τοῖς Βιθυνοῖς εἰ δύναιντο ἀποκαλῦσαι τοὺς ἕλληνας μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν Φρυγίαν. Οὐτοι οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὺ μεῖον πεντακοσίους οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὅρος ἀνέφυγον.

25. Έκ τούτου ἀπαγγέλλει τις ταῦτα τῶν ἀποφευγόντων εἰς το στρατόπεδον. Καὶ Ξενοφῶν, ἐπειδη οὐκ ἐγεγένητο τὰ ἱερὰ ταύτη τῆ ἡμέρα, λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἀμάξης, οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα, σφαγιασάμενος ἐβοήθει, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἄπαντες. 26. Καὶ ἀναλαβόντες τοὺς λοιποὺς ἄνδρας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφικνοῦνται. Καὶ ἤδη μὲν ἀμφὶ ἡλίου δυσμὰς ἦν καὶ οἱ Ελληνες μάλα ἀθύμως ἔχοντες ἐδειπνοποιοῦντο, καὶ ἔξαπίνης διὰ τῶν λασίων τῶν Βιθυνῶν τινες ἐπιγενόμενοι τοῖς προφύλαξι τοὺς μὲν κατέκανον τοὺς δὲ ἐδίωξαν μέχρις εἰς τὸ στρατόπεδον. 27. Καὶ κραυγῆς γενομένης εἰς τὰ ὅπλα πάντες συνέδραμον οἱ Ελληνες καὶ διώκειν μὲν καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι · δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία · ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐνυπτέρευον φυλαττόμενοι ἰκανοῖς φύλαξι.

CAP. V.

- 1. Την μεν νύκτα ούτω διήγαγον · αμα δε τη ήμερα εί στρατη γοί είς τὸ έρυμνὸν χωρίον ήγοῦντο · οἱ δὲ εἶποντο ἀναλαβόντες τα οπλα καὶ τὰ σκεύη. Πρὶν δὲ ἀρίστου ώραν είναι ἀπετάφρευσαν ἡ η είζοδος ήν είς το χωρίον, και απεσταύρωσαν απαν, καταλιπόντες τρείς πύλας. Καὶ πλοίον έξ Ἡρακλείας ήκεν άλριτα άγον καὶ ίερεια καὶ οίνον. 2. Πρωὶ δ' ἀναστάς Ξενοφων έθύετο ἐπεξόδια, καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου. Καὶ ήδη τέλος ἐγόντων των ίερων όρα άετον αίσιον ο μάντις Αρηξίων Παρράσιος, καὶ ἡγεῖσθαι κελεύει τὸν Ξενοφώντα. 3. Καὶ διαβάντες τὴν εάφρον τὰ ὅπλα τίθενται, καὶ ἐκήρυξαν ἀριστήσαντας ἐξιέναι τοὺς στρατιώτας σύν τοῖς ὅπλοις, τὸν δὲ ὅχλον καὶ τὰ ἀνδράποδα αὐτοῦ καταλιπείν. 4. Οἱ μὲν δη ἄλλοι πάντες ἐξήεσαν, Νέων δὲ οὖ: ίδόχει γὰρ χάλλιστον είναι τοῦτον φύλαχα χαταλιπεῖν τῶν ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου 'Επεὶ δ' οἱ λογαγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ἀπέλιπον αὐτους, αισχυνόμενοι μη έφεπεσθαι των άλλων έξιόντων, κατέλιπον αύτου τους υπέρ πέντε και τετταράκοντα έτη. Και ούτοι μέν έμενον οἱ δ άλλοι ἐπορεύοντο. 5. Πρὶν δὲ πεντεκαίδεκα στάδια διεληλυθέναι ένέτυγον ήδη νεκροῖς καὶ την οὐρὰν τοῦ κέρατος ποιησάμενοι κατά τους πρώτους φανέντας γεκρούς έθαπτον πάντας οπόσους επελάμβανε το κέρας. 6. Έπει δε τους πρώτους έθαψαν, προαγαγόντες και την ούραν αύθις ποιησάμενοι κατά τους πρώτους των ατάφων έθαπτον τον αυτον τρόποι οπόσους επελάμβανεν ή στρατιά. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ὑδὸν ήχον τὴν ἐκ τῶν κωμῶν, ἔνθα δη έκειντο άθρόοι, συνενεγκόντες αύτους έθαψαν.
- 7. "Ηδη δὲ πέρα μεσούσης τῆς ἡμέρας προαγαγόντες τὸ στράτευμα ἔξω τῶν κωμῶν ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια ὅ τι τὶς ὁροἡη ἐντὸς τῆς φάλαγγος. Καὶ ἐξαίφνης ὁρῶσι τοὺς πολεμίους ὑπερβάλλοντας κατὰ λόφους τινὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου, τεταγμένους ἐπὶ φάλαγγος ἱππέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς ΄ καὶ γὰρ Σπιθριδάτης καὶ 'Ραθίνης ἡκον παρὰ Φαρναβάζου ἔχοντες τὴν δύνκμιν. 8. Ἐπεὶ δὲ κατείδυν τοὺς Ελληνας οἱ πολέμιοι, ἔστησαν ἀπέχοντες αὐτῶν ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους. Ἐκ τούτου εὐθὺς 'Αρηξίων ὁ μάντις τῶν Ελλήνων σφαγιάζεται, καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφά

- για 9. Ένθα δη Ξενοφῶν λέγει Δοκεῖ μοι, ὧ ἄνζρες στρατηγοὶ, ἐπιτάξασθαι τῆ φάλαγγι λόχους φύλακας, ἴνα ἄν που δέη ὧσιν οἱ ἐπιβοηθήσοντες τῆ φάλαγγι, καὶ οἱ πολέμιοι τεταραγμένοι ἐμπίπτωσιν εἰς τεταγμένους καὶ ἀκεραίους. 10. Συνεδόκει ταῦτα πᾶσιν. Τμεῖς μὲν τοίνυν, ἔφη, προηγεῖσθε τὴν πρὸς τοὺς ἐναντίους, ὡς μὴ ἐστήκωμεν ἐπεὶ ὥφθημεν καὶ εἴδομεν τοὺς πολεμίους · ἐγὼ δὲ ἤξω τοὺς τελευταίους λόχους καταχωρίσας ἦπερ ὑμῖν δοκεῖ.
- 11. Έκ τούτου οἱ μὲν ἤσυχοι προῆγον · ὁ δὲ τρεῖς ἀφελών τὰς τελευταίας τάξεις, ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας, τὴν μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι, ἀπολιπόντας ὡς πλέθρον · Σαμόλας ᾿Αχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς τάξεως · τὴν δ ἐπὶ τῷ μέσφ ἐχώρισεν ἔπεσθαι · Πυδρίας ᾿Αθηναῖος ταύτης ἦρχε · τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εὐωνύμφ · Φρασίας ᾿Αθηναῖος ταύτη ἐφεστήκει. 12. Προϊόντες δὲ, ἐπεὶ ἐγένοντο οἱ ἡγούμενοι ἐπὶ νάπει μεγάλφ καὶ δυςπόρφ, ἔστησαν ἀγνοοῦντες εἰ διαβατέον εἴη τὸ νάπος · καὶ παρεγγυῶσι στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ τὸ ἡγούμενον. 13. Καὶ ὁ Ξενοφῶν, θαυμάσας ὅ τι τὸ ἴσχον εἴη τὴν πορείαν καὶ ταχὺ ἀκούων τὴν παρεγγυὴν, ἐλαύνει ἢ ἐδύνατο τάχιστα. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, λέγει Σοφαίνετος πρεσβύτατος ῶν τῶν στρατηγῶν ὅτι βουλῆς οὐκ ἄξιον εἴη εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον ὃν τὸ νάπος..
- 14. Καὶ ὁ Ξενοφῶν σπουδη ὑπολαβών ἔλεξεν 'Αλλ' ἴστε μέν με, ω ανδρες, οὐδένα που κίνδυνον προξενήσαντα ύμιν έθελούσιον: ού γαρ δόξης όρω δεομένους ύμας είς ανδρειότητα, αλλά σωτηρίας. 15. Νῦν δὲ οῦτως έχει : ἀμαχεὶ μεν ένθενδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν: ην γαρ μη μεῖς ιωμεν έπὶ τοὺς πολεμίους, οὖτοι ημῖν ὁπόταν απίωμεν εψονται καὶ ἐπιπεσούνται. 16. 'Ορατε δη πότερον κρεῖττον ιέναι έπι τους άνδρας προβαλλομένους τὰ ὅπλα, ἡ μεταβαλλομένους όπισθεν ήμων έπιόντας τους πολεμίους θεασασθαι. 17. Ίστε μέντοι ότι το μεν απιέναι από πολεμίων οὐδενὶ καλφ έσικε το δε εφέπεσθαι και τοις κακίσσι θάδδος έμποιεί. "Εγωγ' οὖν ηδιον αν συν ἡμίσεσιν ἐποίμην η συν διπλασίοις ἀπογωοοίην. Καὶ τούτους οίδ ότι ἐπιόντων μὲν ἡμῶν οὐδ ὑμεῖς ἐλπίζετε αὐτους δέξασθαι ήμᾶς · ἀπιόντων δὲ πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι τολμήσουσιν έφέπεσθαι. 18. Τὸ δὲ διαβάντας ὅπισθεν νάπος γαλεπὸν ποιή σασθαι μελλοντας μάγεσθαι αδ ούγι και άρπάσαι άξιον: Τοῖς μέν γαο πολεμίοις έγωγε βουλοίμην αν εξπορα πάντα φαίνεσθαι ώςτε

αποχωρεῖν · ήμᾶς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ χωρίου δεῖ διδάσκεο θαι ὅτι οἰν ἔστι μὴ νικῶσι σωτηρία. 19. Θαυμάζω δ ἔγωγε καὶ τὸ νάπος τοῖτο εἴ τις μᾶλλον φοβερὸν νομίζει εἶναι τῶν ἄλλων ὧν διαπεπορείμεθα χωρίων. Πῶς μὲν γὰρ διαβατὸν τὸ πεδίον, εἰ μὴ νικήσομεν τοὺς ἱππέας; πῶς δὲ ᾶ διεληλύθαμεν ὅρη, ἢν πελτασταὶ τοσοίδι ἰφέπωνται; 20. Ἡν δὲ δὴ καὶ σωθῶμεν ἐπὶ θάλατταν, πόσον τι νάπος ὁ Πόντος; ἔνθα οὕτε πλοῖά ἐστι τὰ ἀπάξοντα οὕτε σῖτος ῷ θρεψόμεθα μένοντες · δεήσει δὲ, ἢν θᾶττον ἐκεῖ γενώμεθα, θᾶττον πάλιν ἐξιέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια 21. Οὐκοῦν τῦν κρεῖττον ἡριστηκότας μάχεσθαι ἢ αὕριον ἀναρίστους. Ἅνδρες, τά τε ἱερὰ ἡμῦν καλὰ οῖ τε οἰωνοὶ αἴσιοι τά τε σφάγια κάλλιστα. Ἰωμεν ἐπὶ τοὺ; ἄνδρας. Οὐ δεῖ ἔτι τούτους, ἐπεὶ ἡμᾶς πάντως εἶδον, ἡδέως δειπνῆσαι οὐδ' ὅπου ἂν θέλωσι σκηνῆσαι.

- 22. 'Εντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ οὐδεὶς ἀντέλε γε. Καὶ ος ἡγεῖτο, παραγγείλας διαβαίνειν ἡ ἔκαστος ἐτύγχανε τοῦ νάπους ὧν · θᾶττον γὰρ ἂν ἀθρόον ἐδόκει οὕτω περαν γενέσθαι τὸ στράτευμα ἡ εἰ κατὰ τὴν γέφυραν ἡ ἐπὶ τῷ νάπει ἦν ἔξεμηρύοντο. 23. 'Επεὶ δὲ διέβησαν, παριών παρὰ τὴν φάλιγγα ἔλεγεν · "Ανδρες, ἀναμιμνήσκεσθε ὅσας δὴ μάχας σὺν τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες νενικήκατε καὶ οἱα πάσχουσιν οἱ πολεμίους φεύγοντες · καὶ τοῦτ ἐννοήσατε ὅτι ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Ελλάδος ἐσμέν. 24. 'Αλλ' ἔπεσθε ἡγεμίνι τῷ 'Ηρακλεῖ, καὶ ἀλλήλους παρακαλεῖτε ὀνομαστί. 'Ηδύ τοι ἀνδρεῖόν τι καὶ καλὸν νῦν εἰπόντα καὶ ποιήσαντα μνήμην ἐν οἰς ἐθελει παρέχειν ἑαυτοῦ.
- 25. Ταῦτα παρελαύνων έλεγε καὶ ἄμα ὑφηγεῖτι ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς πελταστὰς έκατέρωθεν ποιησάμενοι ἐπορεύοντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Παρηγγέλλετο δὲ τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸτ δεξιὸν δμον ἔχειν, ἔως σημαίνοι τῷ σάλπιγγι · ἔπειτα δὲ εἰς προβολὴν καθέντις ἔπεσθαι βάδην καὶ μηδένα δρόμο διώκειν. 'Εκ τούτου σένθημα παρήει ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ, 'ΗΡΑΚΛΗΣ 'ΗΓΕΜΩΝ. 26. Οἱ δὲ πολέμιοι ὑπέμενον νομίζοντες καλὸν ἔχειν τὸ χωρίον. 'Επεὶ δὶ ἐπλησίαζον, ἀλαλάξαντες οἱ Ελληνες πελτασταὶ ἔθεον ἐπὶ τοὺς πολεμίους πρίν τινα κελεύειν · οἱ δὲ πολέμιοι ἀντίοι ὧρμησαν, οῖ · ἰππεῖς καὶ τὸ στίφος τῶν Βιθυνῶν · καὶ τρέπονται τοὺς πελταστάς. 27. 'Αλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ τῶν ὁπλιτῶν ταχν πορευομένη καὶ ἄμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἐπαιώνιζον καὶ

· στα ταύτα ήλάλαζον καὶ αμα τὰ δόρατα καθίεσαν· ἐνταῦθα ούκετι εδεξαντο οί πολεμιοι, άλλ' έφευγον. 28. Καὶ Τιμασίων μετ έχων τους ίππεῖς ἐφείπετο, καὶ ἀπεκτίννυσαν ὅσους περ ἐδύναντο ώς ολίγοι όντες. Των δε πολεμίων το μεν ευώνυμον ευθύς διεσπάρη, καθ' δ οἱ Ελληνες ἱππεῖς ἦσαν τὸ δὲ δεξιὸν ἄτε οὐ σφόδρα διωκόμενον έπὶ λόφου συνέστη. 29. Επεὶ δὲ είδον οἱ Ελληνες ύπομένοντας αὐτοὺς, ἐδόκει ῥᾶστόν τε καὶ ἀκινδυνότατον είναι ιέναι ἐπ' αὐτούς. Παιανίσαντες οὖν εὐθὺς ἐπέκειντο · οἱ δὲ οὐγ ὑπέμει-Καὶ ένταῦθα οἱ πελτασταὶ έδίωκον μέγρι τὸ δεξιὸν αὖ διεσπάρη · ἀπέθανον δ' ολίγοι · τὸ γὰρ ἱππικὸν φόβον παρείζε τὸ τῶν πολεμίων πολύ ον. 30. Έπει δε είδον οι Ελληνες τό τε Φαρναβάζου ίππικὸν έτι συνεστηκός καὶ τοὺς Βιθυνοὺς ίππέας πρὸς τοῦτο συναθροιζομένους καὶ ἀπὸ λόφου τινὸς καταθεωμένους τὰ γιγνόμενα, απειρήκεσαν μεν, δμως δ έδόκει και έπι τούτους ιτέον είναι ούτως όπως δύναιντο, ώς μη τεθαδόηκότες άναπαύσαιντο. Συνταξάμενοι δη πορεύονται. 31. Εντεύθεν οι πολέμιοι ίππεις Φεύγουσι κατά τοῦ πρανοῦς όμοίως ώς περ ὑπὸ ἱππέων διωκόμενοι. νάπος γὰρ αὐτοὺς ὑπεδέχετο, ὁ οὐκ ἥδεσαν οἱ Ελληνες, ἀλλὰ προαπετράποντο διώχοντες ' όψε γαρ ήν. 32. Έπανελθόντες δε ένθα ή πρώτη συμβολή εγένετο στησάμενοι τρόπαιον απήεσαν επί θάλατταν περί ήλίου δυσμάς στάδιοι δ' ήσαν ώς έξήκοντα έπὶ τὸ στρατόπεδον.

CAP. VI.

1. Έντεῦθεν οἱ μὲν πολέμιοι είχον ἀμφὶ τὰ ἐαυτῶν καὶ ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ χρήματα ὅποι ἐδύναντο προσωτάτω οἱ δὲ Ελληνες προς έμενον μὲν Κλέανδρον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα ὡς ἥξοντα · ἔξιόντες δὲ ἐκάστης ἡμέρας σὺν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις ἐφέροντο ἀδεῶς πυροὺς, κριθὰς, οἶνον. ὅσπρια, μελίνας, σῦκα · ἄπαντα γὰρ ἀγαθὰ είχεν ἡ χώρα πλὴν ἐλαίου. 2. Καὶ ὁπότε μὲν καταμένοι τὸ στράτευμα ἀναπαυόμενον, ἔξῆν ἐπὶ λείαν ἰέναι · καὶ ἐλάμβανον οἱ ἔξιόντες · ὁπότε δ ἔξίοι πᾶν τὸ στράτευμα, εἴ τις χωρὶς ἀπελθὰν λάβοι τι, δημόσιον ἔδοξεν είναι 3. "Ηδη δὲ ἤν πολλὴ πάντων ἀφθονία · καὶ γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν ἀφικνοῦντο ἐκ τῶν 'Ελληνίδων πόλεων, καὶ οἱ παραπλέοντες.

- ασμενοι κατήγον, ἀκούοντες ὡς οἰκιζοιτο πόλις, καὶ λιμὴν είη. 4. Επεμπον δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ήδη οἱ πλησίον ῷκουν πρὸς Ξενοφῶντα, ἀκούοντες ὅτι οὐτος πολίζει τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες ὅ τι δέοι ποιοῦντας φίλους εἶναι. ΄Ο δ' ἐπεδείκνυεν αὐτοὺς τῶς στρατιώταις. 5. Καὶ ἐν τούτφ Κλέανδρος ἀφικνεῖται δύο τριήρεις ἔχων, πλοῖον δ' οὐδέν. Ἐτύγχανε δὲ τὸ στράτευμα ἔξω ὃν ὅτε ἀφίκετο καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοι ᾶλλη εἰς τὸ ὅρος, καὶ εἰλήφεσαν πρόβατα πολλά ' ἀκνοῦντες δὲ μὴ ἀφαιρεθεῖεν τῷ Δεξίππφ λέγουσιν, ὡς ἀπέδρα τὴν πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ κελεύουσι διασώσαντα αὐτοῖς τὰ πρόβατα τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν ἀποδοῦναι.
- 6. Εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τούς περιεστῶτας τῶν στρατιωτῶν καὶ λέγοντας ὅτι δημόσια εἴη· καὶ τῷ Κλεάνδρφ ἐλθὼν λέγει ὅτι ἀρπάζειν ἐπιχειροῦσιν. 'Ο δὲ κελεύει τὸν ἀρπάζοντα ἄγειν πρὸς αὐτόν. 7. Καὶ ὁ μὲν λαβὼν ἢγέ τινα ' περιτυχὼν δ' Αγασίας ἀφαιρεῖται· καὶ γὰρ ἢν αὐτῷ ὁ ἀγόμενος λοχίτης. Οἱ δὲ ἄλλοι οἱ παρόντες τῶν στρατιωτῶν ἐπιχειροῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες τὸν προδότην. 8. "Εδεισαν δὲ καὶ τῶν τριηριτῶν πολλοὶ καὶ ἔφευγον εἰς τὴν θάλατταν· καὶ Κλέανδρος δ' ἔφευγε. Ξενοφῶν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ κατεκώλυόν τε καὶ τῷ Κλεάνδρφ ἔλεγον ὅτι οὐδὲν εἴη πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα αἴτιον εἴη τὸ τοῦ στρατεύματος ταῦτα γενέσθαι. 9. 'Ο δὲ Κλέανδρος ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος καὶ αὐτὸς ἀχθεσθεὶς ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι ἔφη καὶ κηρύξειν αηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι αὐτοὺς, ὡς πολεμίους. Ἡρχον δε τότε πάντων τῶν Έλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι.
- 10. Ένταῦθα πονηφόν τὸ πρᾶγμα ἐδόκει εἶναι τοῖς ελλησι, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν ταῦτα. 'Ο δ' οὐκ αν άλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει τὸν ἄρξαντα βάλλειν καὶ τὸν ἀφελόμενον. 11. Ἡν δὲ ὁν ἔξήτει Αγασίας διὰ τέλους φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ἔξ οῦ καὶ διέβαλεν αὐτὸν ὁ Δέξιππος. Καὶ ἐντεῦθεν ἐπειδὴ ἀπορία ἦν, συνήγαγον τὸ στράτευμα οἱ ἄρχοντες · καὶ ἔνιοι μὲν αὐτῶν παρ ὀλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον · τῷ δὲ Ξενοφῶντι οὐκ ἐδόκει φαῦλον εἶναι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἀναστὰς ἔλεξεν ·
- 12. ⁷Ω ἄνδρες στρατιῶται, ἐμοὶ δ οὐ φαῦλον δοκεῖ εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ἡμῖν οὕτως ἔχων τὴν γνώμην Κλέανδρος ἄπειοιν ῶσπερ λέγει. Εἰσὶ μὲν γὰρ ἐγγὺς αὶ Ἑλληνίδες πόλεις τῆς δ Ἑλλάδος

Λακεδαιμόνιο προεστήκασιν ίκανοί δέ είσι καί είς έκαστος Λακεδαιμονίων έν ταις πόλεσιν ο τι βούλονται διαπράττεσθαι. 13. Εί ουν ούτος πρώτον μεν ήμας Βυζαντίου αποκλείσει, έπειτα δε τοις άλλοις άρμοσταίς παραγγελεί είς τὰς πόλεις μὴ δέχεσθαι ώς απιστούντας Λακεδαιμονίοις καὶ ἀνόμους ὅντας : ἔτι δὲ πρὸς Αναξίβιον τον ναύαρχον ούτος ο λόγος περί ήμων ήξει γαλεπόν έσται καὶ μένειν καὶ άποπλεῖν ' καὶ γὰρ ἐν τῆ γῆ ἄργουσι Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐν τῆ θαλάττη τὸν νῦν γρόνον. 14. Οὔκουν δεῖ οὖτε ένὸς ἀνδρὸς ἔνεκα οὕτε δυοῖν ἡμᾶς τοὺς ἄλλους τῆς Ἑλλάδος ἀπέγεσθαι, άλλα πειστέον ο τι αν κελεύωσι και γαρ αι πόλεις ήμων όθεν έσμεν πείθονται αὐτοῖς. 15. Έγω μεν οὖν, καὶ γὰρ ἀκούω Δέξιππον λέγειν προς Κλέανδρον ως ούκ αν εποίησεν 'Αγασίας ταῦτα, εί μὴ έγω αὐτὸν έκελευσα, έγω μεν οὖν ἀπολύω καὶ ὑμᾶς τῆς αίτίας καὶ 'Αγασίαν, αν αὐτὸς 'Αγασίας φήση έμε τι τούτων αίτιον είναι, καὶ καταδικάζω έμαυτοῦ, εἰ έγω πετροβολίας ἢ ἄλλου τινὸς Βιαίου έξάρχω, της έσγάτης δίκης άξιος είναι, καὶ ὑφέξω την δίκην. 16. Φημὶ δὲ καὶ εί τινα άλλον αἰτιᾶται, χρηναι ἑαυτὸν παρασχεῖν Κλεάνδοφ κρίναι ούτω γαρ αν ύμεις απολελυμένοι της αιτίας είητε. ' Ως δε νῦν έγει, γαλεπον εί οιόμενοι εν τη Έλλάδι και έπαίνου και τιμής τεύξεσθαι άντι δε τούτων ούδ ομοιοι τοις άλλοις έσόμεθα, άλλ' εἰρξόμεθα έκ τῶν Ελληνίδων πόλεων.

17. Μετὰ ταῦτα ἀναστὰς εἶπεν ᾿Αγασίας ᾿Εγὰ, ὁ ἄνδρες, ὅμνυμι θεοὺς καὶ θεὰς ἢ μὴν μήτε με Ξενοφῶντα κελεῦσαι ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα μήτε ἄλλον ὑμῶν μηδένα ᾿ἰδόντι δέ μοι ἄνδρα ἀγαθον ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὁν ὑμεῖς ἐπίσταστε ὑμᾶς προδόντα, δεινὸν ἔδοξεν εἶναι καὶ ἀφειλόμην, ὁμολογῶ. 18. Καὶ ὑμεῖς μὲν μὴ ἐκδῶτέ με ᾿ἐγὰ δ᾽ ἐμαυτὸν, ὥσπερ Ξενοφῶν λέγει, παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδρω ὅ τι ἀν βούληται ποιῆσαι τούτου ἔνεκα μήτε πολεμεῖτε Δακεδαιμονίοις σώζεσθέ τε ἀσφαλῶς ὅποι θέλει ἔκαστος. Συμπέμψατε μέντοι μοι ὑμῶν αὐτῶν ἐλόμενοι πρὸς Κλέανδρον οἶτινες, ἀν τι ἐγὰ παραλείπω, καὶ λέξουσιν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν. 19. Ἐκ τούτου ἔδωκεν ἡ στρατιὰ οὕςτινας βούλοιτο προελόμενον ἰέναι. ΄Ο δὲ προείλετο τοὺς στρατηγούς. Μετὰ ταῦτα ἐπορεύοντο πρὸς Κλέανδρον ᾿Αγασίας καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ ὁ ἀφαιρεθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ ᾿Αγασίον ᾿ καὶ ἔλεγον οἱ στρατηγοι 20. Ἦπεμψεν ἡμᾶς ἡ στρατιὰ πρὸς σὲ, δ Κλέανδρε, καὶ ἐκέλες.

εί σε, είτε πάντας αίτια, κρίναντα σεαυτόν γρησθαι ο τι αι βούλη είτε ενα τινά η δύο η και πλείους αιτιά, τούτους άξιουσι πάρασγεῖν σοι έαυτοὺς εἰς κρίσιν. Εἴτε οὐν ἡμῶν τινα αἰτιᾶ, πάρεσμέν σοι ήμεῖς · εἴτε καὶ ἄλλον τινὰ, φράσον · οὐδεὶς γὰρ ἀπέσται ὅστις ἂν ήμεν έθέλη πείθεσθαι. 21. Μετά ταυτα παρελθών ὁ 'Αγασίας είπεν 'Εγώ είμι, ο Κλέανδρε, ο άφελόμενος Δεξίππου άγοντος τούτον τον άνδρα και παίειν κελεύσας Δέξιππον. 22. Τούτον μετ γαρ οίδα ανδρα αγαθον όντα: Δέξιππον δε οίδα αίρεθέντη ύπο της στρατίας άργειν της πεντηχοντόρου ης ήτησάμεθα παρά Τρα**πε**ζουντίων έω ω τε πλοία συλλέγειν ως σωζοίμεθα· καὶ αποδράντα Δέξιππον και προδόντα τους στρατιώτας μεθ' ών έσώθη. 23. Καὶ τούς τε Τραπεζουντίους ἀπεστερήκαμεν την πεντημόντορον καὶ κακοὶ δοκούμεν είναι διὰ τούτον αὐτοί τε τὸ ἐπὶ τούτω ἀπολώλαμεν. "Ηχουε γαρ, ως περ ήμεις, ώς απορον είη πεζη απιόντας τούς ποταμούς τε διαβηναι καὶ σωθηναι είς την Ελλάδα. οὖν τοιοῦτον ὅντα ἀφειλόμην. 24. Εἰ δὲ σὰ ἦγες ἢ ἄλλος τις τῶν παρά σοῦ, καὶ μὴ τῶν παρ' ἡμῶν ἀποδράντων, εὖ ἴσθι ὅτι οὐδὲν αν τούτων έποίησα. Νόμιζε δ', έαν έμε νύν αποκτείνης, δι ανδρα δειλόν τε καὶ πονηρον άνδρα άναθον άποκτείνων.

25. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν ὅτι Δέξιππον μὲν οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιηκῶς εἴη· οὐ μέντοι ἔφη νομίζειν οὐδ εἰ παμπόνηρος ἢν Δέξιππος βίαν χρῆναι πάσχειν αὐτὸν, ἀλλὰ κριθέντα, ὅςπερ καὶ ὑμεῖς νῦν ἀξιοῦτε, τῆς δίκης τυχεῖν. 26. Νῦν μὲν οὖν ἄπιτε καταλιπόντες τόνδε τὸν ἄνδρα· ὅταν δ' ἐγὰ κελεύσα, πάρεστε πρὸς τὴν κρίσιν. Αἰτιῶμαι δὲ οῦτε τὴν στρατιὰν οῦτε ἄλλον οὐδένα ἔτι· ἐπεὶ οὖτος αὐτὸς ὁμολογεῖ ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα. 27.' Ο δ' ἀφαιρεθεὶς εἶπεν 'Εγὰ, ὧ Κλέανδρε, εἰ καὶ οἵει με ἀδικοῦντά τι ἄγεσθαι, οῦτ ἔπαιον οὐδένα οῦτ ἔβαλλον ἀλλ' εἶπον ὅτι δημόσια εἵη τὰ πρόβατα· ἢν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εί τις ὁποίτε ἡ στρατιὰ ἔξίοι ἰδία ληῖζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα. 28. Ταῦτ εἶπον τὰ τούτον με λαβὰν οῦτος ἢγεν, ἵνα μὴ φθέγγοιτο μηδεὶς, ἀλλ' αὐτος λαβὰν τὸ μέρος διασώσειε τοῖς λῃσταῖς παρὰ τὴν ἡητραν τὰ χρήματα. Πρὸς ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν ' Ἐπεὶ τοίσυν τοιοῦτος εἶ, κατάμενε, ἵνα καὶ περὶ σοῦ βουλευσώμεθα.

29. Έκ τούτου οἱ μὲν ἀμφὶ Κλέανδρον ἢρίστων την δὲ στρατιὰν συνήγανε Ξενηφῶν καὶ συνεβούλευε, πέμψαι ἄνδρας πρὸς Κλέα»

δρον παραιτησομένους περί των άνδρων. 30. Εκ τούτου έδοξεν αὐτοῖς πέμψαντας στρατηγούς καὶ λογαγούς καὶ Δρακόντιον τὸν Σπαρτιάτην, καὶ τῶν ἄλλων οἱ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι, δεῖσθαι Κλεάνδρου κατά πάντα τρόπον άφειναι τω άνδρε. 31. Έλθων ουν ὁ Ξενοφων λέγει Εγεις μεν, ω Κλέανδρε, τους ανδρας καὶ ύ στρατιά σοι έφειτο ο τι έβούλου ποιήσαι και περί τούτων καὶ περὶ έαυτῶν άπάντων. Νῦν δέ σε αἰτοῦνται καὶ δέονται δοῦναί σφισι τὸ ἄνδρε καὶ μὴ κατακαίνειν πολλά γὰρ ἐν τῷ έμπροσθεν χρόνφ περί την στρατιάν έμοχθησάτην. 32. Ταῦτα δέ σου τυγόντες υπισγρούνται σοι αντί τούτων, ην βούλη ήγεισθαι αὐτῶν καὶ ἢν οἱ θεοὶ ίλεω ώσιν, ἐπιδείξειν σοι καὶ ὡς κόσμιοί εἰσι καὶ ὡς ἱκανοὶ τῷ ἄργοντι πειθόμενοι τοὺς πολεμίους σὺν τοῖς θεοῖς μή φοβείσθαι. 33. Δέονται δέ σου καὶ τοῦτο, παραγενόμενον καὶ άρξαντα έαυτων πείραν λαβείν και Δεξίππου και σφών των άλλων οίος εκαστός έστι, καὶ την άξιαν έκάστοις νείμαι. 34. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος 'Αλλά ναὶ τω Σιω, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀπο-Καὶ τώ τε ανδρε ύμιν δίδωμι καὶ αὐτὸς παρέσομαι. καὶ ην οί θεοί παραδιδώσι, έξηγήσομαι είς την Ελλάδα. Καὶ πολύ οι λόγοι ούτοι άντίοι είσιν η ους έγω περί ύμων ένίων ήχουον ώς τὸ στράτευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακεδαιμονίων.

35. Έκ τούτου οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον, ἔχοντες τὸ ἄνδρε Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῆ πορεία καὶ συνῆν Ξενοφῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν ξυνεβάλοντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐώρα αὐτοὺς τὸ παραγγελλόμενον εὐτάκτως ποιοῦντας, καὶ μᾶλλον ἔτι ἐπεθύμει ἡγεμῶν γενέσθαι αὐτῶν. 36. Ἐπεὶ μέντοι θυομένω αὐτῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν Ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐθέλει γενέσθαι τὰ ἱερὰ ἐξάγειν ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀθυμεῖτε τούτου ἕνεκα ὑμῖν γὰρ, ὡς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας ἀλλὰ πορεύεσθε. Ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἤκητε, δεξόμεθα ὡς ὰν δυνώμεθα κάλλιστα.

37. Έκ τούτου έδοξε τοῖς στρατιώταις δοῦναι αὐτῷ τὰ δημόσια τρόβατα. ΄Ο δὲ δεξάμενος πάλιν αὐτοῖς ἀπέδωκε · καὶ οὐτος μὲν απέπλει. Οἱ δὲ στρατιῶται διαθέμενοι τὸν σῖτον ον ἦσαν συγκε κομισμένοι καὶ τἄλλα ὰ εἰλήφεσαν ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. 38. Ἐπεὶ δὲ οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὀδὸν, ὡςτ΄

έχουτές τι είς την φιλίαν έλθεῖν, έδοξεν αὐτοῖς τοῦμπαλιν ὑποστρεψαντας έλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες έλα-Βον πολλὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβατα καὶ ἀφίκοντο ἐκταῖοι εἰς Χρυσόπολιν τῆς Χαλκηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἐπτὰ λαφυροπωλοῦντες.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΤΡΟΤ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ζ.

CAP. I.

- ${}^ullet O \Sigma A$ μèν δη ἐν τ $\hat{y}$ ἀναβάσει τ $\hat{y}$ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ ${}^ullet E \lambda \lambda \eta$ νες μέχρι της μάχης, και όσα έπει Κύρος έτελεύτησεν έν τη πορεία μέγρι είς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου πεζη έξιόντες και πλέοντες έποίησαν μέγρι έξω τοῦ στόματος έγένοντο έν Χουσοπόλει της 'Ασίας, έν τῷ πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. 2. Έκ τούτου δε Φαρνάβαζος φοβούμενος το στράτευμα μη έπι την αὐτοῦ ἀρχὴν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Αναξίβιον τὸν ναύαργον. ὁ δε έτυχεν εν Βυζαντίφ ων, εδείτο διαβιβάσαι το στράτευμα έκ της 'Ασίας, καὶ ὑπισγνεῖτο πάντα ποιήσειν αὐτῷ ὅσα δέοι. 3. Καὶ Αναξίβιος μετεπέμψατο τους στρατηγούς και λογαγούς των στρατιντών είς Βυζάντιον, καὶ ύπισγνείτο, εί διαβαίεν, μισθοφοράν έσεσθαι τοῖς στρατιώταις. 4. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι άπαγγελείν. Ξενοφών δε είπεν αυτώ ότι άπαλλάξοιτο ήδη άπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιτο ἀποπλεῖν. 'Ο δὲ 'Αναξίβιος ἐκέλευσεν αυτόν συνδιαβάντα έπειτα ούτως απαλλάττεσθαι. Εφη οὖν ταῦτα ποιήσειν.
- 5. Σεύθης δὲ ὁ Θρᾶξ πέμπει Μηδοσάθην καὶ κελεύει Ξενοφῶν τα συμπροθυμεῖσθαι ὅπως διαβῆ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσειν. ΄ 6. ΄ Ο δ΄ εἶπεν, ᾿Λλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται · τούτου ἔνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἔμοὶ μήτε ἄλλο μηδ ενί · ἐπειδὰν δὲ διαβῆ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξοιποι · πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὅντας προςφερέσθω ὡς ἀν αὐτῷ δοκῆ ἀσφαλές.
- ΄ Έχ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς Βυζάντιον οἱ στρατιῶται. Καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ ᾿Αναξίβιος · ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τους στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἄμα καὶ ἀριθμὸι ποιήσων. ᾿Ενταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐν

είγον άργύριον έπισιτίζεσθαι είς την πορείαν, καὶ δκνηρώς συνε σκευάζοντο. 8. Καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρω τῷ άρμοστῆ ξένος γεγενημένος προςελθών ήσπάζετο αύτον ώς αποπλευσούμενος ήδη. Ο δ' αὐτῷ λέγει · Μὴ ποιήσης ταῦτα · εί δὲ μὴ, ἔφη, αἰτίαν έξεις, επεί και νύν τινές ήδη σε αιτιώνται ότι ου ταγύ έξέρπει το στράτευμα 9. ΄Ο δ' είπεν ' Άλλ' αίτιος μεν έγωγε ούκ είμὶ τούτου, οί δε στρατιωται αύτοι έπισιτισμού δεόμενοι διά τούτο άθυμούσι πρός τήν έξοδος. 10. 'Αλλ' όμως, έφη, έγώ σοι συμβουλεύω έξελθεῖν μεν ώς πορευσόμενον έπειδαν δ' έξω γένηται το στράτευμα, τότε απαλλύττεσθαι. Ταντα τοίνυν, έφη ὁ Ξεροφών, έλθόντες προς 'Αναξίβιον διαπραξόμεθα. Ούτως έλθόντες έλεγον ταυτα. 11. Ο δ έχελευσεν ούτω ποιείν και έξιέναι την ταγίστην συνεσκευασμένους, καὶ προςανειπεῖν, ος ᾶν μη παρῆ εἰς την έξέτασιν καὶ είς τον άριθμον, ότι αύτος αύτον αίτιάσεται. 12. Έντευθεν έξήεσαν οί τε στρατηγοί πρώτοι καὶ οί άλλοι. Καὶ άρδην πάντες πλην ολίγων έξω ήσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς οπότε έξω γένοιντο πάντες συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μογλὸν έμβαλών. 13. 'Ο δὲ 'Αναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τους λογαγούς έλεξε. Τὰ μεν επιτήδεια, έφη, λαμβάνετε έκ τῶν Θρακίων κωμών · είσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τάλλα τὰ έπιτήδεια · λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ύμιν μισθοδοτήσει. 14. Έπακούσαντες δέ τινες των στρατιωτών ταῦτα, ἡ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. Καὶ οί μεν στρατηγοί έπυνθάνοντο περί του Σεύθου πότερα πολέμιος είη η αίλος, και πότερα δια του ίερου όρους δέοι πορεύεσθαι η κύκλω διὰ μέσης της Θράκης.

15. Έν φ δὲ ταῦτα διελέγοντο οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλα θέουσι δρόμφ πρὸς τὰς πύλας ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰςιόντες. ΄Ο δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς εἰδον προςθέοντας τοὺς ὁπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. 16. Οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτόν τε τὰς πύλας καὶ ἔλεγον ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους καὶ κατασχίσειν τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίξουσιν. 17. "Αλλοι δ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τοῦ τείχους ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν . ἄλλοι δ οὶ ἐτύγχανον ἔνδον ὅντες τῶν στρατιωτῶν ὡς ὁρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα.

διακόπτοντες ταλς άξίναις τὰ κλεῖθρα άναπεταννύουσι τὰς πύλας οἱ δ' εἰσπίπτουσιν.

- 18. 'Ο δὲ Ξενοφῶν ὡς εἰδε τὰ γιγνόμενα, δείσας μὴ ἐφ' άψπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῷ πόλει
  καὶ ἑαντῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνειςπίπτει εἴσω τῶν
  πυλῶν σὺν τῷ ὅχλω. 19. Οἱ δὲ Βυζάντιοι ὡς εἰδον τὸ στράτευμα
  βἰα εἰςπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ
  οἴκαδε· ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὅντες ἔξω ἔθεον· οἱ δὲ καθεῖλκον
  τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σώζοιντο· πάντες δὲ ῷοντο
  ἀπολωλέναι ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως. 20. 'Ο δὲ Ἐτεόνικος
  εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. 'Ο δὲ Αναξίβιος καταδραμών ἐπὶ
  Φάλατταν ἐν ὰλιευτικῷ πλοίφ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ
  εὐθυς μεταπέμπεται ἐκ Χαλκηδόνος φρουροὺς· οὺ γὰρ ἱκανοὶ
  ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῷ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.
- 21. Οἱ δὲ στρατιῶται ὡς εἰδον τὸν Ξενοφῶντα, προςπίπτουσιν αὐτῷ πολλοὶ καὶ λέγουσι · Νῦν σοι ἔξεστιν, ὡ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. Ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. Νῦν ἂν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις, καὶ ἡμεῖς σὰ μέγαν ποιήσαιμεν. 22. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο · ᾿Αλλ εὐ τε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα · εἰ δὲ τοίτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα. Βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμίσαι, καὶ αὐτός τε παρηγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυῷν καὶ τίθεσθαι τὰ ὅπλα. 23. Οἱ δὲ αὐτοὶ ὑφ ἐαυτῶν ταιτόμενοι οἶ τε ὁπλῖται ἐν ὀλιγφ χρόνφ εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἐκάτερον παραδεδραμήκεσαν. 24. Τὸ δὲ χωρίον οἰον κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἔστι τὸ Θρῷκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν. Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε ·
- 25. "Οτι μεν δργίζεσθε, ω ἄνδρες στρατιώται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν έξαπατώμενοι οὐ θαυμάζω. "Ην δε τῷ θυμῷ χαρι-ζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς έξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδεν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε ἃ ἔσται ἐντεῦθεν. 26. Πολέμιοι μεν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις οἰος δ ὁ πόλεμος ἄν γένοιτο εἰκάζειν δὴ πάρεστιν, ἐωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γενημένα. 27. Ἡμεῖς γὰρ οἱ Αθηναῖοι ἥλθομεν εἰς τὸν πόλε

μον τοι προς Αακεδαιμονίους και τους συμμαγους έγοντες τριηρεις τας μεν έν θαλάττη τας δ' έν τοῖς νεωρίοις οὐα έλάττους τριακο. σιων ύπαργόντων δε πολλών γρημάτων εν τη πόλει, καὶ προςέδου ούσης κατ ένιαυτον από τε των ένδήμων και έκ της ύπερορίας οὐ μείον γιλίων ταλάντων . άργοντες δε των τέσων άπασων και ει τε τη 'Ασία πολλάς έγοντες πόλεις καὶ έν τη Ευρώπη άλλας τε πολλάς, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον ὅπου νῦν ἐσμὲν ἔγοντες, κατεπολεμήθημεν ούτως ώς πάντες ύμεις επίστασθε. 28. Νύν δε δη τί Αν οιόμεθα παθείν Λακεδαιμονίων μεν καὶ τῶν Αγαιῶν συμμάγων ὑπαργόντων, 'Αθηναίων δε καὶ όσοι έκείνοις τότε ήσαν σύμμαγοι πάντων προςγεγενημένων, Τισσαφέρνους δε και των επι θαλάττη άλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ήμιν όντων, πολειμωτάτου δ' αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, δν ήλθομεν άφαιρ σόμενοί τε την άργην καὶ άποκτενουντες εί δυναίμεθα. Τούτων δη πάντων όμου όντων έστι τις ουτως άφρων όςτις οίεται αν ήμας περιγενέσθαι; 29. Μή πρός θεων μαινώμεθα μηδε αίσγρως απολώμεθα πολέμιοι όντες και ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. Έν γὰρ ταις πόλεσίν είσι πάντες ταις έφ ήμας στρατευσομέναις καί δικαίως, εί βάρβαρον μεν πόλιν οὐδεμίαν ήθελήσαμεν κατασγεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ελληνίδα δὲ εἰς ην πρώτην πόλιν ήλθομεν, ταύτην έξαλαπάξομεν. 30. Έγω μεν τοίνυν εύγομαι πρίν ταυτα έπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς ὀργυιὰς γενέσθαι. Καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω Ελληνας ὅντας τοῖς τῶν Ἑλλήνων προεστηχόσι πειθομένους πειμασθαι των διχαίων τυγγάνειν. 'Εὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γοῦν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. 31. Καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμψαντας 'Αναξιβίω εἰπεῖν ὅτι ήμεις ούδεν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν είς την πόλιν, άλλ' ην μεν δυνώμεθα παρ ύμων άγαθόν τι εύρίσκεσθαι εί δε μή. άλλα δηλώσοντες ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι άλλα πειθόμενοι ἐξεργόμεθα.

- 32. Ταῦτα ἔδοξε · καὶ πέμπουσιν ἱερώνυμόν τε Ἡλεῖον ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον ᾿Αρκάδα καὶ Φιλήσιον ᾿Αχαιόν. Οἱ μὲν
  ταῦτα ἔγοντο ἐροῦντες.
- 33. Έτι δε καθημένων των στρατιωτών προςέρχεται Κοιρατά δης Θηβαίος, δς οὐ φεύγων την Ελλάδα περιήει άλλὰ στρατηγιών καὶ ἐπαγγελλόμενος εἴ τις ἢ πόλις ἢ ἔθνος στρατηγοῦ δέοιτο. Και τότε προςελθ ὼν ἔλεγεν ὅτι ἔτοιμος εἴη ἡγεῖσθαι αὐτοῖς εἰς τὸ Δελτα

καλούμενον της Θράκης, ένθα πολλά καὶ άγαθά λήψοιντο · έςτε δ' άν μόλωσιν, εἰς ἀφθονίαν παρέξειν έφη καὶ στα καὶ ποτά.

- 34. 'Ακούουσι ταῦτα οἱ στρατιῶται καὶ τὰ παρὰ 'Αναξιβίου ἄμα ἀπαγγελλόμενα ' ἀπεκρίνατο γὰρ ὅτι πειθομένοις αὐτοῖς οἰ μεταμελήσει, ἀλλὰ τοῖς τε οἴκοι τέλεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ καὶ αὐτὸς βουλεύσοιτο περὶ αὐτῶν ὅ τι δύναιτο ἀγαθόν. 35. 'Εκ τούτου οι στρατιῶται τόν τε Κοιρατάδην δέχονται στρατηγὸν καὶ ἔξω τοῦ τείχους ἀπῆλθον. 'Ο δὲ Κοιρατάδης συντίθεται αὐτοῖς εἰς τὴν ὑστεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἔχων καὶ ἰερεῖα καὶ μάντιν καὶ σῖτα καὶ ποτὰ τῷ στρατιᾳ. 36. 'Επεὶ δ' ἐξῆλθον, ὁ 'Αναξίβιος ἔκλεισε τὰς πύλας καὶ ἐκήρυξεν ος ἀν άλῷ ἔνδον ῶν τῶν στρατιωτῶν πεπράσεται. 37. Τῷ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Κοιρατάδης μὲν ἔχων τὰ ἰερεῖα καὶ τὸν μάντιν ἦκε, καὶ ἄλφιτα φέροντες εἶποντο αὐτῷ εἴκοσιν ἄνδρες καὶ οἶνον ἄλλοι εἴκοσι καὶ ἐλαιῶν τρεῖς καὶ σκορόδων [εἰς] ἀνηρ ὅσον ἐδύνατο μέγιστον φορτίον καὶ ἄλλος κρομμύων. Ταῦτα δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμενσιν ἐθύετο.
- 38. Ξενοφῶν δὲ μεταπεμψάμενος Κλέανδρον ἐκέλευε διαπρᾶξαι όπως είς τὸ τεϊγός τε είς έλθοι καὶ άποπλεύσαι έκ Βυζαντίου. 39. Έλθων δ ό Κλέανδρος, Μάλα μόλις, έφη, διαπραξάμενος ήκω. λέγειν γαρ Αναξίβιον δτι ούκ έπιτήδειον είη τούς μέν στρατιώτας πλησίον είναι του τείγους, Ξενοφώντα δε ένδον τους Βυζαντίους δε στασιάζειν και πονηρούς είναι προς άλλήλους. όμως δε είςιέναι. έση, έκέλευεν, εί μέλλοι σύν αύτω έκπλειν. 40. 'Ο μέν δη Ξενοσων άσπασάμενος τους στρατιώτας είσω του τείγους άπήει συν Κλεάνδρω. Ο δε Κοιρατάδης τη μεν πρώτη ήμερα ουκ εκαλλιέρει ούδε διεμέτρησεν ούδεν τοῖς στρατιώταις τη δ ύστεραία τὰ μεν ίερεῖα είστήκει παρά τὸν βωμὸν καὶ Κοιρατάδης ἐστεφανωμένος ὡς θύσων : προςελθών δε Τιμασίων ο Δαρδανεύς και Νέων ο 'Ασιναίος και Κλεάνωρ ό 'Οργομένιος έλεγον Κοιρατάδη μη θύειν, ώς ούχ ήγησόμενον τη στρατία, εί μη δώσει τὰ έπιτήδεια. 41. Ο δὲ κελεύει διαμετρεῖσθαι. 'Επεὶ δὲ πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ ώςτε ἡμέρας σίτον έκαστη γενέσθαι των στρατιωτών, άναλαβών τὰ ίερεῖα ἀπήω καὶ την στρατηγίαν απειπών.

CAP. II

- 1. Νέων δὲ ὁ ᾿Ασιναὶος καὶ Φρυνίσκος ὁ ᾿Αχαιὸς καὶ Φιλήσ-ςς ὁ ᾿Αχαιὸς καὶ Ξανθικλῆς ὁ ᾿Αχαιὸς καὶ Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς ἐπέμενον ἐπὶ τῆ στρατιᾶ, καὶ εἰς κώμας τῶν Θρακῶν προελθόντες τὰς κατὰ Βυζάντιον ἐστρατοπεδεύοντο. 2. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐστασίαζον Κλεάνωρ μὲν καὶ Φρυνίσκος πρὸς Σεύθην βουλόμενοι ἄγειν · ἔπειθε γὰρ αὐτοὺς, καὶ ἔδωκε τῷ μὲν ἵππον, τῷ δὲ γυναῖκα · Νέων δὲ εἰς Χερθόνησον οἰόμενος εἰ ὑπὸ Λακεδαιμονίσις γένοιντο, παντὸς ἀν προεστάναι τοῦ στρατεύματος · Τιμασίων δὲ προὐθυμεῖτο πέραν εἰς τὴν ᾿Ασίαν πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος ὰν οἵκαδε κατελθεῖν. 3. Καὶ οἱ στρατιῶται ταὐτὰ ἐβούλοντο. Διατριβομένου δὲ τοῦ χρόνου πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν τὰ ὅπλα ἀποδιδόμενοι κατὰ τοὺς χώρους ἀπέπλεον ὡς ἐδύναντο · οἱ δὲ καὶ [διδόντες τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους] εἰς τὰς πόλεις κατεμιγνύοντο. 4. ᾿Αναξίβιος δ' ἔχαιρε ταῦτα ἀκούων διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα · τούτων γὰρ γιγνομένων ῷετο μάλιστα χαρίζεσ. Φαρναβάζφ.
- 5. Αποπλέοντι δὲ Αναξιβίφ ἐχ Βυζαντίου συναντῷ Αρίστας χος ἐν Κυζίκφ διάδοχος Κλεανδρφ Βυζαντίου άρμοστής · ἐλέγετο δὲ ὅτι καὶ ναύαρχος διάδοχος Πῶλος ὅσον οὐ παρείη ήδη εἰς Ἑλλήςποντον 6. Καὶ 'Αναξίβιος τῷ μὲν 'Αριστάρχφ ἐπιστέλλει ὁπόσους ἀν εῦροι ἐν Βυζαντίφ τῶν Κύρου στρατιωτῶν ὑπολελειμμένους ἀποδόσθαι · ὁ δὲ Κλέανδρος οὐδένα ἐπεπράκει · ἀλλὰ καὶ τοὺς κάμνοντας ἐθεράπευεν οἰκτείρων καὶ ἀναγκάζων οἰκία δέχεσθαι · 'Αρίσταρχος δ' ἐπεὶ ήλθε τάχιστα, οὐκ ἐλάττους τετρακοσίων ἀπέδοτο. 7. 'Αναξίβιος δὲ παραπλεύσας εἰς Πάριον πέμπει παρὰ Ψαρνάβαζον κατὰ τὰ συγκείμενα. 'Ο δ' ἐπεὶ ήσθετο 'Αρίσταρχόν τε ἤκοντα εἰς Βυζάντιον άρμοστὴν καὶ 'Αναξίβιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα, 'Αναξίβίον μὲν ἡμέλησε, πρὸς 'Αρίσταρχον δὲ διεπράττετο τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Κυρείου στρατεύματος ἄπερ καὶ πρὸς 'Αναξίβιον
- 8. Έκ τούτου ὁ Αναξίβιος καλέσας Ξενοφῶντα κελεύει πάση τέχνη καὶ μηχανή πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ὡς ταχιστα, καὶ συνέχειν τε αὐτὸ καὶ συναθροίζειν τῶν διεσπαρμένων ὡς ἀν πλείστους δύνηται, καὶ παραγαγόντα εἰς τὴν Πέρινθον διαβιβάζεν

ες την Ασίαν ότι τάχιστα καὶ δίδωσιν αὐτῷ τριακόντορον και ἐπιστολην καὶ ἄνδρα συμπέμπει κελεύσοντα τοὺς Πεμινθίους ὡς τάχιστα Ξενοφῶντα προπέμψαι τοῖς ἴπποις ἐπὶ τὸ στράτευμα. 9. Καὶ ὁ μὲν Ξενοφῶν διαπλεύσας ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ στράτευμα οἱ δὲ στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως καὶ εὐθὺς εἴποντο ἄσμενοι ὡς διαβησόμενοι ἐκ τῆς Θράκης εἰς την Ασίαν.

- 10. 'Ο δε Σεύθης ἀχούσας ἥχοντα πάλιν πέμψας πρὸς αὐτὸν [κατὰ θάλατταν] Μηδοσάδην εδείτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἐαντὸν, ὑπισχνούμενος αὐτῷ ὅ τι ῷετο λέγων πείσειν. 'Ο δ ἀπεκρι νατο αὐτῷ ὅτι οὐδὲν οἰόν τε εἴη τούτων γενέσθαι. 11. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀχούσας ῷχετο. Οἱ δ Ελληνες ἐπεὶ ἀφίκοντο εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους τὸ δ ἄλλο στράτευμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὰ τεῖχος τὸ Περινθίων ἦν.
- 12. Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἔπραττε περὶ πλοίων, ὅπως ὅτι τάγιστα διαβαίεν. Έν δε τούτο αφικόμενος Αρίσταρχος ο έκ Βυζαντίου άρμοστης, έγων δύο τριήρεις, πεπεισμένος ύπο Φαρναβάζου τοῖς τε ναυκλήροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν, έλθών τε ἐπὶ τὸ στράτευμα τοῖς στρατιώταις είπε μη περαιοῦσθαι είς την 'Ασίαν. 13. 'Ο δε Ξενοφων έλεγεν ότι Αναξίβιος εκέλευσε, και εμε πρός τοῦτο ἔπεμψεν ἐνθάδε. Πάλιν δ' Αρίσταργος ἔλεξεν ' Αναξίβιος μέν τοίνυν οὐκέτι ναύαρχος, έγω δε τῆδε άρμοστής εἰ δέ τινα ύμων λήψομαι έν τη θαλάττη καταδύσω. Ταυτα είπων ώγετο είς τὸ τεῖγος. 14. Τῆ δ' ύστεραία μεταπέμπεται τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς τοῦ στρατεύματος. "Ηδη δὲ ὅντων πρὸς τῷ τείγει έξαγγέλλει τις τῷ Ξενοφῶντι ὅτι εἰ εἴζεισι, συλληφθήσεται καὶ ἢ αὐτοῦ τι πείσεται ή καὶ Φαρναβάζω παραδοθήσεται. 'Ο δέ, ακούσας ταυτα τους μεν προπέμπεται, αυτός δ' είπεν ότι θυσαί τι βούλοιτο. 15. Καὶ ἀπελθών ἐθύετο εἰ προεῖεν αὐτῷ οἱ θεοὶ πειοᾶσθαι πρός Σεύθην άγειν τὸ στράτευμα είωρα γὰρ οὖτε διαβαίνειν ασφαλές ον τριήρεις έγοντος του κωλύσοντος · ουτ' έπι Χεδόότησον έλθων κατακλεισθηναι έβούλετο και το στράτευμα έν πολλή σπάνει πάντων γενέσθαι ένθα πείθεσθαι μεν άνάγκη τῷ έκει άρμοστη, των δε έπιτηδείων ούδεν έμελλεν έξειν το στράτευμα.
- 16. Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα είχεν · οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ψκοντες παρὰ τοῦ '. Αριστάρχου ἀπήγγελλον ὅτι νῦν μεν ἀπιέναι

σφας κελεύει, της δείλης δε ηκειν . ένθα και δήλη μαλλον εδόκει ή έπιβουλή. 17. 'Ο οὖν Ξενοφῶν, ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ίέναι παραλαβών Πολυκράτην τον Αθηναίον λογαγόν και παρά των στρατηγών έκαστου ανδρα, πλην παρά Νέωνος, ώ εκαστος επίστευεν ώχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἐξήκοντα στάδια. δ έγγυς ήσαν αυτου, έπιτυγγάνει πυροίς έρήμοις. Καὶ τὸ μέν πρώτον ώετο μετακεγωρηκέναι ποι τον Σεύθην. Έπεὶ δὲ θορύβου τε ήσθετο καὶ σημαινόντων άλλήλοις τῶν περὶ Σεύθην, κατέμαθεν ότι τούτου ένεκα τὰ πυρά κεκαυμένα είη τῷ Σεύθη πρὸ τῶν νυκτοφυλάκων όπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὁρῷντο ἐν τῷ σκότει ὅντες μήτε ὁπόσοι μήτε όπου είεν, οἱ δὲ προςιόντες μὴ λανθάνοιεν άλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανείς είεν · 19. έπει δε ήσθετο, προπέμπει τον έρμηνέα δι ετύγγανεν έγων, καὶ είπεῖν κελεύει Σεύθη ὅτι Ξενοφῶν πάρεστι βουλόueros συγγενέσθαι αὐτῷ. Οἱ δ' ἤροντο εἰ ὁ Αθηναῖος ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. 20. Ἐπειδη δ΄ ἔφη οῦτος είναι, ἀναπηδήσαντες εδίωκον καὶ όλίγον υστερον παρήσαν πελτασταὶ όσον διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφωντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ήγον πρὶς Σεύθην. 21. 'Ο δ' ην εν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ιπποι περί αὐτην κύκλο έγκεγαλινωμένοι διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας έγίλου τους ιππους, τὰς δὲ νύκτας έγκεγαλινωμένοις ἐφυλάττετο. 22. Έλέγετο γάρ καὶ πρόσθεν Τήρης ὁ τούτου πρόγονος έν ταύτη τη γώρα, πολύ έγων στράτευμα ύπὸ τούτων των άνδρων πολλούς άπολέσαι καὶ τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθήναι. Ήσαν δ' ούτοι Θυνοί. πάντων λεγόμενοι είναι μάλιστα νυκτός πολεμικώτατοι.

23. Έπεὶ δ΄ ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰςελθεῖν Ξενοφῶντα ἔχοντα δύο οῦς βούλοιτο. Ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἦσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτοι ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θράκιον νόμον κέρατα οἴνου προὔπινον παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ Σεύθη ὅςπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε. 24. Ἐπειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν Ἐπεμψας πρὸς ἐμὲ, ὡ Σεύθη, εἰς Χαλκηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην τουτονὶ, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς ᾿Ασίας, και ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὐ ποιήσειν, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὐτοσί. 25. Ταῦτα εἰπὼν ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην εἰ ἀληθῆ ταῦτ' εἴη. ΄Ο δ' ἔφη. Αὐθις ἦλθε Μηδοσάδης οὐτος ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἄγομα

τὸ στράτευμα πρὸς σὲ, τᾶλλα τέ σε φίλο χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῷ καὶ τα παρά θαλάττη μοι γωρία ών σύ κρατείς έσεσθαι παρά σού. 26. Έπὶ τούτοις πάλιν ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην εἰ έλεγε ταῦτα. Ο δε συνέωη και ταυτα. "Ιθι νυν, έφη, άφήγησαι τούτω τί σοι άπεκρινάμην εν Χαλκηδόνι πρώτον. 27. Απεκρίνω ότι το στράτευμα διαβήσοιτο είς Βυζάντιον, καὶ οὐδὲν τούτου έγεκα δέοι τελεῖν οὖτε σοὶ οὖτε άλλω · αὐτὸς δὲ ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφησθα · καὶ ἐγένετο οὕτως ὥςπερ σὺ ἔλεγες. 28. Τί γὰρ ἔλεγον, ἔφη, ὅτε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου; Ουχ έφησθα οίον τ' είναι, άλλ είς Πέρινθον έλθόντας διαβαίνειν είς την Ασίαν. 29. Νύν τοίνυν, έφη ὁ Ξενοφών, πάρειμι καὶ έγω καὶ ούτος Φουνίσκος είς των στρατηγών και Πολυκράτης ούτος είς των λογαγών · καὶ έξω είσιν από των στρατηγών ό πιστότατος έκάστω πλην Νέωτος του Λακωνικού. 30. Εί ουν βούλει πιστοτέραν είναι την πράξιν, και έκείνους κάλεσαι. Τὰ δὲ ὅπλα σὰ ἐλθών είπε ω Πολύκρατες, ότι εγώ κελεύω καταλιπείν και αὐτὸς εκεί καταλιπών την μάγαιραν είςιθι.

- 31. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Σεύθης είπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν *Αθηναίων καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὖνους έση νομίζειν. Μετά ταῦτα δ' ἐπεὶ εἰςῆλθον οῦς έδει, πρῶτον Ξενοφων επήρετο Σεύθην ο τι δέοιτο γρησθαι τη στρατία. 32. 'Ο δ είπεν ώδε Μαισάδης ην πατήρ μοι έκείνου δ' ην άργη Μελανδίται καὶ Θυνοὶ καὶ Τρανίψαι. 'Εκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ 'Οδρυσων πράγματα ένόσησεν, έκπεσων ο πατήρ αυτός μέν άποθνήσκει νόσω έγω δ' έξετράσην όρφανος παρά Μηδόκω τω νύν βασιλεί. 33. Έπεὶ δὲ νεανίσκος έγενόμην, οὐκ έδυνάμην ζην εἰς άλλοτρίαν τράπεζαν άποβλέπων : καὶ έκαθεζόμην ένδίφριος αὐτῷ έκέτης δουναί μοι όπόσους δυνατός είη άνδρας, όπως καὶ τοὺς έκβαλόντας ήμας εί τι δυναίμην κακόν ποιοίην καὶ ζώην μη είς την έχείνου τράπεζαν ἀποβλέπων ώς περ κύων. 34. Έχ τούτου μοι δίδωσι τους ανδρας καὶ τους ἵππους ους ύμεῖς ὅψεσθε ἐπειδὰν ημέρα γένηται. Καὶ νῦν ἐγὰ ζῶ τούτους ἔχων, ληϊζόμενος τὴν έμωυτοῦ πατρώαν γώραν. Εί δέ μοι ύμεῖς παραγένοισθε, οίμαι αν σύν τοῖς θεοῖς ὁαδίως ἀπολαβεῖν την ἀργήν. Ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐγώ υμών δέομαι.
- 35. Τι αν οδυ, έφη ὁ Ξενοφων, σὰ δύναιο, εἰ έλθοιμεν, τῆ τε στρατιά διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρατηγοῖς; Αίξον.

ϊνα ούτοι ἀπαγγέλλωσιν. 36. 'Ο δὲ ὑπέσχετε τῷ μὲν στρατιώι η κυζικηνὸν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν ὁπόσην ἂν βούλωνται καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττη τετειχισμένον. 37. 'Εὰν δ', ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλά τις φόβος ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἢ, δέξη εἰς τὴν σεαυτοῦ ἄν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ σέ; 38. 'Ο δ' εἰπε Κω ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρίους καὶ κοινωνοὺς ἀπάντων ὧν ᾶν δυνώμεθα κτᾶσθαι. Σοὶ δ', ὧ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καὶ εἴ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ἀνήσομαι Θρακίφ νόμφ καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ θαλάττη.

CAP. III.

1. 'Ακούσαντες ταῦτα καὶ δεξιάς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον καὶ πρὸ ήμέρας έγένοντο ἐπὶ τῷ στρατοπέδω καὶ ἀπήγγειλαν έκαστοι τοῖς πέμψασιν. 2. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν ᾿Αρίσταργος πάλιν έκάλει τους στρατηγούς καὶ λογαγούς τοῖς δ΄ έδοξε την μέν προς Αρίσταργον όδον έασαι, το δε στράτευμα συγκαλέσαι. Καὶ συνηλθον πάντες πλην οι Νέωνος · ούτοι δὲ ἀπείγον ως δέκα στάδια. 3. Έπεὶ δὲ συνηλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν είπε τάδε: "Ανδρες, διαπλείν μεν ένθα βουλόμεθα Αρίσταργος τριήρεις έγων κωλύει · ως ε είς πλοΐα ούκ άσφαλες εμβαίνειν · ούτος δε ό αύτος κελεύει είς Χεβρόνησον βία δια του ίερου όρους πορεύεσθαι· ην δε κρατήσαντες τούτου έκεῖσε έλθωμεν, οὖτε πωλήσειν έτι ὑμᾶς αποιν ώς περ έν Βυζαντίω, ούτε έξαπατήσεσθαι έτι ύμας, άλλα λήψεσθαι μισθος, ούτε περιόψεσθαι έτι ώςπερ νυνὶ δεομένους τών έπιτηδείων. 4. Ούτος μεν ταυτα λέγει Σεύθης δέ φησιν, αν προς έκεινον ίητε, εὖ ποιήσειν ύμᾶς. Νον οὖν σκέψασθε πότερον ενθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύσεσθε η είς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόςτες. 5. Έμοι μεν ουν δοκεί, επεί ένθάδε ουτε άργυριον έγομεν υςτε άγοράζειν ούτε άνευ άργύριον έωσι λαμβάνειν τὰ έπιτήδεια, έπατελθόντας είς τας κώμας όθεν οι ήττους έωσι λαμβάνειτ, έκει έγοντας τὰ ἐπιτήδεια ἀχούοντας ὅ τι τις ὑμῶν δεῖται αἰρεῖσθαι ὅ τι αν ύμιν δοκή κράτιστον είναι. 6. Καὶ ότφ, έφη, ταυτα δοκεί, άράτω την γείρα. 'Ανέτειναν απαντες. 'Απιόντες τοίνυν. έση. συσκευάζεσθε, καὶ ἐπειδὰν παραγγείλη τις, ἔπεσθε τῷ ἡγου μένφ.

- 7. Μετά ταυτα Ξενοφών μεν ήγειτο, οί δ' είποντο. Νέων δε καὶ παρά 'Αριστάργου άλλοι έπειθον άποτρέπεσθαι · οί δε ούχ ύπήχουον. Έπει δε όσον τριάχοντα σταδίους προεληλύθεσαν. άπαντᾶ Σεύθης. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ιδών αὐτὸν προςελάσαι ἐκέλευσεν, όπως ότι πλείστων ακουήντων είποι αύτῷ α εδόκει συμφέρειν. 8. Έπεὶ δὲ προςῆλθεν, είπε Ξενοφών 'Ημεῖς πορευόμεθα ὅπου μέλλει έξειν τὸ στράτευμα τροφήν · έκεῖ δὲ ἀκούοντες καὶ σου καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αίρησόμεθα α αν κράτιστα δοκῆ είναι. "Ην οὖν ἡμῖν ἡγήση ὅπου πλεῖστά ἐστιν ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν έξενίσθαι. 9. Καὶ ὁ Σεύθης έφη, Αλλά οίδα κώμας πολλάς άθρόας καὶ πάντα έγούσας τὰ ἐπιτήδεια ἀπεγούσας ἡμῶν ὅσον διελθόντες αν ήδέως άριστώητε. Ήγου τοινυν, έφη ὁ Ξενοφων. 10. Έπει δε άφίκοντο είς αυτάς της δείλης, συνήλθον οι στρατιώται, καὶ είπε Σεύθης τοιάδε. Έγω, ω άνδρες, δέομαι ύμων στρατεύεσθαι σύν έμοί καὶ ύπισγνούμαι ύμιν δώσειν τοις στρατιώταις χυζικηνόν, λογαγοίς δέ καὶ στρατηγοίς τὰ νομιζόμενα: έξω δε τούτων τον άξιον τιμήσω. Σίτα δε και ποτά ώςπερ και νῦν ἐχ τῆς χώρας λαμβάνοντες έξετε. Όπόσα δὲ ἂν άλίσχηται άξιώσω αὐτὸς έγειν, ίνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν 11. Καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς έκανοι εσόμεθα διώκειν και μαστεύειν : αν δέ τις ανθίστηται, σύν ύμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι. 12. Ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν · Πόσον δε από θαλάττης αξιώσεις συνέπεσθαί σοι το στράτευμα: 'Ο δ άπεκρίνατο · Οὐδαμῆ πλεῖον έπτὰ ἡμερῶν, μεῖον δὲ πολλαγῆ.
- 13. Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένο. Καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταὐτὰ ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης · χειμῶν γὰρ εἴη, καὶ οὕτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένω δυνατὸν εἴη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλία οὐχ οἰόν τ' εἴη, εἰ δέοι ἀνουμένους ζῖν · ἐν δὲ τῆ πολεμία διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἡ μόνους ὅντων ἀγαθῶν τοσούτων · εἰ δὲ μισθὸν προςλήψοιντο, εὕριμα ἐδόκει εἰναι. 14. Ἐπὶ τούτοις εἰπε Ξενοφῶν · Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω · εἰ δὲ μὴ ἐπιψηφιζέτω ταῦτα. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. Εὐθὺς δὲ Σεύθη εἶπε ταῦτα, ὅνε συ τρατεύσοντο αὐτῶ.

15 Μετά τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν · στρατηγους δε και λογαγούς επί δείπνον Σεύθης εκάλεσε, πλησίον κώμην 16. Έπει δ' έπι θύραις ήσαν ώς έπι δείπνον παριόντες, ήν τις Ηρακλείδης Μαρωνείτης ούτος προςιών ένὶ έκάστφ ούςτινας φετο έγειν τι δουναι Σεύθη, πρώτον μεν πρός Παριανούς τινας, οι παρήσαν αιλίαν διαπραξόμενοι πρός Μήδοκον τον 'Οδρυσών βασιλέα καὶ δώρα άγοντες αὐτῷ τε καὶ τῆ γυναικὶ, έλεγεν ὅτι Μήδοκος uèν ανω είη δώδεκα ήμερων από θαλάττης όδόν · Σεύθης δε έπειδή τὸ στράτευμα τοῦτο είληφεν, άρχων έσοιτο έπὶ θαλάττη 17. γείτων ούν ων ίκανωτατος έσται ύμας καὶ εν καὶ κακώς ποιείν. "Ην ούν σωφρονήτε, τούτω δώσετε ο τι άγετε καὶ άμεινον ύμιν διακείσεται η έαν Μηδόκω τῶ πρόσω οἰκοῦντι δῶτε. Τούτους μέν οῦτως έπειθεν. 18. Αυθις δε Τιμασίωνι τω Δαρδανεί προςελθών, έπει ηκουσεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ τάπιδας βαρβαρικάς, ἔλεγεν ότι νομίζοιτο όπότε έπὶ δείπνον καλέσαιτο Σεύθης δωρείσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας · οὖτος · δ΄ ἢν μέγας ἐνθάδε γένηται, ἱκανὸς έσται σε καὶ οικαδε καταγαγείν καὶ ένθάδε πλούσιον ποιῆσαι. Τοιαύτα προύμνατο έκάστω προςιών. 19. Προςελθών δέ καί Ξενοφωντι έλεγε · Σύ καὶ πόλεως μεγίστης εί, καὶ παρά Σεύθη τὸ σον ονομα μέγιστον έστι και έν τηδε τη γώρα ίσως άξιώσεις και τείγη λαμβάνειν, ώς περ καὶ άλλοι τῶν ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ γώραν. άξιον ούν σοι καὶ μεγαλοπρεπέστατα τιμησαι Σεύθην. 20. Εύνους δέ σοι ων παραινώ · εὐ οίδα γὰρ ὅτι ὅσω ὰν μείζω τούτω δωρήση. τοσούτω μείζω ύπὸ τούτου άγαθὰ πείση. Ακούων ταῦτα Ξενοφών ηπόρει ου γαρ διαβεβήκει έγων έκ Παρίου εί μη παίδα κα' όσον έφόδιον.

21. Έπεὶ δὲ εἰςῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρακῶν οἱ κράτιστοι τῶν παρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἴ τις πρεσβεία παρην ἀπὸ πόλεως, τὸ δεῖπνον μὲν ἢν καθημνοις κύκλω ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰς ηνέχθησαν πᾶσιν οὖτοι δ' ἤσαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ ἄρτοι ζυμῖται μεγάλοι προςπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι. 22. Μάλιστα δὲ αὶ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο νόμος γὰρ ἢν. Καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης ἀνελόμενος τοὺς ἐαυτῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν καὶ διεδρίπτει οἶς αὐτῷ ἐδόκει καὶ τὰ κρέα ὡς αὐτως, ἔσον μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. 23. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ

κατὰ ταὐτὰ ἐποίουν καθ' οῦς αἱ τράπεζαι ἔκειντο. 'Αρκὰς δέ τις 'Αρύστας ὅτομα, φαγεῖν δεινὸς, τὸ μὲν διαρόιπτεῖν εἴα χαίρειν, λαρὰν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνιιτα ἐδείπνει. 24. Κέρατα δ' οἵνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο. 'Ο δ' Αρύστας, ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἡκεν, εἰπεν ἰδών τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα ' Ἐκείνφ, ἔφη, δός ' σχολάζει γὰρ ἤδη, ἐγὼ δ' οὐδέπω. 25. 'Ακούσας Σεύθης τὴν φωνὴν ἡρώτα τὸν οἰνοχόον τί λέγοι. 'Ο δὲ οἰνοχόος εἶπεν' ἑλληνίζειν γὰρ ἡπίστατο. ' Ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

26. Έπει δε προυχώρει ο πότος, είςηλθεν ανηρ Θράξ ίππον έγων λευκόν · και λαβών κέρας μεστον, είπε · Προπίνω σοι, ω Σεύθη, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι, ἐφ' οῦ καὶ διώκων δν ὢν θέλης, αίρήσεις, καὶ ἀποχωρῶν οὐ μὴ δείσης τὸν πολέμιον. 27. "Αλλος παϊδα είςαγαγών ούτως έδωρήσατο προπίνων, καὶ άλλος ίματια τη γυναικί. Καὶ Τιμασίων προπίνων έδωρήσατο φιάλην τε - αργυραν και τάπιδα άξίαν δέκα μνών. 28. Γνήσιππος δέ τις Αθηναίος αναστάς είπεν ὅτι ἀργαίος είη νόμος κάλλιστος τοὺς μεν έγοντας διδόναι τῷ βασιλεῖ τιμῆς ένεκα, τοῖς δὲ μὴ έγουσι διδόναι τὸν βασιλέα τνα καὶ έγω, ἔφη, ἔγω σοι δωρεῖσθαι καὶ τιμᾶν. 29. 'Ο δε Σενοφων ηπορείτο, ο τι ποιήσοι καὶ γὰρ ετύγγανεν ώς τιμώμενος, έν τῷ πλησιαιτάτω δίφρω Σεύθη καθήμενος. Ο δὲ Ἡρακλείδης έχελευεν αὐτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνογόον. Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ήδη γαρ υποπεπωκώς ετύγγανεν, ανέστη θαρβαλέως δεξάμενος το κέρας και είπεν : 30. Έγω δέ σοι, ω Σεύθη, δίδωμι έμαυτον και τους έμους τούτους έταίρους φίλους είναι πιστούς, καὶ οὐδένα ἄκοντα, άλλα πάντας μαλλον έτι έμου σοι βουλομένους φίλους είναι. 31. Καὶ νῦν πάρεισιν οὐδέν σε προςαιτοῦντες, άλλὰ καὶ προϊέμενοι καὶ πυνείν ύπερ σου καὶ προκινδυνεύειν εθέλοντες μεθ' ών, αν εί θεοί θέλωσι, πολλήν χώραν την μεν απολήψη πατρώαν ούσαν. την δε κτήση, πολλούς δε ίππους, πολλούς δε άνδρας καὶ γυναϊκας καλας κτήση, ους ου ληίζεσθαι δεήσει, αλλ' αυτοί φέροντες παρέσονται προς σε δώρα. 32. Αναστάς ο Σεύθης συνεξέπιε καὶ συγκατεσκεδάσατο μετά τουτο τὸ κέρας. Μετά ταυτα είςηλθον κέρασί τε οίοις σημαίσουσιν αὐλοῦντες καὶ σάλπιγξιν ώμοβοίναις ἡυθμούς τε καὶ οἶον μαγάδι σαλπίζοντες. 33. Καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέμραγέ τε πολεμικόν καὶ ἐξήλατο ὥσπερ βέλος φυλαττόμενος μάλα ἐλαφρῶς. Εἰσήεσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.

34. 'Ως δ' ην ηλιος έπὶ δυσμαῖς, ἀνέστησαν οἱ Ελληνες καὶ εἰπον δτι ώρα νυκτοφύλακας καθιστάναι καὶ σύνθημα παραδιδοναι. Καὶ Σεύθην ἐκέλευον παραγγεῖλαι ὅπως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατό. πεδα μηδείς των Θρακών είζεισι νυκτός οί τε γάρ πολέμιοι Θράκες υμίν και ήμιν οι φίλοι. 35. 'Ως δ' έξήεσαν, συνανέστη ο Σεύθης οὐδέν τι μεθύοντι ἐοικώς. Ἐξελθών δ' είπεν αὐτοὺς τοὺς στρατηγούς αποκαλέσας 3 ανδρες, οι πολέμιοι ήμων ούκ ισασί πω την ημετέραν συμμαγίαν ην οδν έλθωμεν επ' αυτούς πριν φυλάξασθαι ώςτε μη ληφθηναι η παρασκευάσασθαι ώςτε άμύνασθαι, μάλιστα αν λάβοιμεν και ανθρώπους και γρήματα. νουν ταυτα οί στρατηγοί καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. 'Ο δ είπε · Πα ρασκευασάμενοι αναμένετε έγω δ οπόταν καιρος ή ήξω προς ύμᾶς καὶ τοὺς πελταστὰς καὶ ὑμᾶς ἀναλαβών ἡγήσομαι σὺν τοῖς 37. Καὶ ὁ Ξενοφῶν είπε. Σκέψαι τοίνυν, είπεο γυκτὸς πορευσόμεθα, εί δ Ελληνικός νόμος κάλλιον έχει μεθ ήμέραν μέν γαρ έν ταις πορείαις ήγειται του στρατεύματος όποιον αν αεί πρός την γώραν συμφέρη, έάν τε όπλιτικον έάν τε πελταστικον έάν τε ίππικόν · νύκτωρ δε νόμος τοῖς Ελλησιν ἡγεῖσθαί έστι τὸ βραδύτατον: 38. ούτω γάρ ηκιστα διασπάται τὰ στρατεύματα καὶ ηχιστα λανθάνουσιν αποδιδράσκοντες αλλήλους οί δε διασπασθέντες πολλάκις καὶ περιπίπτουσιν άλλήλοις καὶ ἀγγοοῦντες κακῶς ποιούσι καὶ πάσγουσιν. 39. Είπεν οὖν Σεύθης ' 'Ορθῶς τε λέγετε καὶ έγω τῷ νόμω τῷ ὑμετέρω πείσομαι. Καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω των πρεσβυτάτων τους έμπειροτάτους της γώρας, αυτος δ έφεψομαι τελευταΐος τους ίππους έγων ταχύ γάρ πρώτος αν δέη Σύνθημα δ' είπον 'ΑΘΗΝΑΙΑΝ κατά την συγγέπαρέσομαι. Ταῦτ' εἰπόντες ἀνεπαύοντο.

40. Ήνίκα δ' ην άμφι μέσας νύκτας, παρην Σεύθης έχων τους inπέας τεθωρακισμένους και τους πελταστας συν τοις οπλοις. Και έπει παρέδωκε τους ήγεμόνας, οι μέν οπλίται ήγουντο, οι δε πελτασται είποντο, οι δε ίππεις ώπισθοφυλάκουν. 41. Έπει δε ήμέρα ην, ο Σεύθης παρήλαυνεν είς το πρόσθεν και έπήνεσε τον Έλληνικον νόμον · πολλάκς γαρ έφη νύκτωρ αὐτος και συν ολίγοις πορευόμενος άποσπασθηνω

εύν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῶν πεζῶν · νῦν δὲ ὅσπερ δεῖ ἀθρόοι πάντες ἄμα τῷ ἡμέρα φαινόμεθα. ᾿Αλλ΄ ὑμεῖς μὲν περιμένετε αὐτοῦ καὶ ἀναπαύεσθε · ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ῆξω. 42. Ταῦτ εἰπὼν ῆλαυνε δί ὅρους ὁδόν τινα λαβών. Ἐπεὶ δ' ἀφίκετο εἰς χιόνα πολλὴν, ἐσκέψατο εἰ εἰη ἵχνη ἀνθρώπων ῆ πρόσω ἡγούμενα ῆ ἐναντία. Ἐπεὶ δὲ ἀτριβ εώρα τὴν ὁδὸν, ἡκε ταχὰ πάλιν καὶ ἔλεγεν · 43. Ἦνδρες, καλῶς ἔσται, ἢν θεὸς θέλη · τοὺς γὰρ ἀνθρώπους λήσομεν ἐπιπεσόντες. Ἦλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις, ὅπως ἄν τινα ἴδωμεν, μὴ διαφυγών σημήνη τοῖς πολεμίοις · ὑμεῖς δ' ἔπεσθε · κὰν λειφθῆτε, τῷ στίβω τῶν ἵππων ἔπεσθε · ὑπερβάντες δὲ τὰ ὅρη ῆξομεν εἰς κώμας πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας.

44. Ήνίκα δὲ ἦν μέσον ἡμέρας, ἤδη τε ἦν ἐπὶ τοῖς ἄκροις καὶ κατιδών τὰς κώμας ἡκεν ἐλαύνων πρὸς τοὺς ὁπλίτας καὶ ἔλεγεν. Αφήσω ήδη καταθεῖν τοὺς μὲν ἱππέας εἰς τὸ πεδίον, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰς κώμας. ᾿Αλλ' ἔπεσθε ὡς ᾶν δύνησθε τάχιστα, ὅπως ἐάν τις ὑφιστῆται, ἀλέξησθε. 45. ᾿Ακούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου. Καὶ δς ἤρετο Τί καταβαίνεις ἐπεὶ σπεύδειν δεῖ; Οἶδα, ἔφη, ὅτι οὐκ ἐμοῦ μόνου δέη ὁ οἱ δ ὁπλῖται θᾶττον δραμοῦνται καὶ ἦδιον, ἐὰν καὶ ἐγὼ πεζὸς ἡγῶμαι.

46. Μετὰ ταῦτα ὅχετο καὶ Τιμασίων μετ' αὐτοῦ ἔχων ἰππέας ώς τετταράκοντα τῶν Ἑλλήνων. Ξενοφῶν δὲ παρηγγύησε τοὺς εἰς τριάκοντα ἔτη παριέναι ἀπὸ τῶν λόχων εὐζώνους. Καὶ αὐτὸς μὲς ἔτρόχαζε τούτους ἔχων · Κλεάνωρ δὲ ἡγεῖτο τῶν ἄλλων Ἑλλήνων 47. Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς κώμαις ἡσαν, Σεύθης ἔχων ὅσον τριάκοντα ἱππέας προσελάσας εἰπε · Τάδε δὴ, ὡ Ξενοφῶν, ὰ σὰ ἔλεγες · ἔχονται οἱ ἄνθρωποι · ἀλλὰ γὰρ ἔρημοι οἱ ἱππεῖς οἴχονταί μοι ἄλλος ἀλλη διώκων καὶ δέδοικα μὴ σιστάντες ἀθρόοι που κακόν τι ἔργάσωνται οἱ πολέμιοι. Δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς κώμαις καταμένειν τινὰς ἡμῶν · μεσταὶ γάρ εἰσιν ἀνθρώπων. 48. 'Αλλ' ἐγὰ μὲν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὰν οἶς ἔχω τὰ ἄκρα καταλήψομαι · σὰ δὲ Κλεάνορα κέλενε διὰ τοῦ πεδίου παρατεῖναι τὴν φάλαγγα παρὰ τὰς κώμας. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐποιησαν, συνηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλια, βόες δὲ δισχίλιοι, καὶ ἄλλα πρόβατα μύρια. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ψὐλισθησαν.

CAP. IV.

- 1. Τη δ' ύστεραία κατακαύσας ό Σεύθης τὰς κώμας παντελώς καὶ οἰκίαν οὐδεμίαν λιπών, ὅπως φόβον ἐνθείη καὶ τοῖς ἄλλοις οἰα πείσονται, ἀν μὴ πείθωνται, ἀπήει πάλιν. 2. Καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε διατίθεσθαι Ἡρακλείδην εἰς Πέρινθον, ὅπως μισθὸς γένηται τοῖς στρατιώταις · αὐτὸς δὲ καὶ οὶ Ελληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον. Οἱ δ' ἐκλιπόντες ἔφευγον εἰς τὰ ὅρη.
- 3. Την δε γιών πολλή καὶ ψύγος ούτως ώςτε τὸ ύδωρ δ έφεροντο έπὶ δείπνον ἐπήγνυτο καὶ ὁ οίνος ὁ ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ τῶν Ελλήνων πολλών καὶ ὁῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὧτα. 4. Καὶ τότε δῆλον έγένετο οδ ένεκα οί Θράκες τας άλωπεκίδας έπὶ ταῖς κεφαλαῖς φορούσι καὶ τοῖς ἀσὶ, καὶ γιτώνας οὐ μόνον πεςὶ τοῖς στέρνοις άλλα και περί τοῖς μηροῖς και ζειρας μέχρι τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ίππων έγουσιν, άλλ' οὐ γλαμύδας. 5. 'Αφιείς δε των αίγμαλώτων ό Σεύθης είς τὰ όρη έλεγεν ότι εί μη καταβήσονται οἰκήσοντες καὶ πείσονται, ότι κατακαύσει καὶ τούτων τὰς κώμας καὶ τὸν σῖτον, καὶ ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ. Ἐκ τούτου κατέβαινον καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες καὶ οἱ πρεσβύτεροι · οἱ δὲ νεώτεροι ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὅρος κώμαις ηὐλίζοντο. 6. Καὶ ὁ Σεύθης καταμαθών ἐκέλευσε τὸν Ξενοφώντα των οπλιτών τους νεωτάτους λαβόντα συνεπισπέσθαι. στάντες της νυκτός αμα τη ημέρα παρήσαν είς τας κώμας καί οί μέν πλείστοι έξέφυγον πλησίον γὰρ ην τὸ όρος . όσους δὲ έλαβε κατηκόντισεν άφειδως Σεύθης.
- 7. Έπισθένης δὲ ἢν τις 'Ολύν τος παιδεραστης, δς ίδων παίδα καλὸν ήβάσκοντα ἄρτι πέλτην ἔχοντα μέλλοντα ἀποθνήσκειν, προςδραμών Ξενοφῶντα ικέτευσε βοηθήσαι παιδι καλῷ. 8. Καὶ δς προςελθών τῷ Σεύθη δείται μὴ ἀποκτείναι τὸν παίδα καὶ τοῦ 'Επισθένους διηγείται τὸν τρόπον, καὶ ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο σκοπῶν οὐδὲν ἄλλο ἢ εἴ τινες εἶεν καλοί καὶ μετὰ τούτων ἢν ἀνης ἀγαθός. 9. 'Ο δὲ Σεύθης ἥρετο, 'Η καὶ θέλοις ᾶν, ω΄ Επίσθενες, ὑπὲρ τούτου ἀποθανεῖν; 'Ο δ' εἶπεν ἀνατείνας τὸν τράχηλον, Παῖε, ἔφη, εἰ κελεύει ὁ παῖς καὶ μελλει χάριν εἰδέναι. 10. 'Επήρετο ὁ Σεύθης τὸν παίδα εἰ παίσειεν αὐτὸν ἀντὶ ἐκείνου. Οὐκ εἴα ὁ παῖς

- αλλ' ικέτευε μηδέτερον κατακαίνειν. Έτταῦθα δη ὁ Ἐπισθένης περιλαβών τὸν παιδα εἶπεν ' Ωρα σοι, ὡ Σεύθη, περὶ τοῦθέ μοι διαμάχεσθαι · οὐ γὰρ μεθήσω τὸν παιδα. 11. 'Ο δὲ Σεύθης γελῶν τιῦτα μὲν εἴα · ἔδοξε δ΄ αὐτῷ αὐτοῦ αὐλισθῆναι, ἴτα μὴ ἐκ τοῦτων τῶν κωμῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ὅρους τρέφοιντο. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τῷ πεδίφ ὑποκαταβὰς ἐσκήνου · ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων τους ἐπιλέκτους ἐν τῷ ὑπὸ τὸ ὅρος ἀνωτάτω κώμη · καὶ οἱ ἄλλοι Ελληνες ἐν τοῖς ὀρείοις καλουμένοις Θραξὶ πλησίον κατεσκήνησαν.
- 12. Έχ τούτου ήμέραι οὐ πολλαὶ διετρίβοντο, καὶ οἱ ἐκ τοῦ ὅρους Θρᾶκες καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σεύθην περὶ σπονδῶν καὶ ὁμήρων διεπράττοντο. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐλθὰν ἔλεγε τῷ Σεύθη ὅτι ἐν πονηροῖς τόποις σκηνῷεν καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι ἡδιόν τ' ἀν ἔξω αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς χωρίοις μᾶλλον ἡ ἐν τοῖς στεγνοῖς, ὡςτε ἀπολέσθαι. 13. ΄Ο δὲ θαρόεῖν ἐκέλευε καὶ ἔδειξεν ὑμήρους παρόντας αὐτῷ. Ἐδέοντο δὲ καὶ τοῦ Ξενοφῶντος καταβαίνοντές τινες τῶν ἐκ τοῦ ὅρους συμπρᾶξαί σφισι τὰς σπονδάς. ΄Ο δ΄ ώμολόγει καὶ θαρόεῖν ἐκέλευε καὶ ἡγγυᾶτο μηδὲν αὐτοὺς κακὸν πείσεσθαι πειθομένους Σεύθη. Οἱ δ΄ ἄρα ταῦτ ἔλεγον κατασκοπῆς ἔνεκα.
- 14. Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο · είς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὅρους οἱ Θυνοί. Καὶ ἡγεμῶν μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἐκάστης τῆς οἰκίας · χαλεπὸν γὰρ ἦν ἄλλως τὰς οἰκίας κοότους ὅντος ἀνευρίσκειν ἐν ταῖς κώμαις · καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλφ περιεσταύρωντο μεγάλοις σταυροῖς τῶν προβάτων ἔνεκα. 15. Ἐπεὶ δ ἐγένοντο κατὰ τὰς θύρας ἐκάστου τοῦ οἰκήματος, οἱ μὲν εἰςηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σκυτάλοις ἔβαλλον, ἃ ἔχειν ἔφασαν ὡς ἀποκόφοντες τῶν δοράτων τὰς λόγχας · οἱ δὲ ἐνεπίμπρασαν · καὶ Ξενοφῶντα ὀνομαστὶ καλοῦντες ἐξιόντα ἐκέλευον ἀποθνήσκειν, ἢ αὐτοῦ ἔφασαν κατακαυθήσεσθαι αὐτόν.
- 16. Καὶ ήδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαίνετο πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμέτοι οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἔνδον ἢσαν ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες, καὶ Σιλανὸς Μακέστιος ἐτῶν ήδη ὡς ὀκτωκαίδεκα ῶν σημαίνει τῆ σάλπιγγι καὶ εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι τὰ ξίφη καὶ οἱ ἐκ τῶν ἄλλων σκηνωμάτων. 17. Οἱ δὲ Θρᾶκες φεύγουσιν, ῶςπερ δὴ τρόπος ἡν αὐτοῖς, ὅπισθεν περιβαλλόμενοι τὰς πέλτας καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομένων τοὺς σταυροὺς ἐλήφθησάν τινες κρεμω

σθέντες ένεχομένων των πελτών τοι, σταυροῖς · οἱ δὲ καὶ ἀπεθανον διαμαρτύντες των ἐξόδων · οἱ δ Ελληνες ἐδίωκον ἔξω τῆς κωμης. 18. Τῶν δὲ Θυνῶν ὑποστρασέντες τινὲς ἐν τῷ σκότει τοὺς παρατρέχοντας παρ οἰκίαν καιομένην ἠκόντιζον εἰς τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους · καὶ ἔτρωσαν Ἱερώνυμόν τε Εὐοδέα λοχαγὸν καὶ Θεογένην Λοκρὸν λοχαγόν · ἀπέθανε δὲ οὐδείς · κατεκαύθη μέντοι καὶ ἐσθής τίτων καὶ σκεύη. 19. Σεύθης δὲ ἡκε βοηθήσων σὺν ἐπτὰ ἰππεῦσι τοῖς πρώτοις καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἔχων τὸν Θράκιον. Καὶ ἐπείπερ ἤσθετο, ὅσονπερ χρόνον ἐβοήθει, τοσοῦτον καὶ τὸ κέρας ἐφθέγγετο αὐτῷ · ὧςτε καὶ τοῦτο φόβον συμπαρέσχε τοῖς πολεμίοις. 'Επεὶ δ ἡλθεν, ἐδεξιοῦτό τε καὶ ἔλεγεν ὅτι οῖοιτο τεθνεῶτας πολλοὺς εὐρήσειν.

20. Έκ τούτου ὁ Ξενοφῶν δεῖται τοὺς ὁμήρους τε αὐτῷ παραδούναι καὶ ἐπὶ τὸ όρος εἰ βούλεται συστρατεύεσθαι εἰ δὲ μή, αὐτὸν έᾶσαι. 21. Τη οὖν ύστεραία παραδίδωσιν ὁ Σεύθης τους όμήρους, πρεςβυτέρους ανδρας ήδη, τους κρατίστους, ώς έφασαν, των όρεινων καὶ αὐτὸς έργεται σὺν τῆ δυνάμει. "Ηδη δ' είγε καὶ τριπλασίαν δύναμιν ὁ Σεύθης : ἐκ γὰρ τῶν 'Οδρυσῶν ἀκούοντες α πράττοι ο Σεύθης πολλοί κατέβαινον συστρατευσόμενοι. 22. Οἱ δὲ Θυνοὶ ἐπεὶ είδον ἀπὸ τοῦ ὅρους πολλοὺς μὲν ὁπλίτας, πολλούς δε πελταστάς, πολλούς δε ίππεῖς, καταβάντες ίκετευον σπεισασθαι καὶ πάντα ώμολόγουν ποιήσειν καὶ τὰ πιστὰ λαμβάσενν έκέλευον. 23. Ο δε Σεύθης καλέσας τον Ξενοφωντα έπιδείκευεν α λέγοιεν και ούκ έφη σπείσεσθαι, εί Εενοφων βούλοιτο τιμωρήσασθαι αὐτοὺς τῆς ἐπιθέσεως. 24. 'Ο δ' είπεν 'Αλλ' έγωγε ίκανην νομίζω καὶ νῦν δίκην έγειν, εἰ οῦτοι δοῦλοι έσονται ἀντ' έλευθέρων • συμβουλεύειν μέντοι έφη αὐτῷ τὸ λοιπὸν ὁμήρους λαμβάνειν τοὺς δυνατωτάτους κακόν τι ποιείν, τοὺς δὲ γέροιτας οίκοι έαν. Οἱ μὲν οὖν ταύτη πάντες δη προσωμολόγουν.

CAP. V.

1. Υπερβάλλουσι δε πρός τοὺς ὑπερ Βυζαντίου Θρᾶκας εἰς τὸ Μ΄... α καλούμενον αὐτη δ' ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαισάδου, ἀλλὰ Τήρους τοῦ 'Οδρύσου, ἀρχαίου τινός. 2. Καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα ἔχων την τῆς λείας παρῆν. Καὶ Σεύθης ἐξαγαγῶν ζεύγη ἡμιονικὸ

τρία, (οὐ γὰρ ἦν πλείω,) τὰ δ ἄλλα βοεικὰ, καλέσας Ξενοφώντα ἐκέλευε λαβεῖν, τὰ δ ἄλλα διανεὶμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς. 3. Ξενοφῶν δὲ εἶπεν ' Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρκεῖ καὶ αὐθις λαβεῖν ' τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς δωροῦ οἱ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν καὶ λοχαγοῖς. 4. Καὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἐν μὲν Τιμασίων ὁ Δαξδανεὺς, ἐν δὲ Κλεάνωρ ὁ 'Ορχομένιος, ἐν δὲ Φρυνίσκος ὁ 'Αχαιός τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. Τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν ἐξεληλυθότος ἡδη τοῦ μηνὸς εἴκοσι μόνον ἡμερῶν ' ὁ γὰρ ' Ηρακλείδης ἔλεγεν ὅτι οὐ πλεῖον ἐμπολήσαι. 5. ' Ο οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν ἐπομόσας · Δοκεῖς μοι, ὧ ' Ηρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ κήδεσθαι Σεύθου · εἰ γὰρ ἐκήδου, ἡκες ἂν φέρων πλήρη τὸν μισθὸν καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μὴ ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια.

- 6. Έντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε μὴ ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη καὶ ὅ τι ἐδύνατο ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην. 7. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν ὅτι οὐκ είχον τὸν μισθόν Σεύθης δὲ ῆχθετο αὐτῷ ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπήτει τὸν μισθόν. 8. Καὶ τέως μὲν ἀεὶ ἐμέμνητο ὡς ἐπειδὰν ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθη, παραδώσοι αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τεῖχος ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτον ἐμέμνητο. ΄Ο γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει ὡς οὐκ ἀσφαλὲς είη τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.
- 9. Έκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο τί χρη ποιεῖν περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατύεσθαι ὁ δ΄ Ἡρακλείδης εἰςαγαγῶν τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς πρὸς Σεύθην λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτοὺς ὅτι οὐδὲν ἂν ῆττον σφεῖς ἀγάγοιεν την στρατιὰν η Ξενοφῶν, τόν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς ἐττὸς ὁλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέπεσθαι δυοῖν μηνοῖν καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευε. 10. Καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν Έγω μὲν τοίνυν οὐδ ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλη εἶναι στρατευσαίμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶντος. Καὶ ὁ Φρυνισκος καὶ Κλεάνωρ συνωμολόγουν τῷ Τιμασίωνι.
- 11. Έντεῦ θετ ὁ Σεύθης ἐλοιδόρει τὸν Ἡρακλείδην ὅτι οὐ παρακαλεῖ καὶ Ξενοφῶντα. Ἐκ δὲ τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. Ὁ δὲ γνοὺς τοῦ Ἡρακλείδου τὴν πανουργίαν ὅτι βούλοιτο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς, παρέρχεται λαβών τοὺς

τε στρατηγούς πάντας καὶ τοὺς λογαγούς. 12. Καὶ έπεὶ πάντες έπείσθησαν, συνεστρατεύοντο και άσικνουνται έν δεξιά έγοντες τον Πόντον δια των Μελινοφάγων καλουμένων Θρακών είς τον Σαλμυδησσόν. Ένθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νεῶν πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι τέναγος γάρ ἐστιν ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης. 13. Καὶ οἱ Θρᾶκες οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες στήλας ὁρισάμενοι τὸ καθ' αύτους έκπίπτοντα έκαστοι ληίζονται τέως δ' έλεγον πρίτ ορίσασθαι άρπάζοντας πολλούς ὑπ' άλλήλων ἀποθνήσκειν. 14. Έν. ταῦθα εύρισκοντο πολλαὶ μὲν κλίναι, πολλα δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμέναι, καὶ τἄλλα πολλὰ ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύγεσι ναύκληροι άγουσιν. Έντεῦθεν ταῦτα καταστρεψάμενοι ἀπήεσαν πάλιν. 15. "Ενθα δη Σεύθης είγε στράτευμα ήδη πλέον τοῦ Ελληνικοῦ : ἔκ τε γὰρ 'Οδουσών πολύ έτι πλείους καταβεβήκεσαν καὶ οἱ ἀεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. Κατηυλίσθησαν δὲ ἐν τῷ πεδίω ὑπὲρ Σηλυβρίας δσον τριάχοντα σταδίους απέγοντες της θαλάττης. 16. Καὶ μισθός μέν ούδείς πω έφαίνετο πρός δε τον Ξενοφώντα οί τε στρατιώται παγγαλέπως είγον ο τε Σεύθης ουκέτι οικείως διέκειτο, άλλ' όπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος έλθοι, πολλαὶ ήδη ἀσγολίαι έφαίνοντο.

CAP. VI.

- 1. Έν τούτφ τῷ χρόνφ σχεδὸν ἤδη δύο μηνῶν ὅντων ἀφικνοῖνται Χαρμῖνός τε ὁ Λάκων καὶ Πολύνικος παρὰ Θίβρωνος καὶ λέγουσιν ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ Τισσαφέρνην καὶ Θίβρων ἐκπέπλευκεν ὡς πολεμήσων καὶ δεῖται ταύτης τῆς στρατιᾶς καὶ λέγει ὅτι δαρεικὸς ἐκάστφ ἔσται μισθὸς τοῦ μηνὸς, καὶ τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, τοῖς δὲ στρατηγοῖς τετραμοιρία.
  2. Ἐπεὶ ὅ ἤλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ὁ Ἡρακλείδης πυθόμενος ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἤκουσι λέγει τῷ Σεύθη ὅτι κάλλιστον γεγένηται οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι δέονται τοῦ στρατεύματος, σὲ δὲ οὐκέτι δέη κάποδιδοὺς δὲ τὸ στράτευμα χαριεῖ αὐτοῖς, σὲ δὲ οἰκέτι ἀπαιτήσωνσι τὸν μισθὸν, ὰλλ ἀπαλλάξονται ἐκ τῆς χώρας.
- 3. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κελεύει παράγειν καὶ ἐπεὶ εἰποι ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ηκουσιν, ἔλεγεν ὅτι τὸ στράτευμα ἀποδίδωσι
  φίλος τε καὶ ούμμαγος εἶναι βούλεται, καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξενία

Καὶ ἔξένιζε μεγαλοπρεπως. Ξενοφῶντα δὲ οὐκ ἐκάλει, οὐδὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν οὐδένα. 4. Ἐρωτώντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τίς ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν ἀπεκρίνατο ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἴη οὐ κακὸς, φιλοστρατιώτης δέ καὶ διὰ τοῦτο χεῖρόν ἐστιν αὐτῷ. Καὶ οὶ εἰπον 'Αλλ' ἢ δημαγωγεῖ ὁ ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας; Καὶ ὁ Ἡρακλείδης · Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. 5. 'Αρ' οὖν, ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται περὶ τῆς ἀπαγωγῆς; 'Αλλ' ἢν ὑμεῖς, ἔφη ὁ 'Ηρακλείδης, συλλέξαντες αὐτοὺς ὑπόσχησθε τὸν μισθὸν, ὀλίγον ἐκείνφ προσχόντες ἀποδραμοῦνται σὺν ὑμῖν. 6. Πῶς οὖν ἃν, ἔφασαν, ἡμῖν συλλεγεῖεν; Αῦριον ὑμᾶς, ἔφη ὁ 'Ηρακλείδης, πρωὶ ἄξυμεν πρὸς αὐτούς · καὶ οἰδα, ἔφη, ὅτι ἐπειδὰν ὑμᾶς ἴδωσιν ἄσμενοι συνδραμοῦνται. Αὐτη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἔληξε.

- 7. Τη δ ύστεραία άγουσιν έπὶ τὸ στάτευμα τοὺς Λάκωνας Σεύθης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ στρατιά το δὲ Λάκωνε έλεγέτην ότι Λακεδαιμονίοις δοκεί πολεμείν Τισσαφέρνει τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι ἡν οὖν ἵητε σὺν ἡμῖν, τόν τε ἐγθρὸν τιμωρήσεσθε καὶ δαρεικὸν έκαστος οίσει τοῦ μηνὸς ὑμῶν λοχαγὸς δὲ τὸ διπλούν στρατηγός δε το τετραπλούν. 8. Καὶ οἱ στρατιώται ασμενοί τε ήκουσαν καὶ εὐθὺς ἀνίσταταί τις τῶν 'Αρκάδων τοῦ Ξενοφωντος κατηγορήσων. Παρην δε και Σεύθης βουλόμενος είδεναι τι πραγθήσεται και έν έπηκοω είστηκει έγων έρμηνέα. Συνίει δε καὶ αὐτὸς έλληνιστὶ τὰ πλεῖστα. 9. Ενθα δη λέγει ὁ Αρχάς 'Αλλ' ήμεῖς μεν. ο Αρχεδαιμόνιοι, καὶ πάλαι αν ήμεν παρ ύμιν, εί μη Ξενοφων ήμας δεύρο πείσας απήγαγεν ένθα δη ήμεις μεν τον δεινον χειμώνα στρατευόμενοι και νύκτα και ήμεραν οὐδεν πεπαύμεθα · ό δε τους ήμετέρους πόνους έγει · και Σεύθης έκείνου μεν ίδία πεπλούτικεν, ήμας δε άποστερεί τον μισθόν 10, ώςτε ό γε πρώτος λέγων έγω μέν εί τουτον ίδοιμι καταλευσθέντα κα δόντα δίχην ών ήμας περιείλκε, καὶ τὸν μισθὸν αν μοι δοκῶ έγειν καὶ ούδεν έπὶ τοῖς πεπονημένοις ἄγθεσθαι. Μετὰ τοῦτον ἄλλος άνέστη όμοίως καὶ άλλος. Έκ δὲ τούτου Ξενοφών έλεξεν ώδε:
- 11. 'Αλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὅντα προςδοκᾶν δεὶ, ὁποτε γε καὶ ἐγὰ νῦν ὑφ' ὑμῶν αἰτίας ἔχω ἐν ῷ πλείστην προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχημένος. 'Απε τραπόμην μεν γε ἦδη οἵκαδε ώρμημένος, οὐ μὰ τὸν Δία οὖτοι συνθανόμενος ὑμᾶς εὖ πράττειν ἀλλὰ μᾶλλον ἀκούων ἐν ἀπόροι»

είναι ώς ώφελήσων εί τι δυναίμην. 12. Έπεὶ δ' ήλθον, Σεύθου τουτουί πολλούς άγγελους πρός εμε πεμποντος και πολλά ύπισγνουμένου μοι, εί πείσαιμι ύμας πρός αύτην έλθεϊν, τοῦτο μέν ούχ έπε γείρησα ποιείν, ώς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε . ἦγον δ ὅθεν ῷόμην τάνιστ' αν ύμας είς την Ασίαν διαβήναι. Ταύτα ναο και βέλτιστα ένόμιζον ύμιν είναι καὶ ύμας ήδειν βουλομένους. 13. Έπεὶ δέ Αρίσταργος έλθων συν τριήρεσιν έκώλυε διαπλείν ήμας, έκ τούτου, όπερ είκὸς δήπου ήν, συνέλεξα ύμᾶς, ὅπως βουλευσαιμεθα ὅ τι γρή 14 Ούχοῦν ὑμεῖς ἀχούοντες μὲν Αριστάργου ἐπιτάττοντος ύμῖν εἰς Χεβρόνησον πορεύεσθαι, ἀκούοντες δε Σεύθου πείθοντος έαυτῶ συστρατεύεσθαι, πάντες μεν ελέγετε σύν Σεύθη ιέναι, πάντες δ έψηφίσασθε ταὐτά. Τί οὖν έγὰ ένταῦθα ἠδίκησα ἀγαγὰν ὑμᾶς ένθα πασιν υμίν εδόκει; 15. Επεί γε μην ψεύδεσθαι ήρξατο Σεύθης περί τοῦ μισθοῦ, εί μὲν ἐπαινῶ αὐτὸν, δικαίως ἄν με καὶ αίτιώσθε καὶ μισοίτε εἰ δὲ πρόσθες αὐτῷ πάρτως μάλιστα φίλος ώς **ν**ῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι, πῶς ἂν ἔτι δικαίως ὑμᾶς αἰρούμενος άντι Σεύθου ὑφ ὑμῶν αἰτίαν ἔγοιμι περί ὧν πρὸς τοῦτον διαφέρομαι: 16. 'Αλλ' είποιτε αν ότι έξεστι και τα υμέτερα έγοντα παρά Σεύθου τεγνάζειν. Οὐκοῦν δῆλον τοῦτό γε ὅτι είπερ ἐμοὶ έτέλει τι Σεύθης, οὐγ ουτως έτέλει δήπου ώς ών τε έμοὶ δοίη στεροίτο και άλλα ύμιτ αποτίσειεν ; 'Αλλ' οίμαι εί εδίδου, έπι τούτφ αν εδίδου οπως εμοί δούς μεῖον μη αποδοίη ύμιν το πλεῖον. 17. Εί τοίνυν ούτως έγειν οίεσθε, έξεστιν ύμιν αυτίκα μάλα ματαίαν ταύτην την πράξιν άμφοτέροις ήμιν ποιήσαι, έαν πράττητε αὐτὸν τά γρήματα. Δήλον γὰρ ὅτι Σεύθης, εἰ ἔχω τι παρ αὐτοῦ, ἀπαιτησει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι δικαίως, ἐὰν μὴ βεβαιῶ τὴν πρᾶξιν αὐτῶ έο ή έδωροδόκουν. 18. 'Αλλά πολλού μοι δοκώ δείν τα ύμέτερα έγειν ' όμενω γαρ υμίν θεους απαντας και πάσας μηδε α έμοι ίδία υπέσγετο Σεύθης έγειν · πάρεστι δε και αυτός και ακούων σύνοιδι μοι εί έπιορχῶ. 19. Γνα δὲ μᾶλλον θαυμάσητε, συνεπόμνυμ μησε α οι αλλοι στρατηγοί έλαβον είληφέναι, μη τοίνυν μηδ όσα τῶν λογαγῶν ἔνιοι. 20. Καὶ τί δη ταῦτα ἐποίουν; "Ωιμην, α ανδρες, όσω μαλλον συμφέροιμι τούτω την τότε πενίαν, τοσούτω μαλλον αυτόν σίλον ποιήσεσθαι όπότε δυνασθείη. Έγω δε αμα τε αὐτὸν όρῶ εὖ πράττοντα, καὶ γιγνώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν γνώμην. 21 Εἴποι δή τις αν Ουκουν αλοχύνη ουτω μωρως έξαπατώμενος; Να

μα Δία ήσχυνομην μέντοι, εί ύπο πολεμίου γε όντος έξηπατήθην: σίλω δ όντι έξαπαταν αίσχιόν μοι δοκεί είναι η έξαπατασθαι. 22. Έπεὶ εί γε πρὸς φίλους έστὶ φυλακή, πᾶσαν οίδα ύμᾶς φυλαξαμένους ώς μη παρασγείν τούτο πρόφασιν δικαίαν μη αποδιδόναι ύμιν α ύπεσγετο · ούτε γαρ ήδικήσαμεν τούτον ουδέν ούτε κατεβλακεύσαμεν τὰ τούτου ούτε μην κατεδειλιάσαμεν οὐδεν έω ο τι ήμᾶς ούτος παρεκάλεσεν. 23. Αλλά, φαίητε αν, έδει τὰ ένέγυρα τότε λαβείν, ώς μηδε εί εβούλετο εδύνατο έξαπαταν. Πρός ταυτα δε άχούσατε α έγω οὐκ αν ποτε είπον τούτου έναντίον, εί μή μοι παντάπασιν άγνώμοτες έδοκεῖτε είναι η λίαν είς έμε άγάριστοι. 24. 'Αναμνήσθητε γάρ εν ποίοις τισί πράγμασιν όντες ετυγγάνετε, εξ ών ύμας έγω ανήγαγον προς Σεύθην. Οὐκ είς μεν Πέρινθον, εί προςίσιτε τη πόλει, Αρίσταργος ύμας ο Λακεδαιμόνιος ούκ εία είςιέναι άποκλείσας τὰς πύλας, ὑπαίθριοι δὲ ἔξω ἐστρατοπεδεύετε, μέσος δὲ χειμών ἢν, ἀγορᾶ δὲ ἐχρῆσθε σπάνια μὲν ὁρῶντες τὰ ώνια, σπάνια δε έγοντες ότων ωνήσεσθε; 25. Ανάγκη δε ην μένειν επί Θράκης τριήρεις γαρ έφορμοῦσαι έκωλυον διαπλεῖν εί δὲ μένοι τις, έν πολεμία είναι, ένθα πολλοί μεν ίππεῖς ήσαν έναντίοι, πολλοί δὲ πελτασταί. 26. Ἡμῖν δὲ ὁπλιτικὸν μὲν ἦν ῷ ἀθρόοι μὲν ἰόντες έπὶ τὰς κώμας ἴσως ᾶν έδυνάμεθα σῖτον λαμβάνειν οὐδέν τι ἄφθονον · ότω δε διώχοντες αν η άνδραποδα η πρόβατα κατελαμβάνομεν ούκ ην ημίν · ούτε γαρ ίππικον ούτε πελταστικόν έτι έγω συνεστηκὸς κατέλαβον παιο ύμιν. 27. Εἰ οὖν ἐν τοιαύτη ἀνάγκη ὅντων ύμων μηδ' όντικαούν μισθόν προσαιτήσας Σεύθην σύμμαγον ύμιν προσελαβον, έγοντα καὶ ἱππέας καὶ πελταστάς ών ὑμεῖς προσεδεῖσθε, η κακῶς αν ἐδόκουν ὑμῖν βιβουλεῦσθαι πρὸ ὑμῶν; 28. Τούτων γὰρ δήπου κοινωνήσαντες καὶ σίτον άφθυνώτερον έν ταίς κώμαις εύρίσκετε διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θρᾶκας κατὰ σπουδήν μᾶλλον φεύγειν, καὶ προβάτων καὶ ἀνδραπόδων μᾶλλον μετέσγετε. 29. Καὶ πολέμιον οὐκέτι οὐδένα έωρωμεν ἐπειδή τὸ ἱππικὸν ἡμῖν προσεγένετο τέως δε θαρσαλέως ημίν εφείποντο οι πολέμιοι και ίππικώ και πελταστικώ κωλύοντες μηδαμή κατ' όλίγους αποσκεδαννυμένους τὰ ἐπιτήδεια ἀφθυνώτερα ἡμᾶς πορίζεσθαι. 30. Εἰ δὲ δὴ ċ συμπαρέγων ύμιν ταύτην την ασφάλειαν μη πάνυ πολύν μισθόν προσετέλει της ασφαλείας, τούτο δη τὸ σχέτλιον πάθημα, καὶ

διὰ τοῦτο οὐθαμή οἵεσθε γρηναι ζώντα έμε έαν είναι : 31. Νῦ, δε δη πως απέργεσθε; Ου διαγειμάσαντες μεν έν αφθόνοις τοῖς έπι. τηδείοις, περιττόν δ' έχοντες τουτο εί τι ελάβετε παρά Σεύθου. Τὰ γὰρ τῶν πολεμίων ἐδαπανᾶτε. Καὶ ταῦτα πράττοντες οὖτε ἄνδρας επείδετε ύμων αὐτων ἀποθανόντας οὖτε ζωντας ἀπεβάλετε 32. Εί δέ τι καλον προς τους έν τη Ασία βαρβάρους επέπρακτο ύμιν, ου και έκεινο σων έχετε και πρός έκεινοις νυν άλλην ευκλειαν προσειλήφατε καὶ τοὺς έν τῆ Εδρώπη Θρᾶκας έφ' οῦς έστρατεύσασθε κρατήσαντες; Έγω μεν ύμας φημι δικαίως αν ων έμοι χαλεπαίνετε τούτων τοῖς θεοῖς γάριν εἰδέναι ὡς ἀγαθῶν. 33. Καὶ τὰ μὲν δή ύμέτερα τοιαύτα. "Αγετε δὲ πρὸς θεῶν καὶ τὰ ἐμὰ σκέψασθε ώς Έγω γαρ ότε μεν πρότερον απήρα οικαδες έγων μεν επαινον πολύν πρός ύμῶν ἀπεπορευόμην, έγων δὲ δὶ ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ελλήνων εθκλειαν · έπιστευόμην δε ύπο Αακεδαιμονίων · οὐ γὰρ ἄν με έπεμπον πάλιν προς ύμας. 34. Νον δ' απέργομαι προς μέν Δακεδαιμονίους ὑφ' ὑμῶν διαβεβλημένος, Σεύθη δὲ ἀπηχθημένος ὑπὲρ ὑμῶν, ον ήλπιζον εθ ποιήσας μεθ' ύμων αποστροφήν και έμοι καλήν και παισίν, εί γένοιντο, καταθήσεσθαι. 5. Τμεῖς δ' ὑπὲρ ὧν έγὼ ἀπήχθημαι τε πλείστα καὶ ταῦτα πολὺ κρείττοσιν έμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε ούδε νύν πω πέπαυμαι ο τι δύναμαι άγαθον ύμίν, τοιαύτην έγετε γνώμην περί έμου. 36. 'Αλλ' έγετε μέν με ούτε φεύγοντα λαβόντες ουτε αποδιδράσκοντα: ην δε ποιήσητε α λέγετε, ίστε στι ανδρα κατακεκανότες έσεσθε πολλά μεν δη προ ύμων άγρυπνήσαντα, πολλά δὲ σὺν ὑμῖν πονήσαντα καὶ κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος · Θεῶν δὲ ίλεων ὄντων καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δη συν υμίν στησάμενον . ὅπως δέ γε μηδενί τῶν Ελλήνων πολέμιοι γένοισθε, παν όσον έγω έδυνάμην προς ύμας διατεινάμενον. 37. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ὑμῖν ἔξεστιν ἀνεπιλήπτως πορεύεσθαι ὅπη ἂν έλησθε καὶ κατά γῆν καὶ κατά θάλατταν. Υμεῖς δὲ, ὅτε πολλή ύμιν εὐπορία φαίνεται, καὶ πλείτε ένθα δὴ ἐπεθυμείτε πάλαι, δέονταί τε ύμῶν οἱ μέγιστον δυνάμενοι, μισθός δὲ φαίνεται, ἡγεμόνες δὲ ηχουσι Αακεδαιμόνιοι οί κράτιστοι νομιζόμενοι είναι, νύν δη καιρός ύμιν δοκεί είναι ώς τάγιστα έμε κατακανείν; 38. Ου μήν ότε γε έν τοῖς ἀπόροις ήμεν, ὧ πάντων μνημονικώτατοι, άλλὰ καὶ πατέρα έμε έχαλείτε και αει ώς εύεργέτου μεμνήσθαι ύπισγνείσθε.

μέντοι άγνωμονες οὐδ' οὖτοί εἰσι οἱ νῦν ἥκοντες ἐφ' ὑμᾶς · ωςτε, ως ἐγὼ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δυκεῖτε βελτίονες εἶναι τοιοῦτοι ὅντες τερὶ ἐμέ. Τοῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

- 39. Χαρμίνος δε ό Λακεδαιμόνιος άναστας είπεν ούτωσί . 'Αλλ' εμοί μέντοι, ω ανδρες, οὐ δικαίως δοκείτε τῶ ἀνδοὶ τούτω γαλεπαίνειν : έγω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρῆσαι. Σεύθης γὰρ έρωτῶντος έμου και Πολυνίκου περί Ξενοφώντος τίς άνηρ είη άλλο μεν ούδεν είγε μέμψασθαι, άγαν δε φιλοστρατιώτην έφη αὐτὸν είναι · διὸ καὶ γείρον αὐτῷ είναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πρὸς αὐ-40. 'Αναστάς έπὶ τούτω Ευρύλογος Λουσιάτης 'Αρκάς είπε . Καὶ δοκεί γέ μοι, ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο ὑμᾶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγήσαι, παρά Σεύθου ήμιν τον μισθον άναπράξαι ή έκόντος η άκοντος, καὶ μη πρότερον ημᾶς άπαγαγεῖν. 41. Πολυκράτης δε 'Αθηναίος είπεν άναστας ύπες Ξενοφώντος ' Όρω γε μην, έφη, ο άνδρες, καὶ Ἡρακλείδην ἐνταῦθα παρόντα : ος παραλαβών τὰ γυήματα α ήμεῖς ἐπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδόμενος οὐτε Σεύθη ἀπέδωκεν ούτε ήμιν τὰ γιγνόμενα, άλλ' αὐτὸς κλέψας πέπαται. "Ην νὖν σωφοινῶμεν, έξόμεθα αὐτοῦ · οὐ γὰο δὴ οὖτός γε, ἔφη, Θρᾶξ έστιν, άλλὰ Ελλην ών Ελληνας άδικεῖ.
- 42. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης μάλα ἔξεπλάγη και προςελθών τῷ Σεύθη λέγει Ἡμεῖς ἢν σωφρονῶμεν, ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. Καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἴππους ῷχοντ ἀπελαύνοντες εἰς τὸ ἐαυτῶν στρατόπεδον. 43. Καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει ᾿Αβροζέλμην τὸν ἐαυτοῦ ἐρμηνέα πιὸς Ξενοφῶντα καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι παρ ἐαυτοῦ ἔχοντα χιλίους ὁπλίτας καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τά τε χωρία τὰ ἐπὶ θαλάττη καὶ τάλλα ἃ ὑπίσχετο. Καὶ ἐν ἀποδρήτος ποιησάμενος λέγει ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου ὡς εἰ ὑποχείριος ἔσται Αακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ Θίβρωνος. 44 Ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ Ξενοφῶντι ὡς διαβεβλημένος εῖη καὶ φυλάττεσθαι δέοι. ΄Ο δ ἀκούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβών ἔθυε τῷ Δὶ τῷ βασιλεῖ ποτερά οἱ λῷον καὶ ἄμεινον εῖη μένειν παρὰ Σεύθη ἐφὶ οῖς Σεύθης λέγει ἢ ἀπιέναι σὺν τῷ στρατεύματι. ᾿Αναιρεῖ δὲ αὐτῷ ἀπιέναι.

CAP. VII.

- 1. 'Εντεύθεν Σεύθης μὰν ἀπεστρατοπεδεύσατο προσωτέρο οἱ δὲ Ελληνες ἐσκήτησαν εἰς κώμας ὅθεν ἔμελλον πλεῖστα ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ θάλατταν ῆξειν. Αἱ δὲ κῶμαι αὐται ήσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδη. 2. 'Ορῶν οὐν ὁ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ἑαυτοῦ ἐν ταῖς κώμαιg ὑπὸ τῶν 'Ελλήνων χαλεπῶς ἔφερε · καὶ λαβῶν ἄνδρα 'Οδρύσην δυνατώτατον τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων καὶ ἱππέας ὅσον τριάκον: ιι ἔρχεται καὶ προκαλεῖται Ξενοφῶντα ἐκ τοῦ 'Ελληνικοῦ στρατεύματος. Καὶ δς λαβών τινας τῶν λοχαγῶν καὶ ἄλλους τῶν ἐπιτηδείων προςέρχεται. 3. Ένθα δὴ λέγει Μηδοσάδης 'Αδικεῖτε, ω' Ξενοφῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθοῦντες. Προλέγομεν οὐν ὑμῖν, ἐγώ τε ὑπὲρ Σεύθου καὶ ὅδε ὁ ἀνὴρ παρὰ Μηδόκου ῆκων τοῦ ἄνω βασιλέως, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας · εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν ποιῆτε κακῶς τὴν ἡμετέραν χώραν, ὡς πολεμίους ἀλεξησόμεθα.
- 4. 'Ο δε Ξετοφών ακούσας ταῦτα είπεν ' Άλλα σοὶ μεν τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι γαλεπόν · τοῦδε δὲ ἔνεκα τοῦ νεανίσχου λέξω, ίν είδη, οίοι τε ύμεις έστε και οίοι ήμεις. 5. Ήμεις μέν γάρ, έφη, πρίν ύμιν φίλοι γενέσθαι επορευόμεθα διά ταύτης της γώρας οποι έβουλόμεθα, ην μέν έθελοιμεν πορθούντες, ην δ' έθελοιμεν καίοντες. 6. Καὶ οὐ ὁπότε πρὸς ἡμᾶς ἔλθοις πρεσβεύων, ηὐλίζου τότε παθ ήμιν οὐδένα φοβούμενος των πολεμίων. Υμείς δε οὐκ ητε είς τήνδε την γώραν, η εί ποτε έλθοιτε ώς εν κρειττόνων γώρα ηθλίζεσθε έγκεγαλινωμένοις τοῖς ιπποις. 7. Επεί δε ήμιν αίλοι έγένεσθε καὶ δι ήμας σύν θεοῖς έχετε τήνδε την χώραν, νῦν δη έξελαύνετε ήμας έκ τῆσδε τῆς χώρας ῆν παιὶ ήμῶν έχόντων κατὰ κράτος παρελάβετε ός γάρ αὐτὸς οἶσθα, οἱ πολέμιοι οὐγ ἱκανοὶ ἦσαν ήμας έξελαύνειν. 8. Καὶ οὐχ ὅπως δῶρα δοὺς καὶ εὖ ποιήσας ἀνθ ών εδ έπαθες άξιοῖς ήμᾶς ἀποπέμψασθαι, άλλ' ἀποπορενομένους ήμας ούδ έναυλισθηναι όσον δύνασαι έπιτρέπεις. 9. Καὶ ταύτα λέγων ούτε θεούς αλιγύνη ούτε τόνδε τὸν ἄνδυα, ος νῦν μέν σε ορᾶ πλουτούντα, πρίν δε ήμιν φίλον γενέσθαι από ληστείας τον βίον έγοντα, ώς αὐτὸς έφησθα. 10. 'Ατὰρ τί καὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦ-

τα; έφη · οὐ γὰρ έγωγ ετι ἄρχω, ἀλλὰ Δακεδαιμότιοι, οἶς ὑμεῖς πα ρεδώκατε τὸ στράτευμα ἀπαγαγεῖν οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, οὐ θωυμαστότατοι, ὅπως ὥςπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἢγον, οὕτω καὶ χαρισαίμην τῦν ἀποδιδούς.

11. Έπεὶ δὲ ταῦτα ήχουσεν ὁ 'Οδρύσης, είπεν ' Έγω μεν, ω Μηδόσαδες, κατά της γης καταδύομαι ύπο της αισγύνης άκούων ταῦτα. Καὶ εί μεν πρόσθεν ήπιστάμην, οὐδ αν συνηχολούθησά σοι καὶ νῦν ἄπειμι · οὐδὲ γὰρ ἂν Μήδοκός με ὁ βασιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ έξελαύνοιμι τους εὐεργέτας. 12. Ταῦτ' εἰπὸν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήλαυνε καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἄλλοι ἱππεῖς πλὴν τεττάρων ἢ πέντε. Ο δε Μηδοσάδης, ελύπει γαρ αὐτὸν ή γώρα πορθουμένη έκέλευε τὸν Ξενομώντα καλέσαι τω Λακεδαιμωνίω. 13. Καί ος λαβών τούς έπιτηδειοτάτους προςηλθε τῷ Χαρμίνω καὶ Πολυνίκω καὶ έλεξεν ότι καλεῖ αὐτοὺς Μηδοσάδης προερῶν ἄπερ αὐτῷ, ἀπιέναι ἐκ τῆς γώρας. 14. Οἶμαι ἂν οὖν, ἔφη, ὑμᾶς ἀπολαβεῖν τῆ στρατιᾶ τον οφειλόμενον μισθον, εί είποιτε ότι δεδέηται ύμων ή στρατιά συναναπράξαι τὸν μισθὸν ἢ παρὰ ἐκόντος ἢ παρὰ ἄκοντος Σεύθου. καὶ ότι τούτων τυγόντες προθύμως αν συνέπεσθαι ύμιν φασι : κα. ότι δίκαια ύμιν δοκούσι λέγειν καὶ ότι ύπέσγειθε αὐτοῖς τότε άπιέναι όταν τὰ δίκαια έγωσιν οἱ στρατιώται. 15. 'Ακούσαντες οἱ Αάκωνες ταῦτα ἔφασαν έρειν καὶ ἄλλα όποια αν δύνωνται κράτιστα καὶ εὐθὺς ἐπορεύοντο ἔνοντες πάντας τοὺς ἐπικαιρίους. Ελθων δ' έλεξε Χαρμίνος · Εί μεν σύ τι έγεις, ω Μηδόσαδες, προς ήμας λέγειν εί δὲ μὴ, ἡμεῖς πρὸς σὲ ἔχομεν. 16. 'Ο δὲ Μηδοσάδης μάλα δη ύφειμένως ' Άλλ' έγω μεν λέγω, έφη, καὶ Σεύθης τὰ αὐτὰ, ὅτι άξιουμεν τους φίλους ήμιν γεγενημένους μη κακώς πάσγειν υφ' υμών ο τι γαρ αν τούτους κακώς ποιητε ήμας ήδη ποιείτε · ημέτεροι γάρ 17. Ημείς τοίνυν, έφασαν οἱ Λάκωνες, ἀπίσιμεν αν ὁπότε τὸν μισθὸν ἔγοιεν οἱ ταῦτα ὑμῖν καταπράξαντες : εἰ δὲ μὴ, ἐργομεθα μεν και τυν βοηθήσοντες τούτοις και τιμωρησόμενοι ανδρας οί τούτους παρά τούς όρχους ήδίκησαν ην δε δή και ύμεις τοιούτοι τε, ενθενδε άρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν. 18. 'Ο δὲ Ξενοφών είπεν 'Εθέλοιτε δ' αν τούτοις, ω Μηδόσαδες, έπιτρέψαι, έπειδή σίλους έσατε είναι ύμιν, έν ών τη γώρα έσμεν, όπότερα αν ψηφίσωνται είθ' υμάς προςηκεν έκ της γώρας απιέναι είθ' ήμας; 19. 'Ο δε ταύτα με ούκ έωη έκέλευε δε μάλιστα μεν αύτω τω Λάκωνε

έλθεῖν παρά Σεύθην περί τοῦ μισθοῦ, καὶ οἶεσθαι αν Σεύθην πεκσαι εἰ δὲ μὴ, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμπειν, καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο. ἐδεῖτο δὲ τὰς κώμας μὴ καίειν. 20. Ἐντεῦθεν πέμπουσι Ξενοφῶντα καὶ σὺν αὐτῷ οὶ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἰναι. 'Ο δ ἐλθών λέγει πρὸς Σεύθην.

21. Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ω Σεύθη, πάρειμι άλλὰ διδάξων ης δύνωμαι ώς οὐ δικαίως μοι ήχθέσθης ὅτι ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν απίτουν σε α πο οθύμως υπέσχου αυτοῖς · σοι γαρ έγωγε ουχ ήττον ένόμιζον συμφέρον είναι αποδούναι η έκείνοις απολαβείν. 22. Πρώτον μέν γὰρ οίδα μετὰ τοὺς Πεσίς είς τὸ φανερόν σε τούτους καταστήσαντας, έπεί γε βασιλέα σε εποίησαν πολλής χώρας καὶ πολλών ανθρώπων · ωςτε ούγ οίον τέ σοι λανθάνειν ούτε ήν τι καλόν ούτε ην τι αίσγρον ποιήσης. 23. Τοιούτω δ όντι ανδρί μέγα μέν μοι έδόκει είναι μη δοκείν άγαρίστως αποπέμψασθαι άνδρας εὐεργέτας. μέγα δ' εὖ ἀκούειν ὑπὸ έξακιςγιλίων ἀνθρώπων τὸ δὲ μέγιστον μηδαμώς απιστον σαυτόν καταστήσαι ο τι λέγοις. 24. 'Ορώ γάρ των μεν απίστων ματαίους καὶ άδυνάτους καὶ άτίμους τους λόγους πλανωμένους · οἱ δ' αν φανεροὶ ωσιν αλήθειαν ασκούντες, τούτων οί λόγοι, ην τι δέωνται, οὐδεν μεζον δύνανται ανύσασθαι η άλλων ή βία ήν τέ τινας σωφρονίζειν βούλωνται, γιγνώσκω τὰς τούτων άπειλας ούν ήττον σωφρονιζούσας η άλλων το ήδη κολάζειν ήν τό τώ τι υπισγνώνται οί τοιούτοι ανδρες, ουδέν μεῖον διαπράττονται η άλλοι παραγρημα διδόντες. 25. Αναμνήσθητι δε και συ τί προ τελέσας ήμιν συμμάχους ήμας έλαβες. Ολοθ' ότι οὐδέν άλλά πιστευθείς άληθεύσειν α έλεγες επηρας τοσούτους άνθρώπους συστρατεύσασθαί τε καὶ συγκατεργάσασθαί σοι άργὴν οὐ τριάκοντα μόνον άξίαν ταλάντων, δυα οίονται δεῖν ούτοι νῦν ἀπολαβεῖν, άλλὰ πολλαπλασίων. 26. Οὐκοῦν τοῦτο μέν ποῶτον τὸ πιστεύεσθαί σε τὸ καὶ τὴν βασιλείαν σοι κατευγασάμενον τούτων τῶν γοημάτων ύπὸ σοῦ πιπράσκεται. 27. "Ιθι δη αναμνήσθητι πῶς μέγα ἡγοῦ τότε καταπράξασθαι α νυν καταστρεψάμενος έγεις. Έγω μεν εὐ οίδ ετι εύξω αν τα τυν πεπραγμένα μαλλόν σοι καταπραγθηναι ή πολ· λαπλάσια τούτων των χρημάτων γενέσθαι. 28. Έμοι τοίνυν μείζον βλάβος καὶ αἴσχιον δοκεῖ εἶναι τὸ ταῦτα νῦν μὴ κατασγεῖν η τότε μη λαβείν, δοφπερ χαλεπώτερον έκ πλουσίου πένητα γενέσθα η την άρχην μη πλεντήσαι και δοφ λυπηρότερον έκ βασιλέως ίδιώ-

τη τατίναι η άργην μη βασιλεύσαι. 29. Οὐκοῦν ἐπίστασαι μέν οτι οί νῦν σοι ὑπήχοοι γενόμενοι οὐ φιλία τῆ σῆ ἐπείσθησαν ὑπὸ σου άργεσθαι άλλ' άνάγκη • καὶ ότι έπιγειροῖεν αν πάλιν έλευθεροι γίγνεσθαι, εί μή τις αὐτοὺς φόβος κατέχοι. 30. Ποτέρως οὖν οἴει μαλλον αν φοβεῖσθαί τε αυτους και φρονεῖν τὰ πρὸς σε, εί ὁρῷέν σοι τούς στρατιώτας ούτω διακειμένους ώς νύν τε μένοντας αν εί σὶ κελεύοις, αθθίς τ' αν ταγυ έλθόντας εί δέοι, άλλους τε τούτων περί σοῦ ἀκούοντας πολλὰ ἀγαθὰ ταγὰ ἄν σοι ὁπότε βούλοιο παραγενέσθαι · η εί καταδοξάσειαν μήτε αν άλλους σοι έλθεῖν δι' άπιστίαν έκ των νυν γεγενημένων τούτους τε αὐτοῖς εὐνουστέρους είναι ή σοί, 31. 'Αλλά μην οὐδεν πλήθει γε ημών λειφθέντες ὑπεῖξάν σοι, άλλά προστατών άπορία. Οὐκοῦν νῦν καὶ τοῦτο κίνδυνος μη λάβωσι προστάτας αύτων τινας τούτων οι νομίζουσιν ύπο σου άδικεισθαι, η και τούτων κρείττονας τους Λακεδαιμονίους, έαν οι μέν στρατιώται υπισγνώνται προθυμότερον αυτοίς συστρατεύεσθαι, αν τά παρά σοῦ νῦν ἀναπράξωσιν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ δεῖσθαι της στρατιάς συναινέσωσιν αυτοίς ταυτα. 32. Ότι γε μην οί υπο σοί Θράκες γενόμενοι πολύ αν προθυμότερον ίσιεν έπὶ σὲ ή σὺν σοὶ οὐκ ἄδηλον σοῦ μεν γὰρ κρατοῦντος δουλεία ὑπάργει κὐτοῖς κρατουμένου δέ σου έλευθερία. 33. Εί δε καὶ τῆς γώρας προνοείσθαι ήδη τι δεί ώς σης ούσης, ποτέρως αν οίει απαθή κακών μαλλον αυτήν είναι εί ούτοι οί στρατιώται απολαβόντες α έγκαλουσιν είρηνην καταλιπόντες οίγοιντο, η εί ούτοί τε μένοιεν ώς έν πολεμία σύ τε άλλους πειρώο πλείονας τούτων έγων αντιστρατοπεδεύεσθαι δεομένους των έπιτηδείων; 34. Αργύριον δε ποτέρως αν πλείον αναλωθείη, εί τούτοις το όφειλόμενον αποδοθείη, η εί ταυτα τε ο φείλυιτο άλλους τε κρείττονας τούτων δέοι σε μισθούσθαι: 35. 'Αλλά γὰρ ' Ηρακλείδη, ώς πρὸς ἐμὲ ἐδήλου, πάμπολυ δοκεῖ τοῦτο τὸ ἀργύριον είναι. ΤΗ μὴν πολύ γέ ἐστιν έλαττον νῦν σοι καὶ λαβείν τούτο και αποδούναι, η πριν ήμας έλθειν πρός σε, το δέκατον τούτου μέρος. 36. Οὐ γὰρ ἀριθμός ἐστιν ὁ ὁρίζων τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ τε ἀποδιδόντος καὶ τοῦ λαμβάνοντος. Σοὶ δὲ νῦν ἡ κατ' ἐν αυτὸν πρόςοδος πλείων ἔσται ἢ ἔμπροσθεν τὰ παρόντα ἃ ἐκέκτησο. 37. Έγω μὲν, ὧ Σεύθη, ταῦτα ώς φίλου έντος σου προενοούμην, όπως σύ τε άξιος δοκοίης είναι ών οί θεω

σοι έδωκαν άγαθων έγώ τε μή διαφθαρείην έν τη στρατία. 38. Ε γαρ ίσθι ότι νύν έγω ουτ αν έγθρον βουλόμενος κακώς ποιήσαι δυνηθείην σὺν ταύτη τῆ στρατιᾶ οὖτ' ὢν εί σοι πάλιν βουλοίμην Βυηθησαι, ίκανὸς ᾶν γενοίμην. Οῦτω γὰρ πρός με ή στρατιά διά-39. Καίτοι αυτόν σε μάρτυρα συν θεοίς είδόσι ποιούμα οτι ούτε έχω παρά σου έπι τοις στρατιώταις ούδεν ούτε ήτησα πώποτε είς τὸ ίδιον τὰ ἐκείνων οὖτε ἃ ὑπέσγοι μοι ἀπήτησα, 40. "Ομνυμι δέ σοι μηδ' αποδιδόντος δέξασθαι αν, εί μη και οί στρατιώται έμελλον τὰ έαυτών συναπολαμβάνει». Αἰσγρον γὰρ ην τα μεν έμα διαπεπραχθαι, τα δε έκείνων περιδείν έμε κακώς έγοντα άλλως τε καὶ τιμώμενον ὑπ' έκείνων. 41. Καίτοι Ηρακλείδη γε λήρος πάντα δοκεί είναι πρός τὸ ἀργύριον έχειν έκ παντός. τρόπου έγω δε, ω Σεύθη, οὐδεν νομίζω ανδρί αλλως τε καί άρχοντι κάλλιον είναι κτημα οὐδε λαμπρότερον άρετης καὶ δικαιοσύνης καὶ γενναιότητος. 42. Ο γάρ ταῦτα έχων πλουτεῖ μέν όντων φίλων πολλών, πλουτεί δε καὶ άλλων βουλομένων γενέσθαι · και εύ μεν πράττων έγει τους συνησθησομένους, έαν δέ τι σφαλή, οί σπανίζει τῶν βοηθησόντων. 43. 'Αλλά γὰρ εἰ μήτε ἐκ τῶν ἐμῶς έργων κατέμαθες ότι σοι έκ της ψυχης φίλος ην, μήτε έκ των έμων λόγων δύνασαι τοῦτο γνῶναι, άλλὰ τοὺς τῶν στρατιωτῶν λόγους πάντως κατανόησον · παρησθα γάρ καὶ ήκουες, ἃ έλεγον οἱ ψέγειν έμε βουλόμενοι. 44. Κατηγόρουν γάρ μου προς Λακεδαιμονί. ους ώς σὲ περὶ πλείονος ποιοίμην ἢ Λακεδαιμονίους αὐτοὶ δ ένεκάλουν έμοι ώς μαλλον μέλοι μοι όπως τὰ σὰ καλῶς έγοι ἡ ὅπως τὰ ἐαυτῶν · ἔφασαν δέ με καὶ δῶρα ἔγειν παρὰ σοῦ. 45. Καίτοι τὰ δῶρα ταῦτα πότερον οίει αὐτοὺς κακόνοιάν τινα ἐνιδόντας μοι προς σε αιτιάσθαί με έγεν παρά σου ή προθυμίαν πολλήν περί σε κατανοήσαντας; 46. Έγω μεν οίμαι πάντας ανθρώπους νομίζειν εύνοιαν δείν αποκείσθαι τούτφ παρ' οδ αν δωρά τις λαμβάνη. δε, πριν μεν υπηρετησαί τί σοι έμε εδέξω ήδέως και δμμασι και σωνή και ξενίοις και δσα έσοιτο υπισγιούμενος ουκ ένεπίμπλασο. έπει δε κατέπραξας α έβούλου και γεγένησαι όσον έγω έδυνάμην μέγιστος, νύν ούτω με άτιμον όντα έν τοῖς στρατιώταις τολμάς πεοιοράν: 47. 'Αλλά μιν ότι σοι δόξει αποδούναι πιστεύω και τον γρόνον διδάξειν σε καὶ κὐτόν γέ σε οὐχὶ ἀνέξεσθαι τοὺς σοὶ προεμέ

νους εὐεργεσίαν ὁρῶντά σοι ἐγκαλοῦντας. Δέομαι οὖν σοῦ, ὅταν ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι έμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοιοῦτον ποιῆσαι οἶονπερ καὶ παρέλαβες.

- 48. 'Ακούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ αἰτίφ τοῦ μὴ πάλαι ἀποδεδόσθαι τον μισθέν καὶ πάντες 'Ηρακλείδην τουτον ύπώπτευσαν είναι `Εγώ γάρ, έφη, ούτε διενοήθην πώποτε άποστερησαι αποδώσω τε. 49. Έντεῦθεν πάλιν είπεν ὁ Ξενοφών. Έπεὶ τοίνυν διακοῆ αποδιδόναι νῦν έγω σου δέομαι δι' έμοῦ αποδιδόναι, καὶ μὴ περιιδεῖν με διὰ σὲ ἀνομοίως ἔγοντα ἐν τῆ στρατιᾶ νῦν τε καὶ ότε πρὸς σὲ ἀφικόμεθα. 50. 'Ο δ' εἶπεν ' Άλλὰ οὖτε τοῖς στρατιώταις έση δι' έμε άτιμότερος . άν τε μένης παρ' έμοι γιλίους - μόνους οπλίτας έχων, έγω σοι τά τε γωρία αποδώσω καὶ τάλλα α ύπεσγόμην. 51. 'Ο δε πάλιν είπε' Ταῦτα μεν έγειν οὕτως οὐγ οἶόν τε απόπεμπε δε ήμας. Καὶ μην, έση ό Σεύθης, καὶ ἀσφαλέστερόν γέ σοι οίδα ον παρ έμοι μένειν η απιέναι. 52. 'Ο δε πάλιν τίπεν 'Ailià την μεν σην πρόνοιαν έπαινώ · έμοι δε μένειν ούν λίον τε · οπου δ' αν έγω έντιμότερος ω, νόμιζε καὶ σοὶ τοῦτο άγαθον έσεσθαι. 53. Έντεῦθεν λέγει Σεύθης 'Αργύριον μεν ούκ έγω άλλ' ή μικρόν τι, καὶ τοῦτό σοι δίδωμι, τάλαντον ' βοῦς δ' έξακοσίους καὶ πρόβατα εἰς τετρακιςγίλια καὶ ἀνδράποδα εἰς είκοσι καὶ έκατόν. Ταύτα λαβών καὶ τους των άδικησάντων σε όμήρους προςλαβών απιθι. 54. Γελάσας ὁ Ξενοφων είπεν "Ην ούν μή έξικνηται ταῦτα είς τὸν μισθὸν, τίνος τάλαντον φήσω έγειν; Αρ ούκ, έπειδή καὶ ἐπικίνδυνόν μοί ἐστιν, ἀπιόντα γε ἄμεινον φυλάττεσθαι πέτρους; "Ηκουες δε τας απειλάς. Τότε μεν δη αυτου έμεινε.
  - 55. Τῆ δ ύστεραία ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς ἃ ὑπέσχετο καὶ τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. Οἱ δὲ στρατιῶται τέως μὲν ἔλεγον ως Ξενοφῶν οἴχοιτο ὡς Σεύθην οἰκήσων καὶ ἃ ὑπέσχετο αὐτῷ ἀποληψόμενος ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ῆκοντα εἰδον, ῆσθησάν τε καὶ προςέθεον. 56. Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ εἰδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνικον, Ταῦτα, ἔφη, καὶ σέσωσται δι' ὑμᾶς τῆ στρατιᾶ καὶ παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῖν ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῆ στρατιᾶ. Οἱ μὲν οὐν παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες ἐπώλουν, καὶ πολλὴν είχον αἰτίαν. 57. Ξενοφῶν δὲ οὐ προςήει, ἀλλὰ φανερὸς ἢν οἴκαδε παρασκευαζόμενος οὐ γάρ πω ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο 'Αθήνησι περὶ φυγῆς. Προς

ελθόντες δε αὐτῷ οἱ ἐπιτήδειοι ἐν τῷ στρατοπέδφ ἐδέοντο μη ἀπελθεῖν πριν ὢν ἀπαγάγοι τὸ στράτευμα και Θίβρωνι παραδοίη.

CAP. VIII.

1. Έντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον καὶ ἀπαντῷ τῷ Ξενο. φωντι Ευκλείδης μάντις Φλιάσιος Κλεαγόρου υίος του τὰ ένύπνια έν Λυκείω γεγραφότος. Ούτος συνήδετο τῷ Ξενοφωντι ότι ἐσέσωστο καὶ ἡρώτα αὐτὸν πόσον χυυσίον έχοι. 2. Ο δ' αὐτῷ ἐπομόσας είπεν ή μην έσεσθαι μηδ' έφόδιον ίκανον οϊκαδε απιόντι, εί μη απόδοιτο τὸν ἵππον καὶ α άμφὶ αύτὸν είχεν. 3. 'Ο δ' αὐτῷ οὐκ έπίστευεν. Έπεὶ δ' έπεμψαν Λαμψακηνοί ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ έθνε τῷ Απόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην · ίδων δὲ τὰ ἱερεῖα ὁ Εὐκλείδης είπεν ὅτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ είναι χρήματα. 'Αλλ' οίδα έφη, ότι καν μέλλη ποτε έσεσθαι, φαίνεται τι έμπόδιον, έαν μηδέν άλλο, σὸ σαυτῷ. Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. 4. Ὁ δ' εἶπεν· Εμπόδιος γάρ σοι ο Ζευς ο Μειλίγιος έστι και έπήρετο εί ήδη ποτε θύσειεν, ώς περ οίκοι, έφη, είωθειν έγω ύμιν θύεσθαι καὶ όλοκαντεῖν. ΄Ο δὲ οὐχ ἔφη ἐξ ὅτου ἀπεδήμησε τεθυχέναι τούτω τῷ θεῷ. Συνεβούλευσεν ούν αὐτῷ θύεσθαι [καί] α εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσει» έπὶ τὸ βέλτιον. 5. Τη δ' ὑστεραία ὁ Ξενοφῶν προελθών εἰς 'Οφρύνιον έθύετο καὶ ώλοκαύτει γοίρους τῷ πατρίω νόμω καὶ έκαλλιέρει. 6. Καὶ ταύτη τῆ ἡμέρα ἀφικνεῖται Βίτων καὶ αμα Εὐκλείδης γρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι καὶ ξενοῦνταί τε τῷ Εενοφωντι καὶ ιππον ον εν Λαμψάκοι απέδοτο πεντήκοντα δαρεικών. ύποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἥκουον αὐτὸν ἥδεσθαι τῷ ἴππο, λυσάμενοι ἀπέδοσαν καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἤθελον ἀπολαβεῖν.

7. 'Εντεύθεν έπορεύοντο διὰ τῆς Τρφάδος, καὶ ὑπερβάντες τὴς Ιδην εἰς "Αντανδρον ἄφικνοῦνται πρῶτον εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Αυδίας εἰς Θήβης πεδιον. 8. 'Εντεύθεν δι' 'Ατραμυττίου καὶ Κερτωνοῦ παρ' 'Αταρνέα εἰς Καίκου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

Ένταῦθα δη ξενοῦται Ξενοφῶν πας Ἑλλάδι τῆ Γογγύλου τοῦ Ερετριέως γυταικὶ καὶ Γοργίωνος καὶ Γογγύλου μητρί. 9. Αυτη δ' αὐτῷ φράζει ὅτι ᾿Ασιδάτης ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ ἀνὴρ Πέρσης · τοῦτον ἔφη αὐτὸν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν

αν καὶ αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τὰ χρήματα εἶναι δε πολλά. Ταῦτα δὲ καθ ηγησομένους ἔπεμψε τόν τε αὐτῆς ἀνεψιὸν καὶ Δαφναγόραν, ὃν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. 10. Ἔχων οὖν ὁ Ξενοφῶν τούτους παρὶ ἐαυτῷ ἐθύετο. Καὶ Βασίας ὁ Ἡλεῖος μάντις παρὼν εἶπεν ὅτι κάλλιστα εἴη τὰ ἱερὰ αὐτῷ καὶ ὁ ἀνὴρ ἀλώσιμος εἴη. 11. Δειπνήσας οὖν ἔπορεύετο τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα μίλους λαβὼν καὶ πιστοὺς γεγνημένους διὰ παντὸς, ὅπως εὖ ποιήσαι αὐτούς. Συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι βιασάμενοι εἰς ἔξακοσίους οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος, ὡς ετοίμων δη χρημάτων.

- 12. Έπεὶ δὲ ἀφίκοντο περὶ μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ ὅντα ἀνδριάποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν ᾿Ασιδάτην αὐτὸν λάβοιεν καὶ τὰ ἐκείνου-13. Πυργομαχοῦντες δ ἐπεὶ οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὴν τύρσιν, ὑψηλὴ γὰρ ἦν καὶ μεγάλη καὶ προμαχεῶνας καὶ ἄνδρας πολλοὺς καὶ μαχίμους ἔχουσα, διορύττειν ἐπεχείρησαν τὸν πύργον. 14. Ὁ δὲ τοῖχος ἢν ἐπὶ ἀκτὼ πλίνθων γηίνων τὸ εὐρις. Ἦμα δὲ τῆ ἡμέρα διορώρυκτο καὶ ὡς τὸ πρῶτον διεφάνη, ἐπάταξεν ἔνδοθεν βουπόρω τις ὀβελίσκω διαμπερὲς τὸν μηρὸν τοῦ ἐγγυτάτω τὸ δὲ λοιπὸν ἐκτοξεύοντες ἐποίουν μηδὲ παριέναι ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι. 15. Κεκραγότων δ αὐτῶν καὶ πυρσευόντων ἐκβοηθοῦσιν Ἰταβέλιος μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμην, ἐκ Κομανίας δὲ ὁπλῖται ᾿Ασσύριοι καὶ Ὑρκάνιοι ἱππεῖς καὶ οὖτοι βασιλέως μισθοφόροι ὡς ὀγδοήκοντα, καὶ ἄλλοι πελτασταὶ εἰς ὀκτακοσίους ἄλλοι δ ἐκ Παρθενίου, ἄλλοι δ ἐξ ᾿Απολλωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον χωρίων καὶ ἱππεῖς.
- 16. Ένταῦθα δὴ ὧρα ἢν σκοπεῖν πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος καὶ λαβόντες ὅσοι ἢσαν βόες καὶ πρόβατα ἥλαυνον καὶ τὰ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι οὐ τοῖς χρήμασιν οὕτω προςέχοντες τὰν νοῦν, ἀλλὰ μὴ φυγὴ εἴη ἡ ἄφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἴ τε πολέμιοι θρασύτεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι τῦν δὲ ἀπήεσαν ὡς περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι. 17. Ἐπεὶ δὲ ἑώρα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τοὶς Ελληνας, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπικειμένους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βία τῆς μητρὸς ἔχων τὴν εαυτοῦ δύταμιν, βουλόμενος μετασχεῖν τοῦ ἔργου συνεβοήθει δὲ καὶ Προκλῆς ἐξ ΄Αλισάρνης καὶ Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δαμαράτου. 18. Οἱ περὶ Ξενοφῶττα ἐπεὶ πάνυ ἤδη ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν τοξενιώτως

καὶ σφενδονῶν, πορευόμενοι κύκλο, ὅπως τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ τῶν τοξευμάτων, μόλις διαβαίνουσι τὸν Κάϊκον ποταμὸν, τετρωμένοι ἔγγὺς οἱ ἡμίσεις. 19. Ἐνταῦθα καὶ ᾿Αγασίας Στυμφάλιος λοχαγὸς τιτρώσκεται, τὸν πάντα χρόνον μαχόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους Καὶ διασώζονται ἀνδράποδα ὡς διακόσια ἔχοντες καὶ πρόβατα ὅσον θύματα.

20. Τη δε ύστεραία θυσάμενος ὁ Ξενοφῶν εξάγει νύκτωρ πᾶν τὸ στράτευμα, ὅπως ὅτι μακροτάτην ἔλθοι τῆς Αυδίας, ὡςτε μὴ διὰ τὸ ἐγγὺς εἰναι φοβεῖσθαι, ἀλλ' ἀφυλακτεῖν. 21. ΄Ο δ' ᾿Ασιδάτης ἀκούσας ὅτι πάλιν ἐπ' αὐτὸν τεθυμένος εἴη Ξενοφῶν καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι ῆξοι, ἐξαυλίζεται εἰς κώμας ὑπὸ τὸ Παρθένιον πόλισμα ἐχούσας. 22. Ἐνταῦθα οἱ περὶ Ξενοφῶντα συντυγχάνουσιν αὐτῷ καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τοὺς ἴππους καὶ πάντα τὰ ὅντα καὶ οῦτω τὰ πρότερα ἱερὰ ἀπέβη. 23. Ἔπειτα πάλιν ἀφικνοῦνται εἰς Πέργαμον. Ἐνταῦθα τὸν θεὸν οὐκ ἢτιάσατο ὁ Ξενοφῶν συνέπραττον γὰρ καὶ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ὡςτε ἐξαίρετα λαμβάνειν καὶ ἵππους καὶ ζεύγη καὶ τᾶλλα ὡςτε ἰκανὸν εἶναι καὶ ἄλλον ῆδη εὐ ποιεῖν. 24. Ἐκ τούτου Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στράτευμα καὶ συμμίξας τῷ ἄλλφ Ἑλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Φαρνάβαζον.

25. "Αρχοντες δε οίδε τῆς βασιλέως χώρας ὅσην ἐπήλθομεν. Αυδίας 'Αρτίμας • Φρυγίας 'Αρτακάμας • Αυκαονίας καὶ Καππα δοκίας Μιθριδάτης • Κιλικίας Συέννεσις • Φοινίκης καὶ 'Αραβίας Δέρνης • Συρίας καὶ 'Ασσυρίας Βέλεσυς • Βαβυλῶνος ' Ρωπάρας • Μηδίας 'Αρβάκας • Φασιανῶν καὶ 'Εσπεριτῶν Τηρίβαζος • Καρδοῦχοι δε καὶ Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι καὶ Μάκρωνες καὶ Κόλχοι καὶ Μοσσύνοικοι καὶ Κοῖται καὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι • Παφλαγονίας Κορύλας • Βιθυνῶν Φαρνάβαζος • τῶν ἐν Εὐρώπη Θρακῶν Σεύθης.

26. 'Αριθμός δε συμπάσης της όδου της άναβάσεως και καταβάσεως σταθμοί διακόσιοι δεκαπέντε, παρασάγγαι χίλιοι έκατὸν πεντήκοντα πέντε, στάδια τριςμύρια τετρακιςχίλια έξακόσια πεντήκοντο. Χρόνου πληθος της άναβάσεως και καταβάσεως ένιαυτὸς και τρεϊς μηνες.

NOTES.

BOOK I.

CHAPTER I.

1. Augetov, Darius Ochus or Nothus (róθος), so called because he was an illegitimate son of Artaxerxes. He was the second king of Persia bearing that name. The following is a tabular list of the Persian monarchs, with the length of their respective reigns, from the Medo-Persian union to the termination of the empire.

B. C.	NAMES,	YRS.	MOS.	B. C.	NAMES.	YRS.	MOB.
529 522 521 485	C yaxares II. Cyrus Cambyses Smerdis Darius Hystaspis Xerxes I. Artaxerxes Longimanus	2 7 7 36 21	5 7	404 358 337	Xerxes II. Sogdianus Darius Nothus Artaxerxes Mnemon Darius Ochus Arses Darius Codomanus	19 46 21 2	7

After the disastrous expedition of Xerxes I. into Greece, the kingdom gradually declined until it was subverted by Alexander the Great. Many of the kings, were weak, cruel, and licentious.—— Παρυσάτιδος, Parysatis, both sister and wife of Darius.—— Αρταξέρξης, Artaverxes, surnamed Mnemon from his retentive memory. He died in the ninety-fourth year of his age, being assassinated, as some say, by his son Ochus, while others affirm, that he died of a broken heart in consequence of the unnatural treatment which he received from his sons. —— Κῦρος, Cyrus, generally styled "the Younger" to distinguish him from the elder Cyrus, whose history is given in the Cyropædia.——
μεν δε. "These particles," says Butt. (§149. p. 426,) "serve to form a connexion, like our indeed——but; yet are far more frequently employed than these English particles, which usually require a strong are

uthesis, while $\mu\ell r$ and $\delta\ell$ only place two propositions or clauses in a connexion, which with us is either not expressed at all, or at most by but alone." Cf. Mt. § 622; Rob. Lex. art. $\mu\ell r$; Vig. p. 200. In this place $\delta\ell$ is continuative, so that the force of $\mu\ell r$ cannot well be given in Eng.—' $E\pi\ell i$ $\delta\ell$. Here $\delta\ell$ is also continuative. Cf. Butt. §149. p. 425.— $\ell\beta\alphai\lambda\ell\tau\delta$, he willed, i. e. directed.— $\tau\hat{\omega}$ $\pi\alpha i\delta\epsilon$. For the construction, Cf. S. § 158. 1.

- 2. nor serves in this place to express the external connexion between the sentences. - παυών έτύγχανε, happened to be present. Cf. Butt. § 144. N. 8; Mt. § 263. 3. δ. — ἀπὸ τῆς ἀοχῆς, from the satrapy. $dox \eta$, beginning, is here used in a tropical sense to designate the country of which Cyrus was satrap. "Sæpissime dicitur de natione vel regione imperio satrapæ subjecta." Sturz.— ἐποίησε, ἀπεθειξε. The aor. used for the pluperf. Cf. Mt. § 497. Obs.; Butt. § 137. N. 1; S. § 212. N. 1. The title σατράπης seems to have been bestowed upon a governor in his civil, and στρατηγός in his military capacity.—Καστωλοῦ. In the Persian provinces certain plains were designated for military reviews, or the transaction of any business, which required the assemblage of large bodies of men. The plain of Castolus was in Lydia. - 'Arafalrei is used of a journey to a celebrated city, or, as in the present instance, from the sea coast into the interior. — Tiggaqiorne, Tissaphernes, the same who announced to Artaxerxes the revolt of his brother. He commanded the left wing of the royal forces at Cunaxa, and for his good conduct on that oc casion, was rewarded with the hand of one of the king's daughters-He was mean, perfidious, and cruel, and at last came to an end worthy of his crimes, being beheaded by the king for his ill success in opposing Agesilaus. — ώς φίλον. " quem (inductus hominis versuti simulatione) amicum sibi putabat." Krūg. Cf. έφοβοῦντο ώς ενέδοαν οὖσαν, V. 2. §30, where ώς has the same force. — καὶ δὲ, and also. όπλίτας. Cf. N. I. 2. § 2. — Παβράσιον. The Parrhasii were a people of Arcadia.
- 3. κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν, was established in the kingdom. "rex tactus est." Krüg. "regno potitus est." Sturz. κατέστη signifies rest in a place, yet has here the idea of motion from its construction with εἰς. Cf. Mt. § 578. a.— διαβάλλει τὸν Κῦφον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβονλεύοι αὐτῷ, accuses Cyrus to his brother of plotting against him. δ.α. βάλλει, traduces; a trop. signification from the primitive meaning of the word, to transport, carry over, etc. Hence to deliver over to any one in words, to inform against one; from which is derived the specific signification to accuse falsely, probably from the well known fact, that an informer often calumniates those whom he accuses.—"O δὶ, i. e. the king. The article here to the demons. pron. Cf. Butt. § 126. 4; S. 5 142.— τε καὶ, and also. "When τέ and καί are wined in the same

member of sentence, τέ is copulative and καί rugmentative." Vig. p. 195. Cf. Britt. §149. p. 424. The king not only lent an ear to the talse accusation made against his brother, but even went so far as to apprehend him. — ως ἀποκτενῶν, in order to put him to death. The fut. part. with ως marks intention or purpose. Cf. Mt. § 568. For the facility with which the Greeks could avail themselves of participles, where we should be obliged to employ verbs, cf. Butt. § 144. 1. 2; S. § 222. ...— ἐξαιτησαμένη αὐτὸν, having by her entreaties obtained his pardon: lit. having begged him off for her own sake. For this reflexive signification of the middle voice, ct. Mt. § 492. b; S. § 207. 2. Parysatis had an almost unbounded influence over Artaxerxes.

- 4. $\omega_S \stackrel{?}{\alpha} \pi \bar{\eta} \wr \partial \varepsilon$, as he went away. ω_S is here used as a particle of past time. Cf. Mt. § 628. 4. It also serves to introduce the cause of the subsequent conduct of Cyrus. $\stackrel{?}{\alpha} \pi \omega_S \mu \dot{\eta} \pi \sigma \tau \varepsilon \stackrel{?}{\epsilon} \tau_i$, how never after that never for the future. $\stackrel{?}{\epsilon} \pi \dot{\iota} \tau \ddot{\phi} \stackrel{?}{\alpha} \delta \varepsilon \iota \phi \ddot{\phi}$, in the power of his brother. For this use of $\stackrel{?}{\epsilon} \pi \dot{\iota}$, cf. Mt. § 585. b; Vig. p. 237. IX. $\stackrel{?}{\alpha} \tau \dot{\tau} \stackrel{?}{\epsilon} \kappa \varepsilon \iota v \sigma v$, instead of him.— $\mu \dot{\tau} \dot{\tau} \stackrel{?}{\delta} \dot{\eta}$, moreover. Cf. Vig. p. 202; Hoog. p. 107. II.— $\stackrel{?}{\tau} \pi \ddot{\eta} \varrho \chi \varepsilon \tau \ddot{\phi} \stackrel{?}{\kappa} \kappa \dot{\nu} \varrho \omega$, favored Cyrus, i. e. espoused his cause and favored his designs.
- 5. ὅστις—πάττας. A plural antecedent may be followed by the elative singular, when any one of the preceding number is referred to, without being specifically designated. Cf. Mt. § 475. a. τῶν παρὰ βασιλέως, lit. of those from the king, i. e. the king's courtiers, or messengers. Cf. Vig. p. 249. I. Krüg. says, that by a kind of attraction, τῶν παρὰ βασιλέως = τῶν παρὰ βασιλέι παρὰ βασιλέως. Cf. Mt. § 596. οὖνω διατιθείς, thus disposed (by his favors). καὶ τῶν παρὶ ἐαντῷ δὶ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο ὡς, is put by attraction for, ἐπεμελεῖτο ὡς οἱ βάρβαροι κ. τ. λ. Cf. Butt. § 154. 6; Mt. § 296. εὖνοῖκῶς ἔχοιεν αἰτῷ, might be favorably disposed towards him. ἔχειν with adverbs lit. signifies, to have one's self, to be circumstanced = εἶναι, to be; e. g. καλῶς ἔχει, it is well; ἀδυνάτως ἔχειν, to be unable. Cf. Butt. p. 442; Vig. p. 55. He wiselv began his warlike preparations, by making his subjects grood soldiers and zer lous friends.
- 6. The course which Cyrus adopted to strengthen his army by inviting the Greeks to join his standard, was well planned, and in the issue would have crowned his arms with success, had he not fallen at Cunaxa in the moment of victory. The manner in which he eluded the sagacity of his enemies, while raising these forces, shows him to have been a consummate politician as well as an able commander.—

  dirajur, force, abstract for concrete. The article is here employed either because the achievments of the Greek forces are the principal theme of the subsequent books, or from the notoriety of their connexion with the expedition of Cyrus. If S. § 139. N. 1.—— a publicate delivation

επικουπτόμενος, as secretly as possible. ώς with the superlative, is often joined with words signifying ability, possibility, etc. § 461; S. § 228. The reason for this secrecy is given in the next clause --- ετι like ως strengthens the superlative. Cf. Butt. § 149 p. 423 S. § 228. — οπόσας.... ξκάστοις. The order is παρήγγειλε τοῖς φρουυάρχοις έκαστοις τῶν φυλακῶν ὁπόσας εἶχε κ. τ. λ. Cf. V. 4. § 30, for an exumple of the same construction. —— qulanas, guards, abstract for concrete, a figure of such frequent occurrence as to require no farther notice except in special cases. — ardeas Helonorynglous, Peloponnesians, i. e. Lacedemonians, who inhabited a part of the Peloponnesus, and were at that time the most powerful state in Greece. —— we enβουλεύοντος Τισσαφέρνους, under pretence that Tissaphernes was plotting, or because (as he pretended) Tissaphernes was plotting. Krug. says, that ώς is used here, de re quæ prætextitur, and makes ώς ἐπιβουλεύοντος = προφασιζόμενος ότι επιβουλεύοι. For the construction of with the part. cf. Mt. § 568; Butt. § 145. N. 5; S. § 192. N. 2. The student should carefully mark the uses and significations of this particle. — γάρ in the next clause introduces the reason why Tissaphernes might be supposed to have designs upon those cities, viz. because they anciently belonged to him but had then revolted to Cyrus γάο, for, " never stands at the beginning of a proposition, but instead of it xal yas is employed like etenim in Latin. The proposition of which that with yau assigns the cause is often omitted, it being so easily understood that it is passed over by the speaker in the vivacity of his discourse." Mt. § 615. — Hoar. The imperf. is frequently used for the pluperf, when it signifies the long continuance or frequen repetition of an action. Cf. II. 1. § 6; VI. 3. § 22.—τὸ ἀρχαῖον, formerly long before. The neut art is put adverbially with adjectives and substantives. Cf. Mt. § 283; Butt. § 125. N. 5; Vig. p. 12. — Μιλήτου. For an interesting sketch of this Ionian city, cf. Anth. Clas. Dict.

7. προσισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, perceiving beforehand that (certain of the citizens) were forming the same design. For the construction of βουλευομένους, cf. S. § 222. 2. By supplying τινας and joining it with βουλευομένους to ἐν Μιλήτω, the statement will harmonize with the one made, I. 9. § 9. — ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον defines τὰ αὐτὰ ταῦτα in the preceding clause. Cf. Mt. § 532. d. A word or clause thus added by way of explanation is called epexegetical. — ὑπολαβων, receiving, i. e. taking under his protection. — τοὺς φεύγον τας, the exiles. φεύγω among other significations has this, I am an exile. Hence the pres. part. φευγων, — one who tives in exile, an exile. πατάγειν, to restore. κατά in composition often signifies return or ι estitution. Cf. Vig. p. 246. — τοὺς ἐκπεπτωκότας, those who had ocenomiched — the exiles. — ἄλλη πρόφασις, απόλετ pretext.

- 8. αδελφός ών αὐτοῦ δοθηναί οί, for δοθηναί οί αδελφῷ ὅντι αδτοῦ. αδελφός is in the nominative by attraction with αὐτός the omitted sucject of \$\frac{1}{2}\xi\text{lov.} \rightarrow \delta_0 \text{Trat oi, should be given to him, i. e. placed under his command. - μαλλον η, rather than. - ξπιβουλή, snare, plot. alσθάνομαι is more usually constructed with the accusative. Cf. Mt. § 349. Obs. 2. — πολεμοῦντα, by carrying on war. The participle frequently expresses the means by which the principal action is performed. Cf. Mt. § 558; Vig. p. 114. — άμφὶ τὰ στρατεύματα δαπανᾶν, would expend his treasures upon his troops. So Sturz, Bornemann, and Poppo. - οὐδὲν ἤχ θετο, was not displeased = was highly pleased. The affirmation of a thing by a denial of the contrary, is a rhetorical figure of frequent occurrence called litotes. It could not be otherwise than grateful to the king to learn, that his ambitious brother was expending his strength and treasures in petty strifes with the satraps of his realm. For the construction of η θετο αὐτῶν, cf. Mt. δ 348; Butt. § 132. 5. 3. — καὶ γὰρ, for also, introduces another reason for the unconcern of the king. - yeyrou érous δασμούς, the established tribute. - τῶν πόλεων ὧν stands for τῶν πόλεων ἃς. The relative, which in respect to its own verb should be put in the accusative, is put by attraction in the gen, or dat, according to the case of the noun or pronoun to which it refers. Cf. Butt. § 143.3; Mt. § 473; S. § 151.1. These cities were the ones taken from Tissaphernes. In the next clause they are spoken of as still being held by him, inasmuch as they had been given him by the king, and were only temporarily in the possession of Cyrus.
- 9. Χεδρονήσω, i. e. the Thracian Chersonesus. τῆ καταντιπέeas. When the noun is followed by the adjunct, the article is repeated, and if the adjunct be an adverb, it thus becomes an adjective. Cf. Butt. § 125. 3. 6; Mt. § 272. a. — 'Αβύδου. Adverbs of place are followed by the gen. Cf. Mt. § 324. Abydos was a city of Mysia lying S. E. of the Hellespont. It was the scene of the fable of Hero and Leander. — $\tau \acute{o} r \delta_{\epsilon}$ is formed from the article by appending the enclitic δέ. — φυγάς, an exile. The reason of his banishment is given, II. 6. §§ 1-4. ἢγάσθη expresses the idea of admiration a little more strongly than its equivalent & aumage. — re-xai, both-and. — dagenzois. The daric was a Persian gold coin, "stamped on one side with the figure of a crowned archer kneeling upon one knee, and on the other with a sort of quadrita incusa or deep cleft." It is supposed by some to have received its name from Darius Hystaspis. It appears from I. 7. § 18, that 3000 daries = ten talents. A talent contained 60 mine or 6000 drach mæ (cf. N. I. 4. § 13), which would make a daric = twenty drachmæ, or \$5. 5186, computing from the value of the old attic drachma (cf. N. I. 4. § 13), and \$3.3044, taking the later value of the drachma as the stand-Hussey (Ancient Weights. &c. VII. ?) estimates the daric as

containing on an average about 123. 7 grains of pure go d, and therefore $=\frac{123.77}{5.79}$ of a sovereign, or about 1l. 1s. 10d. 1.76 farthings = \$4. 871, thus making the coin worth considerably more, reckoned by comparison with gold money of modern times, than if computed from the drachina. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p 314. — and τούτων τῶν χυημάτων. Matthiæ (§ 572) says, that ἀπό generally expresses that from which something proceeds as being its effect. It marks also, the mediate origin or instrumental source of an action. The gold which Clearchus received, was a mediate instrument in raising the troops, while Cyrus who furnished it was the primary cause. - Tois Θοαξί, dat. after ἐπολέμει. Cf. Butt. § 133. 2. 1; S. § 195. 1. Virg. Ec. V. "solus tibi certet Amyntas." — ὑπλο Ελλήσποντον, on the iπέο in the same sense is followed by the gen. II. 6. § 2. VII. 5. § 1. Cf. Mt. § 582. — ωφέλει τοὺς Ελληνας. Cf. Butt. § 131. N. 1; Mt. § 411. 4. The Greeks here spoken of inhabited the country bordering on the Hellespont. Cf. Έλλησποντικαὶ πόλεις, infra. — ξκοῦσαι, of their own accord. — σ αν ούτω, and thus also. αν in its disjunctive use signifies a repetition of the same thing. Cf. Butt. p. 430; Hoog. p. 24. — τρεφόμενον ελάνθανεν αὐτῷ, was secretly (i. e. unknown to the king) maintained for him. For the use of the part. with than Darer, cf. N. on I. 1 & 2.

10. ξένος, lit. a stranger, but here taken in the sense of one who has formed a league of hospitality with another; a thing which in ancient times was frequently done by persons living in different cities and countries. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 490. — εἰς διαχιλίους, to the number of 2000. — ξένος, foreign troops, mercenaries. The practice of hiring foreign troops, was quite common in the times of our historian, especially with the Persian kings and satraps. — ὡς οῦτω περιγενόμενος ἄν, = ὅτι οῦτως ἄν περιγένοιτο (Butt. § 139 14; S. § 222. 6), that thus (i. e. with the assistance of these mercenaries) he might subdue. ὡς followed by a part. introduces a reason for what precedes, and may be rendered, in the expectation that. Cf. Mt § 568. 1. περί gives to γίγνομαι the idea of superiority, conquest. Cf. Vig. p. 255. — πρόσ θεν — πρὶν, priusquam, before—that. — καταλύσας, sc. τὸν πόλεμον, to terminate (the war), i. e. to make peace.

11. ἐπὶ Πεισίδας. Dindorf edits εἰς Πισίδας, but the weight of authority appears to be in favor of the reading which I have ε dopted.

— ὡς βοιλόμενος, (pretending) that he wished. Cf. N. § 6. Pisidia was a mountainous country, having Phrygia on the west and north. Isauria on the east, and Pamphylia on the south. Its inhabitants seldom paid tribute or homage to the Persian kings.

— ὡς πράγματο παρεχόντων τῶν Πεισιδῶν, because (as he said) the Pisidians were infesting. πράγματο παρέχειν τινί — negotia facessere alicui. to give

trouble to one. — ώς πολεμήσων. Cf. N § 5. ως is here ased, de re prætexta.

CHAPTER II.

- 1. Έπει δ εδόχει ήδη αὐτῶ, when now it seemed good to him = when he had now letermined. ¿δόκει = καλον ¿δόκει. Cf. II. 1. § 2. arω. upward, i. e. into the upper countries of Asia, or those removed from the seaboard. Cf. N. I. 1. δ 2. — την μεν πυόφασιν εποιείτο ώς βουλόμετος, he pretended that he wished or that his design was. Krüger says, that μέν here responds to something understood, viz. τη δ'άληθεία επί τον βασιλέα ο στόλος ήν. - ώς in ώς επί τούτους is used de re prætexta. — ἐτταῦθα. Zeune interprets: illuc, in illum locum ubi sunt Pisidæ. Weiske: illic, in sua ditione. Kruger thinks that Sardis is meant, and refers to § 4. — παραγγέλλει is here followed by the dat. with the infin. --- ourallayers, having become reconciled, either by asking pardon, or, as here, by granting it. — ο είχε στράτευμα. The antecedent is often, in case of attraction, placed after the relative and in the same case. Cf. Mt. § 474. a; Butt. § 143. 2; S. § 151. 3. ἀποπέμψαι. Aristippus sent Menon as his substitute. See I. 2. § 6. - ος αιντῶ προεστήκει, who commanded for him. αιντῷ is here used in a sense, which grammarians call Dativus Commodi. Cf. Butt. p. 368. προεστήκει, has the signification of the imperf. Cf. Butt. § 107. II. 2; S. δ 209. N. 4. — ἐν ταῖς πόλεσι, i. e. the cities spoken of, I. 1. δ 6. — ξενικοῦ, sc. στρατεύματος. — λαβόντα. In the preceding clause it is λαβόντι. If the leading verb by itself governs another case than the accusative, either that case or the accusative may accompany it, when the infinitive follows. Cf. Mt. § 537; S. § 158. N. 4. See also N. II. 1. § 2.
- 2. δὲ καὶ, and also. πολιοφκοῦντας. Cf. I. 1. § 7. ἐκέλευσε. Cyrus summoned (ἐκάλεσε) his troops from Miletus; but the exiles over whom he had no authority, he incited (ἐκέλευσε) by promises to join him in his expedition. εἰ καλῶς καταπράξειεν ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, if he was successful in the object of his expedition. καταπράξειεν. 1 aor. opt. act. Æol. for καταπράξαι, a form often found in this author, and therefore requiring no further notice. ἐφ' ἃ, i. e. ταῦτα ἐφ' ἃ. Cf. S. § 150. 5. παύσασθαι. The aor. is here used for the fut. to denote the certainty of the action. Cf. Mt. p. 845.; S. § 212. 2. See alse II. 3. § 20; VI. 5. § 17. οἴκαδε. The enclitic δέ is appended to an unchanged form of the accus. In οἶκα, the α comes from an implied nom. OIE. Cf. Butt. § 116. N. 2; S. § 121. N. 3. παρῆσαν, εκτης Cf. N. on κατίστη, I. 1. § 3.

- 3. Σενίας μεν δη, so then Xenias. μέν δή, is used in entering upon a subject after something premised or prefatory. Cf. Vig. p. 202. IX; Hoog. p. 107. III. — παρεγένετο, sc. αὐτῷ, i. e. to Cyrus. By its construction with els, motion is implied in mageriero. Cf. N. I. 1. § 3. όπὶζιας. The Grecian infantry was composed of, 1. οπλίται, heavy armed, who in addition to their full armor were distinguished for a large shield (onlor) which they bore: 2. nelvagral, targeteers, bearing lighter arms and small round bucklers (πέλται): 3. ψιλοί, light armed, who used missile weapons and were employed chiefly as skirmishers. Cf. Fisk's Man. Clas. Lit. p. 521; Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 90. —— Fxwr, in this and similar places, may be translated by the preposition with. --- els rereaxingullous, about four thou-"With numerals eig generally means about." S. § 172. γυμνήτας, light armed, from γυμνός, pp. naked or poorly clad. Hence it was applied to the light armed soldiers, who were naked in respect to the shield and thorax, which protected the ὁπλῖταί. — ώς πενταxoolovs, about five hundred. ως joined with numerals signifies nearly about. Cf. Hoog. p. 189. XIV. — ὁ Μεγαφείνς. Megaris was a small district situated between Athens and Corinth, of which Megara was the capital. - els τριακοσίους ... παρεγένετο. I have followed the reading which from four of the best Mss. has been adopted by Dind. and Poppo. The more usual reading is εἰς ἐπτακοσίους ἔχων ἄνδρας παgeγένετο, and is followed by Born. Krug. and Long. It must be confessed that this would make the sum total agree with that of Xenophon given in § 9, but the Ms. authority upon which it rests is too doubtful to warrant its adoption. — τ δε καλ οδιτος κ. τ. λ. δε is here a general connective, while xai-xai, both-and, connect of ros and is Σωκράτης. τῶν στρατευομένων follows $\tilde{\eta}_r$, because the sense of the verb is limited to a part. Cf. Mt. § 322.7; S. § 175.
- 4. Οὐτοι μὲν εἰς κ. τ. λ. Some auxiliary forces joined him on the march. Cf. infra, §§ 6, 7.—Σάρδεις, Sardis, the capital of Lydia, situated at the foot of Mt. Tmolus, on the river Pactolus. Cyrus made it the capital of his satrapy. It is celebrated also as being the seat of one of the seven churches in Asia. δέ in the next sentence is adversative, i. e. it introduces something opposed to what has gone before. Diodorus attributes to Alcibiades the betrayal of the design of Cyrus, and both Plut. and Corn. Nep. repeat the same in their histories of his life. μείζονα. The Attics not unfrequently use the uncontracted form of the comparative. τὴν παρασκευὴν, the armament τὸς βασιλέα, to the king. ὡς = εἰς. "It is always placed before nouns de" μα intelligent objects." S. § 172. ἡ ἐδύνατο τάχιστα = ὡς σίνατο τάχιστα.
  - 5 Kai fanileis uer on, and then indeed the king. would to

This word signifies to incite, impel, and intrans. to rush on. It happily expresses the haste with which Cyrus commenced his long and perilous expedition. — ora & uois, day's marches: lit. stations, halting places. where travellers or soldiers rest for the night. The Schol. defines σταθμός· στρατιωτική κατάλυσις. — παρασάγγας, parasangs. The precise length of the Persian parasang is difficult to be ascertained. Dr. Jahn (Bib. Arch. § 113. X.) makes it about four Eng. miles. Rennell estimates t 2.78 British miles. According to Strabo, some reckoned it at 60, others at 40, and others at 30 stadia. Xenophon reckons it at 30 stadia, since he says (II. 2. § 6), that 16050 stadia= 535 parasangs, and 16050 + 535 = 30. So Herodotus, II. 6. diracas δὲ ὁ παρασάγγης τριήκοντα στάδια. As it respects the καί before δύο, the general rule is that, if the smaller of two numbers stands first, the two are joined by xal; but if the greater precedes, the conjunction is So we say two and twenty, or twenty-two. Here there is a deviation from this rule. Cf. Mt. § 140. - τον Μαζανδρον ποταμόν. The Mæander has its sources near Celænæ (cf. §7 below), and forming a common boundary between Lydia and Caria, falls into the Ægean sea, below the promontory of Mycale. Its windings are so numerous, that it has become a common epithet for whatever is winding or mazy. Its modern name is Mendere. $---\pi \lambda i \theta \rho \alpha$. The $\pi \lambda i \theta \rho \alpha r = 100$ ft. - επην εζευγμένη. A part, with ελμί or its compounds is sometimes used instead of the verb of the part. Cf. Vig. p. 117. IX.

- 6. εἰς Κολοσσὰς. Colossæ was a city of Phrygia Major, on the river Lycus near its junction with the Mæander. To the church planted there, Paul addressed one of his epistles. πόλιν ολκουμένην, an inhabited city. This epithet is added, because on the route of Cyrus were many deserted towns. καὶ ἡκε. For καὶ we have ἐν αἰς, Ι. 2. § 10, and ἐν δὲ ταύταις, ΙΙ. 5. § 1. Λόλοπας καὶ Λὶνιᾶνας καὶ ᾿Ολυν θίους. The Dolopians and Ænianes were Thessalian tribes separated by Mt. Othrys. The Olynthians were a people of Macedonia. It was probably to await the arrival of these forces, that Cyrus turried so long at Colosse.
- 7. Κελαινάς, Celænæ, a city lying in the south-west part of Phrygia, and formerly its capital. βασίλεια, an adj. from βασίλειος, ον, here used as a subst. plur. for sing. παφάδεισος. Dr. Robinson in his excellent Lex. N. T. remarks, that "this word seems to have had its origin in the languages of Eastern Asia, and has the general signification, a garden planted with grass, herbs, trees, for ornament and for use, and is applied to the pleasure gardens and parks with wild animals around the residences of the Persian monarchs and princes." That these paradises were frequently of great extent is evident from the fact that Cyrus reviewed his army in this one (cf. §%), and in

- another (II. 4. § 16) the Greeks heard that a large army was assem bled. ἀπὸ ἔππου, on horseback. Cf. Mt. § 572. So ex equo pugnare. Liv. I. 12. γυμνάσαι, to exercise lit. to exercise naked, as was done by those who practised in the public or private gymnasia, unless as in some instances was the case, they were merely covered by the short χιτών. With ἐαυτόν this verb may be rendered, to exercise; with τοὺς ἔππους, to train. ὁπότε—βούλοιτο. When reference is had to a past action not limited to a precise point of time, but repeated by different persons, or in different places, the optative is put with ὁπότε and other particles of time. Cf. Butt § 139. N. 6; Mt. § o21. ἐκ τῶν βασιλείων, in the palace, i. e. in the enclosure of the palace. ἐκ is used by accommodation or attraction, because the source (πηγαί) is not only a spring but a running stream.
- 8. μεγάλου βασιλέως, of the great king, a title given κατ' ἐξοχήν by the Greeks to the Persian kings. Xerxes, on his return from Greece, is supposed to have built the palace here spoken of. ἐπὶ ταῖς πηγαῖς, near the sources. ἐπὶ here denotes close proximity. Cf. ἐπὶ θαλάσση, V. 3. § 2. ὑπὸ τη ἀκυοπόλει, under the citadel. Xerxes also built a citadel, which, as it appears from this passage, overlooked the palace and served for its defence. ἐμβάλλει is an act. trans. used as a neut.; ἐαυτόν may in such cases be supplied. Cf. Mt. § 496. περὶ σοφίας, concerning music. i. e. in a trial of musical skill. Pindar and other ancient poets, called every art σοφία, and poets, musicians, painters, etc. σοφισταί. For an explanation of this fable of Marsyas and Apollo, cf. Anth. Clas. Dict.
- 9. ἡττηθεὶς, having been vanquished. 1 aor. part. dep. pass. of ἡττάομαι. Reference is had especially to the defeat he sustained at Salamis, which caused him to hasten precipitately across the Helles pont. ἡμέψας τριάκοντα. Cf. N. § 6 (erd). Κυῆτας. The Cretans were celebrated for their skill in archery, and in later times, for their gross immorality and odious vices. Cf. Polyb. 4. 17, and also Paul's quotation (Tit. 1: 12.) from Epimenides, one of their own poets. "Αμα δὶ καὶ Σωνίας που ἦν, and also at the same time Sosias came. οἱ σύμπαντις, joined to numerals, signifies all together, or, in all. Celænæ appears to have been the rendezvous for the army. Having now been joined by most of his forces, Cyrus proceeds with increased despatch, and by forced marches, endeavors to reach the king before he would have time to assemble a large army.
- 10. Πελτας. Peltæ. The site of this place was N. of the Mæander, in the valley and plain formed by the W. branch of that river.

   τὰ Δύκαια. "Sacrificiis factis Lycæa celebravit." Krūg. "Lappercalia institutis sacrificiis et ludis celebravit." Hutch. These games

were called Lycean, from Mt. Lyceus in the S. W. angle of Arcadia. where the Arcadians insisted that Jupiter was born. The same mountain was also sacred to Pan. From the well established worship of Pan in Arcadia, it is probable that these games were in honor This is also confirmed by the fact, that these festivals, when ntroduced into Italy by Evander, were changed in name only (being called Lupercalia), and were still sacred to Pan. Cf. Fisk's Man. Clas. Lit. pp. 434, 565, 571. — aywra, contests, games. — orlervides, flesh scrapers, used in baths for rubbing off the sweat and filth rom the body. Schneid. and after him Krüg. understand by this word, a kind of ribbon or fillet. But as Poppo justly observes, this would be a far less pleasing gift to the Grecian soldiers, than the strigiles, flesh scrapers, which they were accustomed to use in the bath. --- Κεραμῶν ἀγοψαν, the market place of the Ceramians, at or near he modern Kutahiah. This Ceramus which appears to have been situated in the north-east boundary of Phrygia, and according to Rennell due north of Celænæ, must not be confounded with a place of the same name in Mysia. Cyrus seems to have passed through these cities so much out of his route, in order to take in provisions. and stores for his long march. From Ceramus he persued a more lirect course to Babylon. — πρὸς τῆ Μυσία, next to Mysia. -

11. Καθστρου πεδίσε, i. e. the plain in which the city Caystrus was situated. Wilkinson in his Clas. Atlas locates it a little N. of Mt. Taurus. Rennell conjectures, that its site was near that occupied by the modern Sakli, a town where the roads from Constantinople, Brusa, and Smyrna, pointing towards Syria meet. He also remarks, that Cyrus had now entered the first of a series of valleys, formed by several parallel ridges connected with the greater chain of Taurus on the N. E. side, or that towards Phrygia and Cappadocia, which he quitted at the Pylæ Ciliciæ. --- μισθος πλέον. The gender of the adjective has reference to the gender implied in the substantive. Cf. S. § 137. N. 2. — ini rag orgas, at the gates, i. e. at the head quarters of Cyrus. — ελπίδας λέγων δίηγε, he was continually expressing (his) hopes (that he should soon be able to pay them). For the construction of διάγω with the participle, cf. Butt. § 144. N. 8; Mt. § 552; S. § 222. 4. — Solog or aribuerog = Solor or Excivor ἀνιᾶηθαι = δηλον ην ὅτι ἠνιᾶτο, it was evident that he was troubled. By a species of attraction, dillor town loses its impersonal form, and takes the subject of the following verb as its own subject. The verb in the dependent clause becomes then a participle. Cf. Mt. 68 297: 549. 5; Butt. § 151. 7; Vig. p. 33. VI. — οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου, for it was not in accordance with the character of Cyrus, or more by ofly it was not the character of Cyrus. Too's has in this place the signification of congruity. Cf. Vig. p. 257; Sturz Lex. Xen. The gen. of quality, custom, etc. is sometimes found without the preposition. Cf. Mt. § 316.—— ξχοντα agrees with ξκείνον understood, the subj. accus. of ἀποδιδόναι.

12. ἀφινιείται Ἐπύαξα. Krūg. surmises that she was sent by Syennesis. Wessel. ad Diod. XIV. 20 observes, that Σνέπτεσις was a name common to many of the Cilician princes. It was probably a title of dignity. — γυνη, a woman, here a married woman, wife. — δ οῦν introduces the consequence of the munificence of Epyaxa, viz. the payment of the troops. — ᾿Ασπενδίους, Aspendians. Aspendus was a populous city of Pamphylia, W. of Cilicia, situated on both banks of the river Eurymedon. Here Thrasybulus the Athenian general was slain. — ἐλέγετο δὲ καὶ συγγενέσθαι Κῦψον. The subject of the infinitive may be changed into the subject of the principal verb, (cf. πατορός μὲν δὴ λέγεται ὁ Κῦψος γενέσθαι Καμβύσεω, Cyr. I. 2. § 1); or remain unaltered as in the present instance. Cf. Mt. § 537. p. 931; And. and Stod. Lat. Gr. § 271. R. 2. συγγενέσθαι. An euphemistic expression.

13. Θύμβριαν. Hutch. thinks that this is the town, which, in Cyr. VI. 2. § 11, is called Θύμβραρα. — παρά την όδον, by the way. When it expresses the idea of rest or position, παρά is usually followed by the dative, but when the idea of previous motion is implied, it is fol lowed by the accusative. Butt. (§ 147. N. 3.) says that maga ror, in answer to the question where, must be rendered by, by the side of, the same as when followed by the dative. In such an instance, however, a previous coming to the place is strictly implied. - Mtoov, gen. of Mtδας, limits κρήνη understood. How this Phrygian king had for a time the power of converting into gold whatever he touched, and how his ears were changed into those of an ass, the student is referred to the account given in Anth. Clas. Dict. Some have supposed that he was king of the Bolyes in Thrace, and having migrated with his subjects to Asia Minor, the place where they settled, by a slight alteration of the 'etters was called Phrygia. Those who ado't this opinion make Thrace the scene of the story of Midas and Silenus.—iq in at which, where. "The dative int vo in a local sense, expresses particularly the idea of close by." Butt. § 147. N. 4. — Σάτυρον, i. e. Silenus. - olvo περάσας αὐτήν, having mixed it with wine, or according to our mode of expression, having mixed wine with it. regious, is the 1 aor. act. part. of κεράννυμι. Cf. S. § 118. K.

14. Τυριαϊον Tyriæum, a Phrygian city on the confines of Lycaonia. — βουλόμενος, willing, i. e. consenting.

15. ως νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, sc. τάττεσθαι, as they were accus somed to be marshalled for battle. αὐτοῖς depends on ¾ν understood

— στῆναι, to stand (in marshalled array). — Γκαστον, sc. στρατη γόν. Reference is had to the generals, such as Clearchus, Proxenus Menon, etc. — ἐπὶ τεττάψων, four deep. The depth of a battalion is its extent from front to rear, and is determined by the number of men in each file, or the number of ranks. The number of men in a rank constitute the width of a battalion. ἐπὶ is here used in a tactical sense. Cf. Vig. p. 235. III; Mt. § 584. Φ. — τὸ μὲν δεξιὸν, the right wing. It does not clearly appear, why Menon had this post of honor given him in preference to Clearchus unless it was done to flatter his pride and keep him in good temper. In the battle of Cunaxa, Clearchus commanded the right wing. — τὸ δὲ εὐώννμον, the left wing. εὐώννμος (εὖ, ὄνομα) is euphemistically used for ἀψιστεψός, left, sinister, a word of ill omen. — τὸ δὲ μέσον, the centre. Cf. S. § 138. 1.

16. our is here continuative, i. e. it marks the external connexion between the two sentences and may be rendered, then, so then. παυήλαυτον, rode by. ελαύνω lit. signifies to drive, impel forward, and is used in connexion with horses and chariots. With xarà ráfeig it may be rendered marched by. The in was a troop of horse, drawn up by the Thessalians usually in the form of an egg. An the numbered 64, although the term is often used for a party of horse of any number. Two such troops constituted the inilaggia, and eight of them the $i\pi\pi\alpha\alpha\alpha/\alpha$. Four of the last named made up the $\tau \in loc$ of the cavalry = 2048 men, and two $\tau i \lambda \eta$ the $i \pi l \tau \alpha \gamma \mu \alpha = 4096$ men. A τάξις was a division of infantry = 128 men; a σύνταγμα or two τάξεις = 256 men; α πεντακοσιαγχία or two συντάγματα = 512 men; a χιλιαργία or two of the last named = 1024; a μεραρχία or τέλος twice the preceding or 2048, which doubled made a $u\dot{\alpha}\lambda\alpha\gamma\xi = 4096$ men, the commander of which was called στρατηγός. Divisions however, of very different numerical strength were at various times designated by the name φάλαγξ. Cf. Man. Clas. Lit. p. 525; Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 91. — εἶτα δὲ τοὺς Ελληνας. It was a compliment to the Greeks, that instead of having them march by him in review, he rode along their ranks accompanied by the Cilician queen. — to apuatos, in a chariot. Ent is placed before the genitive in answer to the question where, and sometimes in the same sense before the dative. Butt. (δ 147. N. 4.) remarks that in respect to επί and κατά "observation and practice must do the greater part.' The same is true of most of the particles and prepositions of this noble language. The student should fix in his mind the literal signification of a word, and, in respect to its special application to a given passage, be guided by the context and that skill o' grammatical appliance, which is the result of critical and long continued study. - aquantite. Time

harmana.ca was a four-wheeled carriage, covered overhead and enclosed with curtains, used for the conveyance of females and children, and oftentimes men of high rank, when they wished to consult their case and pleasure. It was in a magnificent harmamaxa, the construction of which occupied two years, that the body of Alexander the Great was conveyed from Babylon to Alexandria. — κράνη, helmets, accus. plur. of xgáros—eos. Sometimes the helmet was made of leather Cf. xparn σχύτινα, V. 4. § 13. When the leathern basis of the helmet was strengthened or adorned with bronze or gold, it was called χαλκήρης, χουσείη, etc. When the basis was wholly metal, the helmet received the epithet, xgárn xalxã, Lat. cassis. It was usually adorned with a crest (λόφος) of hair or a tuft of feathers, according as the wearer wished to look terrible or handsome. - zerwas, tunics. This was an inner garment, reaching usually to the knees, and kept in its place by a girdle. — zrquidas, greaves. These extended from the foot to the knee, and were made of brass, or some more precious metal. The Roman ocreæ were usually plated with iron, and in later times were placed only upon the right leg. — dontoas, shields. The Grecian shield was usually round, and made of hides covered with plates of metal. For a fuller description of the shield, cf. Man. Clas. Lit. § 139; Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 245; Hom. Il. 18; 478, with Flax. Illus. In Felton's Iliad is a valuable and ornate discription of the shield of Achilles. —— Exxexa & aquéras, burnished, from xa θαίρω, to cleanse, and ix, from.

17. στήσας το άμμα, stopping his chariot. For this trans. signif. of έστημι, cf. Butt. § 107. II. p. 226. — φάλαγγος, -phalanx, here referring to the army drawn up in array. Cf. N. § 16. — gringac πέμψας. The conjunction is frequently omitted between participles. See Mt. § 557. 3. — πυοβαλέσθαι τὰ ὅπλα, to present their weapons. i. e. hold them forward as if they were going to fight. — επιχωυήσαι, to advance, as though against the enemy. — ξσάλπιγξε, sc. ο σαλπιγ. πτής. Cf. Mt. § 295. 1; Butt. §129. 8; S. § 157. N. 8. (2). ἐσάλπιγξε is an early form of the 1 aor. A later form is ἐσάλπισα. Cf. Butt. § 114. p. 300; S. § 118. Σ. — Έχ δὲ τούτου, then, after this. προϊόντων, sc. αἰτῶν. The part. in the gen often stands alone, when the subj. can be supplied from the preceding context. See Mt. § 563; Butt. § 145. N. 4; S. § 192. N. 3. For the construction of appropriate in the gen. abs. instead of προϊοΐσι in agreement with στρατιώταις, cf. Mt. § 561. — ιπο τοῦ αὐτομάτου, of their own accord, voluntarily. ἀπό expresses the manner in which an action is done, or the motive which produces it. Cf. Mt. § 573. p. 996. — ἐπὶ τὰς σαηνάς, i. e. the tents belonging to the Persians, for in the next section we find the Greeks returning to their own quarters (in tag sunving \$1.00).

18. ξφυγεν εκ της αξμαμαξης, fled away in her harmamaxa. So Cf. Mt. § 596. Zeune, Weiske and Krüger. But Lion. Schneider, Bornemann, and Poppo, interpret, leaped from her harmamaxa. (which was drawn by oxen or mules), in order to accelerate her flight -- οἱ ἐκ τῆς ἀγοςᾶς-ἔφευγον= οἱ ἐν τῆ ἀγοςᾶ ἐκ τῆς ἀγοςᾶς ἔφευγον, those in the market (i. e. the market people) began to flee away from the market, or more briefly, those in the market began to flee away. Cf. IV. 6. § 25; V. 7. § 17; VI. 2. § 18, et sæpe alibi. The årogá was a place in the camp where the sutlers or victuallers exposed their commodities for sale. ξφευνσε. The imperf. tense here marks the commencement of an action. Born., Dind., and Pop., following Schneid, edit Equyor. But Hutch, Weisk, Krüg., and others, rightly prefer the imperfect, as the flight could not be considered, uno quasi ictu absoluta. — συν γελωτι, on account of the flight of the barbarians. — $\tau \dot{\eta} \nu \lambda \alpha \mu \pi \rho \dot{\sigma} \tau \eta \tau \alpha$, the splendor, viz. of the arms and uniform. — την τάξιν, the order, martial appearance. — Κύρος δλ ησθη. The terror, with which this sham-fight of the Greeks struck the barbarians, gave to Cyrus an earnest of victory over the undisciplined hosts of his brother.

20. την ταχίστην όδον, the shortest way. The Cilician queen took the direct route to Tarsus by the S. E., while Cyrus with the main army took the N. E. route which was circuitous and more than twice the distance, in order (as Rennell remarks) to cross the Taurus at Dana or Tyana, where, by the contraction of the ridge, a very short passage was afforded into the plain of Cilicia. It will be seen that the marches between Iconium and Dana were very long. This may be accounted for, in his wish to be at the Pylæ Ciliciæ in season to take advantage of the diversion, intended to be made in his favor by the fleet and the detachment of Menon. This desire to secure the co-operation of his fleet will account also for the long marches between the river Pyramus and Issus (I. 4. § 1). — στρατιώτας

Mérων είχε. Under cover of being a guard of honor to Epyaxa, a body of troops was thus introduced into the heart of Cilicia. Its effect upon Syennesis is given in the next verse. —— Καππαδοκίας, Cappadocia, an interior country of Asia Minor, N. of Cilicia, celebrated for the excellence of its wheat and horses, and the dullness and vice of its inhabitants. The Greeks regarded the Cappadocians as the worst of the three Kappas, or nations, whose names began with that letter; the other two being the Cretans and Cilicians. The character of the Cappadocians is satirized in the Epigram:

Vipera Cappadocum nocitura momordet; at illa Gustato periit sanguine Cappadocis.

— ἐν ϙ, sc. χρόνφ. — φοινεκιστήν. Larch. renders this, rexillarium, standard bearer. Voss., purpura tinctorem; (Krūg. adds) vel eum qui purpuris tingendis præfectus est, quod munus apud Persarum reges honorificum fuisse colligeris. Morus interprets, purpuratum. The epithet βασίλειον seems, however, to conflict with this signification. Sturz says that Brod. has best rendered it, unum e regiis familiaribus punica veste indutum non purpurea. It is worthy of remark, that Hesych. has inserted this word in his Lex. without any interpretation. —— δυνάστην, a high officer: lit. one in power. "qui principum inter præfectis locum tenebat." Hutch. —— αλτιασάμενος λπιβουλεύειν αὐτῷ, having accused them of plotting against him.

21. Kilintar, Cilicia. This country lay S. of Cappadocia, W. of Syria, and E. of Pamphylia. It was divided into two parts; the western of which was called Trachea (τραχεία, rough), the eastern, Campestris (πεδινή, level). — ή δε εἰςβολή, the pass. Cf. N. § 22. - αμήγανος είσελθεϊν στρατεύματι, inaccessible to an army. Krüg. observes that αμήχανος είζελθεῖν is put by attraction for ην αμήχανον The elgel. θείν. - λελοιπώς είη, had abandoned. Cf. N. on ἐπῆν ἐζευγμένη, δ5. -- ξπεὶ ήσθετο τό τε Μένωνος στράτευμα ὅτι ήδη. This reading is found in the best editions. Dindorf however edits #000000 ότι το Μένωνος στράτευμα ήδη. As to the construction, Mt. (§ 296) says, "the subject of dependent propositions is often wanting, because by attraction it is construed with the verb of the principal proposition." If. Rost. § 122 I. 8. — Elow within, i. e. in respect to Tarsus the capital. — ορέων an uncontracted form of the gen. plur. frequently used by the Attics. Cf. Mt. § 78. Obs. 7; Butt. § 49. N 3. — zai ότι τριήρεις ήχουε περιπλεούσας απ' Ίωνίας είς Κιλικίαν Ταμών έχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αἰτοῦ Κύρου. The order is, καὶ ὅτι (= ἀιοτι, .. e. δια τουτο ότι, on this account, because), ήχουε Ταμών έχοντα (= οτι Ταμώς είχε) τριήρεις τας Λακεδαιμονίων και αυτού Κύρου περιπλεού σας ἀπ' 'Iwrlag εἰς Κιλικίαν. Krüger says that the writer intended to bave joined ήκο ε with τριήρεις περιπλεούσας, but wishing to name

the admiral of the fleet, he connected it with Ταμών. Cf. Thucyd. III. 26. — αὐτοῦ Κύρου. When αὐτός is followed by a proper name, the article may be omitted, especially if the article can be dispensed with, the pronoun being omitted. If αὐτός is followed by a common substantive, the article usually is retained. Cf. Mt. § 265. 1 (end).

- 22. οδ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον, where the Cilicians kept guard, or used to keep guard. Schneid. remarks, that the Cilicians always kept a guard in this place for the defence of the country. But that this should be done in time of peace, or that a standing guard should be auartered in tents, Krüger thinks to be quite improbable, and therefore gives to equilattor the sense of the pluperfect. — πεδίον μέγα. See above, § 21. — intijoutor. Cilicia Campestris was watered by the Pyramus and Cydnus. Cf. N. § 23.— ξμπλεων. neut. accus. of ξμnlews. — There seems to be little difference between μελίτη, panic. and reyroos, millet, except that the former bears its grain in ears, and the latter in bunches, whence the Lat. millium, as if one stalk bore a thousand seeds. Cf. Encyc. Amer. — "Oρος δ' αἰτὸ περιέγει κ. τ. L., but a strongly fortified and lofty mountain environs this (i. e. Cilicia Campestris) on every side from sea to sea. Born. renders oxvoor, bene r initus: Poppo, munitus natura vel arte. To this region, so entirely circled with high and rugged mountains, there through which Cyrus entered: Pylæ Amanicæ, so called from Mt. Amanus on the Syrian side of Cilicia: Pylæ Syriæ, a pass leading from Cilicia into Syria, south of the Pylæ Amanicæ and near the sea. Cf. I. 4. § 4. Through the Pvlæ Amanicæ, Darius led his army into Cilicia, not knowing that Alexander, about the same time, had passed through the Pylæ Syriæ and was therefore in his rear.
- 23. Ταυσούς. This city, situated on the banks of the Cydnus not far from its mouth, ranked with Athens and Alexandria in learning and refinement. It is celebrated in ecclesiastical history as being the birth place of St. Paul. ησαν βασιλεια. The general rule, that the nom, neut. plur. has the verb in the sing., is often transgressed by the Attics themselves. Cf. I. 4. §§ 4, 10; 5. § 1; 8. § 10, et sæp. al. Κύδνος, Cydnus, a river remarkable for the coldness of its waters, which almost cost Alexander his life, and according to some writers proved fatal to Fred. I. of Germany, who bathed in its stream. This was the river, up which Cleopatra sailed with such magnificence to meet Anthony. δύο πλέθψων. The Attics use δίο indeclinable. Cf. Butt. § 70. 2; Mt. § 138.
- 24. εξέλιπον—ελς χωυίον. With a verb signifying removal from place, the accompanying motion to a place is frequently expressed

- by etc. Cf. Mt. § 578. So we say, he left ror Bosion; they started for the West. Krüger referring to IV. 1. § 8, where it is fully written, makes εξελιπον—εξιχωφίον = εκλιπόντες ξφευγον εξιχωφίον. πλην εξιτά καπηλεία ξχοντες. These inn-keepers stayed behind either because their occupation, as keepers of caravansaries for the entertainment of travellers, would prote them from all injury. Σόλοις, Soli, or Soloë (Cf. Anth. Clas. Dict.), a city of Cilicia Campestris, near the mouth of the river Lamus, said to have been founded by an Ahenian colony. 'Ισσοῦς. Issus lay S. E. of Tarsus at the foot of the Amanus, and was famous for the victory of Alexander over Darius.
- 25. πιοτέια Κύρου πέντε ήμέιας. For the reason of this, cf. N. § 20. ὑπειβολῆ, passage over. τῶν εἰς τὸ πεδίον, sc. καθηκόντων, those (extending or sloping down) to the plain. The event here spoken of took place, when they were descending into the Cilician plain εἶτα πλανωμένους ἀπολέσθαι, thus (i. e. in consequence of having lost their way) wandering about they perished. For this construction of εἶτα with the participle, cf. Butt. § 144. N. 7.
- 26. διήφπασαν, pillaged. This verb properly signifies to snatch usunder, as is done when one is eagerly endeavoring to get possession of any article. οὐδενί limits εἰς χεῖψας ἐλθεῖν, and ἐαυτοῦ follows the comparative κρείττονι. Cf. S. § 186. 1. εἰς χεῖψας ἐλθεῖν. Sturz, Bornemann, and Poppo, interpret: accedere ad aliquem. Krüger: convenire ad colloquium. It literally signifies, to come into the hands, 1. e. to put one's self in the power of any one. ἰέναι. Repeat εἰς χεῖψας from the preceding clause.
- 27. εἰς τὴν στρατιὰν, for the army, a form = to the Dat. Com. only more emphatic. ἃ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ τίμια, which with kings (lit. with a king) are regarded valuable, or which in the estimation of a king are of great value. στρεπτὸν χρυσοῦν, a golden necklace. Της clause, τὴν χώραν μηκέτι ἀφαρπάζεσθαι, is one of the objects of ἔδωκε. ἤν που ἐντυγχάνωσιν, wherever (the Cilicians) could find (them, i. e. τὰ ἡρπασμένα ἀνδράποδα).

CHAPTER III.

1. of raq. The particle raq is here causal, i. e. it introduces the reason why the army tarried so long at Tarsus. —— oùr squaar tiral refused to go. In absolute negations, où and the verb or subst. form tagether an idea directly opposite to that of the verb or substantive

- alone. Cf. Mt. § 608. 1; Butt. § 148. N. 2. τοῦ πρόσω. 'The gen is employed whenever the sense of a verb is limited to a part. Cf. Butt. § 132. c. See also the Homeric phrase, Dies medlow. Prof. Woolsey with Kühner ranks this among the examples of place, which Matthiæ has given, § 377. Krüg. makes it = ές το πρόσω. — ήδη implies that, previously to this time, they did not suspect the real object of the expedition, or at least that the suspicion had not become general. - tai Basiléa lévai, that they were marching against the king. — επὶ τούτω, for this purpose, i. e. to march against the king. — πρώτος δὲ Κλέφυνος κ. τ. λ. Here we see in Clearchus the stern soldier, which he is described to be, II. 6. §§ 1-15. We also see to what a pitch of exasperation his soldiers were raised, that they should dare to throw stones at a general, whom Xenophon says they feared more than they did the enemy. - !Biáζετο, attempted to force. This conative signification of the imperfect (Cf. Butt. § 137. N. 10) is also found, IV. 4. § 19; V. 4. § 23. --- ξβαλλοr, sc. τοῖς λίθοις (fully written V. 7. § 19), threw stones at him. The imperfect in this place expresses an action continued by being frequently repeated.
- 2. Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἐξέφυγε τοῦ μὴ καταπετρωθῆνας Clearchus then barely escaped being stoned. A verb implying in itself a negative, is construed with another negative, on the general principle in the Greek language, that one negative strengthens another. Cf. Butt. § 148. N. 9; Mt. § 534. b. Obs. 4; Vig. p. 171. Dind. edits τὸ μὴ καταπετρωθῆναι. δυνήσεται. The fut. is often employed to designate that which is fut. to past time. ἐκκλησίαν, an assembly. Either legally or tumultuors of gathered together; here the former, as they were summoned by their general. The aorist and imperfect are here intermingled, as the attention is directed at one time to the accomplishment, and at another, to the continuance of the action. εἶτα, then, devotes sequence in the order of things. Cf. Hoog. Gr. Part. p. 61.

άλλ' οἰδὶ καθηδυπάθησα, nor did I waste it in pleasure. άλλὰ adds emphasis to the negation. Cf. Hoog. Gr. Part. p. 4. XI.

- 4. ἐτιμωρούμητ is here followed by the accus in the sense of, I took vengeance upon, I punished. Followed by the dat. its translation would be, I avenged. ἀτθ' ὧτ εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου, in return for the favors I r ceived from him, or because that I was well treated by him. ἀνθ' ὧτ = ἀντὶ τούτων ἃ (S. § 151. R. 1), or, ἀντὶ τούτου, ὅτω Cf. Butt. § 150. p. 435.
- 5. Έπεὶ δὲ, but since. δὲ is here adversative. συμπορεύεσθαι. sc. μοί. — προδόντα agrees with μέ understood the subject of χρησθαι. Cf. S. § 158. N. 4. — μεθ' ὑμῶν λέναι, to go with you (homeward). Schneider, at the suggestion of Porson, has substituted this reading for $\mu \in \Theta'$ vu w elvar, to side with or help you. This correction makes it harmonize with εγώ σὺν ὑμῖν ξψομαι, § 6, which seems to be a repetition of the same idea. — El utr di, whether indeed. el is often used in an indirect question with the indicative, especially when dependent upon a verb implying doubt or uncertainty. Cf. Butt. § 139. 6. See also the use of the conjunction si, And. and Stod. Lat. Gr. \$ 261. 2. R. 1. — our "serves to make reference = as for that matter, or however." Woolsey. Cf. V. 6. § 11. — Καὶ οῦποτε, απα never. xal is here confirmative, i. e. it introduces a reason for the position taken by Clearchus, and therefore serves to confirm his previous declaration. The phrase may be rendered, yes, never shall any one say, etc. - είς τοὺς βαρβάρους = είς βαρβάρων χώραν. Cf. είς Καρδούχους άγοι, III. 5. § 15. See also IV. 7. § 1; V. 5, § 1, et sæpe. al. The same mode of expression is employed by the Latins. Cf. "relinquebatur una per Sequanos via." Cæs. Bel. Gal. I. 8.
- 6. Άλλὰ, but now. The train of thought, partially interrupted by the sentences commencing with El μèν δή, and Καὶ οὕποτε, is here resumed. πείθεσθαι, to be persuaded, to believe, to obey, the last of which is its meaning here. σὺν ὑμῖν ἔψομαι. This verb with σύν signifies, a latere sequi, to accompany; without σύν, usually, a tergo sequi, to follow. Cf. Mt. § 403. a. νομίζω γὰψ κ. τ. λ. As Clearchus was an exile from his country, he would naturally become stronly attached to those who followed his fortunes. The sentiment is analogous to the beautiful and highly wrought passage in Hom. Il. 6: 429–30, where Andromache, after alluding to the death of her father and seven brothers by the hand of Achilles, and to the grieconsequent thereon, which finally brought her mother to the grave says:

[&]quot;Εκτος, άτας σύ μοί έσσι πατής καὶ πότνια μήτης "Ηθὶ κασίγνητης σὰ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης.

"Yet while my Hector still survives, I see My father, mother, brethren, all in thee."

- ἄν εἶναι τίμιος = ὅτι τίμιος ἀν εἴην. The infinitive εἶναι receives ts potential signification from ἄν (Cf. Vig. p. 191. VI; Mt. § 598. 1), and is used here in the present, because the idea of continuance or frequent repetition is contained in it. ἀφελῆσαι and ἀλέξαι θαι, in the following members, are in the acrist, because no reference is had to the perpetuity of the action. Cf. Mt. § 501.; Butt. § 137. 5. ἀν ἰκανὸς εἶναι—ἀν ἀφελῆσαι. It is not uncommon to find ἄν joined to the principal verb of the proposition, and also to the part or infin. Cf. Mt. § 600. Ἱζ εἰμοῦ οὖν ἰόντος. The part. with ὡς is here put for ὅτι with the finite verb in dependence upon τὴν γνώμην ἔχετε. In such a case, the Latins employ the accus. with the infin. Cf. Mt. § 569. 5. The phrase may be rendered, be assured then that I shall go, etc. ὅπη, properly a dat. of the obs. pron. ὅπος. Written fully ὅπη, it agrees with ὁδῷ understood. Cf. Vig. p. 153. I; S. § 123. See ὅπη ἀν ὁ λόγος, ὥσπερ πνεῦμα, φέρη, ταύτη ἰτέον. Plat. de Rep. II.
- 7. οἱ ἄλλοι = οἱ τῶν ἄλλων, οτ as Zeun. interprets, οἱ τῶν ἄλλων στρατηγῶν στρατιῶται. οὐ φαίη. Cf. N. § 1. πορεύεσθαι. Cf. οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι, IV. 5. § 15, where Stephen thinks it should be πορεύσεσθαι. Poppo gives the verb in both these places the force of the future. But Krūg. more correctly says: "Ne quis πορεύσεσθαι conjiciat: est hic aoristus præsentis. Oratione directa dicere liceret οὐ πορεύσμαι." ἐπήνεσαν, 1 aor. 3. plur. of ἐπαίνέω παφὰ δὲ Ξενίον, sc. ἀπελθόντες.
- 8. τούτοις ἀποφῶν, being perplexed by these things. Cf. οἱ δὲ καὶ ἔστασαν ἀποφοῦντες τῷ πφάγματι, I. 5. § 14. Cyrus might well be distressed at the present aspect of his affairs, finding himself about to be deserted by those upon whom he placed his chief dependence. It will soon be seen with what tact Clearchus extricated himself and his Persian chief from their sad predicament ὁ δὲ, i. e. Clearchus. ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον, inasmuch as these things would be happily adjusted, would have a favorable issue. καταστησομένων = κατασταθησομένων. Cf. Butt. § 113. 5; Mt. § 494. II; S. § 207. N. 6. εἰς τὸ δέον, favorably, opportunely. εἰς with its case is often used adverbially. μεταπέμπεσθαι . . . αὐτόν. The object of this device was to prevent the soldiers from having any suspicion of collusion between Cyrus and Clearchus. οἰκ ἔφη. Cf. N. § 1. 9. τοὺς προςελθόντας αὐτῷ, i. e. the soldiers, who had left Xenias
- and Pasion. τῶν ἄλλων in the next clause limits τον βουλόμενον. "Ανδοες στρατιῶται. This speech of Clearchus is a fine specimen of what the Greeks called λόγους ἐσχηματισμένους, and which Quinct. (Inst. Orat. IX. 2: 25) describes. Similar to this was the speech of

Agamemnon, Hom. II. II. 110-40. — $\tau \dot{\alpha} \mu \dot{\nu} \tau \dot{\delta} \dot{\eta} K \dot{\nu} \dot{\varrho} o \nu$, the affairs of Cyrus. — $\delta \ddot{\nu} \tau \omega_{\delta} \xi_{\chi \ell \iota}$, are the same, i. e. have the same relation. For the construction of $\xi_{\chi \ell \iota \nu}$ with an adverb, cf. N. I. 1. § 5. — $\delta \ddot{\nu} \tau \dot{\nu} = \xi_{\tau \iota}$, no longer. $\gamma \dot{\alpha} \dot{\varrho}$ introduces this clause, as illustrative of the preceding sentiment. — $\xi_{\pi \ell \ell} \gamma_{\ell}$. An ellipsis is often implied by $\gamma \dot{\nu} \dot{\nu} = \xi_{\pi \ell} \dot{\nu} \dot{\nu}$. An ellipsis is often implied by $\chi \dot{\nu} \dot{\nu} = \xi_{\pi \ell} \dot{\nu} \dot{\nu}$.

[BOOK]

10. "Οτι μέντοι άδικείσ θαι νομίζει ὑφ' ἡμῶν οἶδα, notwithstanding (i. e. although there is an apparent equality in the relations between Cyrus and ourselves) I know that he thinks he has been ill-treated by us. —— ¿l Oriv. Buttmann (Irreg. Gr. Verbs, p. 107) remarks, that " the forms of il. Giv have a decided preference for the meaning come, so that have for instance very seldom occurs in the sense of going, going away, and those of the are as seldom found in the sense of come. But Epyso Oai partakes almost equally of both meanings." το μεν μέγιστον = ο μέγιστον έστι, lit. that which is greatest = principally, in the first place. This phrase is in apposition with the proposition with which it is connected. Cf. Mt. § 432. 5. Cf. also II. 5 § 7; V. 6. § 29. - - ότι σύνοιδα ξμαυτῷ πάντα ξψευσμένος αὐτόν, because I am conscious of having deceived him in all respects. For the construction of πάντα, cf. S. § 167. ἐψευσμένος (mid. in sense) is constructed in the nominative with σύνοιδα ξμαντῷ, because its subject is contained in that of the verb. It might also have been put in the dative with the reflexive pron. Cf. Butt. § 144. N. 2; Mt. § 548. 2; § 222. N. 1. — δίκην—ὧν = δίκην τούτων ἃ (Cf. S. § 151. R. 1). this equivalent τούτων depends upon δίκην, as we say the punishment of a crime as well as for a crime. So Matth. (§ 342) remarks that "the gen. is sometimes put with substantives absolutely, when otherwise $\pi_{\ell} \varrho \ell$ with the gen. is used." $\hat{\alpha}$ (by attraction $\hat{\Delta} \nu$) is governed by ηδικήσθαι, which in the act. voice has two accusatives. Cf. Mt. §§ 415. β. 424. 1; Butt. § 134. 6.

11. οὖν is here illative, i. e. it introduces a conclusion drawn from premises. — καθεύδειν, to be slothful: lit. to lie down to sleep. — ἡμῶν αὐτῶν, ourselves. Cf. S. §§ 66: 182. — ἐκ τοίτων, in consequence of these things. — αὐτοῦ = ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπον, here, in this place. Cf. Bos. El. p. 134. Schæf. rejects this ellipsis and makes αὐτοῦ gen. of αὐτό. — σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι, it seems to me that we must look about, i. e. consider. σκεπτέον εἶναι = δεῖ σκέπτεσθαι. Cf. Butt. § 134. 10; S. §§ 132. 2: 162. N. 1. — ὅπως, in what way, quo modo. It is well remarked by Tittmann, that ὅπως suggests to the mind the manner in which any thing is done, while ενα designates the end or cause of an action. Cf. Bib. Repos. Vol. V. p. 84. — μενοῦμεν. The subjunctive or fut. indicative follows ὅπως when it refers to fut. time. In the pres., 1 aor. pass., and 2 aor. is

takes the subjunctive; but instead of the 1 aor. act. and mid., it commonly takes the fut. indic. Cf. Butt. § 139. 4; Mt. § 519. 7. — $\tilde{r}\tilde{r}\tilde{e}\tilde{r}\tilde{q}\delta\eta$, and if now. $\tilde{q}\delta\eta$ is here used in reference to the immediate fut. and qualifies $\tilde{\alpha}\pi\iota\tilde{e}r\alpha\iota$, which has a future signification. Cf. Butt. § 108. 5; S. § 209. N. 3. See above on $\mu\tilde{e}ro\tilde{\nu}\mu\tilde{e}r$. — $i\delta\iota\tilde{\omega}rov$, a private, sc. soldier. A word pp. used of a private citizen in contradistinction to one in public life. It sometimes designates one who is unlettered, ignorant, hence the Eng. idiot. — $\delta q\tilde{e}\lambda o\varsigma$, a defective noun used only in the nom. sing.

12. 'O δὲ ἀνηψ = οδτος δὲ ὁ ἀνηψ, i. e. Cyrus. — πολλοῦ μὲν ἄξιος ρίλος, a very valuable friend: lit. a friend worth much. Words requiring a definition of value are put in the genitive, and in such cases ἄξιος εignifies equal to, as ἄξιος ἡμιθέων, equal to the demi-gods. Cf. Mt. § 363. 5; Rost § 108. 4. b. — "Ετι δὲ, moreover. ἔτι is here a particle of accession. — ἐπιστάμεθα gives intensity to the preceding verb. So in common parlance, we see and know = we have certain knowledge. — δοκοῦμεν. Such was the moderation and urbanity of the Greeks, that they often spoke in a doubtful way of what was real and certain. Cf. Butt. § 1. N. 1. — πόψψω — αὐτοῦ καθῆσθαι, to be encamped far from him. — τις = ἕκαστος. Cf. S. § 148. N. 1.

13. Ex δὶ τούτου, after him. — οἱ μὶν — οἱ δὶ, some — others. Cf. Butt. § 126. 2; S. § 142. — ἐκ τοῦ αὐτομάτου = ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου. Cf. N. on I. 2. § 17. See also Mt. § 574. — ἐγκελευστοι. Weisk. interprets: clam compositi et instructi, comparing οἱ μὲν αὐτοὶ καθ΄ ἐαυτοὺς, οἱ δὲ πλεῖστοι ὑπὸ Κύψου ἐγκελευστοι, Cyr. V. 5. § 39. He compares also ἐγκελεύειν ταῖς κυσι, to incite the dogs, which, if done in other than a low voice, and as it were secretly (quasi clam), would alarm the game pursued. "Vereor," says Schneider, "ne nimis subtiliter hæc disputentur." Hutch., Sturz, Born., and Pop., rightly translate it, jussus, being directed, which of course in the present instance would be privately done. — ἡ ἀπορία, the difficulty. Th. α priv. and πόρος, way. Hence ἀπορίω, to be without a way, i. e. without resource; and ἀπορία, the state of one who knows not what to clin.

14. δε δη, but then. — προςποιούμενος σπεύδειν, pretending to be in haste. προςποιούμενος ... Έλλάδα is a parenthetic clause. —— ελείσθαι depends upon εξπε (δεῖν). The speech is ironical. —— εὶ μη βούλεται for εὶ μη βούλοιτο. The Greeks could any where introduce the pres. when the real time was obvious from the context, even when citing another person's thoughts in sermone oblique. Butt. § 137. N. 7; Mt § 529. 5. The indic. with εἰ is used in the condition of a proposition, when its relation to the consequence is such, that if the action expressed by the one should take place, that of the other would also. C.

Mt. § 507. 4. b. — ή δ' ἀγορὰ . . . . στρατεύματι. A clause thrown in by the historian, to show how ironical was the advice, to procure food from a market in the very heart of a large army, which they were about to desert. — συσκευάζεσθαι, to pack up the baggage. --- ελθόντας. Krüg. would supply τιτάς. --- ήγεμόνα αλτείν Κύρον σστις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει, to ask of Cyrus a guide to conduct (them) as through a friendly country, or more fully, to conduct (them) through the country, as through a friendly one. Sturz and Poppo translate ήγεμόνα, dux viæ; Born., dux itineris.——Κῦρον. The proper name is often repeated by the Greeks, where a pron. might hav been employed. — botis = ira, in order that. Cf. S. § 154. άπάξει. The future is used for the subjunctive agrist, when it expresses continuance of action, or something that will happen at an indefinite fut. time. See. Mt. § 519. 7. — την ταγίστην = τάγιστα, celerrime. Cf. Butt. § 115. 4; Mt. § 282. 2. — προκαταληψομένους. The part. fut, is employed to express the purpose of the preceding verb. The art. is sometimes omitted when the part. signifies any persons whatever of a number. Cf. Mt. § 271. Obs. The axea, heights, here referred to, are those over which the army passed into Cilicia. φθάσωσι - καταλαβόντες, take them before us. φθάνω is constructed with participles in the same manner as τυγχάνω, λανθάνω, etc. See N. on I. 1. § 2. Here ὅπως takes the I aor, subj. instead of the fut. indic. as in § 11, regard seeming to be had to the transient nature of the action. Cf. Mt. § 519. 7 (end). — ων.... ανηρπακότες. The construction is here changed into the orat. recta, as if the person himself spoke. This is frequently done by Greek writers. Cf. Mt. 529. 5. Εχομεν άνηρπακότες = άνηρπάκαμεν, only more emphatic. Cf. Butt. § 150. p. 442; Rost § 116. 13; S. § 222. N. 2. — τοσοῦτον. this only, as we say, he said this and no more. Too vitos is a strengthened form of τόσος. Cf. S. § 73. 1.

15. Ως μὲν στιατηγήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στιατηγίαν depends upon λεγέτω, by a construction similar to ὡς ἐμοῦ ἰόντος — γνώμην ἔχετε, § 6. Render, let no one of you propose me as general in this expedition. For the construction of στιατηγίαν στιατηγέν, cf. Butt § 131. 3; S. § 164. Krüg. well remarks, that the difficulties and dangers of the return could not seem small, when such a brave and skilful man (Cf. II. 2. § 5; 6. § 1–16) refused to hold the office of leader. — ὡς δὲ τῷ ἀνδοὶ ὅτ ἄν ἔλησθε πείσομαι, (but be assured) that I will obey the man whom you shall have chosen. In this sudden change of structure, it is evident that ἔκαστος λεγέτω, instead of μηθείς λεγέτω, is to be supplied. Krüg. takes λεγέτω in the sense of τομιζέτω. — ἀν ἔλησθε — a fut. præterite. Cf. Butt. § 139. 12. — καὶ λεγεσθαι, to obey also: lit. to be governed. καὶ has here a superad

ditory use, as though the words, où póros ắquer àllà, had preceded. Notwithstanding this assertion, Clearchus was not fond of obeying others, or being directed in any affair. Had he obeyed the Ephor (II. 6. § 3), he would not have been an exile from his country. Had he listened to the suggestion of Cyrus (I. 8. § 13), the result of the battle at Cunaxa would have been far different. Xenophon also remarks (II. 6. § 15), that it was said he was unwilling to be ruled by others. A reason for this may have heen his consciousness of superior military talents, which was tacitly acknowledged by the other commanders. Cf. II. 2. § 5.

16. Μετά τοῦτον, after him. Halbk. suspects, but without sufficient reason, that this speaker was Xenophon himself. - Luń Gerar. foolishness. This individual commences by gravely refuting the mock speech of the one who had just spoken, all which is done in order to deceive the soldiers. - ωσπερ πάλιν τον στόλον Κύρου μη ποιουμέrov. A somewhat difficult passage, and one which has received various translations. Zeun, and Schneid, interpret: quasi Curus posthac non esset expeditionem navalem suscepturus. Weisk: quasi Cyrus non retro ita per mare facturus esset. But with both these interpretations, as Popp. justly observes, the article conflicts. Born. prefers: quasi retro (i. e. posthac) non navigaturus esset. Krüg. rejects un and interprets: quasi Cyrus rediturus esset. Of these interpretations Bornemann's is the best, for the speaker bases his remark on the assumption, that Cyrus was marching against the Pisidians, and upon their subjugation would return back to his satrapy. ποιουμένου has in this place the force of the future. — alter were takes maga touτου instead of the accus. of the person. -- & λυμαινόμεθα την πράξιν, whose enterprise we are ruining (by deserting him). For the change of construction into the orat. recta, cf. N. on § 14. — 5 αν Κύρος διδώ stands for ων αν Κύρος διδώ, the relative being attracted by its antecedent ήγεμόνι - τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ήμιν κελεύειν Κῦgor προκαταλαμβάνειν. Poppo with several other critics renders this: quid obstat quin juga quoque Cyrum nobis (i. e. in nostrum commodum) præoccupare jubeamus; i. e. if the relations are so amicable between us and Cyrus, that we could obtain from him a faithful guide, what hinders our requesting him to send a detachment of soldiers to secure for us the Pylæ Cilicæ? Thus construed there is a vein of irony in the sentence. Krug. interprets: quid impedit quo minus Cyrus nobis (i. e. detrimento) anteoccupari jubeat.

17. Έγω γας. The thought contained in επιδεικνύς μεν την είνηθειαν κ. τ. λ., is here resumed and illustrated. — δινοίην, I should be slow. i. e. reluctant. When this verb contains the idea of fear it is followed by μή with the opt. or subj. The general rule is, that the

opt. follows the præt. and the subj. the pres., but the reverse often takes place, since the object of fear is mostly considered as future. See Mt. § 520. 8; Butt. § 148. 4. Some grammarians supply φοβούwere upon which $\mu \dot{\eta}$ is in dependence, but which is omitted because the idea of fear is already expressed in oxvolyr. Cf. Rost p. 389. αὐταῖς ταῖς τριήσεσι. "When a word, which expresses accompaniment has a vros with it, both are put in the dat. without ovr." Mt. § 405. Obs. 3. — o der oly olor te foral \$\xi\$eldeir, whence it would be impossible to extricate ourselves. The full construction is to huas exelves. Deir ony olor te forai huir. Mt. (6479. Obs. 2. a.) makes olos είμι, or οιός τ' είμι = τοιοῦτός είμι, ώστε, I am of such a kind, as, which may signify: (1) I am able. (2) I am wont. (3) I am ready, willing. olog to when spoken of persons signifies, able; of things, possible. Cf. Butt. § 435; S. § 219. N. 2. - "Ober, i. e. execute ober. - la Deis airòr, unknown to him. For the construction of la Deis with ἀπελθών, see N. on I. 1. § 9. Notice that the aor. part. is here employed with an aor. verb. Cf. Butt. § 144. N. 8.

18. εγωγε, I indeed. γε is appended for the sake of emphasis. Cf. Butt. §§ 72. N. 4; 149. p. 431. — ταῦτα μὲν φλυαψίας. For the sake of emphasis the demon. pron., which is here the subject, is put in the neut. while the subst. in the predicate is fem. Cf. Mt. § 440. 7. — τι = εὶς τι. Cf. Butt. § 131. 7; Mt. § 409. 6. — οἶαπες καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο τοῖς ξένοις, to that in which he formerly employed foreign troops. οἴαπες by attraction and omission of its antecedent (S. § 151. R. 1). = ἐκείνη οἴανπες. In this equivalent, ἐκείνη follows παραπλησία (S. § 195. 1), and οἴανπες is constructed with ἐχρῆτο (S. § 167). Reference is here had to the 300 Greeks, who under Xenias accompanied Cyrus to the capital, where his father lay sick. Cf. I. 1. § 2. — κακίους = less brave and faithful. — τούτω, i. e. Cyrus.

19. της πρόσθεν, sc. πράξεως. — ἀξιοῦν. Supply δοκεὶ μοι, from § 18. — ἢ πείσαντα, either having persuaded, viz. by holding out greater pecuniary inducements. — πρὸς φιλίαν = φιλικῶς. So Brod., Zeun., Weisk., and Krūg. Cf. Mt. § 591. ε. where examples are furnished of πρός with the accus. taken in an adverbial sense. Schneid., Hutch., Born., Popp., interpret: in terram pacatam, on the ground that the idea of φιλικῶς is contained in πεισθέντα. — ἄν after ἐπόμενοι is to be taken with ἐποίμεθα. The transposition of this particle is quite frequent, and its position depends mostly upon euphony. Cf. Butt. § 139. N. 4. — πρόθυμοι, zealous, ready to do him any service. — πρὸς ταῦτα, in respect to those things, viz. the subjects of inquiry.

20. ος ήρωτων Κύρον τὰ δόξαντα, who put to Cyrus the questions which had been resolved on. — 'Αβροκόμαν, Abrocomas, a Persiau

satrap, who commanded one of the divisions of the king's forces, but did not participate in the battle at Cunaxa having arrived too late. Cf. I. 7. § 12. — εχθυὸν ἄνδυα, i. e. an enchy. ἀνήψ joined with a subst. or adj. forms a periphrasis for a subst. Cf. I. 8. § 1; Mt. § 430. 6. — ἀκούοι—είναι. Verbs of hearing and learning take the participle, when a fact is adduced, which is heard with one's own ears; the infinitive, when the information of the fact is received from others. Cf. Mt. § 549. 6. Obs. 2; Rost § 129. 4. c. — τῷ Εὐφψάτη ποταμῷ. This celubrated river rises in the mountains of Armenia, and flowing southwardly, somewhat in the form of a crescent, through Syria and Mesopotamia, empties itself into the Pervian gulf. — δώδεκα σταθμούς. Cyrus seems purposely to have faller. Thort of the real distance, as we find that they marched nineteen stations before they reached the river at Thapsacus. — την δίκην — ἐπιθείναι, to inflict punishment.

21. πφοςαιτοῦσι δὲ μισ θον, asking an increase of pay. Krūg makes it = πψὸς τούτω ὅν ἡδη ἔφεψον ἄλλον μισ θον αἰτοῖ σιν. — οὖ= τούτου ὅν (S. § 151. R. 1), of which equivalent, τούτου follows ἡμιόλιο-implying comparison (S. § 186. 2), and ὅν (i. e. οὖ) referring to μισ θόν is governed by ἔφεψον = ἐλάμβανον. Bloom. on Thucyd. III. 17-§ 3, says that the mid. form of φέψω in this sense is far more usual. — τοῦ μηνὸς, each month, a gen. of time. Cf. Butt. § 132. 4. b.—

Τη γε τῷ φανεψῷ, at least openly. Although strong suspicions were still entertained respecting the real object of the expedition, yet no open avowed of it was made either by Cyrus or those in his confidence.

CHAPTER IV.

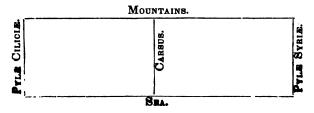
- 1. τον Σάρον ποταμόν. The river Sarus rises in Cappadocia, and thowing through Cilicia falls into the Cilician sea. The Pyramus (τον Πύψαν νν) is a larger and longer stream, nearly parallel with the Sarus and flowing into the Sinus Issicus. Ἰσσούς. Issus lay on the N. E. r de of the head of the Sinus Issicus. Steph. says that it was called Nicopolis, city of victory, on account of the great battle Sought there between Alexander and Darius.
- 2. is Πελοποντήσου τῆες, viz. those sent by the Lacedemonians to the aid of Cyrus. ἐπ' αἰταῖς, over them.— Ἡγεῖτο. Some translate: νὶαν dur. erat. But then we should expect αἰταῖς instead of αἰτῶν. Cf. Mt. § 360. a. When followed by the gen. it signifies to rule, command. See Mt. § 359. 3. That this is the signification of the verb here, is confirmed by rαῖς ἐτέψας which follows Cf. I. 2. § 21. ἐξ Ἐσεον is to be taken with ἡγεῖτο. ἑτέψας, == proptereo, be

rides. Cf. N. on I. 5. § 5. Tamos was a native of Memphis. After the death of his patron, he fled with his ships into Egypt, and was there murdered by King Psammitichus. — ὅτε. With Born, and Dind., I prefer this reading instead of ὅτε the common one. Poppo connects συνεπολέμει with ἦν, and makes πρὸς αὐτόν refer to Tissaphernes. But καὶ evidently connects συνεπολέμει with ἐπολεόνκει. As Chirisophus has now joined the expedition, we will give a tabular list of the number of troops led by each general.

COMMANDERS											HEAVY ARMED.	LIGHT ARMED.	TOTAL.
Xenias			•							-	4000		4000
Proxenus											1500	500	2000
Sophænetus	Stymph.										1000	j	1.000
Socrates	· ·										500		500
Pasion .											300	300	600
Menon											1000	500	1500
Clearchus											1000	1000	2000
Sosias .											300		300
Sophænetus	Arcad.										1000	1	1000
Chirisophus											700	Ì	700
-											11300	2300	13600

If we read Πασίων εἰς ἐπτακοσίους ἄνδιας in I. 2. § 3, the sum here given will harmonize with the number reviewed by Cyrus (I. 2. § 9) + the force led by Chirisophus. Cf. N. I. 2. § 3. —— ωςμουν, lay at anchor. —— παρὰ, near, alongside.

4. ἐπὶ πύλας κ. τ. λ., to the gates of Cilicia and Syria, usually called Pylæ Syriæ. Cf. N. on I. 2 § 22. — ³Hoar δὲ ταῦτα. Weiske conjectures that ἦσαν δ' ἐνταῦθα is the true reading, on the ground that πύλαι is a name given to narrow straits between two mountains rather than to fortresses. But τείχη and πύλαι may easily be used as synonymous; and as it respects the apparently conflicting phrase, τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, why, as Krüger remarks, could not fortresses have been so constructed, that they might truly be said εἰς θάλατταν καθήκειν? The following figure will illustrate the position of this pass.

-- το μεν έσωθεν, the inner one, i. e. the Cilician gate. εσωθεν preceded by the art. = an adj. Cf. Butt. § 125. 6. We should have expected the article $\tau \delta$ repeated before $\pi \varrho \delta$ $\tau \tilde{\eta}_{\mathcal{S}}$ Kilizias, as in the next clause $\tau \tilde{\delta}$ ποὸ τῆς Συρίας. Cf. Mt. § 277. a; Butt. § 125. 3. — τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν στάδιοι. In this clause, τὸ μέσον (Cf. Mt. δ 269; S. δ138.2) is the subject of noar, which takes its number from oradioi, the prec cate-nominative, that being nearest to the verb. See Mt. § 305. --στενή, narrow. This being a relative term must be determined by the subject to which it refers. Rennell remarks that "when Xenophon save the pass was narrow (στενή), he could only mean in reference to a front formed for an attack; since there was width for a fortress, and one too, large enough to contain a considerable force." — ήλίβατοι. Some derive this word, which is always an epithet of néron, from nhos, the sun, and Balro, to go, giving it the signification, sun-reaching, sunextending = high, towering. But from the inappropriateness of this. as an epithet of caves and of Tartarus (Cf. Hesiod 9. 483; Eurip. Hippol. 732), Buttmann (Lexil. No. 61) prefers the etymology, which supposes it an abridgement of ηλιτόβατος, according to the analogy of ηλιτόμηνος, ηλιτόεργος, in which words lie the idea of missing or failing in; so that ήλ/βατος, would express the facility of making a false step in ascending a precipitous height or descending a steep declivity. Passow prefers this derivation of the word, adding, however, another AAD, alaoual, that from which the footstep slips. It appears then from these eminent authorities, that \(\frac{1}{\eta} \lambda \alpha \tag{\alpha} \) has the general signification, a steep ascent difficult or impossible to be climbed. The overhanging and inaccessible cliffs here spoken of, were on the left hand of one going from Cilicia into Syria. — πύλαι, gates, not for tresses as above in ήσαν δε ταῦτα δίο τείχη.

5. εἴσω καὶ τζω τῶν πυλῶν, within (i. e. between the fortresses) and without the fortresses (i. e. on the Syrian side). The reason is given in the next clause. — βιασάμενοι τοὺς πολεμίους, having forced the enemy (from their position). — παρέλθοιεν, sc. οἱ ὁπλίται. — φυλάττοιεν, sc. οἱ πολέμιοι. — ἤκουσε Κῦψον—ὄντα = ἤκουσε ὅτι Κῦψος ἦν (S. § 222. 2). — τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς. The Persian kings, especially in the latter years of the empire, seldom took he field without having assembled a vast army. They did not reflect that an undisciplined army was weak in proportion to its numbers; or that a few thousand well disciplined and veteran troops, were far superior to countless myriads of raw inexperienced men. Notwithstanding the terrible lessons, which, from the time of Darius Hystaspis, they had received from the Greeks, they clung to the belief that numbers constituted the main strength of an army, until Darius Codomanus vainly and for the last time assembled immense masses of him

subjects, to be broken and trampled down by the Macedonian phalanx and the Thessalian cavalry.

BOOK 1

- 6. Μυριανδρον, Myriandrus, here located by Xenophon in Syria, but by Scylax and Strabo, in Cilicia, was a place of considerable trade, being originally a Phænecian settlement and partaking of the enterprise and commercial spirit of the mother country. δλκάδες, merchant ships. These ships differed in structure from vessels of war, being oval with broad bottoms. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 877. The Schol. on Thucyd. VI. 43, thus enumerates the different kinds of vessels there referred to, τριήρεις ταχεῖαι, τριήρεις στρατιώτιδες, πεντηκόντουοι, ἱπαγωγοὶ, πλοῖα, ὁλκάδες. "Of these last two, the πλοῖα were barges attending on the triremes, the δλκάδες were vessels of burden serving as transports." Bloom.
- 7. Ένταθθα ξμειναν ήμέρας ξπτά to unload, as Rennell suggests. the stores and provisions brought in the fleet, which, as he now was to leave the sea coast, could accompany him no farther. τα πλείστου άξια, most valuable effects. Cf. N. on I. 3. § 12. - μεν τοῖς πλείστοις εδόκουν. So Dind., Born., Pop., and Krug., edit in place of μέν τοι πλείστοις εδόχει, the common reading. Krüger would mentally supply, άλλοι δ' άλλως εδόξαζον. - ότι τοὺς στρατιώτας x. τ. λ. The order is: Κύρος εία τὸν Κλέαρχον έχειν τους στρατιώτας κ. τ. λ. Render ως απιόντας, with the expectation of returning. Cf. N. on I. 1. § 10. — καὶ οὐ πρὸς βασιλέα, sc. Ιόντας. — διῆλθε λόγος, a rumor spread abroad. — ὅτι διώχοι. In the orat. obliqua, the opt. without αν is put after ὅτε, ὡς, ὅτι, etc., whatever may be the time designated by the verb. Cf. Mt. § 529. 2. — οἱ μὲν εὕχοντο, some earnestly wished. evyoual is never found in the Anabasis, and rarely in the other writings of Xenophon, with the augment nv. - always ro. The fut middle here = fut passive. Cf. Rost § 114. 1. N. 1; S. § 207. N. 6.
- 8. Απολελοίπασιν ἡμᾶς, have deserted us.——ἐπιστάσθωσαν, presemperat. mid. of ἐπίσταμαι. ——ἀποδεδράκασιν—ἀποπεφεύγασιν. An obvious distinction is here made between these words. The former signifies to abscond so as not to be found; the latter, to flee away so as to evade pursuit. —— οίχονται, are gone. οίχομαι has not only the signification of the present, I depart, am in the act of departing; but also the force of the perfect, I am gone, and in this sense is the opposite of ἥκω, I am come. —— μὰ τοὺς θεοὺς. When μά stands alone it serves as a negative. Cf. Butt p. 430; S. §171. N. 1. —— κωίω, The more usual form is διώξομαι. Cf. Butt. § 113. 4. —— τι, καὶ αὐτοὺς. When τίς stands for a whole class rather than for an individual, it is referred to by a plur. pron. Cf. Mt. § 434. 2. b. —— torew.

  The common reading, εὐτων ἄν is retained by Hutch, and Weisk.; bw

Matthiæ (§ 599. e) has clearly shown that ἄν carnot be joured with an imperative. It is rejected by Steph., Pors., Schneid., Dind., Born. Pop., and Krūg. — περὶ ἡμᾶς, towards us. Cf. I. 6. § 8; III. 2. § 20. — Καίτοι γε—ἀλὶ, although—yet. — Τράλλεσι. Tralles was an opulent city of Lydia not far from Magnesia. — στερήσονται = στερηθήσονται. Cf. Butt. § 113. 5; Mt. § 496. 8; S. § 207. N. 6 — τῆς ... ἀρετῆς. Cyrus seems to have reposed considerable confidence in these generals, especially in Xenias. See I. 1. § 2; 2. § 1

- 9. et rig, lit. if any one = whoever, all who. Render et rig xah even those who. — άρετην, humanitatem, clementiam. — προθυμότεgor, with greater alacrity. - Xálor. Hutch. says the name of this river cannot elsewhere be found. - Feore erómicor. Derceto the mother of Semiramis the celebrated queen of Assyria, having thrown herself inio the sea, became partially transformed into a fish Afterward the Syrians paying her divine honors, abstained from eating fish, regarding them as sacred. Semiramis after her death, was said to be changed into a dove, and hence the worship of that bird among the Syrians and Assyrians. Projutor = voμίζουσι. - Παρυσάτιδος ήσαν, belonged to Parysatis. - είς ζώνην The Persian kings assigned to the cities and villages of the empire, the duty of supplying their queens and other favorites with articles of luxury. Corn. Nep. says, that Artaxerxes gave a domicile to Themistocles at Magnesia, which city was to supply him with bread; Lampsacus, with wine; and Myus, with viands. In the present instance, these villages were to keep the queen-dowager in girdles. The amount of this tax would of course depend upon her caprice and prod igality.
- 10. Δαράδακος, "fluvius aliis scriptoribus ignotus." Hutch. Poppo makes ἄψξαντος = ἄψχοντος. "qui ad Cyri adventum usque præfectus fuerat." Krūg. This satrap must not be confounded with the Belesis, who conspired with Arbaces against Sardanapalus, and was afterwards governor of Babylon. Cf. VII. 8. § 25. Δρα, sc. ἔτους, seasons (of the year). Κῦψος—ἔξέκοψε. It is an old maxim: Qui facit per alium, facit per se. αὐτὸν, i. e. the park.
- 11. ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν. Cyrus struck the river at Thapsacus, a famous ford, crossed by Darius after his defeat at Issus, and three years after by Alexander previous to the battle of Arbela. In his march to this place he passed through the northern borders of Syria Proper, having the mountains, which lie along the eastern shore of the Mediterranean, upon his right. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας πέντε. His detention here was owing probably to the unwillingness of the army to march against the king. ἡ ὁδὸς, the expedition expedition bellica." Born.

12. Izalinaror tois στρατηγοίς, were enraged at the generals. Well they might be indignant, having been inveigled a vay so far from home, and kept in ignorance of the real nature of the expedition, until it was too late to abandon it. — αὐτοὺς—κρύπτειν = ὅτι αὐτοὶ Γκρυπτον. See Mt. § 499. — οὐκ Γφασαν λέναι. Cf. N. on I. 3. § 1. — tàr μή, unless. Cf. S. § 224. 3. — τις i. e. Cyrus. Without a subst. τίς signifies, some one, a certain one. S. § 148. 2. —— χρήματα. Krüger says, "hic non de stipendiis, sed de donis sermo est." Bu. Sturz rightly interprets, stipendia, wages. - woned xoi, sc. do & fras, the same as (was given). — καὶ ταῦτα, and that too. Cf. Passow, No. 12; Mt. § 470. 6; Butt. § 150. p. 436, The peaceful character of the former arasaus of Cyrus to Babylon, contrasted with the toilsome and perilous expedition in which he was now engaged, is used by the soldiers as an additional reason, why they should receive as high wages as those, who went up with Xenias (I. 1. § 2). —— lόντων, sc. πὐτῶν, See N. on προίοντων, Ι. 2. § 17.

13. μνᾶς. The mina was a name given not to a coin but to a sum = 100 drachma. The old Attic δυαχμή = 17 cents 5-93 mills; the later δοαχμή = 16 cents, 5-22 mills. A mina or 100 of the former = \$17.59; of the latter. \$16.52. Hussey (Ancient Weights &c. pp. 47, 48) makes the drachma = 9.72 pence, or, about 18 cents 0-55 mills. — επὰν — ήπωσι. Cf. N. on ἄν γλησθε, Ι. 3. § 15. — μέχυις ἄν καταστήση κ. τ. λ. It seems by this, that the pay of mercenaries ceased in whole or part, when the enterprise for which they were employed was achieved. — τὸ — πολὶν, the greater part. Cf. Mt. § 266. — τοῦ Ἑλληνικοῦ = τῶν Ἑλλήνων. Cf. Mt. § 445. d. — Μένων δὲ. A glimpse is here given of the character of Menon, who, from the account given of him (II. 6. §§ 21-9), seems to have been a compound of every thing base and wicked. — χωρὶς τῶν ἄλλων, apart from the others, i. e. from the divisions led by the other generals.

14. "Ανδψες, men, soldiers, here a term of honor. — πλέον προτιμήσεσ θε (= προτιμηθήσεσ θε), you will be far more honored. The composite προ is here redundant, the comparison being expressed by πλέον. "Many grammatical pleonasms," says Matth. (§ 636. Obs.) "are not so in a rhetorical view, as they serve to give distinctness or force to the expression." — Τι οὖν κελεύω ποιήσαι; A rhetorical question, serving to call attention to what the speaker was about to say. — ὑμᾶς χρῆναι, that you ought. χρῆναι has here a personal construction. Cf. Butt. § 129. 10. — Κύρω, i. e. to the proposals of Cyrus.

15. γὰο serves to introduce the reason why Menon's troops should first cross the Euphrates. —— ψηφίσωνται is derived from ψῆφος, a small stone or pebble, (Lat. calculus), used in reckoning on an abacus

whence ψηφίζω, I calculate; and also in voting, whence ψηφίζομαι, I vote, I resolve. It is here used metaphorically, as the method of voting in the army was doubtless by a show of hands (xeepotorla). Cf. Man. Clas. Lit. p. 510; Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 805. -- χάριν είσεται Κύρος καὶ ἀποδώσει, Cyrus will be grateful (to you) and repay (the favor). Cf. Vig. p. 56. eloquas fut. mid. of είδω, used chiefly by the Attics instead of ελδήσω. See Butt. Irreg. Verbs p. 78; Mt. § 231. — ἐπίσταται δ εί τις καὶ ἄλλος, and he knows (how to do this, i. e. requite a favor) if any other one (does). -- ἀποψηφίσωτια, decide not (to follow Cyrus). ἀπό in composition has sometimes a privative force. Cf. Vig. p. 222. XVII. ἄπιμεν μεν ἄπαντες είς τουμπαλιν (i. e. τὸ ἔμπαλιν), we shall all (both Greeks and Barbarians) return. The verb is changed to the 1 pers. because with απαντες it is used in its most extensive sense. For its 1 it. signif., cf. S. § 209. N. 3.—— els oporipia xal els loyarlas. for commanders of citadels and companies. — allow obveros = allo of tiros (S. § 151. 2). allo (i. e. allov) is constructed with τεύξεσ θε Κύρου, according to the formula τυγγάνειν τί τινος (Mt. § 328. 5. Obs). Sturz finds no attraction in allow, but constructs it with Kigov, as forming a double gen. after τεύξεσθε. So Carmichæl. Gr. Verbs, p. 289.

17. εὐχοντο αὐτὸν εἰτυχῆσαι, wished him success (in his enterprise).

— διέβαιτε, he (i. e. Cyrus) began to cross over. — ἀνωτέφω.

Some adverbs derived from obsolete adjectives end in ω instead of ως, and in the same manner (i. e. in ω) form their degrees of comparison. Cf. Butt. § 115. 6; Thiersch § 71.

18. διαθατός, fordable. Verbals in τος have often the idea of capability o possibility, like the Eng. ile, ble. Cf. Butt. §§ 102. N. 2 134. 8. — πεξῆ (1. e. ποφενομένοις πεξῆ), to those going on foot, is a clat. of manner opposed to πλοίοις. Butt. (§ 115. 4) makes πεξῆ, κοινῆ, λόμι ετία, etc., supply the place of adverba Ci. Mt. § 400. 5.

- el μη τότε, except then. ἀλλὰ = ἀλλα μότον. Θεῖον είναι, divino consilio factum. Sturz. It is said that a bridge was afterwards thrown across the river at this place, upon which the armies of Darius and Alexander crossed over. ὑποχωψῆσαι, to submit: lit. to give place. ὡς βασιλεύσοντι, as to its future king.
- 19. τῆς Σνυίας, i. e. Mesopotamia, the general name Syria being given by the Greeks not only to Syria Proper, but also to Mesopotamia, (μέσος, ποταμός,) lying between the Tigris and Euphrates. Xenophon (I. 5. §1) calls the southern part of Mesopotamia, Arabia. The Hebrew name for Mesopotamia was אַרֵּחֵ מַּרָחֵל of the two rivers, or Aramea. Cf. Gen. 24: 10. Syria Proper, or Western Syria, was called אַרָּחָל Cf. Judg. 3: 10; 1 K. 10: 29. τὸν Ἰνμάζην. This river is now called Khabour from its former name Chaboras. Xenophon has given the name Araxes to this stream, and Phasis to the Araxes or Arras of Armenia. Cf. IV. 6. § 4; Rennell, p. 205. μεσταὶ σίτου. For the construction, cf. S. § 181. 1 ἐπισιτίσαντο, and furnished themselves with provisions.

CHAPTER V.

- 1. 'Αραβίας. Cf. N. on I. 4. § 19. σταθμοὺς ἐρήμους. The southern part of Mesopotamia was dry and sterile. It will be seen that Cyrus made longer marches through this desert region, than where the country was fertile and populous, the reason for which is given, I. 5. §§ 7, 9. ἄπαν, (ἄμα and πᾶς,) qualifies ὁμακὸν. ἀψυνθίου δὲ πλῆρες, full of wormwood, i. e. the surface of the earth was covered with this plant. So ἀνὴρ πλήρης λέπρας, a man full of (i. e. fully covered with) leprosy. Luke 5: 12.
- 2. Θηρία δὲ παντοῖα, sc. ἐνῆν. ὅνοι ἄγριοι, wild asses. For a graphic description of this animal, cf. Job 39: 5-9. See also Gen. 16: 12, where as illustrative of the lawless wandering habits of Ishmael and his descendants, it is said that he shall be τηκ κης, lit. a wild ass of a man. κης, wild ass, is derived from κης, to run swiftly. στρουθοὶ αὶ μεγάλαι, ostriches. στρουθοὶ alone usually signifies sparrows. ἀνίδες, bustards. Buffon says, that the name is derived from the long feathers near the ears. δορκάδες, gazelles, or roe deer, remarkable for the beauty of their eyes and sharpness of sight. ἐπεί τις διώκοι, when any one pursued (them) as often as they were pursued. The opt. is used with ἐπεί when the discourse is concerning ε past action often repeated. Cf. Mt. § 521; Butt. § 139. N. 3.—προοδριμόντες, having outs ripped (their pursuers). —

- ar Foragar. Dind. omits ar, but following Born., Pop. and Krug., I have retained it. Butt. (§ 139. N. 5.) says that this particle often gives to the indic. the sense of a customary action. So also Mt. § 599. 2. a. Foragar is a syncopated form of the pluperf. (Butt. § 107. 3) = imperf. (S. § 209. N. 4). — ταὐτὸν ἐποίουν, i. e. they again ran on in advance and then halted. — οἶν ην λαβεῖν. sc. αὐτοὶς, it was not possible to take (them). Butt. (§ 150. p. 438) remarks, that Event refers to the physical possibility, it is possible; if to the moral it is lawful, one may; for stands indefinite between the two, it may or can be done. - εὶ μὴ διαστάντες οἱ ἱππεῖς θηψῷεν διαδεχόμενοι τοῖς "πποις, unless standing at intervals, the horsemen hunt them, succeeding one another with (fresh) horses. Scadizopas, to receive through, sc. others. Hence, to receive in succession, or, succeed to one another. Here the pursuit was received through the series of horsemen, until the animal was taken, or the relays were all exhausted. Ongover. Cf. S. § 87. N. 2. τοῖς ἐπποις denotes the means. S. § 198. — rois thautlois, sc. nyéasir. -- dé is said by Hoog. (p. 38) to eleganty close a sentence either disjunctively or adversatively.
- 3. ταχύ ἐπαύοντο, quickly cease, i. e. give up the pursuit. άπεσπᾶτο. It is unnecessary here to repeat the various readings of this word. I have followed the one which Dindorf on the conjecture of Buttmann has adopted. The mid. ἀποσπάομαι signifies to remove or tear one's self away from. "vi se abripere." Sturz. πολύ γὰο ἀπεσπάτο φεύγουσα may be rendered, for flying (i. e. in its flight) it ran far in advance; or, (making the participle express the principal action, and the verb accessory (Mt. p. 966), for it fled away running far ahead. — ποσί and πτέρυξι follow χρωμέτη. Cf. S. § 198. N. 1. – δυόμφ, in running (S. § 197. 2), is opposed to ἄρασα (sc. ξαυτήν) in raising (itself) up.—ωσπες ίστιω is to be joined in sense to ταῖς δε πτέρυξιν ἄρασα. "Nothing can be more entertaining than the sight of the ostrich when excited to full speed; the wings by their rapid but unwearied vibrations, equally serving them for sails and oars, while their feet, no less assisting in conveying them out of sight, seem to be insensible of fatigue." Encyc. Rel. Knowl. p. 896. -- rage arioτη, suddenly starts them. -- ξοτι λαμβάνειν. See N. on in λαβείτ, § 2. — βραχύ, a little (distance).
- 4. λεήμη. Krüg. thinks that this city was deserted by the inhabitants through fear of Cyrus. Κορσωτή, Corsote, the site of which seems to correspond to a spot where are now the ruins of a large city called Erzi or Irsah. Μασκᾶ. Dor. gen. of Μασκᾶς. Cf. S. 131. N. 3 Dindorf accents Μάσκα.
- 5. Πύλας, 1. e. the Pylæ Babyloniæ, through which the rouse ay from Mesopotamia to Babylonia. —— δίλο οὐδιν δίνδουν. Απ.

tree has been previously spoken of, άλλο must be considered redundant. "Verti potest præterea." Krūg. Cf. ἐτέψας, I. 4. § 2; λλοι δὲ ἐσαν, I. 7. § 11 — ψιλή, bare (of trees or herbage). — ὅτους ἀλέτας. Hesych. interprets ὅτος · ἱ ἀνώτεψος λίθος τοῦ μίλου, the upper millstone. Hutch. thinks that it was so called, because asses were employed in turning the larger millstones. See Matt. 18:6, where the upper millstone is called μύλος ὀτικός. The smaller stones were turned by females of the lowest condition. Cf. Jahn Arch §§ 138, 139; Rob. Lex. N. T. art. μύλος — ἀνταγοφάζοντες, purchasing in return. It is evident from this, as well as other passages, that Babylon was indebted to the countries lying up the Euphates, for many of the conveniences and even necessaries of life. For a valuable article on the commerce of Babylon, see Bib. Repos. Vol. VII. pp. 364-90.

6. Avola arogā. Larch. observes from Herod. I. 155. 157, that the Lydians had practised stall-keeping and trade from the time of the elder Cyrus, who by depriving them of the use of arms, had rendered them effeminate. Hence the proverb, Αυδός καπηλεύει. αλεύρων ή αλφίτων, wheat flour or barley meal. So Sturz defines these words. But why flour so different as that of wheat and barley should be held at the same price, has puzzled critics and editors not a little. To avoid this difficulty Muretus suggests the erasure of ἀλεύψων η, as being added by some one, who thought it a synonyme of αλφίτων. Krüg. defines ἄλφιτα, farina crassior; ἄλευρα farina tenuior et magis elaborata, and avoids the difficulty above suggested by referring to the great want of provisions, or the comparative abundance of άλευρα. — τεττάρων σίγλων. As six ὁβολοί = $\delta y \alpha \chi \mu \dot{\eta}$, i. e. 17 cents 5-93 mills (Cf. N. on I. 4. § 13), seven and a half δβολοί or the Persian σίγλος =22 cents. — δύκαται, is worth. — οβολούς properly depends upon an infinitive after δύναται, such as φέρειν; or it may be regarded as synecdochial. — καπίθη δύο χοίνικας. The capacity of the χοῖνιξ. upon which that of the xanton here depends, is differently given, some making it = three cotylæ; while other authorities make it = four, and some even, eight cotyle. A cotyla = .4955 of a pint English. —— ἐχώρει, contains: lit. gives place or room. A vessel is trop. said to make room for a given quantity, when it will contain it.

7. ³Hr δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὖς πάνυ μακοοὺς ἤλαυνεν, there were (some) of these days'-marches which he made very long. ἔστι is commonly employed even before the plur. relative, a though the plur. εἰσί is sometimes found (Cf. II. 5. § 18), and the imperf. ἦν. Cf. Butt. p. 438; Mt. § 482. Obe 1; S. § 157. N. 1. σταθμῶν is constructed with ἦν -οὖς = ἦν ἔνιοι οὖς (Mt. § 482; S. § 150. 5); fully, ἦν ἐνιοι τοὐτων τῶν σταθμῶν οὖς. The relative οὖς may be referred to Butt. § 131. 3; S. § 164, σcause it represents σταθμοὺς, which in this connection sig-

nifies the distance passed over (την Γλασιν). Rennell (p. 86) says that these marches refer particularly to the hilly desert between Corsote and the Pylæ — ὁπότε—βούλοιτο. Cf. N. on ἐπεὶ — διώχοι, Ι. 5. § 2. — διατελέσαι, sc. την ὁδὸν. — χιλόν, provender for the beasts of burden and cavalry horses. — Καὶ δή ποτε, and once indeed. These particles introduce an illustration of the haste with which Cyrus urged on his forces. Cf. Hoog. p. 90. — τοῦ βαφβαρικοῦ στρατοῖ follows λαβόντας, because the action of the verb refers only to a part of the object. Cf. Mt. § 323. b. — συνεκβιβάζειν, to assist in extricating. The student should note the force of the composite σύν and ἐκ.

8. ωσπευ ουνη. Dind. and Pop. connect these words with the preceding clause. But why should Glus and Pigres be in a rage at executing as leaders a commission, to which when commanded, the Higσαι οί χράτιστοι gave their personal service with such alacrity? Why did Cyrus retain Pigres in a post of honor (Cf. I. 8. § 12), if he showed so little zeal in his master's cause? Hutch., Born., and Krüc., rightly therefore connect ωσπερ ὀργή with the following clause. συνεπισπείσαι, to assist in hastening on. There is great beauty and force in these compound words. — "Er θα δη, then truly. — μέρος τι, a specimen, example. - 'Ptψαντες. This shows the alacrity with which they executed his command. — κάκδυς, cloaks or gowns with wide sleeves worn over the tunics, common to kings, generals, and private soldiers; only those worn by kings were of purple, those worn by high officers, scarlet or purple with white spots, while the soldiers, wore such as were made of coarser materials. Cf. Cyr. I. 3 § 2; VIII. 3. § 10; Curt. III. 3. § 18. Yates says, that in the Per sepolitan sculptures, nearly all the principal personages are clothed in the zárdve — "erro, imperf. mid. 3 plur. of the imaginary "ημι, Igo. Some recent critics however reject this middle and write with the aspirate leuas, I send myself, I hasten, from lyus, I send. Cf. Mt. § 214. 4; Carmichael Gr. Verbs, p. 97. — πεψὶ νίκης, for a prize: lit. for The Persian noblemen are represented as running with as much ardor to raise the waggons from the mud, as the foot racers contended in the Olympic games for the prize. --- xai before µala may be rendered and that too, what is more. See Butt. p. 425. τούτους, i. e. those well known. Cf. Mt. 470. 4. — ἀναξυρίδας, trow sers, made long and loose, as those now worn by the Orientals. The same garment seems to be referred to in Dan. 3: 21, 27, by the Chal. סרבלרן, saraballa, which Gesen. translates long and wide pantaloons. Cf. Cyr. VIII. 3. § 13, with Barker's note. - our τούτοις, i. e. the costly garments and ornaments just mentioned. -- Φάττον ἢ ως τις är wett, sooner than one could have thought (possible). Cf. Seager's a N. on Vig. p. 216. So in Lat, crederem, putarem, etc., are sometime

- employed, where in English we should use the plurpert. Cf. At.d. and Stod. Lat. Gram. § 260. II. R. 2. —— μετεώνους ὕστε μετεώνους εἶναι. An epithet is sometimes applied to a thing by way of anticipation, to show the rapidity or certainty of the act by which the quality is possessed.
- 9. Το δε σύμπαν (sometimes το δε σύμπαν είναι), generally, upon the whole, i. e. in all the things pertaining to the expedition. Cf. Mt. §§ 283, 545; Vig. p. 12; S. § 221. N. 3. — δηλος ήν Κυρος σπεύδων. See N. on δηλος ην ανιώμενος, Ι. 2. § 10. — ὅπου μη, unless where. — σω μεν αν. Porson joins αν, (which Dind. has bracketed.) to roμίζων. It is generally taken with Mooi. See Butt. § 139. 8; Mt. § 527. — The subject of μάχεσθαι is the s me with that of roμίζων, because both subjects refer to the same person. Cf. S. § 158. N. 2. — Καὶ συνιδείν ở ἢν τῷ προςόλοντι τὸν νοῦν, it was evident to any one giving (the subject) attention = any one upon reflection might see. Bloomfield says that προςέχοντι τον νοῦν, paying attention to. receives this sense from the article, rour freer denoting to be knowing, or clever. - συνιδείν ήν - άψχη - οδισα = αυνιδείν ήν ότι η άψχη ήν. --- πλή θει χώρας και ανθρώπων, from its extent of country and number of men. — δια ταχέων = ταχέως. The sense of this passage is that the very circumstances which made the Persian empire formidable. if time were given to collect its vast resources, would render it a more easy prey to the invader, should it be suddenly attacked.
- 10. κατὰ τοὺς ἐψήμους στα θμοὺς, i. e. opposite the desert, through which they were thirteen days in marching (I. 5. § 5). σχεδίαις, sc. καυσὶ, lit. (vessels) hastily constructed, i. e. rafts, floats, etc. ώδε, thus, in this manner. χόφτου κούφου, light (i. e. dry) fodder, hay. εἶτα συτῆγον καὶ συνέσπων, then they brought them (i. e. the skins) together and sewed them. συνέσπων, 3 pers. plur. imperf. indic. of συσπάω. ώς, so that. Cf. II. § 10; V. 6. § 12. τῆς κάφφης, i. e. the χόστος κοῦφος enclosed in the skins. βαλάτου, date. This country abounded in palm trees, from the fruit of which was made a very agreeable wine. Cf. II. 3 §§ 14, 16. τοῖτο is put in the neuter, because μελίνης to which it refers, denotes an inanimate thing. Cf. Mt. § 439; S. § 137. N. 2.
- 11. 'Αμφιλεξάντων τι, disputing about something. κοίτας άδικειν τὸν τοῦ Μένωνος, judging one of Menon's soldiers to have been in he wrong, i. e. to have occasioned the disturbance. ἀδικειν = ἡδικρινικια. Κλεγεν, sc. τὸ αὐτοῦ πάθος. Cf. § 14, infra. ὑργίζοντο ἰσχυρῶς, were greatly enraged.
- 12. την ἀγοςὰν. i. e. the provisions brought across the river from Charmande. ἀφιππεύει, rides back. τοῖς περί αἰτόν, his attendants. Cf. Mt. § 398. c: 583. l. c; Butt. § 150. p. 439. The

proper name is often used with this formula. See II. 4. § 2; Thucyd. VIII. 105. — Γησι τῆ ἀξίνη. sc. οὐτόν, threw his axe (at him, i. e. Clearchus). To verbs of throwing the missile is joined in the dative to denote the instrument. — οὖτος, i. e. the one who cast the axe. — αὐτοῦ ἡμαρτεν. Cf. Mt. § 332. 7. So ἁμαρτεῖν ὁδοῦ, to miss the way. — ἄλλος δὲ λίθω, sc. Γησι Κλέαρχον.

- 13. παψαγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα, calls, to arms! His rage did not permit lim to wait for the public crier to call the soldiers together.

  τὰς ἀσπίδας πψὸς τὰ γόνατα θέντας, placing (i. e. resting) their shields against their knees. Cf. "obnixo genu scuto" Corn. Nep. Chabr. I.
  2.— τούτων δ', i. e. the cavalry. ἐπὶ τοὺς Μένωνος, sc. στρατώτας.

  ωστε ἐπείνους κ. τ. λ. Probably Clearchus was so incensed, that he came with little less vehemence, than if he were rushing to battle.

  τυξχειν ἐπὶ τὰ ὅπλα, ran to arms. Οἱ δὲ καὶ ἔστασαν ἀποροῦντες τῷ πψάγματι, others stood still, being perplexed at the affair. οἱ δὲ responds to οἱ μὲν implied in the previous proposition.
- 14. ἔτυχε γὰς ὕστεςος πιοσιών, for he happened to be last coming up. τάξις. Cf. N. on I. 2. § 16. ἔθετο τὰ ὅπλα, stood (with his men) in arms. Cf. Vig. (Seager's note) p. 102. Born. interprets cum armis in acie consistebat. αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι, while he wanted little of being stoned. The construction may be resolved into ὀλίγου ἐδέησε αὐτὸν καταλευσθῆναι, on the principle of attraction referred to in N. on δῆλος ἦ ἀνιώμενος, Ι. 2. § 11. πεμώς λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος, he (i. e. Proxenus) should speak mildly of his wrong, i. e. make a light affair of it.
- 15 Έν τούτω, i. e. εν τούτω τῷ χυόνω. Cf. Mt. § 577. —— τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν = εκείνοις τῶν πιστῶν οῖ παρῆσαν, those of his faithful attendants who were present. These are called (I. 9. § 31) by way of honor ci συντυάπεζοι, those who sat at his table, his table companions.
- 16. When Cyrus came up, the altercation was probably between Clearchus and Proxenus (cf. latter part of § 14), and this accounts for his addressing them by name. —— οὐκ ἔστε ὅ τι ποιεῖτε, you know not what you are doing, i. e. you are not aware of the consequences of vour acts. See οὐ γὰς οἴδασι τί ποιοῦσι, Luke 23: 34. On ἴστε, cf. Butt. § 109. III. 2; S. §§ 118, Ειδω: 209. N. 4. —— κακῶς ἐχόντων. See N. on εὐνοῖκῶς ἔχοιεν, Ι. 1. § 5. —— τῶν ἡμετέρων, our affairs. Cf. S. § 140. N 5. —— βάςβαροι does not take the article, because as Krüg. remarks, its office is performed by οὖς ὁςᾶτε.
- 17. Le laura lyérero, came to himself. When a man is in a violent passion, he is said in the language of metaphor to be beside himself, out of his min l. So when he lays aside his anger, he is said to return or come to rime off. Cf. Acts 12: 11. See also N. on o're love.

§ 16. — κατα χώραν έθεντο τὰ ὅπλα, " deponeban arma suo ordine et loco." Poppo.

CHAPTER VI.

- 1. Ἐντεῦθεν, i. e. from the Pylæ Babyloniæ (I 5. § 5). προϊόντων, sc. αὐτῶν. Cf. N. on I. 2. § 17. ὡς, about. See N. on I. 2. § 3. Οὖτοι, i. e. οἱ ἱππεῖς drawn from ἔππων going before. εἶ τι ἄλλο, whatever else. Cf. N. on I. 4. § 9. γένει τε προςήκων βασιλεῖ, connected by birth to the king, i. e. a relative of the king. τὰ πολέμια limits ἀρίστοις. Cf. Butt. § 131. 6; S. § 167. κε. πρόσθεν, formerly even. —— With Bornemann I have put a full stor after πολεμήσας, thus connecting καταλλαγεὶς δὲ with οὖτος Κύρω εἶ πεν to which it evidently belongs.
- 2. κατακάνοι är. In the orat. obliqua, the opt. is employed without är, but as it here stands in the apodosis (S. § 213. R.), är accompanies it. Cf. Mt. § 529. ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἔλοι, or take manyof them alive, i. e. make them prisoners. Repeat är with ἔλοι, κωλύσειε, and ποιήσειεν. κωλύσειε is followed by τοῦ καίειν (S. § 221) as the gen. of the remote, and ἐπιόντας (sc. αὐτοὺς) as the accus. of the immediate, object. Cf. Butt. §§ 131. 4; 132. 4. 1; S. § 180. 2 ποιήσειεν ὥστε, would cause that. "efficere ut." Sturz. διαγγελλαι, to give information, to be messengers.
- 3. ετοίμους αὐτῷ, ready for him. αὐτῷ is here the Dat. Commode (See N. on I. 2. § 1). φράσαι, to order, tell, Bloom. (N. or Thucyd. III. 15. § 1) remarks that this signification of φράζειν is rare. Cf. II. 3. § 3. ἐκέλευεν, sc. τὸν βασιλέα. πίστεως, of fidelity (to the king).
- 4. Arayrovs, having read. —— επτά must be joined with τους άφιστους. Spelman remarks that the ancient writers, who treat of the affairs of Persia often speak of a council of seven, which seems to have been instituted in memory of the seven Persian noblemen, who put the Magi to death, of whom Darius Hystaspis was one. Cf. Esth. 1: 13, 14. —— Φέσθαι τὰ ὅπλα. Cf. N. on I. 5. § 14. This guard was employed to prevent any attempt to rescue Orontes or interrupt his trial.
- 5. δὲ καὶ is elliptically used for οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ, (not only this) but he also called Clearchus, etc. ὅς γε = quippe qui inasmuch as he. τοῖς ἄλλοις, i. e. the Persians who were with Cyrus. προτιμηθῆναι μάλιστα. Cf. N. on πλέον προτιμήσεσθε, I 4. § 14. Clearchus was r ½ rly looked upon by Cyrus, as the leading mind of the Greek army (Ci. II. 2. § 5; III. 1. § 10), and hence the policy of honoring I im in the way here spoken of. ἐξήγγειλε —

- την κείσιν ώς λγένειο for λέηγγειλε ώς ή κοίσις λγένετο. For this species of attraction, by which the subject of the dependent proposition becomes the object of the preceding one, cf. Butt. § 151. 6; Mt. § 296. 3; S: § 157. N. 9. κοίσιν, trial. ἀποψόητον, to be kept secret. Cf. Butt. § 134. 8. ἄρχειν τοῦ λόγον is employed when the speaker is to be followed by othe s; ἄρχεινθαι τοῦ λόγον, when simply the commencement of a speech is intended to be designated. Cf. Sturz Lex. Xen.
- 6. παψεκάλεσα = παψακέκληκα. Cf. Butt. § 137. 3; S. § 212. N. 1. - Ανδυες φίλοι. See N. on εχ θυον ανδυα, Ι. 3. § 20. - πυος θεων καί πυος ανθυώπων, in the estimation of gods and men. Cf. Mt. § 590. 6. TOUTOUL, this here. In social intercourse, the Attics strengthened demonstratives by the suffix t. Cf. Butt. § 80, 2. — vào in the next sentence is yao illustrantis, i. e. it serves to explain and illustrate what has just been said. — ὑπήχοον, a servant, attendant, not δοῦλος, a slave. It heightened the crime of deserting his prince, that Darius gave him to be an attendant upon Cyrus. — ἐποιήσα ώστε κ. τ. λ., I effected that (Cf. N. on § 2) he thought it best to cease making war upon me, or, I caused him to conclude that it was best, &c. Krüg, says that the proper structure would have been: εγώ αὐτον προσπολεμών εποίησα τοῦ πρὸς εμε πολέμου παύσασθαι. The construction was well suited to the excited state of the speaker's mind. — defiar, the right hand. In ancient times one of the surest pledges of fidelity was the giving of the right hand. Cf. II. 3. § 28. Hence, in the early ages of the Christian church, the custom of giving the right hand of fellowship. Cf. Gal. 2: 9.
- 7. ὅτι οὕ. Supply ἔστιν from the preceding clause. ὅτι serves here as a mark of quotation. Οὐκοῦν ὕστερον κακῶς ἐποίεις, did you not afterwards lay waste. A negative question implying an affirmative answer. Cf. Butt. § 149. p. 428; Vig. p. 166. III. ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς is to be taken with οὐδὲν ὑπ΄ ἐμοῦ ἀδικούμενος. εἰς Μυσοῦς, (sc. ἐλθὼν,) = εἰς Μυσίαν. See εἰς τοὺς βαφβάψους, I. 3. § 5. Ἦφη = ὡμολόγει. Cf. VII. 2. § 25. ἔγνως τὴν σεαυτοῦ δύναμιν, you knew your strength, i. e. had become sensible of your inability to contend with me. —— ᾿Αφτέμιδος βωμὸν, the altar of Diana. He came to this altar, which Hutch thinks belonged to the temple of Diana at Ephesus, as a suppliant. See 1 Kings, 2: 28; Thucyd. I. μεταμέλειν τέ σοι, that you repented. Cf. S. § 182. N. 3.
- 8. For the construction of επιβουλεύων φανεψός γέγονας, cf. N. on 5ηλος ην αντώμειος, Ι. 2. § 11. περί εμε άδικος, unjust to me. Mt. § 589. c. τη γὰρ ἀνάγκη (= αναγκαϊόν έστι), certainly, for it is necessary (to confess that I have wronged yoù). Cf. Vig. p. 163. V. Έτι οἶν ἀν γένοιο, can you thên still be. Ετι here relates to the

- future. —— Construct ότι οἰδ' with ποτε in the next clause. Krūg, says that ὅτι in this and similar places arises from a blending of two constructions: ἀπεκφίνατο, ὅτι οὐκ ἄν δόξαιτο, and ἀπεκφίνατο · οὐκ ἄν δόξαιτι, —— σοι γ' ἄν ἔτι πατὲ δόξαιτι, I should never seem so at least to you. We have here an illustrious example of the force of conscience. To all the charges Orontes unhesitatingly plead guilty, and when virtually asked, what should be done with him, his reply bespoke his deep conviction, that he must be put aside as one no longer to be trusted.
- 9. $\mu \wr \nu \tau o \iota a \tilde{\nu} \tau a$ $\delta \wr \tau o \iota a \tilde{\nu} \tau a$ With $\mu \acute{\nu}$ and $\delta \acute{\epsilon}$ there is frequently a repetitic γ (anaphora) of the same word. See Mt. § 622. 2. $\check{\epsilon} \varkappa \pi \sigma \delta \grave{\omega} \nu \pi \sigma \iota \check{\epsilon} \imath \vartheta \alpha \iota$, should be put out of the way, i. e. put to death. For $\delta \acute{\epsilon} \eta \frac{\pi}{\eta}$ (commonly edited $\delta \acute{\epsilon} o \iota \epsilon \emph{I} \eta$). Cf. Mt. § 518; Butt. § 139. 2; S. § 214. 3. $\tau o \tilde{\nu} \tau o \nu \psi \iota \acute{a} \tau \tau \iota \sigma \vartheta \alpha \iota$, to be on our guard against him, to be watching him. $\tau \grave{o} \varkappa \alpha \tau \grave{a} \tau \sigma \tilde{\nu} \tau o \nu \iota \check{a} \tau a \iota$ he is concerned, limits $\sigma \chi o \iota \acute{\eta} \frac{\pi}{\eta} \dot{\eta} \mu \check{\nu} \nu$. Cf. Mt. § 283; S. § 167. N. 2.
- 10. έφη. Clearchus was relating this to the Greeks. προσθέσθαι (sc. τὴν ψῆφον), acceded to: lit. added (their vote) to. ἐλά-βοντο τῆς ζώνης τὸν 'Ουόντην, they took Orontes by the girdle. Mt. (§ 330) says that for the most part only middle verbs are constructed in this way with the gen. As it respects the Persian custom here spoken of, cf. ὁ μὲν Δαψεῖος ἐπιλαβόμενος τῆς τοῦ Χαφιδήμου ζώνης κατὰ τὸν τῶν Περοῶν νόμον παφέδωκε τοῖς ὑπηφέταις καὶ προςέταξεν ἀποκτεῖναι, Diod. XVII. 30. ἐπὶ θανάτω, (as a sign that he was condemned) to death. Some consider ἐπὶ as used here de consilio, and supply the ellipsis thus: (in order to lead him) to death. καὶ οἱ συγγενεῖς, even his relatives. καὶ τότε, even then. ἄγοιτο depends upon εἰδότες, which borrows the time of προςεκύνησαν.
- οὖτε strengthens the negation of οὖσεὶς. S. § 225. 1. —— οὖσ ὅπως, nor in what way. It is thought he was buried alive in the tent. Cf. Περσικὸν δὲ τὸ ζῶντας κατορύσσειν, Herod. VII. 114.

CHAPTER VII.

1. Baβυλωνίας, i. e. Babylonia Proper. The Assyrian or Chaldean empire embraced, Mesopotamia, or the northern district of country between the Tigris and Euphrates (Cf. N. on I. 4. § 19), Babylonia, comprising the narrow isthmus between those rivers, commencing on the north, when the streams converge to about 20 niles of each other, and extending about 300 miles towards the Persian gulf; and the eastern district beyond the Tigris, called Atur. It was where the Tigris and Euphrates were approaching so near to each other, that Cyrus was now marching. The fertility of this tract was so great, that Herod (I. 193) says it commonly (τὸ παράπαν) yielded of corn two hundred fold, and in remarkable seasons, three hundred fold. Here at different periods, rose, flourished, and fell, the celebrated cities, Nineveh, Babylon, Seleucia, Ctesiphon, and Bagdad. The peculiar and advantageous situation of this region, as a great thoroughfare for the caravan trade between Eastern and Western Asia, is ably given in "Commerce of ancient Babylon," Bib. Repos. VII. pp. 364-90. — περὶ μέσας νύντας, about midnight. — εἰς τὴν ἐπιοῦσας τω, upon the next morning. εἰς is joined with words signifying time. Cf. Mt. § 578. e; Vig. p. 226. XIV. — μαχούμενον, in order to join battle. See Butt. § 144. 3. — τοῦ δεξιοῦ κέψως, sc. of the Greeks. Cf. N. ôn I. 2. § 15. — τοῦ εὐωνύμου, sc. κέψως from the preceding clause. — αὐτὸς... διέταξε. Cyrus in person marshalled the Barbarian forces.

281

- 2. ἄμα τῆ ἐπιούση ἡμέψα, together with, or at the same time with the following day = early the next morning. Mt. (§ 597) says that when ἄμα is used with the dative, σὺν is supplied. Buttmann, however. (§ 146. 2) makes ἄμα in such a case a real proposition. πεψὶ συατιᾶς, concerning the army. λοχαγοὺς, cohort leaders, captains, who were usually admitted to the councils of war. Cf. II. 2.§ 3; III. 1. § 29; IV. 1. § 12, et sep. al. τε καὶ, both and, connect συνεβουλεύετο and παψήνει. S. § 228. N. 4. παψήνει θαψόύνων τοιάδε, exhorted them in terms like the following.
- 3. ἀπουῶν, being in want of. A tropical signification. Cf. N. on ἀπου(α, I. 3. § 13. ἀμείνονας and χυείντους are conjoined for the sake of emphasis. So λῷον καὶ ἄμεινον, VI. 2. § 15. "Οπως οδν ἴσεσθε, sc. ἐπιμελεῖσθε (Mt. § 623. 2.), see then that you are. Butt. (§ 149. p. 422) says that ὅπως ἔσεσθε supplies the place of an emphatic imperative. κέκτησθε has the signification of the present. Cf. S. § 209. N. 4. ὑπλυ ἡς, on account of which. Εὖ γὰς ἴστε, for know well = be assured. γὰς illustrantis (See N. on I. 6. § 6). ἐλευ θεψίαν. Cf. I. 9. § 29, where Cyrus is called δοῦλος, slave of the king. ἀντὶ ὧν = ἀντὶ τούτων ἄ, before those things which. πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων, (yes) all and much more besides. Cf. S. § 151. N. 4.
- 4. "Οπως, in order that. Το μεν πληθος, sc. εστί. επίσσεν. Cf. S. § 118, εξμι, N. 1. ταντα refers to χραυγή and πληθος in the preceding clause. Mt. (p. 725) makes ταντα refer to χραυγή, and says a pron. is sometimes put in the neut. plur., even when the word to which it refers is in the masc or fem. sing. τὰ ἄλλα, in other repects. Cf. Butt. § 150. p. 436. αλοχύνεσθαί μου δοχο σίους ξμιν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῆ χώρα ὅντας ἀνθρώπους, 1 think (I have reason) to be ashamed (sc. ἐνθυμούμενος, when I com-

sider) what sort of people you will find my countrymen to be. lit. the men who live in our country. For the construction of ἡμῖν — χώψα. cf. S. § 197. N. 4. The common reading is ἡμῶν. — ἀτδυῶν, virorum, is opposed to ἀτδυώπους, homines, in the preceding sentence. — ἐγὼ ὑμῶν. "The indispensable emphasis of the first, and the beautiful energy of both together, so oratorically thrown in, deserve to be particularly marked." Belfour. — τοῖς οἴχοι ζηλωτὸν, (so rich as to be) an object of envy to those at home.

- 5. φυγὰς Σάμιος, a Samian exile. Samos was an island in the Ægean sea, S. W. of Ephesus. Καὶ μὴν, but yet. διὰ τὸ ἐν τοιούτω εἶναι τοῦ κινδίνου πυροςιόντος, because you are in such imminent danger. For the construction of ἐν τοιούτω τοῦ κινδίνου (= ἐν τοιούτω κινδύνω), cf. Mt. § 341. 4; S. § 177. 2. ἔνιοι δὲ, sc. λέγουσιν. μεμινῶό is the perf. mid. opt. 2 pers. sing. of μιμνήσκω, with the signif. of the pres. Cf. Rost § 77. Obs. 3; S. §§ 118: 209. N. 4. τε καὶ, und even. βοίλοιο, sc. ἀποδοῖναι.
- 6. πατυψα, paternal. μεσημβυίαν, (μέσος, ήμεψα, Butt. § 19. N. 1,) mul-day; hence trop. mid-day quarter, i. e. south. μέχρις οἱ, i. e. μέχρις ἐκείνου (τοῦ τόπου) ὅπου, to the place where, or more concisely, to where. See Mt. § 480. b. σατυαπεύουσεν, govern as sutraps. This speech of Cyrus was in the magnificent style of Eastern monarchs. Cf. Dan. 4:1; 6:25.
- 7. ἡμεῖς, plur. for sing., the style of royalty. "Τστε, so that. μὴ οὐα ἔχω, that I shall not have. "μἡ alone with the subj., opt., and indic., expresses apprehension of an affirmative, μἡ οὐα of a negative." Vig. p. 167. μἡ in μἡ οὐα retains its power, although we must translate it by that or lest, and leave the following negative to stand alone. Cf. Butt. § 148. N. 7. a; ἐκατοῦς, sufficient fin numbers). καὶ στέφατον ἐκάστω χουσοῖν, also (i. e. in addition to what was previously promised) to each a golden crown.
- 8. Εἰς ἡειῶν δὲ παῷ αἰντὸν κ. τ. λ. As the generals had previously been with Cyrus (Cf. § 2), the insertion of οῦ τε στρατηγοὶ involves this passage in much obscurity. Schneid. with Weisk rejects οῦ τε στρατηγοὶ, an easy but very unsatisfactory way to dispose of the difficulty. Poppo suggests the omission of λοχαγοὺς in § 2, and its substitution here in the place of οῦ τε στρατηγοὶ. But this is at variance with the readings of all the Mss., and cannot therefore be entertained. Krūger regards εἰσήεσαν. ... τινὸς, as explanatory of the preceding οἱ δὲ ταῖτα ἀκούσαντες, τωὶ hæc audierant; —— audierant autem non modo duces, sed alii Græcorum, qui in Cyri tabernaculum intrarant Bornemann translates: intraverunt autem ad Cyrum non modo duces sed etiam ceterorum Græcorum aliquot, and making στρατηγοὶ in εlude both the generals and captains, refers τῶν ἄνλων Ελλήνων τικὸς

- to the common soldiers, who in separate parties visited the cent of the cyrus, to learn their hopes from his liberality. This seems to be the best solution of the difficulty. τι σηισιν ξοται, what (reward) they should have τμπιπλάς. Cf. Butt. p. 297; S. § 118. II (end).
  - 9. μη μάχεσθαι, i. e. not to expose himself to personal danger in the battle. ὧδέ πως ἤιετο Κῦινον, made some such inquiry of Cyrus (as this). ὧδέ πως, nearly thus. Οἴει γάι, do you think then. σοι μωχεῖσθαι. Krüger thinks that this refers to a single combat between the brothers, which if the king should shun, Cyrus, not having an adversary of equal dignity with himself, ought not (Clearcho judice) to personally engage in battle. εἴπει γε, if at least. Δαιείου καὶ Παινοάτιδος κ. τ. λ. A high as well as delicate compliment to his parents and himself.
  - 10. Ἐνταῦθα δη ἐν τῆ ἐξοπλισία = at this time, (so Krüg., but Pop. makes evravoa contain the idea both of time and place,) when the army was standing equipped and marshalled for battle. It is evident that the ἀφεθμός took place, not when they were in the act of arming and marshalling themselves, but immediately subsequent thereto. — ἀσπὶς for ἀσπιδοφόνοι. In like manner τῆς ὅππου, Herod. VII. 100, is used for τῶν ἐππέων. So in English, horse and foot is put for cavalry and infantry; artillery for artillery-men. - uvola xal τετραχοσία. By comparing the numbers of the heavy armed, which have peen given, it will be seen that 11000 (I. 2. § 9) — 100 (I. 2. § 25) + 700 (I. 4. § 3) + 400 (deserters from Abrocomas, I. 4. § 3) = 12000. But in this agrands, the number of heavy armed is only 10400. Weisk, with Zeun, thinks that those who were left to guard the baggage (I. 10. § 3), are not included in this number. So Krüg., Pop., and Born. Some may have died on the march, others may have been on the sick list. A few returned in the ship of Xenias and Pa-Some changed their heavy for light armor, as the number of the light armed is increased instead of being diminished. - doeπανηφόψα, scythed-chariots. Cf. N. on I. 8. § 10.
  - 11. 14λλοι δὶ ἦσατ. .See N. on I. 5. § 5. ποὸ αὐτοῦ βασιλέως (as his body guard).
  - 12. καὶ στιματηγοὶ καὶ ἡγεμότες. Weisk followed by Krūg. attributes these words to some glossarist; but Dind., Born., and Pop., receive them as genuine. Ετειήκοντα μυριάδες. Many suppose that this includes the followers of the army. Ctesias gives the number of the king's forces 400,000. ἱστειηπε. Krüg. (de authent. p. 4. N. 13) charges Abrocomas with treachery, in coming so tardily to the assistance of the king. The route, however, which he took may have been less direct than the one through the desert taken by Cyrus

- 13. πρὸς Κῦρον. Huish. construes these words with οἱ αὐτομολήσαντες, since ἀγγέλλω is followed by the dat. of the pers. — οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων = ἐκεῖνοι τῶν πολεμίων οῦ ηὐτομολήκεσαν Cf. S. § 177. N. 1. So in the next clause οῦ ὕστεγον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων = οἱ πολέμιοι οῦ ὕστεγον ἐλήφθησαν. Cf. Mt. § 321. 5. — μετὰ τὴν μάχην is to be taken with ταὐτὰ ἤγγελλον, and thus the sentence is freed from an apparent tautology in the use οῦ ὕστεγον.
- 14. συντειαγμένω, in order of battle. γὰφ after ὅετο introduces the reason why Cyrus marched in battle array. So γὰφ in κατὰ γὰφ μέσον assigns the reason why he thought the king would fight that day. τάφφος ὀψυκτή, "est forma dicendi Homerica." Zeun. ὀψγυιαὶ πέντε. The ὀψγυιά = 6 ft. This trench was therefore 30 ft. wide and 18 ft. deep; a formidable one indeed to pass with an army.
- 15. Μηδίας τείχους. See N. on II. 4. § 12. Ενθα δή, here by the way. αξ διώρυχες κ. τ. λ. "Ceterum canales," says Schneid., "non ex Tigride, in Euphratem, sed contra, derivatos esse, præter multos alios testes, significat Arrian. Anab. VII. 7. Rennell (p. 76) says that on their entry into the plains of Babylonia, the Euphrates runs on a higher level than the Tigris. Cf. Bib. Repos. Vol. VII. p. 366. διαλείπουσι δὲ ξκάστη παφασάγγην, and are distant from each other a parasang. For the construction of ξκάστη with a plur. verb, cf. Mt. § 302; S. § 157. 4. It is regarded very improbable by Rennell, that four canals of such dimensions, should have been dug in the short space of a league, and drawn from a river of less than 500 fect in breadth.
- 16. ⁵Hr δὲ παρὰ κ. τ. λ. The narrative, interrupted by the digression respecting the canals, is here resumed. —— πάροδος στετὰ, Maj. Rennell thinks this narrow pass was left because the trench could not be finished. But Krūg. says. "equidem propterea relictum puto, ne fossam aqua repleret." —— ποιεῖ πυνθάνεται. Butt. (§ 137. N. 7) says that every other language must here in both instances have employed the pluperfect.
- 17. πάφοδον παφῆλθε. For the construction, cf. S. § 163. 2.

  εἴσω, within, i. e. on the side towards Babylon. μὲν οὖν, so then. ἦσαν ἔχνη πολλά. Rost (§ 100. 4. N. 4) says, "the subject in the neut. plur. takes the plur. verb, when the idea of individuals in the plurality requires to be made distinct and promment."
- 18. Σιλανόν, Silanus, from Ambracia in Epirus and the principal soothsayer in the army of the Greeks. His perfidy towards Xenophon is detailed, V. 6. § 16. ὅτι, because. Cf. N. on I. 2. § 21. τῆ ἐνδεκάτη ἀπ ἐκείνης τῆς ἡμέρας πρότευον, on the eleventh dos previous to that day. Οὐκ ἄρα ἔτι μαχίνται, then he will never

- fight. Cyrus supposed his brother would make a stand at the $\tau \acute{a}\phi \varrho o c$, which was within ten days' march. If so advantageous a position should be abandoned by the king, it furnished evidence that he would not hazard a battle.
- 19. Ἐπεὶ δ', but inasmuch as. ἀπερ τωκέται τοῦ μάχεισθαι, had given up the intention of fighting. The vulgar reading is τοῦ μαχεῖσθαι. It is probable that the error of the king in not making a stand at this ditch, proved in the end to be of signal advantage, to him, inasmuch as the battle here would have been more compressed than at Cunaxa, and as a probable consequence, the Greeks would have been opposed to the king in person, which could not but have resulted in his overthrow and total ruin. ἡμελημένος μᾶλλον, more negligently, less circumspectly.
- 20. την πορείαν εποιείτο = επορεύετο. τὸ δὲ πολὺ, sc. τοῦ στρατεύματος. ἐν τάξει, in order. "ordine servato." Sturz. τοῖς στρατεώταις properly follows ήγοντο (S. § 196. 4), or it may be rendered as an adnominal genitive after τῶν ὅπλων. Cf. S. § 197 N. 4.

CHAPTER VIII.

- 1. Kai serves here as a general connective with what was detailed in the last chapter, while $\tau = - \kappa \alpha i$, which follow, unite the clauses of the sentence. — ἀμφὶ ἀγουὰν πλήθουσαν, about full market time, i. e. some time between nine and twelve o'clock. Dio Chrys. divides the day into five parts: 1. πρωί, morning: 2. περὶ ἀγορὰν, full market, forenoon: 3. μεσημβυία, noon: 4. δείλη, afternoon: 5. εσπέea. evening. ἀγορὰ πλήθουσα answers to our full 'change. Cf. Herod. VII. 223 (Stock. note); Thucyd. VIII. 92. — καταλύσειν = to halt for the night, to encamp, lit. to loose, or unbind (the beasts of burden), i. e. unharness or unload them. — τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν, sc. τὶς, one of the faithful followers of Cyrus. Cf. I. 5. § 15. — derà πράτος, at full speed. — τῷ ἔππω. Mt. (§ 396) classes this with the dat. of means or instrument. Patagyas had probably been sent forward either to reconnoitre, or, what is more likely, to make some preparations at the σταθμός, where they were intending to encamp. — βαρβαρικώς = Περσιστζίη the Persian language. - σύν στρατείν µать. Cf. S. § 199. N. 2.
- τάψαχος, tumult, trepidation. καὶ πάντες δὸ, and indeed ull,
   e. he Barbarians as well as the Greeks. ἐπιπεσεῖσθαι has βασελέε understood for its subject.
  - 3. Kai in Kai Kūęós 11 serves as a general connective, while «

corresponds to τε in τοῖς τε ἀλλοις. As it respects the place where the battle was fought, Plut. (Vit. Artax. 8) says it was called Cunaxa, and was distant from Babylon 500 stadia. Mannert locates it a few miles south of the wall of Media. The time of the engagement is fixed by Rennell at Sept. 7, but by Larch., the latter part of Oct. — καθίστασθαι εἰς τὴν ἐαντοῦ τάξιν ἕκαστον, and each one to take his station in the company to which he belonged: lit. in his own company.

- 4. Krug. says that unless τοῦ κέφατος is rejected as a vicious reading, it is to be explained: τὰ δεξιὰ τούτου τοῦ (δεξιοῦ) κέφατος. —
  εχόμενος, being next (to him). καὶ τὸ στράτευμα, i. e. Menon's band. Schneid. regards these words as an interpolation.
  - 5. ίππεῖς μὲν Παφλαγόνες. · See N. on V. 6, § 8.
- 6. $K\bar{v}_{\psi o\varsigma}$ de rai $i\pi\pi\epsilon i$. Supply $i\sigma\tau\eta\sigma\alpha r$ from the preceding section—Leun. from an ancient version supplies ratà $\tau \delta$ $\mu \epsilon \sigma \sigma$ after $i\epsilon \alpha \sigma \delta \sigma \iota$. These words are, however, omitted in all the MSS., and besides, it appears from a comparison of § 24 with §§ I3, 23, that Cyus stationed himself in the left wing. $\psi \iota \lambda \dot{\eta} r$, i. e. he had no helmet on his head. That he wore a turban is evident from the nature of the case, as well as from the testimony of Ctesias (cf. Plut. Artax. 11), who says that in the battle his tiara fell off. This was probably the $\tau\iota\dot{\alpha}\varphi\alpha$ $\dot{\delta}\psi\partial\dot{\eta}$ (Cf. II. 5. § 23), upright tiara, an outward assumption of the royal dignity for which he was contending.
- 7. $\mu\alpha\chi\alpha\ell_{V}\alpha\varsigma$. Sturz defines: gladius, quo cæsim feritur. Krūg. says, "erat $\mu\dot{\alpha}\chi\alpha\iota_{V}\alpha$ gladius leviter curvatus falci similis (Curt. VIII. 14, 29), quo cæsim feriebatur, $\xi\ell\rho\alpha\varsigma$ ensis, quo punctim." The $\mu\dot{\alpha}\chi\alpha\iota_{V}\alpha$ was worn by Homer's heroes along with the $\xi\ell\rho\alpha\varsigma$ (Cf. Il. 3: 271), and was used on almost all occasions instead of a knife. So we find (IV. 7. § 16) that the Chalybes employed this weapon in cutting their enemies' throats; and the Greeks (IV. 6. § 26), in cutting to pieces the bucklers which they had taken from the enemy. It is evident therefore that the $\mu\dot{\alpha}\chi\alpha\iota_{V}\alpha$ was of the knife kind, and was used, as Yates remarks (Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 809), by the Greek horsemen, as a weapon of offence, preferable to the long sword.
- 8. Kai $\eta \delta \eta \tau \epsilon$, and now. $\delta \epsilon \ell \lambda \eta$. Cf. N. § 1. Buttmann (Lexil. p. 217) says that the events which follow show that $\delta \epsilon \ell \lambda \eta$ here means the early part of the afternoon. Cf. VII. 3. §§ 9, 10, where Seuthes says that there are villages to which the army may march with ease before dmner, and afterwards their arrival is described as taking place $\tau \bar{\eta} \varsigma \delta \epsilon \ell \lambda \eta \varsigma$, which could not have been long after noon. In III. 4. § 34; IV. 2. § 1 it is apparent from the context that $\delta \epsilon \ell \lambda \eta$ means the advanced part the afternoon. So also in III. 3. § 11, where it is translated by some, in the evening. But us Butt. (Lexil. p. 218) re-

marks, Xenophon "may have very fairly sa a of an army, which, after a march constantly interrupted by the enemy, reaches a certain point somewhere about four o'clock, where it intends to pass the night, that after marching the whole day it had advanced only two miles and half, and had arrived in the afternoon at a certain point; and as the context shows that the time meant was one drawing towards the evening, the word $\delta \epsilon t \lambda \eta$ was quite sufficient to mark it." --- zoreogròc (xorla, oprom.) dust raised, a cloud of dust. -- your of of grand. Leuncl. taking overwin in the sense of much, and knowing that although it was afternoon, when the enemy appeared in sight, a battle was yet to be fought, inserted the negative or which Hutch., Dind., and Pop., have followed. But this was unnecessary since if guyvõ = πολλώ, it may have been so relatively, i. e. as it appeared to the excited Greeks, against whom such a cloud of war was slowly (Cf. § 11, infra), and majestically approaching. But one of the definitions, which Hesvch. gives to συχνά, is συνεχη, closely joined, which, if adopted here, would give to xgórw συχνώ the signification, immediately after, in a very short time. — τάγα δη και χαλκός τις ήστραπτε, i. e. sudden gleams from the armor flashed through the cloud of dust. Υστυαπτε (Cf. Cyr. VI. 4. § 1), began to glitter. - λόγχαι, lances. The Grecian spear consisted of the Sogu, shaft, pole, and Loyxn, αίχμή, iron head or point, both of which essential parts are often put for the whole. — zaragareis, clearly seen. The occasional gleam of the bright armor through this dark cloud of dust, followed by the magnificent display, as the ranks came fully in sight, must have been a deeply interesting sight to Cyrus and his army.

9. λευπο θώρακες, having white cuirasses. Hutch. (N. on V. 4. § 2) remarks that these cuirasses, like the bucklers there spoken of were covered with hides of white oxen. But it is far more reasonable to consider them the same as the λινοῖ θώρακες of IV. 7. § 15. — εχόμενοι δε τούτων Cf. N. on § 4. For the construction of the gen., cf. Mt. § 339; S. § 179. 1. — γεβοοφόροι. Sturz defines γέβον, scutum Persicum e viminibus contextum speciem quadrati oblongi referens. These wicker frames were usually covered with leather or hides. "In contending with the Asiatic nations, whose principal weapon of offence was the bow, the use of this light, though large, buckler must have given the Persian a manifest advantage, but opposed no adequate resistance to the ponderous lance of the Greeks." See Stocker's N. on Herod. IX. 99. — ποδήφεσι, reaching to the feet. Cf. Cyr. VI. 2. § 10.—zarà Forn, by nations, i. e. each nation by iself. a common custom in the Persian armies. Cf. Herod. VII. 60, 100. --- εν πλαισίω πλήρει, in a full oblong square. Cf. III. 4. § 19, where abalgior has the epither Isonleyon. Bloom. (N. Thucyd. VI. 67) says it was called πλαίσιον from its brick-like form. — ξχαστον τὸ ἔθνος is in apposition with πάντες δὲ οἶντοι, and is followed by ἐπορείτετο in the sing., although the proper subject is in the plur. Cf. Mt. § 302. a. Obs. For the use of the article in ξχαστον τὸ ἔθνος, cf. Mt. § 265. 5; S. § 140. N. 7.

- 10. Repeat ἐποιρεύετο with πιὸ δὲ αὐτῶν. διαλείποντα συχνὸν (= πολὺ, So Suid.) ἀπ' ἀλλήλων, at a considerable distance from one another. ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα, extending oblique- λy from the axle-trees. ὑπὸ τοῖς διριοις, under the seats. Cf. Cyr. VI. 1. §§ 29, 30. εἰς γῆν βλέποντα, pointing (lit. looking) downwards. 'Sometimes the scythe was inserted parallel to the axle into the felly of the wheel, so as to revolve, when the chariot was in motion, with more than thrice the velocity of the chariot itself." Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 408. These scythed-chariots were never very serviceable, and often, when the horses attached to them were wounded or the driver slain, turned back with wasting havoc upon the army to which they belonged. γνώμη, design. ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλώντων (for ἐλασόντων), that they might drive into the ranks of the Greeks. For the construction of ὡς ἐλώντων, cf. S. § 192. N. 2.
- 11. την χφαυγην τῶν βαφβάψων. Cf. I. 7. § 4. ὡς ἀνυστὸν (= δυνατὸν), as much as possible. - ἐν ἴσφ, sc. βήματι, with equal step, at the same pace.
- 12. ἐβόα, i. e. he issued the command in a loud voice. κατὰ μέσον, opposite to the centre. πάνθ ἡμῖν πεποίηται = our work is done: lit. every thing has been done (= will be done, S. § 209. N. 6) by us. For the construction of ἡμῖν πεποίηται, cf. S. § 200. 1.
- 13. τὸ μέσον στίφος, the central troop. Reference is here had to the 6000 horsemen drawn up before the king as his body guard. Cf. I. 7. § 11; 8. § 24. ἀκούων Κύψου. "The verb ἀκούω, commonly governs the accus. of the sound, and the gen. of that which produces it." Butt. § 132. 5. 3. Marg. N. For the construction of ὅντα, cf. N. on βουλευομένος, I. 1.§ 7. τοσοῦτον περιῆν, was so much superior. ὅστε μέσον τὸ ἑαυτοῦ ἔχων, that being in the centre of his (army). ἀλλ' is here employed in consequence of the preceding parenthesis commencing with τοσοῦτον γὰφ. This will also account for the repetition of the proper name Κλέαυχος. ὅμως, yet, i. e. notwithstanding the command of Cyrus, and the informatior communicated tespecting the position of the king. αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔχοι he would take care that all things should go well.
- 14. $z\alpha\iota\psi\bar{\psi} = \chi\psi\dot{\sigma}r\psi$. $\delta\mu\alpha\lambda\bar{\omega}\varsigma$, eodem gressu. Sturz. 'Sine du bio," says Bornemann, "Cyri exercitus non Artaxerxis." But i is more natural to refer it to the army of the king. See § 11, supra. It must

have been a sublime spectacle, to see so many thousands, with their glittering armor and flashing weapons, approaching in measured tread to battle.

"The host moves like a deep-sea wave, Where rise no rocks its pride to brave, High swelling, dark, and slow."

Cf. Par. Lost, VI. 78—85. — ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ (sc. τόπψ) μένον, remaining yet in the same place (where they first began to form). — ἐκ τῶν ἔτι πυροςιόντων, from those who were still coming up. As the army was proceding in a secure and negligent manner, when first advised of the approach of the king's forces, some of the soldiers were probably far behind. These, as they came up, would seize their arms from the baggage waggons (Cf. I. 7. § 20), and fall into their respective companies. — οὐ πάνυ πυὸς, not very near to, i. e. at a moderate distance from. He rode out far enough to have a view of both armies. — ἀποβλέπων, fixing his eyes upon, looking attentively at. This word is added to κατεθεάτο in order to give particularity to the expression.

15. ὑπελάσας, riding up. Sturz with Hutch. renders, equo nonnihil incitato. But Krüg. more correctly makes ὑπό give to ξλαύτω the idea of approach. — et, whether, is here followed by the opt. (S. § 216. 1), because ήψετο, upon which παφαγγέλλοι depends, expresses time past. Cf. S. § 216. 3. — ξπιστήσας, sc. τὸν ἵππον. — τὰ legà καὶ τὰ σφάγια. Divinations were taken both from the entrails of the victim, and the circumstances attending its sacrifice. To such an extent was the latter mode of divination practised, that the fire of the sacrifice, the smoke, wine, water, etc., were all carefully noticed. Hence legá may signify the entrails, a principal source of divination and σφάγια, (from σφάζω, to slay), the victims, i. e. the circumstances attending the sacrifice, and the motions of the animal when slaughter-So Sturz: nempe legá sunt lætæ conjecturæ ex extis; ogáyia vero, varia omina ex motibus hostice jam casuræ. Cf. Man. Clas. Lit. \$ 75. p. 490. See also Hutchinson's note on this passage. These words are often synonymous. Cf. Thucy... III. 104; VI. 69.

16. Φορύβου, noise, such as would be made by a multitude. — Ο δὶ Ξενοφῶν. Dind. following certain MSS. reads ὁ δὶ Κλέαρχος. — τὸ εὐνθημα, the word, tessera militaris. "This countersign, which consisted of one, two, or more words, was given with the voice, first from the general to the inferior officers to avoid confusion, and from them through the whole army, after which it was returned back to the general." Weiske. — δεύτερον, second time. — Καὶ ος = Καλ

- 17. δέχομαι τε. Some erroneously supply τοι αλωνόν. Krüg. under stands το σύνθημα and paraphrases: ut bonum omen accipio hanc tessere n, σωτημίαν καὶ νίκην. τοῦτο ἔστω, let this be, i. e. may it happen that safety and victory shall be ours. Some translate, let this be (the watch-word). But this interpretation is too frigid. εἰς την ἐαωνοῦ χώψαν, i. e. at the head of the barbarian forces of his army. ἐπαιάνιζον. The Schol. on Thucyd. I. 50 says, "the Greeks sang two preams, one before battle to Mars, the other after it to Apollo." The Spartans called the pæan sung before the engagement, παιὰν ἐμιβαντήψιος. The practice of singing it after the fight was over, is said to have arisen from the fact, that Apollo sung it after his victory over the Pythian dragon. This battle-song must have been highly anmating. Not dissimilar in its inspiring influence was the Marseillaise Hymn, which sung by the Parisian populace, transformed striplings into men, and peaceful citizens into veteran soldiers.
- 18. ποφενομένων, sc. αἰτῶν. Cf. N. on I. 2. § 17. ἐξεκύμαινε, fluctuated, broke away from (the line). This metaphor, taken from the waves of the sea, is full of beauty and energy. For the construction of τῆς φάλαγγος, cf. S. § 177. 2. τὸ ἐπιλειπόμενον, the part (of the line) which was left behind. Cf. S. § 140. 3. δυόμε θεῖν, to run with speed. So to give fullness to the expression, we say to go running, to proceed upon the run. σἰόν πεψ, just as. Ἐνυαλίω, one of the names of Mars. ἐλελίζουσι, they shout ἐλελεῦ. Some fancy that ἐλελεῦ may have arisen from the Heb. Τη ἡλοῦς. ταῖς ἀσπίαι πυὸς τὰ δόνατα ἐδούπησαν. We should have expected τοῖς δόναπ πρὸς τὰς ἀσπίδας ἐδούπησαν. φόβον ποιοῦντες, in order to frighten. Cf. S. § 222. N. 3.
- 19. Ποὶν δὲ τόξευμα ἐξινκῖσθαι, but before an arrow reached (them) = before they came within bow-shot. "Proprie de jaculis et sagittis quæ feriunt, vel jactu scopum assequi ob loci propinquitatem possunt." Sturz. μη θεῖν δοόμω. The reason for this may be drawn from the next clause. Cf. Thucyd. V. 70.
- 20. Τὰ δὲ ἄψματα ἐφέψετο τὰ μὲν, but some of the chariots vere borne along: lit. but the chariots were borne along, some, &c. κενὰ ἡνιόχων, without (their) charioteers. κενὰ, literally empty. —— Οἱ δὲ, i. e. the Greeks. —— ἐπεὶ πψοτδοιεν. Cf. N. on I. 5. § 2. —— ἔστι δὲ ὅςτις, there was (one) who = some one. Cf. Butt. § 150. p. 438; Mt. § 482. ἄςπεψ ἐν ἐπποδυόμω, as in the hippodrome. Cf. Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 895; Man. Cha. Lit. p. 678. —— ἐκπλαγείς, being struck with terror, being struffied (at the sudden approach of these chariots). πληγ of the 2 aor. pass. becomes πλαγ in composition. Cf. S. § 118. Π. The student will notice the strengthening repetition of the negatives in the following clauses.

- 21. 71 xab' airois, the enemy opposed to them. So Krug. and Born. "Scil. βαρβαρικόν, vel τῶν βαρβάρων κέρας seu στίφος." Hutch Cf. Thucyd. III. 108. § 2, where Bloom. supplies * ένας. --- ώς βασιλεύς. In ancient times, when the whole military strength of a kingdom was brought at one time into the field, a single battle usually decided the tate of an empire. — ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτὸν, by his followers. — οἰδ' ώς = οὐδ οὕτως (Cf. Vig. p. 215. XVIII), not even thus, i. e. not even when apparently victorious, and already saluted as king by his attendants. - - guregnecoaufrne, in close order. - - Eneueleizo, he was attentively watching. — The use of xai in xai yao may be seen by supplying the ellipsis implied in yaq: and (he did this, i. e. he watched the movements of the king) for, &c. The ellipsis in most instances may be mentally supplied, and the formula xal yag be rendered simply for. — ήδει αὐτὸν ὅτι = ήδει ὅτι αὐτὸς. For this species of attraction whereby the subject of the following verb becomes the object of the preceding one, cf. N. on I. 2. § 21. See also Butt. § 151. 6; S. § 157. N. 9.
- 22. Kai is here explicative, i. e. the sentence which it introduces serves to explain the previous one. As it respects the thing here spoken of, see Cyr. IV 2. § 27; VIII. 5. § 8. μέσον έχοντες τὸ αὐντῶν ἡγοῦντο, were accustomed (Cf. S. § 210. N. 2) to lead in the centre of their (army). Dind. and Pop. read ἡγοῦνται. ἐν ἀσφαλεστάτω, sc. τόπω (= χωςίω), in the safest place.
- 23. Kaì δη τότε, and indeed then. μέσον έχων, although being in the centre. For this restrictive use of the participle, cf. Mt. § 566. 3; S. § 222. 1. ὅμως, yet. ἐχ τοῦ ἐναντίου, ex adverso, opposite, in front. τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις, i. e. the six thousand spoken of, I. 7. § 11. ὡς εἰς χύκλωσιν, as if to enclose (them). εἰς here marks intention. Cf. Mt. p. 1008. χύκλωσιν is derived from χυκλών and denotes its action. Cf. S. § 129. 3. We are not to suppose that this evolution was performed by the right wing of the king's army, since that must have extended several stadia beyond the left wing of the rebel forces, and it would have been no quick or easy task to wheel about so immense a body of men It is rather to be referred to the 6000 body-guards, who in the apprehension of Cyrus, were about to fall upon the rear of the Greeks, and cut them in pieces (ὅπισθεν χενόμενος κατακόψη το Ἑλληνικον).
- 24. δείσας κατακόψη (sc. βασιλεύς). Mt. (§ 518. p. 880) says that "the subjunctive is frequently used, although the verb upon which it depends is in time past, when the depending verb denotes an action which is continued to the present time. Cf. Butt. § 139. 1 S. § 214. N. 1. τοῖς ἐξακοσίοις. Cf. § 6. ἀποκτεῖται λέγεται

s. 7. 1. Plutanch (Artax. 9) says that after Artagerses had thrown his javelin at Cyrus with a force that shook him in his seat, and was turning his horse, Cyrus aimed a stroke at him with his spear, the point of which entered at his collar bone and pierced through his neck.

25. 'Ως δὲ ἡ τροπἡ ἐγένετο διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἐξακόσιοι εἰς τὸ διώκειν ὁυμήσαντες, but when (the king's body-guard) was routed, the six hundred belonging to Cyrus, rushing on in the pursuit, were dispersed, or in the route (of the king's body-guard) which took place, the six hundred, &c. ὡς δὲ — καὶ, but when — then. For this use of καὶ after definitions of time, cſ. Mt. § 620. a. εἰς τὸ διώκειν ὁρμήσαντες. In Herod. IX. 59, ὡρμημένους διώκειν is found, εἰς τὸ being omitted. Cſ. Mt. § 532. c. — πλὴν (= ὅμως) πάνν ὀλίγοι, but yet a very few. — σχεδον, mostly. — οἱ ὁμοτράπεζοι. These are called οἱ συντράπεζοι. I. 9. § 31. Cſ. N. on I. 5. § 15.

26. οἶν ἡνέσχετο, was not able to restrain himself. Mæris: ἡνέσχετο, ᾿Αττικῶς · ἀνέσχετο, Ἑλληνικῶς. Cf. Butt. § 114. p. 283. Thus far Cyrus acted the part of a prudent and skilful commander, but now at sight of his brother, regardless of all public considerations, and intent only upon revenge, he rushes like a madman into the fight, and in the moment of victory, falls by an unknown hand. — 'Ορῶ τὸν ἄνδρα = ὁρῶ αὐτόν, only more emphatic. — τετο. Cf. N. on I. 5. § 8. παίει = jaculando ferit. So Krūg. from Diod. XIV. 23, and Plut Artax. 11. — κατὰ, upon. — Κτησίας, Ctesias, a native of Cnidus aud by profession a physician. He spent many years at the Persian court, and composed a history of Assyria and Persia in 23 books entitled Περσικά, only a few fragments of which remain.

27. παλτῷ. A missile weapon, although sometimes used in close fight. — μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦψος καὶ οἱ, is regarded by Poppo as in the nom. absolute, for μαχομένων καὶ βασιλέως καὶ Κύψον καὶ τῶν κ. τ. λ. But Mt. (§ 562. N.) founds this use of the nominative upon a different construction, viz. "when the subject of the participle is contained in part by the principal subject, or this latter in the other." Here ὁπόσοι, Κῦψος, and ὀκτὼ οἱ ἄψιστοι, the principal subjects, constitute a part of the whole contained in βασιλεὶς, Κῦψος, and οἱ ἀμφ αὐτον, the subjects οἱ μαχόμενοι, and a partial apposition may be considered as existing between them. Cf. Butt § 145. N. 4. οἱ ἄψιστοι = οἱ ὁμοτ τφάπεζοι, § 25. — ἔκειντο ἐπὰ αὐτῷ, lay (dead) uron him. Cf. κείται Πάτφοκλος, Il. XVIII. 20; "neminem jacentem veste spoliavit," Corn. Nep. Thrasyb. II. 2.

28. αὐτῷ τῶν σκηπτούχων θεμάπων, of his sceptre-bearing atten dants For the construction of αὐτῷ, cf. S. § 197. N. 4 —— πεμιπε

setv αὐτ $\tilde{\varphi}$, i. e. he fell upon him with his arms embracing the iffeless body.

29. ἀκινάκην, scimetar. A short, crooked Persian sword.

ταλ στριπτον δὶ ἐφόρει κ. τ. λ. From this passage compared with I
2. § 27; Cyr. I. 3. § 3; Herod. VIII. 113; Corn. Nep. Dat. III; Dan.
5: 7, 16, 29, it would seem that these ornaments were marks of honor conferred by the sovereign, very similar to the orders of modern knighthood.

CHAPTER IX.

- 1. ἐτελεύτησεν, sc. τὸν βίον. Κῦψον τὸν ἀψχαῖον, 1. e. Cyrus who laid the foundation of the Persian empire. βασιλικώτατος, viz., in mien, magnificence, generosity, high daring, &c., which were esteemed the most eminent qualifications of a king. παψὰ is here put for ὑπὸ. Cf. Butt. § 134. 3. Κύψον. "The repetition of the proper name is a mark of respect." Belf. δοκούντων. Cf. N. on I. 3. § 12. ἐν πείψα γενέσθαι, to be personally acquainted, to be on intimate terms. "usu et consuetudine expertum esse." Krūg.
- 2. γάφ. Cf. N. on I. 6. § 6. Γτι παῖς ởr, being yet a boy. πάντα, in every respect. Cf. Mt. § 425; S. § 167. πάντων πάντα is an example of what is called paronomasia.
- 3. δύψας. Krūg. says, "δύψας esse aulam regiam, quæ hodieque a Turcis porta vocatur, notum est." Cf. Cyr. I. 2. § 3. σωφροσύνην, modesty as opposed to αλσχρόν in the next clause. Cf. Cic. Tusc. Disput, III. 8.
- 4. εὐθύς παϊδες ὅττες, as soon as they are children = from their very childhood. Cf. Mt. § 565. Obs. 2.
- 5. τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τῶν ἐαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλλον πείθεσθαι, and to obey his elders more readily than did those even, who were his inferiors (in rank). τῶν ὑποδεεστέρων is constructed in the genitive with μᾶλλον, and ἐαυτοῦ, with ὑποδεεστέρων. Cf. S. § 186. 1.

  τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι, to manage horses with the greatest skill. ἄριστα is used adverbially. Cf. S. § 124. 2. Repeat ἐδόκει with χρῆσθαι. ἔπειτα δὶ responds to μὲν πρῶτον. ἔκρινον, κα αὐτοὶ referring to οἱ Κύρου δοκούντων ἐν πείςᾳ γενέσθαι, § 1. ἔργων is constructed with φιλομαθέστατον and μελετηρότατον. S. § 185.

  τοξικῆς and ἀκοντίσεως are in apposition with ἔργων.
- 6. Έπει δι τη ήλικι ξπρεπε, but when he flourished, bloomed in age = when he was old enough (to engage in hunting and other manly exercises) The age to which allusion is here made was

eighteen, at which time the boys were numbered among the tημβοι. Cf. Cyr. I. 2. § 9, et seq. tail δt answers to πρῶτον μὶν, § 2. — καὶ — ποτὶ, and once. See N. on I. 5. § 7. — ἐπι φεψομένην, rushing upon him. — ἔτρεσεν, 1 aor. act. of τρέω. — τὰ μὶν ἔπαθεν = he received those wounds. This appears from the next clause. — τέλος, at length. Cf. S. § 124. 1. — καὶ τὸν τρῶτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς μακαριστὸν ἐποίησεν, yet he made he one, who first came to his assistance, (to be pronounced) happy by many (in consequence of the gifts which he received from Cyrus) Cf. N. on I. 7. § 4 (end).

- 7. οίς καθήκει, whose duty it is. εἰς Καστωλοῦ πεδίον. Cf. N. on I. 1. § 2. πεψὶ πλείστου ποιοῖτο, he regarded it of the highest importance. Mt. (§ 589. 5) says that the idea of ἀντί seems here to be implied in πεψί. Cf. Vig. p. 253. III. εἴ τψ σπείσαιτο καὶ εἴ τψ συνθοῖτο, if he made a treaty with any one, and if he entered into an agreement with any one. "Proprie σπονδαί inimicitias et bella componunt; συνθῆκαι amicitias societatemque certis conditionibus paciscuntur." Krūg. For the form τψ (= τινί), cf. S. § 69. 1; for συνθοῖτο, cf. Butt. § 107. III. 4; Thiersch § 12½. 8. μηδὲν ψεύ δεσθαι is an accusative clause depending upon ποιοῖτο. Cf. S § 162. 3.
- 8. Καὶ γὰς οὖν = διὰ τοῦνο, wherefore, on which account. αὐνῷ ἐπιτρεπόμεναι. Leuncl. renders: quæ erant ejus curæ creditæ, i. e. which belonged to his satrapy. But not to speak of the article, which such a rendering would require to be repeated after πόλεις, reference is had here evidently to cities, which voluntarily placed themselves under the government of Cyrus. Cf. I. 1. § 6; 9. §§ 9, 12. The interpretation of Krūg. is therefore to be preferred ejus fidei et imperio se committentes. So also Sturz and Poppo— οἱ ἄνδιες. Repeat ἐπιτρεπόμενοι. The sense is that the inhabitants of these cities, as communities and as individuals, confided in Cyrus. εῖ τις. Cf. N. on I. 4. § 9. παρὰ τὰς σπονδὰς, contrary to the treaty. σπονδή (from σπένδω, to pour), a libation. Hence σποδαί, a treaty or truce, as this was always made with libations. Cf. N. on VI. 1. § 5.
- 9. Τοιγαφοῦν, therefore. According to Butt. (§149. p. 431) τω is n ancient dative for τῷ, but is never used illatively except in the strengthened forms τοιγαφ, τοιγαφοῦν, etc. Cf. Mt. § 627. αὶ πόλεις, i. e. αὶ Ἰωνικαὶ πόλεις (I. l. § 6). φεύγοττας. Cf. N. on I. 3 § 3. προέσθαι 2 aor. inf. mid. of προτημ, to give up, betray— ἐφοβσῦντο αἰντόν. They were probably afraid of being punishal, for having been confederate with Tissaphernes in banishing their bellow citizens. Cf. N. on I. 1. § 7.

- 10. καὶ γας, etenim, for. ξυγω ἐπεδείπτυτο καὶ ἔλεγες = ἔργω ἐπεδείπτυτο καὶ λόγω. προοῖτο, sc. αὐτοὺς, i. e. the Milesian exiles. For the form προοῖτο (2 aor. opt.mid. of προτημι), cf. N. on συνθοῖτο, §7, supra. ——οὐδ εὶ ἔτι μὲν μείους γένοιντο, not even if they should become still further diminished in number. Butt. (§ 68. 5) says that μείων is employed for the idea both of smallness and of fewness. ἔτι δὲ καὶ κάκιον πράξειαν, and should be even more unfortunate. κακῶς πράττω = ἀτυχέω.
- 11. φανεψὸς δ' ἦν νικᾶν πειφώμενος. Cf. N. on δῆλος ἦν ἀνιώμενος, I. 2. § 11. τοσοῦτον χφόνον ζῆν ἔςτε νικώη, that he might live so long as to overcome, or that he might live until he had overcome. "νικᾶν sæpe vim præteriti habet." Krūg. ἀλεξόμενος = par par referens, giving like for like.
- 12. Καὶ γὰρ οὖν. See N. on § 8, supra. πλεῖστοι δη αὐτῷ κ. τ. λ. The sense is: there was no one man, at least of our times, to whom so many were ready to deliver up their treasures, cities, and persons. τῶν is a genitive of the whole after ἐνὶ ἀνδψὶ. Cf. Butt. § 132. 4. 2. a; S. § 177. 1. ἐφ' ἡμῶν, in our time. Butt. (§ 147. p. 412) says that ἐπὶ τοῦ often specifies a time by means of something contemporary, especially persons. τὰ ἐαυτῶν σώματα = their personal services.
- 13. The fidelity of Cyrus to his friends, and his scrupulous regard for his word, having been descanted upon, the writer proceeds to notice his treatment of malefactors, and the honors and rewards which he bestowed upon the good. —— Où mèr đời où đề, by no means, least of all. — τοῦτ' refers to the clause commencing with ώς τοὺς κακούργους -- καταγελάν, sc. αὐτοῦ, to deride him (by escaping punishment). Schneid. supplies τῶν νόμων. - ἀφειδεστατα πάντων έτιμωpeiro, he of all (rulers) punished the most unsparingly. For the construction of πάντων, cf. N. on των, § 12, supra. — ην ίδειν, one could see. For the construction, cf. N. on ην λαβείν, I. 5. § 2. — στιβομένας όδοὺς, public roads, literally, trodden (i. e. much frequented) ways. — ποδων.... στερουμένους. Punishment by mutilation is still practised in many of the Eastern countries. Buttmann (Cf. § 114. p. 301) would read στερομένους, being deprived of, being without, when the state or situation of the subject as here, is to be expressed. Cf. N. on III. 2. § 2. For the construction of στερουμένους with the genitive, cf. S. § 181. 2. — ξγένετο, it was in the power of. — οποι. Herm. remarks that " $\pi o \bar{i}$ and $\delta \pi o i$ denote motion towards a place, but $\pi \bar{i}$ and öπη signify both motion towards the place, and rest in the place towards which the motion tends." Cf. Vig. p. 153. -- γοντι ο τι προχωgoln. Various interpretations have been given to this passage. Weiske translates: cum secum (Poppo, ita ut secum) haberet 21*

quidquid commodum est. So Sturz and Bornemann. Yet Schneider remarks of Weiske's interpretation; "heec equidem non intellige magis quam greeca," and adds, "mihi Xenophon de justa itimeris causa et honesto profectionis pretextu loqui videtur." The evident design of the writer was to show the result of Cyrus's severity, viz. the freedom of the country from thieves and robbers. In what better way could this be illustrated, than by saying a person, who did no injury on his route, could travel anywhere in safety, and carry with him whatever he pleased? But Schneider, whose interpretation Krüg. follows, makes it the grand condition of safety, that the traveller should have a good reason for pursuing his journey, which making the clause in a manner epexegetical of $\mu\eta\delta^2r$ advantages, is perhaps the true sense.

14. γε limits the assertion here made to τοὺς ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον.

— μέττοι, γεί, i. e. notwithstanding his severity towards malefactors, as just stated. — Πεισίδας. Cf. I. 1. § 11. — Μυσούς. See I. 6. § 7. — αὐτὸς, i. e. Cyrus in person. — οὖς — τούτους. For the sake of emphasis or perspicuity, the proposition containing the relative is often placed before the one containing the antecedent. Cf. S. § 150 4. — ἡς κατεστρέφετο χώνας = τῆς χώνας ἣτ κατεστρέφετο. Cf. N. on ὅ εἶχε στράτευμα, I. 2. § 1.

15. ὥστε φαίνεσθαι. For the construction, cf. S. § 220. 1.—τοὺς δὲ κακοὺς δούλους τούτων ἀξιοῦν, to wish the cowardly to be their slaves. — Τοιγαψοῦν. Cf. § 9, supra. — ἀφθονία, properly, freedom from envy, is here taken for that which removes envious feelings from the mind of the possessor, viz. abundance. — αὐτῷ — Κῦψον. For the sake of emphasis, the pronoun is sometimes put before the proper name to which it refers, when no ambiguity results from the inversion. Cf. § 31, infra; II. 6. § 8.

16. Εἰς δικαιοσύνην, as it respects justice. For the use of εἰς by way of reference, cf. Mt. 578. 3. c. — γε μὴν (= porτο. Sturz) serves here as a general connective. — εἴ τις. See N. on I. 4. § 9. For τις — τούτους, cf. N. on I. 4. § 8. — φανεψὸς γένοιτο — βουλόμενος. Cf. N. on δῆλος ἦν ἀνιώμενος, I. 2. § 11. This construction occurs so frequently as τ require no further notice except in special cases. — - ἐπιδείκνυσθαι, to show himself (a just man). Krūger says this verb is placed absolutely in the sense of se ostentare, as in Ælian, V. H. IX. 36, Ψάλτης ᾿Αντιγόνω ἐπεδείκνυτο. — πεψὶ παντος. See N. on § 7, supra. — ἐκ τοῦ ἀδίκου = ἀδίκως. Cf. Mt. § 574; S. § 124. N.

17. Καὶ γὰς οὖν. Cf. §§ 8, 12.—αὐνῶ, a dative of the agent. διεχειρίζετο is in the passive voice, having ἄλλα for its subject. Some make it in the middle, and treat αὐτῷ as redundant. — καὶ, and especially. This force is given to καὶ by the preceding ἄλλα. — ι ερατεύματι ἀληθιτῷ, a true army, i. e. one which was brave, loyal, an under good discipline. Krūg. makes ἀληθιτῷ = δικαίω, and opposet to τῷ ἐξαπατητικῷ καὶ πλεονεκτικῷ. — χοημάτων, stipends, service-money. See N. on I. 4. § 12. — ἔπλευσαν. Between Greece and Asia Minor lay the Ægæum Mare, which the Greeks were obliged to sail over in order to enter the service of Cyrus. — ἀλλ' ἐπεὶ, but because. See Mt. § 618; Butt. § 149. p. 423. — τὸ κατὰ μῆνα, the monthly.

18. Alla μην, furthermore. — τι αὐτῷ προςτάζαντι καλῷς ὑπηψετήσειεν, served him well, when he commanded any thing (to be done), or more briefly, faithfully executed his orders. Notice that the protasis (S. § 213. R.) here takes the optative, and the apodosis, the indicative. Cf. S. § 217. N. 4. — ἀχάψιστον, unrewarded. Compound adjectives in oς have only two endings. Cf. Butt. § 60. 4; S. § 49. 2. — υπιψεται παντὸς ἔψνον, associates, aiders in every enterprise.

19. de continuative. -- beiror, active, vigilant. -- oizoronor, a manager of household affairs, a steward; "one who has authority over the slaves or servants of a family, to assign their tasks and portions, with which was also united the general management of accounts." Rob. Lex. Here the word is used in a wider sense to desagnate the fiscal officer of a town or city, as a treasurer, quæstor. ξα τοῦ δικαίου = δικαίως. -- κατασκευάζοντα τε ής άργοι γώρας = κατασχευάζοντά τε την χώραν ής άρχοι (See N. on I. 2. § 1), improving the country which he governed. τε - καὶ connect κατασκευάζοντά and ποιούττα (S. § 228. N. 4), while the preceding xai serves to connect these clauses to derror orra olygroup going before. προςόδους, revenue. Hesych. defines by κέρδους προς θήκη; Suidas. by είςφορά, είςοδος. — αν - αφείλετο. Mt. (§ 599. a) says that ar with the imperfect indicative, expresses the repetition of an ac tion, a habit; while the agrist denotes that the repeated action is always completed in a single point of time. ταύτην την χώραν (Krug. 71) is to be supplied with agethero, which takes two accusatives. Cf. S. § 165, 1. — ήδέως, gladly, cheerfully. — α = ταῦτα a of which ταῦτα is to be constructed with ξχρυπτεν. Cf. S. § 165. 1. ____ ηκιστα, very little = not at all. — φθονών - εφαίνετο. Mt. (\$ 549. 5) says that galreg far in the sense of to seem, takes the infinitive, but in that of to be manifest, the participle. — rois gareções πλουτούσιν is opposed to των αποκρυπτομένων. - πειρώμενος. Supply εφαίνετο from the preceding member. — τῶν ἀποκρυπτομένων= ξεείνων οδ άπικούπτοντο, ΒC, τα γρήματα.

20. Φίλους γε μὴν ὅσους ποιήσαιτο, furthermore, as many as he made friends. For the construction, cf. S. § 166; for the use of the optative

cf. Mt. 527. 1, Butt. § 139. N. 6; S. § 210. 2. — inarous, suitable fit. — δ τι refers to πράγματος understood (S. § 150. 5), limiting συνεργι ως. — Θεγαπεύειν depends on πράτιστος, and has for its object τούτους, the omitted antecedent of σσους. Cf. N. on ούς — τούτους, § 14, supra.

21. αὐτὸ τοῦτο οὖπες αἰτὸς ἔνεκα φίλων ἤετο δεῖσθαι ὡς συνεςγοὶς ἔχοι. The order is, αἰτὸ τοῦτο ὡς ἔχοι συνεςγοὺς (τοίτου) οὖπες ἔνεκα ἀὐτὸς ἤετο δεῖσθαι φίλων. Render, (it was) for this (purpose), that he might have assistants, &c. αὐτὸ τοῦτο refers to ὡς συνεςγοὺς ἔχος and serves to qualify the clause commencing with καὶ αὐτὸς (Cf. S § 167), as showing the end or object of the assiduity of Cyrus in assisting friends. — καὶ αὐτὸς, (that) he also. — τούτου limits συνεςγὸς.

22. εξς γε ῶν ἀνης. Cf. N. on § 12. Krūg. thinks that ῶν should be rejected from the text. — διὰ πολλὰ, sc. αἴτια, for many (reasons). So Sturz. — τρόπους, i. e. disposition, manners, habits, tastes, etc.

23. εἰς πόλεμον, (of use) for war, viz. swords, helmets, bucklers, &c. So εἰς καλλωπισμὸν limits the other class of gifts to tunics, trowsers, golden rings, chains, &c. —— νομίζοι is here followed by two accusatives. Cf. S. § 166.

24. τὰ μεγάλα (= μέγεθει δώςων) νικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντα, to which the article τὸ belongs, is the subject (S. § 159. 1) of ἐστί understood (S. § 157. N. 10), ὀυδὲν θαυμαστὸν being in the predicate. These words are found with a slight variation in Cyr. VIII. 2. § 13. τῆ ἐπιμελείφ answers to the question 'wherein?' and limits τὸ — περιεῖναι. See Mt. § 400. 7; S. § 197. 2. — τῷ προθυμεῖσθαι γαρίζεα θαι, in his forwardness to oblige, a dative clause connected to τῆ ἐπιμελείφ. — ταῦτα refers to τό — περιεῖναι and is used for the singular. Cf. Mt. § 472. 5.

26. ἄψτων ἡμίσεα. This construction of the adjective in the neut plur, with the genitive of a masc, or fem. substantive, is said by Mt (§ 442. 4) to rarely happen. Cf. S. § 177. N. 4. — τούτω. S. § 179. ... γεύσας θαι, to taste. The middle with this sense is the more common use of γεύω, I cause to taste.

27. εξη — εδύνατο. For this intermingling of the optative and indicative, cf. Mt. § 529.5; Rost § 122. 1. 7. εδύνατο is in the imperf. to correspond with εξη, which borrows its past time from ερέλενε. Cf. S § 216. 3. διά τὸ πολλούς έχειν ὑπτηθεα;, because he had many servants

- δια την ἐπιμέλειαν Some supply την τῶν ὑπηρετῶν, others read την (ἐαυτοῦ) ἐπιμέλειαν. But Krūg. says: "durum est utrumque. Ego interpretor, propter cui im qua ei ut principi prospiciebatur." ώς ἄγωσιν for ὡς ἄγωιεν. This change of mood gives great beauty and vividness to the expression of S. § 204. N. 1. πεινῶντες, sc. ἐκεῖνο. referring to τοῖς ἔτποις.
- 28. El δὶ δή ποτε, if at any time, whenever. μελλοιεν ὄψεσθα. A periphrastic future. ἐσπουδαιολογεῖτο, he discussed important matters (with them). ὡς δηλοίη οις τιμᾶ, in order to show whom he distinguished. Rost (Gram. § 123. 3.) says, "the indicative stands in a relative proposition, when the verb of the principal proposition is a preterite, present or future, and an event is expressed as definite and unconditional." ἐξ ὡν ἀχούω = ἐχ τούτων ἃ ἀχούω. For the accusative after ἀχουω, cf. S. § 179. N. 1. ἀχούω = ἀχήκοα, when the thing heard is so notorious, that it may be known upon inquiry, by any one at the present time. Cf. Mt. § 504.2; Krug. N. on this word. Construct οὐδένα with οὕτε Ἑλλήνων οὕτε βαυβάψων.
- 29. Τεκμήφιον δὲ with ἐστί omitted, is a proposition by itself. Sometimes as here it is accompanied by τόδε. παφὰ μὲν Κύφου κ. τ. λ. Μt. (§ 630. f.) says that γάφ in the new proposition after τεκμήφιον δε, σημεῖον δὲ, etc., is sometimes wanting. See Butt. § 151. IV. 6. δούλου ὅντος. Cf. I. 7. § 3. οὖτος, i. e. Orontes. Hutchinson erroneously refers it to the king. ὅν (= ἐκεῖνον ὅν) refers to the person, to whom Orontes intrusted his letter to the king. Cf. I. 6. § 3. παφὰ δὲ βασιλέως κ. τ. λ. Cf. I. 7. §§ 2, 13; 10. § 6; II. 1. § 6. καὶ οὖτοι μέντοι, and those too. ἀν τυγχάνειν, they would obtain. Cf. Mt. § 598. 1; S. § 220. 3.
- 30. καὶ τὸ γενόμενον, and that which took place, is the subject, and μέγα τεκμήφιον, the predicate, of this proposition. —— κείνειν, to select (with discrimination and judgment).
- 31. οἱ πας' αὐτὸν. Schneid. conjectures that it should read οἱ πεοὶ αὐτὸν. ὑπλο Κύρου, for Cyrus, i. e. in his behalf, on his side.
   ἔχων καὶ τὸ στράτευμα πᾶν, with the whole army also.

CHAPTER X.

1. Ένταῦθα δη is here a formula of transition from the eulogy to the narration, which is resumed from chap. VIII. —— ἀποτέμνετα. Plut. (Artax. 13) says, "according to the law of the Persians, the right hand and head were cut off, and Artaxerxes, having ordered the

- head to be brought to aim took it by the hair, which was long and thick, and showed it to the fugitives." διώχων εἰσπίπτει. The singular is employed here, because βασιλεύς is the princi; al subject. So Βυασίδας μεν σέν καὶ τὸ πληθος εὐθὶς ἄνω ἐτψάπετε, Thuc. IV. 112, "στανται, stand their ground. στρατοπέδου, i. e. the place where the baggage, beasts of burden, attendants, &c., of the army remained during the fight. εἰς τὸν σταθμὸν, i. e. the place where they had encamped the preceding night.
  - 2. For the signification of καὶ after τά τε ἄλλα πολλὰ, cf. N. on I. 9. § 17. την Φιωναϊδα, th Phocæan. Her name was Milto, but Cyrus called her Aspasia, because she resembled in wit and beauty, the celebrated mistress of Pericles. την λεγομένην = ἐκείνην ἡ ἐλέγετο (S. § 140. 3) of which equivalent, ἐκείνη is in apposition with παλλακίδα. σοφην, wise, intelligent. So Hesych. defines σοφός φρόνιμος.
  - 3. 'Η δὲ Μιλησία. "Hujus nomen ignoramus nisi forte ἡ Μιλησία in proprium cessit." Weiske. Cf. V. 2. § 29. Krüg. conjectures that ἡ νεωτέψα is spurious. γυμνὴ, i. e. having nothing on but the tunic, which fitted close to the body. "sine veste exteriore." Poppo. πυὸς τῶν Ἑλλήνων. Schneid. with Weiske makes this stand for πρὸς τὸ τῶν Ἑλλήνων στυατόπεδον. Muret. and Steph. supply σταθμόν. It is better however, with Born. and Krüg. to make πυὸς τῶν Ἑλλήνων οῦ = πυὸς τῶν τῶν Ἑλλήνων οῦ. ἀντιταχθέντες here stands for ἀντιταξάμενοι. οἱ δὲ καὶ αἰτῶν, i. e. the Greeks. ταύτην refers to ἡ Μιλησία. ἐντος αὐτῶν, within their ranks. Sturz and most of the German editors translate in castris eorum. Hutch. takes ἐντὸς as absolute, and connects αὐτῶν with χρήματα, a construction too forced and unnatural to be admissible. ἔσωσαν. The repetition of this word shows the completeness of the act spoken of.
  - 4. διέσχον ἀλλήλων, were distant from each other. For the construction, cf. Mt. § 354. a.—où "Ελληνες refers to the main army of the Greeks. οἱ μὲν, i. e. the Greeks. "Sic sæpissime Græci ὁ μέν ad propius, ὁ δὲ ad remotius nomen referunt." Krūg. So the Latins sometimes employ hic—ille for ille—hic. Cf. And. and Stod. Lat. Gr. § 207. R. 23. ὡς πάντας νιεῶντες, as if they had conquered all (the enemy), whereas the right wing of the king's army was victorious. οἱ δὲ refers to βασιλεὺς, sc. οἱ σὺν αὐνῷ. ὡς ἤδη πάντες νιεῶντες, as if they were all conquerers, whereas, their left wing was fleeing before the victorious Greeks.
  - 5. δ' αν, on the other hand. Τισσαφέρνους. For the construction, cf. S. § 179. N. 2. το καδ' αύτους, sc. στράτευμα οτ μέρος πλησιαίτατος. Cf. I. 8. § 4. It speaks highly for the discipline of the Greeks, but in the pursuit the original order of battle was not

essentially disturbed. — εἰ πέμποεέν. In past actions εἰ, whether takes the optative without ἄν. Mt. § 526. — ἀρήξοντες = βοηθήσοντες, to succor, to defend. For the construction, cf. S. § 222. 5.

- 6. Έν τούτω (sc. τῶ χρόνω, Mt. § 577. 2), in the mean time. —— ώς έδόχει is t be taken with όπισθει. - συστραφέντες, having closed up their ranks, which had probably become somewhat relaxed in the pursuit. Hesvch. defines συστραφέντες · ουνελθόντες. Phavor. savs. συστρέφονται οί στρατιώται, επειδάν ύπο των πολεμίων σκεδασθέντες αὖθις πειραθώσι στρέφεσθαι. Schneid. from the Paris and Eton MSS. edits grouperres. So Dind., Born., and Pop. But the idea of facing about, as Krüg. observes, "et sponte intelligitur et verbis παρεσκευάζοντο — δεξόμενοι significatur." — παρεσκευάζοντο ώς ταύτη προςιόντος και δεξόμενοι, in the expectation that the king would advance in this direction (where the Greeks were halting), prepare to receive (him). For this use of ως, cf. N. on I. 1. § 10; 4. § 7; of ταύτη, see 8. § 123. The common reading agostóries, is pronounced by Zeunso be without meaning. As instances in which xal connects participles having different cases, Krüg. cites Herod. VI. 126, 'Ολυμπίων έόντων καὶ νικῶν; Thucyd. VIIL 106, ἀφικομένης τῆς νεώς καὶ — ἀκούσαντες. - ή δε παρηλθεν έξω του εθωνύμου κέρατος, ταύτη και απήγαyer, but in the same direction in which he came (viz.), without the left wing (of the Greeks. Cf. I. 8. § 23), he also led (his forces) back. For the adverbial pronouns $\frac{1}{\eta} = \tau \alpha i \tau \eta$, cf. S. § 123. The Greeks supposed that the king would march directly against them, but instead of inclining to the river, as he must have done in that case, he took the same line of direction in which he first came to battle. ---- avrousλήσαντες. When the battle turned so decidedly in favor of Cyrus, as it did at first, great numbers probably deserted what appeared to be the hopeless fortunes of the king. Cf. N. II. 1. δ 6.
- 7. This section, with the following one, is parenthetic, being inserted in order to explain how it happened, that Tissaphernes had joined the king. It commences therefore with rae illustrantis (See N. on I. 6. § 6). —— συνόδω, encounter. διήλασι, he charged through. The light armed troops of the Greeks, were posted with the Paphlagonian horse (Cf. I. 8. § 5) upon the extreme right of the army, i. e. upon the bank of the river. Hence in making his charge through the Greena ranks, Tissaphernes wisely shunned an encounter with the Leavy armed, by keeping close to the stream. συνούς, i. e. Tissaphernes and his band. Cf. N. on οἱ δὶ, § 4, supra. φρόνιμος. By a skilful separation of his lines, Episthenes not only lost none of his men in this desperate charge of Tissaphernes, but was even able to do mischief to the enemy.
  - & ως μετον έχων απηλλάγη, inasmuch as being worsted he departes

(from the contest). —— ἀναστρέφει. He had no disposition to pass again through the Grecian columns. —— συντυγχάνει, falls in with. —— ἡμοῦ, together, in company. —— συνταξάμενοι, in battle array.

- 9. $E\pi\epsilon i \delta$, but when. The narration, interrupted by the digression respecting Tissaphernes, is here resumed. — *wrà, opposite to - το εὐώνυμον -- κέρας, the left wing, as the army was first drawn up (Cf. I. 8. § 4), but now the right wing, in consequence of their having faced about to receive the king, who was coming up in their rear, ---- μή προςάγοιεν. Cf. N. on I. 3. § 17. ---- περιπτύξαντες. The verb πτύσσω signifies to fold up, as a book, Luke 4: 20; as clothes, Odyss. I. 439; to clasp the hands, Œdip. Col. 1611. Hence περιπτύ ξαντές signifies having infolded = having surrounded; and ἀναπτύο σειν το κέρας, to extend (literally to unfold) the wing. — ποιήσα σθαι όπισθεν τον ποταμόν, to place (S. § 207. 2) the river in their rear i. e. to form the line of battle parallel with the river. These evolutions were designed to prevent the left wing of the Greeks from being surrounded, had such been the intention of the king. But doubtless nothing was farther from the thoughts of the king, than hemming in a body of men so formidable as the Greeks. His intention evidently was to gain a position between the Greeks and his capitol, to which he could retreat in case the enemy were victorious.
- 10. Έν & (sc. χρόνω, Mt. § 577. 2), whilst. καὶ δὴ (≡ ἦδη. So Hesych.), forthwith, immediately. The sense is, that while the Greeks were deliberating in respect to a change of position, the king's movement was such, as to render the contemplated evolutions unnecessary. παραμειψάμενος = παρελθών, having passed by the left wing (now the right wing) of the Greeks. So Krüger and Poppo. But Hutch., and with him Zeune and Sturz, connect παραμειψάμενος with τὴν φάλαγγα, and render: phalangis forma in eandem (quam prius habuit) permutata. εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἐναντίαν τὴν φάλαγγα ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνῆει, having drawn up his army opposite (to the Greeks), in the same order in which he first came to battle. τὸ πρῶτον. Cf. S. § 141. N. 1. For the construction of μαχούμενος, cf. S. § 222. 5. πολύ ἔτι προθυμότερον, with much greater ardor. They had learned the weakness of the enemy.
- 11. δ' αν, but again. So Phavor. αν, πάλιν, ανθις οὐα ἐδεχον το, did not receive them, i. e. did not stand to receive the attack of the Greeks, but turned the back and fled. ἐκ πλέονος, εc. διαστήματος, from a longer distance, i. e. the distance between them and the Greeks, when they began to flee, was greater than in the former engagement, which is equivalent to saying, they fled soon or than before

- 12. ὑπὲς, over, above. τήλοφος, an eminence, a hill. ἐφ΄ οὖ, upon which. ἀνεστράφησαν, they (halted and) faced ubout. Poppo says, "ἀναστρέφεσθαι et commorandi et se convertendi notionem habet." So also Weiske and Krüg. translate: convers steterunt. It is difficult to see how Schneid could render this passage, as he has, ad quem collem conversi in fugam profecti erant. οἱ ἀμφὶ βασιλέα. Cf. N. on I. 8. § 1. πεζοὶ μὲν οὖν ἔτι, not the infantry, (literally, no longer on foot,) i. e. the infantry decamped, and the cavalry alone occupied the hill. Weiske explains ὥστε τὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν, ut Græci non possent intelligere quid pedites post collem agerent. ἐπὶ πέλτης. Dindori adds, ἐπὶ ξύλου, in place of which Hutch, suggests ἐπὶ ξυστοῦ. Render ἐπὶ πέλτης ἀνατεταμένον, (with its wings) extended upon a spear.
- 13. δη καὶ. See N. on § 10. τον λόφον, i. e. the γήλοφος spocen of in the preceding section. ἄλλοι ἄλλοθεν, some in one direction and some in another, or as we say, helter-skelter. Sturz remarks that ἄλλοθεν seems to be put here for ἄλλοθε. But Krūg. makes the places round about the hill, the stand-point of observation, and paraphrases: ἄλλοι ἄλλοθεν ἦλθον λείποντες τὸν λόφον. ἐψιλοῦτο δ΄ ὁ λόφος τῶν ἐππέων. The gradual decrease of numbers on the nill, until it was entirely deserted by the king's troops, is finely expressed in this and the following clause. So Lion remarks, "verbum λείπονοι initium fugæ, ἐψιλοῖτο ulteriorem progressum, et τέλος finem indicat."
- 14. $\ell \pi i$ $\tau \delta r$ $\ell \delta \phi \sigma r$, upon the hill = up the hill. $\ell \pi \delta$ advident it = at the foot of it. So Mt. (§ 593. c.) says that sometimes $\ell \pi \delta$ is found with the accusative, in answer to the question 'where?' $\ell \pi \ell v = \ell \ell \delta v = \ell v = \ell v = \ell \ell v = \ell v = \ell \ell v = \ell v =$
- 15. Kai, and so. ἀνὰ κυάτος. Cf. N. on I. 8. § 1. Σχεδος δ ὅτε ταῦτα ἦν καὶ ἥλιος ἐδύετο, and the sun was nearly setting when these things took place. Cf. Mt. § 620. a.
- 16. Θέμενοι τα ὅπλα ἀνεπαύοντο. Hutch. translates: sub armis conquescebant (Cf. Cæs. Bel. Civ. I. 41), rested under arms. This is evidently the sense, as the army halted only for a few moments, while the leaders consulted in respect to the place of encampment for the night. παψείη is adopted, on the authority of Schneid., by Dind. Born., and Krüg., for the common reading παψήει. But inasmuch as παψέναι corresponds with πέμποι (II. 1. § 2), better than παψείναι. Poppo thinks that if the vulgar reading is to be changed, (which he diems unnecessary, the indicative and optative being frequently in ermixed, Mt. § 529. 5; Rost § 122. I. 7,) it should be παψίοι. —— χόδεσαν αὐτὸν τε θνηκότα ἤδεσαν αὐτὸν ξετε θνήκει. Cf. Mt. § 548 3.

- S. § 222.2. εἴκαζον, they conjectured. τ καταληψόμενόν τι προ εληλακέναι, or that he had gone forward to ταke possession of some post or fortress.
- 17. καὶ answers to ἄμα μὲν, § 16. αὐτοῦ. Cf. N. on I. 3. § 11. δόψπηστον, supper time. So Hesych. defines δόψπιστος (as it is sometimes written), ὕψα τοῦ δείπνου.
- 18. ἄλλων χυημάτων. Cf. N. on I. 5. § 5. ετ τι = ὅ τι, whatever. Cf. N. on I. 4. § 9. καὶ ταύτας, even these. The pronoun is employed here, because τὰς ἀμάξας, to which it refers, is separated by intermediate clauses from διήψπασαν upon which it depends. Cf. S. § 149. N. 3.
  - 19. ωστε introduces the consequence of what has just been detailed.
     ἀνάψιστοι, without dinner πρὶν γαρ δὴ καταλῦσαι τὸ στρά τευμα πρὸς ἄριστον, for before the army halted for dinner.

BOOK II.

CHAPTER I.

- 1. Ως μεν οδν, how, by what means. The exordium of most of the following books, contains a similar recapitulation of preceding events ἡθορίσθη Κύρω τὸ Ἑλληνικὸν = Κῦνος ἡθορίσε τὸ Ἑλληνικὸν. ὁπότε, when. Cf. S. § 123. ἀνόδω = ἀναβάσει. Cf. N. on ἀναβαίνει, I. 1. § 2. The descent to the sea-coast is called (V. 5. § 4) κατάβασις. Cf. II. 5. § 22. ἐλθόντες = ἀνελθόντες. ἐκον μήθησαν = τὴν νύκτα διεγένοντο, I. 10. § 19. πάντα νικῷν. "In consequence," says Mt. (§ 409. 3), "of the phrase μάχεσθαι μάχην, the place of the conquest, or the nature of the combat, is put in the accusative with the intransitive νικῷν, to conquer. Cf. S. § 164. N. 2. τῷ ἔμπροσθεν. Cf. S. § 141. 1.
- 2. "Αμα δὶ τῆ ἡμέψα, as soon as it was day, at day-break. Cf. N. on I. 7. § 2. σημανοῦντα, fut. part. of σημαίνω. For its construction, see S. § 222. 5. "Εδοξεν οὖν αὐνοῖς. See N. on I. 2. § 1. συσκενασαμένοις and ἐξοπλισαμένοις belonging to the omitted subject προϊέναι, are put in the dative by attraction (Cf. Rost § 127) with αὐνοῖς, to which the subject of the infinitive refers. This kind of attraction is sometimes omitted, is in Ξενίμ... ἥκειν παρήγγειλε λαβόντα τοὺς ἄνδυας, I. 2 § 1. ἃ εἶχον = ταῦνα ἃ εἶχον. ἔως Κύρω συμμίξειαν, until they should join Cyrus. Mt. (§ 522. 1) says that if the principal action is past, ἔως after preterites takes the optative without ἄν.
- 3. "Hôη δὲ ἐν ὁςμῷ ὅντων = but just as they were ready to march: literally, but when they were in motion (to depart). For the omission of the subject of ὅντων, cf. N. on I. 2. § 17. γεγονὼς ἀπὸ Δαμαφάτου, being a descendant of Damaratus. For the time of γεγονὼς (2 perf. part. of γεγονως), cf. S. § 209. N. 4. For the manner in which Damaratus was defrauded of the kingdom of Sparta by Cleomenes, see Clas. Dict. Γλοῦς. Cf. S. § 46. N. 4. τέθνηκεν, was dead: properly, is dead (S. § 118. Θ), but as it is used for τεθνήκου (S. § 216. N. 5), its time is determined by the context (S. § 209. \)

--- ὑρμῶντο. The preceding day's-march was not completed in consequence of the battle, and hence the verb is put in the imperfect. - λέγοι, sc. 'Aριαϊος. - τη δε άλλη, sc. ημέρα borrowed from the preceding clause. — ἀπιέναι — ἐπὶ Ἰωνίας, he would return to Ionia = he would set out for Ionia. - - quin, that he declared, affirmed a stronger expression than λέγοι. — Ταῦτα ἀκούσαντες, when they heard these things. Cf. S. § 222. 1. — βαρέως ἔφερον. Cf. N. on I. 3. § 3. — 'All' ωφελε μεν Κύνος ζην. O that Cyrus were alive. λον, 2 aor. of οφείλω, always expresses a wish, and with the infinitive is frequently preceded by the particles ώς, ελ γάρ, εἴθε or αἴθε. See Butt. § 150 p. 437; Mt. § 513. Obs. 3; S. §§ 118. 0: 217. N. 3. — inueig ye, = whatever may be the result of the engagement in other parts of the field, we at least, &c. Cf. N. on I. 3. § 9 (end). —— & μη ύμεις ήλθετε, επορευόμεθα, unless you had come we should have marched. For the use of the indicative in the protasis, and with ar in the apodosis (S. § 213. R.), when both are past actions, cf. Mt. \$ 508. b; Butt. \$ 139. 9. 4; S. \$ 213. 5. -- Tor Badleior za Dieir aύτοr, that we will place (literally, cause to sit, S. § 118 -αθίζω) him as king. For the construction, cf. S. § 166; for the form of xa dieir, cf. S. § 102. N. 1. — των γάρ την μάχην νικώντων καὶ τὸ ἄρχειν έστί. for it is the right of those who gain the battle to rule also, or more briefly, the right to govern belongs to the conquerers. For the construction of τῶν — νικώντων, cf. S. § 175; of μάχην, see N. on § 1, supra. Dindorf from the Vat. and Eton MSS. reads μάχη, but μάχην is justly preferred by Born., Pop., and Krüg.

5. τους ἀγγέλους, i. e. Procles and Glus. — αὐτὸς ὁ Μένων, Menon himself, i. e. of his own accord. So Sturz, "sua sponte." — ξβούλετο, sc. λέναι. — ξένος. Cf. N. on I. 1. § 10.

6. περιέμενε. The Eton MS. has περιέμεινε, which Born. follows, but Belf. well remarks, "the end of the expectation is not yet seen, as it would be in περιέμεινε. — ἐπορίζετο σῖτον, procured for itself provisions. Cf. S. § 207. 1. — κόπτοντες takes the gender implied in στράτευμα with whic... agrees (S. § 137. N. 2), and is put in the plural because its noun is a collective one. Cf. S. § 137. 3. — φάλαγγος is here used of an army non instructus. — Krūg. makes οἱ = ἐκεῖσε οἱ. For the relative adverb οἱ, cf. S. § 123. — ἡνών καζον. Cf. N. on ἡσαν, I. 1. § 6. — ἐκβάλλειν, sc. ἐκ τῶν χειρῶν So Born. "Sed cum" cays Krüger, sagittas non manibus tenerent cogitare mallem ἐκ τῶν φαρετρῶν." When the Greeks charged the left wing of the king's army, it would appear that many came over from the enemy without striking a blow. These deserters, being compelled to throw down their weapons, in order that they might be deprived of the power to do harm, passed into the rear of the Greek

army, where they were found and retaken by the sing, when he ap proached the Greeks, $\dot{\omega}_{5}$ $\dot{\epsilon}\delta\delta\omega\epsilon\iota$ $\dot{\delta}\pi\iota\sigma\vartheta\epsilon\nu$ (I. 10. § 6). The fact that these deserters were reunited to the king's army, is enough to show the incorrectness of interpreting $\dot{\epsilon}\kappa\beta\dot{\omega}\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$, to pull out, sc. from the ground. —— $\phi\dot{\epsilon}\psi\epsilon\sigma\vartheta\omega\iota$, to carry away (for fuel). This verb, which Muretus omits, is to be constructed with $\pi\dot{\epsilon}\lambda\tau\omega\iota$, as well as with $\ddot{\omega}\mu\omega\epsilon\omega\iota$. —— $\dot{\epsilon}\psi\tau\mu\iota$, empty, their contents having been plundered by the king's forces. Cf. I. 10. § 18. Some with less reason refer it to the waggons, whose draught animals had just been slaughtered for food.

- 7. πλήθουσαν αγυςὰν. Cf. N. on I. 8. § 1. ἐντίμως ἔχων. Cf. N. on I. 1. § 5. προςεποιεῖτο, he pretended, claimed to himself. The implication is, that he was far less skilled in the science of military affairs than he claimed to be. For the construction of ἐπιστήμων τῶν, cf. S. § 185. ἀμφὶ = pertaining to. τάξεις, tactics, i. e. the arrangement of troops in the various orders of battle. ὁπλομαχίαν, exercise of arms, especially, as the etymology of the word shows, of those weapons used by heavy-armed soldiers.
- 8. ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει, since he happens to be victor = since by the fortune of war he is victorious. —— θύψας. Cf. N. on I. 9. § 3. —— εὐφίσκεσθαι (i. e. πειφᾶσθαι εὐψίσκεσθαι. So Krüger) is here in the middle voice with the signification, to find for one's self = to acquire obtain, and is used transitively (S. § 207. 2), having for its object τ (= ο τι, whatever) δύνωνται ἀγαθόν. Cf. S. § 162. 3. δύνωνται, εκ. εὐφίσκεσθαι, borrowed from the preceding clause. Sturz supplies πράττειν, and renders, efficere possint.
- 9. βαρέως μὲν ἤχουσαν, heard with indignation. ὅτι οὐ τῶν νικώντων εἴη τὰ ὅπλα παυαδιδόναι, "that it was not for conquerers to surrender their arms." Felton. For the construction of τῶν νικώντων, cf. N. on § 4, supra. See also S. § 140. N. 3. κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον. A common formula signifying, according to the connexion in which it stands, what is good, honorable, becoming, fit, &c Here it denotes that which is conducive to the general interests of the army. "καλὸς καὶ ἀγαθός proprie dicitur sic, ut ἀγαθός ad animi virtutem et probitatem pertineat, καλός autem ad actiones externas, etiam ad generis nobilitatem, divitias, valetudinem, et alia talia referatur." Sturz. τὰ ἱεψὰ ἐξηψημένα, the entrails which had been taken συτ (of the victim). This sentence is parenthetic.
- 10. πψεςβύτατος ων. It is probable that Sophenetus was absent from this conference), since he is said (V. 3. § 1; VI. 5. § 13) to be the oldest of the generals. πφόσθεν ἢ, before that, sooner than— αλτεῖ. Cf. κελείνει παψαδόντας τὰ ὅπλα, § 8, supra. τι δεῖ κυτὸν αλτεῖν; = οὐ δεῖ αὐτὸν αλτεῖν. For the construction of τι, cf. S § 167. R. καὶ οἰ (Κτῦg. ἀλὶ οὐ) λαβεῖν ιλθόντα, and ποι

rather to come and take them (by force). λαβεῖν 18 opposed to αλτεῖν — τι ἔσται τοῖς στρατιώταις, what reward the soldiers shall have (in return for their arms).

- 11. Construct αὐτῷ with ἀντιποιείται. ὑμᾶς ἐαυτοῦ εἶναι, that you are his, .. e. his servants, property. ἐντὸς, within, i. e. enclosed by. ὅσον οὐδ΄ εἶ παρέχοι ὑμῖν δύναισδ' ἄν ἀποκτεῖναι, more than you could kill, if he should even deliver them up to you: literally, as many as you could not kill. &c.
- 12. Θεόπομπος. Some MSS. have Ξενοφῶν, which Hutch. and Krüg. have followed, but Θεόπομπος has the suffrage of the most judicious critics in its favor, and is best sustained by manuscript authority.

   ἀψετή, valor. Construct ἄν with χρῆσθαι, and also the next ἄν with στεψηθῆναι. Cf. N. on I. 3. § 19. στεψηθῆναι. Supply οἰόμεθα from the preceding clause. Μὴ οὖν οἴον, think not then. For the construction, cf. S. § 218. 2. ἡμᾶς understood is the subject of παψαδώσειν. σὺν τούτοις, sc. ὅπλοις. πεψὶ τῶν ὑμετέψων ἀγαθῶν μαχοίμεθα, i. e. so far from giving up what we possess, it is our intention to acquire by conquest all your possessions.
- 13. φιλοσόφω, i. e. says Krüger, αδολεσχοῦντι ἃ ἡ αλήθεια ελέγγει Reiske, cited by Born., appends to φιλοσόφω: quia sæpius το άγαθος crepabat et την άψετήν. - ξοικας, you resemble, 2 perf. of είκω, with the signification of the present. Cf. S. § 209. N. 4. - 3 reavloxe, O young man. Phavorinus defines reavloxoς · ἀπὸ ἐτῶν εἴκοσι· τριών έως έτων τριάκοντα τεσσάμων, η τεσσαράκοντα ένός. Hippocrates assigns it to the fourth place in his seven ages, and extends it to the thirty-seventh year. Xenophon was upwards of 40 years old at this time, yet if MS. evidence would permit the substitution of his name instead of Θεόπομπος, his age would be no valid objection, since his personal appearance, described by Laertius, εὐειδέστατος εἰς ὑπερβολήν, beautiful to an eminent degree, might lead Phalinus to suppose him younger than he really was. Sturz regards rearloxe in this place, as an ironical or contemptuous epithet = rash, unskilful. So Hesvch. defines νεανίσκος · νήπιος. — ζοθι — ων. Cf. N. on I. 10. § 16. — arontos, literally, without understanding, = foolish, simple. But less this should seem to make Phalinus utter an offensive sentiment, which would not promote the object of his mission, it may be remarked, that ανόητος, μωρός, etc., were by no means as harsh epithets with the Greeks as they are with us.
- 14. ἐπομαλακιζομένους, gradually softening. The hopes of the Greeks, so suddenly crushed by the untimely death of Cyrus; their great distance from home; and their destitution of the means of subsistence, must have depressed to a greater or less extent, the minds of ail, especially those of a more timid or despondent temperament

— ώς καὶ — καὶ, as — so also. The first καὶ of this formula is p.eonastic, so far as its translation into English is concerned (Cf. Mt. § 620 b); the latter καὶ = οὕτω (See Mt. § 620 d. 2). — πολλοῦ ἄξιος, very useful. Cf. N. on I. 3. § 12. — εἴτε — εἴτ', whether — or — άλλο τι, in something else. For the construction, cf. S. § 167. — θέλοι. Krūg. edits βούλεται, but apart from the MS. authority in favor of θέλοι, as denoting purpose or design its meaning is better suited to this passage than that of βούλεται, which is merely expressive of wish or inclination. Cf. Butt. Lexil. No. 35. — ἐπ' Αἴγυπτον. Cf. II. 5. § 13; Diod. XI. 71. — συγκαταστρέψαιττ' ἄν αὐτῷ, they would assist him in subjugating it, i. e. Egypt. Cf. N. on I. 5. § 7 (end).

15. ἀποκεκριμένοι εξεν has a middle signification. Cf. Mt. § 493. d; Butt. § 136. 3. — ἄλλος ἄλλα λέγει, one says one thing, another, another. λέγει takes its number from ἄλλος, which is in apposition with οὐτοι, the proper subject of the verb. Cf. Mt. § 302. a. Obs. Clearchus addressed his inquiry to his fellow-commanders, but Phalinus apparently having become somewhat impatient and out of humor with them, does not wait for their answer, but asks Clearchus to deliver his sentiments. Whether he had more reason to be satisfied with the Spartan's reply, will appear in the sequel. — ελπὲ τί λέγεις, tell (us) what you have to say = declare your opinion in reference to this matter.

16. ἄσμενος = ἀσμένως. Cf. Butt. § 123. N. 3. — οἱ ἄλλοι, i. e. those, who were present at the conference. Supply ἄσμενοι ἐωράκασι from the preceding clause. — καὶ ἡμεῖς, sc. ελληνες ἐσμέν. — τοσοῖτοι — ὅσους, as many as = all whom. Cf. S. § 73. 1. — τοιούτοις δὶ ὅντες πράγμασι, being in such difficulties. "in quibus periculis versati." Krūg. — συμβουλευόμεθά σοι, we ask your advice. In the active voice, this verb signifies to give advice, in the middle, to consult or ask advice. The Latins express this difference by consulere alicui, and consulere aliquem. — περὶ ὧν = περὶ τούτων ἃ.

17. ποὸς Θεῶν. Cf. N. on I. 6. § 6. — κάλλιστον καὶ ἄφιστον. Cf. N. § 9, supra. — ἀναλεγόμενον. This reading is adopted by Hutch., Dind., Pop., and Krūg., instead of ἄν λεγόμενον, which Weiske and some others prefer. Morus thinks it should read χρόνον ἄπαντα λεγόμενον, to which conjecture, Bornemann says, the more frequently he considers the passage the more he is disposed to incline. As it respects the grammatical construction, it may be classed with the examples, which Mt. (§ 564) calls nominative absolute; but which Butt. (§ 145. Ν. 7. 2) regards as accusative absolute, and may here be resolved by ὅτε, οτ ἐπειδή with the finite verb. Render εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀναλεγόμενον, when in after time it shall be repeated. Cf. Mt. § 565

- 8. § 168. N. 2. συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν. Notice the distinction between the active and middle, referred to in the preceding section.
- 18. ταῦτα ὑπήγετο is thus paraphrased by Krüger, "his dictis eum furtim ad suas rationes traducere conabatur. The mind of Clearchus was made up as to the demand of the king, and yet he wisely thought it advantageous, to draw from the emissary advice contrary to the terms of his commission. He therefore adjured him as a Greek to give such counsel, as would be honorable and befitting the present emergency. ὑποστρέψας, literally, having turned around = having eluded (the snare set for him). παψὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ, contrary to his (Clearchus's) expectation.
- 19. $\mu\dot{\eta}$ παφαδιδόται = $\dot{\eta}$ παφαδοῦναι. Cf. Butt. § 137. 5; Mt. § 501; S. § 212. 2. $\mu\eta\delta\epsilon_r$. $(a-i\lambda\pi)\epsilon_r$, not even one hope, opposed to $\tau\bar{\omega}\nu$ $\mu\nu\psi(\omega\nu)$ iliabor μ la of the preceding member. $\sigma\dot{\omega}$ $(\epsilon\sigma\delta\sigma\alpha)$, to save yourselves. Cf. S.§ 207. 1. $\ddot{\omega}$ $\pi\eta$ δυνατόν, in whatever way possible.
- 20. Allà $\tau \alpha \tilde{\nu} \tau \alpha \mu \tilde{\nu} \tau \delta \tilde{\eta}$ où $\lambda \acute{\epsilon} \gamma \epsilon \iota \varsigma$, = well then, this is your advice. Butt. (§ 149. p. 428) says that àllá stands in an abrupt manner at the beginning of paragraphs, having somewhat the sense of our familiar expressions, well, indeed, truly. $\pi \lambda \epsilon \acute{\epsilon} \iota \iota \iota \iota$, worth more = of more value. Cf. N. on I. 3. § 12. Leonidas is said by Diod., to have given this truly Laconic answer to Xerxes at Thermopylæ.
- 21. Phalinus now begins to change his tone. At first the Greeks are to surrender their arms, and go as suppliants to the gates of the king (Cf. § 8), but finding them resolute, he proposes, as the only condition on which peace will be granted them by the king, that they shall neither advance nor retreat, but stay where they are.

  αὐτοῦ. Cf. N. on I. 3. § 11. περὶ τούτου, i. e. this mandate of the king. ὡς πολέμου ὅττος, that war is (determined upon by you)

  For the construction, cf. S. § 192. N. 2.
- 23. οὐ διεσήματε, he gave no intimation. This dialogue between Clearchus and Phalinus is very amusing. The haughty message which the envoy first delivered, the lowering of his terms, when he found that the Greeks would not deliver up their arms, and finally his fruitless efforts to obtain from Clearchus any intimation of his future design, are all sketched with life and spirit. We can readily conceive, how crest-fallen the ambassador must have taken his leave.

CHAPTER II.

- 1. of σὺν αὐτῷ, i. e. his colleagues in the embassy. βελτίους, higher in rank and influence. οῦς οὐκ ἄν ἀνασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος, who would not bear his being king, or that he should be king. For the construction of οῦς ἀνασχέσθαι, cf. Mt. § 538; of ἀνασχέσθαι αὐτοῦ, S. § 179. 1. ἀνέχεσθαί τινος, to bear any thing, as opposed to ἡττᾶσθαί τινος, to succumb to any thing, is placed by Mt. (§ 358), under the head of "verbs signifying to surpass or to be inferior to, followed by the genitive." ἤδη, forthwith. τῆς τυκτός = ταύτης τῆς νυκτός, this very night. ἀπιέναι has αὐτὸς (= ἐαντὸν, Cf. S. § 158. N. 2) for its subject.
  - 2. $\delta \pi \tilde{o} \tilde{i} \circ r = \tilde{o} \tau_i$, whatever.
- 3. ἤδη ἡλίου δύνοντος, the sun now going down = it being now sunset. 'Εμοὶ θυομένω ἰέναι, as I was sacrificing in order to go. The infinitive here marks the end or purpose of the action expressed by θυομένω. Cf. Butt. § 140. 2; S. § 219. 2. Prof. Felton renders: sacrificing to know whether or not to march. It was customary to perform a sacrifice for this purpose, before undertaking any military expedition. Krüger and Poppo, after Schaefer, construe ἰέναι with ἐγίγνετο τὰ ἰερὰ. Supply καλὰ, in οὐκ ἐγίγνετο, from πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ἰερὰ ἦν at the end of the section. εἰκότως, rightly = with good reason. οὐκ ἐγίγνετο. Repeat καλὰ τὰ ἰερά. ἄν δυναίμεθα. For the optative, cf. S. § 217. 2. μὲν δὴ αὐτοῦ γε, certainly here aι least. οἰόν τε. Cf. N. on I. 3. § 17. ἰέναι. Repeat ἐμοὶ θυομένω.
- 4. δειπνεῖν, sc. χψή from the preceding clause. τις. See N. on I. 3. § 12. ἐπειδὰν δὲ σημήνη τῷ κέψατι, "when the signal shall be given with the trumpet." Felton. σημήνη, sc. ὁ σαλπιγκτής. Cf. S. § 157. N. 8. (2). ὡς ἀναπανῖεσθαι, as if to retire to rest. This was done in order to deceive the enemy, should any be lurking about in the vicinity. ἀνατίθεσθε, sc. τὰ σκεύη drawn from συσκευάζεσθε. ἐπὶ δὲ τῷ τψίτῳ, sc. σημείῳ, at the third. (signal). πρὸς τοῦ ποταμοῦ, next to the river. τὰ δὲ ὅπλα = τοὺς δὲ ὁπλίτας. Cf. N. on I. 7. § 10. ἔξω, i. e. outside of the baggage, which would thus be covered, on the one side by the river, and on the other by the neavy-armed men.
  - 5. το λοιπον (= ἀπο τοῦ νῦν. Phav.), from this time, for the fu

ture. Cf. Butt. § 150. p. 437. — η̄υχετ, i. e. took the chief command.
— οὐχ ελόμενοι, i. e. not formally electing him. — ἀλλ' ὁυῶντες, but (they obeyed him) because they saw, &c. — δεῖ, sc. φυστεν.

6. Αυτθμώς δὲ τῆς ὑδοῦς, "mensura itineris." Sturz. — ἡν ἡλθον, which they went. For the construction, cf. S. § 164. — τῆς μάχης, i. e. to the place of the fight. So ἀπὸ τῆς μάχης, in the latter part of the section. Cf. V. 5. § 4. — οταθμοὶ τψεῖς καὶ κ. τ. λ. Only 84 stations and 517 parasangs are enumerated in the preceding book. Zeune conjectures that 9 stations, 18 parasangs, made by the Greeks from Liphesus, to Sardis, previous to their junction with Cyrus, are here included. — τψιακόσιοι. So Zeune, and after him, Dind., Born., Pop., and Krüg., read instead of τψιαχίλιοι, which is irreconcilable with the statement of Plutarch, who makes Cunaxa, 500 stadia from Babylon.

8. τὰ παρηγγελμένα. Cf. § 4. supra. — πρῶτον σταθμὸν. Cf. II. 1. § 3. — Θέμενοι, sc. οι Ελληνες. For the construction, cf. N. on μαχόμενοι, I. 8. § 27. Θέμενοι τὰ ὅπλα. Cf. N. on I. 5. § 14. — μήτε — τε, not — and. When the second clause of this formula has its own verb, its meaning is affirmative, otherwise it is negative. Cf. Mt. § 609; S. § 224. N. 2. — προςώμοσαν, swore in addition. Ariæus and his party laid themselves under an additional obligation to act as faithful guides.

9. ση άξαντες ταθμον κ. τ. λ. The custom of sanctioning leagues, treaties, etc., with the blood of victims, was universal among the na tions of antiquity. A notable instance is found in Gen. 15: 18, when God made a covenant with Abraham. Cf. also, Exod. 24: 3-8. It this compact between the Greeks and Persians, the sacrifice of the wolf seems to have been peculiar to the latter, while the other three composed the suovitaurilia of the Romans. - els dantoa, in a shield. Corresponding to the boss of the shield on one side, was a cavity on the other which here received the blood of the animals. - βάπτοντες οί μεν. The staining of their weapons with blood was a virtual imprecation, that their own blood might thus stain the sword or spear, in case they violated the covenant. Similar to this was a custom of the Chaldeans, which was the ground of the ceremony detailed, Gen. 15: 9-17. The parties to the covenant, having slain and divided the victims, placed the parts opposite to one another. They then passed between the parts thus divided, saying, let it not thus be done to us, implying that if they were faithless, they might justly be cut in pieces. Cf. Jahn Arch. § 383.

10. Aγε δη, come now. A formula of incitement. — δ αὐτὸς — στόλος, the same march. Cf. S. § 144. — καὶ ὑμῖν, as to you. Cf S. § 228. N. 3. — τίνα γνώμην ἔχεις, "quæ tua sententia est." Sturz

— απιμεν, sc. δόον to which ηνπευ refers. For the construction, cf. N. on ην ηλθον, § 6, supra.

- 11. "Hr μ èr ἤλδομεν ἀπιόντες. The order is ἀτιόντες (ὁδὸν) ἤν ἤλδομεν. See N. on ἢν ἦλδον, § 6. ὑπάοχει=ἐστὶ. Construct Επτακαίδεια with ἰόντες, according to the rule (S. § 164) above referred to Krūg. attaches to στα θμῶν the idea of time. ἐγγυτάτω = ἐγγυτάτων. Cf. S. § 141. 1. οὐδὲν εἔχομεν λαμβάνειν, i. ε. οὐδὲν εἔχομεν δατε λαμβάνειν, we had nothing to take = we could take nothing. Cf. S. § 219. 1 (ἔχω). εἶ τι. Cf. N. on I. 6. § 1. κατεδαπανήσωμεν, we entirely consumed. κατά in composition signifies, exhaustion, consumption, etc. Cf. Vig. p. 246. μακιοτέψαν, sc. ὁδόν. Cf. S. §§ 140. N. 5: 164.
- 12. Πορευτέοτ δ΄ ἡμῖτ. Cf. N. on σκεπτέον εἶναι, I. 3. § 11. Construct σταθμοῖς, which here signifies the distance passed over (See N. on I. 5. 7), with πορευτέον (S. § 164), which is followed by the same case as its verb. Cf. S. § 162. 2. ὡς πλεῖστον, as far as possible. οὖκ ἔτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν, "the king will no longer be able to overtake us." Felton. δύνηται is here put for δυνήσεται. Cf. S. § 215. N. 3. The double negative οὖ μή, is used with the future indicative, or with the subjunctive, in denials referring to the future; while μὴ οὖ is usually constructed with the infinitive. Cf. Butt. §§ 139. 4: 148. N. 6; S. § 225. 2. σπανιεῖ. Cf. N. od καθιεῖν, II. 1. § 4.
- 13. ³Hr δ' αϊτη ή οτυμτηγία οὐδὶν ἄλλο δυναμένη ἢ ἀποδοᾶτας ἢ ἀποφυγεῖν, this strategy had nothing else in view than to escape by secret or open flight. ἢν δυναμένη = ἐδύνατο. Cf. N. on I. 2. § 5 (end). οτυατηγία, the plan of conducting the army. For the distinction between ἀποδυᾶται and ἀποφυγεῖν, cf. N. on I. 4. § 8. κάλλιον, more honorably. Cf. S. § 124. 2. ἐν δεξιῷ ἔχοντες τὸν ἥλιον. By this it appears that their course was northerly. λογιζόμενοι, supposing.
- iδοξαν ὁςῷν, theu thought that they saw. Cf. Butt. § 140. 1 ·
   158. 2.
- 15. Έν ω δε, but whilst. (f. N. on I. 10. § 10. Καὶ εὐθυς ἐγνωτικ κ. τ. λ. These sumpter horses betokened the proximity of an armed force, and as it was not likely that the king would divide his army, they knew that he must be encamped ἐγγύς που, somewhere near. καὶ γὰς (= γὰς, etenim) καὶ, for also, introduces an additional reason for their conclusion respecting the nearness of the royal army.
- 16. ήδει γὰς καὶ ἀπειψηκότας τοὺς στοιτώτας, for he knew that the coldiers were both exhausted. For the construction, cf. N. on ήδεσαν αύτον ιεθνηκότα, I. 10. § 16. ἀπειρηκότας perf. act. part. of ἀποζόζες, ποι

used in the present. This verb signifies, (1) to announce, declare; (2) to forbid, deny; (3) to leave off, desist, and as this is oftener done from fatigue than any other cause, the word by metonomy of cause for effect, assumes the meaning, to be weary or fatigued, which is its signification here. — ήδη δὲ καὶ ὀψὲ ἦτ, and now also it was late (in the day). — οὲ — οὲδ΄. Cf. S. § 225. 1 — δοκοίη is put in the optative, because φυλαττόμενος, upon which it depends, borrows past time from ἀπέκλινε. Cf. S. § 216. 3. — εἰθινίωρον = κατ΄ εἰθεῖαν (sc. ὁδόν), straight forward. Cf. S. § 124. 2. — τοὺς πυώτους, the van of the army. — εἰς — κατεσκήνωσεν. See N. on κατέστη εἰς, Ι. 1. § 3. — ἐξ ὧν, i. e. the villages. — καὶ αὐτὸ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα even the very wood of the houses. The design of this was to cut off the rebel forces from necessary supplies. For the construction of αὐτὰ τ. S. § 144. 2. ἀπὸ here denotes 'removal from.'

- 17. ὅμως (substituted by Dind., Born., Pop., and Krüg. for ὁμοίψ), notwithstanding the villages had been stripped of every thing by the royal army. τρόπω τινὶ, in some manner = as well as they could.
   σκοταίοι, in the dark. See Butt. § 123. N. 3; S. § 138. N. 1. ὡς ἐτύτ χανον ξκαστοι, sc. αὐλιζόμενοι, as each happened (to pass the night) = in whatever manner each one was able. ὥστε καὶ, so that even. ἐγγύτατα here = ἐγγύτατοι. σκηνωμάτων, tents, a verbal noun from σκηνόω, to pitch a tent. Cf. S. § 129. 4.
- 18. $\tau \tilde{\eta}$ ioτεφαία, sc. ήμέφα. οὖτε καπνὸς οὐδαμοῦ πλησίον, nor smoke any where near. $\tau \tilde{\eta}$ ἐφόδω, at the approach. The king thought the Greeks were advancing to attack him, and hence on the next day he proposed a truce. Cf. II. 3. § 1. οἶς = ἐκείνοις α.
- 19. καὶ, also. οἶον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίγνεσθαι, such as usually takes place, when fear falls upon a company of men.
- 20. Τολμίδην τοῦτον. Cf. N. on ἀμάξας ταίτας, I. 10. § 18. κήψυκα ἄψεστον τῶν τότε, the best crier of that time. For the construction of τῶν τότε, cf. S. § 141. 1. ος ἀν τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς αὰ ὅπλα μηνύση, whoever would give information of the person, who had let loose the ass among the arms. "This is a mere joke, implying hat there was no ground for alarm" Felton.
- 21. zeros, empty = vain, groundless. "Aµa δὲ ὄρθρω, as soon as day broke. Robinson (Lex. N. T.) says that "ὅρθρως properly signifies the time before and about day-break, while one still needs stight; but also later, including the morning twilight until near sun-rise." Here it evidently means break of day, inasmuch as heralds came from the king about sun-rise (Cf. II. 3. § 1), at which time Clearchus was already reviewing his troops

CHAPTER 111.

- 1. O de difference is here made to what is said in II. 2. § 18. The evidence that the king was alarmed at the approach of the Greeks, was the difference in the tone of his second message, from that sent by Phalinus (II. 1. §§ 7-23).
- 2. προφύλακας, the out-posts. εξήτουν, inquired for. τυχών επισκοπῶν, happening to be reviewing. ἄχυις ἂν σχολάση, until he was at leisure. Cf. N. on ἂν ελησθε, I. 3. § 15. By this affectation of contempt for the Persians, he inspired his own men with confidence, and gained time for the proper disposition of his troops.
- 3. ὅστε καλῶς ἔχειν ὁρᾶσθαι πάντη φάλαγγα πυκνὴν, so that the dense lines made an imposing appearance on all sides. καλῶς ἔχειν. See N. on I. 1. § 5. ἔχειν has ὁρᾶσθαι for its subject. τῶν δὲ. 'In narrative style," says Butt. (§ 126. 4), "ὁ, ἡ, τό often stand only once and with δέ alone, in reference to an object already named." τε in καὶ αὐτός τε is to be construed with καὶ before τοῖς ἄλλοις, while τε καὶ in the next member connects εὐοπλοτάτους and εὐειδεστάτους. ἔφρασαν. Cf. N. on I. 6. § 3.
- 4. τι βούλοιντο. Cf. S. § 216. 2. ἄνδυες οῖτινες, as persons who. Sturz says that ἄνδυες here might have been omitted. ἐκανοὶ, suitable, duly authorized, is followed by ἀπαγγεῖλαι. ἔσονται. Cf. N. on ἀπάξει, I. 3. § 14. τά τε παρὰ βασιλέως, "regis mandata." Κτῦς.
- 5. μάχης. For the genitive, cf. S. § 181. 1. οὐδὶ ὁ τολμήσων, nor shall any one dare. An answer, as Born remarks, worthy of a Spartan. For the construction, cf. S. § 140. 3.
- 6. εγγύς που, somewhere near.—The subject of επετέτακτο 18 ταῦ τα πράττει. Cf. S. § 159. 1. ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, that they (i. e. the Greeks) seemed to the king to propose what was reasonable. So Sturz, "æqua postulare." οῦ αὐτοὺς ἄξουσιν, to lead them. Cf. N. on ὅστις, I. 3. § 14. ἐὰν αὶ σπονδαὶ γένωνται. "A transition," says Matthiæ (§ 523. 1), "to a kind of oratio recta." ἐἀν, ϙτ, or ἄν, with the subjunctive is a milder expression than εἰ with the tuture. See Mt. l. c. ἔνθεν = ἐκεῖσε ἔνθεν.
  - 7. aurois = nóvois, alone. S. § 144. N. 3 - rois àndoas.

There is much difficulty in determining satisfactorily, to whom ardeason refers. The conjecture of Weiske, that it means the Greeks and Persians, who passed between the two armies to arrange and ratify the truce, is inadmissible, because opposed to the facts of the case, the Persians alone passing between the armies as truce-makers. Nor can we adopt the surmise of Hacken cited by Poppo, that reference is had to those of the Greeks, who would be sent out to purchase and bring in provisions, inasmuch as it appears from the latter part of the preceding section, that all the Greeks were to be led whence they might take provisions. We must therefore conclude with Krüger, that the ambassadors or messengers of the Persians are referred to, although this interpretation is by no means disincumbered of difficulties.

- 8. μεταστησάμενος αὐτοὺς having caused them (i. e. the messengers) to withdraw. Cf. S. § 207. 5. σπονδάς ποιεῖσθαι = σπένδεσθαι. καθ' ήσυχίαν = ήσυχῆ, quietly, peacefully.
- 9. μη ἀποδόξη ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασ Φαι, lest we resolve not to make the truce. μη ἀποδόξη ἡμῖν = μη οὐ δόξη ἡμῖν. οξμαί γι μέντοι κ. τ. λ. The confidence in their own resources, manifested by the generals in hesitating to accept the truce proposed by the king, would tend to inspire the soldiers with more courage and energy in the perils with which they were beset.
- 10. μὲν μέντοι = μὲν δέ. τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει, but aving his army in order of battle. Although going to conclude the truce, he did not in the least relax his vigilance. αὐλῶσιν (= ἀχετοῖς, II. 4. § 13. Schneid.), canals, trenches. ὡς. Cf. N. on I. 5. § 10. διαβάσεις, literally passings over, here the means by which it is effected, viz. bridges. τοὺς δὲ. In the formula ὁ μέν ὁ δέ, one is sometimes omitted. Cf. Mt. § 288. Obs. 4.

labor of his men, Clearchus stimulated them to great exertiors. —— ωστε πασιν αλοχύνην είναι μη οὐ συσπουδάζειν, so that every one was ashamed not to assist in urging on the work. Mt. (§ 609. p. 1082), says that οὐ μη is found after words, in which a negative sense is involved, as δεινόν, αλοχυόν εστι, etc., denoting that which ought not to appen. Cf. Butt. § 148. N. 6. 2.

12. πρὸς αὐτοῦ. The common reading πρὸς αὐτοῖ, is rejected by the best critics, as being without any sense. πρὸς αὐτὸ (= πρὸς τοῦτος § 11) is adopted by Krüger and Poppo, and perhaps is best suited to the passage. — οἱ τριάκοντα ἔτη γεγονότες, those being thirty years old. Cf. S. §§ 209. N. 4: 168. N. 1.

13. ὑποπτεύων, because he suspected. Cf. S. § 222. 1. — οἰα = ἐπιτηδεία, fit, suitable. Cf. Mt. § 479. Obs. 2. a; Butt. § 150. Hutch. thinks that the battle of Cunaxa took place the latter part of September. If so, the season for watering the region was past. Cf. N. on I. 7. § 15. — πυοφαίνοιτο — εἶναι. Cf. N. on φθονῶν ἐφαίνετο, I. 9. § 19. — τούτον refers to the assertion made in the preceding clause. — τὸ ὕδων ἀφεικέναι, had caused the water to be let forth. ἀφεικέναι, perf. infin. of ἀφίημι. Clearchus hastened on the army in order to show, that these impediments neither retarded nor terrified the Greeks, and also to give the Persians no time to interpose more serious obstacles to his march.

14. ŏξος, "acidulum potum e dactylis coctis paratum; οἶνον, dulciorem potum, e dactylis expressis paratum." Morus. —— ἀπὸ τῶν αὐτῶν. Cf. N. on II. 2. § 16.

15. οδας μέν = ταιαύται μέν οδας. -- ξστιν. Cf. N. on ην λαβείν, I. 5. § 2. — τοις ολκέταις απέκειντο, were laid by for the domestics. oluérous is the Dativus Commodi. Cf. N. on I. 2. § 1. άπόλεκτοι, selected, a verbal from ἀπολέγοι. Cf. Butt. §§ 102. 3: 60. 4; S. § 49. 2. — δψις, appearance. — ηλέκτρου, amber, a yellow, transparent, gummous substance found in many countries, but mostly upon the shores of the Baltic. For the construction of iléxtron, cf. S. § 186. N. 3. Krug. makes hlextyov stand for hlextgov owews, the noun being employed for its attribute, which is the real object of comparison. — τας δέ τινες, but some. — τραγήματα, for desserts. A substantive frequently expresses the design of the noun with which i is in apposition. Cf. Mt. § 433. Ow. 3. Cf. also And. and Stod. Lat. Gr. § 204. R. 1. — The δευτέψα τυάπεζα, second table = dessert, was made up of various sweetmeats, and furnished in times of luxury with great splendor. Cf. Man. Clas. Lit. § 165. p. 536. — $\frac{3}{\eta}\nu - \frac{1}{\eta}\delta \dot{\nu}$, sc. τοῦτο (i. e. ταῦτα τὰ τραγήματα). — παρὰ πότον (= συμτόσιον), in drinking, i. e. during the drinking-bout, which frequently followed the east in ancient times. Cf. N. on VI. 1.65. It was at one of these sumposiums, tna: Alexander is said to have died in a state of beastly intoxication. The wise man doubtless referred to this custom (Prov 23: 29, 30), when in answer to the question, "Who hath woe," &c he replies: "They that tarry long at the wine." — **εφαλαλγές (**εγαλή, the head, and άλγος, pain), causing headache.

16. tyrigalor, the brain, i. e. the pith or marrow, which, being tound in the top of the tree, was called its execution. So Pliny XIII. uncis medulla earum (i. e. palmarum) in cacumine, quod cerebrum appellant." - την ιδιότητα της ήδονης the peculiar flavor, or quality of its flavor. The palm tree, of which such frequent mention is made in the ancient and oriental writings, is the pride of tropical climes, and far surpasses in grandeur all other trees of the forest. The trunk springs up straight, unbranching, and tapering, until towering far above the surrounding trees, it is crowned by a tuft of large, radiating leaves, which gives it a singularly grand and unique appearance. But aside from its majesty, it is superior to almost every other plant in useful properties. It furnishes to the inhab itants of the region where it grows, bread, wine, vinegar, sugar, fruit, and materials for all kinds of wicker work, etc. Strabo says there was a Persian song, in which three hundred and sixty-five advantages of the palm tree were enumerated. It is found in great abundance .n Babylonia. Cf. Bib. Repos. VII. p. 367. — őθεν = iξ οδ.

18. ἀμήχατα, insuperable. — ενομμα εποιησάμητ, Iregarded it an unexpected gain. ενομμα answers to our familiar expressions, windfall, good luck, etc.— εί πως, if by some means. He hints by this at the difficult nature of his request. — δοῦται, give = permit. — ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, to conduct you safely into Greece. ἀτοσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, to conduct you safely into Greece. ἀτοσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, to conduct you safely into Greece. ἀτοσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, to conduct you safely into Greece. ἀτοσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, to conduct you safely into Greece. ἀτοσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν ἀχαφίστως μοι ἔξειν, I think that I should not be unrewarded. ἄν gives to ἔξειν the idea of probability. Cf. Mt. § 59% d. Dind. after Suid. reads ἔχειν. — πρὸς ὑμῶν, by you = on your part.

19. ὅτι δικαίως ἄν μοι χαρίζοιτο, i. e. (says Poppo) ὅτι, εὶ χαρίζοιτο, δικαίως ἄν μοι χαρίζοιτο = that if he should reward me, he would (on account of my merit) justly do it. For ἄν in the apodosis, cl. N. on I. 6. § 2. — Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα — ἤγγειλα. For the construction, cf. S. § 222. 2. Tissaphernes here refers to what is detailed, I. 2. §§ 4, 5. — ἄμα τῆ ἀγγελίμ. Cf. N. on II. 1. § 2. — τῶν — τεταγμένων = ἐκείνων οδ τεταγμένοι ἦσαν (S. § 140. 3), of which ἐκείνων is constructed with μόνος denoting a part. S. § 177. Reference is had ω the officers, who under Tissaphernes commanded the left wing o the king's army at Cunaxa. — ἀπέκτεινε is used here for the plu

perfect. Cf. N. on inolyse, I. 1. § 2. — toisde tois nayous vir per inoi, with those now present with me.

20. βουλεύσασθαι, to deliberate, take counsel, sc. with others. See below, § 25 (end). For the tense, cf. N. on παύσασθαι, I. 2. § 2. — ἔφεσθαι — ὑμᾶς. Cf. S. § 165. 1. The accusative of thing is the next clause. — τίνος ἕνεκεν, on account of what = for what reason. — μετρίως, moderately, i. e. in good temper. — ἕνα μοι εὐπιματότειον ἢ ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι. The order is, ἕνα διαπράξασθαι ἐάν τι (= ὅ τι. See N. on II. 1. § 8) ἀγαθὸν δύνωμ τι (sc. διαπράξασθαι) ἢ εὐπιρακτότειον μοι. Cf. S. § 159. 2.

21. μεταστάττες, having withdrawn. — Κλέαγχος δ' έλεγεν, i. e. he was spokesman for the others. — ως — πολεμήσοττες. Cf. N. on I. 1. § 3. — οὖτ' ποιευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, nor should we have marched against the king. This is an apodosis, ἄν being supplied. The protasis is ἀλλὰ πολλὰς κ. τ. λ. It appears, from III. 1. § 10, that Clearchus was not unacquainted with the real object of the expedition.

22. Ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτὸν ἑωρῶμεν ἐν δεινῷ ὅντα, but when we saw him already beset with danger. ἐν δεινῷ ὅντα = ἐν δεινοῖς ὅντα, "periculis pressum." Sturz. — ἤοχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτὸν, our respect for the gods and men forbade that we should desert him. "The verb αἰσχύνομαι takes the participle, when the action of which one is ashamed is performed, the infinitive, when the action is declined through shame." Rost § 129. 4. Cf. VII. 6. § 21. θεοὺς and ἀνθρώπους are constructed in the accusative with ἦσχύνθημεν on the principle that verbs of emotion are often followed by an accusative, which is both the object and efficient cause of the emotion. Cf. Mt. § 414. — παρίχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν, literally, furnishing ourselves (to him) to receive benefits = having put ourselves in the way of receiving favors from him. — εὖ ποιεῖν, sc. ὅστε τὸν Κῦρου.

23. $\tau \ell \theta \nu \nu \nu \nu$, is dead. — over basilet artipologie da $\tau \bar{\eta} \nu$ are neither aim at the dominion of the king. For the construction of basilet, cf. S. § 197. 1; of are $\bar{\eta} \nu \nu$, S. § 182. — over $\bar{\nu} \nu \nu$ of $\bar{\nu} \nu \nu$ of are $\bar{\nu} \nu \nu$ of a subject of $\bar{\nu} \nu \nu$ of are $\bar{\nu} \nu \nu$ of an antecedent of $\bar{\nu} \nu \nu$, is some such word as $\bar{\nu} \nu \nu$ of $\bar{\nu} \nu \nu$ of an antecedent of $\bar{\nu} \nu \nu$, is some such word as $\bar{\nu} \nu \nu$ of $\bar{\nu} \nu \nu$. See also N. on I. 6. § 7. — $\bar{\nu} \nu \nu$, some one, softer than $\bar{\nu} \nu \nu \nu$ for which it stands. — over $\bar{\nu} \nu \nu$ of $\bar{\nu} \nu \nu$ or $\bar{\nu} \nu \nu$ of $\bar{\nu} \nu \nu$ or $\bar{\nu} \nu \nu$ of $\bar{\nu} \nu \nu$ or $\bar{\nu} \nu$ or $\bar{$

at least so far as our power goes, in conferring favors." Felton. For the constrution of τούτου, cf. S. § 184. 1.

- 24. μετόντων imperative for μενέτωσαν. Cf. Butt. § 103. II. 5; S. § 88.
- 25. ωσθ' οι Έλληνες εφρόντιζον. The Greeks designate the actual consequence of an act by ωστε with the indicative, the conjectural consequence, by ωστε with the infinitive. Rost § 125. 7. N. 7. δοθται. Cf. N. οn δοῦναι, §. 18. σώζειν τοὺς Έλληνας. Supply εἰς τὴν Ελλάδα from § 18, supra. ὡς οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ, that it was not becoming the king. ἄξιον = πυέπον is followed by the dative. Cf. S. § 190. N. 3. ἀφεῖναι, to send away (in peace and safety).
- 26. $T \in \lambda \circ \varsigma$ δ , but finally. Cf. S. § 124. 1. —— Exercise. Cf. N. on $\hbar \nu \lambda \alpha \beta \in \mathbb{Z}_{r}$, I. 5. § 2. —— $\hbar \mu \eta \nu$ is the usual formula of an oath or solemn confirmation. Cf. Butt. § 149. p. 432; Mt. § 604.
- 27. διὰ φιλίας. Cf. I. 3. § 14. ἀσινῶς, i. e. without committing depredations upon the country, through which they were to pass. ἀνουμένους, by purchase.
- 29. ἄπειμι, I shall go. Cf. N. on I. 3. § 11. $\dot{\omega}_S$ βασιλέα. Cf. N. on I. 2. § 4. $\ddot{\alpha} = \tau \alpha \tilde{v} \tau \alpha \tilde{\omega} r$ (S. § 151. R.), of which $\tilde{\omega}_r$ is constructed with δέομαι. Cf. S. § 181. 1. συσκευασάμενος is an aorst in relation to the future ήξω, and indicates the completeness of the action. Cf. Mt. § 559. c. $\dot{\omega}_S$ ἀπάξων. See N. on I. 1. § 3. $\dot{\alpha} \pi \iota \dot{\omega} r$. "A very clear instance of the future." Butt. § 118. p. 236.

CHAPTER IV.

- 1. ἡμέρας πλείους ἢ εἴκοσιν. According to Diod. (XIV. 26), Tissaphernes in this interim went with the king to Babylon. His long delay, together with the tampering of Ariæus, justly inspired the Greeks with fears respecting the sincerity of the Persians, but having no remedy, they were obliged to await the issue. καὶ πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνψ Περοῶν τινες, and some of the Persians came to those with him, i. e. to the followers of Ariæus. δεξιάς, pledges, assurances ἔνιοι is in apposition with τινὸς. Cf. Mt. § 432. 3. μνησικονήσειν ἐπιστρατείας. The genture expressing both the object and cause of a feeling, may be rendered on account of. Cf. Mt. § 308. 5, S. § 187. 1. —
- 2. Τούτων δε γιγνομένων, while these things were taking place. Ci 8. §§ 192: 209. 1. —— of περε τον Αριαϊον, Ariæus and his part. Ruttmann (150. p. 439) rewarks, "the Attice avail themselves of L.

indefinite expression, even where they wish to speak chiefly only of the one person, leaving it from some cause or other doubtful, whether it really concerns only this one or not." Cf. Mt. § 583. c. 1. — ήττον πυροξέχοντες τοις Ελλησι τον νοῦν, less attentive to the Greeks. Cf. N. on 1. 5. § 9. — καὶ τοῦνο, this also, i. e. in addition to the suspicious circumstances spoken of in the preceding section.

- 3. Tl, why. Cf. S. § 167. R. περὶ παντὸς. Cf. N. on περὶ πλείστου, I. 9. § 7. στρατεύειν is used as an adnominal genitive after φόβος. Cf. S. § 221. N. 4. διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στυάτευμα, because his army is dispersed. οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν, it is impossible (See N. I. 5. § 2) that he will not attack us he will by all means attack us. That these forebodings were not groundless, painful evidence was soon furnished. For the construction of οὐκ ἔστιν ὅπως, cf. Butt. § 150. p. 438; Mt. § 482. Obs. 2.
- 4. Ἰσως δέ που, perhaps somewhere. δέ is here continuative. τι, sc. χωυίον. ἄπορος = ἀπόψευτος. έχών γε gives emphasis to βουλήσεται. Render the clause, for he will never willingly permit. τοσοίδε ὄντες, being so many (and no more) = being so few. Cf. N. on I. 3. § 14 (end). ἐπὶ ταῖς θύραις. The Greeks were so near Babylon, that it might be said, they were at the very gates of the king's palace.
- 5. ἐπὶ πολέμω, for the purpose of making war, with hostile intent. ¿πì here denotes the end or object of the action. Cf. Butt. § 147, Mt. § 585. β. — παρά τὰς σπονδάς ποιείν, to violate the treaty: properly, to act contrary to the treaty. -- "Energy, thereupon, πρῶτον, αὖθις δὲ, and καὶ ἄμα mark the disastrous consequences. resulting from breaking the truce. - Matthiæ (§ 482) says that oid δπόθεν is put for ουθ' έσται οὐδεν, ὅθεν, οι οὐδεὶς παρέξει τόπον, ὅθεν. Cf. S. § 150. 5. — 6 ηγησόμενος οὐδεὶς ξσται, there will be no one to conduct us. Cf. N. on δ τολμήσων, II. 3. § 5. — αμα ταῦτα ποιούντων ημών, as soon as we do these things. Cf. S. § 222. N. 4. - άφεστήξει, will desert. έστήξω, I shall stand, and its compound ἀφεστήξω, I shall stand away from, i. e. forsake, desert, are futures formed to suit the present meaning of ξστηκα, I stand, while στήσω has the meaning of I shall place, from Lorque. Cf. Butt. § 107. II. 4; Irreg. Verbs, p. 136. — λελείψεται. Cf. S. § 211. — αλλά καὶ οί πρόσθεν ortes, and even those who were (our friends) before, i. e. Ariæus and his followers.
- 6. δὶ εἰ μέν, but whether: —— δ' m τὸν δ' οὖν responds to μὲν in the preceding member. οὖν = as to that. See N. on I. 3. § 5. —— Εὐφράτη τομεν ὅτι. For the construction, cf. N. on I. 8. ~ A. The necessity of crossing the Euphrates is indicated by ἄλλος ἐστι δικρατιος in the preceding clause. δὶ in οὖ μὲν δὰ serves to introduce.

with emphasis another difficulty, viz. the want of cavalry. Cf. Vig p. 188. VI. — πλείστου άξιοι. Cf. N. on I. 3. § 12. — οδόν τε. Cf. N. on I. 3. § 1".

- 7. Έγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ῷ πολλὰ οὕτως ἐστὶ τὰ σύμμαχα, εἴπεῦ πῷο θν μεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐν οἶδα ὅ τι δεῖ αὐτὸν ὁμόσαι, "now for my part, I do not see why the king, whose resources are so great, should swear to us, if he really meant to destroy us." Sophocles (Gram. § 144. N t). βασιλέα is the subj. accus. of ὁμόσαι, before which αὐτὸν referring to βασιλέα is placed, in consequence of the intermediate clauses between βασιλέα and ὀμόσαι. For the construction of δεῖ, cf. S. § 159. N. 1. Θεοὺς ἐπιοψπῆσαι. "With verbs 'to swear,' the deity or person by whom one swears is put in the accusative." Mt. § 413. 10. Clearchus argues that if the ulterior design of the king were bad, he would not have entered of his own accord into such a solemn covenant with the Greeks.
- 10. ἐφ' ἐωντῶν, by themselves. Cf. Mt. § 584. Φ. ἐκάστοτε = ἀεί, always. ἀπέχοττες ἀλλήλων. Cf. N. on I. 10. § 4. ἀλλήλους depends on ἐφυλάττοντο which apparently is transitive. This accusative, however, may be regarded very properly as synecdochical. Cf. S. § 207. N. 1.
- 11. ἐν τοῦ αὐτοῦ, from the same place. ἔχθραν. Their precautionary measures created ὑποψίαν, suspicion; the petty contentions, which resulted from this jealousy led to ἔχθραν, enmity.
- 12. From the time of the truce to the passage of the Tigris at Sitace, the course of the armies was south-easterly. πρὸς τὸ Μη-δίας κ. τ. λ. This wall appears to have been erected, to protect the inhabitants of Babylonia from the incursions of the Medes. It did not run directly across the isthmus, but inclined from the Euphrates to the Tigris in a N. E. direction. Its length according to Rennell was about 24 British miles. αὐτοῦ εἴοω, within it. Cf. S. § 188. 2. πλίνθοις ὀπταῖς, burnt bricks, were different from the ωμή πλίνθος, dried brick, which was a common material for buildings, in those countries. Cf Bib. Rep. Vol. VIII. p. 167. ἐν ἀσφάλτω This is the cement used by the builders of Babel. "Bitumen had they for cement." Gen. 11: 1-9. This bitumen was found in inexhaustible quantities in the fountains at Heet. Rich says, that the principal bitumen-pit at Heet has two sources, and is divided by

- a wall in the centre, on one side of which the bitumen bubbles up, and on the other side, the oil of naptha, for the two productions are always found in the same situations. The bitumen is at first brittle, but is rendered capable of being applied to brick, by being boiled with a certain proportion of oil. It furnishes the finest of all cements. Cf. Bib. Repos. Vol. VIII. pp. 158-89.
- 13. διώψιχας. A reference to these canals, with which the region of Babylonia was cut up, will help to explain the beautiful poetic effusion, "By the rivers of Babylon," &c. Along these canals or streams, designed to irrigate and beautify Babylon and the adjacent country, the captive Jews sauntered after the toils of the day, and reposing under the shady willows, indulged in expressions of mutual sympathy, or mourned in silence over their wrongs and woes. ελάττους, narrower. Cf. S. §§ 59. 3: 58. 2. όχετοὶ, drains, rivulets. ωσπευ ἐν τῆ Ἑλλάδι. Repeat κατατετέτμηνται. So Krūg. πυὸς ὁ, near which. Σιτάκη. Mannert (Geog. V. p. 384) gives this town the site now occupied by Old Bagdad.
- 14. παψ' αὐτὴν, near it. For the construction of παντοίων, cf. S. § 181. 1. οἱ δὲ βάψβαψοι, κ. τ. λ. Krüger places a colon after Τίγρητα, and supplies ἐσκήνωσαν from the preceding clause. But this is unnecessary, since by rendering διαβεβηκότες, although having just crossed, the way is prepared for οὐ μέντοι, without making the sentence consist of two propositions.
- 15. ἐτυχον ἐν περιπάτω ὄντες, happened to be walking. πρὸ τῶν ὅπλων = before the camp. καὶ ταῦτα. Cf. N. on I. 4. § 12. παρὰ 'Αριαίου ων, being sent from Ariæus.
- 16. ὅτι. Cf. N. on I. 6. § 7. ὁ ἄνθυωπος = ἐκεῖνος. μὴ ἐπιθῶνται. Cf. N. on I. 3. § 17. τῆς ν πτὸς, this night. Cf. N. on II. 2. § 12. δὲ = γὰψ. τῷ πλησίον παφαδείσψ, the neighboring park. Cf. S. § 141. 1; also N. on I. 2. § 7.
- 17. $\dot{\omega}_{\varsigma} = \ddot{\omega}_{\tau}$, since, because. Cf. Mt. § 628. 5. $\dot{\omega}_{\varsigma}$ in the next member is put for i.a, that, so that. See Mt. § 628 1. $\dot{a}\lambda\lambda^{2}$ is $\mu \dot{\epsilon} \sigma \dot{\omega} \dot{\alpha} \pi \sigma \lambda \eta \phi \partial \ddot{\eta} \tau \dot{\epsilon} \tau \sigma \ddot{\omega} \pi \sigma \tau \alpha \mu \sigma \ddot{\omega} \times \ddot{\eta}_{\varsigma} \dot{\delta} \iota \dot{\omega} \dot{\omega} \nu \chi_{0\varsigma}$, but that you may be shut in between the river and the canal. It $\mu \dot{\epsilon} \sigma \dot{\omega} = \mu \epsilon \tau \alpha \dot{\epsilon} \dot{\omega}$.
- 18. ἐταψάχ θη σφόδψα καὶ ἐφοβεῖτο. The situation of the Greek army in the very heart of the Persian empire, enclosed by rivers and canals, and surrounded by myriads of enemies, was anything but favorable. No wonder that so daring a soldier even as Clearchus, should be filled with consternation at this intelligence of a night attack, in which Greeian discipline would be far less effectual against the overwhelming numbers of the enemy, than in a battle by day.
- 19. των παρόντων, of those who were present. For the construction, cf. S. δδ 140. 3, 177. 1. οὐκ ἀκόλου θα, not consistent (with

- each other) The subject of εἴη is τὸ ἐπιθέσθαι 、τ. λ. Cf. S. § 159. 2. ὅτι ἐπιτιθεμένους ἢ νικῷν δεἡσει ἢ ἡττᾶσθαι, that if they attack us, they will of necessity conquer or be conquered. For the construction, cl. S. § 159. N. 1. ὅποι. See N. on I. 9. § 13.
- 20. Έαν δ' αν, but if on the other hand. The argument is, that in case the Persians were victorious in this night assault, the destruction of the bridge would not be necessary for the reasons specified; and if they should lose the battle, nothing could be more ruinous to them, than thus to cut off the means of retreat and preclude those on the other side of the river from coming to their aid. —— πολλῶν ὅντων πέψαν, many being the other side (of the river). πέψαν is here used absolutely. Cf. Butt. Lexil. No. 91.
- 22. Τότε δη καὶ, then indeed. ὑποπέμψαιεν (= μετὰ δόλον ἐκ πέμψαιεν. So Suidas), had privily sent. Cf. Thucyd. IV. 46. § 5. ὀκνοῦντες μὴ μένοιεν. Cf. N. on I. 3. § 17. ὀκνοῦντες borrows past time from ὑποπέμψαιεν, upon which it depends. διελόντες is adopted, on the conjecture of Holzmann, by the best critics instead of διελθόντες, which destroys the obvious sense of the passage. νήσω. So called from its being inclosed by the river and canal. Cf. § 17, supra. ἐψύματα is in apposition with Τίγρητα and διώψι χα. ἔνθεν μὲν ἔνθεν δὲ, hinc illinc, on the one hand on the other. ἀγαθῆς, fertile. τῶν ἐψγασομένων ἐνόντων, the laborers being in it. The peasantry would be necessary to till the land and supply the Greeks with necessary food. ἀποστροφή (= καταφν-γή. So Phav.), a refuge, a place of refuge. Cf. Cyr. V. 2. § 23; Herod. VIII. 109; Demosth. Phil. I. 8. τις, any one (of the κing's subjects).
- 23. Μετά ταῦτα, after these things. μέττοι ὅμως, never theless, i. e. although they did not believe the messenger. μέττοι serves here to strengthen ὅμως. Καὶ οὕτε ἐπέθετο οὐδεὶς οὐδαμό θεν, but no one from any quarter attacked them. Notice the accumulation of negatives. Cf. S. § 225. 1. See also I. 6. § 11; 8. § 20.
- 24. ὡς οἶόν τε μάλιστα πφυλαγμένως, " with every possible precaution." Felton. Cf. N. on I. 3. § 17. τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Έλληνων, of those Greeks (who were) with Tissaphernes. Cf. N. on I. 1. § 5. ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι, that the Persians were about to attack them (i. e. the Greeks) while they were crossing. For the construction of διαβαινόντων, cf. S. § 222. 1; of μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι, cf. S. § 219. N. 1. For the use of the middle, see S. § 207. 1. Poppo follows the common reading ἐπιτίθεσθαι διαβαινόντων μέντοι (sc. αὐτῶν. Cf. N. on I. 2. § 17), however, while they were crossing. ἐλ διαβαινόντας, whether they were crossing. ἐπεὶ δὲ εἶδεν, εξ. πένοὺς διαβαινόντας. ῷχεν, ἀπελαύνων ἀπήλασε, he rode

away. Cf. S. § 222. N. 2. The cowa: dice and cuplicity of the Persians are eminently shown in this whole affair.

25. Pigeor. Rennell thinks that this is the river now called Diala or Deallah. — ἀπήντησε = ενέτυχε, met. — νόθος ἀδελφός. illegitimate brother. Cf. N. on I. 1. § 1. ___ Zovgwr. Susa, "a celebrated city of Susiana in Persia, situated on the east side of the Eulæus or Choaspes. Anth. Clas. Dict. On account of its being sheltered from the north-east wind by a high ridge of mountains, it became from the time of Cyrus the Great, the winter residence of the Persians. It is celebrated in Scripture as the place, where Daniel saw the vision of the ram and he-goat, and where Ahasuerus kept his splendid feast. Sir John Malcolm says, "its ruins are not less than 12 miles in extent, and that wild beasts roam at large over a spot, where once stood some of the proudest palaces ever raised by human art." --- Έκβατάνων, Echatana, a city of Media, and next to Babylon and Nineveh, one of the strongest and most beautiful cities of the East. It was the summer residence of the Persian kings. — is for ∂ήσων. Cf. N. on I. 1. § 3.

26. εἰς δύο, two and two, i. e. two a-breast. Cf. Vig. p. 226. XIV. See also N. on I. 2. § 15. — άλλοτε καὶ άλλοτε ἐφιστάμενος, halting now and then. — ὅσον δ [ἀν] χρόνον, as long time as, corresponds to τοσοῦτον χρόνον in the next member. Cf. S. § 73. 1. — τὸ ἡγούμενον, the van. — ἐπιστήσειε, sc. ἐαυτό. So Mt. § 521. But Schneid, Born., and Pop., supplying ὁ Κλέαρχος, make τὸ ἡγούμενον the object of ἐπιστήσειε. So also Krüger, who, however, adopts the common reading ἐπιστῆ, and objects to the employment of the optative, on the ground that ἄν ought in that case to be omitted. But that the optative sometimes takes ἄν in such a construction, see Mt. § 527. Obs. 2; Butt. § 139. N. 3. — τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δὶ ὅλου τοῦ στρατεύματος γίγνεσθαι τὴν ἐπίστασιν, so long a time, a halt of necessity took place through the whole army, or more briefly, so long the whole army necessarily halted. For the construction of γίγνεσθαι, cf. S. § 221. N. 4. — τὸν Πέψσην, i. e. the brother of the king.

27. εἰς τὰς Παρυσάτιδος κώμας. Cf. N. on I. 4. § 9. — Κύρφ, ἐπεγγελῶν, insulting Cyrus, i. e. the memory of Cyrus. — πλην ἀνδυαπόδων, except slaves, i. e. they were permitted to enslave nore of the inhabitants.

28. πέψαν τοῦ ποταμοῦ, on the other side of the river. "πεψαν, beyond, in the other side, chiefly of rivers and other waters." Butt. § 117. 1.

CHAPTER V.

- 1. Záβατοτ, Zabatus, now called the Greater Zab, to distinguish it from another river of the same name farther down, which is called the Lesser Zab. Its course is South.
- 2. συγγενέσθαι, to have an interview with. παῦσαι, to cause to cease. πρὶν γενέσθαι. Cf. S. § 220. 2. ἐξ αὐτῶν, ĭ. e. the suspicions. ἐροῦντα ὅτι χρήζοι, to say (S. § 222. 5) that he wished. αὐτῷ refers to Tissaphernes.
- 3. οίδα ὅρχους γεγενημένους. Cf. N. on ἤλεσαν αὐτὸν τε θνηκότα, I. 10. § 16. μὴ ἀδικήσειν ἀλλήλους, not to injure one another. For the construction of ἀδικήσειν, cf. S. § 219. 2. ἡμᾶς depends on φυλαττόμενον. Cf. N. on II. 4. § 10.
- 4. σκοπῶν, watching closely. οὖτε is followed by τε in the next member. Cf. N. on μήτε τέ, II. 2. § 8. εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν, "to come to an understanding with you, literally, to come to words with you." Felton. For σοι, cf. S. § 195. 1. ὅπως εἰ δυναίμε θα ἐξέλοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν (= ὑποψίαν), that, if possible, we might remove our mutual distrust.
- 5. Καὶ γὰς οἶδα ἤδη, for I have already (i. e. before now) known.

   Poppo says that τοὶς μὲν τοὺς δὲ οῖ ἐποίησαν is a kind of anacoluthon for ὧν οἱ μὲν οἱ δὲ ἐποίησαν, οι οἱ ἐποίησαν, οἱ μὲν οἱ δὲ. Krüger thinks that the writer began the sentence, as if he would have written ἐξ ὑποψίας, φοβηθέντας βουλομένους ποιήσαντας, but changed the construction to avoid the recurrence of so many participles. Cf. Mt. § 631. 4. καὶ, even. ἀλλήλους. See N. on II. 4. § 10. φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν, wishing to inflict an injury before they received one = desiring to avert danger by striking the first blow. ἀνήκεστα κακὰ, irreparable evil. For the construction of τοὺς μέλλοντας (sc. ποιῆσαι), cf. S. § 165. 1.
  - 6. arvomogivas, misunderstandings. "nwo, I am come,
- 7. Clearchus now proceeds to show that the Persians had no reason to distrust the Greeks. πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον, for first and greatest, i. e. first in order and importance. οἱ θεῶν ὅρκοι, the caths made to the gods. θεῶν is the objective genitive. Cf. S. § 173 N. 2. τούτων depends on παρημεληκώς, Cf. S. § 182. σύνοιδεν ωὐτῶ παρημεληκώς. See N. on I. 3. § 10. οὕτὶ ἀπὸ ποίου ἂν τω. γωνς, neither by means of what speed. ἀποφύνοι ἀποδραίη. No

tice the distinction in the meanings of these words referred to in N on I. 4. § 8; II. 2. § 13. — οχότος, darkness — dark place — "ὅπως pertinet ad ἐχυψότ, quo modo munitum." Weiske, cited by Krüger. — Πάντη γὰς πάντα, for all things every where. For the construction of these kindred words, cf. S. § 232. The sublimity of this passage ought not to pass unnoticed. It shows that worthy ideas of the gods, (alas, that it should be Φεῶν and not Φεοῦ,) could find a place in a heathen mind. Cf. Ps. 139: 1-12. — 『ποζίξα — νιατούτι, are masters. For its construction with πάντων, cf. S. § 184. 1. Matthiæ (§ 359. Obs. 1) says that κρατεῖν = κρείσοω εἶναι, takes the gen. from the idea of comparison included in it. It is sometimes constructed with the dat. (Cf. Mt. § 360. a), and sometimes with the accus. (Mt. § 360. b), especially in the sense to conquer. Cf. V. 6. § 9; VII. 6. § 32. See also S. § 184. N. 2.

- 8. παψ οἶς. A conjectural reading of Muretus, sanctioned by Schneid., Dind., Born., and Poppo. All the MSS. except one, have παψ οὖς, which Krüger thinks to be the true reading, from the idea of 'approach' contained in κατεθέμεθα. Render παψ οὖς ἡμεῖς τὴν φελίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα, with whom we, having formed an alliance, have deposited our friendship. By the solemn oaths and sacrifices, with which the league of friendship was ratified, a virtual deposit of it was made with the gods. Hence, as this deposit was the result of a mutual and harmonious arrangement, neither party cl indestinely or without just cause could withdraw it, and become secret or open elemies to their sworn friends. τῶν δὲ ἀνθυωτίνων is opposed to πεψὶ μὲν τῶν θεῶν in the preceding member, and limits μέγιστον. Cf. S. § 177. l. σὲ ἔγωγε. The position of these words is beautiful and emphatic. ἐν τῷ παψόντι, at the present time.
- 9. γὰψ σοὶ. Pop. writes γὰψ σοι on the ground that σὰν, as opposed to ἄνεν in the next clause, is the emphatic word. But it is easy to see that an emphasis even then rests on the pronoun. Cf. Butt. § 14. 7. πᾶσα (= ὅλη. So Hesych.) μὲν ἡμῖν ὁδὸς, the whole of our way homeward. διὰ οκότους = σκοτεινή, dark, i. e. unknown, unexplored. φοβεψός, fearful, i. e. an object of fear. φοβεψώτατον. "When the adjective is a predicate, it often stands in the neut. sing., although the subject is masc., fem., or in the plur." Mt. § 437. 4. ἐψημία is opposed to ὅχλος.
- 10. El δè δη καὶ, but if indeed. ἄλλο τι ἄν ἢ τὸν εὐεψγέτην κατακτείναντες, what else (would happen) than having slain our benefactor. For the construction of ἄλλο τι, cf. Mt. § 487.9; Butt. § 150. p. 436. ἔφεδψον. In the public games, the candidates were matched by lot. In case of an odd cumber, he who drew it was call-

ca έφεδρος (έπί and έδηα, a seat), and awaited the issue of the contess in order to be opposed to the conqueror. Cf. Man. Clas. Lit. § 81. p 497. —— For the construction of ελπίδων εμαντόν στεψήσαιμι, cf. S. § 181. 2.

11. $\gamma \dot{\alpha}_{\psi}$ (illustrantis. See N. on I. 6 § 6) introduces an explanation of the preceding proposition. Cf. Mt. § 615. — $\tau \ddot{\omega}_{\nu} \tau \dot{\sigma} \tau \dot{\epsilon}_{\epsilon}$. See N. on II. 2. § 20. — $\ddot{\omega}_{\nu} = \dot{\epsilon}_{\kappa} \dot{\epsilon}_{\nu} \dot{\epsilon}_{\nu} \dot{\sigma}_{\nu}$. S. § 150. 5. — $K\dot{\psi}_{\psi} \dot{\omega}_{\nu} \dot{\omega}_{\tau} \dot{\omega}_{\tau}$, i. e. the army of Cyrus, which Ariæus was now leading. — $\chi \dot{\omega}_{\psi} \alpha_{\tau}$, i. e. the satrapy referred to, I. 1. § 2. — $\tau \dot{\eta}_{\nu} \dot{\omega}_{\epsilon} \dot{\omega}_$

12. Τούτων δὶ τοιούτων ὅντων, these things being so. — ὅςτις οὐ βούλεται, as not to wish. ὅςτις after οὕτω is put for ὥστε. Cf. Mt. § 479. Obs. 1. — ᾿Αλλὰ μὴν, furthermore. — ἐρῶ . . . . εἶναι. I have given this clause the marks of parenthesis on the authority of Weiske, Schneider, and Poppo. But Krüger makes it an anacoluthon, the construction, as commenced, requiring something like καὶ ἡμεῖς πολλὰ ὑμᾶς ὡφελεῖν δυνησόμε θα. Cf. Mt. § 631. 2. See also N. on III. 2. § 11.

13. γὰρ in μὲν γὰρ serves to explain ταῦτα in the preceding proposition. Cf. Mt. § 615 (end); also N. on § 11, supra. — olda - Mussing - ortas, I know that the Mysians are. Cf. S. § 222. 2 This construction is of such frequent occurrence as to require no further notice. — Construct an with magangein. — rameirous buir. subject to you. — ἀκούω—είναι. Mt. says (§ 549. 6. Obs. 2.) ἀκούειν. to hear intelligence of something, to receive information from hearsay. commonly takes the infinitive instead of the participle. Cf. Rost § 129. 4. c. — τοιαντα, i. e. of the same disposition with the Mysians and Pisidians. — ά οίμαι αν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ, which I think I can cause to cease from continually disturbing. For the construction of παῦσαι ἐνοχλοῦντα, cf. Butt. § 141. N. 3; S. § 222. 3; of εὐδαιμονία, cf. S. § 196. 2. — Alyuπτίους follows κολάσεσθε in the next clause, - ούν ορω ποία δύναμει συμμάχω χρησάμενοι μαλλον αν κολάσεσ θε της νύν σύν έμοι ούσης, I see not what allied force you can better employ to chastise than the one now with me. nolu. The interrogative pronominal ad jectives are used in indirect as well as in direct questions. Cf. S. § 147. αν is to be taken with χρησάμενοι, which it weakens. της ούσης = ή τῆ ούση. Cf. Mt. § 454. Obs. 2; Butt. § 132. N. 5; S. § 186.

14. 'Alla μην-γε, but still further, yet more. — πέριξ (= περί taken absolutely) round zbout. — τω = τινι. See N. on I. 9. § 7

- μέγιστος. Repeat φίλος from the preceding clause, and supply ξχων ἡμᾶς ὑπηψέτας from the clause below. ὡς δεσπότης ἀναστψέφοιο, as a master you may conduct yourself (towards him). ἀναστψέφομαι in the middle signifies to turn one's self around; hence to move about (among persons) = to live, to pass one's time, to conduct one's self. ἣν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἀν ἔχοιμεν δικαίως, which we should justly one you as our deliverer. σωθέντες ὑπὸ σοῦ, having been saved by you.
- 15. οἵτω Θαυμαστον, so strange. τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν is the subject of δοκεῖ. Cf. S. § 159. N. 1. τοὕνομα is put for τὸ ὅνομα. Cf. S. 24. οὕτω δεινὸς λέγειν, so eloquent a speaker. Cf. S. § 219. 1. ἀπημείφθη, 1 aor. of ἀπαμείβεσθαι, a Homeric word for ἀποκείνεσθαι.
- 16. All honor $\mu r \dot{\alpha} xo \dot{\nu} w$, well, I am pleased to hear. See N. on all i. I. § 20. For the construction of $\dot{\alpha} xo \dot{\nu} w$, cf. S. § 222. 3. Ω_{ς} b, but in order that.
- 17. ἐν τ̄, by means of which. ἐν with its case is here used instead of the simple dative of means. Cf. Mt. § 396. Obs. 2. ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος, and there would be no danger of suffering in turn. For the construction of ἀντιπάσχειν, cf. S. § 221. N. 4.
- 18. Allà is here used in proposing an objection in an interrogative form, which the speaker himself answers. For the construction of χωρίων — απορείν, cf. S. § 181. 1; of επιτηδείων — επιτίθεσθαι, S. δ 219. 1. - οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία - διαπομεύεσ θε, are you not passing through so many plains. — πορευτέα is constructed with υμίν Cf. S. § 200. 2. — ά ήμιτ έξεστι προκαταλαβούσιν άπορα ύμιν παρέye v. which by preoccupying we can make impassable to you. For mooχαταλαβοῦσιν in the dat. with ήμῖν, instead of the acous. with the omitted subject of παρέχειν, cf. N. on II. 1. § 2. - ταμιεύεσθαι (from raulas, a steward), to lay by for use, and hence, to use moderately, is applied to soldiers, who do not expend their whole strength in the first attack, but so reserve it as to be able to fight repeatedly; or, instead of attacking the enemy in a body, select no more than they can encounter with success. The latter is the sense here. By means of the rivers, the Persians could divide the Greek forces, and by letting a part pass over before the attack was made, encounter just the number they pleased. Cf. Cyr. III. 3. § 47; Thucyd. VI. 18. § 3. -Elal δ' αὐτῶν, sc. τῶν ποταμῶν. Cf. N. on I. 5. § 7. — παντάπασι, at all.
- 19. 'Αλλά γέ τοι, yet you well know. ör ἡμεῖς δυναίμεθ' är κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, by burning which we could array famine against you πάνυ ἀγαθοί, ever so brave.

- 20. ἄν οὐν τοῦτον ἄν. For the repetition of ἄν, cf. N. on I 3, § 6. πόρους, ways, means. τοῦτον ᾶν τὸν τρόπον, that very mode. πρὸς θεῶν. Cf. N. on I. 6. § 6.
- 21. ἀπόψων ἐστὶ, it is the part of those without resources. For the construction, cf. S. § 175. καὶ τούτων πονηφῶν, and those too (who are) wicked. Cf. N. on καὶ ταῦτα, I. 4. § 12. In this sentence there are two modes of construction combined, ἀπόψων ἐστὶ τὸ ἐθέλειν. which is the natural order, being changed to ἀπόψων ἐστὶ οὖτικε ἐθέλουσι. Cf. Mt. § 632. 6. ἀπιστίας, perfidy. ἀλόγιστοι, void of reason, inconsiderate.
- 22. 'Allà τί δη ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι, but why, when it was in our power to destroy you. For ἰξὸν, cf. S. § 168. N. 2. ἐπὶ τοῦτο ἤιθομεν, "hoc conati sumus." Κτῦς. τούτου (i. e. τοῦ μὴ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεὶν) depends upon αἴτιος, with which τοῦ ... γενέσθαι is in apposition. Dind. and Born., after the Eton MS., read τὸ γενέσθαι. Although this is admissible (Cf. Mt. § 543. Obs. 3), yet the common reading is to be preferred. See Mt. § 542. Obs. 1. b. β; S. § 221. N. 1. ἐ has τούτω in the next clause for its antecedent. S. § 150. 4. ξενικῷ is placed after the relative by attraction. S. § 151. R. 6. μισθοδοσίας is opposed to εὐεργεσίας.
- 23. "Ooa, in how many ways. Cf. S. § 167. τὸ δὲ μέγιστον. This refers to the idea hinted at in the next clause, which, if carried into execution, would place the Greeks on the same footing with Tissaphernes, as that on which they had stood with Cyrus. τιάραν ὁρθην, an upright tiara, those of the king's subjects, being soft and flexible, and therefore falling on one side. Concerning this royal prerogative, cf. Cyr. VIII. 3. § 13; Joseph. Antiq. Jud. XX. 3; Dion. Chrysost. XIV. την δ ἐτὶ τῆ καρδία ἔχοι. Repeat δρθην and render may have (= wear) an upright one upon (i. e. in) his heart. Tissaphernes intimated to Clearchus, that he intended to revolt from the king, and should therefore need the assistance of the Greeks.
- 24. εἶπεν ἔφη. Krūger remarks that when εἶπε is not accompanied by τάδε or ὧδε, ἔφη is added pleonastically. οῖτινες represents ἐκεῖνοι (S. § 150. 5), the omitted subject of εἶσι. εἰς φιλίαν to promote friendship. διαβάλλοντες, by slandering. Clearchus suspected Menon to have been the author of the misunderstanding, yet he uses the plural, as a softer way of giving utterance to his suspicions.
- 25. ἐν τῷ ἐμφανεῖ = φανερῶς. "palam, i. e. sine insidiis." Sturz.
  27. Ἐν τούτων δὴ τῶν λόγων, when the conference was ended, literally, after these words. The reason that Tissaphernes did no violence

to Clearchus at this time, was his hope to decoy more of the generals and cohort leaders into the snare he so artfully had laid, than were then present. — πάνυ φιλικῶς ολόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέψνει, that he thought his relations to Tissaphernes were very friendly—that Tissaphernes was very well disposed towards him. διακεῖσθαι is here used subjectively. — ελεγεν. Cf. N. on ἦσαν, Ι. 1. § 6. — τῶν Ἑλλήνων depends on oî. S. § 177. 1. — αὐτοὺς is put for τουτους (Mt. § 469. 8), and and is the untecedeut of oî.

28. εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, that Menon was the calumnia tor. Ctesias apud Phot. Bibliotn. p. 130. says: Κλέαυχος — και Μένων ἀεὶ διάφοροι ἀλλήλοις ἐτύγχανον ὁ ιότι τῷ μὲν Κλεάυχῳ ἄπαντα ὁ Κῦυρος συνεβούλευε τοῦ δὲ Μένωνος λόγος οὐδεὶς ἦν. — στασια-ζοντα αἰτῷ, was creating a party against him (i. e. Cleatchus). — φίλος ἦ Τισσαφέντει, i. e. commend himself to the friendly consideration of the Persian, which he could the more easily do, if he had the whole army under his command.

29. ποὸς ἐαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην, should be inclined to him, should follow him se leader, literally, should have their mind to him. Cf. Thucyd. III. 25. § 2. On the use of the article in τὴν γνώμην, cf. N. on προςέχοντι τὸν νοῦν, I. 5. § 9. — ἀντέλεγόν — μὴ ἰέναι. Cf. S. § 225. 3.

30. The infatuation of Clearchus can only be accounted for, in his excessive desire to expose the base intrigues of Menon, which rendered him blind to all prudential considerations. —— Fore, until. —— & ele agração, as though going to market. They were consequently unarmed.

32. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου, at the same signal. Diodorus says, that a purple flag was run up from the tent of Tissaphernes. —— δτενι — πάντας. See S. § 150. IV. 5.

33. $l\pi\pi\alpha\sigma l\alpha v$, riding about. A verbal noun from $l\pi\pi\alpha i ζομαι$. S. § 129. 3. — ο τι $l\pi\sigma lov v$ ήμφιγνόουν, they were in doubt as to what the Persians were doing. — πυίν, until.

34. Έχ τούτου δη, immediately. — roulζοντες αὐτίχα ηξειν αὐτους επὶ τὸ στρατόπεδον, thinking that they (i. e. the Persians) would forthwith come to (i. e. attack) the camp. So any one would have supposed. For if the Greeks, in the first moments of their surprise and consternation, had been attacked by the Persian cavatry, they most likely would have all shared the fate of their unfortunate generals. But their foes contented themselves with cutting off a few stragglers, and then reacted the vain farce (cf. II. 1. §§ 7–23) of demanding the arms of those, whom they had not the courage to attack, even when deprived of their principal leaders. But as Rennell truly observes, "villany seldom see its way clear enough to a complish its utmost tesigns."

- 30. είτες. J. N. on I. 4. § 9. είη. Cf. S. § 216. 4. For the construction of στρατηγές, and λοχαγός, see S. § 151. 3. ενσ ἀπαγγείλωσι. Cf. N. on I. 9. § 27.
- 37. 'Οιχομένιος, an Orchomenian. Orchomenus was a name common to several cities in Greece. The one to which Cleanor belonged was in Arcadia. —— Χειρίσοφος δ΄ κ. τ. λ. The absence of Chirisophus is given as a reason why he was not of the number, who went out to meet the Persian deputies.
- 38. Els $\ell\pi\eta_{\kappa 00}$, within hearing distance. $\kappa\alpha$ $\epsilon\ell\theta\eta_{\kappa}$ is epexegetical of $\tau\eta^{\mu}$ $\delta\ell\kappa\eta^{\mu}$ and may be rendered, namely death. $\dot{\alpha}\pi\alpha\iota\tau\bar{\epsilon}i$. This verb signifies to demand from any one what is one's own, or is justly due to him. Cf. V. 8. § 4. For its construction with $i\mu\bar{\alpha}_{5}$ and $i\pi\lambda\alpha$, cf. S.§ 165. 1.
- 39. of allou, sc. imeig. huir toing airoing oflows xal fx & poing rouser, to consider the same persons friends and enemies which we did. For the construction of huir, cf. Butt. § 133. N 1; S. § 195. N. 3. μιείν. Cf. N. on καθιείν, II. 1. § 4. — ως in this place has furnished much trouble to critics and commentators. Some conjecture that it should be omitted, others, that it stands for "huws, and others, that it should be written ω_{ς} . But the MS, testimony is too unanimous to admit of its erasure; and "", which Dind. calls " frigidam Stephani conjecturam," is equally as troublesome to dispose of; while we is never found except in the formulas, καὶ ώς, οἰδ' ώς, etc. (Cf. Mt. § 628 end). But the difficulty disappears, if we suppose that the speaker, in the vehemence of his feelings having overlooked his previous use of οίτινες = ὅτι (Cf. Mt. § 480. c; Butt. § 143. 1), repeated ώς = ὅτι (Cf. Mt. § 628; 5. Butt. § 149; Passow, No. 4). That the construction is somewhat disturbed appears from προδόντες - προδεδωκό τες. οὐκ αλοχύνεσθε — οθτινες ομόσαντες — ως απολωλέκατε, may then be rendered, are you not ashamed - that when you had sworn -that you (I say) have destroyed. - xai τοὺς ἄλλους - ἐο' ἡμᾶς. Krüg. conjectures that the order is, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς (Cf. Mt. \$ 595. 3) our rois noleulous entendes, thus omitting the participle nooδεδωκότες. But if it be borne in mind, that the natural expression of high mental excitement, is a multiplied and disordered use of epithets, we shall cease to wonder at the confused structure of the sentence. or the needless repetition of any of its words.
- 40. Κλέαιχος γὰψ. The ellipsis implied by γὰψ (Cf. N. on I. 1 § 6) may thus be supplied: (we have done no wrong) for Clearchus.

  41. Κλέαιχος μεν τοίνυν κ. τ. λ. Xenophon in his reply does not intimate that Clearchus was guilty, but on the assumption that he was so, acknowledges the justice of his punishment. He employed the argumentum ad hominem, i.e. he granted that Clearchus, if guilty.

nad suffered justly, but argued that Proxenus and Menon being, as Ariæus and his party said, in high honor, should be restored to their troops. This was a brief but unanswerable argument, and clearly exposed the duplicity of the Persians.

CHAPTER VI.

- 1. ως βασιλέα. Cf. N. on 1. 2. § 4. ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς, having been beheaded. Cf. S. § 167. Prof. Woolsey remarks (N. on Æschyl. Prometh. 362), that "all such cases may be resolved into έχω with the participle of the verb used, and the accusative." είς μὲν. For είς in apposition with στυατηγοί, cf. N. on II. 4. § 1. μὲν corresponds with δὲ in Πυόξενος δὲ, § 16. ὁμολογουμένως ἐν πάντων τῶν ἐμπείψως αὐτοῦ ἐχόντων, "by the admission of all whoknew him." Felton. ἐμπείψως ἐχόντων. Cf. N. on I. l. § 5. ἐσχάτως, to the last degree.
- 2. Καὶ γαν δη, for now. γάρ illustrantis. Cf. N. on I. 6. § 6. τως, as long as, refers here to an event which is certain and therefore takes the indicative. Cf. Butt. § 146. 3; Mt. § 522. 1. πόλεμος, i. e. the Peloponnesian war. παρέμειτεν, remained, sc. in the service of the state. Opposed to this is οὐκέτι πείθεται, § 3. infra. τοὺς Ελληνας, i. e. the Greeks who inhabited the Thracian Chersonesus. Cf. I. 3. § 4. διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν Ἐφόρων, having obtained from the Ephori (as large supplies) as he was able. ὡς ἐδίνατο, sc. διαπράξασθαι. The Εφοροι, from time to time, had assumed much greater powers, than were originally given them by Lycurgus. They had all the outward symbols of supreme authority, were the arbiters of peace and war, had the control of the public money, and could even fine or imprison their kings. ὡς πολεμήσων. Cf. N. on I. 1. § 3. τοῦς Θυαξίν, sc. οἰκοῦσιν.
- 3. $\mu\epsilon\tau\alpha\gamma r \acute{\sigma} \tau \iota \epsilon_i \pi \omega \epsilon_i$, having somehow changed their mind. $\mathring{\eta} \delta \eta \ \check{\epsilon} \xi \omega \ \check{\sigma} r \tau \circ \epsilon_i \ \check{\sigma} \iota \tau \circ \check{\iota}$, when he had now departed. $\mathring{\iota} I_{\sigma} \partial \mu \circ \check{\iota}$, i. e. the isthmus of Corinth. $\mathring{\phi} \chi \epsilon \tau \circ \pi \lambda \acute{\epsilon} \omega r$, he sailed away. Cf. S. § 222. N. 2.
- 4. ἐθανατώθη, he was condemned to death. τελῶν, magistrates = Ephori. ὁποίοις . . . . γέγφαπται. A difficult clause, since, by referring to I. 1. § 9, we find only Κῦψος ἡγάσθη αὐτόν. Krūg. thinks that Xenophon, memoriæ vitio, thought he narrated more in I. 1. § 9, than he really did. It is evident that nothing can be said of the passage, which is not mere conjecture.
  - 5. άπο ταίτου sc. τοῦ χρόνου. —— ἔφερε κτὶ ἢγετ, agebat et fer-

- ebat, he ravaged, plundered. π olemar diexéreto, he continued to wage war. S. § 222. 4. μ éx μ is ob = μ éx μ i toútou teā xgórou öte, until the time when, until that. Cf. Mt. § 480. b.
- 6. εξον. Cf. N. on II. 5. § 22. ὁμθνμεῖν, (from ῥάδιος, easy, and θνμός, temper,) to be easy-tempered, free from care. In this place as opposed to πονεῖν, it signifies to be at ease, to be without labor. βούλεται, prefers, a sense which Butt (Lexil. No. 35) says this verb seldom has in prose, but which is here discoverable by its antithesis with εξὸν ῥαθνμεῖν. ὥστε πολεμεῖν, in order that he might carry on war. Cf. S. § 220. 1. μείονα ταῦνα ποιεῖν, to diminish it, i. e. his wealth. παιδικά. See N. on § 28, infra. οῦνω (S. § 15. 3), thus = to such a degree.
- τε corresponds with καὶ in καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς. Cf. S. § 228. N.
   ἐν τοῖς δεινοῖς, in the dangers (of war) = in battles. οἱ παφόντες, i. e. those who had personal knowledge of his courage and conduct in the hour of danger.
- 8. ἀρχικὸς, qualified to govern. ὡς δυνατὸν, as far as was possible. ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου οἶον καὶ ἐκεῖνος εἶχεν, from such a disposition as he also had. τρόπου answers here to what we call turn of mind. ὅπως ἕξει. Cf. N. on I. 3. § 11. ἐμποιῆσαι, to impress upon. πειστέον εἴη Κλεάρχω δεῖ πείθεσθαι Κλεάρχω. Cf. S. § 162. N. 1.
- 9. ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι, by being austere. ἐκ here denotes the means. Cf. Mt. § 574. For the construction of χαλεπὸς, cf. S. § 161. N.; of εἶναι, S. § 221. ὁςῷν στυγνὸς, harsh to look upon. S. § 219. N. 3. αἰτῷ μεταμέλειν. Cf. N. on I. 6. § 7 (end). ἔσθ' ὅτε for ἔστιν ὅτε, sometimes, literally, there is when. καὶ, also. γνώμη, purposely, designedly, is opposed to ὀςγῆ. Both these datives are used adverbially.
- 10. μέλλοι, εc. ἐκεῖνος referring to τὸν στρατιώτην. For the construction of φυλακάς φυλάξειν, cf. Butt. § 131. 3; S. § 164. φίλων ἀφέξειθαι, to ω΄ stain from bringing injury upon friends ἀπροφασίστως, promptly. The most important qualifications of a soldier are here enumerated, viz., fidelity in keeping guard, abstinence from injuring friends or allies, and readiness to attack the enemy.
- 11. ἤθελον αἰντοῦ ἀκούειν (= πειθαιχεῖν) σφόδια, they willingly paid him prompt obedience. For the construction of ἤθελον, cf. Butt. § 150. p. 440. ἄλλον, sc. στιατηγέν. φαιδιον, pleasantness. ἐν τοῖς πιος μροη his countenance. A rare use of this plural de vultu unius. ἐξόωμένον, perf. pass. part. of ξώννυμι. S. § 118. P.
- 12. ἔξω τοῦ δεινοῦ, out of danger. Cf. S. § 188. 2. πρὸς ἄλλους, εc. στρατηγούς. ἀρχομένους, to be commanded (S. 1222. N.

- 3), referring to στρατιώτας the omitted subject of ἀπιέναι. τὸ γὰς λπίχαρι οἰπ εἶχεν, for he had no suavity of manners. ἐπίχαρι is opposed to χαλεπός and ώμός in the next member. διέκειντο πρὸς αὐτὸν. were disposed, had the same feelings towards him.
- 13. ὑπὸ τοῦ δεῖοθαι is to be constructed with κατεχόμενοι. The meaning of the passage is, that no soldiers followed him, except such as were commanded to do so by their state, or compelled by their own wants and necessities, and these were to the highest degree obedient.
- 14. τό τε γὰς πρὸς τοὺς πολεμίους Φαιξαλέως ἔχειν παιςῆν, literally, for both to feel bold against the enemy was with them = they were not afraid of the enemy. The clause τό .... ἔχειν is the subject of παιςῆν. Cf. S. § 159. 2. For the construction of Φαιξαλέως ἔχειν, cf. N. on I. 1. § 5. φοβεῖσθαι, literally, to frighten one's self, i. e. to fear, in which new sense it may be regarded as transitive. Cf. Butt. § 135.

  4. Sophocles (§ 207. N. 1), regards the accusative after φοβέσμαι as properly speaking synecdochical.
- 15. où μάλα ἐθέλειν = to have been greatly averse. Cf. N. on οὐσδὲν ἦχθετο, I. 1. § 8.
- 16. εὐθὺς μὲν μειράκιον ὢν, as soon as he was a youth, = while yet in extreme youth. For the construction, cf. S. § 222. N. 4. —— Γοργία, Gorgias of Leontini in Sicily. —— ἀργύριον, i. e. tuition money. Diod. says that Gorgias received from each pupil 100 minæ, which, according to the value given the Attic drachm by Hussey (Cf. N. on I. 4. § 13), would be \$1805.50. It was probably during his residence in Thessaly, that Gorgias taught Proxenus.
- 17. ἐκανὸς. Cf. S. § 161. 1. ἄρχειν and ἡττᾶσθαι depend upon ἱκανὸς. μὴ ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν, not to be surpassed in doing good, i. e. to be able to repay all obligations under which he might lie to his friends. εὐεργετῶν, a participle from εὐεργετέω.
- 18. σφόδρα ἔνδηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν, on the other hand, he very plainly showed this. τούτων refers to ἐπιθυμῶν. See N. on ἀμώξας ταύτας, Ι. 10. § 18. μετὰ ἀδικίας = ἀδίκως. In like manner σὺν τῷ δικαίω καὶ καλῷ = δικαίως καὶ καλῶς. τούτων τυγχάνειν. See S. § 178. 2. ἄνευ δὲ τούτων, i. e. contrary to the principles of justice and honor. μή is highly emphatic from its position at the close of the sentence.
- 19. aldω, respect. ξαυτου limits aldω and φόβον, and is used objectively. S. § 173. N. 2. ήσχύνετο μαλλον τοὺς στρατιώτας, he stood in greater awe of his soldiers.
- 20. "Lieto .... doneir, literally, he thought it sufficient for the being or seeming to be qualified to command, i. e. for the real exercise or outward show of command. —— incursiv is the subject of doneir.

- κάγαθοί τῶν συνόντων. Cf. S. § 177. 1. εὐμεταχειρίστω, easily circumvented, literally, easily handled, easy to be managed. Cf. Thucyd. VI. 85. § 3. ἐτῶν. S. § 175.
- 21. λαμβάνοι κεψδαίνοι. The verb λαμβάνειν signifies to take, as by force, to receive, as wages; κεψδαίνοι, to receive, as presents. μὸ, διδοίη δίκην, he might escape punishment.
- 22. Έπὶ .... ὅετο, he thought that the shortest way to accomplish what he designed. For the construction of ὧτ, cf. S. §§ 150. 5: 182.

   ἀληθὶς = a desire to speak the truth. τὸ αἰτὸ τῷ ἡλιθίφ, the same thing with folly. S. § 195. N. 3.
- 23. ὅτ ψ τοίτ ψ . Cf. S. § 150. 4. —— τ $\tilde{\omega}$ ν .... πάντων depends upon καταγελ $\tilde{\omega}$ ν (Cf. S. § 182), which here signifies laughing at, i. e. turning into ridicule.
- 24. τὰ....λαμβάτειν, he thought himself the only one, who knew that it was most easy to take the unguarded possessions of friends. ¿ϕστον superlative of ¿ϕδιος. S. § 59. For the construction of εἰδέναν ὄν, cf. N. on I. 10. § 16.
- 25. ὅσους = τούτους ὅσους, of which, τούτους depends upon εφοβεῖτο. ὡς εδ ὡπλισμένους, as if they were well armed, is opposed to ἀνάνδροις, unmanly, defenceless.—χυῆσθαι, to use = to practise on.
- 26. ἀγάλλεται, prides himself on, exults in, followed by the dative either with or without the preposition. τῷ ἐξαπατῷν δύναο θαι, in his ability to deceive. Cf. S. § 198. - ἀπαιδεύτων, sc. ετα. S. § 175. N. 3. Καὶ παψ ὁῖς μὲν ἐπεχείψει πρωτεύειν φιλία, διαβάλλων τοὺς πρώτους, τούτους ῷετο δεῖν ετήσασ θαι, and when he desired to become the first friend of any persons, he thought that (in order to effect this) it was necessary to gain their friendship by calumniating their friends (i. e. his rivals). παψ οἶς, in whose estimation. φιλία, in respect to friendship. πρώτους, former with reference to Menon. τούτους refers to the persons, whose friendship Menon wished to cultivate, and is the antecedent of οἷς in the first member.
- 27. Το .... παρίχεσθαι depends on εμηχατάτο. S. § 132. 3. εκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς, " by becoming an accomplice in their crimes." Spel. ἡξίου, he wished. ὅτι πλεῖστα δύναιτο καὶ ἐθέλοι ἄν ἀδικεῖν, that he was very able and willing to be a villain.
- 28. Καὶ τὰ μὲν δη ἀφανῆ ἔξεστι περὶ αὐτοῦ ψεύδεσθαι, now one may lie concerning him with respect to things unseen, i. e. there is room for falsehood, in detailing those points in Menon's character more removed from public observation. For the construction of τὰ ἀφανῆ, cf. S. § 167. ᾿Αριαίς δὶ, βαρβάρω ὅντι κ. τ. λ. Reference is here had to the foul and unnatural crime of pæderasty. ἀγένειος ων γενειώντα This shows the extreme youth of the parties, the one

being yet without a beard, and the other just having one. The position of these words is strongly emphatic.

29. To, because. Cf. N. on I. 2. § 21. — alxis Oelis. Some think that Menon was mutilated by the command of the king (Cf. I. 9. § 13), and after a year of ignominy and suffering came to his end. Others suppose, that reference is had in alxis Oelis to the disgrace in which he lived in consequence of his vile deeds.

30. καὶ τοίτω, these alse. Cf. N. on Γ. Γ. § 18. —— èς φελίως, i. e with respect to their treatment of friends.

BOOK III.

CHAPTER L

- 1. ἐν ταῖς σπονδαῖς, during the time of the league, 1. e. while the league was unbroken. These words are to be taken with ἐγένετο.
- 2. ἀπουία, embarrassment, perplexity. ἐπὶ ταῖς βασιλέως δύραις. Cf. N. on II. 4. § 4. κύκλω δ΄ αὐτοῖς πάντη, about them on all sides. οὐδεὶς ἔτι, no one any longer. For the construction of Ἑλλάδος, cf. N. on I. 10. § 4. πλέον. I have followed the common reading, instead of οὐ μεῖον, adopted by Dind., Born., Pop., and several others. Krūg. well remarks, "οὐ μεῖον non satis aptum videtur cum Græciæ (i. e. Ioniæ) distantia longe major quam hic dicitur fuerit." Cf. II. 2. § 6. διεῖιγον, "reditu arcebant." Sturz. οί .... βάψβαψοι, i. e. Ariæus and his party. μόνοι δὲ καταλελειμμένοι ἦσαν, that they had been utterly deserted by their allies. εὖδηλον, very evident. εὖ is intensive like the Eng. well, in words with which it is compounded. λειφθείη, 1. e. left alive.
- 3. ἀθτίμως ξχοντες, Cf. N. on I. 1. § 5. εἰς την ἐσπέψαν, in the evening of that day. For the construction of σίτου, cf. S. § 179. 1. ἐπὶ δὲ τὰ ὅπλα, =to their quarters. The despondency, into which the army sank after the treacherous seizure of the generals, is here given with great pathos and force.
- δε αὐτὸς ἔφη κρείττω ἐαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος, whom he (Proxenus) said he considered of more use to himself than his country, i. e. Proxenus expected greater advantages from Cyrus than from his country.
- 5. ὖποπτείσας μή τι πρὸς τῆς πόλεως οἱ ὑπαίτιον εἴη Κώρω φίλον γενέσθαι, fearing lest perhaps he should be blamed by his city (i. e. Athens), on account of his being a friend to Cyrus. τι, in something or other. Butt. § 150. p. 435. For the construction of οἱ ὑπαίτιον εἴη, cf. S. § 200. 2. Dind. reads ἐπαίτιον. Κῦρος . . . συμπολεμῆσαι. The Peloponnesian war is here referred to. τῷ Θεῷ, i. e. Apollo.
- 6. τένι ἄν θεῶν, to which of the gods. A different inquiry from the one which Socrates directed him to make. κάλλιστα καὶ ἄριστα. See N. on II. 1. § 9. —— Γλθοι τὴν ὁδὸν, he might perform the jour-

- ney. Cf. S. § 164. σεοῖς οἶς, by attraction o. the antecedent το the relative, for σεοὺς οἶς. Cf. N. on ällor οὖτινος, I. 4. § 5.
- 8. καταλαμβάτει, finds, meets with. μέλλοντας ήδη όψμῷν τὴν ἄνω ὁδόν, being ready to march into the interior. For the construction of μέλλοντας ὁψμῷν, cf. S. § 219. N. 1. Hutch. supplies εἰς or ἐπὶ before ὁδόν, but it is better to refer it to S. § 163. 2. συνεστάση, was introduced.
- 9. ἐπειδὰν τάχιστα ή στοατεία λήξη, as soon as the expedition was ended. —— εἰς Πεισίδας. Cf. l. l. § 11.
- 10. οῦτως ἐξαπατηθεὶς, having been thus deceived in respect to the object of the expedition. σαφές = εὖθηλον. οἱ πολλοὶ, the greater part. Cf. Mt. § 266. δἰ αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύψου, through fear of being objects of shame to one another and to Cyrus. κἰσχύνην is here used subjectively, in the sense of feeling of shame, dread of disgrace. When taken objectively, it signifies the cause of shame to. Had any of the generals deserted the expedition, they would have been stigmatized as cowards and traitors by their fellow commanders (Cf. I. 4. § 7), and as men incapable of gratitude by Cyrus (Cf. II. 3. § 22).
- 11. Ἐπεὶ δ'. The narrative is here resumed from § 3.—μικψὸν δὲ ὅπνου λαχὼν (= τυχὼν), having obtained a little sleep. ὕπνου. Cf. S. § 178. 2. σκηπτὸς πᾶσαν. The construction unchanged would have been σκηπτὸς πᾶσαν. Εκ in ἐκ τούτου denotes the cause. So Krüger. πᾶσαν, sc. οἰκίαν.
- 12. Περίφοβος, exceedingly terrified. περί in composition is often intensive. ἀνηγέρθη = ἀνήγρετο. Cf. Butt. § 136. 2; S. § 206. N. 2. πῆ μὲν πῆ δὲ, in one respect in another. ἐκ Διὸς, coming from Zeus. βασιλέως, "regum tutoris et regiæ gentis apud Persas auctoris." Poppo. μὴ οὐ δύναιτο, lest he should not be able. Cf. N. on I. 7. § 7.
- 1. 'Οποϊόν τι μέντοι ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄνας ἰδεῖν, what kind of thing, however, such a dream signifies, i. e. whether such a dream forbodes good or evil. The dream itself left Xenophon in doubt as to what it meant, but the events which followed furnished an interpretation. 'Οποϊόν τι is the predicate (S. § 160. N. 1), and τὸ τοιοῦτον ὅνας ἰδεῖν, the subject of ἐστὶ. ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει, the thought occurs to him.— προβαίνει, advances—is passing away.— slace, sc. ἐστὶ, it is probable. τί ἐμποδών μὴ οὐχὶ κ. τ. λ., what will

kinder our dying ignominiously, after having witnessed all the most cruel sights, and suffered the most dreadful torments. εμπαδω, before the feet, in the way. μη ούχλ. S. § 225. 2. ὑβριζομένους, being insulted = amidst insults.

- 14. ωσπες έξον, sc. ήμεν, as though it were in our power. Cf. N. on II. 5. § 22. Έγω οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στιρατηγόν πιοςδοιώ ταῦνα πιμάξειν, from what city, then, am I expecting a general to do these things. "Xenophon metuisse se significat ne arrogans videretur, si cum Spartanus dux Chirisophus adesset, ipse Atheniensis exercitui prospicere studeret." Krūge:. Cf. VI. 1. § 26. ποίας. S. § 147. ταῦνα refers to the means of defence, alluded to in the beginning of the section. πιάξειν. Cf. S. § 219. 2. ήλικίαν. Cf. N. on I. 1. § 13. οὐ γὰς ἔγωγ' ἔτι πιεσβύτειος ἔσομαι I shall forthwith be put to death. τήμειον, to-day. The civil day began with the Greeks at the setting of the sun.
- 16. καλῶς τὰ ξαυτῶν παφεσκενάσθαι, that they had well arranged their affairs.
- 17. ὅς refers to βασιλεῖ. καὶ τεθτηκότος ἤδη, even when he was already dead. ἡμᾶς δὲ κ. τ. λ. Xenophon employs the argumentum a fortiori. He argues that if the king's revengeful spirit led him to dishonor the lifeless body of his own brother, much more vindictive would he be towards the Greeks, who had conspired with Cyrus to dethrone and kill him. κηθεμών, protector, intercessor. Allusion is here made to the powerful influence, which Parysatis exerted in behalf of Cyrus. ὡς ποίησοντες, in order to make. Cf. N. on I. 1. § 3. δοῦλον. S. § 166. αὐτὸν the first accusative is omitted. παθείν has ἡμᾶς for its subject. So Poppo. But Krūg. regards the construction as a kind of anacoluthon, the writer commencing with ἡμᾶς, as though he would have subjoined τί ἄν ποίῆσων οἰόμεθα. Schneid thinks ἡμᾶς should have been ἡμεῖς. But there seems to be no difficulty in the usual method of explaining the construction. S. § 158. N. 1.
- 18. ³Λο οίκ ἀν ἐπὶ πῶν ἔλθοι, would he not resort to every measure, literally, come to every thing. ὡς ἡμῶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος, in order that by having inflicted upon us the severest torture. φόβον τοῦ στρατεῖσαί ποτε, fear of ever making war. Cf. S. § 221. Λλλ ὅπως τοι, but yet in order that. ἐπὶ ἐκείνω, in his power.
- 19. οὔποτε ἐπανόμην οἰκτείρων, I never ceased pitying. σῶν has usually been construed with χώραν as though written σῶντῶν χώραν ὅσην μὲν καὶ κ. τ. λ. But Mt. (§ 317) says, " the genitive is used particularly with demonstrative pronouns, which are explained, in

order to show in whom a certain quality is found." Defore αὐτῶν then, we may supply ταῦτα or τάδε, referring to χώραν, ἐπιτήδεια, Θεράποντας, etc., in the following clauses. Cf. Butt. § 132. N. 7; S. § 178.

- 20. τὰ δ΄ αν τῶν στρατιωτῶν is opposed to (τάδε) αντῶν in § 19.

   ἀγαθῶν here = ἐπιτηδείων. So in the following section. —
  For the construction of ονδενὸς μετείη, cf. S. § 178. N. 2. ὅτου

   ἔχοντας. The order is, ἤδειν ὀλίγο νς ἔτι ἔχοντας (cf. N. on I. 10

  § 16) ὅτου ἀνησόμεθα. ὅτου denotes the price (S. § 190. 1), and refers to τὶ the suppressed object of ἔχοντας. ἀνησόμεθα is put in the first person, because ὀλίγους, to which its subject refers, is included in the preceding ἡμῖν. For its construction in the future, cf. S. § 209. N. 10.— ἄλλως δέ πως, in any other way. ἢ ἀνουμένους, than by purchase. ὅψπους ... ἡμᾶς is to be construed with ἤδειν. ταῦτ᾽ οὖν λογιζόμενος is a repetition of τὰ .... ἐνθυμοίμην, which is separated by intermediate clauses from the proposition, ἔνίοτε .... πολεμον, upon which it depends.
- 21. ilvoar lelvoau. There is a play here on these words, the former being taken in the sense of to break, to violate, the latter, to cease, to come to an end. ilver leve, in the midst = open to any, who may wish to contend for the prize. ilver leve. This allusion to the games of their country, was eminently adapted to arouse the disheartened Greeks. The lands, houses, treasures, &c., of the faithless Persians, are represented as the prizes for which the army is now to contend, while the gods, the avengers of violated oaths, sit as the ilver leve to regulate the contest and award the prizes. ilver leve is limited by ilver leve, the omitted antecedent of ilver leve. For the construction of ilver, cf. S. § 177. 1.
- 22. Obroi refers to the Persians. αὐτοὺς, i. e. the gods. Cf. N. on II. 4. § 7. ἐξεῖναί. Cf. N. on I. 5. § 2. Construe πολὺ with μεζίον. φυσήματι, confidence.
- 23. σὺν τοῖς Θεοῖς, with the assistance of the gods. ἄνδρες, reterring to the Persians, is here used in its common signification men, homines. τρωτοὶ, vulnerable. S. § 132. 1.
- 24. The order is, Allà πψὸς τῶν Θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους κ. τ. λ., the clause, ἰσως γὰς καὶ ἄλλοι ταὐτα ἐν Ονμοῦνται, containing the ground for the apprehension expressed in the main proposition. ἄλλους, i. e. the officers of the other divisions. παςακαλοῦντας. On this form of the fut., cf. S. § 102. N. 2. For the construction, see S. § 222. 5. ἄςξωμεν τοῦ ἐξοςμῆσαι. Cf. S. §§ 221: 184. 1. φάνητε ἄςιστοι, show yourselves the bravest. After φαίνεσθαι, the participle τ (Cf. N. on I. 9. § 19) is sometimes omitted, and only the adjective connected with it is given. See Mt. § 549. Obs. 3.

- 25. οὐδὶν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, I do not plead my age as an excuse. ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν, I think I am at the acme of age (i. e. the very best age) to repel. ἐρύκειν, a poetic word. It is found in the aor. in V. 8. § 25.
- 26. Πλητ, but. βοιωτιάζων τῆ φωνῆ, "Bæotorum dialecto et vocis sono utens." Krūg. ἢ βασιλέα πείσας, than by persuading the king, i. e. obtaining his consent. εὶ δύναιτο, εc. πεῖσαι. καὶ ἄμα, and at the same time.
- 27. μεταξί, sc. λέγοττα, while he was speaking. Cf. Mt. § 565. Obs. 2; S. § 222. N. 4. 'Μ Θαυμασιώτατε ἄνθοωπε, O most admirable man. A sarcastic address = O wonderfully stupid person. Έν ταὐτῷ τούτοις (for ἐν ταυτῷ χωρίῳ τούτων. Cf. S. § 195. N. 3), in the same place with these, i. e. present with the other captains. μέγα φυρνήσας, highly elated. ἐπὶ τούτω, i. e. the death of Cyrus.
- 28. The argument in this and the next section is, that when the Greeks showed a bold and independent spirit, the king succumbed to them; but as soon as they confided in his precises, and became more unguarded, he treacherously seized their commanders, and summon ed the whole army to an unconditional surrender. $\pi \alpha \varrho \varepsilon \sigma x \eta \tau \eta \sigma \alpha \mu \varepsilon \sigma x \tau \bar{\varphi}$. Cf. II. 2. § 18. $\tau \ell$ oix $\ell \pi o \ell \eta \sigma \varepsilon$, what did he not do = what did he leave undone.
- 29. εἰς λόγους αἰτοῖς ἦλθον. Cf. N. on II. 5. § 4. χεντού μενοι, literally, pricked or goaded, as beasts of burden are excited to greater efforts by the application of the goad. Some think that a particular kind of Persian torture is here designated. Cf. Herod. III. 16. οἱ τλήμονες, miserable men! is in apposition with ἐχεῖνοι καὶ μάλ, although greatly. τούτου, i. e. death. For the construction, cf. S. § 182. ἀμύνεσθαι, to defend ourselves. πείθειν, sc. βασιλία. ἰόντας, by going to him, i. e. the king. Mt. (§ 558) says, "the participle frequently expresses the means by which the principal action is effected."
- 30. ἡμῖν αὐτοῖς (i. e. τοῖς λοχαγοῖς) is opposed to τοῖς σχευόφουσι implied in σχεύη ἀναθέντας = having made him a σχευόφουσι. For the construction, cf. N. on τούτοις, § 27. supra. ώς τοιοίτω = ώς σχευοφόρω. Οὖτος here denotes contempt, like the Latin iste.—τοιοῖτός, i. e. such a dastard. "tam ignavus est." Krūg.
- 31. τούτω .... οὐδὲν, nothing of Bæotia pertains to this fellow = he has no connection with Bæotia. ἐπεὶ, since, inasmuch as.— ὅςπες Ανδὸν ἀμφότεςα τὰ ὅτα τετςυπημένον, having both his ears bor at through like a Lydian. It was the custom among the Oriental nations, to bore the ears of slaves, as a badge or mark of their servile condition. Cf. Ex. 21: 6; Ps. 40: 6. Some think that Agasiss

means to charge him only, with belonging to the scrvile and imbecile race of the Lydians (cf. N. on I. 5. § 6), and not with having been in a state of personal servitude. Others suppose that his ears were perforated to receive ornaments, such as the Lydian and Phrygian youth wore, and thus he was detected by Agasias.

- 32. Καὶ εἶχεν οὕτως. It was found upon examination, that the charge of Agasias was true. —— οἶχοιτο, was gone == had been slain. "An established usage," says Butt. (Irreg. Verbs, p. 185), "has existed in the common language from Homer's time, by which οἴχομαω never means I am going, but always I am gone." This usage is continued in the imperfect, which time οἴχοιτο here takes from the context. Cf. S. § 209. 1.
- 33. εἰς.... ὅπλωτ. Cf. N. on II. 4. § 15. "Græcorum duces pro castris sedent et de summa belli deliberant." Zeune.
- 34. τὰ παφόντα = the present posture of our affairs. εἴ τι δυναίμε σα ἀγαθόν. Cf. N. on II. 1. § 8. —— καὶ πρὸς ἡμᾶς, sc. Νεξας from the preceding clause.
- 35. $\hat{\eta}\mu\tilde{\omega}r$ depends upon $\tau o \hat{v}\tau o v_{\varsigma}$ understood, the antecedent of $o \hat{v}_{\varsigma}$ in the preceding member. $\delta \epsilon \gamma \epsilon o \hat{\iota} \mu \omega \iota$. Porson conjectures $\delta \epsilon \gamma \epsilon \hat{\psi}_{\mu} \mu \omega \iota$ (S. § 24. N. 1), of which crasis Krüg. says, "vereor ut sit Xenophontea."
- 36. μέγιστον έχετε καιφόν. Hutch renders "commodissimam habetis occasionem." But this interpretation does not accord so well with οἱ γὰφ....ἀποβλέπουσι which follows, as the one given by Leuncl and adopted by Sturz., Born., Krūg., and Pop., "in vobis plurimum est situm" = you are the men to think and act in this exigency. Xenophon expresses the same idea in other places by ἐπικαίψωι = οἱ ἐκανώτατοι καὶ φφονεῖν καὶ ουμπφάττειν εἶ τι δεοι. Cf. Cyr. V. 5. § 43, 44; III. 3. § 12. πψὸς ὑμᾶς ἀποβλέπουσι for an example of cheerfulness and bravery. κἀν by crasis for καὶ ἐάν.
- 37. *Ioως is used here per modestiam for, certainly, truly Cf. Butt. § 1. N. 1. διαφέψειν τι τούτων, to somewhat surpass these. For the construction of τούτων, cf. S. § 184. 1. γὰψ in 'Υμεῖς γὰψ ἐπτὲ introduces the reason, why the officers should excel the common soldiers. χψήμασι and τιμαῖς are datives, answering to the question, 'wherein?' Cf. Mt. § 400. 7. τούτων depends upon πλέον in ἐπλεονεκτεῖτε. Cf. S. § 184. N. 1. τῦν τοίνυν, now then. ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν. The opposition of this clause to ὅτε εἰψήνη ἦν, is too obvious to be overlooked. τοῦ πλήθους, i. e. the common soldiers.

38. ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων, in the place of those who have perished. Cf. S. §§ 205. N. 2: 140. 3.——ως μὲν συνελόντι εἰπεῖν, sc. λόγψ, to speak briefly. Cf. S. § 220. N. 1. Note the force of συνελόντι, 2 α. Στ. part.

- st συναιρίω, to draw together, to contract. Repeat with παντάπασιν the preceding οὐδιν .... γένοιτο. The sentiment is, that in times of peril, it is preëminently true, that nothing can be done to advantage without leaders. δοκεῖ does not here mark uncertainty, but rather what is so apparent as to admit of no doubt. ἤδη ἀπολωίκκεν, has already destroyed. Cf. S. § 205. N. 2.
- 39. ὅσους δεῖ, as many as are necessary to supply the places of those who are gone. ἢν .... ποιῆσαι. This sentence contains a prolasis (ἢν .... παψαθαψέντητε), and an apodosis (οἶμαι .... ποιῆσαι). For the moods, cf. S. §§ 220. 3: 217. N. 5. πάνυ ἐν καιψῷ, very timely.
- 40. γὰψ illustrates what is said in the preceding section of the necessity of encouraging the soldiers. —— οὕτω γε ἐχόντων, while they are thus, i. e. in this state of dejection. —— The τι after δέοι is synecdochical. S. § 167.
- 41. γνώμας, thoughts, τοῦτο refers to τί πείσονται. ἀλλὸ καὶ, but also. The philosopher as well as the general is seen in this advice.
- 42. $\gamma \grave{\alpha} \varphi \delta \acute{\eta} \pi o v$, for surely. $\acute{\eta} \ldots \grave{\tau} \grave{\alpha} \varphi \iota \kappa \alpha \varphi \pi o \iota o \iota \sigma \alpha$, that which gives the victory. $\acute{\eta} \pi o \iota o \iota \sigma \alpha = \ell \kappa \epsilon \iota \nu \eta \, \mathring{\eta} \pi o \iota \epsilon \iota \, \text{(Cf. S. § 140. 3), of which, } \ell \kappa \epsilon \iota \nu \eta \, \mathring{\eta}$ is the predicate nominative of $\ell \sigma \iota \iota$. The gender of $\acute{\eta}$, i. e. $\ell \kappa \epsilon \iota \iota \nu \eta \, \mathring{\eta}$, is drawn from $\ell \sigma \chi \dot{\nu}_{\sigma}$. With this noble sentiment, cf. Ps. 33: 16; 44: 3, 6. $\acute{\sigma} \sigma \sigma \iota \tau \varrho \sigma \iota$ refers to $\tau \sigma \iota \sigma \iota \nu \sigma \iota \varphi \sigma \iota$ for its antecedent S. § 150. 4. $\psi \nu \chi \alpha \iota \varsigma$. S. § 197. 2. $\ell \psi \varrho \omega \mu \iota \nu \ell \sigma \iota \iota \varrho \sigma \iota \iota$. S. § 57. N. 2. $\acute{\omega} \varsigma \ell \iota \iota \iota \iota \sigma \sigma \iota \iota \iota \iota \iota$, for the most part, as a common thing.
- 43. Έντε θύμημαι δ' ἔγωγε καὶ τοῦτο, but for my part I have observed this also. ὁπόσοι refers to οὖτοι in the next clause. So ὁπόσοι τοῦτους below is put for τοῦτους ὁπόσοι. This inversion of the propositions containing the antecedent and relative, occurs so frequently as to require ordinarily no further notice. ἐκ παντὸς τρέπου, in every way. "Summo studio." Sturz. περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθτήσκειν, for an honorable death. Cf. S. § 221. διάγοντας, sc. τὸν βίον. The sentiment of this passage is, that those persons who desire to save their lives at the expense of their honor, oftentimes find a more speedy death, than they who place their honor before life.
- 44. αὐτούς τε ἄνδοας ἀγαθοὺς εἶναι, to be ourselves brave men. τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν. Supply ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι from the preceding clause.
- 45. τοσοῦτον μόνον τε εγίγνωσκον ὅσον ἤκουον Αθηναϊον είναι, all I knew of you was from hearsay, that you was an Athenian, literally, I knew as much only of you as that I heard you was an Athenian. For the construction of ἤκουον είναι, cf N. on I. 3. § 20. It seems from this, that Xenophon had hitherto strictly maintained the character

befitting one, who went merely as the friend of Proxenus, and had taken little or no part in the public matters pertaining to the expedition. — πλείστους εξναι τοιούτους. Chirisophus wishes that the prudence and activity of Xenophon, might be found in all the leaders.

- 46. μη μέλλωμεν, let us not delay. Cf. S. § 215. 1. μέλλω here and in the following section = βραδύνω. Cf. Thucyd. V. 3. § 2. οἱ δεόμενοι is in apposition with ὑμεῖς, the omitted subject of αἰρεῖο Θε. Cf. S. § 157. R. 2. συγκαλοῦμεν "futurum est, non præsens profuturo, quod somniat Hutchinsonus." Porson. Cf. N. on § 24, supra.
- 47. ἄμα ταῦτα εἰπὼν ἀνέστη, as soon as he said this, he rose up. Cf. Butt. § 150. p. 439; S. § 222. N. 4. ὡς μὴ μέλλοιτο ἀλλὰ πεψαίνοιτο τὰ δέοντα, that what was necessary to be done might suffer no delay, but be accomplished; or more briefly, that the necessary business might be transacted without delay.

CHAPTER IL

- 1. εἰς τὸ μέσον, sc. τοῦ στρατοπέδου. Cf. III. 1. § 46. ἔδοξεν αὐτοῖς. Cf. N. on I. 2. § 1. προφύλακας. Cf. N. on II. 3. § 2. A precautionary measure to guard against surprize. καταστήσαντας. Cf. N. on λαβόντα, I. 2. § 1.
- 2. τοιούτων, i. e. so eminent. στεφόμε δα (from στέφω, the simple present of στεφέω, Mt. § 193. Obs. 5), we are deprived of we are in the state of persons deprived of, we are without. This form, which according to Passow is used by prose writers only in the present and amperfect, must not be confounded with στεφούμαι. Cf. Butt. § 114. p. 301, and his more extended history of the word, Irreg. Verbs, p. 230. πψὸς δ' ἔτι, and besides. οἱ ἀμφὶ ᾿Αφιαῖον. Cf. N. on οἱ περὶ τον ᾿Αφιαῖον, II. 4. § 2.
- 3. ἐκ τῶν παυόντων ἄνδυας ἀγαθούς τε ἐλθεῖν, to come forth as brave men from our present difficulties. Weiske interprets: pro presenti rerum statu vivos fortes venire (= esse). But in that case, as Krūg. remarks, ἔρχεσθαι would have been employed instead of ἐλθεῖν. ἀλλὰ γε, at least. Cf. Vig. p. 176. ἀποθνήσκωμεν and γενώμεθα follow ὅπως, to be supplied from the preceding clause. τοιαῦτα . . . ποιήσειαν, should undergo such sufferings, as may the gods inflict upon them. For the construction of ποιήσειαν, cf. S. § 217. 1.
- 4. Έπι τούτε = μετα τούτον, after him. Cf. Mt. § 586. γ. ——
  Δσιστίαν, perfuly. —— ετὶ τούτοις moreover, besides. The repetition

- of αὐτὸς is highly emphatic. Ξένιον. This epithet was given τ Jupiter, because he presided over the laws of hospitality. Cf. Æn. I. 735, "—— hospitibus nam te dare jura loquuntur." —— Κλεάψχφ. S. § 195. 1. —— ὁμοτφάπεζος = σύνδειπνος. It greatly enhanced the perfidy of Tissaphernes, that he thus violated the laws of hospitality. —— αὐτοῖς τούτοις, i. e. the oaths, pledges, and friendly professions, just before mentioned.
- 5. δτ .... καθιστάναι. Cf. II. 1. § 4. καὶ οὖτος, even this man. Cf. N. on II. 2. § 20. ἐδώκαμεν. The aor. ἔδώκα is used by Atuc authors principally in the sing. and 3 plur., the 2 aor. being generally preferred in the 1st and 2d pers. plur. Cf. Butt. Irreg. Verbs. p. 68; Carmichael Gr. Verbs, p. 78. τὸν τεθνηκότα = τὸν νεκψὸν. ἐκείνον ἐχθίστους. "Adjectives signifying 'useful,' 'inimical,' &c., are usually construed with the dative, but sometimes with the genitive." Mt. § 391. Obs. 2. The ingratitude of Ariæus in joining with Tissaphernes to destroy those, who would have made him king of Persia, and who were the friends of his former benefactor and prince, us finely and forcibly set forth in this speech of Cleanor.
- άποτίσαιντο. Cf. N. οn ποιήσειαν, § 3, supra. μήποτε —
   τι, never again.
- 7. ἐσταλμένος, being arrayed; pers. mid. of στέλλω, to place in order, to fit out, and hence to array, to deck one's person. So Phav. defines στέλλεσθαι· κοσμεϊσθαι. τῷ τικῷν, νίστοτγ. οἰρθῶς ἔχειν, "par esse." Sturz. For the construction of τῶν καλλίστων ἐαυτὸν ἀξιώσαντα, cs. S. § 190. N. 4. τῆς τελευτῆς τυγχάνειν (= ἀποθνήσκειν). S. § 178. 2. τοῦ λόγου δὲ ἤρχετο. Cf. N. on l. 6. § 5.
- 8. βουλευόμεθα = διανοούμεθα in the next sentence. αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι = φίλους εἶναι αὐτοῖς. For this periphrastic use of διά, cf. Mt. § 500. c. τοὺς στρατηγοὺς οἶα πεπόνθασιν (2 perf. of πάσχω). Cf. N. on I. 6. § 6. διὰ πίστεως, confidingly. αἰτοῖς depends upon ἐνεχείψισαν and refers to the Persians. ὧν = τοίτων ἃ, οι which, τούτων depends upon δίκην. See N. on I. 3. § 10. το λοιπὸν. Cf. N. on II. 2. § 5. διὰ παντὸς πολέμου, "omni genere belli." Sturz. "διὰ παντὸς est perpetuo." Krūg.
- 9. πτάψνυται τις. Divinations were drawn from sneezings (πταφ μοι), especially when occurring at some critical moment. τὸν θεόν, i. e. τὸν Δια τὸν Σωτῆψα. The omen taking place just as the word σωτηψιας was spoken, Xenophon regarded it as coming from Ζεὺς Σωτήψ. ἡμῶν λεγόντων, while we were (i. e. I was) speaking. S. § 192. σωτήψια, sc. δύματα, sacrifices for our preservation.— συνεπεύξασ θαι, " simul vovere." Pop. κατὰ δύναμιν, according to our ability. ὅτψ... χεῖψα. "Græcorum exercitus multis nomis-

ibus rerum publicarum imaginem referebant; et hunc præsertim exercitum civitatem peregrinantem dixeris. Ut domi, ita hic quoque de maximis quibusque rebus decernebat concio; prætores quodammodo oratorum vice fungebantur." Krūg. — ἐπαιώνισαν. The pæan was not only a battle and triumphal song, but also a hymn of thanksgiving, and, as it appears from this place, was sung to the honor of other gods besides Apollo.

Hell. IV. 7. § 4. —— καιλώς είχεν, were duly performed.

- 10. Οὕτω δ' ἐχόντων, sc. τῶν πυαγμάτων. Cf. S. § 157. N. 8. (1).

   τοὺς μεγάλους = the powerful. A similar tropical sense must be given to the antithetic μικυοὺς literally, small, i. e. weak.
- 11. For the construction of αναμνήσω γαυ ύμας τοὺς κινδύνους cf. S. § 182. N. 2 (last clause). —— ayadoiç — eirai. Cf. S. § 161. 2. - γὰο Περσῶν κ. τ. λ. Instead of continuing the construction from ἔπειτα δὲ, the speaker apparently turns aside to explain τοὺς κινδύνους, and thus carries on the construction from the parenthesis. Cf. Mt. §§ 631. 2: 615 (end). See also N. on II. 5. § 12. Reference is had in this place, to the invasion of Greece by Darius Hystaspis, whose generals, Datis and Artaphernes, were defeated in the celebrated battle at Marathon. — παμπληθεί στόλω. The most commonly received estimate of the numbers of the Persian army, is the one given by Corn. Nep. (Vit. Miltiad.), viz., 100,000 foot, and 10,000 horse. άφανιούντων, fut. for άφανισόντων. — αδθις. Sturz after Hesych. defines this word by every. Unless it is employed in this sense here, or to designate the return of Athens, to the state in which it was before ! was built (Cf. Theoc. I. p. 33, cited by Born.), it had better be rejected as a vicious reading. -- 'Admaios. The Athenians sent to Lacedæmon to obtain aid against the common enemy, but although the Spartans promptly responded to the summons, yet being forbidden by an ancient custom to march before the full of the moon, they did not set out with their forces until several days after the reception of the message. The Athenians were left therefore to fight the battle alone, being assisted only by the Platæans, who sent 1000 men to their aid.
- 12. $\epsilon i \xi \dot{\alpha} \mu \epsilon r i \bar{\eta} \stackrel{?}{\sim} A_{\ell} \tau \dot{\epsilon} \mu i \delta i$. The Schol on Aristoph. Eq. 657, says that Callimachus the polemarch, vowed to Diana an ox for every enemy who should fall in the approaching battle, but when so many Persians perished that oxen could not be found to sacrifice, an equal number of goats was substituted. Some say that Miltiades was the general who made this vow. $----\tau \bar{\eta} \stackrel{?}{\sim} \epsilon \bar{\omega}$. A noun of common gender, although $\dot{\eta} \stackrel{?}{\sim} \epsilon \dot{\alpha}$, exists as a special feminine form, which, however, the Attics less frequently used. Cf. Butt. § 32. N. 2. ---- où $\epsilon \stackrel{?}{\sim} \epsilon \dot{\nu} \epsilon \dot{\nu}$, they could not find. See N. en II. 2. § 11.

Pre and rive, and even to this time they are sacrificing, i. e. so great a number of Persians were slain, that in order to fulfil the vow, they were up to the time of Xenophon, sacrificing 500 goats each year. The Athenians killed about 6000 Persians in the battle, and having pursued them to their ships, took seven vessels and set many others on fire. Many of the invaders lost their lives in their haste to get on board the ships, so that the whole number who perished in battle, in the burning ships, and in the sea, must have been very great.

- 13. "oregor. Xerxes made his expedition into Greece, A. C. 480. about ten years after the battle of Marathon. — avagle untor. According to Herodotus, the land forces of Xerxes amounted to 2,000, 000 men, his sea forces 641,610, making in all 2,641,610. The servants, eunuchs, women, sutlers, and other people of this sort, are reckoned at as many more, thus making the whole number 5,283,226. των, i. e. Tissaphernes and his army. - κατά γην. He refers here to the battle at Platæa. --- xarà &álarrar. The sea-fights, in which the Athenians and their allies were victorious, were fought at Artemisium, Salamis, and Mycale, the latter of which victory was gained on the same day with that of Platæa. - τα τρόπαια, the trophies. The word is derived from toinw, to turn about. These trophies were frequently erected where the enemy first gave way and turned to flight. — μαρτύριον =τεκμήριον. — άλλὰ = άλλὰ μόνον. A contemptuous allusion is made to the Persian custom of doing homage to their kings by prostration. - τοιούτων μέν έστε προγόνων, from such ancestors you are descended. Cf. S. § 175. N. 2.
- 14. Οὐ μὲν δη τοῦτό γε ἐψῶ, I certainly do not say this, = I would by no means be understood as saying this. —— ἀφ' οὖ, sc. χρόνον. —— ἐκείνων, i. e. the Persians who invaded Greece. —— ὑμῶν αὐτῶν. For the construction, cf. S. § 186. 2.
- 15. Καὶ τότε μὲν δη, and then indeed. περὶ τῆς Κύρου βασιλείας. Krüg. supplies μαχόμενοι. δήπου ὑμᾶς προςήκει, certainly you ought to be.
- 16. 'Allà μην. Cf. N. on I. 9. § 18. ἄπειροι ὅντες αὐτῶν, being unacquainted with them, i. e. having made no trial of their strength For the construction of αὐτῶν, cf. S. § 185. πατρίω φρονήματι i. e. with a spirit becoming your high descent. πεῖραν ἔχετ is opposed to ἄπειροι ὅντες ὅτι.... ὑμᾶς. Cf. I. 8. § 19; 10. § 11.
- 17. Μηδὶ .... δόξητε. "In prohibitions with μή, the imperative of the present is commonly used, but the subjunctive of the aorists." Mt. § 511. 3. Cf. S. § 215. 5. For the construction of τοῦτο, cf. S. § 167. μεὶ τν ἔχειν, are weaker. εἰ = ὅτι, a softened form of expression for that which was absolutely certain, viz., the defection

from the Greeks of of Krostos, i. e. the Persians who had followed Cyrus. Cf. Mt. § 617. 2; Butt. § 149. p. 423.—xanlorés, more cowardly.

- 18. μύριοι. Krūg. accents μυρίοι making it the plur. of μυρίος innumerable. Cf. Butt. § 70. p 114. —— οἱ ποιοῦντες . . . . γίγνητοις 1. e. who wound and kill in battle.
- 20. μάχας. S. § 167. τοῦτο ἄχθτοθτ, (yet) feel troubled at this. The position of τοῦτο is more emphatic, than though it preceded the clauses, commencing with ὅτι δ΄ οἰπέτι, and οὐδὶ βασιλεῖς, to which it refers. ἢ ... κελεύωμεν, than to have those men as guides, whom being our captives we may command to guide us. For οῦς ἄνδυος, ct. N. on I. 2. § 1. περὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς ἀμαρτάνουσι = shall suffer death. τὰ σώματα refers to punishment by stripes or mutilation.
- 21. μηδὶ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, and no longer having this (i. e. money), wherewith to purchase supplies. αὐτοὺς = ὑμᾶς αὐτοὺς. Cf. S. § 144. N. 2. μέτρω χρωμένους ὁπόσω ἄν ἔκαστος βούληται, making use of as large a measure as each one pleases.
- 22. ἄπορον, sc. χρημα. The reader will bear in mind that Xenophon is disposing of such objections as would naturally arise in the minds of the soldiers, in view of the untoward circumstances in which they were relaced. In answering these objections, he contrives to substitute for each one a bright and glowing hope. This will be seen in his remarks respecting the defection of Ariæus, the want of cavalry, market, guides, etc. He now proceeds to dispose of a formidable objection, presented by the great rivers, which lay between them and their country. - καὶ μεγάλως ήγεισθε εξαπατηθήναι δια-Barres, and think you have been greatly overreached in having crossed them. -- oxépas de el aga x. \(\tau.\) 1. The argument is, that if the Persians had induced the Greeks to cross the Tigris, with the hope of cutting off their return to Asia Minor by an impassable river, it was a most stupid device, since the army could go up to the head waters and there cross over. — $\pi\eta\gamma\tilde{\omega}\nu$. Cf. S. § 188. 2. — $\pi\varrho\varrho\tilde{\omega}\tilde{\omega}\omega$ — \$ιαβατοί. Cf. S. § 200. 2.
- 23. Et δὶ μήθ' of ποταμοί διοίσουσι, but if the rivers do not differ in respect to width at their sources and mouths. Some translate, but if the rivers will not permit us to cross over. Pop. and Krug. read

διήσουσιν, 3 pers. plur. fut. of διίημι. — οὐδ ὡς, not even thus. — φαίημεν = ὑπολαμβάνοιμεν. — Schneider, following the Eton MS, edits of ἐν βασιλέως χώρα ἄκοντος, by which the repetition of βασιλέως (Cf N. on I. 3. § 14) is avoided. The argument is, that if the Mysians, Pisidians, and Lycaonians, held a footing in the Persian dominions against the will of the king, the Greeks had nothing to fear, even if they could not cross the rivers or were without a guide. — Πεισίδας. Cf. I. 1. § 11; II. 4. § 13. — ὡςαὐτως = ὁμοίως. — αἰτοὶ = ἡμεῖς αὐτοὶ. Cf. S. § 144. 2. N. 2. — είδομεν. The forms of the 2 aor. of είδω in the sense of to see, are used to complete the verb ὁράω, which has no aorist. Cf. Mt. § 231, εἴδω. Concerning the Lycaonians, cf. I. 2. § 19.

24. αν φαίην, I would advise. S. § 217. 2. — μήπω, in no manner, by no means. — ὡς αὐτοῦ που οἰκήσοντας, as if we were going to settle somewhere here. — τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν is an adnominal genitive limiting ὁμήψους. — καὶ εἰ, even if. — Καὶ ἡμῖν.... παφανκευαζομένους. Cf. S. § 213. 5. The sentiment is, that rather than have so formidable a body of men as the Greeks settle in his dominions, the king would furnish them every facility for a safe and easy march to their own country.

25. Allà yàq. The ellipsis may thus be supplied: but (I do not think it best to stay here), for I am afraid, &c. — $\mu\dot{\eta} - \mu\dot{\eta} \stackrel{\omega}{\omega}_{\pi}\pi_{\xi}$. Cf. V. 6. § 19. A similar repetition on account of intervening clauses is seen in $\epsilon l - \epsilon l$, § 35, infra. — $\mu\dot{\alpha}\theta\omega\mu\epsilon\nu - \zeta\bar{\eta}\nu$. In the sense of to perceive, $\mu\alpha\theta\epsilon\bar{\nu}\nu$ takes the participle, in the sense of to learn, the infinitive. Cf. Mt. § 530. 2. — $\mu\epsilon\gamma\dot{\alpha}\lambda\alpha\iota\varsigma = stately$. — of luto- $\phi\dot{\alpha}\gamma\iota$. Cf. Odyss. IX. 83. Xenophon here indulges in a little pleasantry, to cheer up the despondent minds of the soldiers.

26. ὅτι ἐκόντες πένονται, that they are willingly poor. — ἐξὸν. Cf. N. on II. 5. § 22. — τοὺς — πολιτεύοντας = ἐκείνους οδ πολιτεύουσι. — ἀκλήφους, poor, literally, without a lot or portion. — ᾿Αλ-λὰ γὰς. But (why need I say more), for, &c.

27. μαχοίμε θα. Repeat ἄν from the preceding member. — τη τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῆ, i. e. that the movements of the army may not of necessity be conformed to the transportation of the baggage. — αδ ὅχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, are equally troublesome to carry.
πδ, "pariter ut τὰ ζεύγη." Schneid. ὅχλον, trouble. ἄγειν has the force of the synecdochical accusative, limiting ὅχλον παρέχουσιν. S. §§ 221: 167.

28. τὰ πιριττὰ, the things which are superfluous. Cf. N. on II. 2 § 4. — Κυατουμέτωτ .... ἀλλότοια, for you know that if we are conquered, every thing belonging to us becomes another's. I have translated this clause ir the first person, in order to make it

- correspond with η π δε κρατώμεν, to which it is opposed. τους πο λεμίους . . . . νομίζειν. S. § 166.
- 29. Λοιπόν μοι εἰπεῖν, it remains for me to say. —— 'Οςαῖτ γὰς καὶ τοὶς πολεμίους ὅτι. For the construction, see N. on I. 8. § 21 (end).
- 30. τῶν πρόσθεν, i. e. Clearchus, Proxenus, Menon, &c. For the construction, cf. S. §§ 141. 1: 186. 1. τοὺς ἀγχομένους, i. e. the soldiers. τοῖς ἄγχουσι νῦν, to the present commanders, limiting πειθομένους. S. § 196. 2.
- 31. "Hr δέτις. Cf. N. on I. 4. § 9. ἢν... κολάζειν, if you will decree, that whoever of you, for the time being, is present, shall assist the commander in punishing. Prof. Woolsey (N. on Eurip. Alcest. p. 92) remarks that, "ἀεί like our ever has two senses, always and at any time. In the latter sense it is joined with the article and usually follows it immediately." Cf. V. 4. § 15; VII. 5. § 15; Thucyd. III. 77. § 1. —— οὕτως, i. e. with such discipline. —— τοὺς οὺδ ἐνὶ ἐπιτρέψοντας κακῷ εἶναι, who will suffer no one to be neglectful of duty.
- 32. Άλλα γάς, But (I will say no more), for, &c. πεςαίνειν ωςα. Cf. S: § 221. N. 4. —— "Post ἢ ταύτη repete δοκεῖ καλῶς ἔχειν." Krūg. τολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν, let him though a private soldier boldly propose it. A remark like this must have been very grateful to the soldiers.
- 33. πψὸς τούτοις, in addition to those things. ok stands for ä after εἶπε. S. § 151. 1. αὐτίκα, is opposed to ώς τάχιστα and may be rendered, presently, by and by.
- 34. $\omega_r \pi_{\psi o\varsigma} \delta \varepsilon \tilde{\iota} r \delta o \varepsilon \tilde{\iota} \mu o \iota$, what it seems to me we yet need. On the conjecture of Wyttenbach, $\pi_{\psi o\varsigma} \delta \varepsilon \tilde{\iota} r$ is substituted in the best editions for $\pi_{\psi o\sigma} \delta o \varepsilon \tilde{\iota} r$. $\tilde{o} \pi o v = \tilde{\iota} \kappa \varepsilon \tilde{\iota} \sigma \varepsilon$ $\tilde{o} \pi o v$. Cf. N. on II. 1. § 6.
- 35. ελ καὶ οὖτοι, if these also = in like manner. For πολέμιοι οὖτοι, cf. N. on I. 10. § 18.
- 36. πλαίσιον. Cf. N. on I. 8. § 9. πολὺς ὅχλος. i. e. the servants, women, boys, sick persons, etc., a tached to the baggage. τίνα χυἡ ἡγεῖσθαι τοῦ πλαισίου, whose duty it shall be to command the square. τὰ πρόσθεν, the front of the square. ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἐκαιτέμων εἶναι, to be upon (i. e. to take charge of) both wings. Connect οὐκ ἄν with δέοι.
- 37. $\dot{\eta}\gamma o \bar{\iota} \tau o$ and $\dot{\iota} \pi \iota \mu \epsilon \lambda o lo \vartheta \eta r$ are softer and politer forms than the imperatives, $\dot{\eta}\gamma \epsilon lo \vartheta \omega$, and $\dot{\iota} \pi \iota \mu \epsilon \lambda e lo \vartheta \omega r$. Cf. Mt. § 515. d. γ ; S. § 217. 4. $\dot{\iota} \pi \epsilon \iota \dot{\sigma} \dot{\eta} \times \alpha \iota$ x. ι . Cf. VI. 1. § 26. $\dot{\tau} \dot{o} \times \dot{\tau} \dot{r} \times \dot{\epsilon} r \dot{\sigma} \iota$, for the present. Cf. S. § 221. N. 3.
- 38. Το δε λοιπον, afterward. Cf. S. § 167. της τάξεως, the order in which the army were to march. For the construction, cf. S.

- § 179. 1. Rost refers πειφάσθαι, to try (i. e to become experienced) to the rule in his grammar (§ 108. 4. c), that the expressions experienced, skilled, acquainted, &c., take the gen. of that in which one is experienced, &c.
- 39. δεδογμένα = ψηφίσματα. οὐ ἄλλως, in no other way. τούτου, i. e. the sight again of his family. Construe τῶν γναώντων with ἐστί. Cf. S. § 175. See N. on II. 1. § 4. Xenophon appeals to their love of home, life, and riches, than which, no chords of feeling could be more easily and effectually touched.

CHAPTER III.

- 1. κατέκαιον, began to burn. μετεδίδοσαν άλλήλοις. Cf. S § 196. N. 3. εξήξητουν. This verb expresses the alacrity with which they destroyed their superfluities. ἡριστοποιοῦντο = ἡριστοποιοῦντο = ἡριστων. Cf. IV. 3. § 9. εἰς ἐπήκοον. Cf. N. on II. 5. § 38.
- 2. εὐνους (S. § 49. 3). Supply εἰμι from ἦν in the foregoing clause.

   πολλῷ φόρῳ. The design of Mithridates was to draw out from the Greeks, under pretence of being their friend and in similar peril the plans, which they had formed for their preservation. καὶ τοὺς Θεράποντας πάντας ἔχων, with (See N. on ἔχων, I. 2. § 3) all my followers. τὶ ἐν νῷ ἔχετε, what is your purpose, literally, what you have in your mind.
  - 3. nai theye Xeigloopog. Cf. N. on II. 3. § 21.
- 4. Έκ τούτου. Cf. N. on I. 2. § 17. Ένθα δη, then indeed. ὅτι .... εἴη, that he was sent as a spy. For ὑπόπεμπτος, cf. S. § 132. 1. καὶ γὰρ. Krūg. would supply, accedebat etiam aliud argumentum. By carefully noting the train of thought, the student will have no difficulty in supplying the ellipsis implied by γάρ. πίστεως ἔνεκα, i. e. to see whether Mithridates faithfully discharged the duty assigned him, and brought back to Tissaphernes a true report.
- 5. ix τούτου. Krūg. makes it = μετὰ τοῦτο, after this. But Sturz, Born., and Pop., render it hac de causa, for this reason. βίλτιον. An ellipsis is implied in this comparison: better (than not to make the decree). Cf. Mt. § 457. τὸν πόλεμον ἀκήψυκτον, literally, a war in which no heralds are employed, i. e. in which no terms of peace are given or received. καὶ—γε, and even. Νίκαςχον. The same officer, who was wounded in the belly, when the generals were seized. It is so strange, that he should desert, after such experience of Persian faith and magnanimity, and even before his wounds could have been healed, that Beck. thinks reference is

had in this place to some other individual —— φχετο ἀπιών = ἀπήει. Cf. S. § 222. N. 2.

- 6. διαβάντες τὸν Ζάβατον. We cannot help wondering with Rennell, that Xenophon should be silent respecting the mode of passing the Zabatus, especially, as it was performed in full day-light, and under the very eye of the enemy. —— ελαφρούς, light, agile. —— εὐζώνους, well-girded, i. e. well prepared for fighting, running, &c.
- 7. βραχύτερα τῶν Περσῶν, a shorter distance than the Persians. The skill in archery, for which the Cretans were celebrated, has been alluded to in N. on I. 2. § 9. "Persas quoque sagittandi arte exceluisse constat." Krūg. Cf. N. on I. 9. § 5. καὶ ὅμα ψιλοὶ ὅντες, and being at the same time light armed. τῶν ὅπλωι = τῶν ὁπλιτῶν. βραχύτερα ἢ ὡς ἐξιανεῖσθαι, too short a distance to reach, literally, a shorter distance than so as to reach. "When it is an entire proposition, with which the subject is compared, and the comparative expresses, that a quality exists in too high a degree to allow something mentioned to follow, ἤ has after it the infin. with ιστε." Mt. § 448. b.
- 8. Έκ τούτου. Cf. N. on § 5. εδίωκον, sc. εκείνοι, the omitted antecedent of of. —— τῶν ὁπλιτῶν. See S. § 177. 1.
- 9. of $\pi \epsilon \zeta o i \times \tau$. λ . The idea of the passage is, that the Greeks in a short space (ir ollyw $\chi \omega \psi l \psi$) could not overtake their enemies, who had much the start (ix $\pi o \lambda l o \bar{\nu}$ $\varphi \epsilon \dot{\nu} \gamma o r \tau \alpha \varsigma$. Cf. N. on ix $\pi \lambda \dot{\epsilon} o r o \varsigma$, I. 10. § 11). The reason why the pursuit could not be continued far, is given in the next clause.
- 10. καὶ φεύγοντες ἄμα, even while retreating. ἄμα is often placed. after the participle with which it is constructed. τοῦπισθεν for τὸ ὁπισθεν (sc. μέψος. Sturz), behind them.
- 11. δείλη. Cf. N. on I. 8. § 8. εἰς τὰς κώμας. Probably the villages spoken of, III. 2. § 34. τῆς φάλαγγος, i. e. the main body.
- 12. καὶ .... μαψτυφοίη, and the affair itself was a witness for them, i. e. it justified their charge against him. —— ἐν τῷ μένειν, while standing still in order to repel the attack of the enemy.
- 14. Τοῖς .... χάρις, sc. ἔστω, let thanks be to the gods. ὀλίγοις, sc. στρατιώταις ὥστε βλάψαι μὲν μη μεγάλα, so as not to do us great injury.
   S. § 220. 1.
- 15. οσον οὖτε οἱ Κυῆτες ἀντιτοξεύειν δύνανται, further than the Cretans can shoot their arrows in return. οἱ ἐκ χειψὸς βάλλοντες (sc. ἀκόντια) = ἀκοντισταί. πολὺ χωψίον, a great distance. οὐχ οἶόν, i. e. it was not consistent with safety. ἐκ τόξου ψύματος, having a bow-shot the start. Cf. N. on I. 10. § 11. "si e jactu sagittæ, sive e spatio quo sagitta scopum ferire potest peditem persequi incepit." Weiske cited by Krūg.
  - 16. Hueig is put for huir and is to be construed with dei. ---

ταχίστην = τάχιστα. Cf. Mt. § 282. 2 S. § 124. 2. — 'Poδίους, Rhodians. — τὸ βελος, i. e. οφενδόνην.

- 17. Έκεῖναι, i. e. the Persian slings. διὰ .... σφενδονῶν, in consequence of throwing large stones, literally, stones that fill the hand, i. e. as large as the hand can grasp. ταῖς μολυβδίσιν, leaden balls. These being much smaller than stones of the same weight, would meet with less resistance from the air, and thus fly much further be fore their force was spent.
- 18. τίνες. "In connection with some verbs implying search, or investigation, τίς, τί stands instead of ὅστις, ὅ τι." Butt. § 127. N. 6.—τούτων. The thing bought is sometimes put in the genitive, in which case, the verb of the proposition does not signify, to buy or sell." S. § 190. N. 1. τῷ σφενδονῷν ἐντεταγμένῳ ἐθέλοντι, to him who volunteers to be enrolled as a slinger. ἐθέλοντι, voluntarily, of one's own accord. ἀτέλειαν. "honestus in militia locus, nam σφενδόνη era. δουλικόν ὅπλον." Sturz.
- 19. τῷ Κλεάςχῷ καταλελειμμένους. So we say of one who is dead, he left such and such things. τούτους πάντας ἐκλέξαντες, having selected the best from all these. S. § 165. 1. τι ἀνιάσουσιν, will furnish some trouble.

CHAPTER IV.

- χαψάδψαν, a ravine, bed of a torrent. ἐφ' ἡ, at which. διαβαίνουσιν, while crossing over.
- 2. Διαβεβηνόσι, just as they had passed over. The perfect here refers to that, which has just taken place. Cf. Thiersch § 85. 3. τοσούτους γας ζτησε Τισσαφέρνην. Cf. S. § 165. 1. ἐν τῆ πρόσθεν προςβολῖ, in the former attack. Following Schneid. and Dind., I have substituted πρόσθεν for the common reading ἔμπροσθεν. For the construction, cf. S. § 141. 1.
- 3 σσον, as many as. διέβαινε, began to cross. Παψήγγελτο .... ὁπλιτῶν, orders had been given to such of the targeteers and heavy-armed as were to pursue. οὖς = ἐκείνοις οὖς, of which ἐκείνοις τῶν καιἡγγελτο, and is followed by τῶν πελταστῶν (S. § 177. 1). ὡς ἐφεψομένης ἱκανῆς δυνάμεως, inasmuch as a force sufficient to support them should follow. Cf. S. § 192. N. 2.
- 4. κατειλή q ει, had overtaken the Greeks. εσήμηνε. Cf. N. on I. 2. § 17. δμόσε. Schol. ad Thucyd. IV. 29. § 4, Όμόσε lέναι ἀν εὶ τοῦ εἰς χεῖφας, καὶ πλησίον, ἤτοι συστάδην μάχης. οἱ δὲ, i. e. the Persians.
  - 5. τοῖς βαιβάροις limits πεζών. S. § 197. 2 and N. 4. αίτο

πέλευστοι is explained by Suidas, οὐκ ἐκ παραγγέλματος, uncommanded, of their own accord. The reason why the Greeks mangled the bodies of the slain, is given in the next clause.

- 6. οἶτω πράξαττες, i. e. having suffered this defeat. τὸ λοιπὸτ τῆς ἡμέψας, the rest of the day. Cf. S. § 177. 2.
- 7. το παλαιον, anciently. ὕψος, height. τοῦ δὲ κύκλου ἡ πευίοδος, "universus ambitus." Sturz. πλίνθοις κεφαμίαις, bricks made of potter's clay.
- 8. ἥλιον δὲ νεφέλη προκαλύψασα. This reading is adopted by Brod, Muret., Hutch., Weiske, Dind., Pop., and Krūg. The MSS. reading, ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας, is however retained by Bornemann. This obscuration of the sun was probably an eclipse, the cause of which being unknown to the inhabitants, was attributed to a cloud. An illustration of the terror anciently inspired by eclipses, is furnished in the consternation of Nicias and his troops, at an eclipse of the moon, when they were just ready to leave Syracuse. Zonaras relates, that Hannibal was terrified by an eclipse of the sun before the battle of Zama. For the manner in which Columbus wrought upon the fears of the Indians, by predicting an eclipse of the moon, cf. Irving's Columb. Vol. II. p. 144. —— ἐξέλιπον, sc. τὴν πόλιν. Cf. ἐψήμη, ϛ̄ 7, supra. —— καὶ οὕτως ἐάλω, and thus it was taken. ἐάλω, 2 aor. act with a pass. signif. (Cf. S. § 205. N. 4) from 'ΑΛΩΜΙ. Cf. S. § 118.
- 9. Παψὰ ταύτην τὴν πόλιν, near this city. πυψαμίς, pyramid. "Quæ figura apud geometras ideo sic appellatur, quod ad ignis speciem, τοῦ πυψὸς, ut nos dicimus, extenuatur in conum." Amm. Marcell. XXII. 15. 'Επὶ ταύτης, upon this, i. e. the pyramid. It served for a kind of fortress.
- 10. τεῖχος, castle. Cf. N. on I. 4. § 4. πψὸς τῆ πόλει, near the city. A fortress like this being usually built for the defence of some city, when spoken of, suggests the idea of the city or place defended. Hence when the city is mentioned, it takes the article, as though it had been previously spoken of. Schæf., however, edits πψός τε πόλει. λίθου ξεστοῦ κογχυλιάτου, heun stone containing chapes of shells. These shells were petrified.
- 11. Ἐπὶ δὲ ταύτη, upon this, i. e. the foundation of variegated stone just spoken of. —— ἀπώλεσαν, adopted, on the authority of Steph., by the best critics, for the common reading ἀπώλλυσαν, is here used transitively in the sense of amittere, to lose.
- 12. ὁ Πευσῶν βασιλεὺς, i. e. Cyrus the elder. οὕτε χρόνω σὕτε βία, neither by siege nor by storm, literally, neither by time nor by force. ἐμβυοντήτους. The Schol. explains this, καρδιοπλήτους, μαινομένους, ἔκφυονας. " missis fulguribus eos sire in stuporem sive in furorem conjici. ita ut non resisterent." Sturz.

- 13. οὖς τε.... ἐχων. The full construction would be, ἐκείνους τε ἔχων οὖς αὐτὸς ἔχων ἦλθε. With Muretus, Hutch. reads οὖς τε αὐτὸς, &c.. This part of Tissaphernes's force consisted of 500 horse. Cf. I. 2. § 4. τοῦ .... ἔχοντος. Cf. II. 3. § 23. ὁ βασιλέως ἀδελφὸς. Cf. II. 4. § 25. πρὸς τούτοις, in addition to these.
- 14. τὰς .... καταστήσας, a part of his troops he opposed to the reas of the Greeks. εἶχεν καταστήσας = κατέστησε. Cf. S. § 222. N. 2. Repeat εἶχεν with παραγαγών in the next clause. μὲν οἰν ἐτόλμησεν corresponds to δὲ παρήγγειλε in the following member.—πασήγγειλε. The common reading is παρήγγειλε, which Buttmann pronounces to be contrary to the usage of Xenophon.
- 15. οὐδεὶς ἡμάφτανεν ἀνδρὸς. Every stone and arrow took effect in the dense masses of the enemy. προθυμοῖτο, sc. άμαφτάνειν ἀνδρὸς. ἔξω βελῶν, i. e. beyond the reach of the missiles.
- 16. of μèr, i. e. the Greeks. —— ἀπροβολέσει. This word designates a skirmish, in which missiles are thrown from a distance. —— The τε in γὰρ οδ τε belongs to τῶν Περσῶν. See Bornemann's note. Long thinks that this particle is hardly admissible here.
- 17. διετέλουν χρώμενοι, they continued to use. Cf. S. § 222. 4.
  ξμελέτων τοξεύειν ἄνω lέντες μαχράν, they shot up vertically for practice, sending their arrows far up, i. e. as high as they could shoot
  them. Krüger conjectures without sufficient ground, that ἄμα ἰόντες
  is the true reading.
- 18. μεῖον ἔχοντες. See N. on I. 10. § 8. —— ἀκροβολιζόμενος, skirmishing. Cf. N. on § 16, supra.
- 19. ὅτι .... ἐπομένων, that an equilateral square (Cf. N. on I. 8. § 9) was a bad order of march, when the enemy were pursuing.

  Aπάγκη γάρ ἐστιν ἐκθλίβεσθαι τοὺς ὁπλίτας, of necessity the heavy-armed troops must be forced out of their ranks. For the construction, cf. S. § 221. N. 4. Notice the construction of ἀκάγκη with the infinitives εἶναι, διασπᾶσθαι, etc., below. τὰ κέφατα =αί πλευραὶ, § 22.

  αμα μὲν ἅμα δὲ καὶ, both and also.
- 20. διάβασιν (literally, a passing over) here signifies the place crossed, as a ravinc, morass, defile, &c. βουλόμενος φθάσαι πρώτος, wishing to be first to cross over. εὐεπίθετον, sc. τὸ πλαίσιον. For τοῖς πολεμίοις after εὐεπίθετον, see S. § 200. 2.
- 21. ἀτὰ ἐκατὸν ἄνδυας, of one hundred men each. ἐπέστησαν ... ἐνωμοτάυχας. For the construction, cf. S. § 166. ἄλλους ἄλλους, some others, are in apposition with λοχαγούς. The order of rank in the Spartan army was, 1. βασιλεύς. 2. πολέμαρχος. 3. λοχαγός. 4. πεντηκοντήφ. 5. ἐνωμοτάυχης. Cf. Schol. ad Thucyd. V. 66. § 3. ὑπέμενον ἵστεψοι, stayed behind. ὥστε = ἕνα. τότε δλ, i. e. after the wings were drawn together.

- 22. το μέσεν ἀιεξεπίμπλησαν, they again filled up the centre. It appears that the 600, who marched in the centre, halted, when it was necessary to draw in the wings. This brought them in the rear, after which they filed off and marched outside of the wings. When the wings separated again, by an inverted process they (i. e. the 600) resumed their station in the centre. το διέχον, the opening, vacancy. κατὰ λόχον, by companies of 100 men each, which would be more compact than 12 bodies of 50 each, or 24, of 25 each, as was the method of filling up the centre, when the space was more extended.
- 23. ἐν τῷ μέψει, vicissim, in turn, in due order. —— οἱ λοχαγοὶ, εκ. τῶν ξὲ λόχων. —— εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος, supply ἐπιπαφεῖναι from ἐπιπαφῆσαν. φάλαγγος depends upon που. Μt. § 324. 8.
- 24. of $xa \vartheta \eta xo v$ and voi $\delta vov s$, which extended from the mountain, i. e. ran out as spurs from it. $\dot{v} \dot{\varphi}' \dot{\varphi}$, under which at the foot of which. —— $\dot{\omega}_s \dot{\varphi} \dot{\varphi} \dot{\varphi}$, as was natural, with reason.
- 25. κατέβαινον, they began to descend. ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ, from the emmence. εἰς τὸ πφανὲς, downwards. Hutch. supplies χωρίον. ὑπὸ μαστίγων, under the lash. Concerning this habit of the Persians, cf. Herod. VII. 22, 56, 103, 223. No wonder that such slaves made worthless soldiers.
- 26. As the Greek slingers and archers could not cast their missiles, or shoot their arrows, up the mountain, it showed no want of bravery in them, to retire from so unequal a contest to the ranks of the heavy-armed.
  - 28. πρὸς τὸ ὄρος, i. e. the mountain spoken of, § 24.
- 29. οἱ πολέμιοι, i. e. the Persians. οἱ πολέμιοι in the next clause refers to the Greeks. —— δεδοικότες. Cf. S. § 209. N. 4.
- 30. of μετ, i. e. the main army. τῆ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, in the way over the hills (§ 24). of δὲ, i. e. the targeteers, who had ascended the mountain. εἰς τὰς κώμας spoken of, § 24.
- 32. οδ πυῶτον, where first. —— ἐτι, any longer. —— ἀπόμαχοι, unable to fight.
- 33. ποὸς τὴν κώμην, i. e. the one in which the Greeks were encamped. —— πολὶν περιῆσαν, were far superior.
  - 34. δείλη. Cf. N. on I. 8. § 8.
- 35. Horngòr, a useless thing. Cf. S. § 160. N. 2. is.... ενεκα, as a common thing are shackled, to prevent them from running away. δεῖ Πέρση ἀνδρῖ δεῖ Φωρακισθέντα. The impersonal δεῖ is constructed with the dative (S. § 196. 2), or with the accus. (S. § 159. N. 1). Here both constructions are combined. Cf. Mt. § 411. 5. Ohs. 2. ἀπεσκήνου = ἀπεστρατοπεδεύοντο, as they

- ent, alter alteri (fortasse duces militibus) proficiscendum esse acclamaret." Weiske, quoted by Krūg. and Born.— ἐκήρυξε, sc. ὁ κήρυξ. Cf. S. § 157. N. S. (2). συσκευάζεσθαι, to put themselves in readiness to march. ἀκουόντων τῶν πολεμίων, in the hearing of the enemy, is to be taken with ἐκήρυξε. ἐπέσχον, sc. ἐαιντοὺς. λύειν (= λυσιτελεῖν) is governed by ἐδόκει. πορεύεσθαι and κατάγεσθαι form the subject of ἐδόκει.
- 37. ἀναζεύξαντες, having broke up their encampment. The Greeks were enabled by this stratagem, to proceed three whole days and a part of the fourth, unmolested by the enemy. ἀκρωνυχίαν ὄψους, the summit of a hill. This is in apposition with χωρίον ὑπερδέξιον, and the same eminence, which is called λόφον in §§ 41, 44. ὑφ' η̈ν, under which.
- 38. πιραιτειλημμένην, taken possession of beforehand, preoccupied.
  39. ἐπιφαινόμενον, coming in sight. The Greeks were now in extremities. The hills, at the foot of which lay their route, were preoccupied by a detachment of the enemy. On the right hand were the mountains, on the left, the Tigris, while Tissaphernes with the main army of the Persians was hanging on the rear, so that no troops could be spared from that division, to assist the van led by Chirisophus. It will soon however appear, with what address and gallantry, they were extricated from these difficulties. —— εὶ μὴ τούτους ἀποπούφομεν, unless we dislodge them.
- 40. 'O δt , i. e. Xenophon, who is also the speaker in the sentence commencing with 'Allà $\mu \dot{\eta} \nu \tilde{\omega} \varphi \alpha$. $\tau \iota \varsigma = \dot{\eta} \mu \epsilon i \varsigma$, like our use of one for we.
- 41. τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν. This was a higher elevation, than the one a little in advance occupied by the Persians. Hence if the Greeks could get possession of this commanding eminence, they could easily drive the enemy from the heights, upon which they had posted themselves. —— ἴεσθαι. Cf. N. on I. 5. § 8. —— τὸ ἄκρον, i. e. τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν. —— ἐ βούλει, if you are willing. —— ἐὶ δὰ χρηζεις but if you desire to go.
- 42. $i\lambda i\sigma \partial a i$ is the object of $\delta l\delta \omega \mu i$. $\mu a \kappa \rho a \nu$ ... $\lambda a \beta \epsilon i \nu = \tau o$ $i\pi o$ $\tau \eta g$ $o i \nu a g$ $\lambda a \beta \epsilon i \nu$ $\eta^{\nu} \mu a \kappa \nu a^{\nu} \nu$. As it respects the construction of $\lambda a \beta \epsilon i \nu$ with $\mu a \kappa \rho a^{\nu}$, it is usual to give the positive in such cases the force of the comparative, and supply η^{ν} $\delta \sigma \tau \epsilon$ before the infinitive. But Mt. (§ 448. p. 746) says "properly speaking, the positive is not here used for the comparative, but the infinitive expresses either the respect in which the adjective is to be taken (Mt. § 534), or the effect of the obstacle included in the adjective, so that it is to be taken in a negative sense, far, so as to prevent bringing, 1. e. too far to oring."

- 43. τοὶς τριακοσίους, i. e. half of the εξ λόχοι spoken of, § 21, supra.
- 44. τοῦ λόφου, i. e. the χωρίον ὑπερδίξιον of § 37.—τὸ ἄκρον refers to the higher elevation spoken of, § 41. άμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον, to contend for the height, i. e. to reach it before the Greeks. "In Xenophonte άμιλλᾶσθαι semper de summo studio perveniendi alique reperitur." Sturz.
- 45. στρατεύματος διακελευομένων. Cf. N. on κόπτοττες, II. 1. § 6. πολλή μὲν κραυγή—πολλή δὲ κραυγή. The consciousness that they were striving in the sight of both armies, the shouts of encouragement with which they were cheered on, and the great interests at stake, must have exerted a powerful influence upon these rival bands, as they strove for the summit of the mountain. Krüg. thinks that the repetition of κραυγή is needless.
- 46. Απόψες, νῦτ εἰς κ. τ. λ. No appeal could be more powerful than this. The repetition of νῦν is exceedingly spirited and emphatic.
- 47. ἐξ τσου ἐσμέν, "æquali conditione sumus." Krūg. χαλεπῶς κάμνω τὴν ἀσπίδα φέρων, I am greatly fatigued with carrying my shield. S. § 222. 3. Krūg. joins χαλεπῶς to φέρων, carrying with àifficulty.
- 48. Καὶ δς = καὶ οὐτος. ὑπάγειν, to go forward, before the one, who παρεκελεύετο, i. e. Xenophon. παρείναι, to pass by Xenophon whose progress was retarded, by the weight of the soldier's shield in addition to his own cumbrous armor.
- 49. ἀναβὰς, sc. ἐπὶ τὸν 『ππον —— ξως βάσιμα ἦν, as far as he could proceed on horseback, literally, as far as it was accessible to a horse. βάσιμα. Verbals in the predicate, not referring to a proper subject, are often put in the plural. Cf. Mt. § 443. 1.

CHAPTER V.

- 1. ἄλλην ὁδον ῷχοντο. For the construction, cf. S. § 164.
- 2. καθ' ἀφπαγήν, for plunder. καὶ .... κατελήφθησαν, for many herds of cattle were taken, while they were transported across the river, i. e. while the owners were attempting to pass them over to secure them from the Greeks.
  - 3. ἐννοούμενοι μη. Cf. S. § 224. 5. εὶ καίοιεν, sc. τὰς κώμας.
- 4. $\tau \tilde{\eta}_S \beta_{0\eta} \partial \epsilon t a_S$, the relief of the foragers, who had been suddenly attacked by the Persians. See § 2, supra.
- 5. 'Oυᾶτε.... είναι, you see that they (i. e. the Persians) are acknowledging the country now to be overs. ä, for ἐκεῖνα ä, refers to κή.... χώραν. αὐτοὶ καίουσιν is put for αὐτοὶ ποιοῦσε καίοντες. •

- 6. ώς .... ἡμετέψας, sc. χώψας, as if in defence of our country. A playful remark of Xenophon, not intended as sober advice. His object was to arouse the drooping spirits of the men, and therefore he indulged in a vein of pleasantry.
- 7. ἐπὶ τας σχηνὰς. As the tents had been burned (III. 3. § 1), this means nothing more than that they retired to their respective stations in the camp. Rennell thinks, that they adopted the plan of bivouacing, after their tents were burned. οἱ μὶν ἄλλοι, i. e. the common soldiers. ἐνταῦθα, i. e. in the council of officers. Ἐνθεν μὶν ἔνθεν δὶ. See N. on II. 4. § 22. ὅρη ὑπερύψηλα. These were the Carduchian mountains (IV. 1. § 2). ποταμὸς, i. e. the Tigris. τὸ βάθος is an accus. synecdochical. ὑπερέχειν, εc. τοῦ ὕδατος. S. § 184. 1. πειρωμένοις τοῦ βάθους, trying the depth. πειρωμένοις limits δόρατα. S. § 197. N. 4. For the construction of βάθους, cf. N. on III. 2. § 38.
  - 8. κατό τετρακισχιλίους, by 4000 at a time. Cf. Mt. § 581. p. 1017.
- 9. 'Ασχῶν, bottles made of skins. ταῦτα = ἐτταῦ Φα. Cf. Butt. § 127. 1; S. § 149. N. 1. "οὖτος and ὅδε are often used instead of the adverbs 'here,' 'there,' the speaker pointing as it were with the finger." Mt. § 471. 12. φυσηθέντα. "Brevitatis studio ductus ad bestias refert quod de bestiarum pellibus dicendum erat." Krūg. Concerning this mode of crossing rivers, cf. I. 5. § 10.
- 10. τοίτοις .... ἀλλήλους, with these (i. e. of δισμοί) having fastened the leather bottles together. λίθους ἀψτήσας, εc. ἐκ τῶν ἀσκῶν. ἀμφοτέψωθεν, " ex utraque parte." Sturz.
- 11. αὐτίκα μάλα, forthwith, immediately. μάλα gives emphasis to αὐτίκα. πᾶς, every. S. § 140. N. 6. Εξει τοῦ μὴ καταδῦνα, will prevent from sinking. S. § 180. 2. "ξειν, to prevent, is followed by the infinitive alone, or with the article in the genitive. Cf. Mt. § 542. γ.
- 12. ο τ.... ποιείν. The order is, ο τεύθυς αν επέτρεπον τοις πρώτοις ποιείν οὐδὲν τούτων, sc. εἰ ἐπεχείρουν. Tissaphernes had probably stationed this body of cavalry on the opposite shore of the Tigris, in order to prevent the Greeks from crossing, if they should attempt it.
- 13. εἰς .... Βαβνλῶνα. The best solution of this passage, is the one given by Born., "Postridie via Babylonica (i. e. ea, quæ e provinciis Babylonem ducebat) relicta aliam viam ingressi sunt illi contrariam. Dind. would reject ἢ before πνὸς Βαβνλῶνα. In that case, the sense would be, that the Greeks turned back again towards Babylon. But it can hardly be conceived that they would again expose them

selves by a retrograde movement, to the attacks of the Persians, from whom they had suffered so much in their recent march over the hils.

— κατακαύσαντες, sc. τὰς κώμας. Cf. § 3. — ὅμοιοι ἦσαν θαν μάζειν is the reading adopted by Dind. But Born., Pop., and Krūg., make ὅμοιοι ἦσαν = ἐψκεσαν, and read ὅμοιοι ἦσαν θανμάζοντες. That this construction is admissible, cf. Mt. § 555. Obs. 2. "Equidem persuasum habeo legendum, καὶ οἶοι ἦσαν θανμάζειν, et mirari videbantur." Porson. — ὅποι ποιὶ τρέψονται οἱ "Ελληνες, whither the Greeks could possibly be going. ὅποι ποτὶ corresponds to our familiar expression, where in the world — τρέψονται — ἔχοιεν. The indicative and optative are here interchanged. Cf. Mt. § 529. 5 (end).

- 14. ἤλεγχον .... εἴη = ἤλεγχον (τοὺς αἰχμαλώτους) τίς εἴη ἡχώρα ἐκάστη κ. τ. λ. Cf. N. on II. 3. §11 (beginning). ἤλεγχον takes two accusatives. S. § 165. 1.
- 15. τῆς ἐπὶ Βαβυλῶτα, εc. ὁδοῦ. S. § 140. N. 5. ἐτθα .... βασελεύς. Cf. N. on II. 4. § 25. εἰς Καφδούχους. See N. on I. 3. § 5 (end). "The Carduchians are the ancestors of the modern Kourds, who have extended themselves along the ridges and valleys of Mt. Taurus, from Asia Minor to the neighborhood of Ispahan, and who occupy the country named from themselves Kourdistan." Rennell.
- 16. την δυσχωρίαν = τὰ δρη. In the narrow defiles of these rugged mountains, a large army would be embarrassed in its movements and easily cut to pieces. σφῶν = τινὰς σφῶν (Mt. § 323. b), τινάς being the subject of ἐπιμιγνύναι, which takes in this place the middle signification, to mingle with. ἐκείνων refers to the Carduchians. The sense of this passage is, that there was a friendly intercourse between the mountaineers and the inhabitants of the plain.
- 17. τούτους, i. e. the Carduchians. διελθόντας refers to αἰτοίς (i. e. the Greeks), the omitted subject of ηξειν.
- 18. Έπὶ τούτοις, i. e. in reference to their contemplated route through the Carduchian country. όπηνίκα καὶ δοκοίη τῆς ώρας, when it seemed the proper time. ώρας limits ὁπηνίκα. S. § 188. 3-

BOOK IV.

CHAPTER I.

- ἐνθα = ἐκεῖσε ἔνθα. —παντάπασιν ἄποφος, totally impassable.
   ἀλλὰ ... ἐκρέματο, but the Carduchian mountains hung precipitous over the very river. ἐκρέματο, imperf. mid. of κρεμάννυμι, as from a theme κρέμημι.
- 3. τῶν ἀλισκομένων. S. § 172. N. 2. διέλθοιεν διαβήσονται. Cf. S. § 217. N. 4 (second paragraph). περιίασι has a fut. signification. "οὖτω στενόν," says Dind., "non emendarunt qui οὖ τὸ στενόν vel οἵτως ἔχον conjecerunt."
- αμα μὲτ λαθεῖτ .... τὰ ἄκρα, endeavoring both to conceal their movements and anticipate the enemy in taking possession of the mountains.
- 5. καὶ .... πεδίον, and so much of the night remained, as that they could pass through the plain in the dark. For δσον (= τοσοῦτον ῶστε) διελθεῖν, cf. Mt. §§ 479. Obs. 2. b; 545; S. § 220. 1. σποταίους. See N. on II. 2. § 17. ἀπὸ παραγγέλσεως, at the word of command. παράγγελσες is used of a command, issued by the general and passed from one to another, when, as in the present instance, to give orders by the herald would expose their designs to the enemy.
- 6. ἄνω πορευομένων, sc. αὐτῶν, while they were ascending the mountains.
- 7. τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος, "ut quæque exercitus pars jugum superabat." Zeun. τὸ ὑπερβάλλον. Cf. Mt. § 270. 2; S. § 140. 3. τοῦ στρατεύματος. Mt. § 442. 2; S. § 177. 2. The sense is, that the divisions of the army, as they successively passed over the summit, followed on after Chirisophus, who commanded the vanguard, and was on his way to the villages. ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς, valleys and recesses.
- 8. ὑποφειδόμενοι .... Καφδοῦχοι, sparing them to see whether the Carduchians by some means would be willing. Of a future event which is yet doubtful, εὶ is often used elliptically with the omission of κειρώμενος, σκοπῶν. When the doubtfulness of the result is to be

- strongly marked, the optative is used of present actions." Cf Mt. § 526.
- 9. οὖτε καλούντων ὑπήπουον, paid no regard to the Greeks when they called to them (i. e. the Carduchians).
- 10. σκοταῖοι See N. on II. 2. § 17. ὅλην τὴν ἡμέραν ἐγένετο = consumea the whole day. ἡμέραν. S. § 168. 1. τότε responds to Ἐπεὶ, at the commencement of the section. ὀλίγοι τινὶς ὅντες, being very few. ἐξ ἀπροςδοκήτου = ἀπροςδοκήτους, unexpectedly. τὸ Ἑλληνικόν = οἱ Ἑλληνες. Mt. § 269. 1.
- 11. ἐκινδύνευσεν, "periculum erat." Sturz. πολλὰ, sc. μέψη. συνεώφων ἀλλήλους, i. e. the Carduchians communicated with one another, by means of fires and other signals. In this way the alarm could be rapidly given to great numbers. Some erroneously translate the passage, as though οἱ Καφδοῦχοι καὶ οἱ Ελληνες were the subject of συνεώφων.
- 12. τῶν τε .... δυνατώτατα, the beasts of burden which were necessary and most able. ὑποζυγίων depends upon τὰ ἀναγκαῖα and δυνατώτατα. S. § 177. 1. νεωστὶ αἰχμάλωτα = νεωστὶ ἐαλωκότα. Krūg.
- 13. Σχολαία» .... ποφεία», rendered the march slow, retarded the march. ἐπὶ τούτοις, in charge of these. "With the dat. ἐπί is put to express occupations or employments." Mt. § 586. ζ. Δόξαν δὲ ταῦτα, these things having been determined upon. For the construction, cf. S. § 168. N. 2. The part. sing. is here joined to the neut. plur., on the same principle, that the verb is oftentimes so connected. Cf. Mt. § 437. Obs. 3.
- 14. ἐν στενῷ, in å narrow pass. τῶν εἰρημένων, i. e. τούτων ἄ ἀφεῖναι εἰρητο. So Krūg.—μὴ ἀφιέμενον ἀφηροῦντο, they took away from the one who had not given it up. For the construction, cf. S. § 165. 1. εἴ τίς. Cf. N. on I. 4. § 9. τὰ μέν τι μαχόμενοι, mmetimes fighting a little.
  - 15. χειμών πολύς, a great storm.
- 16. ἀναχάζοντες (2-12 ἀναχωροῦντες. Suid.) is found in prose, only in the writings of Xenophon. The deponent is the usual form. Cf. IV. 7. § 10; Cyr. VII. 1. § 24.
- 17. ἄλλοτε μὲν ὅτε, at other times when. τότε δὲ, but then, 1. e. on the occasion here spoken of. ὅτε παρεγγυῷτο, i. e. when the word was passed by Xenophon for him (i. e. Chirisophus) to halt. ὅτι πρᾶγμά τι εἶη, that there was some trouble. We are told what this πρᾶγμα was in § 20, infra. παρελθότει to the front of the army. ὁμοία φυτῆς, similar to a flight. S. § 195. N. 1. ἐπισθοφύλαξι limits πορεία. Cf. S. § 197. N. 4.
  - 18. Siaumeges, through and through. A Homeric word.

- 19. ὅςπεψ εἶχεν, just as he was, immediately. So the Schol. on Thucyd. III. 30 defines ὕςπεψ ἔχομεν, ὥςπεψ νῦν ἐσμέν. ἀλλ'.... τιάχεσ θαι, but so led them that they were obliged to flee and fight at the same time, literally, to fight while fleeing. τέθνατον. The peri and pluperi of θνήσεω are syncopated in the dual and plural. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 126; Carmichael Gr. Verbs, sub voce. The army in these trying circumstances could ill afford to lose two brave men, and hence no wonder that Xenophon, before he had learnt the cause, was disposed to censure Chirisophus for not halting, when the word was passed to him, that the rear was attacked.
- 20. Βλέψον .... 'ίδε, cast your eyes upon the mountains and see. βλέψον has reference to the mere act of seeing, 'ίδε, to the actual perception of the object. Μία.... ὀψθία, i. e. αἴντη (here) μία ὁδός ἐστιν, ὀψθία (οἶσα). Krüg. Krüg. translates ἔκβασιν, exitum in reference to the valleys and recesses, in which it is said (§7, supra) the Greeks were inclosed. But Hutch., Sturz, Born., and Pop. interpret it, aditum ad montis jugum.
- 21. Ταῦτα, i. e. διὰ ταῦτα. Cf. Mt. 470. 7. εἴ πως δυναίμην, trying if in some way I might be able. For the ellipsis of some such word as πειζώμενος with εἰ, see N. on § 8. supra.
- 22. ἡμῖν πράγματα παρεῖχον. See N. on I. 1. § 11. ὅπερ .... ἐποίησε, which also enabled us to take breath. τούτου refers το ὅπως .... χρησαίμεθα. Dind., Born., Pop., and Krüg., after Schneid., adopt the reading χρησαίμεθα. But that the common reading χρησωίμεθα is defensible, cf. Butt. § 139. 4; Mt. § 519; Rost § 122. II. N. 4; S. § 214. N. 1.
- 23. οὐκ ἔφη, denied that he knew of any other road. Cf. N. on οὐκ ἔφασαν, I. 3. § 1. καὶ μάλα. See N. on I. 5. § 8. δυνατήν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδὸν, in a road that was passable for even the beasts of burden. ὑποζυγίοις limits δυνατήν. S. § 200. πορεύεσθαι depends on δυνατήν and has ὑποζυγίοις for its expressed subject ὁδόν is an accus. synecdochical. S. § 167.
- δυςπάριτον, difficult to pass. ö depends upon παφελθείν.
   § 163. 2. - τις. Cf. N. on II. 3. § 23.
- 26. πελταστὰς is here used as an adjective in agreement with λοχαγούς. τῶν ὁπλιτῶν, some of the heavy-armed. Cf. S. § 173. 1. τὰ παρόντα, the present state of affairs.
- 27. καὶ οἶτος. Cf. I. 10. § 18; II. δ. § 30. —— Ἐγὼ γὰς, ἔφη, οἰδο κ. τ. λ. Notice the change to the oratio recta. Cf. I. 3. § 14.
- 28. τῶν γυμνήτων would have been joined in the same construction with τῶν μὲν ὁπλιτῶν in § 27, but the writer having paused to notice the noble strife between the captains of the heavy-armed, resurces the narration with a somewhat different construction.

CHAPTER IL

- 1. of δ, i. e. Chrisophus and Xenophon. συντίθενται, they (i. e. the generals) arranged with them (i. e. Aristonymus and his associates). This verb, from the idea of command contained in it, is followed by the infinitives φυλάττειν, σημαίνειν, and λέναι. τοὺς μὲν, i. e. Aristonymus, Agasias, etc. ἄνω ὅντας, i. e. having reached the eminence, spoken of, § 25 of the preceding chapter. τὴν φανεψὰν ἔκβασιν. Cf. IV. 1. § 20. αὐτοὶ δὲ refers to the generals. S. § 158. N. 2.
- 2. πληθος, in number. S. § 167.— ὕδως—ἐξ οὐςανοῖ, rain, liter ally, water from heaven (i. e. the clouds). Cf. the Lat. cælestis aqua.

   ὅπως ... νοῦν, in order that the enemy might turn their attention that way.
- 3. ἐπὶ χαφάδφα. Cf. III. 4. § 1. The common reading is χαφάδφαν, yet the dat. is the more usual construction, and has in this place the approbation of the best critics. ὁλοιτφόχους. Suid. defines ὁλοιτφόχους, στφογγύλους, Hesych., στφογγύλους λίθους. ἀμαξιαίους, suitable for a waggon, i. e. very large. πρὸς τὰς πέτφας πταίοττες, dashing against the rocks. διεσφενδονῶντο, leaped about in every direction. Hutch. renders, "tanquam e funda contorquebantur." The word happily expresses the impetuosity and force, with which the splintered fragments of these rocks were hurled about, in their descent to the valley below.
- 4. εί.... δύναιντο (sc. πελάσαι) when they were unable to proceed this way. "When εί accompanies an action often repeated in past time, it takes an optative, like the proper particles of time followed by the imperf. or aor. indic." Mt § 524. 5. Cf. N. on I. 5. § 2. ἐπούσον. Cf. S. § 210. N. 2. φοβούμενοι δηλον ότι. These words have been added from the Paris and Eton MSS. by Schneid., and after him by Dind. and Born., but are regarded as suspicious by Zeune, Krūg., Pop., and some other respectable critics. ἐπαύσαντο... λίθους. Krūg. reads ἀνεπαύσαντο, followed by a comma, and gives as the sense: ne somnum quidem ceperunt, per totam noctem lapides devolventes. But this erroneously makes the deprivation of sleep in the Carduchian army the main object of attention to the reader, whereas, the simple idea intended to be conveyed is the uninter-

rupted descent of stones during the whole night. For the construction of ἐπαύσαντο— χυλινδοΐντες, see S. § 222. 3. ἀνεπαύσαντο is never found in construction with the participle.

- 5. Oi δ', i. e. the party under Aristonymus, &c. ώς τὸ ἄκρον κατέχοντες, supposing that they had possession of the height, 1. e. the eminence spoken of, IV. 1. § 25. For the use of ώς, de re sperata, cf. N. I. 1. § 10.
- 6. παψ ör, near which. ἐφ' ξ, where. ξ refers to ὁδὸς going before. ἐκάθηντο, were sitting. Cf. S. § 118. K. αὐτόθες from that place, i. e. where the Greek detachment was passing the night.
- 7. ωστε.... προςειθόντες, so that unperceived they came close to them. ἐπεφθέγξατο, "ad aggrediendum sonavit." Krūg. The vulgar reading is ἐφθέγξατο, which Pop. supports on the ground, that ἐπεφθέγξατο is opposed to the usus loquendi of Xenophon, and that the idea insonandi ad aliquid does not suit in this place.

   ἴεντο. Cf. N. on I. 5. § 8. φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησιον, σ few while fleeing were killed. ὀλίγοι is in apposition with οἱ δ'. Cf. N. on ἔνιοι, II. 4. § 1. γὰρ in the next clause introduces the reason, why the Greeks succeeded in killing but few of the enemy.
- 8. κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς, in unfrequented paths; as we say, in by paths.— ἀνίμων.... δόρασι, they drew one another up with their pikes. ἀνίμων (from ἰμὰς, a thong, or leather strap) signifies to draw up (= ἀνεῖλκον. Suid.) with a cord, as water from a well. The word in this place finely expresses the steepness of the ascent, the soldiers above drawing up with their spear-handles those below, in some respects, as a bucket of water is drawn up from a well.
- 9. Καὶ οὖτοι, i. e. those who κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὶς ἐπορειίστο. τῶν ὁπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις = τοὺς ὁπισθοφύλακας τοὺς ἡμίσεις. Cf. Mt. § 442. 1. ἡπερ, sc. ὁδῷ, the same way. οἰ . . . . ἐχοιτες, i. e. the detachment spoken of, § 1. εὐοδωτάτη γὰρ ἦν, sc. ὀδός.
- 10. Καὶ.... ἄλλοι, but these (i. e. the part of the army led by Xenophon) might have marched the same way which the others had taken. "The use of αν in past actions to express ability, is founded on a suppressed condition." Mt. § 599. 2. b. Cf. also S. § 213. N. 3—
  ἄλλη ἢ ταύτη, any other way than this, viz. the way under the hill possessed by the barbarians. For the construction, cf. S. § 186. N. 5.
- 11. δρθίοις τοῖς λόχοις, "rectis ordinibus." Krřg. "ita ut locht singuli procederent. non latam frontem facerent." Weiske. The expression answers to our military term, in columns, i. e. a body of trops drawn up, with the divisions so arranged behind one another as to present a narrow front to the enemy. Accordingly as the intervals between the divisions are compressed or extended, the column is

- said to be in close or open order. —— οὐ κύκλα ι. e. not entirely surrounding the hill, as that would have rendered the enemy desperate.
- 12. τέως, as long as. ἐδύναντο ξκαστος. Cf. S. § 157. 4.
  λγγὶς δ' οὐ προς (εντο = but they did not wait for the Greeks to approach very near them. κατεχόμενον by the Carduchians.
  αδ θις, forthwith.
- 13. Έννοήσας -- μη. Cf. N. on III. 5. § 3. τὸν ήλωκότα λόφον, the hill which had been taken. Cf. S. § 205. N. 2. ἐπὶ πολὺ.... πορενόμενα, for the beasts of burden formed a long line, inasmuch as they were passing along a narrow way. ἐπὶ πολὺ, "in longum explicata." Sturz. ἄτε (i. e. ἄ, τε) πορενόμενα. Cf. Mt. § 568; S. § 222. 1.
- 14. $\pi o \lambda \dot{v}$ $\dot{o}_{\ell} \Theta \iota \dot{\omega} \tau \alpha \tau o s$, by far the steepest. Steph. conjectures $\dot{o}_{\ell} \Theta \iota \dot{\omega} \tau \epsilon \rho o s$, $\ddot{\eta}$, on the ground that the eminence, at the foot of which the Carduchians were surprised (Cf. §§ 6, 7), was already taken by the Greeks. But a reference to those sections will show, that the barbarians were only said to be driven from the open road, and not from the eminence.
- 15. εγένοντο οἱ "Ελληνες. The common reading is ἦγον (sc. τὴν στρατιάν) οἱ "Ελληνες, which Mt. (§ 496. 1) approves. ὑπώπτευεν, sc. πάντες elicited from the preceding πᾶσι. The order is ὑπώπτευεν αὐτοὺς ἀπολιπεῖν δείσαντες μὴ χυχλωθέντες. ἄρα, now. τὰ ὅπισθεν γιγνόμενα refers to what is detailed in § 17, infra.
- 16. ὑπάγειν. See N. on III. 4. § 48. ἐν τῷ ὁμαλῷ, sc. χωρίψ, na level place, where they could be drawn up. Θέσθαι τὰ ὅπλα, consistere in armis et instructos." Schneid.
- 17. $\tau \epsilon \theta r \tilde{\alpha} \sigma i$. Cf. N. on IV. 1. § 19. $\kappa \alpha \tau \tilde{\alpha} \tau \tilde{\eta} \varsigma \pi \epsilon \tau \rho \alpha \varsigma$, down from the rocks.
- 18. $\tilde{\epsilon}\pi'$ ἀντίποφον λόφον. This seems to have been the second hill spoken of, § 12 (end). τῷ μαστῷ, i. e. the elevation, which Xenophon ascended σὰν τοῖς νεωτάτοις (§ 16). μαστῷ limits ἀντίποφον. S. § 196. 1.
- 19. ἐφ' ὁ (= ἐπὶ τούτψ ὡς. Butt. § 150. p. 435), on condition that.

   καίειν. S. § 220. 1. 'Εν ὁ. Cf. N. on I. 10. § 10. ἄλλο στράτευμα refers to the division of the heavy-armed, who marched in the rear to protect the baggage. See § 9, supra. οἱ δὶ refers to Xenophon and his company who were parleying with the enemy.

   πάττες ... πολέμιοι. The text follows the reading adopted by Dind. and Born. But Pop., Krūg., and Long edit πάττες οἱ, the reading of the MSS., and place a full stop after συνεξότησαν, which perhaps gives a better solution of the passage. Born. places a comma after both πάντες and συνεξότησαν.
  - 20. επελ ήρξαντο, i. e. the Greeks with Xenophon —— άλλους ... 27*

Exerto refers to those who were drawn up ἐν τῷ ὁμαλῷ, § 16. The same band is referred to in τοὺς συττεταγμένους, § 21, infra. — κατέ αξεν, aor. act. of κατάγνυμ. On the augment, see S. § 80. N. 3. — ἀπέλιπεν. Perhaps from apprehension of no attack, he had gone to some other part of the army, but it is, however, more natural to refer his absence to fear, inspired by the sudden assemble of the enemy.

- 21. πυὸ ἀμφοῖν πυοβεβλημένος, "objecto clypeo ambos protegens."
  Sturz. Cf. I. 2. § 17.
- 22. πᾶν.... Ελληνικόν, i. e. Chirisophus, and Xenophon reunited their forces. —— ἐν constructed with ἐπιτηδείοις, is to be taken in the sense of furnished with. —— λάκκοις κονιατοίς, plastered cisterns. This shows the great abundance of the wine.
- 23. πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν, i. e. they buried them with all the military honors. —— ἐκ τῶν δυνατῶν, according to their ability. —— ὥςπες νομίζεται (sc. ποιεῖν from the preceding member), as is customarily done.
  - 24. For the construction of $\tilde{o}\pi\eta$ et η , cf. Mt. § 527. 2; S. § 216. 2.
- 25. ὁπότε κωλύσιεν. Cf. N. on ἐπεί τις διώκοι, I. 5. § 2. τοὶς πφώτους, the van of the army. ἔλνε τὴν ἀπόφφαξεν τῆς παφόδου, removed the obstruction of the way, i. e. drove the barbarians from the passes, where they had posted themselves in order to obstruct the march. τοῖς πφώτοις. S. § 196. 4. πειψώμενος ἀνατέψω γίγνεο θαι, endeavoring to be above, i. e. to ascend some eminence, which commanded the pass occupied by the enemy. In the next verse, we find that Chirisophus in like manner assisted the rear, when they were pressed by the enemy. τῶν κωλυόντων. S. § 186. 1.
- 26. loχυψῶς .... ἐπεμέλοντο, were very attentive in rendering sistance to one another. Cf. S. § 182.
- 27. ³Hr ὁπότε, sometimes. Cf. N. on II. 6. § 9. εγγύθες, i. e. εξ ὁλίγου, "cui oppositum est ἐκ πολλοῦ." Krūg. Cf. ἐκ πλέονος, I. 10. § 11 The idea is, that the Carduchians were so agile, that they could approach very near to the Greeks for the purpose of annoying them, and yet easily escape, although having very little the start of their pursuers.
- 28. ἐγγὺς τριπήχη, well nigh three cubits long. Cf. VII. 8. § 15. Krūg. also cites Agis. VII. 5, ἐγγὶς μύριοι. Hell. II. 4. § 32, ἀπέκτειναν ἐγγὺς τριάκοντα. πρὸς τὸ κάτω κ. τ. λ. This passage has puzzled critics not a little. Hutch reads προβαίνοντες and interprets, "nerros cum sagittas missuri essent, au imam arcûs partem adducebant, sinistrum pedem promoventes." But this position is so usual for archers, when about to discharge their arrows, that we can hardly suppose Xenophon would gravely tell his countrymen, that such was the pos-

ture of the Carduchians. Besides, if προς .... τόξου is connected with any thing in the sentence, it must be with mooghalrorres, and not, as Hutch. and Belfour suppose, with eldror ras reveas, which seems to make no conceiveable sense. The various solutions given to the passage, by Leun., Amas., Brod., Weiske, &c., are all unsatisfactory. Schneider's interpretation seems to be the best of any yet given, and is cited approvingly by Born., Pop., and Krüg. "Difficultatem omnem facile explicabit si mecum et cum interprete germanico, Halbkart, statuas arcum affixum fuisse fusti canaliculato, qualem medium zevum arcubalistam vocabat, unde Gallicum arbalete originem duxit. and telum Armbrust appellare solemus. Retinaculum retinet nervum summa cum vi tensum; impulsum vero manu ejaculatur telum canali impositum. Ita apparet quomodo nervus summa cum vi. pede sinistro arcui imo imposito, adductus retineri potuerit in arcu sublato." A very convenient way of fitting the arrow to the arbalist or crossbow, would be to place the left foot upon the bow, where it was joined to the stock, and with both hands to draw the string home to the notch. at the head of the groove in which lay the arrow. - Excorro autois - ἀκοντίοις, used them (i. e. the arrows) for darts. χράομαι is here followed by two datives. Cf. Mt. § 396. 1. - Frankulwites. fixing the dynuly upon them. Yates (Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 50) shows conclusively, that the dyzuly must have been different from the amentum or leather thong fastened to the lance. It was probably, as its name imports, something crooked or curved. which was fixed to the middle of the shaft as a rest for the hand when with the aid of the amentum, it was about to launch the spear.

CHAPTER III.

- 1. ὑπὶς τοῦ πεδίου, over the plain. Κεντείτην. This river separates the country of the Carduchians from Armenia. It is now called Bitlis-Soo. ὀςέων. Cf. N. on I. 2. § 21. τῶν Καςδούχων is to be taken with τῶν ὀςέων, from which it is separated, either to avoid the termination ων in so many successive words, or for the sake of a rhythmical ending of the sentence.
- 2. πολλά .... μνημοτεύοντες. Cf. Cic. de Fin. Lib. II. 32. "Jucundi acti labores." —— "Sua vis laborum est præteritorum memoria." A similar sentiment is found in Virg. Æn. I. 202-3:

[&]quot;— revocate animos, moestumque timorem Mittite; forsan et hæc olim meminisse juvabit."

- *Eπτὰ γὰς ἡμέρας. If we make the first of these days embrace the events detailed, IV. 1. §§ 4-11; the second, IV. 1. §§ 12-14; the third IV. 1. § 15. 2. § 7; the fourth, IV. 2. §§ 8-23; the fifth, IV. 2. §§ 24-28, there will be wanting two days, which Rennell supplies from the time given to rest, IV. 2. §§ 22-3. But Krūg. more correctly supposes three days to have been consumed in what is narrated IV 2. §§ 24-27, the writer having omitted to mention the particular events of each day. δσα .... Τισσαφέρτους, more than all the evils put together, which they had suffered from the king and Tissaphernes, literally, as many evils, as were not all (i. e. as all did not equal), which they had suffered from the king, &c. ἡδέως ἐκοιμήθησαν. They little knew what dreadful sufferings awaited them in the snows of Armenia.
- 3. $\delta\chi\theta\alpha\iota\varsigma$, literally, banks of a river. Here it designates the eminences pertaining to the Centrites, yet some distance from the stream. Cf. § 5.
- ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον. Cf. S. § 226. N. 9. —— χειροποίητος, artificial, literally, made with the hand.
- 6. $\tau \rho \alpha \chi \dot{\nu}_5 \dots \dot{\rho} \lambda i \sigma \theta \eta \rho \sigma \ddot{\nu}_5$, the river (i. e. its bed) was rough with large and slippery stones. $\epsilon i \delta \dot{\nu} \mu \dot{\eta}$, otherwise, i. e. if they attempted to hold their shields in the water. Cf. Mt. § 617. b; Butt. § 148. N. 10.
- T. Ένθα ... ἦσαν, but where they had been the preceding night.
   Cf. N. on ἦσαν, I. 1. § 6. Notice the anaphora in ὁςῶσι μὲν ὁςῶσι δὲ ὁςῶσι δὲ.
- 8. ἐν πέδαις δεδέσθαι, to have been bound in fetters. αὐται δι. Supply ἐδοξαν from the preceding clause.— αὐτόματοι περιξόρτηναι, to fall from him of their own accord. The 2 aor. pass. of ῥέω is used by the Attics in an active signification. Cf. Butt. § 114. P; Carmichael Gr. Verbs, p. 252. The word is here tropically applied to the parting asunder and falling off of fetters, to express the ease and suddenness of the act, as it appeared in the dream. διαβαίνειν, "divaricatis pedibus stare." Born. The word happily expresses the long and irregular strides, with which a prisoner, in the first moments of his freedom, assures himself that he is really free from the chains, which had so long restrained his movements. χαλῶς ἔσεσθαι. Adverbs sometimes follow εἰμί and other such verbs in the predicate. Cf. Mt. § 309. c.
- 9. ὡς τάχιστα ξως ὑπέφαινεν, "quam primum aurora illucere cæpisset." Porson. ὡς τάχιστα in the sense of as soon as, is usually disjoined by one or more words. ——ἐπὶ τοῦ πρῶτον, sc. ἰερείον, which is added, VI. 3. § 2.
  - εξείη αὐτῷ, any one might go to him. εἰπεῖν . . πόλεμος

to communicate whatever intelligence he had, respecting matters pertaining to the war.

- 11. ὅτι .... πῦς, that they happened is be gathering brushwood for the fire. —— ἐν τῷ πέραν, on the other side. —— καθηκούσαις ... ποταμὸν, extending down to the very river. Cf. S. § 144. 2.
- 12. οὐδὶ .... τοῦτο, for this place could not be approached by the enemy's horse, on account of the rocks καθηκούσαις ἐπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν. Έκδύντες, putting off, sc. their clothes. ὡς νευσούμενοι, supposing that they would have to swim across. Cf. N. on ὡς, I. 1. § 10. νευσούμενοι is the Dor. fut. mid. of νέω, a form, which in some verbs is employed by the Attics. Cf. Mt. § 183. Obs. 3; S. § 114. N. 1. πορευόμενοι to cross over. βυέξαι. aor. infin. of βυέχω. πάλιν ἥκειν, had come back. Cf. S. § 209. N. 2.
- 13. ξοπενδε, sc. οξνον. —— For the construction of εξιχεσθαι Θεοζε, cf. Mt. § 401.
- τούς τε ἔμπροσθεν, 1. e. the army of Orontas and Artuchus.
   Cf. § 4. τῶν ὅπισθεν refers to the Carduchians.
- 15. $\delta\iota\alpha\beta\alpha\ell\nu_{\ell\ell'}$. The pres. infin. is here used, because the passage of the army is regarded in the aspect of a continual crossing over of its parts, while the aorist infin. $\delta\iota\alpha\beta\tilde{\eta}\nu\alpha\iota$, (§ 12), is employed, because the mere act of passing the river is conceived, without reference to its continuance or repetition. Cf. Mt. § 501; Butt. § 137. 5; S. § 212. R.
- 16. $E\pi\epsilon i \dots \epsilon i\chi \epsilon r$, when these things (i. e. the disposition of the troops and the baggage) were well arranged.
- 17. ἀντιπαψήτσαν, marched along on the opposite shore in order to intercept the passage of the Greeks, if they should attempt it higher up. παψήγγελλε. Supply from the preceding clause ἀποδύντας λαμβάνειν τὰ ὅπλα. ὀψ Θίους. Cf. N. on IV. 2. § 11.
- 18. ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν. Sacrifices were frequently offered to the divinities supposed to inhabit rivers. Sometimes the animals were slain during the passage of the stream. Alexander is said to have sacrificed in the middle of the Hellespont, a bull to Neptune and the Nereids. The Trojans offered bulls and horses to the Scamander. Cf. Hom. Il. XXI. 130. See also Herod. VII. 113, with Stocker's note. For the use of εἰς, cf. N. on εἰς ἀσπίδα, II. 2. § 9.
- 20. $i\pi i \dots \delta e\eta$, to the ford opposite the way leading to the Armenian mountains. Cf. § 5, supra. $\tau oig \dots i\pi\pi sag$. These horsemen had gone up the river to oppose the passage of the Greeks (§ 17), but when they saw Xenophon hastening back to the principal ford of the river, supposing it was done with the intention of crossing over and cutting them off from the main army, which was stationed upon the eminences (§ 3), they returned with all speed, and thus enabled Chirisophus and his men to pass over without molestation.
  - 22. dixiog. Cf. III. 3. § 30. ur attendere Gan that then Co

Lycius and his party) must not be left pehind = must not give up the pursuit. These encouraging shouts were not lost upon Lycius and his company, as may be seen, § 25.

- 23. πυσς ηκούσας δχθας corresponds to πέτραις καθηκούσαις, § 11 τοὺς ἀνω, i. e. the infantry drawn up on the banks above the enemy's horse, § 3.
  - 24. την ταχίστην. "Sine όδόν est celerrime." Krüg.
- 25. $\dot{\alpha}$ $\dot{\alpha}_{ro} = \dot{\tau}\dot{\alpha}$ $\ddot{\alpha}_{ro}$, § 23. —— $i\pi_{ro}$ $i\pi_{ro}$
- 26. ἀκμην διέβαινε, were still crossing. ἀκμήν = ἄφτι, ἔτι, eliam nunc. κατ ἐνωμοτίας. Cf. III. 4 § 22. παψ ἀσπίδας .... φάλαγγος, having extended each company to the left in the form of a phalanx, i. e. in a line fronting the enemy without any space between the ranks. παψ ἀσπίδας, to the left, the shield being on the left arm. So ἐπὶ δόψυ (§ 29 infra), to the right, the spear being in the right hand. καταστήσασθαι, to stand, to station themselves. This intransitive use of the aor. mid. of ἔστημι is rare, its sense being almost invariably transitive. Cf. Butt. Irreg. Verbs. p. 135; Carmichael Gr. Verbs, p. 149. προς τοῦ ποταμοῦ. Cf. N. on II. 2. § 4.
- 28. διαβαίνοντας, i. e. on the point of crossing over. αἰνοὶ, i. e. Xenophon and the rear guard. ἐναντίους .... διαβησομένους, they should descend into the river on each side opposite to them (i. e. Xenophon and his men), as if designing to cross over. ἐναντίου, σφῶν. Cf. Mt. § 366. Obs. 2 ? S. § 186. N. 2. διηγκυλισμένους, perf. mid. Cf. Mt. § 493. d; Butt. § 136. 3. Sturz after Hesych. defines διηγκυλίσθαι, amentum hasta prehendere. ἐπιβεβλημένους (perf. mid.), having their arrows on the string, i. e. being prepare. for action.
- 29. ἀσπὶς ψοφῆ, the shield should ring, with the stones, darts, etc., thrown against it by the enemy = should be within reach of their missiles. Hutch. renders ἀσπὶς ψοφῆ, "cum scuta pulsata (by the Greeks as a signal for the charge) sonarert." So Weiske, Zeune, and Sturz. But this interpretation does not so well accord with σφενδόνη εξιανῆται, and is rejected by Born., Pop., and Krūg.
- 30. τοὺς λοιποὺς. Schneid. supplies τοὺς ὀπισθοφύλακας from § 27.

   ὅχοττο .... ὑποζυγίων, had gone away, some to take care of their heasts of burden. ὅχοττο has here the force of the pluperfect. Cf. N. on I. 4. § 8. ἐνταῦθα δὴ is used, as though ἐπεὶ ἐώςων, instead of ὑςῶντες, had preceded. So Krüg.
- 33. καὶ . . . . φεύγοντες, even when the Greeks were on the other side of the river, were seen still to flee.
- 34. Oi δὶ ὑπαντήσαντις, 1. e. the troops sent by Chirisophus. Cf § 27, supra. —— προςωτίρε τοῦ κωροῦ, farther than was proper.

CHAPTER IV.

- 1. Letous, gently rising, i. e. not steep or uneven. Krüg. following Morus interprets, non asperos virgultis aut lapidibus.
- 2. Els $\delta i \dots \tilde{\eta}_{r}$, but the village into which they came was both large. $\star \omega \mu \eta_{r}$ here stands for $\star \omega \mu \eta$, and is attracted by, and put after, its relative. Cf. N. on I. 2. § 1. $\tau \tilde{\omega} \sigma \alpha \tau \varphi \dot{\alpha} \pi \eta$ (i. e. Orontas) depends on $\epsilon \tilde{\chi}_{\ell} \epsilon$. S. § 196. N. 4. —— $\tau \tilde{\omega} \varphi \sigma \epsilon \iota_{\ell}$. Probably the houses were turreted as a defence against the Carduchians.
- 3. $\tau o \tilde{v}$ $T l \gamma \varrho \eta \tau o \tilde{v}$ $\alpha \mu o \tilde{v}$. Not the Tigris Proper, but the eastern branch called Arzen. —— $T \eta \lambda \epsilon \beta \dot{o} \alpha r$. Rennell makes this stream the Arsanias, an arm of the Euphrates.
- 4. τόπος, region. 'Αρμενία . . . . ξοπέραν. This was the west ern section of Armenia Major, separated from Armenia Minor by the Euphrates. ἀνέβαλλεν = ἀνεβίβαζεν. Cf. Cyr. VII. 1. § 38.
- 6. ἐφ' ῷ. Cf. N. on IV. 2. § 19. αὐτὸς ἀδικεῖν. See S. § 158. N. 2. μήτε τε. Cf. N. on II. 2. § 8.
- 9. leqεία. The Greeks called any animal they slaughtered for food leqείον, because a part was always burnt on the altar. Cf. Hutch. ad Cyr. I. 4. § 17. Των δὶ ἀποσκεδαννυμένων τινὶς, some of those who had straggled away.
- 10. In the common editions, a full stop is put after στράτευμα, and thus πάλιν is made to commence the subsequent sentence. But after Holz., the best editors place the period after πάλιν. Adverbs a coften found at the close of a sentence, especially when emphatic. διαιθριάζειν, to clear up. Some interpret it, to encamp in the open air, sub dio agere.
- 11. ŏxroş ἀrίστασθαι. Cf. S. § 221. N. 4. —— ἀλεειτὸν (sc. $\chi \varrho \bar{\eta} \mu \alpha$) .... $\pi \alpha \varrho \alpha \varrho \bar{\varrho} \nu \iota \ell \eta$. The idea is, that the snow served as a warm covering to those, upon whom it lay undisturbed as it fell.
  - 12. εκείνου ἀφελόμενος, sc. την άξίνην. Cf. S. § 165. R.
- 13. ἐχρίοντο, "ut artus frigore torpentes redderentur agiles Zeun. —— ἐκ τῶν πικρῶν, εc. ἀμυγδάλων. —— Ἐκ δὲ τῶν αἰτῶν, εc. τερεβίν θων.
- 14. ὅτε τὸ πρότερον ἀπήεσαν refers to what is said, § 10 supra.—

  πὸ τῆς αθθείας, in the open air. The Paris and Eton MSS. read

  πὸ ἀτασθαλίας, ob striltam petulantiam.
- 15. Έντεῦθεν = ἐκ τούτου, then, after this. ἄνδρας δόντες, naving given him men as attendants or followers.— τὰ ὅντα κ. τ. λ literally, things being as being, and things not being as not being --

the truth exactly as it was. On the use of $\mu \dot{\eta}$ and $o \dot{v} \times in$ this passage see Butt. § 148. p. 418. Cf. Demosth. Olynth. II. 28.

17. ποδαπός είη, of what country he was. Cf. S. § 73. 1.—

επὶ τίνι συ-ειλεγμένον, for what purpose it had been collected.

- 18. Χαλυβας. If as Strabo asserts, the Chalybes of his time had changed their name to that of Chaldæi, these mercenaries of Teribazus are probably the same people, who are called Χαλδαῖοι, IV. 3. § 4. Cf. IV. 5. § 34, 7. § 15. Rennell says that the name Chalybians here appears to be a mistake, the Chaldæans being certainly intended. However this may be, these people are not to be confounded with those of the same name, mentioned, V. 5. § 1, who are represented as few in number and subject to the Mosynœci. —— Ταόχους. Cf. IV. 7. § 1; V. 5. § 17. ἦπεψ μοναχῆ εῖη ποψεία, the only direction in which the road lay. —— ὡς is to be constructed with ἐπιθησόμενον. Cf. N. on ὡς ἀποκτενῶν, I. 1. § 3. —— ἐνταῦθα is added for the sake of perspicuity.
- 19. Sophænetus was left in charge of the camp, probably, on account of his age. Cf. V. 3. § 1.
- 21. ηλωσαν, were taken. Cf. N. on III. 4. § 8. For the lengthening of the radical vowel, cf. S. § 117. 12. Xenophon writes ηλων and δάλων. The latter is the Attic form. Cf. Butt. § 114. p. 266. η σαηνή. The tents of eastern princes and commanders were often fillled with articles of luxury. Cf. Herod. IX. 80.

CHAPTER V.

- 1. τὸ στενά. Cf. § 18 of the preceding chapter. τὸ ἄκρον below refers to the same pass.
- 2. Εὐφψάτητ. This was the eastern branch called Arsaniar the modern name of which is Murad Chai. Rennell, however makes the Teleboas (Cf. N. on IV. 4. § 3) answer to the Arsanias—— βρεχόμετοι πρὸς τὸν ὁμφαλόν, being under water up to their mid the. Butt. (Lexil. p. 208) says that, βρέχεσθαι is used of objects which are not merely wetted but quite in the water.
- 3. παφασάγγας πεντεκαίδεκα. A distance in the estimation of Ren nell, too great for a march through deep snow, and hence he suspects an error in the text. The numeral may have crept in from the preceding section. —— ἐναντίος ἔπνει, was blowing against them, i. e. in their face. —— ἀποκαίων. "Quia idem fere vehementis frigoris est effectus qui caloris, tropus hic, præsertim apud poetas, non est rarus. est frigore perdita dicantur ambusta." Weiske.

- 4. πασι δη .... πειύματος, to all now the fury of the winds seemed evidently to abate.
- 5. οὐ .... ὀψίζοντας, would not permit those coming late to approach the fire. Cf. S. § 213. 5. N. 2. μεταδιδοῖεν πυχους. Cf. Mt. § 326. Obs. This verb is more commonly followed by the gen. of the thing imparted. Cf. S. § 196. N. 3. See also μετεδίδοσαν ἀλλήλοις ὧν (i. e. ἐκείνων ἄ), § 6 infra.
- 6. Ένθα δὲ, wherever. ἔστε, as far as. οὖ δὴ παυῆν μετοεῖν, where indeed they could measure. οὖ refers to the place, where
  the snow had been melted by the fire.
- 7. ἐβουλιμίασαν, fainted through excessive hunger. Fisch. remarks of the βουλιμία, that, "it afflicts the patient with an insatiable appetite, so that he is debilitated, loses his color, faints, and experiences a coldness at the extremities."
  - 8. διέπεμπε διδόντας. Cf. S. § 222. N. 3.
- 9. ἀμφὶ κνέφας, about dusk. ἐκ τῆς κώμης γυναϊκας, women belonging to the village. πρὸς τῆ κρήνη, at the fountain.
- 10. Περσιστὶ, like a Persian = in the Persian tongue. S. § 119.
   4 ὅσον παρασάγγην, as much as a parasang.
- 12. οἴ τε διεφθαρμένοι τους ὀφθαλμοὺς = ἐκεῖνοι οἶς (i. e. s. S. § 197. N. 4) οἱ ὀφθαλμοὶ διεφθαρμένοι ἦσαν. Cf. Mt. § 424. 3 τοὺς ὀφθαλμοὺς is a synecdochial accusative. S. § 167. τοὺς . . . ἀποσεσηπότες, whose toes were rotted off. τοὺς δακτύλους. S. § 167. The 2 perf. of ἀποσήπω is used intransitively as a present. Cf. S. § 205. N. 2.
- 13. ἐπικούρημα τῆς χιότος, protection against the snow. Cf. Mt. § 354. γ. τῶν δὲ ποδῶν, sc. ἐπικούρημα. Notice the change of construction, in τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ποδῶν. εἰ τὴν νύκτα ὑπολύσοιτο, if he took off (literally unlossed) his shoes at night. Cf. ὑποδεδεμένοι (infra), with their shoes on, literally bound on.
- 14. of $t\mu\alpha\nu\tau\epsilon\varsigma$, the thongs by which the shoes were fastened to the feet.
- 15. ἀτάγχας. difficulties, troubles. εἴκαζον τετηκέται, they conjectured that it had melted away. The 2 perf. of τήκω has the intransitive sense, I melt away, I have melted; 2 pluperf. I had melted. S. § 205. N. 2. τετήκει. So Dind. and Pop. read for the vulgar ετετήκει. Cf. Mt. § 165. Obs. 2; S. § 77. N. 1. ἤν ἀτμιζονσα, = ήτμιζεν, was exhaling vapors.
- 16. πάση τέχνη καὶ μηχανή, by every art and contrivance = in every way. τελευτῶν, at last. Cf. Mt. § 557. p. 969.—δίνασθαι, sc. έφασαν, suggested by the preceding context.
- 17 τοῖς κάμνουσι, those who were tired out. They are called of coordinates in § 19, their excessive labor and privations rendering

- them as helpless, as though they were sick. —— ἀμφὶ ὧν (i. e. ἐκείτων α̈) διαφεψόμετοι, quarrelling about the booty (Cf. § 12, supra) in their possession.
- 18. ἄτε ίγια/νοντες, inasmuch as they were well, i. e. not exhausted by the sufferings, which they had undergone from cold and fatigue.

   ὅοον ἦδύναντο μέγιστον, as loud as possible.

  ἦχαν (aor. of ξημι) ἐαυτούς, threw themselves, is finely descriptive of their precipitate flight over the banks of snow into the valley.
- 19. εγκεκαλυμμένοις, wrapped up in their garments. Some incorrectly translate, covered up with snow. ανίστασαν αὐτούς, they endeavored to make them rise up. Cf. N. on I. 3. § 1.
  - 21. πρὸς ἡμέραν, towards day. Mt. § 491. ε.
- 22. πέμπει σκεψομένους. S. § 222. 5. For the construction of πέμπει τῶν, cf. S. § 178. 1. κομίζειν. S. § 219. 2.
- 23. of δè ălloi, sc. στρατηγοί. διαλαχόντες, having divided by lot. "More pervagato." Krüg.
- 24. Πολυκράτης. This Athenian captain seems to have been a zealous and active friend of Xenophon.—ελλήχει, 3 pers. sing. plup. of λαγχάνω. έπτακαίδεκα. This number is evidently too small, since we are told, § 35, that Xenophon gave a young horse to each of the generals and captains. έντάτην ἡμέψαν γεγαμημένην, having been married nine days. Cf. S. § 168. N. 1. γαμεῖν is said of the man contracting marriage, γαμεῖσθαι, of the woman. ψχετο Θηράσων. Cf. S. § 222. N. 2.
- 25. κατάγειοι, subterranean. στόμα, sc. ξχουσαι. Cf. Mt. § 427. b. ἐπὶ κλίμακος, by a ladder. Perkins (Residence in Persia, p. 117) says that, "the villages now in this region are just like those described by Xenophon. They are constructed mostly under ground, i. e. the houses are partially sunk below the surface, and the earth is also raised around them, so as to completely imbed three sides, the fourth remaining open to afford a place for the door." A fine testimony to the fidelity of Xenophon's narrative.
- 26. ἐτῆσατ .... ἰσοχειλεῖς, and the barley itself was also in the vases even to the brim. Hence the contrivance for drinking by means or reeds, the wine being sucked up from the bottom part of the jar, from which the barley had risen to the surface. γόνατα. These joints would have closed up the tube, and rendered the reed useless for the purpose here designated.
- 27. ἀκρατος ἦν, sc. ὁ οἶνος. —— συμμαθόντι, to one accustomed to sts use.
- 28. ἀττεμπλήσαντες, having in return filled. For the construction of τῶν ἐπιτηδείων, cf. S. § 181. 2.
  - 29. φιλοφρονούμενος. = as an instance of his good will. --- offer

- "haud dubio **elθiror." Krüg. Others think with good reason, that wine of the grape is meant. οἶνον ... ** κατοψωψυγμένος. Cf. N. on I. 8. § 21 (end). ἐν φυλακῆ, under guard. So in the next clause ἐν ὁφθαλμοῖς, under their eye = having an eye upon them.
- 30. τοὺς refers to the Greeks, who were quartered in the villages.

   αὐτοῖς, i. e. Xencphon and his companions.
- 31. οὐκ.... τράπεζαν, there was no place, where they did not put upon the same table. The two negatives in this sentence constitute an emphatic affirmative. Cf. S. § 225. N.
- 32. φιλοφρονούμενος, in token of friendship.—είλεεν, he drew him, i. e. he used a kind of friendly compulsion, such as is employed with those, who, when solicited to drink, manifest a reluctance to do so.— ροφοῦντα ωσπερ βοῦν, sucking it in like an ox. This was done by means of the reed (Cf. § 27), although some think that when they pledged one another, they applied their mouth to the liquor, as the ox does to water, instead of sucking it up through the tubes of cane.
- 33. τοῦ ξηφοῦ χιλοῦ. They were unable to procure flowers and green plants, at this season of the year, and therefore used hay as a substitute. —— ἐνεοῖς, deaf-mutes.
  - 34. περσίζοντος, speaking the Persian language.
- 35. ὅτ εἰλήφει refers to what is detailed, III. 3. § 19. παλαίτερον. For this form of the comparative, cf. Butt. § 65. N. 4. Krüg. and Pop. follow the common reading παλαιότερον. ἀναθρέψαντι καταθύσαι, to sacrifice (S. § 219. 2) after having recruited him. ἐερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου. Zeune remarks on Cyr. VIII. 3. § 12, that horses were most frequently offered in sacrifice to the Sun.

CHAPTER VI.

- 1. τὸν μεν ηγεμόνα, the guide. ἄψτι ἡβάσκοντος, now approaching the age of puberty. ἡγήσοιτο, ΒC. ὁ κωμάψχης.
- 2. αὐτῷ ἐχαλεπάνθη (aor. pass. S. § 206. N. 2), became angry with him.
- 3. 'Ex δὶ τούτου, on account of this. The common reading is ἀπὸ δὶ τούτου. ἀποδρὰς ὅχετο, he ran away. Cf. S. § 222. N. 2. Τοῦτό refers to ἡ τοῦ . . . . ἀμέλεια. See Mt. § 472. 2. c. ἡράο ση τε τοῦ παιδὸς, fell in love with the boy. The verb ἐγάω takes its tenses solely from the passive form. Cf. Butt. § 114. p. 280. For the construction of τοῦ παιδὸς, cf. S. § 182.
- ἀτὰ πέττε παρασάγγας τῆς ἡμέρας, at the rate of five parasangs a day.
   § 172. τὸν Φᾶσιν.
   Cf. N. on I. 4. § 19. This

river is now called Arras, and from the rapidity of its current, well deserves the epithet "pontem indignatus," applied to it, Virg. Æn. VIII. 728.

- 6. ἐπαύσατο ποψευόμενος. Cf. § 222. 3. κατὰ κέφα; = ἐπὶ κέ κας, in a line, longo agmine. ἐπὶ φάλαγγος. Cf. N. on IV 3. § 26.
  - 10. σώματα ανδρών, a circumlocution for άνδρας, or στρατιώτας.
- 11. Το μέν .... στάδια, this mountain, which is in sight, is more than sixty stadia in length. Hutch, supplies ἐκτεινόμενον. ἀλλ' ἢ follows a negative in the sense of unless, except. (cf. Vig. p. 177. πολὺ οὖν κρεῖττον μᾶλλον. This apparently pleonastic use of μᾶλλον is not uncommon, as may be seen in the numerous citations of passages where it occurs, made by Mt. (458). Krüg. explains it, e duplice dicendi forma, κρεῖττον κλέψαι τι ἢ μάχεσθαι, and ἀγαθὸν κλέψαι τι μᾶλλον ἢ μάχεσθαι. τοῦ ἐψήμου ὄφους—τι, some unguarded part of the mountain. ἐψήμου, deserted, belongs ad sensum to τι. For the construction of ὄφους, cf. S. § 177. κλέψαι, to secretly get possession of. ἀφπάσαι φθάσαντες, to anticipate the enemy in seizing it.
- 12. δρθιος, sc. χωρίος. S. § 167. ἔνθεν καὶ ἔνθεν, on this side and that, on both sides. τὰ πρὸ ποδῶν, what is before him, hterally, the things before the feet. τραχεῖα, sc. ὁδὸς, a rough way. εὐμενεστέρα is used tropically in the sense of smoother, more even.
- 13. ἀπελθεῖν τοσοῖτον, to go away so far from this place. So Krūg. But Weiske, cited approvingly by Schneid., Born., and Pop., understands μέρος στρατεύματος with τοσοῖτον, preferring, however, the reading τοσούτους. ἄν in δ ἄν μοι, belongs to χρῆσθαι, and is repeated after ἐρημοτέρψ, in consequence of the interjected clause, ταίτη .... προςβάλλειν. ἐρημοτέρψ .... χρῆσθαι, that we should find the other part of the mountain more deserted. μένοιεν. Repeat ἄν from the preceding clause.
- 14. 'Ατὰς.... ουμβάλλομαι, but why do I discourse about theft's όμοιων, equals, peers. The ὅμοιοι constituted the first class o. citizens in Sparta, and were opposed to the ὑπομείονες, inferiors, who from birth, degeneracy of manners, or other causes, had undergone some kind of civil degradation. Cf. Smith's Gr. and Rom. Antiq. p. 237.
- 15. καὶ πειψᾶσθε λανθάνειν, and practise concealment. τοῦ ὅρους. Cf. S. § 178. 1. πολλὰς πληγὰς. As the Spartan youth were whipped if caught in the act of stealing, so Xenophon pleasantly warns Chirisophus of the consequences, of being detected by the enemy in seizing upor the mountain.
- 16. δεινοὺς κλέπτειν τὰ δημόσια, skilful in peculating the public money.——καὶ . . . . κλέπτοντι, although the peculator incurs great danger. —— τοὺς κρατίστους. Chirisophus humorously repays Xeno

phon for the soul is it ran spectar of § $1_{\pm}$ — For the construction of $f_{\mu\bar{\mu}\nu}$, cf. S. § 200. 1.

- 17. *λωπῶν. This epithet was given to them by Xenophon, because they followed the Greeks for the sake of plunder (IV. 5. § 12).
- 18. ἐν τῷ ὁμοίῳ, i. e. in a place as elevated as the one they occupy.
  —— εἰς τὸ ἴσον, i. e. into the plain, where they will contend with us on equal footing.
  - 19. 'Allà, rather. —— εθελούσιοι, voluntarily. Butt. § 123. N. 3.
- 22. εχόμενον τὸ ὄφος, that the mountain (i. e. the part of the mountain to which the detachment was sent) was taken possession of.——
  εγρηγόφεσαν, were watching (S. § 209. N. 4). On the authority of Porson, this reading has been substituted by all the more recent editors, for εγρηγόφησαν, found in the MSS. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 75.
- 23. of δε, i. e. Aristonymus and his party. —— Construct καταλαβόντες with τὸ ὅρος, and ἐπήεσαν with κατὰ τὰ ἄκρα, referring to the heights occupied by the enemy.
- 24. $\delta\mu\omega\tilde{v}=\ell\gamma\gamma\dot{v}_{\varsigma}$. κατά τὰ ἄκρα here refers to the eminence occupied by Aristonymus and his associates, and which they were leaving (§ 23) to attack the barbarians upon the eminence, which overlooked the main road. Probably these parties met in conflict about midway between the two eminences. τοὺς πολλοὺς, i. e. the main bodies of the Greeks and Barbarians.
- 25. οἱ ἐκ τοῦ πεδίου, those in the plain. Cf. N. on I. 2. § 18. —— βάδην ταχὺ, with quick step, gradu pleno.
- 26. of $\ell n \ell \tau \tilde{\eta}$ ode, i. e. the main body. $\tau \delta$ are (sc. $\mu \ell \varrho o \varepsilon$) refers to $\mu \ell \varrho o \varepsilon$ of advae, § 24. od nollol. The MSS. read, with two or three exceptions, of nollol. But aside from the nature of the contest, which renders it improbable that many were slain, the emendation od nollol is justified by the adversative clause, $\gamma \ell \ell \ell \sigma$ denoted a $\ell \lambda \tilde{\eta} \sigma \theta \eta$, which follows.

CHAPTER VII.

- εἶχον ἀνακεκομισμένοι = ἀνακεκομισμένοι ἦσαν with the middle signification. Mt. § 493.
- 2. πρὸς .... ἡκων, as soon as he came, attacked tt. ἡ πρώτη that were led to the attack. ἀλλὰ ποταμὸς. The common reading is ἀπόταμος, which on the authority of Leun., has been changed by Zeune and some others to ἀπόταμον, referring to χωρίον. But why should it be said of such a place, οὐ γὰρ ἦν ἀθρόοις περεστήται?
  - 3. Bis nakor, opportunely. xwylor algerior. S. § 162. N. L.

- οὐτω διατίθεται, is thus served. "Αμα δ' ἐδειξε, and at the same time he showed.
- 5. ăllo .... $\pi aquérau$; is there any thing which can hinder our approach? ăllo $\pi i \tilde{\eta}$, literally, what else is there than = is it not true. Cf. N. on II. 5. § 10.
- βαλλομένους, exposed to danger from the stones. ἀν θ' ἐν, behind which.
- 7. Αὐτὸ ἄν τὸ δέον εἴη, this would be the very thing we want 'Αλλά, now then. ἔνθεν. See N. on II. 3. § 6 (end). μεπρότ τι, i. e. τὸ λοιπὸν ἡμίπλεθουν, § 6.
- 8. καθ' ένα, one by one. —— έκαστος φυλαττόμενος. Cf. N. on I. 8. § 27.
- μηχατάται τι, made use of a kind of stratagem. ὑφ' ϛ, under which = behind which. εὐπετῶς, easily.
- 11. τὸν Καλλίμαχον ἄ ἐποίει = ταῦτα ἃ ὁ Καλλίμαχος ἐποίει. παραδράμοι refers to Agasias. χωρεί has ὁ ᾿Αγασίας for its subject to which αὐτὸς refers. Cf. S. § 144. N. 1.
- 12. πάντες γάφ οδτοι κ.τ. λ. Callimachus, Agasias, and Aristonymus are spoken of as rivals, IV. 1. § 27; and are probably those to whom allusion is made, V. 2. § 11. —— ερίζοντες with one another. —— 'Ως γάφ ἄπαξ, for when once as soon as.
- 13. ὡς ἡίψοντα ξαυτὸν, in order to cast himself down, sc. the precipice.
  - 14. 'O o', i. e. the barbarian. πάνυ ολίγοι, very few.
- 15. Ο δτοι ήσαν κ. τ. λ. The order and construction is ο δτοι ήσαν αλκιμώτατοι δν (i. e. τούτων οῦς) διῆλθον. εἰς χεῖρας, to close quar ters. θώρακας λινοῦς. The linen cuirass was commonly used by the Asiatics (Cf. Cyr. VI. 4. § 2; Plut. Alex.), a defence, much inferior to the cuirass of metal worn by the Greeks and Romans. πτερύγων. "Sunt loricæ partes extremæ." Krūg. ἐστραμμένα, γνίστελ.
- 16. $\tilde{\alpha}\nu \rightarrow \ell\pi o \varrho\epsilon i o \nu \tau_0$, would march about. Cf. N. on $\tilde{\alpha}\nu$, I. 3. § 19. $\delta\pi \delta \tau\epsilon \dots \ell \mu\epsilon \lambda \delta\sigma \nu$, whenever they thought the enemy would see them. —— $\mu \ell \alpha \nu \lambda \delta\sigma \nu \nu$. The Grecian spear often had at the lower end a pointed cap of bronze, which being forced into the ground, the weapon was made to stand erect. Cf. Virg. XII. 130.
- 18. "Αρπασον. The northern branch of the Arras, now called Ar pa Chai.
- 19. Funda; is considered by Rennell to be the same with the Comasour or Coumbas, a large village situated on the northern bank of the Arras, about 35 miles below its source.
  - 22. ψήθησαν, 1 aor. pass of οἴομαν γέβοα δασέων βοῦν.

- Cf. γέβο λευχῶν βοῶν δασέα, V. 4. § 12; and more fully καρβάτιναι πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν, ΙV. 5. § 14.
- 23. of all iniortis, those for the time being coming up = as fast as they came up. —— ini tois all powrtas, to those who continued shouting. —— xal π olly .... extrinortio, and the shouting was greater as the numbers increased. —— μ illor ti, something greater than or ordinary occurrence.
- 24. Kal, and so. Θάλαττα. This was the Pontus Euxinus, now called the Black Sea. Perkins (Resid. in Persia, p. 100) says that he was unable to obtain a view of the Euxine, on any summit he crossed within ten or twelve miles from the village of Tekeh, near which it is supposed the Greeks crossed the Teches. παρεγγυώντων to those in the rear, that they should hasten on.
- 25. πειιέβαλλον ἀλλήλους, they embraced one another. ὅτον δη παιεγγυήσαντος, some one or other suggesting it. Cf. Butt. § 149. p. 432.
- 26. κατέτεμνε τὰ γέξξα, in order to prevent their being afterwards of service to the enemy.
  - 27. ἀπὸ κοινοῦ, from the common stock.

CHAPTER VIII.

- 2. $\delta \delta \rho \ell \zeta \omega r$, sc. $\pi \sigma \tau \alpha \mu \delta r$. See the preceding section. —— δr over the set of $\delta \lambda \lambda \sigma r$ $\pi \sigma \tau \alpha \mu \delta r$. —— $\mu r \sigma \tilde{v} \delta \epsilon$. Mt. (§ 608. p. 1078) says, that $\mu r \sigma \tilde{v}$ is often found at the end of a proposition followed by another with $\delta \epsilon$. —— $\ell \kappa \sigma \pi \tau \sigma r$. They cut down these trees in order to make temporary bridges. See § 8, infra.
- 3. τριχίνους, made of hair. —— λίθους .... ἐξόίπτουν. By standing on these stones thrown into the stream, they hoped to be able to reach the Greeks with their missiles.
- 5. ἀντιτετάχαται. An Ionic ending for the 3 pers. plur. perf., sometimes adopted by Attic writers. Cf. Butt. § 103. IV. 3; Mt. § 204. Obs. 1; S. § 91. N. 2.
- 6. "Οτι και ὑμεῖς κ. τ. λ. The και after δτι gives this turn to the sentence: because you also wish to be our enemies by coming thus against our country.
  - 9. κατά φάλαγγα. Cf. N. on IV. 6. § 6.
- 10. λόχους ὀψθίους. See N. on IV. 2. § 11. τῆ μὶν τῆ δε. un one place in another.
- 11. tal nollows, with many in file, i. e. with depth of column. So tal oliver signifies, with few in file, i. e. with an extended line having

- little depth. Cf. N. on I. 2. § 15. Notice the interchange of cases ir επὶ πολλοὺς and ἐπὶ ὀλίγων. Cf. Mt. § 584. Φ (second paragraph) περιττεύσουσιτ ἡμῶν, will surpass us in extent of line. τοὶ περιττοῖς, i. e. the parts of the line outreaching the Greeks. εὶ δε πη, but if in some part.
- 12. δοθίους .... κεράτων, that having drawn up our columns in separate companies, we should occupy with these columns so much space, that the extreme companies may be beyond the wings of the enemy. διαλιπόντας belongs to δοθίους τοὺς λόχους. Construe τοῖς λέχοις with κατασχεῖν. S. § 198. ὅσον γενέσθαι. See N. on IV 1. § 5. οἱ ἔσχατοι λόχοι is in apposition with ἡμεῖς, the omitted subject of ἐσόμεθα. Cf. N. on III. 1. § 46.
  - 13. το διαλείπον, the interval between the companies.
- 14. οἶτοί, here. S. § 149. N. 1. τὸ μἢ ἤδη εἶναι. The common reading is τοῦ μἢ ἤδη εἶναι. Both readings are admissible. Cf. Mt. § 543. Obs. 3. ἔνθα, i. e. Greece. ἀμοὺς δεῖ καταφαγεῖν = we ought wholly to destroy. Cf. Hom. II. IV. 35, ἀμὸν βεβρώθοις Πρίαμον Πριάμοιό τε παϊδες.
- 18. κατὰ τὸ ᾿Αρκαδικὸν, in the Arcadian division. It appears by this, that the Arcadians occupied the centre, while Chirisophus and Xenophon with their respective divisions, were upon the right and left wing.
- 19. ἤςξαντο Θεῖν, sc. οἱ πελτασταί. —— ἄλλος ἄλλη. See N. on ἄλλο ἄλλο Θεν, I. 9. § 13.
- 20. οὐδὲν .... ἐθανίμασαν = there was nothing new or strange. τῶν κηρίων .... στρατιωτῶν, as many of the soldiers as ate of the honey-combs (S. § 178). Perkins (Residence in Persia, p. 97) says, that "one of the most common bushes of the undergrowth, is that from whose flowers this honey is extracted. It is a bush resembling what is called in America, honey-suckle." οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες, those who had eaten little. ἐσθίω has from ἔδω, the 2 perf. with reduplication ἐδήδοκα. "From ἔδω came regularly ἦκα; the reduplication ἐδηκω would not have been a true one; the second δ therefore, which otherwise must have been lost before the termination, was separated from the x by the o; and as κα is a pure termination, this was following the true analogy." Butt. Lexil. No. 21. p. 140. σφόδρα μεθύσνοιν ἐψάκεσαν (S. § 209. N. 4), were like men very drunk. οἱ δὲ πολὺ. Supply ἐδηδοκότες ἐψάκεσαν from the preceding proposition.
- 21. $\omega_{S}\pi_{Q}$ $\tau_{Q}\circ\pi_{\eta}^{2}_{S}$ regerquery, as if there had been a defeat. Cí. S. § 192. N. 2. $\mathring{a}\mu\varphi$ i... $\mathring{a}re\varphi$ erour, almost the same hour, in which they had been seized the previous day, they recovered their senses. $\mathring{a}\mu\varphi$ i π ov, somewhere about nearly.
  - 22. Toanstourca, Trapezus, now called Trebizond, situated abou

600 miles from Constantinople, on the great highway between Europe and Central Asia. — ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις is epexegetical of Ἐνταῦθα.

- 25. έκανοὶ, sufficient in number. παῖς ἔτι ὧr, while a boy. —— ἄκων, unintentionally. —— ἐπιμεληθῆναι depends upon είλοντο.

27. στάδιον. The foot-race course at Olympia was just a stadium. Hence the word is used to designate not only a measure of length, but a race-ground, foot-race, &c. — δόλιχον. The δόλιχος is differently stated at 6, 7, 8, 12, 20, and 24 stadia. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 894. — Ετεροι, sc. ήγωνίζοντο. — κατέβησων — entered the sts.

BOOK V.

CHAPTER L

- 1. our ήρια, thanksgiving sacrifices.
- 2. ἀπείψηκα ἤδη, I have already become tired. The causes of his fatigue are denoted in the participles which follow. The καὶ, which accompanies each of these participles, gives emphasis to the enumeration. παυσάμενος πόνων. Cf. S. §§ 180. 2: 207. 1. ἐκτασθεὶς (1 aor. pass. part. of ἐκτείνω), stretched out = lying at ease.— ὅςπερ ᾿Οδυσσεὺς. Cf. Odyss. XIII. 116.
- 4. πέμψητέ με to Anaxibius. He was then at Byzantium. See VII. 1. § 3.
- ξπὶ πλοῖα, for ships. Mt. § 586. c. καιρὸς ποιεῖν. S.
   \$221. N. 4. ἐν τῆ μονῆ, during our stay = while we remain here.
   ὅτου ἀνησόμεθα. Cf. N. on III. 1. § 20.
- 7. $\pi \varrho o rou \rho a i \varsigma$, "regular foraging parties." Belf. $\tilde{a} \lambda \lambda \omega \varsigma$, heed lessly. So Hesych. defines $\tilde{a} \lambda \lambda \omega \varsigma \cdot \mu \alpha \tau \alpha \iota \omega \varsigma$, $\tilde{\omega} \varsigma \cdot \tilde{\epsilon} \tau \nu \chi \epsilon \nu$. $\tilde{\eta} \mu \tilde{\alpha} \varsigma$, i. e. the generals.
- 8. Έτι τοίνυν, now still further. Having gained their assent to his first proposition, he goes on to offer an additional item of advice. γας, doubtless. ήμιν .... εξιέναι = εκείνον ος μέλλει εξιέναι είπειν ήμιν. δὶ καὶ ὅποι, and also whither he is about to go. εφ' οῦς = τοίπων εφ' οῦς. The plural form of εωσιν is referable to the collective idea of τίς.
- 9. Έννοετε δὶ καὶ τόδε, consider this also. τὰ ἐκείνων, their effects. ἐκείνων refers to the Colchians whose forces had been routed on the mountains, and whose well-stocked villages the Greeks had plundered. Cf. IV. 8. § 19, et. seq. κατὰ μέρος, by turns. Θηρᾶν, literally, to hunt, to capture, as a hunter his game. But as game is eften taken by snares, toils, &c., this verb often s gnifies to take, or overcome by stratagem.
- δν, i. e. ἐκείνων α΄ αὐτόθεν = from the people in this region.
   ἐν ἀφθονωτέροις, sc. πλοίοις, in a greater number of ships.
  - 11. μακρά πλοΐα, ships of war, literally, long ships, in distinction

rom the round merchant ships (στρογγύλα πλοΐα), which were better adapted to carrying freight than to quick sailing. — κατάγοιμεν, we should bring into port. — τὰ πηδάλια παραλυόμενοι, taking away the rudders. The πηδάλιον was like an oar with a broad blade, and instead of being attached directly to the stern, was placed on one side of it. Each ship had commonly two rudders, which, if the vestel was small, were held by the same steersman.

- 12. raνλor συνφέσθαι, to agree with them for the freight. In this roposal, we see the same regard for the demands of justice, which characterized the whole conduct of Xenophon.
- 3. τὰς ὁδοὶς ὁδοποιεῖν, to repair the roads. ἐντείλασθαι is the subject of δοκεῖ. διὰ . . . απαλλαγῆναι, through a desire to ve rid of us. S. §§ 180. 2: 206. 3.
- 14. ἀνέκραγον, they cried out. ἐκοίσας, voluntarily. ἀπαλλάξονται = future passive. S. § 207. N. 6.
- 15. περίοικον. For a full and satisfactory account of the position in the Spartan state, occupied by the περίοικοι, Perioci, see Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 739. Οἶντος . . . . σεντο, so far from collecting (literally, neglecting to collect) ships, he went away. πολυπραγμονῶν τι = intermeddling with a certain affair in which he had no concern.
- 16. τοῖς δὶ.... παραγωγήν, they used (i. e. had in readiness for using) the ships for transporting the army homeward.

CHAPTER II.

- ωστε ἀπαυθημερίζει», so as to return the same day. —— Αρίλις.
   Danville says that this region is now called Keldir. —— ἄτε ἐκπεπτωκότες, inasmuch as they had been driven out of.
- 2. $\alpha \dot{\nu} \tau o i_{\tau}$ refers to the people occupying the region suggested to the mind of the reader by $\dot{o}\pi \dot{o}\theta \epsilon r$.
- 3. δποῖα .... ἐμπιπράντες, the Drilians setting fire to such places as they thought pregnable. ἐμπιπράντες, pres. act. part. of ἐμπίπνημι. For the omission of μ in πίμπθημι, when in composition another μ stands before the first syllable of the verb, see S. § 118, sub voce πίμπλημι.
- 5. ἀναβεβλημένη. The verb ἀναβάλλω signifies to throw up, as earth from a ditch. Hence the phrase to throw up a ditch = to dig a ditch or trench. Cf. Thucyd. IV. 90. § 2. ἀναβολῆς, mound, literally, a throwing up, as earth, stones, &c. Upon this bank or mound, formed from the earth thrown out of the ditch, sharp stakes were driven and other defences erected. of δὶ, i. e. the enemy

- [Book V
- 6. Lef lros. The place of descent to the ravine was so narrow that the soldiers were obliged to pass along one by one. —— os = fra, in order that, that. S. § 154.
- ως ..... χωρίου, with the hope of taking the place. On ως, cf.
   N. I. 1. § 10.
- 9. ἀπάγειν. Repeat τοὺς διαβεβηκότας. ἀποδεδειγμένοι ἦσαν perf. míd. Mt. § 493. καλὸν, fortunate, successful.
- 11. ως .... ἀγωνιείσθαι. Opportunity was thus given for the daring deeds, which the rivalry of these captains (Cf. IV. 1. § 27: 7 § 9) would prompt them to perform, on such an occasion as this.
- 12. διηγκυλωμέτους. Cf. N. on IV. 3. § 28. ώς ἀκοντίζειν δεῆσον, since it will be necessary to throw the javelins. τούτων ἐπιμεληθῆναι, = to see that these orders were obeyed. οἱ αξιοῦν τες .... εἶναι, those who thought themselves not inferior to these (i. c. their leaders). μηνοειδής, curved like the moon, crescent-shaped. so that the wings faced each other.
  - 14. Four de oi, there were some who. S. § 150. 5.
- 15. άλλος άλλον είλκε, one drew up another. ἀναβεβήκει without assistance. ἡλώκει. S. § 205. N. 2. ὡς ἐδόκει, as they thought.
- 17. Où.... γενομένου, not a long time intervening = in a short time. of μ εν.... τετρωμένος, some having the booty which they took, and some (not many) being even wounded perhaps (τ άχα). τ ις here = τ ινες.
- 18. **κῶσι .... ἀθούμενοι, those within (i. e. οἱ πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλοὶ, § 16), being pushed by those rushing in from without, drove back (**κῶσι) the enemy who were sallying forth. Dind. reads οἱ εἰςωθούμενοι. This would make τοὺς ἐκπίπτοντας refer to the Greeks who were retreating from the fort.
- 19. εξεκομίσαντο, sc. αὐτά. Mt. § 428. 2; Butt. § 131. 5. —— ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν, leading (a tropical use of φέρω) to the citadel.
- 20. οδότ τ' εξη. Cf. N. on I. 3. § 17. οῦτω, (i. e. if they took the citadel) is opposed to ἄλλως. παιτάπασιτ ἀνάλωτοτ, in all respects impregnable.
- 21. ἄφοδον, retreat. τοὺς μὲν σταυροὺς, κ. τ. λ. They took away the stakes, each in front of himself (καθ' αὐτοὺς), in order to facilitate the egress of the army. τοὺς ἀχρείους, the disabled for fighting. These with the greater part of the ὁπλίται were sent forward, while a few of the bravest remained behind to cover the retreat.
- 22. ini và; olulaç. The flat roofs of eastern houses furnished great facilities for doing injury to an enemy in the streets below.

- 23. φοβεςα. An epithet, which might well be applied to a night spent by the Greeks in such a place.
- 24. ὅτον δη. Cf. N. on IV. 7. § 25. ἐν δεξιᾶ = ἐπὶ δεξιά. Cf. VI. 4. § 1. See also Butt. Lexil. No. 49.
- 25. τῆς τύχης, casu quodam, is here opposed to πρόνοια, forethought, previous calculation.
- 26. στόμα, the front. ξξω τῶν βελῶν, out of reach of the enemy's weapons. ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν, might be employed about these things, i. e. the fires which were consuming their dwellings.
- 28. πρανής γὰρ ἦν καὶ στενή. A hill overhangs Trebizond called Bas Tepeh, i. e. Azure Hill. ψευδενέδραν, a false ambuscade.
- 29. προςεποιείτο .... λανθάνειν, pretended to be trying to escape the notice of the enemy. τοὺς πολεμίους depends on λανθάνειν. S. § 163. 2.
- 30. ω_{ς} èrédyar odoar, as though it were a real ambuscade. Cf. N. on I. 1. $\S$ 2. $\tilde{\upsilon}$ $\tilde{\upsilon$
- 21. άλίσκεσθαι γὰς ἔφασαν τῷ δρόμῳ. Portus with the approbation of Schneid. and Poppo, gives to ἔφασαν the sense of ἄν ῷσττο. But the context shows, that the idea of speaking, relating, is to be retained in the verb. Krūg. explains it: ἔφασαν (on their return to the camp): ἡλισκόμεθα (ἄν) τῷ δρόμῳ, the protasis εἰ μὴ ἔξεπέσομεν ἐκ τῆς ὁδοῦ being omitted. Cf. S. § 213. N. 3.
  - 32. ἐπὶ πόδα, backwards. A military expression.

CHAPTER III.

- εἰς μὲν τὰ πλοῖα is opposed to οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορείοντο, sc. πεξῆ.
   The arrangement is slightly confused.
- Κεφασοῦντα. Kerason, as the ancient Cerasus is now called, lies S. W. of Trebizond. Σινωπέων ἄποικον, a Sinopian colony.
- 3. ἐν τοῖς ὅπλοις, sc. πάντων (fully written, Cyr. II. 4. § 1), of ali in arms. εἴ τις "is used," says Mt. (§ 617. 1. f), "elliptically without a verb for the simple τὶς &c., only with an expression of doubt."
- 4. διαλαμβάνουσι .... γενόμενον, they divided the money raised from the sale of captives. διέλαβον .... δεοῖς, and the generals took each a part, to keep for the gods (1 e. Apollo and Diana). φυλάττεν depends upon διέλαβον. S. § 219. 2.
- 5. ἀνάθημα, a votive offering. Persons frequently testified their gratitude to the gods for some deliverance, by anathemata, consisting of shields, chaplets, golden chains, candlesticks, &c. —— Φησανρέν,

- depository. The *Oncovol* at the temple Delphi contained the oresents or dedications of the nation or tribe, expressed by the adnominal genitive. See Herod. passim.
- 6. εὶ δέ τι πάθοι = if he should die. By a similar euphemism we say, 'if any thing should befall me;' 'if I should never return.'
- 7. ἔφυγεν. Laërtius says that Xenophon was banished ἐπὶ Λα-κωνισμῷ, i. e. on account of his alleged adherence to the Lacedæmonian interests. Σκιλλοῖντι, Scillus in Elis, where Xenophon composed most of his literary productions. Θεωφήσων, in order to see the games. ἀνείλεν, sc. ἀνείλθαι from the preceding clause. ὁ θεός, i. e. Apollo.
- 8. πάντων όπόσα έστιν άγρευόμενα θηρία = πάντων τῶν θηρίων ὁπόσα ἀγρεύονται (are usually hunted).
- 9. δεκατείων, consecrating a tenth part.— ωραϊα=έκεϊνα ἃ αί ωραι φυουσιν.
- 11. η .... ποφεύονται, where they go from Lacedæmon to Olympia on the road that leads from, &c. "Ετι = ἔνεστι. S. § 226. N. 2. ἄλση .... μεστὰ. The Greeks cultivated their sacred groves with much care, although ornamental horticulture seems not to have received much attention from them, probably owing to the small number of flowers, with which they were acquainted. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 489.
- 12. ἡμέρων, cultivated, bearing fruit. —— δίνδρων depends upon ἐφυτεύθη. S. § 181. 2. —— ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὡραῖα, such as when ripe may be eaten raw, viz. apples, nuts, &c.
  - 13. TON DE EXONTA KATAOYEIN. S. § 219. N. 7.

CHAPTER IV.

- 2. Moσσυνοίκων, of the Mossynæcians, literally, dwellers in wooden towers (μόσσυν, a wooden tower, οἰκίω, to dwell).—εἰς αἰτοὺς. See N. on I. 3. § 5. πρόξενον. The proxenus was a person, who officially watched over the interests of all persons coming from the state connected by hospitality. The office was very similar to that of a modern consul or minister-resident. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 491. ὅτι οὐ διήσοιεν (3 pers. plur. fut. opt. of διίημι), that they would not permit the Greeks to pass through.
- 3. airois refers to the Mossynerians who were hostile to the Greeks. of ix τοῦ ἐπέκεινα (i. e. ἐπ΄ ἐκεῖνα, S. § 124. N.), they who dwelt beyond these. ἐκεῖνους, i. e. the more remote Mossynerians. εἰ βούλοιντο. Cf. N. on IV. 1. § 8.

- 5. διασωθήναι πυὸς τὸν Ἑλλάδα, to reach Greece in safety. ——
  ούτοι refers to the hostile Mossynæcians.
- 7. El δὶ ἡμᾶς ἀφήσετε, but if you send us away, i. e. reject our proposal.
- 9. χρήσασθαι, sc. ήμιν elicited from the preceding ήμων. το αίοι τε ἔσεσθε, in what will you be able.
- 10. ὅτι here introduces a direct quotation. S. § 228. —— εκ τοῦ ἐπὶ θάτεψα (i. e. τὰ ἔτεψα), on the other side.
  - 11. Έπὶ τούτοις, upon these conditions. μονόξυλα, canoes.
- 12. ως πεψ οί χοψοί, as bands of dancers. ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήνοις, drawn up in rows facing one another. γεψόα λευκῶν βοῶν δασέα, shields made of the hides of white oxen with the hair on. Cf. N. on 1. 8. § 9; IV. 7. § 22.
- 13. πάχος .... στοωματοδέσμου, about the thickness of a linen sack, in which bed-clothes are packed. These sacks were often made of leather. κοώβυλου, a tuft of hair drawn up from all sides of the head, and fastened in a bow at the top. σαγάψεις, double-edged battle-axes.
  - 14. εν ουθμώ, in time. επιμαχώτατον, very easy to be taken.
- 15. τὸ ἀκψότατον, "castellum in celsissimo loco situm." Krūg. ὁ πόλεμος ἦν among the Mossynæcians. οἱ γὰψ ἀεὶ τοῦτ΄ ἔχον τες, for those who, for the time being, were in possession of this. Cf. N. on III. 2. § 31. κοινὸν .... πλεονεκτεῖν, by seizing on what belonged to them in common, they (i. e. the Mossynæcians hostile to the Greeks) had obtained the ascendency.
- 18. τέως, as yet, i. e. up to the time designated by ἐπεὶ in the next clause. —— ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτοὺς, sallying forth put them to flight. The issue of this engagement was what might have been expected from so ill-concerted an attack.
  - 17. νόμω τινὶ, a certain measure.
- 18. μάλ ὅττες συχνοί. The flight of so many Greeks rendered the defeat still more disgraceful.
  - 19. τοῦ κακοῦ. S. § 186. 1. γεγένηται. S. § 209. N. 4.
- 20. τῷ ὅντι, in reality. καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη, εc. πολεμίους εἶναι from the preceding clause. ταὐτὰ, the same things. S. § 144. 3 κπερ after ταὐτὰ may be rendered as. ἡττον... ἀπολείψονται, they will be less disposed to leave our lines. τάξεως here refers to the army drawn up in a regular order of battle.
  - 21. καὶ ὅτε, as when. S. § 228. N. 3.
- 22. ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, when they had offered a sucrifice attended with favorable omens. —— κατὰ ταὐτὰ, in the same order, i. e. in columns. —— ὑπολειπομένους κ. τ. λ., but a little behind the front.
  - 23. artorellor, attempted to drive back. Cf. N. on I. 3. § 1.

- 24. Tore ple of z. c. l. Buttmann (§ 137. 4) cites the passage we exemplify the use of the imperfect alternately with the aorist, whenever the fact narrated is to be represented as having had some duration.
- 26. φυλάττουσιν is Brunck's emendation, of which Krüger says, justo and actor est." It is however approved by Porson, Dindorf, and Bornemann. The common reading is φυλάττοντα, with which it is usual to supply το χωψίον. The reading suggested by Brunck refers to what Pomp. Mela I. 19. says, that the Mossynæcians elect their king, and having closely confined him in a wooden tower, punsh him for any misconduct by withholding his daily food. —— οἰδὶ οἰ. Krüg. reads οἰδὶ ὁ referring to some inferior ruler, who was in the place first taken.
- 27. Ο ησαιφούς, store-rooms, cells. reνημένων, perf. pass. part of νέω, to heap up. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 180. σὺν τῆ καλάμη. So we say, 'grain in the sheaf.'
- 29. Κάψνα τὰ πλατέα οὖκ ἔχοντα διαφυὴν οὖδεμίαν, i. e. chesnuts.

   Τοὐτφ refers to κάψνα, and is put in the singular by a kind of attraction with σίτφ. καὶ πλείστφ σίτφ = as the most usual article of food. κεψασθεὶς, being mixed, i. e. diluted with water.
  - 30. εἰς τὸ πρόσω. See N. on I. 3. § 1.
  - 31. ἀναβοώντων .... πόλεως. Credat Judæus Apella.
- 32. τῶν εὐδαιμόνων = τῶν πλουσιωτάτων. οὐ πολλοῖ . . . . εἶναι, almost equal in thickness and length = nearly as broad as they were long. ἐστιγμένους ἀνθέμιον, marked (i. e. tattooed) with flowers. Such is the usual method of interpreting this passage. "Mihi vera videtur vulgaris interpretatio." Krūg. For the construction of ἀνθέμιον, see S. §§ 165. 1: 206. 3.
- 33. εταίραις αίς by attraction for εταίραις ας. What a revolting picture is here furnished of a savage state of society.
  - 34. απες αν. Supply from the context ποιήσειαν ανθρωποι.

CHAPTER V.

- 2. πολύ ἦν πεδινωτέρα than the country through which the Greeks had previously passed. —— ὀνηθῆναί τι, might derive some advantage might obtain some booty. ὄνασθαι is the more usual form. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 189.
- 3. ὅτι .... πόλεμον, that the gods by no means permitted the war.

   ἀποίκους refers to πολίτας implied in πόλιν. Cf. N. on II 1. § 6
- 4. Μέχρις ἐνταῦθα, thus far. ἐπέζευσεν, travelled on foot.—
  ἐν Βυβυλῶν, i. e. in Babylonia. μάχης. Cf. N. on II. 2. § 6. —

- ἄχρι εἰς. So we have ἔστε ἐπὶ, IV. 5. § 6; μέχρις εἰς, VI 4. § 26. χρόνου πλῆθος, space of time.
- 5. ἀγῶνας γυμνικούς. The persons who engaged in these gymnue games, were either entirely naked, or covered only with the short χιτών
- 7. τε before πόλεως corresponds with καὶ in καὶ πεψὶ τῆς χάψας.
   ἔφερον. Notice the change of subject from ἡ πόλις to οἱ πολίται.
   δεινὸς λέγειν. See N. on II. 5. § 15.
- 8. τε after ἐπαινέσοντας is in correspondence with. ἔπειτα δὲ in the next member. —— συνησθησομένους, to congratulate you. ——διὰ πολλῶν σεσωσμένοι, having been preserved through (=from) many, &c. For the use of διά, cf. Tittmann on the Greek Prep., Bib. Repos. Vol. III. p. 50.
  - 10. điò, for đi ö, wherefore. Butt. § 115. N. 5.
  - 11. $\hat{v}\mu\tilde{a}\varsigma = \hat{\epsilon}\nu lov\varsigma = \hat{v}\mu\tilde{\omega}\nu \hat{\epsilon}r lov\varsigma$. Mt. § 319.
- 12. $Ta\bar{\nu}i'$ $o^{\bar{\nu}}$ $o^{\bar{\nu}}$ $a^{\bar{\nu}}$ $a^{\bar{$
  - 13. ὑπὲρ, for, in behalf of. —— ἀγαπῶντες, contented.
- 14. ἀνθ ών. Cf. N. on I. 3. § 4. τις τούτων. See N. on I. 4. § 8.
- 15. ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον, what kind of men they found us to be. Cf. Mt. § 328. 5.
- Construct ăr before ελθόντες with εχωμεν. ăr τε ăr τε, whether or. οὐχ ὕρρει, not from wantonness.
  - 17. φοβερούς, fearful to be encountered.
- 18. τῶν ἐκείνων, of those things which were theirs. ἐκείνων depends upon τῶν. Cf. Mt. § 380. Obs. 2.
- 19. Κοτυωρίτας. It is usual to explain this accusative by quod at tinet ad, as it respects the Cotyorians. But Matthiæ (§ 427. Obs. 3) regards such accusatives, as resulting from the interruption of the proposition by a parenthesis, after which it is resumed with a different construction. With this explanation, Born. in his note on this passage substantially concurs. Cf. Mt. § 631. 1. The best and most simple solution, however, is to regard Κοτυωρίτας as put in the accusative by attraction with its relative οῦς.
- 20. "O δὶ λέγεις, as to what you say. Cf. Mt. 478. —— ἀνέφγον. S. § 80. N. 3. —— τὰ ξαυτῶν δαπανῶντες, being at their own charges.
- 21. Of δε άλλοι is in apposition with ἡμεῖς, the omitted subject of σκηνούμεν. ὑπαίθυιοι, in the open air.
- 22. "A δὲ ἡπείλησας refers to what is detailed in § 12, supra.——φι. λον ποιήσομεν. The difficulty suggested by the criticism of Zeuns

- (See N. on § 12, supra), may be avoided by constructing $\hat{\eta}\mu\bar{\nu}\nu$ with this clause. So Born. and Poppo. $\tau \hat{\nu}\nu \Pi \alpha \rho \lambda \alpha \gamma \hat{\nu} \nu \alpha$, i. e. Corylas, who at that time governed Paphlagonia. Cf. VI. 1. § 2.
- 24. τοῖς εἰψημένοις, sc. ὑπ' αὐτοῦ. —— τοὺς ἐνθάδε, i. e. the Catyorians.
- 25. ἐπιτήδεια, things of mutual interest, of advantage to both parties. τά τε ἄλλα καὶ, especially, literally, among other things. Butt. § 150. p. 436.

CHAPTER VI

- πεζῆ, by land, opposed to κατὰ θάλατταν.—ἔμπειροι, acquainted with. ἰκανοὶ παρασχεῖν, able to furnish.
- 2. "Ελληνας ὄντας "Ελλησι. Cf. S. § 232. "Ελλησι depends upon εξνους. τούτω refers to τῷ .... συμβουλείειν, by being friendly to the Greeks and giving them the best advice.
- 3. öri oig .... iknoi, that he did not say, that they would make war (S. § 192. N. 2) upon the Greeks. —— ikov, while it was in their power. S. § 168. N. 2.
- 4. πολλά μοι κάγαθὰ γένοιτο, may many good things be to me = may I be prospered. αιτη γὰς .... παρείναι, " i. e. tanti momenti res agitur ut nunc potissimum illud εεγὸν ἡ συμβολὴ cogitandum esse videatur." Krūg.
- 5. ἡμᾶς .... πορίζειν, for we shall be under the necessity of furnishing you with ships. ἢν στέλλησθε, if you set out. For citations in proof of this sense of the passive στέλλομαι, see Carmichael Gr. Verbs, p. 264.
  - 6. λεκτέα ά γιγνώσκω = δεί με λέγειν έκεινα ά γιγνώσκω.
- 7. η η η, than where. τὰ κέψατα, the horns, i. e. the points of projections of the mountain. κψατεῖν, to defend. οἱ πάντις ἄνθυωποι, all the men everywhere, or as we say, all the men in the world. On the force of the article before πάντις, cf. Mt. § 266.
- 8. ἐππείαν. The Paphlagonians were distinguished for their skill in horsemanship, and for their excellent cavalry. On these plains, to which Hecatonymus refers, cavalry could act to great advantage.

   μείζον φυστεί, is too haughty to obey the summons of the king.
- 9. Θευμώδοντα. On the banks of this river now called Thermeh, the Amazons were located by the poets. άλλως τε καλ, especially— ³ Ivir. This river is now called Yeshil Irmak. "Aλυν. The Halys, now called Kizzil Irmak, like the Thermcdon and Iris, rises in the mountains of Armenia, and after flowing westerly a considerable distance. takes a north-easterly direction and empties into the Euxine

- NOTES.
- ώς δ' αύτως = ώςαίτως δὲ. ὁ Παρθένιος. The Greeks derive the name of this river, from the fondness of Diana to hunt along its banks.
- 10. ού χαλεπην, not difficult merely. So Cicero Arch. Poet. 4. 8, "qui se non opinari, sed scire," &c.
  - 11. Ol de ovr. Cf. N. on I. 3. § 5.
- 12. ούτω δ' έγει, but it is thus, i. e. on this condition. - εὶ δὲ . . . καταλείψεσθαι (= καταλειφθήσεσθαι. S. § 207. N 6), but if some o. us are to be left behind.
- 13. ἐν ἀνδραπόδων χώρα, in the situation of slaves = we shall be reduced to servitude.
- 15. ixaroùς, skilful, well-disciplined. οὐκ ἄν ἀπ' ὀλίγων χρημά-Two, not at small expense = not without great expense. -- Togairy δύναμις, so great a force as the one now there, viz., the Greek army. -- αὐτῷ refers to Ξενοφῶντι, which is separated by intervening clauses from εδόκει upon which it depends. — πόλιν κατοικίσαντας, naving founded a city. From the expression λαβόντας πόλιν, § 30, infra, it would seem that Xenophon had in mind the occupation and enlargement of some city then existing, perhaps Cotyora.
- 16. αὐτῶν refers to the Greek army, τους περιοικοῦντας, to the Greeks living in Pontus.
- 17. ξαυτῶ is annexed to περιποιήσασθαι for the sake of emphasis. S. § 207. N. 3. The perfidy of Silanus arose, not from love of country or friends, but from a mean desire to display his wealth in Greece. in which he would have been disappointed, had the army remained on the shores of the Euxine.
  - 18. Φυόμενος Κύρω, i. e. offering sacrifice in the name of Cyrus.
- 19. τοῖς δὲ πολλοῖς, to the greater part. ὅτι ὅτι. This repetition results from the intervening clause. - xardureúgei ueirai. would be in danger of remaining = it was to be feared that rogain δύναμις would remain. - βουλεύεται γαο κ. τ. λ. Notice the change to the oratio recta.
- 20. ἀπόρους ύντας Ixeir, being at loss how to obtain. χώρας to which ολκουμέτης belongs, depends on έκλεξάμενοι. S. § 178. 2. - πλοῖα δὲ commences the apodosis.
- 21. αὐτὰ :αῦτα, i. e. the things reported by οἱ ἔμποροι. ὅπως Inπλείσει. The future more commonly follows ὅπως. See Mt. § 519 p. 885.
- 22. προςέχειν (sc. τον νοῦν) μονη, to think of staying. τινας θύεσθαι. The plural is used in order to give indirectness to the charge against Xenophon.
  - 23. vovunvias, the new moon, literally, new month (véos, who). The

Greeks began the month with the day on the evening of which the new moon first appeared. Hence τουμητία was the name given to the first day of the month. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 175—— Κυζικηνόν. The Cyzicene stater was a gold coin = 28 Attic drachmee (= \$4.926. See N. on I. 4. § 13) or 180 grains, although none of the existing coins of that name come up to this weight. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 896. — ὑπάρξει ὑμῖν. Cf. Non I. 1. § 4.

- 24. dià tò exer der elrai, because I am from those parts.
- 25. τῷ βουλομέτω is in apposition with αὐτοῖς.
- ωςτε ἐκπλεῖν, on condition that the army sailed away. ωςτε = ἐφ΄ ὧτε.
- 27. ιδία, privately. μη κοινούμενον τῆ στυατιᾶ. This assetion by the negative of what is affirmed in ιδία, makes Krūg. dou. the genuineness of these words. But the repetition of a sentiment in an affirmative and negative form, is often done for the sake of eliphasis or perspicuity. Cf. Mt. § 636 (end).
- 28. $\tilde{\eta} \dots \pi_{\tilde{q}}$ $\tilde{\eta} \chi_{\mu\alpha\tau\circ\varsigma}$, or in no respect whatever to touch the affair, as we say, to have nothing to do with the thing.
- τὸ μὲν μέγιστον. Cf. N. on I. 3. § 10. ἄπειρον ὅντα, κατερον ἐντα, κατερον ἐντα, κατερον ἐντα.
- 30. $d\phi'$ of $d\nu$ revolve, whence it might be how it might be brought to pass. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{$
  - 31. ἄνδρας, i. e. Timasion and Thorax. ἐνθα, i. e. Greece.
- 32. κατὰ μικρά, in small bands. —— χαίροντες. "Where χαίρων signifies to escape with impunity, its participle is generally used." Vig. p. 110.
- 33. τιτα is bracketed by Dind. in his lesser edition. "Ineptum τιτα non dubitare ejicere." Krüg.
- 35. τὰ δὲ χρήματα limits ἐψευσμένοι ἦσαν. S. § 167. τῆς μισθο φορᾶς is put by Hutch. and Weiske, in dependence upon τὰ χρήματα but Krūg. suspects, that it has crept into the text by way of explana tion

CHAPTER VII.

- 1. ἀνεπύθοντο, received intelligence, as we familiarly say, got wind of what was going on πραττόμενα).
- 2. σύλλογοι εγίγνοντο, were collected in groups. σύλλογοι is used of seditious gatherings in which plans of action are discussed and

- matured. Cf. Thucyd. III. 27. § 3. χύκλοι συνίσταττο, were standing in circles, the usual way in which persons group together to talk of real or supposed wrongs.— καὶ ... ἦσαν, and they excited in Xenophon great apprehension. ἀγοφανόμους. The duties of these functionaries corresponded in some degree to those of the Roman ædiles. They had the inspection of the market, including the things sold there, (with the exception of corn, which was under the jurisdiction of the σιτοφύλακες,) with the care of all the temples, fountains, &c., in the immediate vicinity of the market place. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 24.
  - ἀγορὰν = ἐκκλησίαν.
- ὅτι ἔλθον πρὸς αὐτὸν = that they were the authors of the project complained of by the soldiers.
- 5. μέλλω, have it in mind. Cf. Cyr. I. 4. § 16. οῦτως... άξιον = punish them as they deserve.
  - 6. τοῦτο limits ἐξαπατῆσαι (S. § 167), and refers to ὡς ηλιος κ. τ. λ.
- 7. ως .... Ελλάδα, how favorable is the navigation (i. e. the wind for sailing) into Greece.
- 8. 'Allà γὰο .... ἐμβιβῶ. The ellipsis may thus be supplied: But it may be objected, that I can still deceive you, for, waiting a while, I shall cause you to embark when there is a calm Οὐκοῦν, therefore. Herm. ad Vig. p. 794 remarks: οὐκοῦν est ergo sine interrogatione; οὖκοῦν, 1. non ergo, 2. non sane, 3. nonne ergo? 4. nonne?
- 9. Ποιῶ δ' ὑμᾶς ἥκειτ, but I will suppose you to have come (S. § 209. N. 2). καὶ δη καὶ, grant that even. "καὶ δη is employed in stating something for the sake of argument." Vig. p. 198. XI. But Matthiæ (§ 510. 7) has cited examples, which show that this hy pothetical power resides in the indicative. ἤ οὕτω—βουλενόμενος, than by thus forming plans.
- 10. Παφίημε, I resign. άψχέτω. He seems to have Thorax in view.
- 11. 'Allà γάρ. Cf. N. on III. 2. § 26. ταῦτα refers to the charge against Xenophon spoken of, § 5, supra.
- 12. "Οταν .... ξητε, i. e. when you are satisfied in respect to these things. —— ofor ὑποδείκνυσιν, such as it foreshows itself. S. § 205. N. 1.
- 13. ἀπελθεῖν. Dindorf reads ἀπῆλθον. But the construction, δο κοῦσι δέ μοι ἀπῆλθον is so harsh, that it seems best, with Poppe and Krüger, to adopt ἀπελθεῖν as the true reading.
  - 14. νομίζειν, SC. τους ένοικοῦντας.
- 16. ἡμερα γετομέτη, the day coming on. λοχυςῶν τοπων, ι. e. the mountains. See § 13, supra.

- 17. §. Supply is from εττῆ ήμεψα. The relative is found without the preposition, when it refers to a noun or pronoun, with which the proposition is joined. Cf. Mt. § 595. 4. οἶπω ἀνηγμένοι, not yet having got under weigh.
- 18. οφεῖς λέγειν, ἔφασαν ἥδεσθαί τε αὐτοὺς. "I know no other example of this, (i. e. the personal pronoun in the nominative before the infinitive,) than the case where two infinitives with different subjects are dependent on the same verb, of which one only has the same subject with the first verb." Butt. § 142. 4. N. 3. αὐτοὺς refers to τψεῖς ἄνδψας (§ 17), and is the subject of κελεύειν, which verb is connected by καὶ το ἥδεσθαί τε καὶ μέλλειν, and depends upon ἔφασαν. Poppo however, suspects that αὐτοὺς stands for ἡμᾶς αὐτοὺς, i. e. the Greeks. τοὺς τούτου δεομένους, those who wish this, i. e. to bury their slain.
  - 19. Freyor . . . . Keganolivi, happened to be still in Kerasus.
- 21. Συγκαθήμενοι, while we were sitting together in consultation. Cf. Thucyd. V. 55. § 1.
- 22. $\dot{\omega}_5$ $\ddot{\alpha}_r \dots \pi_0 \ddot{\alpha}_7 \mu \alpha$, inasmuch as they had seen what took place among them, i. e. the death of their countrymen spoken of § 19, supra. The idea is that they were frightened, because they had just witnessed a similar scene.
  - 25. ἐπτίγετο, "was near drowning." Belfour.
  - 26. τοιαῦτα is in the predicate.
- Xenophon now shows the sad effects, which would result from such insubordination. τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων as ambassadors.
- 28. ἐν οὐδεμιᾳ χώψᾳ = without authority. ἦν .... ἐγένετο, if there be those, who will render him the obedience, which just now (i. e. when the mob collected) was given.
- 29. ἡμῖτ. S. § 197. Notes 1, 4. —— διαπεπράχασιτ. S. § 205. N. 3 —— αὐθαίρετοι (αἰτός, αἰρόριαι), self-chosen.
- 30. ἀφικνείσθαι is the subject of είναι. τούτους refers to γεκρούς. Cf. N. on τοῦτο ,lll. 2. § 20. κηρυκίψ, the caduceus, a staff or mace borne by heralds and ambassadors in the time of war. σύν κηρυκίψ = a caduceator being sent. Similar to this is our modern expression, 'to send under a flag of truce.'
- 31. 'Aλλὰ ἡμεῖς κ. τ. λ., but we (thinking that no one would willingly undertake the embassy) have requested, &c. τὰ .... σκητοῖν. and endeavor to pitch his tent on strongly fortified and advantageous places, i. e. take every precaution to defend himself against the violence of a mob.
  - 32. ήδέως, with gladness such as results from a hope of acceptance.
    33. τὰ μέχιστα 'things of the greatest moment, i. e. good faith to

wards heralds, a just regard for the rights of others, &c. — Of δι δη. Dind., Born., and Pop., translate οδ, ubi, referring to Greece. Cf. VI. 6. § 16. But Krüg. makes οδ a pronoun referring to επαίνου, and after Lion adopts the order: τις ἀν ἡμᾶς — ἐπαινέσειε τὸν ἔπαίνου οδ πάντων οδόμεθα τεὐξεσθαι. This is forced and unnatural. Render the passage: being such (i. e. so lawless), who would bestow praise upon us, where (i. e. in Greece) we hope to be praised by all?

CHAPTER VIII.

- 1. δίνην ὑποσχεῖν, should be tried. χοόνου. S. § 187. 1. τορίνου. S. § 187. 1. τορίνου (2 αστ. οι ὀφλισκάνω) .... μνᾶς, was fined for negligently guarding the cargoes of the transport-ships (V. 1. § 16) the deficit, 20 minas For the construction οι τῆς φυλανῆς, which Krūg. rightly translates secors custodia, see S. § 187. 1. χοημάτων depends on φυλανῆς. το μείωμα, with which μνᾶς is in apposition, follows τορίνε, and refers to the deficiency in the cargoes, resulting from the negligence of those, who kept guard over them. τοχων οι the ships (V. 3. § 1). κατημέλει. Sturz supplies τῆς αρχῆς, in the sense of munus, duty. φάσκοντες, asserting. On the use of φάσχω, cl. Butt. § 109. I. 2; Mt. § 215. 2.
- 2. $\lambda \epsilon \xi a r \alpha$ has $\pi o \tilde{v}$ xai $\epsilon \pi \lambda \dot{\eta} \gamma \eta$ for its object. $\tau \tilde{\psi}$ $\dot{\psi} \ell \gamma \epsilon \iota$. Cf. IV. 4. δ 11.
- 3. δφραίνεσθαι. This expression shows the extreme scarcity of the article. οἶς .... ἐγγίγνεσθαι, who are said to be insensible to fatigue, on account of their viciousness. Xenophon means to say, that if unmoved by the dreadful sufferings of the soldiers, he was abusive and insolent, he must have evinced a viciousness unsurpassed by that of the ass, which no amount of labor could subdue. μεθύων παφώνησα; did I abuse you when I was intoxicated? This does not imply that Xenophon was ever guilty of drunkenness, any more than the previous interrogatory proves him to have been addicted to pæderasty.
  - 5. εὶ ὁπλιτεύοι = εὶ εἴη ὁπλίτης.
- 6. ³ H . . . . ἀπάγων; are you the man, who was carrying a sick person?
  - 7. zaì yào áξιον, for now it is worth while.
- 8. κατελείπετο, was on the point of being left behind. S. § 210. N. 1. τοσούτον = τοσούτον μόνον.
  - 9. Συνέφη, assented to. προύπεμψα by crasis for προέπεμψα.
  - 10. Όπόσα γε βούλεται is a phrase of indifference just as he

- pleases. 'Ενταῦθα .... λέγεις = it is true, as you say, that ther I struck you. εἰδότι ἐοικέναι, to appear like one who knew.
- 11. ἡττόττι ἀπέθανιν, literally, did he any the less die, i. e. nothing was gained by this trouble, since after all the man died.
  - 12. ολίγας, sc. πληγάς, few blows, i. e. less than he deserved.
- 13. $\delta \sigma o i s \dots \tilde{\eta}_{\ell} v \epsilon i$, as many as were content to be saved. torw xai $\mu \alpha \chi o \mu \epsilon v \omega v$. Matthiæ (§ 556. Obs. 3) refers these participles to $\delta \mu \tilde{\alpha} s$, the change of case resulting from a kind of anacoluthon. Perhaps it is better to regard them as gen. absolutes, thrown in for the sake of giving emphasis to the thought. Cf. Mt. § 561. $\delta \pi o i o \tilde{\nu} \mu \epsilon v$. S. § 210. N. 2. $\delta \pi \omega \lambda \delta \mu \epsilon \delta a$. The aorist here confines the result to a single case (each time that we did thus) we should have all been destroyed. See Mt. § 508. b (end).
- 14. καθεζόμετος συχνον χυόνον, having sat a considerable time. On this aoristic use of καθεζόμετος, cf. Butt. § 144. p. 277; also Butt. Irreg. Verbs, p. 130. κατέμαθον ἀναστὰς μόλις I perceived that I could scarcely rise. When the participle, after verbs of knowing, hearing, seeing, &c., has the same subject as that of the verb, it is put in the nominative (Butt. § 144. 4; Mt. § 548); and if it denotes an action, coinciding in time with the finite verb and completed along with it, the participle is in the same tense. Mt. § 559. p. 975.
- 15. ὑγψότητα, suppleness, flexibility of the limbs. —— τὸ δὶ κωΦῆσ Φαι . . . . δακτύλους, but I saw, that sitting down and remaining still, produced congealment of the blood and rotting off of the toes.
- 17. Kal yao or. Cf. N. on I. 9. § 8. $\pi a_0 a$ to dirator, contrary to what is just, unjustly. $\tau t \mu i \gamma a \dots \lambda a \mu \beta a r i \tau$, what injury so great could they have suffered, as that they could hope to obtain satisfaction for it? $a\pi \lambda o \tilde{v}_s$, simple, ingenuous, when used of an oration is opposed $\delta i \pi \lambda o \tilde{v}_s$, double, artificial, ambiguous.
- 19. $ir \, \epsilon \hat{v} \, \delta l \varphi \, (\epsilon \hat{v}, \, \Delta i \, \hat{v}_{\varsigma}), \, in \, fine \, weather = free \, from \, perils \, and \, hardships.$
- 20. θάλαττα μεγάλη (= magnum mare, Lucret II. 554), a high sea, swelling waves. rεύματος μόνου = the last departure from duty. πρωρεύς. This officer who was next in rank to the helmsman, commanded in the prow, and had the oversight of the rowers. χυβερνήτης. As helmsman, on an elevated seat in the stern. εν τῷ τοιούτω, at such a time. For the use of the article, see Mt. § 265. 7.
- 21. Exerces Elq η où $\psi \dot{\eta} q \cos \varphi$, i. e. not being restricted to the mere declaration of opinion, but having ample means to punish Xenophon or ill-timed or excessive severity.
  - 22. Hovolar license. is gether twitten autoin, by permitting them

to be insolent. — τους αυτούς .... υβριστοτάτους, you will find that the same persons, who were then most remiss, are now the most insolent.

23. διεμάχετο .... φέρειν, refused to carry his shield under pretence of sickness. For the construction of διεμάχετο — μη φεψειν, cf. N. on I. 3. § 2 (beginning). — ἀποδέδυκεν, he has stripped, i. e. plundered.

24. τοῦτον .... ποιοῦσι, you will treat him contrary (τἀναντία. S. § 186. N. 2) to the manner, in which they treat dogs. — διδέασι, pres. 3 pers. plur. of δίδημι (a poetic form of δέω), as τιθέασι is formed from τίθημι (S. § 117. N. 2). Carmichael sub hac voce quotes Porson's remark: "the Attic bee (i. e. Xenophon) does not dislike words and phrases both poetic and Doric, of which no trace is found in other Attic writers, when they give elegance and vigor to his style."

25. ἀπηχ θόμητ. The aorit is here used for the perfect tense. Cf. S. § 212. N. 1. — μέμνησ θε. S. § 209. N. 4. — εὶ δέ... επεκούρησα, but if I protected any one from the storm. Mt. § 411. 5.

26. περιεγένετο, he was superior to his accusers, i. e. he was hon crably acquitted.

BOOK VI.

CHAPTER I.

- 1. κατακείμενοι after the Oriental manner. στιβάσιν, couches made of grass, straw, or leaves. εκ κερατίνων ποτηρίων, out of cups of horn.
- 5. σπονδαί, libations. The Greeks t feasts, before drinking made a libation to the good spirit (ἀγαθοῦ δαίμονος) of unmixed wine, of which each guest drank a little. This ceremony was accompanied with the singing of the pæan and the music of flutes. Afterwards mixed (i. e. diluted) wine was brought in, and with the first cup the guests drank to Διὸς Σωτῆψος. After the σπονδαί were made, the δείπνον, dinner, closed, and at the introduction of the dessert (δεύτεψαι εψάπεζαι) the συμπόσιον commenced. At the symposia, music and dancing with various other amusements were introduced, and sprightly conversation, sallies of wit, and the discussion of the subjects of the day enlivened and gave interest to the entertainment. Cf. Smith's Dict. pp. 321, 832, 926. πψὸς αὐλὸν = to the music of the flute. πεπληγέναι, to have been killed. τεχνικῶς πως, by some kind of trick.
- 6. ἀνέκραγον. They thought the man was really slain. Σιτάλκαν, i. e. a song in which were sung the praises of Sitalcas, one of their kings, celebrated for his goodness. ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα, bore him forth for burial, as if he were dead.
  - 7. καρπαίαν, karpaia, a mimetic dance. S. § 164.
- 8. σπείφει καὶ ζευγηλατεῖ. This was done in pantomime. λη στης, i. e. a pretended robber. ἐν ψυθμῷ πψὸς τὸν αἰλόν, rhythmically to the fitte, i. e. in time with the music of the flute. τω χεῖφε. S. § 137. N. 1.
- 9. καὶ τοτὶ τοτὶ δὲ, at one time at another. ὡς δύο ἀντιταιτομένων, as if two were opposed to him. ἐξεκυβίστα, threw kimself head foremost, i. e. he performed a kind of somerset.
  - 10. Περσικόν, 80 δρχημα, a Persian dance, which, from the genu-

flexions with which it was performed, was called δκλασμα. Cf. Cyr VIII. 4. § 12.

- 11. πυοςόδοις, solemn thanksgivings, when pæans were sung to Apollo and the other gods.
- 12. Πυξέζην. The movements of this war-dance were very light and rapid. Hence the name of the Pyrrhic foot (υ υ). In the Doric states, where its origin is to be traced, it served as a preparation for war, but at Athens and other of the non-Doric cities, it was merely mimetic to entertain company. It was introduced to the public games at Rome by Julius Cæsar.
- αὶ τρεψάμεναι. A sportive exaggeration of what is narrated, I.
   § 3.
- 15. 'Αρμήνην, now called Ak-Liman, 1. e. the White Harbor. μεδίμνους. The medimnus was the principal dry-measure of the Greeks, and contained 11 galls. 7.1456 pints. κεράμια. This was a liquid-measure containing 5 galls. 7.577 pints. Cf. Smith's Dict. Gr. and Rom. Antiq. p. 616.
- 18. εικώσης, sc. γεώμης, the prevailing opinion, i. e. the will of the majority.
- 20. $\pi \tilde{\eta}$ $\mu \tilde{\epsilon} r$ corresponds with $\delta \pi \delta \tau \epsilon \delta' \alpha \tilde{\delta}$, § 21, infra. Cf. N. on III. 1. § 12. $ro\mu t \zeta \omega r$, when he reflected. $\tau v \chi \delta r$, perchance. possibly. S. § 168. N. 2.
- 21. αὐτοκράτουα γενεσθαι ἄρχοντα, to be commander-in-chief την προειργασμένην δόξαν, the glory which he had previously obtained, in conducting the retreat of the army.
- 22. δύο tεψεῖα. Zeune remarks, that two or more victims were brought to the altar, so that if auspicious omens did not attend the sacrifice of the first, another might be slain.
- 23. δεξεὸν. "When the Greeks were seeking omens from the flight of birds, they stood with the face to the north. Hence the favorable quarter of the heavens was on their right. The Romans on the contrary, when taking auguries of this sort, looked towards the south, and therefore the propitious region of the heavens was on their left. This will account for the apparent disagreement in the writings of the two people, the Roman omen on the left being fortunate, which to the Greek would have been unlucky, and vice versa. As it respects the kind of omens, sometimes the mere appearance of a bird was deemed sufficient (especially if it appeared to a traveller on his road); thus the Athenians always considered the appearance of an owl as a tacky sign; hence the proverb, γλαὺς ἵπταται, the owl is out = we shall have good luck." Smith's Dict. Gr. and R. u. Antiq. p. 348.

suited to σςπες heing μέγαν μὲτ οἰωνὸν. — μέγας, i. 2. portending great things. — οὐκ ἰδιωτικός. The omen was to a person of official dignity, inasmuch as the eagle was the bird of Zeus. — ἐπίπονος, portentous of great toil. — χοηματιστικόν, relating to an increase of wealth. — μᾶλλον, sc. ἢ καθήμενον, rather than while in a sitting posture.

25. προεβάλλοντο αὐτόν, they proposed him (i. e. Xenophon).

26. εἴπες ἄνθοωπός εἰμι = since I have all the feelings of a man, in respect to an appointment so honorable. —— ἐμοὶ ....τοῦτο, nor furthermore do I think it at all safe for me.

28. $\pi \epsilon \varphi \alpha$, beyond is here taken absolutely (Butt. Lexil. No. . 1), somewhat in the sense of $i\pi i\varphi$ τi $\mu \epsilon \tau \varphi o v$. — $\check{\alpha} \times \nu \varphi o v$, without authority — null and void.

29. εί τινα. He seems to refer to Chirisophus, and therefore, in order to give no offence, employs ἀχθώμενον instead of στασιάζοντα.

- 31. πλείονος ἐνδέον, there was need of a more cogent reason, viz., that drawn from the will of the gods ὀμεύω...πάσας. The same formula of swearing is found, VII. 6. § 18; Cyr. VI. 4. § 6. So Demosth. de Cor., τοῖς Θεοῖς εἴχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. ἡ μὴν confirms the oath. ἐμοὶ before ὑποστῆναι limits βέλτιον. ὥςτι ... γνῶναι=διαφανῶς, § 24. ἰδιώτην signifies in this place, one who is unskilled in the science of divination.
- 32. οἰδ' ἀν ἔγωγε ἐστασίαζον. A similar protestation to the one made by Xenophon, § 29. Ξενοφῶντα .... ἐλόμενοι, yet, said he, you have done a favor to Xenophon by not choosing him. What is here said shows, that the worst fears of Xenophon would have been realized, had he accepted the command offered to him. καὶ μάλα .... σιγάζοντος, and that too in spite of my efforts to silence him.— 'O δὶ, i. e. Dexippus. αὐτὸν refers to Xenophon.

CHAPTER II.

- 2. ἐπὶ τὸν Κέρβερον καταβῆναι. "Male vertit Hutchinsonus ad Cenberum descendisse, quod esset, πρὸς Κέρβερον. Verte ad Cerberum petendum descendisse." Porson.
- 4. Θανμάζω τῶν στυατηγῶν. The genitive in this case, shows in whom a certain quality is found, which quality is contained in the proposition beginning with ὅτι οὐ. I wonder at the generals I wonder at this (i. e. ὅτι .... σιτηρέσιον) in the generals. Cf. Mt. § 317. Obs.; S. § 182
  - 5. 112 ... uvglove, another said, 'not less than ten thousand

The ellipsis of of ἐκέλευσε αἰτεῖν gives life to the passage. — ἡμῶν χοθημένων, while we are sitting here in consultation.

- 6. προὐβάλλοττο, they began to nominate. Οἱ δ' ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο, but they wholly declined the service.
  - 8. την ἀγορὰν, the market, i. e. provisions sold in the market.
- διαφθείψειν την πφάξιν follows ήτιῶντο, as the genitive denoting the crime.
   S. § 183. 1.
- 10. Fra Aθηναΐον. They considered Xenophon as the real leader, although Chirisophus had been chosen to the office. τὸ δ .... εἶναι, but that the rest of the army was nothing comparatively. καὶ ἦν δὲ κ. τ. λ. An explanatory clause thrown in by the historian.
- 14. αὐτοὶ refers to Chirisophus and Neon. διὰ ταῦτα, i. e. for the reasons just mentioned. τοῖς γεγενημένοις, i. e. his loss of the chief command, and the desertion of his soldiers.
- 15. Γτι μέν, for some time. παφαμείναντας refers to the third division of the army, spoken of in the following section.
  - 17. κατά μέσον πως της Θράκης, about the middle of Thrace.

CHAPTER III.

- 1. "Or µèr oðr x. τ. 1. Schneid., Krüg., and some others, make this exordium to commence the sixth book. It is omitted in the Etou MSS., and bracketed by Dind., Born., and Poppo.
- 2. Oi μὲν ᾿Αρκάδες, i. e. the division which followed Lycon and Callimachus, and were now led by ten generals. τὸ αὐτοῦ λάχος, his own division (literally, lot, portion), consisting of 450 men.
  - 3. Συνεβάλοντο δε και λόφον, they agreed upon a hill.
  - 4. το συγκείμενον, sc. χωρίον, the place of rendezvous.
- 5. τέως, i. e. until they came to the ravine. τρέπονται, sc. οἰ Θυᾶκις. ἀποκτιννύασι, 3 pers. piur. pres. οἱ ἀποκτίννυμι. S. § 117 N. 2. λόχου limits στρατιώτας understood, with which ὀκτὼ μόνους agrees.
  - 6. ἀεὶ πλείονες συνέβδεον, the numbers were continually increasing
  - oi δè refers to the Thracians. —— ἐπίοιεν, εc. οἱ Ἑλληνες.
- 8. τῶν μὲν refers to the Greeks, τῶν δὲ, to the Thracians. —— τελευτῶντες, at last.
- 9. τὰ μὲν ἄλλα, i. e. the other conditions of the treaty. —— ούν ἐδίδοσαν, were unwilling to give, "usu in hoc verbo frequentissimo.' Krūg. —— ἐν τούτῳ ἴσχετο, in this thing the treaty hung, i. e. the disagreement respecting the giving of hostages put a stop to the treaty

- 10. Σετοφώτει ποιευοιιέτω, while Xenophon was marching. Cf Butt. § 145. 5; Mt. § 562. 2.
- 12. el exeros. The common reading is el xal exeros acroloverus, also if they perish, a sense not unsuited to the context.
- 14. στυατοπεδευώμε θα. S. § 215. 1. καιψός refers to time, i. e. time for supper. Some refer it to a place suitable for pitching a camp, and at a convenient distance from the enemy. Weiske thinks that reference is had to a due amount of exercise, so that the army might partake of their repast before becoming greatly fatigued.
- 15. This section is parenthetic. εἰς τὰ πλάγια, i. e. the parus lateral to their march. καίειν in order that these numerous fires might strike the Thracians with terror. Cf. § 19, infra.
- 16. Xquoonolir, Chrysopolis, now Schtari, the Asiatic suburb of Constantinopie, on the eastern shore of the mouth of the Bosphorus.
- 17. κάκιόν ἐστι διακινδυνείειτ, it is more hazardous to encounter danger. εἰς ταἰτὸν ἐλθόντας, having come into the same place = having united our forces. κοιτῆ.... ἔχεσθαι, to make common cause in effecting our safety. ἔχεσθαι with the genitive signifies, to cleare to, to keep hold of. Cf. Mt. § 330. 6; S. § 179. 1. παφασκευασαμένους τὰν γνώμην, having come to the determination. ὡς νῦν ἔστιν, that now is the time.
- 18. τοὺς μεγαληγοψήσαντας ὡς πλέον φρονοῦντας, those who boasted of having wisdom superior to us. ταπεινῶσαι, to humble. This beautiful sentiment reminds us of a letter of the Sultan Barsebai, quoted by Stocker (N. on Herod. VII. 10. § 5) from De Sacy's Chrestom. Arab. "These are the words of the Most High: 'How many times has it not happened by divine permission, that a small troop has vanquished a numerous army!" ἀπὸ τῶν Φεῶν ἀρχομένους beginning every enterprise by asking counsel of the gods
- 19. ἐφ' ὅσον καλῶς εἰχεν, αι far as it was proper. ἐπιπαριόντες, going up. Cf. Thucyd. V. 10. § 8, with Bloomfield's note. - ἡ στρατιὰ = οἱ ὁπλῖται, by its opposition to the preceding οἱ πελτασταί.
- ξλάνθανον .... γενόμενοι, found themselves unawares upon the till. —— ἐπολιοφκοῦντο has the force of the pluperfect.
- 23. τῶν καταλελειμένων, i. e. the old men and women, spoken of in the preceding section.
- 24. κατά .... όδον, in the way leading to Calpe. άφίκοντο εἰς τὸ αἰτὸ, i. e. συνέμιξαν άλλήλοις. Krūg.
  - 25. τοῦτο, i. e. an attack upon them by night.
  - 26. τα πας ήμιν, our situation.

CHAPTER IV.

- 1. τῆ ἐν τῆ Ἰσιμ. The Thracians had long before this crossed over on the Asiatic side of the Bosphorus, and spread themselves in the fertile plains of Mysia and Phrygia.
- 3. $\ell r \tau \tilde{\eta} \theta a \lambda \dot{\alpha} \tau \tau \eta \pi_{\psi o x \ell} \mu_{\ell r \sigma r}$, extended into the sea = a promontory. $\tau \dot{\sigma} \mu_{\ell r} \kappa \alpha \theta \tilde{\eta} \kappa \sigma r$, $\dot{\sigma} \delta \dot{\tau} \alpha \dot{\nu} \chi \dot{\eta} r$, and $\tau \dot{\sigma} \delta \dot{\tau} \ell r \tau \dot{\sigma} \varsigma$ $\chi \omega \varrho \ell \sigma r$ are in apposition with $\pi_{\psi o x \ell} \ell \ell \ell r \sigma r \chi \omega \varrho \ell \sigma r$, as parts subjoined to a whole. Mt. § 432. 3. $\ell \sigma \tau \ell$, however, may be supplied after these nominatives. $\alpha \dot{\nu} \chi \dot{\eta} r$, neck of land. The foundation of this metaphor is obvious. $\ell r \tau \dot{\sigma} \varsigma \tau \sigma \tilde{\nu} \alpha \dot{\nu} \chi \dot{\epsilon} r \sigma \varsigma$ = comprised within the limits of the promontory.
- 7. εἰς δὲ .... γενόμενον. The usual interpretation, and one which is adopted by Weiske, Zeune, Born., Pop., and Krüg., is " in loco qui facile futurus fuisset oppidum."
- 8. ἐπὶ ταὐτην τὴν μισθοφορὰν for the sake of hire merely. The demonstrative pronoun here expresses emphasis. Cf. Mt. § 472. b.
   οἱ μὲν καὶ ἄνδυας ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ προςανηλωκότες χρήματα. The text is so obscure, and the efforts of distinguished critics have proved so fruitless, in restoring what may be deemed the true reading, that I shall only adduce Bornemann's solution, which on the whole seems preserable, viz., to reject ἄνδυας from the text and read, οἱ μὲν καὶ ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ προςανηλωκότες χρήματα, some bringing their for tunes with them, and others having already spent theirs. τούτων ἔτεγοι, others of these. Krüger regards ἔτεγοι as here implying comparison, others than these. Cf. Mt. § 366. d; S. § 186. 2. πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν = had amassed great fortunes.
- 9. συνόδου depends upon ὑστέψα. S. § 186. 1. τοὶς γεκροὺς, i. e. those who had been slain by the Thracians. καὶ οὐχ οἶον κ. τ. λ. Decomposition had so far progressed, that the bodies could not be removed from the place. ἐδαψαν...κάλλιστα, they buried with all the honors their circumstances would permit. ἐκ τῶν ὑπαψχόντων, according to their means. Cf. ἐκ τῶν ὁυνατῶν, IV. 2 § 23.
- 11. κατὰ χώφαν .... στφάτευμα, that the army should resume the same order, which it had before the defection of the Arcadians.
- 12. "Hôη, immediately. —— 'Ημεῖς, i. e. the generals. —— εἴ ποτε ἄλλοτε, if ever at any other time you were prepared to fight.

- 13. μισθωσάμενος, having hired. "μισθόω, I let out, μισθοῦμαι τι I cause to let out to myself, i. e. I hire." Butt. § 135. 8.
- 16. ελς τυλς, as many as three times. Cf. Vig. p. 226. XIV. -— ä γχοντες ήλθον, which they had when they cume.
- 18. ω_{ς} .... $\delta \tau_{\iota}$. Matthiæ (§ 539. 2) cites this passage as illustrative of his remark, that "sometimes the construction of a proposition, which properly is independent, is connected with a parenthesis," $\delta \tau_{\iota}$ here depending upon $\tilde{\eta}_{\kappa \rho \nu \sigma \sigma_{\iota}}$. Poppo and Krüger, however, find here two modes of construction combined in one proposition, the writer preceeding with $\delta \tau_{\iota}$, as though he had not commenced with $\tilde{\omega}_{\varsigma}$. Cf. Mt. § 632.
  - 19. μη .... leque, since the sacrifices were not propitious.
- 20. σχιδόν . . . στρατιὰ, almost all the army. διὰ . . . . πᾶσιν, because it concerned all.
- 21. τσως .... ήμιν, perhaps the victums may be favorable to us. Cf. Thucyd. V. 54. § 2.
- 22. προθυμείσθαι εί τι ἐν τούτω είη. Of the various solutions given to this troublesome passage, that seems most satisfactory, which supplies σχοπεῖν before εί (Mt. § 526), and refers τούτω to τῷ θύματι understood from ἐθύοντο: to pay close attention to the circumstances attending this sacrifice.
- 24. οὐ μεῖον πεντακοσίους. Bornemann, following the common reading, inserts ἢ after μεῖον. For its omission, cf. Mt. § 455. Obs. 4.
- 25. τριάκοντα. Krüger edits πεντήκοντα, on the ground that τριάκοντα would make the number too small. But it should be remembered that prompt assistance was needed, and hence the young and active were selected for the relief-party.

CHAPTER V.

- 2. ἐπεξόδια, sc. ἱερὰ. This sacrifice was offered by generals before setting out on an expedition, in order to ascertain from the accompanying signs, whether the enterprise would be successful or not.
- Έπεὶ δ΄ .... αἰτοὺς, when the captains and soldiers of Neon had left (Weiske, vellent relinquere, but Born. more correctly, reliquissent) them, i. e. Neon and τὸν δὶ ὅχλον καὶ τὰ ἀνδράποδα.
- 7. If ω $\tau \tilde{\omega} r$ $\times \omega \mu \tilde{\omega} r$, outside of the villages so as not to be molested by the enemy. —— $ir\tau \delta_S \tau \tilde{\eta}_S q \dot{\alpha} \lambda \alpha \gamma \gamma \sigma_S$, within the phalanx. No parties were permitted to leave the lines for the sake of plunder.
- 9. λόχους φίλακας, companies of reserve. οἱ πολέμιοι... ἀκεφαίους, the enemy, when thrown into disorder by the main body of the Greeks, may meet these bodies of reserve being in good order and vigorous

axequators, literally, not having mixed with the combatants; hence fresh, vigorous for action.

- 10. ὡς μη ἐστήκωμεν, so that we may not be standing still, which would appear to the enemy the result of fear.
- 13. $\degree \tau_1 \ldots \tau_{000}$ (ar, what it was which stopped the march. S. $\S$ 140. 3.
- 14. οὐδένα .... ἐθελούσιον, have never led you into unnecessary (literally, voluntary) danger. προξενέω, to be the πρόξενος of one, to introduce one to another, as a πρόξενος would, the citizen of a state connected by hospitality; hence tropically, to lead one into a place or situation. As parallel to κίνδυνον ἐθελούσιον, cf. ἐκουοιων κινδύνων, Thucyd. VII. 8. § 3; αὐθαιρέτους κινδύνους, VIII. 27. § 3. There are some, however, who prefer to join ἐθελούσιον to the preceding με.—
  οὐ γάρ .... ἀνδρειότητα, for I see you in no want of glory as it relates to bravery, i. e. glory resulting from bravery.
- 16. μεταβαλλομένους, sc. τὰ ὅπλα, with weapons turned away (literally changed) = with the back to the enemy.
- 18. To δε .... ἄξιον; since we must fight, is it not an advantage worth seizing upon, to cross over and place a valley in our rear? The subject of this sentence is τὸ ποιήσασθαι. εἔποψα. Some of the greatest masters in the science of war, have laid it down as a rule, to leave open to the enemy a way of retreat, in order that they may not fight with the bravery of despair.
- 19. των άλλων ων διαπεπορεύμεθα χωρίων by attraction for των άλλων χωρίων α διαπεπορεύμεθα.
  - 20. Θρεψόμε θα, fut. mid. shall support ourselves.
- 21. ολωνολ αἴσιοι refers to the eagle spoken of, § 2, supra. ———
  Ἰωμεν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. The asyndeton gives life and force to the exhortation.
- 22. † .... ων, in whatever part of the valley each one happened to be. την γέφυραν. This shows that the νάπος was a marshy valley, or that in certain seasons of the year, water flowed through it, as in a χαράδρα. Some think that γέφυραν in this passage means nothing more than a narrow way. εξεμηρύοντο, they defiled.
- 25. δρόμω διώχειν, to go running. The transitive sense of διώχω is the more usual one. Cf. Butt. Lexil. No. 40. p. 232.
  - 29. ἀπέθανον δ' όλίγοι refers to the enemy.

CHAPTER VI.

- 2. ἐλάμβανον οἱ ἐξιόντες, i. e. the plunder belonged to those who took it. Schneider added the article, which is retained in the best editions.
  - 3. κατηγον, sc. τάς ναῦς, brought their ships into port.
- 5. τινὶς οἰχόμενοι ἄλλοι ἄλλη. The readings of the MSS. are va rious. The text is Dindorf's, which Poppo approves, and which differs only from Schneider's reading in the substitution of ἄλλοι for ἄλλος. Born. proposes τινὶς οἰχόμενοι ἄλλοσε, which gives no suitable sense to the passage. The conjecture of Krūg. is worthy of consider ation, that καὶ should be placed after οἰχόμενοι, making ἄλλοι εἰς τὸ δυος refer to a party, who had gone to the mountain (VI. 4. § 5) for wood, there being no villages whence plunder could be taken. εἰλήφεσαν refers to ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι, who it seems had straggled away from the main body, and fallen in with large flocks of sheep pastured upon the mountains.
- 7. περιτυχών, falling in with. —— ἀνακαλοῖντες τὸν προδότην, crying, the traitor! The article implies that Dexippus was the one, to whom of all others the epithet προδότης belonged. Cf. Mt. § 268, p. 470; S. § 139. N. 2.
- 8. ταῦτα γετέσθαι is an adnominal genitive after αίτιον. For the omission of the article, cf. Mt. § 542. b.
  - 9. ἀχθεσθεὶς being chagrined.
- 10. τὸν ἄφξαιτα βάλλειν, i. e. the ringleader of those, who attempted to strike Dexippus.
- 11. διὰ τέλους = διὰ παντός, continually, during the whole time of the expedition. —— ἐξ οἶ, i. e. on account of his friendship for Xenophon. —— πας' δλίγον, of little account. —— φαῦλον, small, trifting.
- 13. οἶτος, Cleander, who was then harmostes of Byzantium. Cf. V1. 4. § 18. ἀτόμους, lawless, i. e. not subject to law, as bandıts, robbers, &c. οδτος ὁ λόγος, this report concerning our lawlessness.
- 15. ἐγὼ μὲν οὖν is repeated in this sentence, in consequence of the parenthesis commencing with καὶ γὰρ ἀκούω. ὑμᾶς τῆς αἰτίας. S. § 180. 2. —— καταδικάζω ἐμαυτοῦ. S. § 183. R. 2. —— τῆς ἐσχάτης δίκης, i. e. death.
- 18. $\mu\eta$ $\ell \times \delta \tilde{\omega} \tau \ell \pi o \lambda \epsilon \mu \epsilon \tilde{\iota} \tau \epsilon$. In prohibitions or entreaties, the aorist subjunctive or present imperative follows $\mu\eta$, according as the action is to be expressed as momentary or continued. Cf. Butt. § 148 3; Mt. § 511. 3; S. §§ 215. 5: 218. 2.

- 22. $i\phi^2 \oint_{\Gamma} \tau_{\ell}$, for the purpose of. Δέξιππον. The repetition of his name gives emphasis to the treachery charged upon him in ἀποδράττα and προδόττα.
- 23. τὸ ἐπὶ τούτω, as far as it depended upon him. ἀπολωλαμεν "aliquanto vividius est quam si dixisse ἀπωλόμεθα ἄν." Krüg.
   "Ηκουε γὰς, ὥςπες ἡμεῖς κ. τ. λ. It appears that the first definite information respecting these impassable rivers, was received by the Greeks at Cotyora (V. 6. § 9), after Dexippus had deserted. Reference in this place is therefore doubtless had, to some general report of the difficulties attending a journey by land, made to the Greeks while they lay at Trebizond.
- 24. Τοῦτον .... ἀφειλόμην, from a fellow of such a character I rescued the man. Cf. N. on III. 1. § 30.
- 27. el xal may be rendered although, when as here the apodosis is negative.
- 28. Iva .... $\mu\eta\delta\epsilon i\varsigma$, that no one might noise it abroad. $\tau o i\varsigma$ $\lambda \eta \sigma \tau a i\varsigma$ refers to the party who had taken the $\pi e i\beta a \tau a i\varsigma$ (§ 5, supra), and wished through the aid of Dexippus to keep them as private booty.
- 30. Δοακόντιον. The same who presided over the games, IV. 8. § 25. The reader cannot but sympathize with the army in the interest which they felt for Agasias, than whom, to no captain were they more indebted for the retreat, which they had so successfully and gloriously made.
- 34. τω Σιω, i. e. Castor and Pollux. ἀντίοι η, other than different from.
  - 36. állá, well then. —— incise, i. e. at Byzantium.

BOOK VII.

CHAPTER I.

- 8. εὶ δὶ μη, otherwise. Cf. N. on IV. 3. § 6. —— οὐ ταχὺ ἐξέρπει, is slowly creeping out. This shows the reluctance with which the army left the town.
- 11. ὅτι .... αλτιάσεται, that he should blame himself for the consequences. The threat is designedly ambiguous.
- 13. Kurtanos. "Haud dubie Laco qui in Chersoneso bellum cum Thracibus gessit." Zeune.
- 17. $\tau \dot{\eta} \nu \chi \eta \lambda \dot{\eta} \nu$ (literally, the claw) here signifies the projecting stone work, which protected the walls next to the sea from the force of the waves. By clambering up this mole, the soldiers were enabled to scale the walls and enter the city.
  - 19. Erdor, i. e. within their houses. So Weiske.
- 20. Χαλκηδόνος, now Cadiqua (Καδίκιοϊου) opposite Constantinople, on the northern shore of the Marmora.
- 22. 'Aλλ' εδ τε λέγετε. By apparently acceding to the wishes of the army, Xenophon succeeded in restoring order, and prevented the soldiers from committing those excesses, which in the end would have proved fatal to their best interests.
- 25. ἢν .... χαριζώμεθα, but if we should indulge our wrath, i. e. give scope to our desires for vengeance. την οὐδὲν αἰτίαν, in no respect to blame. ἃ ἔσται ἐντεῖ θεν=what will be the consequences.
- 27. ἐν τῆ πόλει, i. e. ἐν τῆ ἀκροπόλει. Cf. Thucyd. II. 24. —— Εχοντες, having charge of, i. e. the cities here spoken of, committed themselves to the patronage and guardianship of the Athenians.
- 33. καθημένων, "remaining in quiet expectation." Belf. στιατημών, desiring the office of a general. — ελς άφθονίαν — ἀφθόνως.

- 39. Μάλα μόλις, " non sine magna difficultate." ΔτυτΖ.
- 41. 'Επεὶ ... αἰτῷ, literally, but when there was wanting much to him, i. e. when he fell far short of having enough provisions, so that each soldier might have one day's allowance. ἀπειπών, resigning.

CHAPTER II.

- 3. τὰ ὅπλα ἀποΦοόμενοι, selling their weapons.
- 5. ὅσον οὐ παρείη, literally, he was only not present = he was almost present. The phrase is elliptical: he was only so much wanting as was necessary to make him not present. Cf. Butt. § 150. p. 434.
- κατά τὰ συγκείμενα, according to agreement. Cf. VII. 1. § 2.
   Απαξεβίου μὲν ἡμελησε. A merited recompense for the treachery and cupidity of the Spartan admiral.
- 8. Héquitor, Perinthus, a city of Thrace, W. of Byzantium, now called Erekli.
  - 9. ως διαβησόμενοι, hoping to cross over. Cf. N. on I. 1. § 7.
- 10. αὐτῷ.... πείσειν, saying what he thought (i. e. making such promises as he thought) would induce him.—— οὐδιν.... γετέσθας, none of these things, or nothing of this sort was possible. Cf. N. on I. 3. § 17.
  - 12. Επραττε περί πλοίων, negotiated for vessels.
  - 18. πυροῖς ἐρήμοις, i. e. fires having no guards around them.
- 20. ἀναπηδήσαντες εδίωκον, leaping upon their horses. they gallopped away to inform Seuthes.
- 23. *έρατα οἴνου προὔπινον, they drank to one another in a horn of wine.
- 26. *I θι νῦν, come now. ἀφήγησαι. Xenophon here calls upon Medosades, to report to Seuthes the reply made to his proposals, which Medosades does in the next section.
  - 29. Nur tolvur, now then.
  - 30. σὸ ἐλθών εἰπὶ, do you go and say to them.
- 33. εἰς .... ἀποβλέπων, looking for sustenance to the table of another. ἐνδίφριος, as Krūg. remarks, is equivalent to ὁμοτράπεζος. Cf. § 38, ınfra.

CHAPTER III.

- 2. odor tasas, not to go, literally, to let alone the way.
- 3. οδτος δὲ ὁ αὐτὸς. Some MSS. and editions omit the article, which would give the signification, hic ipse, instead of hic idem, a sense which the passage evidently demands.
- 4. τοῦτο βουλεύσεσθε, i. e. "utrum Aristarcho parendum an eundum sit ad Seuthen." Weiske.
- 5. οι ήττους, those who are weaker than you. τις = ξεκοτος (i. e. Seuthes and Aristarchus), S. § 148. N. 1.
- πλείστων ἀκουόντων, in the hearing of as many as possible. αὐτῷ, i. e. Xenophon.
- 8. ὑπὸ.... ἐξενίσθαι, we shall think ourselves hospitably entertained by you.
- 10. τὰ rομιζόμενα, that which is customary. Cf. VII. 2. § 36. Νξω, in addition to. — ἀξιώσω αὐτὸς. S. § 144. N. 2. τα διατιθέμενος, in order that by the sale of it.
  - 11. διώκειν καὶ μαστεύειν, to pursue and search out.
- 13. χειμών γὰς εἴη. For the omission of ὅτι before this optative, cf. Mt. § 529. 3; S. § 216. N. 4. εὕςημα. Cf. N. on II. 3. § 18.
- 16. ¥40170, sc. 571 from the preceding context. Cf. S. § 216. N 4 (second paragraph).
- - 18. τάπιδας, carpets. Τοιαῦτα προύμνᾶτο, "talibus verbis hortatus dona captabat." Weiske.
  - 19. ἄλλοι τῶν ὑμετέρων. Zeune thinks that Alcibiades is here alluded to. Cf. Corn. Nep. Alcib. VII. 4. See also Hell. II. 1, § 25.
  - 21. ×αθημένοις. The Thracians sat at their meals, instead of reclining as did the Greeks.
    - 22. ὅσον μόνον γεύσασθαι, sufficient only for a taste.
  - 23. φαγείν δεινός, a very great eater. εία χαίρειν, paid no regard to. τριχοίνικον. Α χοίνιξ was one day's allowance.
  - 29. ἦδη . . . ἐτύγχανεν, for he had by chance now drank rather to. freely
    - 30. τούτους = here. S. § 149. N. 1.
  - 32. μαγάδι. The magadis was a sumged instrument of great compass, introduced originally into Greece from Asia Minor. The one used by Anacreon is said to have had twenty strings.

- 45 ὅτι... δίη, that you will not need me alone i. e. that I alone without the troops can render you no essential aid. —— δραμοῦνταις fut middle derived from the supposed theme ΔΡΕΜΩ. Cf. Butt. Irreg. Verbs, p. 247.
- 46. ἐτφόχαζε. Carmichael (Gr. Verbs, p. 287) derives τροχάζω from τροχάω, an Epic form of τρέχω.
- 47. τάδε δη, sc. εστίν, those things have happened. ξυημοι, i. e. without leaders, and apart from the main army. —— συστάττες άθρόοι που, collecting somewhere.

CHAPTER IV.

- 4. άλωπεκίδας, caps made of foxes' skins. ζειφάς. These seem to have been a kind of cassock enveloping the inner garment, as an additional protection against the cold.
- 5. τῶν αἰχμαλώτων, sc. τινὰς. καὶ (before τούτων), also "sicut illorum vicos de quibus dictum est § 1, supra." Weiske. τῷ λιμῷ, which would follow the burning of their villages and provisions.
- 7. $E\pi_{i\sigma}\theta \acute{e}r\eta \varsigma$. This person must not be confounded with the Amphipolitan Episthenes, who commanded the targeteers at Cunaxa (I. 10. § 6), and to whose care the Armenian youth was committed (IV 6. § 1.)
  - 10. μηδέτερον, neither. περιλαβών, embracing.
  - 11. εν .... Θραξ, among those called the mountain Thracians.
  - 12. In tois overrois, in the covered places = in the houses.
  - 13. ἠγγυᾶτο, pledged himself to them, became security.
- 15. ἔφασαν refers to the Thynians who were captured. —— 🗽 ἀποκόψοντες, in order to break off.
- 16. ἐτῶν ἤδη ὡς ὀκτωκαίδεκα. Schneider thinks that Xenophon remarked on the age of this youth, because the strength of a full grown man was requisite for blowing the trumpet.
- 19. τοῖς πρώτοις, in relation to others of Seuthes's men, who came up afterwards.
- 21. τριπλασίαν δύναμιν, i. e. three times the number of troops he had, when the Greeks first became his allies.

CHAPTER V.

ώς δεῖ κήδεσθαι Σεύθου, to care for the interests of Seuthes we you ought. — εὶ μὴ ἄλλως ἐδύνω, if you could have effected it in so other way. — καὶ ἀποδόμενος κ. τ λ. A proverbial phresse, ...

Bloomfield (N. on Luke 22: 36) says by which a thing is counselled to be done at any rate. Cf. Thucyd. VIII. 81.

- 8. αὐτῷ, i. e. Xenophon. ἐμέμνητο refers to Seuthes.
- 9. Fre arm, further up from the sea-coast into the interior.
- 13. στήλας .... λητζονται, the sense is, having defined their respective limits with pillars, each plunders the wrecks which fall within his section. The following extract from Perkins's Residence in Persia, will illustrate the dangerous navigation of this part of the Euxine. We left the Bosphorus and entered the Black Sea about noon. A hick, damp fog still filled the atmosphere, and vividly impressed us with the appropriateness of the appellation - Black, or dark, Sea. From the head of the Bosphorus, the shores, on both sides, recede at eight angles, and, as a bend occurs in the Straits a few miles below. it is almost impossible for vessels coming down to find the entrance. especially when the fog prevails. Terrible wrecks occur there, in almost every storm. Beclouded in mist and fog, the doubtful mariner creeps along, and uncertain, yet hoping, that he has gained the entrance is decoyed into some treacherous nook and dashed in a moment upon the foaming rocks. There are few points in any sea navgated by Europeans, which are so perilous." p. 83.

CHAPTER VI.

- παράγειν, sc. the Lacedæmonian ambassadors. ἐπὶ ξενίς,
   τραπέζη.
- 5. ¾ ν οὖν ... ἀπαγωγῆς, will he not then be opposed to our leading away the army? In his note on δοα μή, Soph. Electr. 446, Prof. Woolsey cites Buttmann's acute observation (Index to Plato's Four Dialogues, 4th ed. Berlin, 1822) under δοα, "δοα μή, sicut μή solum, interrogat in re incredibili, ita tamen ut δοα addat fere aliquam sollicitudinem, sive veram sive fictam, ne forte ab altero affirmetur." Cf. Mt. § 608. Obs. 3.
- 15. $\pi \epsilon \varrho i \, \tilde{\omega} v = \epsilon \varkappa \epsilon l r \omega r \, \pi \epsilon \varrho i \, \tilde{\omega} r$, of which equivalent, $\epsilon \varkappa \epsilon l r \omega r$ limits altlar. Sturz makes $\pi \epsilon \varrho i \, \tilde{\omega} r = \pi \epsilon \varrho i \, \tilde{\epsilon} \varkappa \epsilon l r \omega r \, \pi \epsilon \varrho i \, \tilde{\omega} r$.
- 16. τὰ ..... τεχνάζειν, that I having received your pay from Seuthes, am managing to deceive you. ων = εκείνων α, of which εκείνων depends on στεροῖτο. S. § 181. 2.
  - 17. εαν .... χρήματα, if you exact from him the money.
  - 19. μη .... ένιοι, no, not even as much as some of the captains.
- 20. την γνώμην. Xenophon uses a mild expression because Seuthes was present.
  - 21. alaxir Cf. N. on II. 3. § 22.

- 22. εί γε .... φυλακή, " si qua est ab amicis cautio." Krūg.
- 23. τούτου trartlor, in the presence of this man.
- 24. προςίοιτε. The common reading is προςίητε, which Mt. (§ 525. d) disapproves, because a repeated action is spoken of. στων. The Attics seldom use this form of the compound relative. Cf. Butt. § 77. N. 4.
- 36. κατακεκανότες. The common reading is κατακανόττες. Cf. Butt. Irreg. Gr. Verbs, p, 157; Carmichael Gr. Verbs, Obs. sub voce κτείνω; Mt. § 498. p. 836. ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, "cum officio suo functus tum præter officii necessitatem." Zeune. These words correspond to our phrase, 'in turn and out of turn.'
  - 41. Ecueda avrov, we shall lay hold of him.
  - 43. ἐν ἀποζοήτω ποιησάμενος, having enjoined secrecy.

CHAPTER VII.

- 3. Προλέγομεν, we forewarn. εὶ δὲ μη, otherwise.
- 6. $\eta i \lambda t \zeta_0 v$, remained, literally, encamped in the open air. (f. II. 2. δ 17.
- 7. χατὰ χοάτος. Krūg. concurs in Weiske's conjecture, that these words should be placed before χώρας. But if ἐχόντων be substituted for ἐκόντων, the difficulty, resulting from the present collocation, disappears.
- οὐχ ὅπως, not only not. On this phrase, cf. Butt. § 150. p. 433;
   Mt. § 623.
  - 14. τὰ δίχαια, their wages, literally, what is just, or due.
- 15. Leget, Supply Lege δ_n . The first of two contrary conditional propositions, is sometimes found without the apodosis. Cf. Butt. § 151. IV. 4; Mt. § 617. a.
- 22. Ποῶτον .... καταστήσαντας, for in the first place, I know that next to the gods, these have made you distinguished, literally, have set you in a conspicuous place.
- 24. πλατωμένους, wandering about. "Significanter pro ὅττας." Weiske. τοίτων .... β(α, the words of these are not less effectual to accomplish what they desire, than the force of others.
  - 29. arayxy, by necessity, is opposed to quila.
- 33. tyralogour, they demand in payment. This verb is used of a creditor summoning the debtor into court, in order to obtain judgment in his favor.
- 40. Alaχψὸν γὰψ ἦν, for it would have been disgraceful. For the emission of &, cf. Mt. § 508. Obs. 2; S. § 213. N 2.

- 47. σοὶ προεμέτους εὐεργεσίαν, having been first to show you kindnoss. Schneider says, that προέσθαι τινὶ εὐεργεσίαν is significantly said, "cum quis prior beneficium confert in aliquem, incertus an gratiam apud illum sit initurus." Cf. Plato's Gorgias. 520. C., with Woolsey's note.
  - 51. Ταῖτα .... οἰόν τε, it is impossible that these things should be so.
  - 53. ἀλλ' ἢ μικφόν τι, except a very little.
- 54. τίνος .... ἔχειν, whose talent shall I say I have? i.e. I shall be obliged to distribute this talent (thy present) also, and then say I have mobody's talent in my possession; I shall lose it. τοὺς πέτψους. Cf. VII. 6. § 10.
- 57. οὐ πυροτήει, did not come near the Lacedæmonian leaders w .3 were distributing the money among the soldiers. His object was to avoid censure, by abstaining from all participation in the affair. εὐκαδε, i. e. ὡς οἴκαδε ἀπιών. Krūg.

CHAPTER VIII.

- 3. παψεστήσατο, placed by his side, caused to stand near.
- 4. 'Εμπόδιος, obstarle, hinderance. όλοκαυτεῖν, to offer a holocaust, i. e. to burn the whole victim upon the altar.
- πεπφακέται, perf. infin. of πιπφάσκω. λυσαμενοι, ransoming, redeeming, which is the leading sense of λύω in the middle.
  - 9. airòr, i. e. Xenophon.
  - 20. άφυλακτεῖτ, εc. τοὺς πολεμίους.
  - 21. Lyouas, reaching to.
- 26 Zeune estimates the whole distance travelled 1039; Sexon miles each = 2; British miles.

TABLE OF MARCHES, DISTANCES, AND HALT DAYS IN THE ANABASIS.

NAMES OF PLACES.	NO. OF	PARASANGS.	HALT-DAYS.
Prom Sardis to the river Mæander, I. 2. § 5. Colossæ, § 6 Pelæne, § 6 7-9 Peltæ, § 10 Κεραμῶν ἀγορὰν, § 10 Plan of Caystrus, § 11 Phymbrium, § 13 Priæum, § 14 Conium, § 19 Pana or Tyana, § 20 Parsus, § 23 Parsus, § 23 Parsus, § 23 Liver Sarus, 4. § 1 Liver Pyramus, 4. § 5 Pholosses, 4. § 11 Liver Paradax, 4. § 10 Phapsacus, 4. § 11 Liver Araxes, 4. § 19 Corsote, 5. § 5 Phrough Baby onia, 7. § 5 Phrough B	3 1 3 2 2 3 2 2 3 5 4 4 2 1 1 4 5 3 9 5 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	22 8 20 10 12 30 10 20 30 25 25 15 5 5 20 30 15 4 4	30 3 3 5 3 20

MARCHES, DISTANCES, AND HALT-DAYS IN THE RETREAT.

NAMES OF PLACES.	MARCHES.	PARASANGS.	HALT-DAYS.
With Ariæus, II. 2. § 13; 3. §§ 10, 17; 4. § 1	$\frac{2}{3}$	İ	24
Wall of Media, II. 4. § 12	2	8	_
Sitace on the river Tigris, II. 4. 6 13	4	20	_
Opis on the river Physicus, II. 4. § 25	6	30	l _
Through Media, II. 4, § 27 River Zabatus, II. 4, § 28; 5, § 1	5	20	3
Villages where they enrolled slingers, &c., III. 3. § 11; 4. § 1.	lĭ	1	Ιĭ
Larissa on the Tigris, III. 4. 66 6, 7	łi		 _
Mespila, III. 4. §10.	- li	6	
Villages, II. 4. 00 13-18	li	4	1
Through the Plain, III. 4. § 18	Ιī	l -	_
Villages where the wounded were taken care of, III. 4. 00 23	-31 5	į į	3
Through the Plain, III. 4. 631	l i		l —
Night March, III. 4. § 37	1	2	—
Villages in the Plain, III. 4. 637-5. 61	4		_
Return March, III. 5. 613	1	1	_
Through the Carduchian Mts. IV. 1. \$5-3. 68	17		1
Through the Plain of Armenia, IV. 4. 51	. 1	5	_
Sources of the Tigris, IV. 4. § 3 .	2	10	-
River Teleboas, IV. 4. 63	3	15	-
Phrough the Plain to Villages, IV. 4. § 7	3	15	-
To the Pass, IV. 5. 67	1		
Eastern Branch of the Euphrates, IV. 5. 62	3	15	-
Through the snow, IV. 5. 93	3	15	_
Refreshment Villages, IV. 5. § 7—6. § 1	1	-	7
With the χωμάρχης, IV. 6. § 2	3		-
River Phasis (the Arras), IV. 6. §4	17	35	_
Mountains occupied by the Tuochians, &c., IV. 6. 5-27.	. 5	30	_
Phrough the country of the Taochi, IV. 7. 61	2	10	-
Through the Chalybian country, IV. 7. 6 15	7	50	_
Through the Scythinian country, IV. 7. 418	4	[w ,	. 3
Symnias, IV. 7. 6 19	4	20	
Mount Theches, IV. 7. 55 19, 20	5		1
Phrough the Macronian country, IV. 8. 661-8	3	10	
Sickness caused by the honey, IV. 8. 00 20-22 Prapezus, IV. 8. 022	1.		3
Cerasus, V. 3. 52	2	7	30
To the country of the Mossynoscians, V. 4, 52	8	1	10
Phrough the Mossyncecian country, V. 5.41	; 1		1
Chalybians, V. 5. §1	. 8	1 1	1
Phrough the Tibarenian country to Cotyora, V. 5, 53	1 2		45
By sea to Sinope, VI. 1. \$\$ 14-17	2	1 1	45 5
By sea to Heraclea, VI. 2.	2	1	3
Port of Calpe, VI. 3. § 24	5		ŀ
Chrysopolis, VI. 6. 38	6	i i	١.

REFERENCES

TO

KUHNAR'S ELEMENTARY GREEK GRAMMAR.

The following references to Kühner's Elementary Greek Grammar, translated from the German, by S. H. Taylor, Principal of Phillips Academy, Andover, Mass., have been prepared in compliance with the request of many teachers, who have adopted that excellent grammar in their respective institutions. It is proper to remark, that Kühner's Elementary Grammar has been given to the American public since the publication of this edition of the Anabasis, which will account for the omission of references to it in the body of the Notes. The references extend only through the first book, as it was thought that it would be better for the scholar to have full references in that portion of the work, and then dispense with them afterwards, when he would be comparatively familiar with his grammar. The numerals refer to the sections of the Grammar.

Page 1. Δαφείου, 158, 1.—Παφυσάτιδος, παΐδες, root of? 38. Why δ omitted in Nom. 8, 3.—γίγγομαι, what is the syl. γι? 123; root of? 123; what letter syncopated in Pres.?—δύο, 68 and R. 2.—νεώτεφος, why ω? 50, I. (a).—πρεσβ. 50, III.—παφών, 6, 3: 90, 1.— ἐτύγχανε (form), 121, 16, (cons.), 175, 3.—αὐτόν (govern. of), 160, 3.—ἀπέδειξε, 128, II. Β.—ἀναβαίνει, 119, 1: 142.—λαβών, 121, 12. —Τισσαφ. 42. R. 3.—ἔχων, 125, 11.—ἀνέβη, 119, 1: 142.—τὸν ἀδελφόν (article), 148, 3.—ἐπιβουλεύοι (mode), 152, 4 and 18 ι, 5. —συλλαμβάνει, 8, 5.—ὡς with part. 176. R. 2.—ἀποκτενών, Perf. of, 111, 5.—ὅπως, mode with, 181, 4.—Κύρω, 161, 2 (c), (γ).—ἀφικνεῖτο (tet se), 152. R. 4 (c).

Page 2. ωςθ', 6, 3: 8, 9.— ἐαυτῷ, 161, 5 (a).— βαρβ., 158, 6, I. (b) — ἔχοιεν, 181, 2.— την Ἑλλ. (art.), 148, R. 1.— ως, 52, p. 59.— λάβοι (mod.), 181, 2.— παρήγγειλε (long penult), 111, 4.— ἄνδρας, 36.— Τισσαφ., 158, 2.— Μιλήτου, 24: 157.— προαισθ. 121, 1.— αὐτῶν, 158, R. 1.— ἐξ'βαλεν, 7, 3: 111, 2: 117, 2.— συλλέξας, 8, 3 and 5.— τοῦ ἀθροίζειν, 173, 1.— πέμπων, 102, 5.— ὧν, 176 (b).— αὐτῶν, 158, 7 (a).— ἐπιβουλῆς, 158, 5 (b).— Τισσαφ., 161, 2 (a) (γ).— πολεμοῦντα, 176, 1 (d).— ὧν, 182, 6.— ¾βύδου, 158, R. 1 (d).— τούτω, 161, 2 (a) (a).— το χρυσίον (art.), 148, 4 Page 3. Œλληνας, 159, 3 (1).— τρεφόμενεν, 175, 3.— ὡς with part

176, R. 2.—ἀντιστασ-, 158, 7 (a).—εἰς with numeral, 165, 2.—αὐτοῦ, 158, 5 (a).—αὐτοῦ, 161, 2 (a) (a).—ἐποίουν (impf.), 152, R. 4 (a) and (b).—πορεύεσθαι, 150, R. 1.— ὁ εἶχε στράτευμα, position of noun, 182, 6.—προεστίμει, 90, 1.

Page 4. ξενικοῦ, 158, 7 (a).—λαβόντα, 172, R. 2.—ἐκάλεσε, 98 (b).
—φυγάδας, 31 and 38.—ὑποσχόμενος, 120, 3.—ἐφ', 6, 3: 8, 9.—παύσασθαι, 150, 3 (a).—οἴκαδε, 53. R. 2.—στρατευομένων, 158. 3 (a).—ώς, 165, 3.— εἴρηκα, 126, 7.—ἐξελαύνει, 119, 2.—σταθμούς, 159 (6).—ἐζευγμένη, 140, 3.—ἔμεινεν, 111, 4 and 5.

Page 5. Κύρω, 161, 2 (d).—ἦν with Sing. Nom. 147 (d).— ϑηριων, 158, 5 (a).—ἐϑήρευεν, 152, R. 4 (c).—βούλοιτο, 183, 3 (c).—τοὺς ἵππ, 148, 3.—μέσου τοὕ, 148. R. 9.—μέξ, 97, 1.—ἔστι, 16, 1.—Μαρσύου, 148, R. 7.—ποδῶν, 154, R. 1 (d).—ἐκδεῖραι, 111, 4: 84, R. 1: 11, 3.—κρεμάσαι, 139, (a), 2.—ὄϑεν, 53, R. 2.—μάχη, 161, 3.—ἀμφί, with numerals, 167, 1.—Λύκαια, 159, 2.—ἔθηκε, 131, 2.

Page 6. διῆγε with part. 175, 3.—δῆλος ἦγ, 175, R. 5.—ἔχοντα, 176, 1 (c).—μή, 177, 5.—ἀποδιδόναι, 84, 4 (a).—γυνή, 47, 2.—δοῦναι, 130 (f).—ἀπεδωκε, 131, 2.—εἰχε, 87, 3.—αὐτήν, 57.—συγγενέσθαι, 8, 4.—Κιλίσση, 161, 2, (a) (a).—οἴνω, 161, 2 (a) (a).—κεράσας, 128, II. A: 139 (a) 1.—δεηθῆναι, 125, 5.—Κύρου, 158, 5 (a).—ἐπιδεῖξαι, 128. II. Β.—αὐτῆς, 161, 2 (d).—ταχθῆναι, 104, 2 (b).—στῆναι, 130 (f).—χαλκᾶ, 29, R. .6).

Page 7. ἐκκεκαθαρ., 152, R. 2.—προβαλέσθαι, 111, 2 and 3: 117, 2. προείπον, 126, 7: 90, 1.—ἐσάλπιγξε, 105, 4: 146, R. 2 (b).— θᾶττον, 8, 11.—βαρβάρων, 158, R. 1 (c).—ἔφυγεν, 116, 3: 101, 3.—οἱ ἐκ, 167, R.—ἰδοῦσα, 126, 4.—ἐθαύμασε, 104, 3 (b): 8, 3 (γ).—ταχΙστην, 8, 11: 51, 1.—ὁδόν, 159, 3, (6).—αὐτῆ, 161, 2 (a) (δ).—αὐτόν, 169, R. 1.—ἀπέκτεινεν, 111, 2, 4 and 5.—ἁμαξιτός, ἀμήκανος, 28, R. 3.—στρετεύματι, 161, 5 (a).

Page 8. ὑστεραία, 154, R. 2: 161, 1 (b).—εἴη, 106, R. 5: 180, 5: 188, 3.—ἤσθετο, 121, 1: 144, α.—ὀρέων, 158, R. 1. (d).—Ταμών, 30.— ἔχοντα, 175, 1 (a).—οὖ, 158, 4.—ἐφύλαττον, 152, R. 4 (b).—κατέβαινεν, 152, R. 4 (a).—ἐμπλεων, 8, 12 (b).—δένδρων, 158, 5 (a).—ἔμπλεων, 30.— περιέχει, 90, 1.—εὐδαίμονα, 50, IV. (b).—μέσης τῆς, 148, R. 9.—ὄνομα, 159, (7), and R.—Κύρον, 158, 7 (β).—ἀπώλοντο, 128, II. Β: 138, R.—οἷ μέν, 178, 5.—ἔφασαν, 135, 8.—κατακοπῆναι, 104, 1 (b): 84, 4 (a).—οὐ δυναμένους, 177, 4 and 5.—ἄλλο, 60.—ἀπολέσθαι, 84, 4 (a).—συσιρατιωτῶν, 8, R. 4.

Page 9. οὖτε—οὖτε, 178, 7.—οὖδενί, 177, 6: 161, 2 (a) (β).—κρείττον, 52, 1.—ἐαυτοῦ, 158, 7 (β).—ἔπεισε, 104, 3: 8, 3 (γ).—ἀλλήλοις, 161, 2 (a) (α).—ἔδωκε, 131, 2.—νομίζεται, 147 (d).—χουσοῦν, 29 (accentu.).—ἡρπασμένα, 106.—ἦν, 185, (3).—ἡμέρας, 159 (6).—στρατιῶται, 10, 3: 26, 4 (a).—οὖκ, 7, 3.—ἰέναι, 137: 172, 2.—ἐβιάζετο, 152, R. 4 (d).

-- εβαλλον, 152. R. 4 (a).-- εξέφυγε μή, 177, 7.-- εγνω 122, 5: 142.δυνήσεται, 180, 4.—συνήγαγεν, 89, R.—χρόνον, 159 (6).—δστώς, 134, 3 $-\mu\eta$, 177. 5. $-\epsilon\mu oi$, 161, 5 (a).

Page 10. Ελληνας γην, 160, 4 (δ) and R. 3.—έπειδή, 184, 1.—έκάλει, 98, (b).— ίνα, 181, 2.— ώφελοίην, 97, 4.— άνθ' ών, 163, 1.— ἔπαθον, 122, 12.—βούλεσθε, 125, 4.—συμπορ., 8, 4.—φιλία, 161, 3.—χρῆσθαι, 97, 3.—εἰ, 187, 3 (9) b.—οἰδα, 143.—δέη, 182, 8 (b).—πείσομαι, 122, 12. έρει, 126, 7.—ως είλομην, 186, 1 (a).—συν υμίν, 185, R. 4.—αν είναι, 153, 2, d.—ω, 183, 3 (b).—ὑμῶν, 158, 5 (a).—φίλον, 159, 3 (1).—ὡς ἐμοῦ λόντος, 176, R. 3.—φαίη, 188, 2: 180, 5.—ἐπήνεσαν, 98, (b).—πλείους, 52, 9: 35, p. 36.—τούτοις, 161, 3.—στρατιωτῶν, 158, 5 (b).—ώς—τούτων, 176, R. 2.--ἄλλων, 158, R. 1 (c).

Page 11. αὐτῷ, 161, 2 (a) (δ).—ἐκεῖνος, 60: 169, R. I.—ἀδικεῖσθαι, 172, 2.—ωςτε 186, 1 (a).—μεταπεμπομένου, 176, 1 (c).—πάντα, 159 (7). --έψευσμένος, 88, 3: 175, 1 (a).--δεδιώς, vocab. δείδω.--μή, 177, R.-καθεύδειν, 125, 10.— ημών, 158, 6 I. (h).— αὐτοῦ, 158, 4.— σκεπτέον, 168, 1 and 2.—ἀσφαλέστατα, 50, III: 54, 1.—ὅπως, 181, 4.—μενοῦμεν, 111, 5 and 112.—απιμεν, 152. R. 1.—εξομεν, 125, 11: p. 8, Note.—πολλού, 158, 7 (γ). $-\frac{7}{6}$ αν $-\frac{7}{2}$, 182, 8 (b). $-\frac{1}{6}$ πιστάμεθα, 135, p. 165. $-\frac{1}{6}$ καθήσθαι, 141, 2.—λέξοντες, 176, 1 (e).—έπιδεικνύντες, 130 (g).—οία είη, 182, 8 (d). δλέσθαι, 126, 1.—εἰ μή, 177, 5: 185, 2 (1).—συσκευάζεσθαι, 8. R. 4.— $K\tilde{v}$ ρον, 160, 4 (a).—ἀποπλέοιεν, 97, 1: 116, 3: 181, 2.—ἐάν—διδῷ, 185. (3).— $\tau \alpha \chi i \sigma \tau \eta \nu$, 154. R. 2.— $\pi \rho o \kappa \alpha \tau \alpha \lambda \eta \psi$., 176, 1 (e).— $\mu \eta$, 177, 5. **φθ**άσωσι, 181, 2.—μήτε—μήτε, 178, 7.

Page 12. οὖτος, 169, R. 1.—στρατηγήσοντα, 176, 1 (e).—μηδείς, 177, 5.— $\epsilon\mu$ οὶ τοῦτο, 168, 2.— $\dot{\alpha}\nu$ δρί, 161, 2 (a) (δ).— ϵ ἰδῆτε, 143: 181, 2. - ἐπίσταμαι, with inf., 175, R. 4 (b).-τοῦ αἰτεῖν, 173, 1.- ἡγεμόνι, 161, 2 (a) (δ).— $\dot{\phi}$ $\ddot{a}v$, 182, 8 (b): 182, 6.— $\dot{\eta}\mu \tilde{i}v$, 161, 5.— $\dot{o}\mu voi\eta v$, 97, 4: 185, R. 4.—α—δοίη, 182, 8 (d).—μή, 177, R.—τριήρεσι, 161, 1 (c) (β). φοβοίμην, 185, R. 4.—ἀγάγη, 89, R.—ἄκοντος, 176, 1 (a).—ἀπιών, 176, 1 (b).—λαθεῖν, 175, 3.—ἔγωγε, 64, 1.—έχοῆτο, 97, 3.—ξένοις, 161, 3. τούτω, 161, 2 (a) (a).—της πρόσθεν, 148, 8.—πείσαντα, 176, 1 (d). επόμενοι, 176, 1 (c): 185, R. 4.—απιόντες, 176, 1 (c).—λέγη, 182, 8 (b). -- ἔδοξε, 124, 3.

Page 13. Κύρον τὰ δόξ. 160, 4 (a).—στρατιᾶ, 161, 2 (c) (δ).—ἀκούοι, 188, 3.—ἀκούοι with inf. 175, R. 4 (a).—σταθμούς, 159, (6).—καν, 6, 2.—χρήζειν, 172. 2.—έπιθείναι, 130 (1).—τοῖς, 161, 2 (d).—τοῦ μηνός, 148, R. 6: 158, 4. - ἄγοι, 180, 5: 181, R. - αὐτῶν, 158, 7 (a). - αἶς, 161, 8.—Τισσαφ., 161, 5 (a).—Κύρω, 161, 2 (a) (a).—ών, 158, 7 (a).

Page 14. τούτων, 158, R. 1 (b).--ονομα, 159 (7) and R.--υπερθεν, 53. R. 2.—ἐφειστήκεσαν, 134, 3.—ἀποβιβάσειεν, 181, 2.—πυλών, 157. 158, R. 1 (d).—ω̃ετο, 125, 20.—εχοντα, 176, 1 (b).—οντα, 175, 1 (a). uvqιάδας, 65 (e).—αὐτόθ., 53, R. 2.—πλείστου, 158, 7 (γ).—ἀπέπλευ

σαν, 116, 3.—ἀπιόντας, 176 (e).—εἴα, 96, 3: 87, 3.—διώχοι, 180, 5 181 R.—τριήρεσι, 161, 3.

Page 15. ὄττας, 176 (b).—ληφθηται, 121, 12.—ἀλώσοιττε, 122, 1: 185, 2 (1) and R. 1.—συγκαλέσας, 8, 4.—ἀπολελοίπασιτ, 102, 4.—ἀποδεδράκασιτ, 122, 6.—οἴχοτται, 152, R. 1.—ἐλεῖτ, 126, 1: 186, 1 (a).— θεούς, 159, 3 (4).—ἐρεῖ, 126, 7.—παρῆ, 183, 3 (b).—βούληται, 183, 3 (b).—συλλαβών, 8, 5.—αὐτούς, 159, 3 (2).—ἰόντων, 82, 3.—τούτων, 157.—τῆς πρόσθεν, 148, 8.—εἰ-ῆν, 185, 2 (1).—ἰχθύων, 158, 5 (a).—οῦς-θεούς 160, 3.—ἐνώμζον, 152, R. 4 (c).—εἴων, 96, 3: 87, 3.—ἐνκήνουν, 152, R 4 (b).—Παρυσάτιδος, 158, 2.—Συρίας, 158, 7 (a).—φύουσι, 142, 10.—κατέκαυσεν, 116, 3.

Page 16. αὐτόθι, 53, R. 2.—ὀνόματι, 161, 4.—ἔσοιτο, 180, 5.—εἰδότα; 126, 4: 176, 1 (c).—κρύπτειν, 104, 1 (b).—ἰέναι, 172, 2.—ἐὰν-διδῷ, 185, 2 (3).—καλοῦντος, 176, 1 (b).—ὐπέσχετο, 120, 3.—δώσειν, 131, 1.— ἢκωσι, 183, 3 (b): 153, 2 b.—καταστήση, 183, 3 (b).—Έλληνικοῦ, 158, R. 1 (b).—ποιήσουσιν, 152, 6.—ἄλλων, 157: 163, R.—δεῖται, 125, 5.— χρῆναι, 135, 2.—εἶναι, 183, R.—ψηφίσωνται, 185, 2 (3).—τοῦ διαβαίνειν, 173, 1: 158, 7 (α).—εἴσεται, 143.—ἄπιμεν, 152, R. 1.—τοῦμπαλιν, 6, 2.—ἄλλου, 158, 5 (α).—τεύξεσθε, 121, 16: 180, 4.—Κύφου, 158, 3 (b).

Page 17. διαβεβηκότας, 175, 1 (a).—ἐπαινέσετε, 98 (b): 181, 4.— μελήσει, 125, 17.—μὲ Κῦρον, 160, 3.—διέβαινε, 152. R. 4 (a).—ἀνωτέρω, 54, 2.—μασθῶν, 158, 7 (β).—πώποθ, 6, 3: 8, 9.—οὖτος, 169, R. 1: 148, 10 (g).—γένοιτο, 160, 5.—πεζῆ, 161, 3.—προϊών, 90, 1.—κατέκαυσεν, 116, 3.—ΰλης, 158. R. 1 (b).—ὀλίγαι, 52, 7.—ἐδίωκον, 152. R. 4 (c).—διώκοι, 183, 3 (c) (β).—προδραμόντες, 126, 5.—ἄν, 153, 2 (a) (β).—ἔστασαν, 134, 3.—πλησιάζοι, 183, 3 (c) (β).—ταὐτόν, 60, R.—ἐποίουν, 151, R. 4 (c).

Page 18. ἵπποις, 161, 3.—κρέα, 39, R.—ἀλισκομένων, 122, 1.—ἐλαφείοις, 161, 2 (b).—ἵππέων, 157. R. 1 (c).—πέτονται, 125, 23. 14.4, α —εὖφος, 159, (7) and R.—αὐτῆ, 161, 2 (d).—περιερφέεῖτο, 90, 1: 8, 12. —Μασκᾶ, 27, R. 1.—ἀπώλετο, 128, II. B: 138, R.—ἐπώλουν, 152. R. 4 (c).—ἀνταγοράζ, 175, 1 (d).—πρίασθαι, 135, p. 165.—σίγλων, 158, 7 (γ).—δύναται, 135, p. 165.—ὀβολούς, 159 (6).—ἐσθίοντες, 126, 3.—ἦντούτων, 182, R. 2.—σταθμῶν, 158, R. 1 (c).—ΰδωρ, 47, 10.—βούλοιτο, 183, 3 (c).

Page 19. στρατοῦ, 158, R. 2.—ἐστηκώς, 134, 3: 175, 3.—δράμοι, 126, 5: 185, R. 4.—βᾶττον, 51, I: 8, 11.—αν ῷετο, 153, 2 (a) (β).—δῆλος ἢν, 175, R. 5.—δδόν, 159, 2.—ὅσω—τοσούτω, 186, 3.—πλήθει, 161, 4.—τῷ διεσπάσθαι, 152, Rem. 2.—ποιοῖτο, 185, 2 (4).—ποταμοῦ, 157 οτ 158, R. 1 (d).—ἐπίμπλασαν, 135,5.—χύρτον, 158, 5 (a).—ἄπτεσθαι, 186, 1 (a).—κάρφης, 158, 3 (b).—διέβαινον, 152. R. 4 (c).—πεποιημένον, 96, 3.

Page 20. ένέβαλεν, 111, 2.--Κλεάρχω, 161, 2 (c) (β). - ημέρα, 161

1 (b).—ἀφιππεύει, 152, 4.—αὐτοῦ, 57.—ἦκεν, 152. R. 1.—ἀξίνη, 161, 5. —αὐτοῦ, 157.—ἢμαφτεν, 121, 2.—γόνατα, 39.—θέντες, 130 (g).—έκπε πλῆχθαι, 186, 1 (a).—ἕστασαν, 134, 3.—πράγματι, 161, 3.—προςιών 175, 3.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (δ).—Κλεάρχου, 158, 5 (a).—ὀλίγου, 158, 5 (a).—ἐπύθετο, 121, 15.—τὰ παλτά, τὰς χεῖφας, 148, 3.—πιστῶν, 158, R. 1 (c).—ἔστε, 143.—ἀλλήλοις, 161, 2 (a) (a).—κατακεκόψ., 152, 7.

Page 21. ἐμοῦ, 158, R. 1 (d) (β).—παυσάμετοι, 150, 3 (a).—εἰκάζετοι, 86. R.—ἔκαιον, 116, 3: 152, R. 4 (a).—γένει, 161, 4.—πολεμιά, 159 (7).
—Περσῶν, 158, R. 1 (c).—εἰ δοίη, 185, 2 (4).—κωλύσειε, parad. p. 81.—τοῦ καίειν, 173, 1: 157.—ἰδόντας, 126, 4.—ἥξοι, 188, 3.—πρόσθεν, 148, 9.—ἀναγνούς, 122, 5: 142.—συλλαμβ., 8, 5: 121. 12.—συγκαλεῖ, 8, 4. ἀγαγεῖν, 89, R.

Page 22. παρεκάλεσε, 98 (b).— Ελλήνων, 158, R. 1 (c).— ἀπορφητον, 8, 12 (b).— λόγου, 158, 7 (a).— πρὸς θεῶν, 167, 6.— πράξω, 181, 4.— τουτουί, 64, 5.— ἔδωκεν, 131, 2.— οὖτος, 169, R. 1.— ἐμοὶ, 161, 2 (a) (γ).— δόξαι, 186, 1 (a).— πολέμου, 157.— παύσασθαι, 150, 3 (a).— οὖ, 13 (d).— οὖκοῦν, 187, 3 (6).— χώραν, 159, 3 (2).— ἐδύνω, 135, p. 165.— ἔγνως, 142: 183, 3 (a).— ἔφησθα, 135, p. 164.— ἐπιβουλεύων, 175, 1 (b).— γέγονας, 123.— ἄδικος, 172, 3.— εἰ γενοίμην, 185, 2 (4).— ὑμῶν, 158, R. 1 (c).

Page 23. ἀπόφηναι, 84, R. 4.—τοῦτον, 148, 10 (g).—δέη, 181, 2.—φυλάττεσθαι, 150, R. 1.—ζώνης, 158, R. 2.—προςεκύνουν, 152, R. 4 (~).
—προςεκύνησαν, 152, 10.—οὖτε-οὖτε, 178, 7.—τεθνηκότα, 122, 9: 152, R. 2.—οὐδείς, 177, 6.—εἴκαζον, 86, R.—ἕω, 30, R. 1.—μαχούμενον, 176, 1 (e).—κέρως, 39, R.: 158, 7 (a).—ἡμέρφ, 164, R. 2.—συγκαλέσας, 98 (b).—ἀνθρώπων, 158, 5 (a).—ἀπορῶν, 176 (b).

Page 24. ἐλευθερίας, 158, $7(\gamma)$.—ἦς, 182, 6.—κέκτησθε, 152, R. 2. —ἐλοίμην ἄν, 185, R. 4.—εἰδῆτε, 181, 2.—ἐπίασιν, 152, R. 1.—ἄλλα, 156 (7).—ὄντων, 176 (c).—ὑμῶν τόν, 158, R. 1 (c): 148, 6.—τοῖς οἴκοι, 161, 2 (d).—κινδύνου, 158. R. 1 (b).—μεμνῆσθαι, 122, 11: 152. R. 2.—μεμνῷο, 122, 11.—δύνασθαι ἄν, 153, 2 d.—οὖ, 163, R.—τούτων, 158. R. 1 (b).—ἤν-νικήσωμεν, 185, 2 (3).—τούτων, 158, 7 (a).—δέδοικα, 186, 1 (a).—μὴ οὖκ, 177, R.

Page 25. ἐμπιπλάς, 135, 5.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (ε).—ἑαυτῶν, 158. $\mathbf{R}$. 1 (d).—ἦρετο, 125, 8.—οἴει, 82, 2.—νή, 159, 3 (4).—μάχης, 158, 7 (a).—ἡμέρας, 159, 3 (6).—πολεμίων, 158, $\mathbf{R}$. 1 (c).—στρατεύματι, 161, 1 (r) (a).—μέσον τόν, 148. $\mathbf{R}$. 9.—τείχους, 163. $\mathbf{R}$.—ψέουσαι, 116, 3: 97, 1.

Page 26. πλεῖ, 116, 3: 97, 1.—διαλείπουσι, 147 (a).—ποταμοῦ, 16 $\cdot$, R.—προςελαύνοντα, 175, 1 (a).—τάφρου, 158. R. 1 (d).—ἡμέρα, 161, $\cdot$ (b).—ἡμέρων, 158, 4.—ἐὰν ἀληθεύσης, 152. R. 3.—τοῦ μάχεσθαι, 157.--ἐπορεύετο, 186, 1 (a).—ὅπλων, I58. R. 1 (b).—ἔμελλε, 125, 16.—οἶς, 16 $\cdot$ 2 (a) (β).

Page 27. παρεσκευασμένος, 106.—σφίσιν 56: 161, 2 (a) (β).—έπεπεσεϊσθαι, 123.—τε, 178, 3 τοῦ ἄρματος 148, 3.—κέρατος, 39, R 158. R. 1 (b).—ἔσχε, 125, 11.—τε-καί, 178, 3.—Κύρου, 15σ. **π.**—κεφαί αῖς, 161, 3 — ἡμέρας, 158. R. 1 (b).—ἐγίγνετο, 152. R. 4 (a).—χρόνφ, 161, 1 (b).—ἤστραπτε, 152. R. 4 (a).—ἱππεῖς, 41.—ἐχόμενοι τούτων, 158, 3 (b).

Page 28. ἀποτεταμένα, 102, 3.—διακόπτειν, 186, 1 (a).—ἐντυγχάνοιεν, 182, 8 (c).—ἐλώντων, 83: 119, 2: 176, 1 (e).—ἄλλησι, 161, 2 (a) (a).—τοῦτο, 159, 7.—Πέγρητι, 148, 5 and R. 7.—εἴη, 180, 5: 188, 3.—κἄν, 6, 2.—ἡμῖν, 161, 2 (d) (end).—τὸ μέσον, 148, R. 9.—Κύρον, 158, 5 (b).—ὄντα, 175, 1 (a).—εὐωνύμον, 157.—τοσοῖτον, 159. R.—πλήθει, 161, 4.—ἀποσπάσαι, 98, (a).—φοβούμενος, 150. R. 1.—μή, 177. R.—μέλοι, 180, 5: 188, 3.—ἔχοι, 181, 4.—προήει, 137.—τῷ αὐτῷ, 60. R.—εἰ, 167, (9) b.—παραγγέλλοι, 187. R. 3: 188, 3.

Page 29. εἴη, 188, 3.—στάδια, 159, 3 (6).—πολεμίοις, 161, 2 (a) (β).
—πορευομένων, 176 (a).—φάλαγγος, 158. R. 1 (b).—δρόμω, 161, 3.— ἔθεον, 97, 1: 152, R. 4 (a).—ἀσπίσι, 161. 3.—ἐξικνεῖσθαι, 183, R.—τὰ μέν, 178, 5.—ἡνιόχων, 158, 5 (a).—προϊδοιεν, 183, 3 (c) (β).—διισταντο, 152. R. 4 (c).—ἔστι-κατελήφθη, 182. R. 2.—ἐκπλαγείς, 100, 1 (b).—παθεῖν, 122, 12.—οὐδεὶς οὐδέν, 177, 6.—συνεσπειραμένην, 8, R. 4: 101, 3: 102, 3.—ποιήσει, 182, 8 (a).—αὐτῶν, 158. R. 1 (b).—νομίζοντες, 176, 1 (b).—ἀσφαλεστάτω, 50, ΙΙΙ.—αὐτῶν, 158, R. 1 (d).—εἰ-χρήζοιεν, 185, 2 (4).—ἄν, 152, 2 d.

Page 30. στρατιάς, 158, R. 1 (b).—πέρατος, 157.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (γ).—μή, 177, R.—οί-καλούμενοι, 148, 6.—ἠνέσχετο, 91, 1.—παίει, 152, 4.—πεπτωκότα, 123: 175, 1 (a).—τοῦ ἵππου, 148, 3.—περιπεσεῖν, 90, 1·123.—ἐπισφάξαι, 105, 2.—σπασάμενον, 98, 1 (a): 150, 3 (b).

Page 31. Περσών, 158, R. 1 (c).—τε καί, 178, 3.—πάντων, 158, R. 1 (c).—πάντα, 159, 3 (7).—καταμάθοι ἄν, 185, 2 (4) and R. 4.—οὐδέν. 177, 6.—ὄντες, 176, 1 (a).—αἰδημονέστατος, 50, IV. (b).—πρεσβυτέροις, 50, III: 161, 2 (a) (δ).—ὑποδεεστέρων, 158, 7 (β).—ἔτρενν, 158, 6 I. (a). ἡλικία, 161, 2 (c) (δ).—ἐπιφερομένην, 150, 3 (a).—ἔτρεσεν, 98, 1 (b).—κατεσπάσθη, 98, 1 (a).—κατέκανε, 111, 2 and 3.—τε καί, 178, 3.—στρατηγός, 146, 2.—ποιοῖτο, 180, 5.—τω, 62 (paradig.).—σπείσαιτο, 8, 7·150, R. 3.—συνθοῖτο, 134, 2.

Page 32. αὐτῷ, 161, 2 (a) (ð).—ἐπίστευον, 152, R. 4 (c).—σπέισωμένου, 176, 1 (c).—Τισσαφ., 161, 2 (a) (γ).—Μιλησίων, 157: 163, R.—ἐφοβοῦντο, 150, R. 1: 152, R. 4 (c).—ἄν-προοῖτο, 185, 2 (4).—μείους 52: 35, p. 36.—πράξειαν, p. 81.—ἀγαθόν-αὐτόν, 160, 2.—φανερὸς ἦνπειρώμενος, 175, R. 5.—ζῆν, 97, 3.—νικψη, 97, 4.—ἄν-εἔποι, 185, R. 4.—εἴα, 96, 3: 87, 3.—πάντων, 158, R. 1 (c).—ποδῶν, 158, 5 (a).—"Ελληνι, 161, 2 (d).—ἀδικοῦντι, 176, 1 (c).—προχωφοίη 97, 4.—ἐωρα, 126, 4.—ἤς-χώρας, 182, 6 and R. 4.—φαίνεσθαι, 186, 1 (a).—αὐτῷ, 161, 2 (d) οδοιτο, 183, 3 (c) (β).—φανερὸς γένοιτο-βουλόμενος, 175, R. 5.

Page 33 αὐτῷ, 161, 5.—στρατεύματι, 161, 3.—ενεκα, 163, 5.—επλο-

•αν, 116, 3.—κέφδος, 50, p. 56, rule of syntax.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (ð).— ὑπηρετήσειεν, p. 81.—εἴασε, 96,3: 87, 3.—Κύρῳ, 161, 2 (d).—ὑρῷή, 97 4.—χώρας, 182, R. 4.—οὐδένα, 160, 4 (ð).—ἄν-ἀφείλετο, 153, 2 (a) (β).— προςεδίδου, 134, 4.—ἐπόνουν, 152, R. 4 (c): 186, 1 (a).—Κῦρον, 160, 4 (ε).—πλουτοῦσιν, 148, 6: 161, 2 (c) (β).—πειρώμενος, 175, 1 (b).— ποιήσαιτο, 182, 8 (c).—ὄντας, 175, 1 (a).—φίλων, 158, 5 (a).—δεῖσθαι, 172, 2.—ἔχοι, 181, 2.—ὅτου, 62 (paradig.): 158, 6, I. (a).—ἐπιθυμοῦντα, 175, 1 (a).—πάντων, 158, R. 1 (c).—πέμπον, 182, 8 (c).—ἔφασαν, 145, R. 2 (c).—ἄν δύναιτο, 185, R. 4.

Page 34. νομίζοι, 180, 5: 188, 2.—τὸ νικᾶν, 173, 1: 145, 3.—φίλονς, 159, 3 (2).—ποιοῦντα, 172, R. 3.—ἐπιμελεία, 161, 4.—φίλων, 158, 7 (α). προθυμεῖσθαι, 161, 4.—μᾶλλον, p. 64 (νοςαb.).—ἔπεμπε 152, R. 4 (c). λάβοι, 183, 3 (c) (β).—χρόνου, 158, 4.—οἔνω, 161, 2 (α) (β).—ἐπιτίχοι. 188, 3.—τούτοις, 161, 3.—τούτων, 158, 5 (α).—εἔη, 183, 3 (c) (β).—μή, 177, 5.—ἄγωσι, 181, 2.—ὄψεσθαι, 126, 4.—δηλοίη, 181, 2: 97, 4.—ὑπὸ πλειόνων, 150, R. 4.—οῦτε-οῦτε, 178, 7.—φιλαίτερον, 50, R. 1.—ἀγαπώμενοι, 176, 1 (c).—νομίζοντες, 176, 1 (b).—ὄντες, 176, 1 (c).—ἄν-τυγ-χάνειν, 153, 2 d.—τιμῆς, 158, 3 (b).—τὸ-γένομενον, 148, R. 2.

Page 35. ἐτύγχανεν, 175, 3.—πεπτωκότα, 175, 1 (a).—οὖ, 158, 7 (a). εἰςπίπτει, 147, b. R. 1.—ληφθεῖσα, 121, 12.—ἀλλήλων, 157.—στάδια, 159, 3 (6).—εἴη, νίκῷεν, 180. 5: 181, R.—διώκοντες, 175, 3.—καλέσας, 98, 1 (b).—εἰ, 187, 9 (b).—πέμποιεν, 181, R.: 187, 3.—ἀρήξοντες, 176, 1 (e).—δῆλος ην, 175, R. 5.—συστραφέντες, 8, R. 4: 102, 2.—δεξόμενοι, 176, 1 (e).

Page 36. πέρατος, 157.—ἀπήγαγεν, 89, R.—ἔφυγεν, 101, 3.—ἀπηλλάγη, 104, 2 (b).—μή, 177, R.—προςάγοιεν, 181, 2.—τᾶυτα, 159, 2.—μαχούμενος, 176, 1 (e).—ὄντας, 175, 1 (a).—πώμης, 163, R.—ἔστησαν, 131, R. 2.—τῆς πώμης, 148, 4.—ἀνεστράφησαν, 102, 2.—δ λόφος, 148, 4.—ἀνετε-μή, 177, 5: 186, 1 (a).—ὁρῷν, 172, 2.—ἀνατεταμένον, 102, 3.— ἑππέων, 158, 5 (a).—ἀνεβιβαζεν, 152, R. 4 (d).—στήσας, 131, R. 2.

Page 37. φαίνοιτο, 181, - R.—τεθνηκότα, 175, 1 (a).—διώκοντα, 175, 3.—καταληψόμενον, 176, 1 (e).—προεληλακέναι, 90, 1: 89 (a).—ε, 187, 9 (b).—αὐτοῦ, 158, 4.—ἄγοινν, 187, R. 3.—διηρπασμένα, 106.—λάβοι, 185, 2 (4).—διαδιδοίη, 181, 2 -καταλῦσαι, 186, 1 (a).

GRAMMATICAL INDEX.

Adjective—neut. plur. rarely used with the masc. or fem. substantive, I. 9. § 26; used adverbially II. 1. § 16; often in the neut. sing. in the predicate, although the subject is masc. or fem. or in the plural, II. 5. § 9.

Adverb—constructed with έχειν, Ι. 1. §§ 2, 5; 5. § 16; Π. 1. § 7; Π. 1. § 3.

Adverbial sentences—take the optative when they denote indefinite frequency, I. 2. $\S$ 7; 5. $\S$ 2; IV. 3. $\S$ 20.

Anacoluthon—II. 5. §§ 5, 59; III. 1. § 17; V. 8. § 18; VI. 4. § 18. Anaphora—IV. 3. § 7.

Aprist—used for the pluperf. I. 1. & 2; for the future, I. 2. & 2; intermingled with the imperfect, I. 3. & 2; with & & denoting repetition with reference to a single point of time, I. 9. & 19; II. 3. & 11; in the infinitive referring to an act without reference to its continuance, IV. 3. & 15; aor. subjunctive after μ to denote the prohibition of an act expressed as momentarily, IV. 6. & 18.

Apposition-partative, I. 8. § 27.

Article—used for the demonstrative pronoun, I. 1. § 3; put adverbially in the neuter with adjectives and substantives, I. 1. § 6 repeated with the adjunct, when it follows a noun, I. 1. § 3; omitted after ω robs followed by a proper name, I. 2. § 21; omitted with the participle when used indefinitely, I. 3. § 14.

Assyndeton-VI. 5. \(\sigma 21.

Comparative—uncontracted, I. 2. § 4; repeated in the verb, I. 4. § 14; 6. § 5.

Conjunction—omitted frequently between participles, I. 2. § 17.

Construction—impersonal for the personal, I. 2. § 11; 5. §§ 9, 14; 6. § 8; 9. § 16.

MARCHES, DISTANCES, AND HALT-DAYS IN THE RETREAT.

NAMES OF PLACES.		MARCHES.	PARASANGS.	BALT-DAYS.
With Arieus, II. 2. § 13; 3. §§ 10, 17; 4. § 1 .		2	1	24
Wall of Media, 11.4. §12		3		-
itace on the river Tigris, II. 4. § 13		2	8	-
pis on the river Physicus, II. 4. § 25		4	20	
hrough Media, II. 4. § 27		6 5	30	3
liver Zabatus, II. 4. § 28; 5. § 1		1	20	i
illages where they enrolled slingers, &c., III. 3. § 11	1,4.91,	li		
arissa on the Tigris, III. 4. 00 6, 7		î	6	
lespila, III. 4. § 10		li	4	1
illages, III. 4, 00 13-18		i		-
hrough the Plain, III. 4. § 18 illages where the wounded were taken care of, III	4 66 23-31	5		1
hrough the Plain, III. 4. § 31	, ,,	i		12
ight March, III. 4. 637		î	2	-
illages in the Plain, III. 4. § 37-5. §1		4	100	-
eturn March, III. 5. § 13	150	l î		-
brough the Carduchian Mts. IV. 1. \$5-3. \$8 .		7		1
brough the Plain of Armenia, IV. 4. 51		1	5	-
ources of the Tigris, IV. 4. 53		2	10	-
iver Teleboas, IV. 4. 63		3	15	-
hrough the Plain to Villages, IV. 4. § 7		3	15	1111
o the Pass, IV. 5. 67	10.00	1	16.5	-
astern Branch of the Euphrates, IV. 5. 62		3	15	-
hrough the snow, IV. 5. 63		3	15	-
efreshment Villages, IV. 5. § 7-6. § 1		1	-	13
Vith the xwacioxys, IV. 6. \$2		3		-
iver Phasis (the Arras), IV. 6. 04		7	35	-
ountains occupied by the Taochians, &c., IV. 6. 6	527	5	30	-
hrough the country of the Taochi, IV. 7. § 1		2	10	-
hrough the Chalybian country, IV. 7. § 15		7	50	-
hrough the Scythinian country, IV. 7. § 18		4	20	1 .
ymnias, IV. 7. 6 19		4	20	
fount Theches, IV. 7. 55 19, 20		5	10	
ickness caused by the honey, IV. 8. §§ 20-22 .		3	10	1
rapezus, IV. 8. 622			7	30
erasus, V. 3. 52		3	1	10
o the country of the Mossyncecians, V. 4, 52.		1		4,
brough the Mossyncecian country, V. 5. 51.		8	1	
halybians, V. 5. 61		11		1
hrough the Tibarenian country to Cotyora, V. 5. \$	3	2	]	45
y sea to Sinope, VI. 1. \$\$ 14-17	Č.	2		1
ly sea to Heraclea, VI. 2.		2	}	1
ort of Calpe, VI. 3, § 24		5	!	}
hrysopolis, VI. 6. 38		6	l	1 7

REFERENCES

TO

KUHNAR'S ELEMENTARY GREEK GRAMMAR.

The following references to Kühner's Elementary Greek Grammar, translated from the German, by S. H. Taylor, Principal of Phillips Academy, Avdover, Mass., have been prepared in compliance with the request of many teachers, who have adopted that excellent grammar in their respective institutions. It is proper to remark, that Kühner's Elementary Grammar has been given to the American public since the publication of this edition of the Anabasis, which will account for the omission of references to it in the body of the Notes. The references extend only through the first book, as it was thought that it would be better for the scholar to have full references in that portion of the work, and then dispense with them afterwards, when he would be comparatively familiar with his grammar. The numerals refer to the sections of the Grammar.

Page 1. Δαρείου, 158, 1.—Παρυσάτιδος, παΐδες, root of? 38. Why δ omitted in Nom. 8, 3.—γίγγομαι, what is the syl. γι? 123; root of? 123; what letter syncopated in Pres.?—δύο, 68 and R. 2.—νεώτερος, why ω? 50, I. (a).—πρεσβ. 50, III.—παρών, 6, 3: 90, 1.— δτύγχανε (form), 121, 16, (cons.), 175, 3.—αὐτόν (govern. of), 160, 3.—ἀπέδειξε, 128, II. Β.—ἀναβαίνει, 119, 1: 142.—λαβών, 121, 12.—Τισσαφ. 42. R. 3.—ἔχων, 125, 11.—ἀνέβη, 119, 1: 142.—τὸν ἀδελφόν (article), 148, 3.—ἐπιβουλεύοι (mode), 152, 4 and 18 ι, δ.—συλλαμβάνει, 8, 5.—ὡς with part. 176. R. 2.—ἀποκτενών, Perf. of, 111, 5.—ὅπως, mode with, 181, 4.—Κύρω, 161, 2 (c), (γ).—ἀφικνεῖτο (tet se), 152. R. 4 (c).

Page 2. ἄςθ, 6, 3: 8, 9.—ἐαυτῷ, 161, 5 (a).—βαρβ., 158, 6, I. (b) — ἔχοιεν, 181, 2.—την Ἑλλ. (art.), 148, R. 1.—ὡς, 52, p. 59.—λάβοι (mod.), 181, 2.—παρήγγειλε (long penult), 111, 4.—ἄνδρας, 36.—Τισσαφ., 158, 2.—Μιλήτου, 24: 157.—προαισθ. 121, 1.—αὐτῶν, 158, R. 1.—ἐξ'βαλεν, 7, 3: 111, 2: 117, 2.—συλλέξας, 8, 3 and 5.—τοῦ ἀθροίζειν, 173, 1.—πέμπων, 102, 5.—ὄν, 176 (b).—αὐτῶν, 158, 7 (a).—ἐπιβουλῆς, 158, 5 (b).—Τισσαφ., 161, 2 (a) (γ).—πολεμοῦντα, 176, 1 (d).—ὧν, 182, 6.—²Αβύδου, 158, R. 1 (d).—τούτω, 161, 2 (a) (a).—τὸ χρυσίον (art.), 148, 4 Page 3. Œλληνας, 159, 3 (1).—τρεφόμενων. 175, 3.—ὡς with part

176, R. 2.—ἀντιστασ-, 158, 7 (a).—εἰς with numeral, 165, 2.—αὐτοῦ, 158, 5 (a).—αὐτοῦ, 161, 2 (a) (a).—ἐποίουν (impf.), 152, R. 4 (a) and (b).—πορεύεσθαι, 150, R. 1.— ὁ εἶχε στράτευμα, position of noun, 182, 6.—προεστίπει, 90, 1.

Page 4. ξενικοῦ, 158, 7 (a).—λαβόντα, 172, R. 2.—ἐκάλεσε, 98 (b).
—φυγάδας, 31 and 38.—ὑποσχόμενος, 120, 3.—ἐφ', 6, 3: 8, 9.—παύσασθαι, 150, 3 (a).—οἴκαδε, 53. R. 2.—στρατευομένων, 158. 3 (a).—ο΄ς, 165, 3.— εἴρηκα, 126, 7.—ἐξελαύνει, 119, 2.—σταθμούς, 159 (6).—ἐζευγμένη, 140, 3.—ἔμεινεν, 111, 4 and 5.

Page 5. Κύρω, 161, 2 (d).—ἦν with Sing. Nom. 147 (d).— ϑηριον, 158, 5 (a).—ἐθήρευεν, 152, R. 4 (c).—βούλοιτο, 183, 3 (c).—τοὺς ἵππ, 148, 3.—μέσου τοῦ, 148. R. 9.—ἐεῖ, 97, 1.—ἔστι, 16, 1.—Μαρσύου, 148, R. 7.—ποδῶν, 154, R. 1 (d).—ἐπδεῖραι, 111, 4: 84, R. 1: 11, 3.—πρεμάσαι, 139, (a), 2.—ὅθεν, 53, R. 2.—μάχη, 161, 3.—ἀμφί, with numerals, 167, 1.—Λύπαια, 159, 2.—ἔθηπε, 131, 2.

Page 6. διῆγε with part. 175, 3.—δῆλος ἦγ, 175, R. 5.—ἔχοντα, 176, 1 (c).—μή, 177, 5.—ἀποδιδόναι, 84, 4 (a).—γυνή, 47, 2.—δοῦναι, 130 (f).—ἀπέδωκε, 131, 2.—εἰχε, 87, 3.—αὐτήν, 57.—συγγενέσθαι, 8, 4.—Κιλίσση, 161, 2, (a) (a).—οἴνω, 161, 2 (a) (a).—κεμάσας, 128, II. A: 139 (a) 1.—δεηθῆναι, 125, 5.—Κύρου, 158, 5 (a).—ἐπιδεῖξαι, 128. II. B.—αὐτῆς, 161, 2 (d).—ταχθῆναι, 104, 2 (b).—στῆναι, 130 (f).—χαλκᾶ, 29, R. .c).

Page 7. ἐκκεκαθαρ., 152, R. 2.—προβαλέσθαι, 111, 2 and 3: 117, 2. προεῖπον, 126, 7: 90, 1.—ἐσάλπιγξε, 105, 4: 146, R. 2 (b).— θᾶττον, 8, 11.—βαρβάρων, 158, R. 1 (c).—ἔφυγεν, 116, 3: 101, 3.—οἱ ἐκ, 167, R.—ἰδοῦσα, 126, 4.—ἐθαύμασε, 104, 3 (b): 8, 3 (γ).—ταχΙστην, 8, 11: 51, 1.—ὁδόν, 159, 3, (6).—αὐτῆ, 161, 2 (a) (δ).—αὐτόν, 169, R. 1.—ἀπέκτεινεν, 111, 2, 4 and 5.—ἁμαξιτός, ἀμήκανος, 28, R. 3.—στρετεύματι, 161, 5 (a).

Page 8. ὑστεραία, 154, R. 2: 161, 1 (b).—εἴη, 106, R. 5: 180, 5: 188, 3.—ἤσθετο, 121, 1: 144, α.—ὀρέων, 158, R. 1. (d).—Ταμών, 30.— ἔχοντα, 175, 1 (a).—οὖ, 158, 4.—ἐφύλαττον, 152, R. 4 (b).—κατέβαινεν, 152, R. 4 (a).—ἐπιζόντον, 8, 12 (b).—δένδρων, 158, 5 (a).—ἔμπλεων, 30.— περιέχει, 90, 1.—εὐδαίμονα, 50, IV. (b).—μέσης τῆς, 148, R. 9.—ὄνομα, 159, (7), and R.—Κύρον, 158, 7 (β).—ἀπώλοντο, 128, II. Β: 138, R.—οἱ μέν, 178, 5.—ἔφασαν, 135, 8.—κατακοπῆναι, 104, 1 (b): 84, 4 (a).—οὐ δυναμένους, 177, 4 and 5.—ἄλλο, 60.—ἀπολέσθαι, 84, 4 (a).—συστρατιωτῶν, 8, R. 4.

Page 9. οὖτε—οὖτε, 178, 7.—οὖδενί, 177, 6: 161, 2 (a) (β).—κρείττονι, 52, 1.—ἐαυτοῦ, 158, 7 (β).—ἔπεισε, 104, 3: 8, 3 (γ).—ἀλλήλοι:, 161, 2 (a) (α).—ἔδωκε, 131, 2.—νομίζεται, 147 (d).—χρυσοῦν, 29 (accentu.).—ἡρπασμένα, 106.—ἦν, 185, (3).—ἡμέρας, 159 (6).—στρατιῶται, 10. 3: 26, 4 (a).—οὖκ, 7, 3.—ἰέναι, 137: 172, 2.—ἐβιάζετο, 152. R. 4 (d).

-- Εβαλλον, 152. R. 4 (a). -- Εξέφυγε μή, 177, 7. -- Εγνω. 122, 5: 142. -- δυνήσεται, 180, 4. -- συνήγαγεν, 89, R. -- χρόνον, 159 (6). -- Εστώς, 134, 3 -- μή, 177. 5. -- έμοί, 161, 5 (a).

Page 10. Έλληνας γῆν, 160, 4 (δ) and R. 3.—ἐπειδή, 184, 1.—ἐκό λει, 98, (b).—ἵνα, 181, 2.—ἀφελοίην, 97, 4.—ἀνθ' ὧν, 163, 1.—ἔπαθον, 122, 12.—βούλεσθε, 125, 4.—συμπος., 8, 4.—φιλία, 161, 3.—χρῆσθαι, 97, 3.—εἰ, 187, 3 (9) b.—οἰδα, 143.—δέη, 182, 8 (b).—πείσομαι, 122, 12.— ἐφεῖ, 126, 7.—ὡς εἰλόμην, 186, 1 (a).—σὺν ὑμῖν, 185, R. 4.—ἄν εἶναι, 153, 2, d.—ὧ, 183, 3 (b).—ὑμῶν, 158, 5 (a).—φίλον, 159, 3 (1).—ὡς ἐμοῦ ἐόντος, 176, R. 3.—φαίη, 188, 2: 180, 5.—ἐπήνεσαν, 98, (b).—πλείους, 52, 9: 35, p. 36.—τούτοις, 161, 3.—στρατιωτῶν, 158, 5 (b).—ὡς—τούτων, 176, R. 2.—ἄλλων, 158, R. 1 (c).

Page 11. αὐτῷ, 161, 2 (a) (δ).—ἐκεῖνος, 60: 169, R. 1.—ἀδικεῖσθαι, 172, 2.—ὥςτε 186, 1 (a).—μεταπεμπομένου, 176, 1 (c).—πάντα, 159 (7).—ἐψευσμένος, 88, 3: 175, 1 (a).—δεδιώς, vocab. δείδω.—μή, 177, R.—καθεύδειν, 125, 10.—ἡμῶν, 158, 6 I. (b).—αὐτοῦ, 158, 4.—σκεπτέον, 168, 1 and 2.—ἀσφαλέστατα, 50, III: 54, 1.—ὅπως, 181, 4.—μενοῦμεν, 111, 5 and 112.—ἀπιμεν, 152. R. 1.—ἔξομεν, 125, 11: p. 8, Note.—πολλοῦ, 158, 7 (γ).—ῷ ἀν—ϳ, 182, 8 (b).—ἐπιστάμεθα, 135, p. 165.—καθῆσθαι, 141, 2.—λέξοντες, 176, 1 (e).—ἐπιδεικνύντες, 130 (g).—οἵα εἴη, 182, 8 (d). ἑλέσθαι, 126, 1.—εἰ μή, 177, 5: 185, 2 (1).—συσκευάζεσθαι, 8. R. 4.—Κῦρον, 160, 4 (a).—ἀποπλέοιεν, 97, 1: 116, 3: 181, 2.—ἐάν—διδῷ, 185, (3).—ταχίστην, 154. R. 2.—προκαταληψ., 176, 1 (e).—μή, 177, 5.—φθάσωσι, 181, 2.—μήτε—μήτε, 178, 7.

Page 12. οὖτος, 169, R. 1.—στρατηγήσοντα, 176, 1 (e).—μηδείς, 177, 5.—ἐμοὶ τοῦτο, 168, 2.—ἀνδρί, 161, 2 (a) (δ).—εἰδῆτε, 143: 181, 2. —ἐπίσταμαι, with inf., 175, R. 4 (b).—τοῦ αἰτεῖν, 173, 1.—ἡγεμόνι, 161, 2 (a) (δ).—ῷ ἄν, 182, 8 (b): 182, 6.—ἡμῖν, 161, 5.—ὀπνοίην, 97, 4: 185, R. 4.—α¨-δοίη, 182, 8 (d).—μή, 177, R.—τριήφεσι, 161, 1 (c) (β).—φοβοίμην, 185, R. 4.—ἀγάγη, 89, R.—ἄποντος, 176, 1 (a).—ἀπιών, 176, 1 (b).—λαθεῖν, 175, 3.—ἔγωγε, 64, 1.—ἐχρῆτο, 97, 3.—ξένοις, 161, 3.—τούτω, 161, 2 (a) (a).—τῆς πρόσθεν, 148, 8.—πείσαντα, 176, 1 (d).—ἱπόμενοι, 176, 1 (c): 185, R. 4.—ἀπιόντες, 176, 1 (c).—λέγη, 182, 8 (b).—ἔδοξε, 124, 3.

Page 13. Κῦρον τὰ δόξ. 160, 4 (a).—στρατιᾶ, 161, 2 (c) (δ).—ἀκούοι, 188, 3.—ἀκούοι with inf. 175, R. 4 (a).—σταθμούς, 159, (6).—κᾶν, 6, 2.—χρήζειν, 172, 2.—έπιθείναι, 130 (i).—τοῖς, 161, 2 (d).—τοῦ μηνός, 148, R. 6: 158, 4.—ἄγοι, 180, 5: 181, R.—αὐτῶν, 158, 7 (a).—αἶς, 161, 2 (b).—Τισσαφ., 161, 5 (a).—Κύρω, 161, 2 (a) (a).—ὧν, 158, 7 (a).

Page 14. τούτων, 158, R. 1 (b).—δνομα, 159 (7) and R.—ϋπερθεν, 53, R. 2.—ἐφειστήπεσαν, 134, 3.—ἀποβιβάσειεν, 181, 2.—πυλών, 157. 158, R. 1 (d).—ῷετο, 125, 20.—ἔχοντα, 176, 1 (b).—ὄντα, 175, 1 (a).—μυριάδας, 65 (e).—αὐτόθ., 53, R. 2.—πλείστον, 158, 7 (γ).—ἀπάπλεν

σαν, 116, 3.—ἀπιόντας, 176 (e).—εἴα, 96, 3: 87, 3.—διώκοι, 180, 5 181 R.—τριήρεσι, 161, 3.

Page 15. ὅττας, 176 (b).—ληφθῆται, 121, 12.—ἀλώσοιττε, 122, 1: 185, 2 (1) and R. 1.—συγκαλέσας, 8, 4.—ἀπολελοίπασιτ, 102, 4.—ἀποδεδράκασιτ, 122, 6.—οἴχονται, 152, R. 1.—ἑλεῖτ, 126, 1: 186, 1 (a).— θεούς, 159, 3 (4).—ἐρεῖ, 126, 7.—παρῆ, 183, 3 (b).—βούληται, 183, 3 (b).—συλλαβών, 8, 5.—αὐτούς, 159, 3 (2).—ἰόντων, 82, 3.—τούτων, 157.—τῆς πρόσθεν, 148, 8.—εἰ-ῆν, 185, 2 (1).—ἰχθύων, 158, 5 (a).—οῦς-θεούς 160, 3.—ἐνομιζον, 152, R. 4 (c).—εἴων, 96, 3: 87, 3.—ἐνκήνουν, 152, R 4 (b).—Παρυσάτιδος, 158, 2.—Συρίας, 158, 7 (a).—φύουσι, 142, 10.—κατέκαυσεν, 116, 3.

Page 16. αὐτόθι, 53, R. 2.—ὀνόματι, 161, 4.—ἔσοιτο, 180, 5.—εἰδότα; 126, 4: 176, 1 (c).—κρύπτειν, 104, 1 (b).—ἰἐναι, 172, 2.—ἐὰν-διδῷ, 185, 2 (3).—καλοῦντος, 176, 1 (b).—ὐπέσχετο, 120, 3.—δώσειν, 131, 1.— ἥπωσι, 183, 3 (b): 153, 2 b.—καταστήση, 183, 3 (b).—ἑλληνικοῦ, 158, R. 1 (b).—ποιήσουσιν, 152, 6.—ἄλλων, 157: 163, R.—δεῖται, 125, 5.— χρῆναι, 135, 2.—εἶναι, 183, R.—ψηφίσωνται, 185, 2 (3).—τοῦ διαβαίνειν, 173, 1: 158, 7 (α).—εἴσεται, 143.—ἄπιμεν, 152, R. 1.—τοῦμπαλιν, 6, 2.—ἄλλου, 158, 5 (α).—τεύξεσθε, 121, 16: 180, 4.—Κύφου, 158, 3 (b).

Page 17. διαβεβηκότας, 175, 1 (a).—ἐπαινέσετε, 98 (b): 181, 4.— μελήσει, 125, 17.—μὲ Κῦρον, 160, 3.—διέβαινε, 152. R. 4 (a).—ἀνωτέρω, 54, 2.—μασθῶν, 158, 7 (β).—πώποθ', 6, 3: 8, 9.—οὖτος, 169, R. 1: 148, 10 (g).—γένοιτο, 160, 5.—πεζῆ, 161, 3.—προϊών, 90, 1.—κατέκαυσεν, 116, 3.—ΰλης, 158. R. 1 (b).—ὀλίγαι, 52, 7.—ἐδίωκον, 152. R. 4 (c).—διώκοι, 183, 3 (c) (β).—προδραμόντες, 126, 5.—ἄν, 153, 2 (a) (β).—ἔστασαν, 134, 3.—πλησιάζοι, 183, 3 (c) (β).—ταὐτόν, 60, R.—ἐποίουν, 151, R. 4 (c).

Page 18. ἵπποις, 161, 3.—πρέα, 39, R.—ἀλισκομένων, 122, 1.—ἐλαφείοις, 161, 2 (b).—ἱππέων, 157. R. 1 (c).—πέτονται, 125, 23. 14.4, α —εὖρος, 159, (7) and R.—αὐτῆ, 161, 2 (d).—περιερέρεῖτο, 90, 1: 8, 12. —Μασκᾶ, 27, R. 1.—ἀπώλετο, 128, II. B: 138, R.—ἐπώλουν, 152. R. 4 (c).—ἀνταγοράζ, 175, 1 (d).—πρίασθαι, 135, p. 165.—σίγλων, 158, 7 (γ).—δύναται, 135, p. 165.—ὀβολούς, 159 (6).—ἐσθιοντες, 126, 3.—ἦντούτων, 182, R. 2.—σταθμῶν, 158, R. 1 (c).—ΰδωρ, 47, 10.—βούλοιτο, 183, 3 (c).

Page 19. στρατοῦ, 158, R. 2.—ἐστηπώς, 134, 3: 175, 3.—δράμοι, 126, 5: 185, R. 4.—Φᾶττον, 51, I: 8, 11.—ἀν ῷετο, 153, 2 (a) (β).—δῆλος ῆν, 175, R. 5.—δδόν, 159, 2.—ὅσω—τοσούτω, 186, 3.—πλήθει, 161, 4.—τῷ διεσπάσθαι, 152, Rem. 2.—ποιοῖτο, 185, 2 (4).—ποταμοῦ, 157 οτ 158, R. 1 (d).—ἐπίμπλασαν, 135,5.—χύρτον, 158, 5 (a).—ἄπτεσθαι, 186, 1 (a).—πάρφης, 158, 3 (b).—διέβαινον, 152. R. 4 (c).—πεποιημένον, 96, 3.

Page 20. ἐνέβαλεν, 111, 2.--Κλεάρχω, 161, 2 (c) (β). - ἡμέρα, 161

1 (b).—ἀφιππεύει, 152, 4.—αὐτοῦ, 57.—ἦπεν, 152. R. 1.—ἀξίνη, 161, 3. —αὐτοῦ, 157.—ἢμαφτεν, 121, 2.—γόνατα, 39.—θέντες, 130 (g).—έκπεπλῆχθαι, 186, 1 (a).—ἕστασαν, 134, 3.—πράγματι, 161, 3.—προςιών 175, 3.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (δ).—Κλεάρχου, 158, 5 (a).—ὀλίγου, 158, 5 (a).—ἐπύθετο, 121, 15.—τὰ παλτά, τὰς χεῖφας, 148, 3.—πιστῶν, 158, R. 1 (c).—ἔστε, 143.—ἀλλήλοις, 161, 2 (a) (a).—κατακεκόψ., 152, 7.

Page 21. ἐμοῦ, 158, R. 1 (d) (β).—παυσάμενοι, 150, 3 (a).—εἰκάζετο, 86. R.—ἔκαιον, 116, 3: 152, R. 4 (a).—γένει, 161, 4.—πολεμιά, 159 (7).
—Περσῶν, 158, R. 1 (c).—εἰ δοίη, 185, 2 (4).—κολύσειε, parad. p. 81.—τοῦ καίειν, 173, 1: 157.—ἰδόντας, 126, 4.—ῆξοι, 188, 3.—πρόσθεν, 148, 9.—ἀναγνούς, 122, 5: 142.—συλλαμβ., 8, 5: 121. 12.—συγκαλεῖ, 8, 4. ἀγαγεῖν, 89, R.

Page 22. παρεκάλεσε, 98 (b).— Ελλήνων, 158, R. 1 (c).— ἀπόρφητον, 8, 12 (b).—λόγον, 158, 7 (a).—πρὸς θεῶν, 167, 6.—πράξω, 181, 4.—τουτονί, 64, 5.—ἔδωκεν, 131, 2.—οὖτος, 169, R. 1.—έμοι, 161, 2 (a) (γ).— δόξαι, 186, 1 (a).—πολέμον, 157.—παύσασθαι, 150, 3 (a).—οὖ, 13 (d).—οὖκοῦν, 187, 3 (6).—χώραν, 159, 3 (2).—ἐδύνω, 135, p. 165.—ἔγνως, 142: 183, 3 (a).—ἔφησθα, 135, p. 164.—ἐπιβουλεύων, 175, 1 (b).—γέγονας, 123.—ἄδικος, 172, 3.—εἰ γενοίμην, 185, 2 (4).—ὑμῶν, 158, R. 1 (c).

Page 23. ἀπόφηναι, 84, R. 4.—τοῦτον, 148, 10 (g).—δέη, 181, 2.—φυλάττεσθαι, 150, R. 1.—ζώνης, 158, R. 2.—προςεκύνουν, 152, R. 4 (~).
—προςεκύνησαν, 152, 10.—οὖτε-οὖτε, 178, 7.—τεθνηκότα, 122, 9: 152, R. 2.—οὐδείς, 177, 6.—εἴκαζον, 86, R.—ἕω, 30, R. 1.—μαχούμενον, 176, 1 (e).—κέρως, 39, R.: 158, 7 (a).—ἡμέρα, 164, R. 2.—συγκαλέσας, 98 (b).—ἀνθρώπων, 158, 5 (a).—ἀπορῶν, 176 (b).

Page 24. ἐλευθερίας, 158, 7 (γ).—ἦς, 182, 6.—κέκτησθε, 152, R. 2.
—ἐλοίμην ἄν, 185, R. 4.—εἰδῆτε, 181, 2.—ἐπίασιν, 152, R. 1.—ἄλλα, 156
(7).—ὄντων, 176 (c).—ὑμῶν τόν, 158, R. 1 (c): 148, 6.—τοῖς οἴκοι, 161, 2 (d).—κινδύνου, 158, R. 1 (b).—μεμνῆσθαι, 122, 11: 152. R. 2.—μεμνῷο, 122, 11.—δύνασθαι ἄν, 153, 2 d.—οὖ, 163, R.—τούτων, 158. R. 1 (b).—ἢν-νικήσωμεν, 185, 2 (3).—τούτων, 158, 7 (a).—δέδοικα, 186, 1 (a).—μὴ οὖκ, 177, R.

Page 25. ἐμπιπλάς, 135, 5.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (ε).—ἑαυτῶν, 158. R. 1 (d).—ἦρετο, 125, 8.—οἴει, 82, 2.—νή, 159, 3 (4).—μάχης, 158, 7 (a).—ἡμέρας, 159, 3 (6).—πολεμίων, 158, R. 1 (c).—στρατεύματι, 161, 1 (σ) (a).—μέσον τόν, 148. R. 9.—τείχους, 163. R.—ψέουσαι, 116, 3: 97, 1.

Page 26. πλεῖ, 116, 3: 97, 1.—διαλείπουσι, 147 (a).—ποταμοῦ, 16°, R.—προςελαύνοντα, 175, 1 (a).—τάφρου, 158. R. 1 (d).—ἡμέρα, 161, $\mathfrak{t}$ (b).—ἡμέραν, 158, 4.—ἐὰν ἀληθεύσης, 152. R. 3.—τοῦ μάχεσθαι, 157.--ἐπορεύετο, 186, 1 (a).—ὅπλων, I58. R. 1 (b).—ἔμελλε, 125, 16.—οἶc. 16 '2 (a) (β).

Page 27. παρεσκευασμέτος, 106.—σφίσιν 56: 161, 2 (a) (β).—έπьσεσείσθαι, 123.—τε, 178, 3 -τοῦ ἄρματος 148, 3.—κέρατος, 39, R 158. R. 1 (b).—ἔσχε, 125, 11.—τε-καί, 178, 3.—Κύρου, 15σ. **π.**—κεφαί αῖς, 161, 3.—ἡμέρας, 158. R. 1 (b).—ἐγίγνετο, 152. R. 4 (a).—χρόνε, 161, 1 (b).—ἤστραπτε, 152. R. 4 (a).—ἱππεῖς, 41.—ἐχόμενοι τούτων, 158, 3 (b).

Page 28. ἀποτεταμένα, 102, 3.—διακόπτειν, 186, 1 (a).—ἐντυγχάνοιν, 182, 8 (c).—ἐλώντων, 83: 119, 2: 176, 1 (e).—ἄλλησι, 161, 2 (a) (a).—τοῦτο, 159, 7.—Πἰγρητι, 148, 5 and R. 7.—εἴη, 180, 5: 188, 3.—κἄν, 6, 2.—ἡμῖν, 161, 2 (d) (end).—τὸ μέσον, 148, R. 9.—Κύρον, 158, 5 (b).—ὄντα, 175, 1 (a).—εὐωνύμον, 157.—τοσοῖτον, 159. R.—πλήθει, 161, 4.—ἀποσπάσαι, 98, (a).—φοβούμενος, 150. R. 1.—μή, 177. R.—μέλοι, 180, 5: 188, 3.—ἔχοι, 181, 4.—προήει, 137.—τῷ αὐτῷ, 60. R.—εἴ, 167, (9) b.—παραγγέλλοι, 187. R. 3: 188, 3.

Page 29. εἴη, 188, 3.—στάδια, 159, 3 (6).—πολεμίοις, 161, 2 (a) (β).
—πορευομένων, 176 (a).—φάλαγγος, 158. R. 1 (b).—δρόμω, 161, 3.— ἔδεον, 97, 1: 152, R. 4 (a).—ἀσπίσι, 161. 3.—ἐξικνεῖσθαι, 183, R.—τὰ μέν, 178, 5.—ἡνιόχων, 158, 5 (a).—προϊδοιεν, 183, 3 (c) (β).—διίσταντο, 152. R. 4 (c).—ἔστι-κατελήφθη, 182. R. 2.—ἐκπλαγείς, 100, 1 (b).
—παθεῖν, 122, 12.—οὐδεὶς οὐδεν, 177, 6.—συνεσπειραμένην, 8, R. 4: 101, 3: 102, 3.—ποιήσει, 182, 8 (a).—αὐτῶν, 158. R. 1 (b).—νομίζοντες, 176, 1 (b).—ἀσφαλεστάτω, 50, ΙΙΙ.—αὐτῶν, 158, R. 1 (d).—εἰ-χρή-ζοιεν, 185, 2 (4).—ἄν, 152, 2 d.

Page 30. στρατιάς, 158, R. 1 (b).—πέρατος, 157.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (γ).—μή, 177, R.—οί-καλούμενοι, 148, 6.—ἠνέσχετο, 91, 1.—παἰει, 152, 4.—πεπτωκότα, 123: 175, 1 (a).—τοῦ ἵππου, 148, 3.—περιπεσεῦν, 90, 1·123.—ἐπισφάξαι, 105, 2.—σπασάμενον, 98, 1 (a): 150, 3 (b).

Page 31. Περσῶν, 158, R. 1 (c).—τε καί, 178, 3.—πάντων, 158, R. 1 (c).—πάντα, 159, 3 (7).—καταμάθοι ἄν, 185, 2 (4) and R. 4.—οὐδίν. 177, 6.—ὄντες, 176, 1 (a).—αἰδημονέστατος, 50, IV. (b).—πρεσβυτέροις, 50, III: 161, 2 (a) (δ).—ὑποδεεστέρων, 158, 7 (β).—ἔτρων, 158, 6 I. (a). ἡλικίφ, 161, 2 (c) (δ).—ἐπιφερομένην, 150, 3 (a).—ἔτρεσεν, 98, 1 (b).—κατεσπάσθη, 98, 1 (a).—κατέκανε, 111, 2 and 3.—τε καί, 178, 3—στρατηγός, 146, 2.—ποιοῖτο, 180, 5.—τω, 62 (paradig.).—σπείσαιτο, 8, 7· 150, R. 3.—συνθοῖτο, 134, 2.

Page 32. αὐτῷ, 161, 2 (a) (ð).—ἐπίστενον, 152, R. 4 (c).—σπέισωμένον, 176, 1 (c).—Τισσαφ., 161, 2 (a) (γ).—Μιλησίων, 157: 163, R.—ἐφοβοῦντο, 150, R. 1: 152, R. 4 (c).—ἄν-προοῖτο, 185, 2 (4).—μελονς 52: 35, p. 36.—πράξειαν, p. 81.—ἀγαθον-αὐτόν, 160, 2.—φανερὸς ἦνπειρώμενος, 175, R. 5.—ζῆν, 97, 3.—νικψη, 97, 4.—ἄν-εἴποι, 185, R. 4.—εἴα, 96, 3: 87, 3.—πάντων, 158, R. 1 (c).—ποδῶν, 158, 5 (a).—"ἐλληνι, 161, 2 (d).—ἀδικοῦντι, 176, 1 (c).—προχωφοίη 97, 4.—ἐωφα, 126, 4.—ἦς-χώφας, 182, 6 and R. 4.—φαίνεσθαι, 186, 1 (a).—αὐτῷ, 161, 2 (d) οδοιτο, 183, 3 (c) (β).—φανερὸς γένοιτο-βουλόμενος, 175, R. 5.

Page 33. αὐτῷ, 161, 5.—στρατεύματι, 161, 3.—ἔνεκα, 163, 5.—ἔπλε-

σεν, 116, 3.—κέφδος, 50, p. 56, rule of syntax.—αὐτῷ, 161, 2 (a) (δ).— ὑπηρετήσειεν, p. 81.—εἴασε, 96,3: 87, 3.—Κύρῳ, 161, 2 (d).—ὁρῷη, 97 4.—χώρας, 182, R. 4.—οὐδένα, 160, 4 (δ).—ἄν-ἀφείλετο, 153, 2 (a) (β).—προςεδίδον, 134, 4.—ἐπόνουν, 152, R. 4 (c): 186, 1 (a).—Κῦρον, 160, 4 (ε).—πλουτοῦσιν, 148, 6: 161, 2 (c) (β).—πειρώμενος, 175, 1 (b).—ποιήσαιτο, 182, 8 (c).—ὄτας, 175, 1 (a).—φίλων, 158, 5 (a).—δεῖσθαι, 172, 2.—ἔχοι, 181, 2.—ὅτον, 62 (paradig.): 158, 6, I. (a).—ἐπιθυμοῦντα, 175, 1 (a).—πάντων, 158, R. 1 (c).—πέμπον, 182, 8 (c).—ἔφασαν, 145. R. 2 (c).—ἄν δύναιτο, 185, R. 4.

Page 34. νομίζοι, 180, 5: 188, 2.—τὸ νικᾶν, 173, 1: 145, 3.—φίλονς, 159, 3 (2).—ποιοῦντα, 172, R. 3.—ἐπιμελεία, 161, 4.—φίλων, 158, 7 (a). προθυμεῖσθαι, 161, 4.—μᾶλλον, p. 64 (νοςαb.).—ἔπεμπε 152, R. 4 (c). λάβοι, 183, 3 (c) (β).—χρόνου, 158, 4.—οἴνω, 161, 2 (a) (β).—ἐπιτίχοι. 188, 3.—τούτοις, 161, 3.—τούτων, 158, 5 (a).—εἴη, 183, 3 (c) (β).—μή, 177, 5.—ἄγωσι, 181, 2.—ὄψεσθαι, 126, 4.—δηλοίη, 181, 2: 97, 4.—ὑπὸ πλειόνων, 150, R. 4.—οὕτε-οὕτε, 178, 7.—φιλαίτερον, 50, R. 1.—ἀγαπώμενοι, 176, 1 (c).—νομίζοντες, 176, 1 (b).—ὄντες, 176, 1 (c).—ἄν-τυγ-χάνειν, 153, 2 d.—τιμῆς, 158, 3 (b).—τὸ-γενομενον, 148, R. 2.

Page 35. ἐτύγχανεν, 175, 3.—πεπτωκότα, 175, 1 (a).—οὖ, 158, 7 (a). εἰςπίπτει, 147, b. R. 1.—ληφθεῖσα, 121, 12.—ἀλλήλων, 157.—στάδια, 159, 3 (6).—εἴη, νίκῷεν, 180. 5: 181, R.—διώκοντες, 175, 3.—καλέσας, 98, 1 (b).—εἰ, 187, 9 (b).—πέμποιεν, 181, R.: 187, 3.—ἀρήξοντες, 176, 1 (e).—δῆλος ἦν, 175, R. 5.—συστραφέντες, 8, R. 4: 102, 2.—δεξόμενοι, 176, 1 (e).

Page 36. κέφατος, 157.—ἀπήγαγεν, 89, R.—ἔφυγεν, 101, 3.—ἀπηλλάγη, 104, 2 (b).—μή, 177, R.—προςάγοιεν, 181, 2.—τᾶυτα, 159, 2.—μαχούμενος, 176, 1 (e).—ὄντας, 175, 1 (a).—κώμης, 163, R.—ἔστησαν, 131, R. 2.—τῆς κώμης, 148, 4.—ἀνεστράφησαν, 102, 2.—δ λόφος, 148, 4.—ἀςτε-μή, 177, 5: 186, 1 (a)—ὁρῷν, 172, 2.—ἀνατεταμένον, 102, 3.—ἑππέων, 158, 5 (a).—ἀνεβίβαζεν, 152, R. 4 (d).—στήσας, 131, R. 2.

Page 37. φαίνοιτο, 181, - R.—τεθνηκότα, 175, 1 (a).—διώκοντα, 175, 3.—καταληψόμενον, 176, 1 (e).—προεληλακέναι, 90, 1: 89 (a).—εἰ, 187, 9 (b).—αὐτοῦ, 158, 4.—ἄγοιντο, 187, R. 3.—διηρπασμένα, 106.—λάβοι, 185, 2 (4).—διαδιδοίη, 181, 2 —καταλῦσαι, 186, 1 (a).

GRAMMATICAL INDEX.

Accusative—of equivalent notion, I. 3. § 15; II. 6. § 10; with mpds in an adverbial sense, I. 3. § 19; with the genitive after ruyxdvw, I. 4. § 16; after rundw, II. 1. §§ 1, 4 · synecdochical, II. 6. § 14; III. 5. § 7; IV. 1. § 23; IV. 5. § 12; by attraction, V. 5. § 19.

Adjective—neut. plur. rarely used with the masc. or fem. substantive, I. 9. § 26; used adverbially II. 1. § 16; often in the neut. sing. in the predicate, although the subject is masc. or fem. or in the plural, II. 5. § 9.

Adverb—constructed with $\xi_{\chi \in IV}$, I. 1. §§ 2, 5; 5. § 16; II. 1. § 7; III. 1. § 3.

Adverbial sentences—take the optative when they denote indefinite frequency, I. 2. § 7; 5. § 2; IV. 3. § 20.

Anacoluthon—II. 5. § 5, 59; III. 1. § 17; V. 8. § 13; VI. 4. § 18.

Anaphora-IV. 3. § 7.

Aorist—used for the pluperf. I. 1. § 2; for the future, I. 2. § 2; intermingled with the imperfect, I. 3. § 2; with $\hbar\nu$ denoting repetition with reference to a single point of time, I. 9. § 19; II. 3. § 11; in the infinitive referring to an act without reference to its continuance, IV. 3. § 15; aor. subjunctive after $\mu\hbar$ to denote the prohibition of an act expressed as momentarily, IV. 6. § 18.

Apposition—partative, I. 8. § 27.

Article—used for the demonstrative pronoun, I. 1. $\S$ 3; put adverbially in the neuter with adjectives and substantives, I. 1. $\S$ 6 repeated with the adjunct, when it follows a noun, I. 1. $\S$ 8; omitted after ι ι ι ι ι ι ι ι followed by a proper name, I. 2. $\S$ 21; omitted with the participle when used indefinitely, I. 3. $\S$ 14.

Assyndeton-VI. 5. \(\sigma 21.

Comparative—uncontracted, I. 2. $\S$ 4; repeated in the verb, I. 4. $\S$ 14; 6. $\S$ 5.

Conjunction—omitted frequently between participles, I. 2. § 17.

Construction—impersonal for the personal, I. 2. § 11: 5. §§ 9, 14; 6. § 8; 9. § 16.

constructio praynan:—I. 1. § 3, II. 3. § 18; constructio narà ouréou, l 7. § 4.

Dative—commodi, I. 2. $\S$ 1; 6. $\S$ 2; II. 8. $\S$ 15; of the cause, I. 3. $\S$ 2; denoting the missile, I. 5. $\S$ 12.

Demonstrative Pronoun—in the neuter while the substantive predicate is feminine, I. 3. § 18; strengthened by the suffix i, I. 6. § 6; in the neuter plural by constructio κατὰ συνέσιν, I. 7. § 4.

Ellipsis—implied in $\gamma d\rho$, I. 1. $\S$ 6; in $\gamma \ell$, I. 3. $\S$ 9; after the comparative, III. 3. $\S$ 5; after ϵl , IV. 1. $\S$ $\S$ 8, 21; VI. 4. $\S$ 22.

Euphemism-I. 2. 66 12, 15.

Formula— $\delta \mu \epsilon \nu - \delta \delta \epsilon$, one sometimes omitted, II. 3. § 10.

Future—for the subjunctive aorist, I. 8. § 14; future middle for future passive, I. 4. §§ 7, 8; future periphrastic, I. 9. § 28.

Gender—of adjective sometimes conforms to the gender implied in the substantive, I. 2. $\S$ 11; II. 1. $\S$ 6.

Genitive—after verbs referring to a part. I. 2. § 3; of quality, custom, etc. without a preposition, I. 2. § 11; of value, I. 3. § 12; after verbs signifying to rule, command, etc. I. 4. § 2; after the comparative, I. 9. § 5; of the thing bought, III. 3. § 18.

Genitive absolute—the subject sometimes omitted, I 2. § 17; 4. § 12.

Imperative—of the present with μh in prohibitions, III. 2. § 17; VI. 6. § 18.

Imperfect tense—used in the sense of the pluperfect, I. 1. $\S$ 2, 6; II. 3. $\S$ 19; 5. $\S$ 27; VI. 3. $\S$ 22; marks the commencement of an action, I. 2. $\S$ 17; with a conative signification, I. 3. $\S$ 1; denotes repetition, I. 3. $\S$ 1; 9. $\S$ 18; intermingled with the acrist, I. 3. $\S$ 2; denotes customary action, I. 9. $\S$ 25.

Indicative—employed with ϵi in an indirect quotation, I.3. $\S 5$; with ϵi in the protasis, I. 3. $\S 14$; with $\delta \nu$ to denote customary action; I. 5. $\S 2$; in the aorist with $\delta \nu$ to limit the repeated action to a single point of time, I. 9. $\S 19$; with $\delta \nu \nu$ for an emphatic imperative, I. 7. $\S 4$; in the apodosis with the optative in the protasis, I. 9. $\S 18$; interchanged with the optative, I. 9. $\S 27$; III. 5. $\S 13$; in the relative clause when the verb of the principal clause is past, present, or future, and the event is definite and unconditional, I. 9. $\S 28$; in the protasis and also with $\delta \nu$ in the apodosis, when both are past actions, II. 1. $\S 4$; after $\delta \sigma \tau \epsilon$, II. 3. $\S 25$.

Infinitive defines the preceding clause, I. 1. § 7; with år in a potential sense, I. 3. § 6; 9. § 29; II. 1. § 12; 3. § 18; 5. § 13; after verbs of hearing, learning, etc. I. 3. § 20; with a personal construction, I. 4. § 14; after φαίνεσδαι, I. 9. § 19; II. 3. § 13; after αἰσχύνεσδαι, II. 3. § 22; after ἀκούειν. II. 5. § 13; III. 1. § 45; after μαδεῖν, III. 2. § 25; after ἔχειν, III. 5. § 11; after ἔστε, II. 8. § 25; used as an adnominal genitive II. 4. § 3; having the force of a synecdochical accusative, III. 2. § 27; with ἄστε after a comparative, when the quality exists in too high a degree to allow something

mentioned to follow, III. 3. § 7; difference of its signification when in the present and in the agrist, IV. 3. § 15.

Interrogative-rhetorical, I. 4. § 14.

Litotes-I. 1. § 8.

Middle voice—with reflexive signification, I. 1. § 3.

Negative—with a verb forming a single idea, I. 3. § 1; 4. § 12; negative question implying an affirmative answer, I. 6. § 7; repeated for sake of emphasis, I. 8. § 20; double negative for an affirmative, IV. 5. § 31.

Numerals—accompanied by &s, I. 2. § 3; by eis, I. 2. § 3.

Noun—put after the relative by attraction, I. 1. 6; 2. 6; 9. 6; 14, 19; II. 5. 6; 22; V. 4. 6; 30; in the nominative by attraction, I. 1. 6; 8.

Optative—with $\delta\pi\delta\tau\epsilon$ to denote indefinite frequency, I. 2. § 7; without $\delta\nu$ after certain particles, I. 4. § 7; with $\epsilon\pi\epsilon$ denoting a past action often repeated, I. 5. §§ 2, 7; IV. 3. § 20; and with ϵ , IV. 2. § 4; with $\delta\nu$ in the apodosis, I. 6. § 2; II. 3. § 19; in the protasis with the indicative in the apodosis, I. 9. § 18; interchanged with the indicative, I. 9. § 27; III. 5. § 13; after ϵ in past actions without $\delta\nu$, I. 10. § 5; and also after $\delta\nu$, II. 1. § 2; a softer form for the imperative, III. 2. § 37.

Participle—after τυγχάνω, Ι. 1. (2; 5. () 14; Π. 1. () 8; 3. () 2; 4. () 15 after λανθάνω, Ι. 1. (9; 3. (17; after διάγω, Ι. 2. (11; after φθάνω, Ι. 3. (14; after φαίνομαι, Ι. 9. § 19; after αἰσχύνομαι, ΙΙ. 3. § 22; after παύω, ΙΙ. 5. § 13; after ηδομαι, II. 5. (16; after μανθάνω, III. 2. (25; in the future after ώς denoting purpose, I. 1. § 3; II. 3. §§ 21, 29; III. 1. § 17; denoting means, I. 1. 6 8; II. 5. 6 24; III. 1. 66 20, 29; denoting manner, I. 5. 6 3; II. 3. 66 23, 27; after &s denoting expectation as a reason of what precedes, I. 1. 66 10. 11; 2. § 19; 4. § 7; 10. §§ 4, 6; after &s to denote pretence, I. 1. § 11; with eiul, forming a periphrasis for the verb of the participle, I. 2. § 5; 2. § 21; III. 1. (2; with elva, I. 2. (25; with &s put for the finite verb, I. 3. (6; in the nominative after σύνοιδα έμαυτφ, I. 3. § 10; in the future to denote purpose, I. 3. § 14; 10. § 10; II. 1. § 2; III. 1. § 24; V. 3. § 7; in the agrist with an agrist verb, I. 3. § 17; after verbs of hearing, learning, etc. I. 3. § 20; in a restrictive sense, I. 8. § 23; in the nominative absolute by apposition with the subject of the verb, I. 8. § 27; put in the dative by attraction, II. 1. § 2; 5. § 18; accompanied by ω, II. 5. § 13; omitted after φαίνεσθα, III. 1. \(24; \) in the singular with the neuter plural, IV. 1. \(13; \) in the nominative after certain verbs when it has the same subject, V. 8 & 14.

Particle—av transposed for the sake of euphony, I. 3. § 19.

Passive voice—with middle signification, III. 5. § 18.

Perfect tense—with the signification of the present, I. 7. § 5; II. 1. § 18 Pleonasm—I. 4. § 14; IV. 6. § 11.

Pluperfect tense—with the signification of the imperfect, I. 2. § 1.

Present tense—employed for the pluperfect, I. 7. § 16.

Pronominal Adjective—used in indirect as well as direct questions, II. & \$18.

Pronoun—with γ emphatic, I. 3. § 18; in the plural referring to γ collective, I. 4. § 8; 9. § 16; put before the proper name to which it refers, I. 9. § 15; repeated after its noun, I. 10. § 18; II. 2. § 20; in the nominative before the infinitive, V. 7. § 18.

Relative—singular after a plural antecedent, I. 1. $\S$ 5; attracted to the case of its antecedent, I. 1. $\S$ 8; 3. $\S$ 10, 16; in the plural after $\xi_{\sigma\tau i}$, I. 5. $\S$ 7; placed before its antecedent, I. 9. $\S$ 14, 20; III. 1. $\S$ 43.

Repetition—of &v, IV. 6. § 13; of a sentiment in an affirmative and negative form, V. 6. § 27.

Subject—of a dependent proposition made the object of a preceding one, I. 2. § 21; 4. § 5; 6. § 5; 8. § 21; 10. § 16; II. 2. § 16; 3 §§ 11, 19; 5. §§ 8. 18; 6. § 24.

Subjunctive—after Snews referring to future time, I. 8. $\S$ 11; with 2ν equivalent to a future præterite, I. 8. $\S$ 15; II. 8. $\S$ 2; 4. $\S$ 13; with μ h and μ h obx, I. 7. $\S$ 7; used after a verb of past time to denote an action continuing to the present time, I. 8. $\S$ 24; employed in place of the optative, I. 9. $\S$ 27; with 2ν a mild form for the future, II. 3. $\S$ 6; used for the imperative. III. 1. $\S$ 46; in the acrist with μ h in prohibitions, III. 2. $\S$ 17.

Superlative—strengthened by 871, I. 1. § 6; used adverbially, I, 9. § 5.

Verbs—active transitive used for neuter, I. 2. $\S$ 8; sometimes in the plural after neuters plural, I. 2. $\S$ 23; 7. $\S$ 17; verbs of separation followed by als denoting the place whither, I. 2. $\S$ 24; containing a negative idea and constructed with another negative, I. 3. $\S$ 2; denoting fear, followed by μh with the optative, or subjunctive, I. 3. $\S$ 17; takes its number sometimes from predicate nominative, when that is nearest, I. 4. $\S$ 4; in the singular to conform with the principal subject, I. 10. $\S$ 1.

Verbals—in τ os and τ cos, their construction, I. 3. $\Diamond$ 11; III. 1. $\Diamond$ 17; in the predicate not referring to a proper subject, often put in the plural, III. 4 $\Diamond$ 49.

HISTORICAL INDEX

ABROCOMAS:—one of the satraps of Artaxerxes Mnemon, said by Cyrus to be on the Euphrates, I. 3. § 20; deserted by 400 Greek mercenaries, I. 4. § 3; does not defend the Syrian passes, nor Phoenicia. I. 4. § 5; burns some boats in order to prevent Cyrus from crossing the Euphrates, I. 4. § 18; reaches the king five days after the battle at Cunaxa, I. 7. § 12.

Abrozelines—the interpreter of Seuthes king of the Thracians.

ÆETAS—grandfather of the king of the Phasians, V. 6. (37.

ÆNEAS the Stymphalian—a captain who laying hold of a barbarian is drawn by him down a precipice and killed, IV. 7. § 13.

Æschines the Arcanian—commands the Arcadian targeteers, IV. 8. § 22; 8. § 18.

Agasias—an Elean soothsayer, VII. 8 (10.

Agasias the Stymphalian—a captain of the heavy-armed troops, IV. I. § 27; exposes the servile condition of Apollonides, III. 1. § 31; is emulous to be the bravest of the captains, IV. 7. § 11; V. 2. § 15; ridicules the Lacedæmonian claim to pre-eminence, VII. 1. § 30; is sent an ambassador to Heraclea, VI. 2. § 7; dissuades the army from separating, VI. 4. § 10; rescues a soldier from Dexippus, VI. 6. § 7; offers himself voluntarily to Cleander to be judged, VI. 6. § 17; is wounded while fighting valiantly, VII. 8. § 19.

Agesilaus (king of the Lacedæmonians)—returns from Asia to march against the Bœotians. V. 3. § 6.

Agias the Arcadian—is treacherously seized with other generals by Tassaphernes, II. 5. $\S$ 31; is 1 at to death, II. 6. $\S$ 1; eulogized, II. 6. $\S$ 30.

AMPHICRATES—is slain, IV. 2. § 17.

ANAXIBIUS—admiral of the Spartan fleet is bribed by Pharnabazus to entice the Greeks by promise of a stipend to pass over from Asia to Byzantium, V. 1. § 4; VI. 1. § 16; VII. 1. § 3; forfeits his word and fraudulently ejects the Greeks from Byzantium, VII. 1. § 11; through fear of the Greeks he flees into the citadel, VII. 1. § 20; leaves Byzantium, VII. 2. § 5; sends Xenophon to the army, VII. 2. § 8.

Antile in the Thurian—being tired of journeying by land, proposes to the Greeks to sail home from Trebizond, V. 1. § 2.

Appollonides the Lydian-on account of his cowardice is expelled from the army, III. 1. \\ 26-32.

ARBACES—commands a fourth part of the forces of Artaxerxes, I. 7. § 12: satrap of Media, VII. 8. (25.

ARCHAGORAS—an Argive exile, IV, 2. (13; is driven by the Carduchians from the hill on which he was keeping guard, IV. 2. § 17.

Arexion—an Arcadian soothsayer, VI. 4. (13; 5. (6) 2, 8.

ARIEUS—commands the left wing of the army of Cyrus, I. 8. 65; after the death of Cyrus, retreats to the previous station, I. 9. (31; refuses the kingdom of Persia offered to him by the Greeks, II. 2. (1; gives his plan for the retreat, II. 2. § 11; having been pardoned by the king he treats the Greeks coldly, II. 4. § 2.

Aristarchus-Lacedæmonian governor of Byzantium, sells 400 of the Greeks, VII. 2. § 5, 6; being corrupted by Pharnabazus, he prohibits the soldiers who had followed Cyrus from passing over into Asia, VII. 2. () 12; 6. § 13, 24; lays snares for Xenophon, VII. 2. § 14.

ARISTEAS of Chios-a brave captain of the light-armed men, who renders the army great service, IV. 1. § 28; 6. § 20.

Aristippus of Thessaly-receives money from Cyrus, with which he raises 4000 soldiers to quell a sedition at home, I. 1. § 10; he gives Menon the command of these, II. 6. § 28.

Ariston an Athenian—is sent as an ambassador to the Sinopians, V. **6**. § 14.

Aristonymus of Methydria in Arcadia—a brave captain of the heavyarmed soldiers, IV. 1. § 27; 6. § 20; 7. § 9. Ç

ARTACAMAS—satrap of Phrygia, VII. 8. § 25.

ARTAGERSES—commands 6000 horsemen in the army of Artaxerxes, I.7. 6 11: is killed by Cyrus in the battle at Cunaxa, I. 8. 6 24.

ARTAOZUS—a friend of Cyrus, II. 4. (16; 5. (35.

ARTAPATES—a most faithful eunuch of Cyrus, I. 6. § 11; dies upon the body of Cyrus, I. 8. § 28.

ARTAXERXES (Mnemon)—son of Darius and Parysatis and the elder brother of Cyrus, I. 1. § 1; succeeds to the kingdom of his father, I. 1. § 8; is wounded by Cyrus in battle, I. 8. (26; plunders the camp of Cyrus, I. 10. (1: is terrified at the approach of the Greeks, II. 2. (18: 3. (1. demands the arms of the Greeks, II. 1. (8; makes a league with the Greeks, II. 3. § 25; slays the five generals who had been treacherously seized by Tissaphernes, II. 6. § 1.

ARTIMAS—satrap of Lydia, VII. 8. (25.

ARTUCHAS—a commander of the king's mercenaries, IV. 8. § 4.

ARYSTAS of Arcadia—a man of a voracious appetite, VII. 3. 6 23.

Asidates—a rich and noble Persian, is taken with his family and riches by Xenophon, VII. 8. § 22.

Basias of Arcadia—is slave by the Carduchans IV. 1 & 8.

Belesis—satrap of Syria and Assyria, I. 4. § 10; VII. 8. § 25. Biro—brings money to the army, VII. 8. § 6. Boiscus—a Thessalian pugilist, base and indolent, V. 8 § 23.

Callimachus of Parrhasia—a brave captain of the heavy-armed soldiers, IV. 1. § 27; strives for the preeminence with the other captains, IV. 7. §§ 8, 10; is sent as an ambassador to the Sinopians, V. 6. § 14; also to Heraclea, VI. 2 § 7; at his instigation, the Arcadians and Achaians separate from the rest of the army, VI. 2. §§ 9, 10.

Cephisodorus—an Athenian captain who was slain by the Carduchians, IV. 2. \(\(\) 13, 17.

CHARMINUS—a Lacedæmonian who came as an ambassador from Thimbron, VII. 6. § 1; defends Xenophon, VII. 6. § 39.

Chirisophus—brings 700 heavy-armed men to the assistance of Cyrus, I. 4. $\[\]$ 3; is sent to Ariæus, II. 1, $\[\]$ 5; praises Xenophon, III. 1. $\[\]$ 45; exhorts the leaders of the army, III. 2. $\[\]$ 2; differs in a single instance from Xenophon, IV. 6. $\[\]$ 3; sails from Trebizond to procure ships for transporting the army, V. 1. $\[\]$ 4; returns with only a single galley, VI. 1. $\[\]$ 16; receives the command of the whole army, VI. 1. $\[\]$ 32; is soon deprived of it, VI. 2. $\[\]$ 12; is taken sick and dies, VI. 4. $\[\]$ 11.

CLEENETUS—a captain who fell while attacking a strong hold near Trebizond, V. 1. § 17.

CLEAGORAS—a painter of the dreams in the Lyceum, VII. 8. § 1.

CLEANDER—a Lacedæmonian governor of Byzantium, VI. 4. § 18; comes to Calpe, VI. 6. § 5; forms a league of hospitality with Xenophon, VI. 6. § 35; VII. 1. § 8; is forbidden by the auguries to receive the command of the army which was offered to him, VI. 6. § 36.

CLEANOR of Orchomenus—one of the oldest of the officers, II. 1. § 10: bitterly inveighs against Ariæus, II. 5. § 39; is chosen a general in the place of Agias the Arcadian, III. 1. § 47; exhorts the leaders to punish the Persians for their perfidy, III. 2. § 4; commands the heavy-armed Arcadians, IV. 8. § 18; is requested by Xenophon to closely inspect the sacrifices, VI. 4. § 22; desires the army to enter into the service of Seuthes, VII. 2. § 2; his devotion to Xenophon, VII. 5. § 10.

CLEARETUS—a captain who perished in a rash attack upon a barbarian village, V. 7. 66 14-16.

CLEARCHUS—a Lacedæmonian exile, hires forces with money which he received from Cyrus, I. 1. $\S$ 9; 3 $\S$ 3; II. 6. $\S$ 4; joins Cyrus at Celæne with 1000 heavy-armed soldiers, 800 Thracian targeteers, and 200 Cretan archers, I. 2. $\S$ 9; commands the left wing in a review, I. 2. $\S$ 15; narrowly escapes death from his soldiers, I. 3. $\S$ 1; allays the sedition, I. 3. $\S$ 3 seq.; is assaulted by the soldiers of Menon, I. 5. $\S$ 12; is present at the trial of Orontes, I. 6. $\S$ 5; commands the right wing in battle, I. 8. $\S$ 4; is praised as an

able commander, II. 8. $\S$ 11; 6. $\S$ 8; his conference with Tissaphernes, II. 5. $\S$ 31; is slain, II. 6. $\S$ 1; his character, II. 6. $\S$ 1–15.

CLEONYMUS—a brave Lacedsemonian killed by the Carduchians, IV. 1.

Cœratades—a Theban who offered to take command of the Greeks, VII. 1. § 83.

CORYLAS—satrap of Paphlagonia, VII. 8. 25; V. 5. § 12; 6 § 11; makes a league with the Greeks, VI. 1. § 2.

CTESIAS—a Greek physician in the service of Artaxerxes, whom he heals of his wounds, I. 8. § 26; his account of the battle at Cunaxa cited, I. 8. § 27.

Cyrus the Younger—brother of Artaxerxes, is appointed by his father a satrap, I 1. § 2; on a false accusation is apprehended by his brother, I. 1. § 3; liberated at the suit of his mother and sent back to his province, where he secretly prepares for war, I. 1. § 6; marches from Sardis against his brother, I. 2. § 5; is visited by Epyaxa, I. 2. § 12; gives presents to the Cilician king, I. 2. § 27; is troubled at the sedition of the soldiers of Clearchus, I. 8. § 8; promises to increase the pay of the soldiers, I. 3. § 21; exercises elemency towards Xenias and Pasion who had deserted him, I. 4. § 8; orders the park of Belesis to be cut down, I. 4. § 10; intervenes between Clearchus and Menon, I. 5. § 16; brings Orontes to trial, I. 6. § 6-9; harrangues the Greek generals and captains, I. 7. § 3; gives a large reward to Silanus, I. 7. § 18; enters into battle with his head unarmed, I. 8. § 6; rides out to view the hostile armies, I. 8. § 14; kills Artagerses in battle, I. 8. § 24; wounds Artaxerxes, I. 8. § 26; is killed, I. 8. § 27; his eulogy, I.

Damaratus—a Lacedæmonian exile, II. 1. § 3; VII. 8. § 17.

Darius (Nothus)—king of Persia and father of Artaxerxes Mnemes and Cyrus the Younger, I. 1. § 1.

Democrates—a man of truth and fidelity, IV. 4. § 15.

Dercyllidas—a Lacedæmonian commander V. 6. § 24.

Dernes—a Persian satrap, VII. 8. § 25.

DEXIPPUS—treacherously deserts the army, V. 1. § 15; VI. 6. § 5; calumniates Xenophon to Anaxibius, VI. 1. § 32; accuses the army to Cleander, VI. 6. § 9; is accused by Agasias, VI. 6. § 22; is killed by Nicander, V. 1. § 15.

DRACONTIUS—a Spartan exile, presides over the games at Trebizond, IV. 8. \(\sqrt{25}\); is sent to Cleander to procure the release of Agasias, VI. 6. \(\sqrt{3}\).

Episthenes of Amphipolis—commands the targeteers in the battle of Cunaxa, I. 10. § 7; receives from Xenophon the guardianship of a boy, IV. 6. § 1; whom he takes with him to Greece, IV. 6. § 8.

EPISTHENES of Olynthus—puerorum amator formosorum, VII. 4. § 7. EPYANA—the Cilician queen, comes to Cyrus, I. 2. § 12; requests him to show her his army, I. 2 § 14; is sent back to Cilicia, I. 2. § 20; persuades her husband to receive Cyrus, I. 2. § 27.

ETEONICUS—closes the gates of Byzantium against the Greeks, VII. 1. § 12; flees to the citadel, VII. 1 § 20.

Euclide:—a soothsayer, son of Cleagoras, VII. 8. § 1; gives money to the army, VII. 8. § 6.

Euopeus—a captain wounded by the Thenoi, VII. 4. § 18.

EURYLOG UUS—protects Xenophon with his shield, IV. 2. § 21; his bravery, IV. 7. § 11, 12; is sent to Anaxibius, VII. 1. § 32; advises to demand pay of Seuthes, VII. 6. § 40.

EURYMACHUS—a Dardanian, V. 6. § 21.

GLUS—son of Tamos, II. 1. § 3; promises rewards from Cyrus to the Greeks, I. 4. § 16; extricates the wagons from the mud, I. I. 5. § 7; announces the death of Cyrus to the Greeks, II. 1. § 3; watches the Greeks, II. 4. § 24.

GNESIPPUS—an Athenian captain, VII. 3. 6 28.

GOBRYAS—one of the generals of Artaxerxes, I. 7. § 12.

Gongylus-an Eretrian, VII. 8. (8, 17.

GORGIAS LEONTINUS—the teacher of Proxenus, II. 6. § 16.

Gorgio-brother of Gongylus, VII. 8. § 8.

GRECIANS—manner in which they are assembled by Cyrus to go against the king, I. 1. (6) 6-11; their number, I. 2. (9; are unwilling to march against the king, I. 3. (1; 4. (12; rout the barbarians opposed to them in the battle of Cunaxa, I. 8. \(21; 10. \(11; \) return to their camp, I. 10. \(17; \) are afflicted at the news of the death of Cyrus, II. 1. § 4; march to join Ariæus, II. 2. § 8; encamp separately, II. 4. § 1; come to the river Zabatus, where their leaders are treacherously seized and slain by Tissaphernes, II. 5. (31; their discouragement, III. 1. (3; their courage is aroused by Xenophon, III. 1. § 15-44; elect new commanders, III. 2. § 47; pursue their march fighting, III. 3. § 7; defeat the Persians, III. 4. § 15; and drive them from the heights, III. 4. § 25; pass with difficulty through the country of the Carduchi, IV. 1. (8; with whom for seven days they are obliged continually to fight, IV. 3. § 2; traverse Armenia, IV. 4. § 1; suffer from snow and cold, IV. 5. § 3; reach the Phasiani, IV. 6. 24; attack the Taochi, IV. 7. § 2; are opposed by the Chalybes, 7. § 15; proceed through the country of the Scythini, IV. 7. § 18; make a league with the Macrones, IV. 8. § 7; conquer the Cholci, IV. 8. (19; reach Trebizond, IV. 8 (22; attack the Drylse, V. 2. § 1; take the chief city of the Mosynceci, V. 4. § 26; make a league with the Tibareni, V. 5. 63; sail from Cortyona to Sinope, VI. 1. 6 14; thence to Heraclea, VI. 2. § 2; divide into three bodies, VI. 2. § 16; reunite, VI. 4. (1; conquer the Bithynians, VI. 5. (31; reach Chrysopolis, VI. 6. § 38; cross to Byzantium, VII. 1. § 7; from which place they are excluded, VII. 1. § 16; force their way in, VII. 1. § 17; enter the service of Scuthes, VII. 3. § *; assist him in conquering the Thracians, VII. 8. § 84-48; have difficulty in obtaining their pay, VII. 7. § 56; sail to Lampsacus, VII. 8. § 1; reach Pergamos, VII. 8. § 7; and join the army of Thimbron, VII. 8. § 24.

HECATONYMUS—an ambassador from Sinope to the Greeks, V. 5. § 7; threatens war, V. 5. §§ 10–12; advises the Greeks to proceed by sea and not by land, V. 6. §§ 3, 10.

HEGESANDER-an Athenian captain, VI. 3. § 6.

HELLAS-wife of Gongylus, VII. 8. § 8.

Heracl::Jes of Maronea—advises the Greeks to make presents to Seuthes, VII. 3. §§ 16–29; booty is delivered to him to be sold, VII. 4. § 2; calumniates Xenophon to Seuthes, VII. 5. § 6; accuses him to the Lacedæmonians, VII. 6. § 4.

Hercules—the Greeks offer sacrifices to him at Trebizond, IV. 8. $\S$ 25; VI. 5. $\S$ 24, 25; Xenophon sacrifices to him, VI. 2. $\S$ 15; the place where he descended for Cerberus, VI. 2. $\S$ 2.

HIERONYMUS EUODEUS—a captain wounded by the Thynians, VII. 4. § 18. HIERONYMUS of Elis—the oldest captain of Proxenus, III. 1. § 34; VI. 4. § 10; is sent by Xenophon to Anaxibius, VII. 1. § 32; is wounded by the Thynians, VII. 4. § 18.

ITABELIUS-brings aid to Asidatas, VII. 8. § 15.

JUPITER—Ξένυς, ΙΙΙ. 2. § 4; Σωτήρ, ΙΙΙ. 2. § 9; IV. 8. § 44; βασιλεύς, VI. 1. § 22; Μειλίχιος, VII. 8. § 4.

LACEDEMONIANS—their brevity of expression, III. 1. § 46; 2. § 2; are taught in youth to steal, but are punished if detected, IV. 6. § 14; contend with the Athenians for the supremacy in Greece, VI. 1. § 27; the places subjected to their command, VII. 1. § 28; reward Xenophon, VII. 8 § 23.

LOTOPHAGI—III. 2. § 25.

Lycius son of Polystratus—an Athenian commander of the cavalry of the Greeks, III. 3. $\S$ 20; IV. 3. $\S$ 22; IV. 7. $\S$ 24.

Lycius a Syracusan—sent as a scout by Clearchus, 1. 10. § 24.

Lycon an Achæan—opposes Xenophon, V. 6. $\S$ 27; persuades the army to demand supplies of the Heracleans, VI. 2. $\S$ 4; is sent on this business to Heraclea, VI. 2. $\S$ 7; excites a sedition, VI. 2. $\S$ 9.

MESADES-king of Thrace, and father of Seuthes, VII. 2. § 32.

Medocus-king of the Odrysæ, VII. 2. § 32.

MEDOSADES—is sent by Seuthes to Xenophon, VII. 1. § 5.

MEGABYZUS—guardian of the temple of Diana, at Ephesus, V. 8 § 6; restores the treasure committed to him by Xenophon, V. 3. § 7.

MEGAPHERNES—a Persian officer who conspired against Cyrus and was executed, I. 2. § 20.

Menon a Thessalian—brings troops to Cyrus, I. 2. § 6; is sent by Cyrus into Cilicia, as an escort of Epyaxa, I. 2. § 20; is first to cross the Euphrates, I. 4. § 13; some of his soldiers attack Clearchus, I. 5. § 11; commands the left wing of the Greeks in the battle of Cunaxa, I. 8. § 5; is sent to Ariæus, II. 1. § 5; remains with him, II. 2. § 1; is suspected by Clearchus of treachery, II. 5. § 28; is taken by Tissaphernes, II. 5. § 31; and put to an ignominious and lingering death, II. 6. § 29; his character, II. 6. § 21.

Midas—king of the Phrygians, who is said to have caught the Satyr, I. 2. 6 13.

MILESIA-a concubine of Cyrus, J. 10. § 3.

MILTOCYTHES a Thracian—deserts with some troops to the king, II. 2. § 7.

MITHRIDATES—a friend of Cyrus, II. 5. § 35; gives treacherous advice to the Greeks, III. 3. §§ 2-4; attacks them on their march, III. 3. § 6; attacks them the second time, III. 4. §§ 2, 3; but is repulsed, III. 4. § 4; is satrap of Lyconia and Cappadocia, VII. 8. § 25.

Mysos a Mysian—executes a stratagem for Xenophon in the retreat from the Drylæ, V. 2. % 29; is wounded, V. 2. % 32; dances at an entertainment, VI. 1. % 9-12.

Neon an Asinæan—in the absence of Chirisophus receives his share of the booty, V. 3. § 4; commands in the place of Chirisophus, V. 6. § 36; calumniates Xenophon, V. 7. § 1; persuades him to march by himself, VI. 2. § 13; on the death of Chirisophus is elected in his place, VI. 4. § 11; heads a foraging party, VI. 4. § 23; is left with others to guard the camp, VI. 5. § 4; demands of Cyratades provision for the army, VII. 1. § 41 $_{4}$ desires to be general of the whole army, VII. 2. § 2; separates himself from the rest of the army, VII. 2. § 11.

NICANDER a Lacedæmonian—kills Dexippus, V. 1. § 15.

Nicharchus—an Arcadian captain who announces to the Greeks the seizure of the generals, II. 5. $\S$ 33; deserts with twenty men to the Persians, III. 3. $\S$ 5.

NICOMACHUS an Œtæan—commands the light-armed troops, TV: 6, § 20.

Orontes—a Persian related to the king, lays snares for Cyrus, I. 6. § 1; is tried, I. 6. § 6-9; and condemned to death, I. 6. § 10.

Orontas—son-in-law of the king, II. 4. § 8; accompanies Ariæus and Tissaphernes, II. 4. § 9; 5. § 40; satrap of Armenia, III. 5. § 17; IV. 8. § 4.

PARYSATIS—wife of Darius and mother of Artaxerxes and Cyrus, I. 1, § 4; prefers Cyrus to Artaxerxes, I. 1. § 4; her villages in Syria, I. 4. § 9; and in Media, II. 4. § 27.

Pasion a Megarean—brings to Cyrus 700 men, I. 2. § 3; is deserted by some of his soldiers, I. 3. § 7; he leaves Cyrus, I. 4. § 7.

PATAGYAS—a Persian faithful to Cyrus, I. 8. § 1.

 $P_{HALINUS}$ —a Greek who was with Artaxerxes, and sent by him to command the Greeks to lay down their arms. II. 1. § 18.

PHARNABAZUS—satrap of Bithynia, VII. 8. § 25; his cavalry attack the Greeks, VI. 4. § 24; his troops are defeated, VI. 5. § 26; requests Anaxibius to remove the Greeks from Asia, VII. 1. § 2; afterwards neglects him, VII. 2. § 7; treats with Aristarchus, VII. 2. § 7.

PHILESIUS an Achæan—elected grneral in the place of Menon, III. 1. § 47; said to be one of the oldest of the generals, V. 3. § 1; speaks against Xenophon, V. 6. § 27; is fined for embezzlement of effects committed to his charge, V. 8. § 1; is sent as an ambassador to Anaxibius, VII. 1. § 32.

Philoxenus a Pellenian—his bravery in storming a fort of the Drylæ, V. 2. \(15.

Phocais or the Phocian concubine of Cyrus, I. 10. § 2.

Phrasias—an Athenian captain, VI. 5. § 11.

PHRYNISCUS an Achæan general—remains with the Greeks, VII. 2. § 1; wishes to march to Scuthes, VII. 2. § 2; receives money from Scuthes, VII. 5. § 4; refuses to serve Scuthes without Xenophon, VII. 5. § 10.

Pigres—interpreter to Cyrus, I. 2. § 17; I. 8. § 12; helps to extricate the carriages from the mud, I. 5. § 7.

Polus—is reported as coming to succeed Anaxibius as commander of the fleet, VII. 2. § 5.

POLYBOTES—an Athenian captain, takes possession of a village, II. 5. § 24.

POLYCRATES—an Athenian captain, occupies a village, IV. 5. § 24; appointed to collect ships at Trebizond, V. 1. § 16; goes with Xenophon to Southes, VII. 2. § 17; defends Xenophon, VII. 6. § 41.

POLYNICUS—an ambassador from Thimbron to the Greeks, VII. 6. §§ 1, 89, 43; VII. 7. §§ 13, 56.

PROCLES son of Demaratus—informs the Greeks of the death of Cyrus, II. 1. § 3; goes to Ariæus and returns, II. 2. § 1; brings aid to Xenophon, VII. 8. § 17.

PROXENUS a Boeotian (II. 1. § 10)—raises troops for Cyrus as if to go against the Pisidians, I. 1. § 11; joins him with his troops, I. 2. § 3; is accompanied by Xenophon, III. 1. § 4; attempts to reconcile Clearchus and Menon, I. 5. § 14; his station at the battle of Cunaxa, I. 8. § 4; responds to the messengers sent by the king to demand the arms of the Greeks, II. 1. § 10; walks with Xenophon before the camp, II. 4. § 15; is treacherously seized by Tissaphernes, II. 5. § 31; and put to death, II. 6. § 1; his character, II. 6. §§ 16–20.

Pyrruias—an Arcadian captain, VI. 5. § 11.

PYTHAGORAS a Lacedæmonian—commands the fleet sent by the Lacedæmonians to the aid of Cyrs, I. 4. § 2.

RHATHINES—is sent by Pharnabazus with troops against the Greeks, VI. 5. § 7.

RHOPASAS—governor of Babylon, VII. 8. § 25.

Samolas an Achæan—sent to Sinope for ships, V. 6. § 14; commands a detachment of reserve in the battle with Rhathines, VI. 5. § 11.

SEUTHES king of Thrace—invites the Greeks to enter his service, VII. 1. § 5; is visited by Xenophon, VII. 2. § 17; relates his history and fortunes, VII. 2. § 32; calls the Athenians his relatives, VII. 2. § 31; 3. § 15; gives an entertainment to the Grecian leaders, VII. 3. § 15; marches with his Greek allies against some villages, VII. 3. § 40-48; which he burns, VII. 4. § 1; orders the prisoners to be slain, VII. 4. § 6; pays the officers, but gives to the army only twenty days' pay, VII. 5. §§ 2-9; is prejudiced by Heraclides against Xenophon, VII. 5. §§ 7-8; agrees to give up the Greeks to the Lacedæmonians, VII. 6. § 3; is persuaded by Xenophon to pay the Greeks in full, VII. 7. § 55; but does not perform his promise to Xenophon, VII. 5. § 8; VII. 6. § 18; VII. 7. § 39; wishes him to remain with him VII. 6. § 43; VII. 7. § 50.

SILANUS an Ambracian soothsayer—receives ten talents from Cyrus on the accomplishment of his prediction, I. 7. § 18; V. 6. § 16; divulges the secrets of Xenophon, V. 6. §§ 17, 29; is threatened by the soldiers if he should desert them to go home, V. 6. § 34; escapes from Heraclea, VI. 4. § 13.

SILANUS—gives the signal with the trumpet, VII. 4. § 15.

SMIGRES—commander of a body of Arcadians, is killed by the Thracians, VI. 3. $\S$ 4.

Socrates the Achæan—enrols forces for Cyrus, I. 1. § 11; joins Cyrus with his troops, I. 2. § 3; is treacherously seized by Tissaphernes, II. 5. § 31; and put to death, II. 6. § 1; his character, II. 6. § 30.

Socrates the Athenian philosopher—is consulted by Xenophon respecting his expedition, III. 1. § 5; his reply, III. 1. § 7.

SOPHENETUS a Stymphalian (called I. 2. § 9 an Arcadian)—is on friendly terms with Cyrus, I. 1. § 11; brings troops to him, I. 2. § 3; goes to meet Ariæus, II. 5. § 37; is left to guard the camp, IV. 4. § 19; is said to be one of the oldest generals, V. 3. § 1; is fined for neglect of duty, V. 8. § 1.

Sosias (or Socrates) a Syracusan—comes to Cyrus with troops, I. 2. § 9. Soteridas a Sicyonian—a worthless soldier, who reproaches Xenophon, iII 4. § 47.

SPITHEIDATES—is sent by Pharnabazus against the Greeks, VI. 5. § 7. STRATOCLES—commands the Cretan archers, VI. 2. § 28.

Syennesis-king of Cilicia, I. 2. § 12; VII. 8. § 25; guards the Cilician

pass against Cyrus, I. 4. § 4; leaves the pass, I. 2. § 21; on the approach of Cyrus, abandons the city Tarsus, I. 2. § 24; is persuaded by his wife to give himself up to Cyrus, I. 2. § 26; assists Cyrus with money and receives honorable presents from him, I. 2. § 27.

Tamos an Egyptian—commands the combined fleet of the Lacedæmonians and Cyrus, I. 2. § 21; having previously commanded the fleet of Cyrus in the siege of Miletus, I. 4. § 2; the father of Glus, II. 1. § 3.

TERES—an ancestor of Seuthes, VII. 2. \(22.

TERIBAZUS—a satrap of Western Armenia, IV. 4. § 4; and governor of the Phasians and the Hesperitans, VII. 8. § 25; makes a treaty with the Greeks, IV. 4. § 6; but plots against them, IV. 4. § 18; his tent is taken, IV. 4. § 21.

THARYPAS-connected with Menon, II. 6. 6 23.

Throgenes—a Locrian captain wounded by the Thynians, VII. 4. § 18. Theorompus an Athenian—refuses to surrender, II. 1. § 10; called by Phalinus a youth and philosopher, II. 1. § 13.

Theren or Thimbron—invites the Greeks with Xenophon to join him against Tissaphernes, VII. 6. § 1; makes war with them against Tissaphernes and Pharnabazus, VII. 8. § 24.

THORAX a Bœotian—opposed to Xenophon, V. 6. § 19.

Timasion a Dardanian—elected general in place of Clearchus, III. 1. § 47; VI. 1. § 32; an exile from Troy, V. 6. § 21; had formerly served with Clearchus and Dercyllis in Asia, V. 6. § 24; one of the youngest of the generals, III. 2. § 27; tries to prevent Xenophon from founding a city in Pontus, V. 6. § 19; commands the cavalry, VI. 3. § 22; 5. § 28; VII. 8. § 46; remains with the army, VII. 2. § 1; wishes to cross from Byzantium into Asia, VII. 2. § 2; receives money from Seuthes, VII. 5. § 4; refuses to serve in the war without Xenophon, VII. 5. § 10.

TISSAPHERNES—goes up with Cyrus to Darius, I. 1. § 2; calumniates Cyrus to his brother, I. 1. § 2; kills some and banishes others of the Milesians, I. 1. § 7; discloses the design of Cyrus to the king, I. 2. § 4; II. 8. § 19; is one of the four generals of the king, I. 7. § 12; informs the king that the Greeks have conquered, I. 10. § 5; professes good will to the Greeks, II. 3. § 18; makes a league with the Greeks, II. 3. § 26; endeavors to remove their suspicions of him, II. 5. § 16; treacherously seizes the leaders of the Greeks, II. 5. § 32; attacks the Greeks, III. 4. § 13; the Lacedemonians declare war against him, VII. 6. § 1-7; 8. § 24.

Tolmides an Elean—the best crier in the army of the Greeks, II. 2 § 20; III. 1. § 46.

ULYSSES—alluded to as returning asleep to Ithaca, V. 1. \ 2.

Xanticles an Achæan-elected a general in the place of Socrates, III.

§ 47; is fined for embezzlement of effects committed to his charge, V.
 § 1.

Xenias a Parrhasian—accompanies Cyrus on his visit to Darius, I. 1. $\S$ 2; assists him in his expedition against Artaxerxes with 4000 troops, I. 2. $\S$ 3; celebrates the $\Lambda \acute{\nu}\kappa \alpha \alpha$ at Peltæ, I. 2. $\S$ 10; some of his soldiers desert to Clearchus, I. 3. $\S$ 7; in consequence of which he secretly leaves the expedition, I. 4. $\S$ 7.

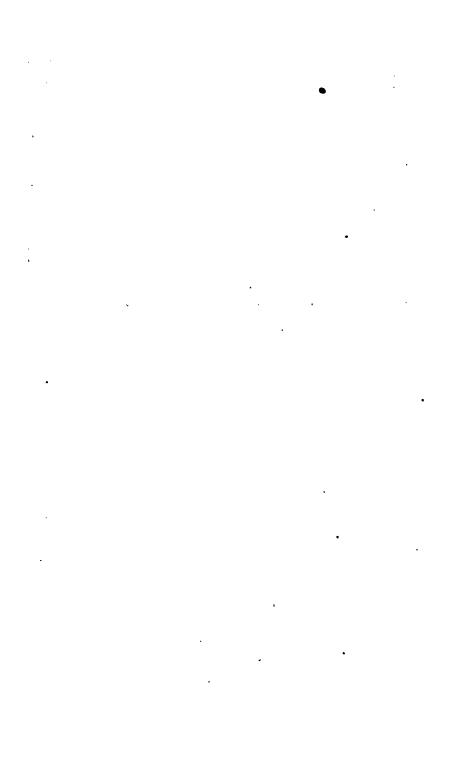
XENOPHON an Athenian—on friendly terms with Proxenus, by whom he is invited to share the fortunes of Cyrus, III. 1. (4; he consults Socrates, III. 1. § 4; is referred by him to the Delphic oracle, III. 1. § 5; goes to Cyrus at Sardis, III. 1. § 8; acquaints Cyrus with the watch-word of the Greeks, I. 8. (15; answers Ariæus, II. 5. () 41; his dream, III. 1. () 11; awakes and summons the captains of Proxenus, III. 1. (15; harangues them, III. 1. (\(\) 15-25; is elected general in the place of Proxenus, III. 1. (§ 26; degrades Apollonides, III. 1. (§ 30; advises the generals, III. 1. (§ 35-44; exhorts the soldiers, III. 2. \(\) 7-32; proposes a plan for the march, III. 2. \(34-39; \) pursues the enemy unsuccessfully, III. 3. \(8; \) and is therefore blamed by the older generals, III. 3. § 11; appoints slingers and cavalry, III. 3. § 20; reaches the summit of a mountain before the enemy, III. 4. (§ 44-49; is reproached by Soterides, III. 4. § 46; advises Chirisophus to spare the country, III. 5. (4; deceives the Carduchians by a stratagem, IV. 2. \(\(2 \); is deserted by his armor-bearer, IV. 2. \(\(21 \); sees a vision in sleep, IV. 3. \(8; \) performs libations, IV. 3. \(\) 13; repulses the Carduchians in passing the river Centrites, IV. 3. (§ 20-34; relieves some famishing sol diers, IV. 5. § 8; encourages those who are overcome with cold, IV. 5. § 16; passes the night in the open air without fire or food, IV. 5. (21; joins Chirisophus, IV. 5. (23; treats with kindness an Armenian chief, IV. 5. (28-36; disagrees with Chirisophus, IV. 6. § 3; his advice followed in attacking some heights, IV. 6. (10-21; he advises to change the order of march, IV. 8. (10-13; gives employment to the Greeks during their stay at Trapezus, V. 1. \(5-8; leads them against the Drylians, V. 2. \(1-32; \) treats with the Mosyncecians, V. 4. § 5; encourages the soldiers, V. 4. §§ 19-21; answers the Sinopian ambassadors, V. 5. § 13; attempts to found a city ir. Pontus, V. 6. (15; but is prevented by some of the other leaders, V. 6. §§ 19-35; repels the accusations made against him, V. 7. §§ 5-12; charges disorder upon some of the soldiers, V. 7. \(\) 13-33; purifies the army, V. 7. (35; is accused of insolence in the exercise of command, from which charge he defends himself. V. 8. \(\) 1-26; refuses the office of commander-in-chief. VI. 1. (19-31; consults Hercules on the expediency of continuing with the army, VI. 2. (15; marches to the assistance of the Arcadians, VI. 3. (19; exhorts the soldiers, VI. 5. § 14; quells a disturbance among the troops. VI. 6. § 8; urges them to obey Cleander, VI. 6. § 12; appeases their fury against the Byzantians, VII. 1. § 22; takes leave of the army, VII. 1. § 40; ts sent back to them by Anaxibius, VII. 2. § 8; Aristarchus plots against him, VII. 2. $\S$ 14-16; he goes to Seuthes, VII. 2. $\S$ 17; conducts the Greeks to Seuthes, VII. 8. $\S$ 7; by whom he is entertained, VII. 3. $\S$ 15-33; is represented by some of the army, VII. 6. $\S$ 7-10; defends himself, VII. 6. $\S$ 11-38; replies to Medosades, VII. 7. $\S$ 4-10; persuades Seuthes to pay the Greeks, VII. 7. $\S$ 21-57; is compelled by want to sell his horse, VII. 8. $\S$ 2; is well received at Pergamos, VII. 8. $\S$ 8; beseiges Asidates, VII. 8. $\S$ 11-19; makes him prisoner and takes all his effects, VII. 8. $\S$ 22; is received with honor by the Lacedæmonians, VII. 8. $\S$ 23; makes an offering afterwards at Delphi in his own name and that of Proxenus, V. 3. $\S$ 5; is exiled from Athens, V. 3. $\S$ 7; VII. 7. $\S$ 57; takes up his abode at Scillus, where he builds a temple to Diana, V. 3. $\S$ 6-12.

Xerxes—defeated by land and sea by the Greeks, III. 2. § 13; after his retreat from Greece, builds a citadel and palace at Celænæ, I. 2. § 9.

Zelarchus—a commissary, V. 7. § 24.

. •

DATE 87014 Xenophon
The anabasis of Xenophon
Edited by Owen, J.J. NAME School of District Street DATE

